Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
8
15 — L
2 4

X 327 +1
16.8
N.12.

THEOLOGIAE MYSTICAE, MIRABILIum ſcilicet, & inſcrutabilium operum Dei lucida demonſtratio, in libros II. diſtributa, ante annos CLXXXIII. per D. Raymundum á Vineis Capuanum, Theologum, cóſcripta partim, partim que è idiomate Italico in Latinum tráſfuſa: Chriſtianæ pietatis modú methodum que cóple&tens: hactenus quidẽ à piis probè que fidelibus cunctis ſummé deſiderata, ac iam tandem poſt multos labores exhibita.

MATTHAEI 11. ET LVCAE 10.
Confiteor tibi pater domine cœli & terræ, quia abſcondiſti hæc a ſapientibus & prudentibus, & reuelaſti ea paruulis.

COLONIAE
Cum Gratia & Priuilegio Cæſareæ Maieſtatis
Excudebat Iaſpar Gennepæus.

Anno M.D.LIII.

dl.

REVERENDO IN CHRIſto Patri, eximióque ſacræ Theologiæ profeſſori, D. Petro a Soto, Sacræ Cæſareæ Maieſtatis Confeſſori, Ordinis S. Dominici profeſſori, Patrono ſuo, & cauſarū ſpiritualiū promotori beneuolentiſſ. F. Theodoricus Loher a Stratis, Carthuſiæ Aulæ B. Mariæ prope Memmingen Prior, & per Alémaniā inferiorē eiuſdē Ordinis Viſitator immeritus, S.P.D.

OPtima ratione a maioribus inſtitutū eſt, digniſſime Pater,
ut cuiuſcunq; argumenti opera ederentur, ea percelebris alicuius uiri nomine dicata, exirent in publicum: tum quod ea
ſit literarū dignitas, ut neminē non longe honeſtiorem faciāt:
tum quod qui diuulgantur libri, ob maximā uitiligatorum inſectationē, caninamq́; facundiam Patrono defenſoreq́; plerūque indigeat. Quod cum & ipſe animo meo diu uerſarem, nullum in locum mihi uiſus ſum ſanctiſſimæ Catherinæ Senenſis opera, quibus euulgādis iampridem non mediocriter incubui, tutius poſſe reponere, ꝙ ſi tuo ſinui cōmēdarentur. De miris enim & fidem excedentibus ſcripta editurus, hoc præſertim iniquiſſimo ſeculo, quo nulla ſimpliciter pia, ſed phalerata tantum & curioſa placent, multū ſanctiſſimæ uirgini, ac mihi inuidiæ, uel ſolū illius nomen cocitaturū uidebatur. Quapropter non alio ꝙ nominis tui clipeo eam retundendā exiſtimaui. Et q̃uis nō me lateat, q̃ta ſint in rebus fidei occupationes tuæ, quamq́; pro Cæſareæ Maieſtatis negocijs, utpote qui illius confeſſiones recipere ſoleas, eiq́; ſic a ſecretiſſimis concilijs, indefeſſo ac infracto animo excubes, at tamen ea eſt ingenij tui acrimonia dexteritasq́;, ut nihil ſit uere piū, quod non uehementer ipſe promotū cupias, cuiq́; promouendo haud uulgarē & poſſis, & ſolitus nauare operā. Quamobrem etiam ubi a grauioribus magisq́; ſerijs rebus nonnunꝙ quippiam datur otij, ad amica conſueuiſti ſtudia diuertere, & quicquid ſupereſt temporis, lectioni ſacræ & piarū lucubrationū pro animi tui religioſa pietate libenter impendis. Quæ quidem uitæ tuæ clariſſima & omni laude proſequenda inſtituta mihi bene comperta, mirum eſt quātum me impulerint, ut tibi totus deditus ſim, & a uirtutis tuæ cōtemplatione & admiratione oculos deflectere nunꝙ poſſim. Iure igitur meritoque tibi opera hæc ſanctiſſimæ uirginis Catherinæ Senenſis omnia, quæ quidem extare nouerim, a me tempore exilij in bello Schmalkaldico in Auſtria Cœnobij noſtri inſtituti Maurbacēn. reperta pulcherrimo charactere, in membranis deſcripta, nūcupare placuit, quod eorum omnium pro tua authoritate & multiplici prudentia ac eruditione nedum Patronus eximius, uerumetiam iudex optimus & cēſor eſſe queas: maxime quando eiuſdem es & profeſſionis & pietatis, eaq́; tibi ſuppetat rerum cognitio, qua nullo poſſis negocio perſpicere, quæcūq́; huius uirginis ſint ſcripta, ea catholicam ubiq́; ſpirare ueritatem: licet pro ſui excellētia & maieſtate paucis uſu comperta & intellectu cognita ſint: tua itidem ea ſit authoritas, facile ut me excuſare poſſis apud inſtituti ueſtri celeberrimos & doctiſſimos Patres, nihil me hac editione temere aut inconſulto agere uoluiſſe, ſed meæ piorumq́;

omnium ſaluti ac utilitate prouidere. Nanq; ut uerum fatear, nullius unquam catholici ſcriptoris lectione ita me ad uitæ meæ diſplicētiam ac deteſtationem permotum memini, atq; uirginis huius ſacratiſſimæ. Nec dubito, quin alij plures idē reuera ſint comperturi, qui tamen candido & pio animo totum hoc opus perlegerint, adeoq; præ nimia admiratione & ectaſi eiuſmodi ſint uoces edituri: O deus pijſſime, qui abſcondiſti hæc a ſapientibus & prudentibus ſeculi, & reuelaſti ea paruulis. paruulis inquā iudicio ſuo, non tuo. Latet enim in his ſcriptis ſapiētia incomparabilis, quæ non præſtatur, niſi uere paruulis, cuiuſmodi cumprimis fuit uirgo hæc beatiſſima, cuius nomini inſcribuntur. De cuius uirtutibus, & q̃ erga eā & cū ea deus, opatus eſt liberet fuſius hic agere, niſi id copioſiſſime in illius uita, quā hic una edimus: præſtitū foret: ad quā lectorem remittimus. In qua tn̄ ſi quadā uidebuntur incredibilia, ijs ſane uidebuntur qui uel cæcitate neſciunt, uel mentis elatione contemnunt, id quod Propheta ait, Mirabilis deus in ſanctis ſuis. Et q̃uis toto hoc opere ſtylus ſit ſimplex, nihil id lectorem mouere debet, quando dictionis ſimplicitatem ſententiarum pondera abunde compenſant. Et certe pijs quibuſque ſat placebit, orō q̃uis minus cōpoſita, minusq; fucata: q uero dictionis leporem ac lenocinia immoderatius aucupantur, potius ab horum lectione remouendi ſunt. Non enim hic id agitur, ut eleganter, apte & ornate dicere ſciamus, ſed ut diuino inflāmemur amore, & ſancte uiuere diſcamus. Sed Vtinā Chriſtus optimus Maximus id in ſuorum fidelium cordibus efficiat, cupiant ut tales ſe uiuendo præſtare pro ſua quiſq; uirili, quales hic ut ſint, inſtituuntur. Nemo deſpiciendum putet authorem quod fœmina fuerit: Eligit enim Deus plerunq; infirma huius mundi, ut confundat fortia. Quid uero intereſt fœmina ne ſit an uir, cuius opera quicquam editur, quando Dei ſpiritus illis tanquam inſtrumento utitur? Sed his omiſſis, tibi Reuerende pater denuo quicquid hoc eſt operis dedico. quod ubi te benigne accepiſſe didicero, nunquam me ſuſcepti ac inſumpti laboris pœnitebit. Dominus Ieſus te diu ſeruet incolumem Pater optime, & modis omnibus obſeruande.

Datum Auguſtæ Vindelicorum poſtridie Viſitationis Beatiſſimæ Virginis Mariæ. Anno reſtitutæ ſalutis M.D. XLVIII.

Lectori Chriſtiano candidoque ſalutem.

INTER uitia, quibus Chriſtiani nominis profeſſores a ſuo
inſtituto degenerãt, illud apprime damnandũ cenſeo, quod
ſaluti e rudimenta neceſſaria, ad quæ ſtudioſe perquirenda, ſi
bic; diligenter applicanda, in conniuentibus oculis inuigilare
deberent, alienas tanq̃ res & ſuperuacuas negligunt: cunq; im
prudenter Chriſti nomen ſibi aſciuerint, potius qcquid Chri
ſtum non ſapit, appetunt, quam quod & nomini conſentaneum ſit, & firmiſ
ſimam opem ad ſalutem conferat. Capitale procul dubio uicium, & mentis ca
ligo mortifera. Sicuti enim ſalubria documenta, quibus animus illuſtratur,
addiſcerent, ſuumq; attendendo finem, qua iter ad illũ eſt, pergerent: ita his
ſpretis, ueræ rationis expertes, falſa bonitatis ſpecie decepi, delirantes eam ui=
tam uiuunt, cuius tranſactæ errorem fruſtra deinde cognitum, ſempiterno
miſeri ſupplicio luunt. Nemo quod non nouit, aut bonum amat, aut malũ
deuitat. Quis enim tam peruerſæ, & ſibi contrariæ naturæ eſſet, qui ſi cœleſtẽ
illam Hieruſalem, ſolummodo quantum diuina charitas imbecillitati noſtræ
per ſua & ſanctorum patefecit eloquia agnoſceret: rurſuſq; quæ ab illa futuris
exulibus mala parata ſint experrecto & iuſte penſiculandi animo metiretur,
non ad eam laxis affectuum habenis curreret, & contraria ueluti mortem,
qua & peiora, ſunt reformidaret? Id cum alias, ex quo mihi lucis aliquid incla
ruit, ſemper exiſtimauerim, tunc præcipue liquido patuit, cum Catherinæ Se
nenſis, rarum ſanctitatis ſpecimen dialogos lectitandos aſſumpſi: Proh diui=
nam bonitatem, quæ in illis ad mores componendos documenta propoſita?
quæ ad affectus caſtigandos præcepta tradita? quæ ad habendos nos in ratio=
nis frenis deſcripta conſilia? Non alibi iucundius ad Dei amorem homo alli=
citur: non horridius a peccati culpa deterretur, non profundius ſecluſo erro
re, ueritas intimatur, aut clarius uirtutis dignitas aperitur, & uitij turpitudo
detegitur. Ibi norma integritatis conſeruandæ, ibi probitatis augendæ di=
ſciplina colligitur, ibi occulta Dei aperiuntur conſilia, ibi diuinæ gubernatio
nis altitudo monſtratur: ibi cæcis per curationem lux redditur: uidentibus
noxia, defendendo ſeruatur, ui rationis oſtenſa ſatisfit, ſapientibus ſua co=
gnitione digna redduntur. Deniq; in his dialogis tam copioſe, ſalubriter ac
ſancte caliganti humanæ peregrinationi prouiſum omnifarie eſt, ut ſaluti ip=
ſius conſuli (meo iudicio) conſultius nequeat. Nec mirum. Nam ut ſæpiſſi=
me, & ex arbitrio ad deum ſpiritu rapiebatur, eos per ecſtaſim & concipere &
dictare ſolebat, unde haud uerebor hoc affirmare, neminem peruerſæ adeo &
obſtinatæ iniquitatis eſſe, qui ſi illos ruminabunda, & non deuoranti lectio
ne tractarit, ſi non uerba tantum auribus, ſed & ſenſus mente perceperit, ſi
ab illo reluceſcente uſquequaque ueritatis lumine oculos prorſus non auer=
terit, generoſus transfuga non appareat.

Quem enim illud non maxime moueat,&ualde mirabundum reddat,teneræ
ætatis uirgunculam (cum quæ in fœminino ſexu pares uiris eruditione exti
terint,ſingulari miraculo ſint) tam profundas ſententias,tam alte ex ipſa di-
uinitate depromptas ſcriptas condidiſſe, ut uix plerunq; percipi a ſapientiſſi-
mis queant? Vt illius glorioſa & inclyta ſanctitas,præceptis ſuis non concili
et autoritatem:nonne ipſa ſibi per ſe certiſſimo teſtimonio ſunt, quacunq; flu
xerint fiſtula diuino procul dubio fonte promanaſſe,nec aliunde traxiſſe ori
ginem,quam quo lectorem ducere ſtudioſe contendunt? Non poteſt ſolis
ſplendor, niſi a ſole proficiſci, nec lucis claritatem præter lucem afferre quid
poteſt:cœlitus cœleſtia proueniunt,& quæ dei,ipſe ſolus nouit. Eia igit' om-
nes (liceat quæſo mihi Chriſtiane lector te & alios alloqui) omnes, inquam,
& qui cœleſtia non credentes malo ueſtro contemnitis, & qui fallacibus ſecu
li huius illecti illecebris detinemini.quiq; ꝓpriæ ſalutis amantes,mortali exu
to corpore, immortalem conſequi beatitudinem cupitis, ea iterum atq; iterũ
omnis generis homines omnes,uobis ex huius libri fonte plenis pectoribus
haurite,ipſum ſitite,ipſo uoſipſos mergite. Qui captus eſt oculis, lucem reci-
piet:qui triſtis, conſolationem:qui feſſus,quietem:qui tardus alacritatem : q
debilis,uires:qui rudis,eruditionem. Rurſus,cui lux perſpicua, mens tran-
quilla,indefeſſi nerui,prompta uelocitas, cõſtans fortitudo, doctrinæ lumẽ,
ſi hoc ſe fluento omnifaria uirtute prædito immerſerit,non ſolum ſui orna-
menti conſeruandi ꝑſidia inuenier, ſed & augendi fomenta concipiet. Si cui
maiora fide uideor promittere, & quæ minime conſtatura ſint, is in rem præ
ſentem ueniens,id eſt,opus ipſum pertractans,quid illud ſit,& quid dixerim,
conferat:tunc ſi non contra ſenſerit,uidelicet me longe minora,quam pro re
debuerim ſpopondiſſe,ut hominem loquacem, uanum & nullius fidei me di
gito monſtret. Nec quenquam terreat, aut faſtidio amoueat infimus & uul-
gari propior,quam latinæ orationi ſtylus:libuit enim olim ſpirituali Catheri
næ patri,quæ ipſa uernacula locutione ediderat, in tale genus dicendi tranſ-
ferre,cui rerum eloquentia, non uerborum petenda eſt: nec propter ſermo-
nis infantiam,rationis elegantia contemni debet. Liber hic nõ ad aures mul-
cendas,nec ad linguam poliendam,ſed ad animam, & ſenſus inſtruendos pa-
ratus eſt:nec recte dicendi,ſed recte uiuendi præcepta continet. Satis ſuperq;
facit,qui quod profitetur,id per ſe graphice & perfecta arte edocet. Cœleſtia
pollicetur,præſtat abunde,ueritatem promittit, dilucide profert. At ſi ut ex
durioris corticis fructibus corpori guſtulum conqueramus,& dentes concu
timus,& palatum multoties amaritudine offendere ſuſtinemus: multo ma-
gis,ut ſalutaria ac ſua animæ cibaria comparemus,ut diuina illi miniſtremus
edulia,animi ſimul & aurium molliciem debemus comprimere. Delicati ni-
mis & luxuriantis eſſet,putaminum faſtidio talem nucleum perdere, & rem
ſaluti adeo utilem,ut etiam neceſſaria ſit,quia ſecum dicendi leporem non af
ferat,ſpernere. Poetas ſæpiſſimæ,qui parum ſapiant, & minimo ſale conditi
ſint,ſola rhythmi modulatione detenti,percurrimus,&non ſimile apud nos
ualebit ſententiarum dignitas,rationis pondus,lux ſapientiæ,uitalis utilitas,

ut

ut hæc, quia uerborũ fucus ea non compſerit, faſtidiamus? Si ſapimus, uel ob
hoc grata nobis fuerit oratiõis ſimplicitas, quod nuda ratio oculis pſentatur:
quod nulla perſona, nullo lenocinio, nulla extrinſecus petita ſpecie, æſtimari
tis iudicio ſubtrahitur. Generoſum mercatorẽ dicimus, ſuiſq; fidentẽ merci=
bus, q res non mangonizatas, utut ſunt, uenditioni exponit: placetq; ille in=
genuus inſtitor, qui nulla uerborum calliditate fallat emptorem. Hæc cum ita
habeant, nemo ſit, hortor & obſecro, qui tanta ſe capi ſocordia ac ſtoliditaa
te patiatur, ut ex hac uitæ arbore, quoniam decuſſa ſint folia fructus non
uelit decerpere: & huius pluſquam nectarei procul dubio fontis, quia non
per artificioſos alueos, ſed naturales canales perfluat, potator eſſe recuſet. Sed
moleſta quædam turba, quæ dente liuido huic pulcherrimo Catherinæ lilio
honeſtamentum quærit detrahere, mihi ſtomachum mouet. Ait enim, Chri
ſti ſtigmatum ornamenta non aſſecutam, quaſiq; immerito in numerum ſan=
ctorum redacta ſit, obijcit pontificem, qui eam (uulgari utar uerbo) canoni=
zarit, ſuum fuiſſe conciuem. Caue tibi inuida turba, ne quos tu fruſtra ad fe=
riendum dentes acuis, patiaris ipſa. Gregis ſui cuſtos Chriſtus Ieſus, cui ſuæ
charæ ſunt oues, lupos inſequi ſolet, uelit nolitue, quiſquis aduerſandi incaſſ=
ſum animo obſiſtit huic ſanctiſſimæ uirgini redemptor noſter cicatricum ſu
arum ſtigmata impreſſit. Verum eſt, quod uel profunda adeo ipſius humili=
tas fuit, uel quod honeſtiſſimi ſplendoris in hoc ſæculo contemptus: ut eo=
rum manifeſtationem deprecata ſit, & tam illuſtribus ſtellis uelamentum pre=
cibus impetrarit, eodemq; momento pariter & patibuli illius, uindicis uitæ
mortalium monimenta in corpore, & humillimi animi, altam in cœlo glori=
am promeruerit. Et quid mirum, cum his longe maiora aſſecuta ſit, illeque
omnipotens deus, qui infirma mundi eligit, quibus fortiſſima quæque con=
fundat, pro ſua inenarrabili bonitate & diuinioribus illam honeſtamentis
illuſtrarit? Perlegatur eius uita a beato Raymundo deſcripta fideliter, per=
legatur epiſtola diui Stephani ſacerdotis Carthuſienſis, ut aſſumpto utar
cognomine, in eiuſdem ſanctitatis teſtimonium edita, diui, inquam, Stepha
ni, qui cum ſecundis huius ſeculi rebus delicijſq; uinctus detineretur, mirifi=
ce ab ea ſolutus, ac familiaris illi factus, dialogorum plæraque dicta calamo
ſuſcipiebat. Perlegantur, & quæ de eadem a Pio ſecundo Pontifice chartis
condita ſunt. Item alia non pauca, quæ omnia recenſere longum eſſet. Con=
ſtabit præter ſtigmata, plurima miranda ac ſingularia huic ardenti charitate
lampadi attuliſſe fulgorem: ut Chriſtum ipſam ſibi in ſponſam ſuſcepiſſe, ut
poſtliminio ad uitam reditus, cœleſtium arcanorum reuelatio proprij cordis
Chriſti manu facta mutatio, alieni inſertio, diutina uita nullo præterquam
ſpirituali cibo refecta & alia multa, quæ nunc referre non attinet: ut nulla
nos admiratio mouere debeat, cui tot diuiniora attributa ſint, eandem & ſti
gmatum gloria fuiſſe donatam. Quantum uero ad ſanctitatis nomen atti=
net, potius me illorum miſeret, qui id iniquo patientes animo, impie oppu=
gnant quam quod propulſatorem defenſoremue deſiderare rem cenſeam. Vi
ta etenim, meo iudicio, grauius teſtimoniũ ſanctitati affert, quã mortaliũ qs.

Quan=

Quanquam ſi ciuitatis uinculum fidem ſuſpectam faceret, multo ſuſpectio- rem facere deberet eiuſdem inſtituti profeſſio eademq; religio. Arctiores nanq; neceſſitatis coniunctio eſt, correligioſos (ut ita dixerim) eſſe, quam cō ciues: & tamen pontifices nonnulli eos in ſanctorum numerum retulere: nō de monachis, quorū in hoc genere infinita exempla ſunt, ſed de aliis loquor, cum quibus unum eundemq; colendi dei ordinem ſectati fuerant, nemineq; detrectante, nec immerito, recepti ſunt. Nō eſt tam longe repetenda ſuſpicio, ut communis parens ciuitas fidem infirmet. Omnis enim facultas teſtandi tol leretur, ſi reiicienda conciuium teſtimonia forent. Id quod quoniam per ſe adeo patet, ut qui aduerſantur, potius ridiculi fiant, quam aliqua ex parte ſui inſani compotes uoti, non in hac ero aſſeueratione prolixior, ne improborū fatuitas me in id uitiū trahat, ut ſuperuacanea ueritatis aſſertione proborum ſalem offendam. Hos tandem mordaces, ſi quis apud ipſos precibus locus eſt, oratos uehementer uolo, ne adeo ſibi in hac falſa opinione concepta indulgeant, ut opera ſimul cum autoris ſanctitate reſpuāt. Tantiſper a proprio obſequio temperent, dum angelicæ huius uirginis dialo gos perlegendo cognoſcant. Id cum effecerint, ſuo liberum relinquemus arbitrio, & de ipſa ſentire quid libeat, & nobis etiam quid de eadem ſentiamus, ex ſua uo- luntate præſcribere.

PII SECVNDI PONTIFICIS MAXIMI, IN VITAM ET CANONIZATIONEM S. CAtherinæ Senen. ordinis ſancti Dominici de Pœnitentia,

EPISTOLA.

PIVS EPISCOPVS SERVVS *ſeruorum Dei, uniuerſis Chriſtifidelibus ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Miſericordias domini, quas indies largius experimur, non ſatis explicare poteſt lingua mortalis. Vincunt humana eloquia diuina beneficia. Nec homini datum eſt creatorem ſuum abunde collaudare, nec ſi omnes artus conuerterentur in linguas: Quomodo ex nihilo creati, de non eſſe producti ſumus in eſſe: nec uel lapides, uel plantæ, uel animalia bruta, ſed rationis participes, diuinorumq́; capaces effecti ſumus: ac non ſolū angelis, ſed ipſi quodammodo inuiſibili & excelſo Deo ſimiles, gloria & honore coronati, ſuper omnia opera eius imperio potiti. Verum ſi noſipſos rebus cæteris comparamus, nulla creatura magis ingrata reperta eſt, ꝗ̄ homo. Si Luciferi & ſociorum eius ſuperbiam præterimus, ſolus inter creata, rebellis Deo & ingratiſſimus, homo eſt. Reliqua omnia diuinam pietatem in ſuo eſſe collaudant, nec eius unquam præceptis aduerſantur: naturæ legibus parent, & ea peragunt ad quæ producta ſunt. Terra aratrum partitur, & ſuſcipiens ſemina, tanquam ſub uſuris multiplicata reddit: & imperio Dei obediēs, culta atq; inculta, humano generi cōſulit. Saxa in ædificiorū uſum recepta, preſto adſunt, nec ſciſſa uel excocta reſiſtunt. Fructificāt arbores in agro uirētes: & poſtea ꝗ̄ aruerunt, aut ignem nutriunt, aut ædes tectaq́; ſuſtinent. Quanta herbarum ſiue in folijs, ſiue in radicibus, ſiue in floribus, ſiue in ſeminibus, ſiue in ſuccis ineſt utilitas? Quanta in fluminibus commoditas? Quanta in lacubus ac maribus, quæ dum nauigia ſubeunt, inter remotiſſimas gentes cōmercia præſtant? Quid animalia cætera, ſiue aquatica, ſiue terreſtria? In omnibus laudatur deus, dum naturæ iuſſa capeſſunt. Elemēta & ſydera faciunt imperata. Sol peragit curſum ſuum: nec præſcriptas Zodiaci metus excedit. Nec alieno lucens lumine, ſuo muneri luna deeſt. Nec errantes errant ſtellæ, certum ſemper & ſtatutum iter agentes. Omnia in cœlo & in terra laudant Deū, & in officio manētia benedicunt ei, nec legi reſiſtunt impoſitæ: Grauia deorſum cadunt: leuia ſurſum feruntur. Cuncta gratitudinem oſtendunt Deo, parent atq; naturæ. Solus homo ingratus, inobediens ac rebellis inter creata repertus eſt: peruerſi angeli ruinam imitatus. Ille in cœlo ſuperbiens,*

creatoriq́; ſimilis eſſe cupiens, in abyſſum præcipitatus, meditati ſceleris pœnas dedit. Homo de limo factus & in terra poſitus, ſuæ imbecillitatis immemor, & ipſe quoque alta cupere cœpit, qui de ligno ueſcens prohibito, per boni & mali cognitionem, æqualitatē cum dijs optauit: Propter quod de paradiſo deliciarum eiectus, in multas ærumnas datus eſt, & porta regni cœlorum clauſa, mors introiuit in orbem terrarum, quæ nulli hominum parcerit. Quantum filij Adæ ante diluuium aberrauerint, & ꝙ procul a diuina uoluntate receſſerint, ſecuta ultio patefecit: quæ omnem carnem aquarum inundatione deleuerat, ea excepta, quæ cum pio Noe in arca ſaluata eſt. Cæterum neque in filijs eius nequitia ac perfidia defuit. Malignati & ipſi ſunt, & in omne prolapſi nefas. Turris Babel in contumeliam domini cæpta eſt, & ibi labium uniuerſæ terræ diuiſum. Ab his bella introducta ſunt: rapinæ, tumultus, incendia, cædes, adulteria, ſtupra, periuria, & idolorum cultus, & quidquid malorum libido aut ſuperbia gignit. Pauciſſimi uſque ad Abraam reperti ſunt diuinæ legis amatores. Ille uero unicum certumq; pietatis exemplum, adeo uoluntati DEI ſeſe ſubmiſit, ut proprium filium immolare non dubitaret. Propter quod in ſemine eius benedictæ ſunt omnes gentes. Ex cuius liberis non ſolum prophetæ orti ſunt, diuinæ legis prædicatores, ſed ipſe quoque ſaluator Chriſtus ſecundum carnem naſci dignatus eſt, qui pro ſalute humani generis cum in forma Dei eſſet æqualis patri, exinaniuit ſemetipſum, formam ſerui accipiens, & homo factus, tædia carnis ſubijt, tormenta & cruciatus pertulit. Et extremam mortem, non ſecundum naturam, ſed uiolentam, ſed ignominioſam, ſed acerbiſſimam, & uix homini tolerabilem, in ligno crucis ſuſtinuit. In quo moriens, mortem noſtram deſtruxit, & uitam reparauit. Deſpoliauit inferos, abduxit ſanctos patres, & uictor mortis, ac diaboli triumphator, cœlum iam longo tempore clauſum aperiens, aſcendit ad patrem, nobiſq; uiam oſtendit, per quam ſequi eum poſſemus, euangelica lege tradita, & baptiſmo cæteriſq́; ſacramentis apertis, per quæ lapſi repararemur & ſaluaremur. Nec tamen tot tantiſq́; allecta beneficijs, noſtra proteruitas ac malignitas conquieuit, nec gratum exhibuit animum, nec uitia deſeruit homo. Sed quo maiori præuenti ſumus munere gratiarum, eo magis ingrati reperimur, & ad illicita procliuiores. Nam quomodo ſublimem diligimus aut honoramus Deum? Quomodo eius mandata ſeruamus? Quis ſacroſancto Euangelio paret? Quæ reuerentia legum? Quis canonum metus? Quæ ſubiectio erga ſuperiores? Quæ charitas erga inferiores? Quis æquitatis? quis iuſtitiæ cultus? quæ religio? qui mores hominum ſunt? qui dicunt in cordibus ſuis, Non eſt Deus. Alij impia efferunt dogmata, & blaſphemias in Deum cudunt. Alij uoluptatum ſerui, nil aliud cogitant, niſi quomodo libidines ſuas expleant. Alij opibus inhiant alienis, alij humanum ſanguinem ſitiunt. Rara innocentia eſt, eaq́; parum tuta. Neq; propinquitatis iura proſunt, neque ſcriptæ, ſanctæq́; moribus leges. Viribus & fraudibus cuncta obediunt, ita ut

neque abs re princeps mundi huius appelletur diabolus, quando pars orbis maior, eius arbitrio ducitur. Nam quantum eſt quod pſeudo prophetæ Mahumetis inſania poſſidet? Orientis præcipuam portionem, & Aphricæ maxima regna, & in Hiſpania Granatẽſes: Et in Græcia multæ prouinciæ ſub Mahumete Chriſtum blaſphemant. Nec parua eſt Iudæorum natio, per orbem terrarum late diſperſa, ſancti Euangelij & Chriſtianæ legis inimica. Nec deſunt in ſeptentrione atque in oriente cultores idolorum. In angulũ Europæ Chriſtianitas redacta eſt. Nam quamuis per Aſiam ac Libyam Chriſtiani non pauci diſperſi eſſe ferantur, non tamen illorũ ſyncera eſt fides, q procul ab Apoſtolica ſede inter infideles habitantes, & cum hæreticis communicantes, improba quædam ſapiunt, & multis erroribus ſcatent. Nec Chriſtiani qui ſunt in Europa, tam re q̃ nomine Chriſtiani exiſtunt. Adumbrata quidem & ficta eſt multorum religio, ſicut opera ipſa manifeſtant. Nam quotus eſt qui digna Chriſtiano faciat opera? A fructibus eorum cognoſcetis eos, inquit in Euangelio dominus: Si uiuimus, ut Chriſtus iubet, Chriſtiani ſumus. Iohannes apoſtolus eius filios eſſe homines aſſerit, cuius opera faciunt. Si Dei mandata ſeruamus, Dei proculdubio filij ſumus. Sin diaboli, ad eum pertinemus. dicente domino: Vos ex patre diabolo eſtis: Dura ſententia, & tamen uera. Illius quiſque filius eſt, & ad eum pertinet, cuius mandata ſectatur. Quantum autem ingrati Chriſtiani a diuinis præceptionibus procul abierint, & quantum diabolicis ſuggeſtionibus adhæſerint, per ſeſe quis intelligit. Interroget quiſque conſcientiam ſuam, & retroactam ante oculos mentis uitam collocet: & quantum ab officio ueri Chriſtiani receſſerit, palam cognoſcet. Quæ cum ita ſint, maxima eſt ſummi Dei benignitas, & incredibilis miſericordia, quæ nos tolerat, & uiuere ſinit, expectans ut aliquando conuerſi redeamus in uiam. Sed inuenti ſunt in omni ætate nonnulli Deo placentes, uiri ſancti, qui uiuentes in carne, deſideria carnis uicerunt, & cœleſtem in terra uitam egerunt. Quorum meritis & interceſſione ſuſtentata eſt mundi machina, & comminatus ignis retentus, & ira Dei ultioque ſuſpenſa. Nec dubitamus, quin hodie quoque aliqui ſint accepti Deo, quorum preces cœleſtem nobis regem placatum, benignumq; reddant. Inter alios autem qui Deo placuerunt, & diuinam nobis clementiam placauerunt, urbs Sene inter Etruſcos nobilis, ætate noſtra Bernardinũ aluit, q nobili loco natus, in adoleſcẽtiæ flore mundo renunciauit: & ingreſſus beati Franciſci religionem. cum fratres ſui ordinis procul abijſſe ab inſtitutis & regula patris reperiſſet, eos acriter correxit. Et cum eos omnes in uiam reducere non poſſet, ſequeſtratis pluribus, quibus regulam reſeruare placuit, cum his cœnobia frequentauit, q̃ multa de nouo correxit, & ſanctiſſimis inſtitutis reformauit. Circuiuit Italiam prædicando, uitia fulminauit, uirtutes erexit. Mira eius abſtinentia fuit, mira integritas, moderata grauitas, eloquij multa ſuauitas, multa doctrina. Et quoniam uerus erat paupertatis cultor, hoſtis pe-

cuniæ, & omnium deliciarum inimicus, ſemper in eius uultu ingens alacritas emicuit: & in mente ſumma quies: ut qui ſola innocentia gaudebat, nullius ſibi conſcius criminis, ſcandalis quampluribus in Italia obuiauit, & multa miracula perpetrauit, propter quæ adhuc uiuens ſanctus habebatur, & miro plebium colebatur honore, nuſquam ſine populi frequentia, & ſingulari reuerentia receptus. Qui cum apud Aquilam Marſorum urbem, huius uitæ curſum peregiſſet, a Nicolao quinto prædeceſſore noſtro, ipſo iubilei anno, cum Chriſtianus orbis ad purgandos uitiorum ſordes frequens urbem inuiſeret, inter ſanctos Chriſti confeſſores relatus eſt. Fuerat & in ætate ſuperiori, parentum noſtrorum memoria, in eadem urbe, & in ſexu fœmineo uirgo Catherina non minoris meriti, nec minus accepta Deo. Cuius preces in cõſpectu præcelſæ diuinitatis, humano generi admodũ ſalutaris & olim fuiſſe, & nũc eſſe, & in poſterũ fore, nõ dubitamus. Nam ſicut peccata malorum hominum ac blaſphemia iram Dei ſuper nos prouocant, ita & ſanctorum opera rogaminaq́; auertunt. Verum Catherina quamuis angelicam uitam in terris egerit, & ante annos octoginta decedens, ad cœlum migrauerit, multisq́; ſignis & glorioſis miraculis claruerit, non tamen adhuc inter ſanctas Chriſti uirgines a militante Eccleſia recepta erat. Neque enim Romani pontifices, qui ante nos fuerunt, id decreuerant. Voluerat Vrbanus ſextus hunc ei honorem impartiri, & poſt eum Innocentius ſeptimus, ac deinde Gregorius undecimus, qui huius uirginis & ſanctæ conuerſationis eius, præcipuam habuere notitiam. Sed uexati perturbatione ſchiſmatis, quod eorum tempore uiguit, & multis bellorum turbinibus ac moleſtijs agitati, diuino (ut diximus) conſilio id omiſerunt, ne ſæuiente diuiſionis procella, quod ſanctum una obedientia decreuiſſet, propham altera cenſuiſſet. Dilata eſt res uſque ad tempora noſtra, nobisq́; huius ſacerrimæ uirginis canonizatio reſeruata, tanquam conterraneæ noſtræ atque conciuis: ut Senenſis uirginis ſanctitas, decreto Senenſis hominis in Romana ſede ſedentis, prodiret in lucem. In qua re, non imus inficias, affectum nos aliquem ſanctum & pium traxiſſe. Quis eſt enim qui ſuæ urbis præcònia, ſuæ patriæ laudes, ſui generis uirtutes, non libenter uulgari procuret, cum id poſſit rite & honeſte facere? Excellentia facta, & illuſtres uirtute homines, & in omni genere & in omni parte orbis, nemo eſt qui non cupidum præconizandi affectum habere uideatur. Libentius tamen & maiori cum iocunditate, ſua in patria & in ſua gente. Et ſi nos quidem beatæ Catherinæ ſublimes dotes, nobile ingenium, diuinam mentem, ſacratiſſimam uoluntatem in omni natione q̃ lætiſſimi uidiſſemus, lætiores tamen in urbe Senenſi, quæ nos genuit. Siquidem meritorum eius longe magis & magis peculiariter eſſe confidimus participes, q̃ ſi uirgo hæc aut in Aphrica, aut in Scythia, aut in India nata fuiſſet. Neque enim fieri poteſt, quin ſanctorum propinquitas aliquid habeat prærogatiuæ. Nihil tamen ob hanc cauſam plus minuſue dicere licet, q̃ uerum eſt. Nec propter cognationem, aut pa

triæ

triæ charitatem, inter ſanctos quiſquam ſine meritis, ſine ſolito examine, ſine conſuetis ſolennitatibus referendus eſt. Quàpropter & ſi iocunde audiuimus beatam Catherinam Senenſem eſſe, cuius canonizatio petebatur, non tamen in eius canonizatione quidquam omiſimus ex his, quæ tanta in ſolennitate requiruntur. Aderant multæ preces non modo Senenſis populi, uerumetiam aliorum. Nam & chariſſimus in Chriſto filius, Fridericus Romanorum Imperator Auguſtus, ſimulq́; dilectus filius nobilis uir Paſchalis Venetiarum dux, nobis ſupplicauit, ne hanc uirginem ſuo in terris honore priuatam ulterius eſſe ſineremus, in quam multorum populorum deuotio eſſet incenſa, & multa de ipſa miracula uulgarentur. Mantuam uero petentes, cum inter eundum apud Senenſes aliquandiu ſuperſediſſemus, & ibi in conſiſtorio publico ingentia eius merita & miraculoſa ſigna nobis eſſent expoſita, uehementesq́; preces porrectæ, ut ſanctorum CHRISTI honores illi decerneremus: haudquaquam ſtatim annuimus, ſed pro ueteri conſuetudine tribus ex fratribus noſtris ſanctæ Eccleſiæ Romanæ Cardinalibus, uni Epiſcopo, alteri presbytero, reliquo diacono, uiuæ uocis oraculo commiſimus, ut debitis habitis proceſſibus de uita & moribus ipſius Catherinæ, deq́; miraculis eius, ſiue in uita, ſiue poſt mortem patratis, & de reliquis ad canonizationem neceſſarijs diligenter inquirerent: nobisq́; in ſecreto conſiſtorio, ut moris eſt, fidelē relationem facerent. Commiſſarij per annum & ultra, donec ex Mantua Romam rediſſemus, rem diſcutientes, inuentis proceſſibus antiquis, apud Venetos & alibi habitis, examinatisq́; de nouo teſtibus, & ſumma cum diligentia cunctis ponderatis, cum ſeorſum inter Cardinales tantum, omnium quæ inuenerant, ueracem nobis relationem feciſſent, ac Deum per aduocatum ea quæ nobis expoſuerant, in publico conſiſtorio denuo recitari curaſſent, poſtremo conuocatis in aula noſtra Romæ uniuerſis, qui ſecum erant, in curia Eccleſiarum præſulibus, aſſiſtentibus nobis Cardinalibus, iterum Commiſſarij præfati per organum uenerabilis fratris noſtri Gulielmi Epiſcopi Portuenſis, natione Gallici, qui primus eorum erat, rurſus cuncta quæ inuenerant, & rite probata uidebantur, coram explicauerunt. Ex quorum relatione, quæ ampliſſima & ornatiſſima fuit, hæc ſummatim accepimus, quæ uera, comperta, cognita & explorata ſunt. Ergo Catherina ex ciuitate Senenſi oriunda, mediocribus orta parentibus, prius Deo ſeſe dedicauit, quàm Deum poſſet per ætatem cognoſcere. Sex annos nata, ut domino ſeruiret, æremum concupiuit: & urbe egreſſa, in cauerna, loco ſolitario, delituit, quamuis iubente ſpiritu, paululum demorata, domum redierit. Angelicam ſalutationem edocta, quoties paternæ domus ſcalam aſcendit, toties per ſingulos gradus, flexo geniculo, beatiſſimam uirginem matrem domini ſalutauit. Et anno currente ætatis ſuæ ſeptimo, uirginitatem ſuam conſecrauit CHRISTO: quem ſua in maieſtate ſedentem mirabili uiſione contemplata eſt, & arcana cœleſtis aulæ uidit, quæ non poteſt effari lingua mortalis. Munda-

nas delicias a ſe omnes abdicauit. Orationi totam ſe dedit, corpuſculum ſuum uigilijs, ieiunijs ac uerberibus afflixit. Coæquales puellas, ut idem facerent, & docuit, & perſuaſit. Puber effecta, ſciſſis crinibus, mortale coniugium recuſauit. Conuicia & maledicta hominum ſpreuit. Beati Dominici habitum, quem fœminæ geſtant, de pœnitentia nuncupatæ, extorſit, protinusq; impetrauit. Ancillare officium in paterno domo exercuit, nihil magis cupiens, ꝙ uilis apud homines & abiecta uideri. Pauperibus Chriſti (nam id pater ei indulſerat) larga manu ſubuenit. Ægrotantibus ſumma diligentia miniſtrauit. Diabolicas tentationes & aſſiduas malignantium ſpirituum pugnas, patientiæ clypeo & fidei galea ſuperauit. Incarceratos & oppreſſos, quibus ualuit modis, conſolata eſt. Nullum ab ea uerbum non religioſum, non ſanctum excidit. Omnis ſermo eius, de moribus fuit, de religione, de pietate, de contemptu mundi, de amore Dei & proximi, de cœleſti patria. Nemo ad eam acceſſit, qui non doctior meliorque abierit. Doctrina eius infuſa, non acquiſita, fuit. Prius magiſtra uiſa eſt, quàm diſcipula: quippe quæ ſacrarum literarum profeſſoribus, ipſisq; magnarum Eccleſiarum Epiſcopis, difficilimas de diuinitate quæſtiones proponentibus, prudentiſſime reſpondit, & adeo ſatisfecit, ut tanquam agnos manſuefactos remiſerit, quos tanquam lupos ac leones feroces acceperat: Quorum nonnulli, diuinam in uirgine ſapientiam admirati, diſtributis mox inter Chriſti pauperes, quas poſſidebant, ſubſtantijs, accepta domini cruce, uitam deinde euãgelicam egerunt. Summa huius uirginis abſtinentia fuit, & admirabilis uitæ auſteritas. Nam cum uini & carnium uſum prorſus abieciſſet, nec pulmentarijs ullis uteretur, ad extremũ eo deducta eſt, ut nec legumina ederet, nec pane ueſceretur, niſi cœleſti, quem uerus Chriſtianus in ſacramento ſumit altaris. Inuenta eſt aliquando a die Cinerum uſque ad Aſcenſionem domini ieiunium perduxiſſe, ſola Euchariſtiæ communione contenta. Per annos circiter octo minimo herbarum ſucco, eoq; parum retento, & communione ſacra ſuſtentata eſt. Ad cibum quaſi ad ſupplicium pergebat. Ad communionem altaris, quæ illi fere quotidiana fuit, quaſi ad cœleſtes nuptias inuitata eſſet, ſumma cum alacritate proficiſcebatur. Cilicio ſub ueſte utebatur, quo carnem macerabat. Nullæ illi plumæ, nulla pulmentaria erant: Lectum ſibi ex tabulis confecerat: atque in eo iacens, breuiſſimum ſomnum accipiebat. Raro enim ultra duas horas interdiu noctuq; dormiebat. Reliquum omne tempus, uigilando, orando, prædicando, opera miſericordiæ agendo, contriuit. Spiſſis chordulis carnem ſuam macerauit: dolore capitis pene aſſiduo torquebatur. Eſtuabat febribus: nec aliorum diuerſorum morborum cruciatu carebat. Luctabatur quàm frequentiſſime cum dæmonibus: multisq; illorum moleſtijs uexabatur. Sed aiebat cum Apoſtolo: Cum infirmor, tunc fortior ſum. Nec enim in tantis laboribus deficiebat, nec charitatis opera negligebat. Aſſiſtebat miſeris indigna ferentibus. Arguebat peccatores, & blandiſſimis uerbis ad pœnitentiam reuoca-

uocabat. Præcepta ſalutis omnibus læta dabat. Quid ſectandum, quid fugiendum eſſet, alacri uultu oſtendebat. Diſſidentes ſummo ſtudio componebat. Multa extinxit odia, & mortales ſedauit inimicitias. Pro pace Florentinorum, qui cum Eccleſia diſsidebant & interdicto ſuppoſiti Eccleſiaſtico, Appenninum & alpes tranſire, atque uſque in Auinionem ad Gregorium undecimum Pontificem maximum anteceſſorem noſtrum proficiſci non dubitauit. Cui uotum ſuum, de petenda urbe Roma, in occulto factum, & ſibi ſoli ac Deo notum, ſeſe diuinitus cognouiſſe monſtrauit. Fuit enim in ea ſpiritus prophetiæ, & multa prædixit antequam fierent, & occultiſſima reuelauit. Rapiebatur ſæpe à ſpiritu, & in aëre ſuſpenſa, diuinis contemplationibus paſcebatur, adeo extra ſe acta, ut expuncta percuſſaque, nihil omnino ſentiret. Idque frequenter ei contingebat, cum diuiniſſima reficeretur Euchariſtia. Magnum & ſanctum erat in plebibus Catherinæ nomen: & undique ad eam ægroti, & malignis uexati ſpiritibus, deducebantur: & multi curabuntur. Languoribus & febribus in CHRISTI nomine imperabat, & dæmones cogebat ab obſeſſis abire corporibus: propter quas res, duobus Romanis Pontificibus Gregorio undecimo, cuius pauloante meminimus: & Vrbano ſexto acceptiſſima fuit, adeo ut legationibus eorum fungeretur, multiſque & magnis ſpiritualibus gratijs ab eis donaretur. Eadem cum uitæ agonem iam peregiſſet, anno ætatis ſuæ tertio circiter ac trigeſimo, in urbe Roma diem ſuum clauſit. De cuius animæ in cœlum aſſumptione & glorioſa receptione, ſtupendæ ac mirabiles reuelationes factæ reperiuntur apud eas perſonas, quæ uirginem dilexerunt. Maxime uero apud eius confeſſorem Raymundum Capuanenſem ſacræ Theologiæ magiſtrum, qui poſtea generalis totius ordinis Prædicatorum pater, magiſter, & rector effectus eſt. Is nanque cum Ianuæ ageret, ea nocte qua uirgo migrauit, hora matutina intra dormitorium apud imaginem matris domini, eam contemplatus eſt miro ſplendore fulgentem, & uerba ad ſe conſolatoria dicentem. Corpus eius aliquandiu ſeruatum, denique in Eccleſia fratrum Prædicatorum, quæ de Minerua dicitur, Romæ conditum eſt, non ſine magna populi deuotione ac reuerentia: Cuius tactu plerique ægroti ſalutem conſecuti ſunt a Deo, & nonnullis ſaluti fuerit ea tetigiſſe, quæ ſacrata uirginis membra tetigere. Poſtea quoque uirgo ipſa iam cœlo recepta, uota ſupplicantium benigne audiuit, & ut a ſponſo & domino CHRISTO ſuo Saluatore exaudirentur, curauit. Multi enim ex diuerſis ægritudinibus curati ſunt, qui audita beatæ Catherinæ glorioſiſſima fama, eius patrocinium ſupplices petiuere. Propterea Venetijs, ubi nunquam uirgo ipſa fuerat, & multis in locis nomen eius cum ueneratione receptum eſt, & uota ei plurima fiunt. Hæc & alia quamplurima cum uenerabilis frater noſter Epiſcopus Portuenſis, in conuentu Cardinalium & præſulum expoſuiſſet, & liquido probata eſſe affirmaſſet, rogati ſingulatim tum omnes

Cardinales, cum Præſules qui plurimi affuerunt, ſententiam dicere tum totis ſuffragijs, beata uirgo digna cœlo & aſtris declamanda uiſa eſt. Nec quiſquam fuit, qui non magnopere canonizationem eius faciendam probauerit. Quibus ad longum auditis, iuſſimus in baſilica beati Petri Apoſtolorum principis ſuggeſtum magnum & ornatum apparari, ſuper quo hodie adſtante populo & clero, ſermone de uita & miraculis huius uirginis per nos habito, Miſſarum ſollennibus celebratis, & conſuetis cæremonijs rite peractis, ad canonizationem huius uirginis, ſub his uerbis duximus procedendum: Ad honorem omnipotentis & æterni Dei, patris & filij & ſpiritus ſancti, ad exaltationem fidei catholicæ, & Chriſtianæ religionis augmentum, Autoritate domini noſtri Ieſu Chriſti, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum eius, ac noſtra, Catherinam Senenſem illuſtris & indelebilis memoriæ uirginem, cuius corpus in Eccleſia Prædicatorum quæ Minerua dicitur, Romæ iacet, & in cœleſti Hieruſalem, inter beatarum uirginum choros, quando id eius uirtus, diuina ſuffragante gratia, meruit, iam pridem fuiſſe receptam, & æternæ gloriæ corona donatam, de fratrũ noſtrorum conſilio declaramus: eamq́ tanquam ſanctam publice priuatimq́ colendam eſſe decernimus & diffinimus, atque in ſanctarum cathalogo uirginum, quas Romana ueneratur Eccleſia, redigi & adſcribi mandamus: Statuentes feſtum eius ſingulis annis prima menſis Maij dominica die ab uniuerſali Eccleſia celebrandum eſſe, & omnes illi honores præſtandos, qui cæteris ſanctis uirginibus conuenire noſcũtur. Et inſuper ſepulchrum eius in ipſo feſto uiſitantibus, ſeptem annos & totidem quadragenas, de iniunctis eis pœnitentijs in forma Eccleſiæ cõſueta, miſericorditer in ppetuũ relaxamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginarum noſtrarum declarationis, conſtitutionis, mandati, ſtatuti & relaxationis ordinationem infringere, uel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hæc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum. Anno incarnationis dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimoprimo, tertio Calendas Iulij, Pontificatus noſtri anno tertio.

EIVSDEM

EIVSDEM DE EADEM OFFICIVM.

Ad ueſperas, ſuper Pſal. Antiphona.

IMmortali laude Catherina uirgo *S*enenſis eſt efferenda, quando quidem ſuæ ſanctitatis præſtantia uniuerſo generi humano innotuit, alleluia. *Pſal.* Laudate, *cũ cæteris.*

Capitulum.

HAnc amaui & exquiſiui eam a principio, & quæſiui eã mihi ſponſam aſſumere, & amator factus ſum formæ illius, dicit dominus omnipotens. *Reſponſorium.* Vitam Catherinę innocentiſſimam miracula notiſſimam efficiunt. Quæ uiuens atque uita functa, liquido oſtendit, alleluia. *Verſus.* Curauit ægrotos, uitã mortuis reſtituit, & id genus multa fecit. Quæ uiuens &c. Gloria patri. &c. Alleluia.

Hymnus.

HAc tuæ uirgo monumenta laudis, quæ tuis læti Catherina ſacris, hoc quidem pacto modulamur omnes, perfer Olympo. Si ſatis digne nequeãt referri, annuas nobis ueniam precamur, non ſumus tanti ingenij fatemur, optima uirgo. Quis fuit dignas modulatus unquam uirginũ laudes? quis in orbe toto fœminæ inuictæ perituræ nunquam carmina pandet? Prædita exemplis Catherina claris, moribus præſtãs, ſapiens abunde, temperans, fortis quoque, iuſta, prudens, æthera ſcandis. Quem latet uirtus facinusq; clarum, quo nequit dici ſacrius per orbem, uulnerum formam miſerata Chriſti, exprimis ipſa. Nam breuis mœſtæ miſeræq; uitæ, & malis cunctis penitus refertæ, fortiter ſpernens precioſa quęque, ſydera adiſti. Gratias ſummas habeamus omnes filio magni genitoris almo, ſpiritus ſanctus ueneretur, & ſit laus tamen una. Amen. *Verſiculus.* Ora pro nobis beata Catherina, &c. Vt digni &c. *Ad Magnificat, Antiphona.*

Virginis Catherinæ hæc dies eſt dicata ſacris, ut nunquam tantæ ſanctitatis præſtantia, mortalium memoriæ excidere queat, & cunctis celeberrima perpetuo fiat, alleluia. *Oratio.*

DEus qui beatæ Catherinæ uirginitatis & patientiæ ſpeciali priuilegio decoratæ, malignantium ſpirituum certamina uincere, & in amore tui nominis inconcuſſe permanere tribuiſti, concede quæſumus, ut eius imitatione calcata mundi nequitia, & omnium hoſtium ſuperatis inſidijs, ad tuam ſecure gloriam tranſeamus. Per dominũ &c.

Ad Matutinas, Inuitatorium.

CHriſtum regem regum ſupplices adoremus, Qui immortali gloria uirginem *S*enenſem dotauit Catherinam, alleluia.

Venite *&c.* *Hymnus.*

LAudibus uirgo nimis efferenda iure cœ̃leris, quoniã triũphos ipſa cœlorũ probitate mira nacta, refulges. Præmiũ ſanctæ tamen ipſa

uitæ

uitæ & ſimul munus probitatis almæ accipis cœlo, cumulata cunctis deniq; rebus. Tu grauem ſacris meritis refertum, orbis exemplar, pietate plenum, Prædicatorum uenerata patrē, ordine fulges. Nulla iam rerum placuit uoluptas, nullus ornatus, nitor ecce nullus corporis, ſemper fugiens iniqua carmina uitæ. Sæpius corpus domitans acerbe q̃ pie flagris cruor hinc & inde fluxerat riuis, hominumq; demū crimina flebas. Qui per ingentes uarioſq; caſus orbe terrarū crucientur oēs, quotquot uel euris agitantur ipſi undiq; diris. Suppetent nobis totidem canenda, ſi tuæ laudes repetātur oēs: Tu quidem longe pietate cunctis inclyta præſtas. Gratias. *ut ſup. Innoctur.* *Antipho.* Admirabilē Dei noſtri clementiā cōtemplari maxima Catherinæ conſtantia nos ſemp efficiet, alleluia. *Pſal.* Dñe dñs noſter. *Antiph.* Miſericordia ſumma erga egenos atq; ægrotos ſemp ſummopere effecta, ipſorū ærūnas deflere hæc uirgo ſolebat, alleluia. *Pſal.* Cœli enar. *Antiph.* Chriſtianos quidem tāta charitate proſequebatur, ut eorum amore incenſa die noctuq; flagraret, alleluia. *Pſal.* Domini eſt terra. *Lectio prima.*

BEata Catherina de Senis, patrē Iacobū, matrē uero Lapā nomine, in ciuitate Senenſi, uirtute fideq; probatos, habuit. Hæc cum ſeptimum ætatis annum ageret, uirginitatis uotum emiſit, maxime ducta beatæ Mariæ uirginis exemplo. Quam, cum uotum emitteret, rogabat attentius, ut ſibi dignaretur filium ſuum Ieſum in ſponſum adhibere. Cum autē perueniſſet ad ætatē duodecim annorū, parentes qui eius neſciebant uotum, conſtituebant eam nuptui tradere. Quod ipſa audiens, capillos ſuos radicitus abſcidit, & eis uotū ſuum poſtea reuelauit. Quo facto, uigilijs & orationibus, ieiunijs multiplicibus, bonis operibus die noctuq; uacabat: adeo ut fama eius inciperet circūquaque diffundi. Agens quintumdecimum annum ipſi tantiſper obdormienti, apparuit beatus Dominicus, Prædicatorū ordinis dux & pater inclytus, eiq; ſuaſit, ut habitum ſuæ religionis, hoc eſt, ordinis de pœnitentia eiuſdem beatiſſimi Dominici nuncupati, reciperet, uiueretque ſecundum eius ordinis inſtituta. Quod illa minime abnuit. Vnde quanto citius potuerit, habitum ipſum aſſumpſit, & in eo uſque ad mortem cum maxima pœnitentia & admirabili auſteritate perdurauit. Hunc autem uiuendi modum ſeu ordinem per ſummū pontificem conſtat eſſe approbatum. Vnde uſque in præſentiarum multæ perſonæ Deo deuotæ, ipſum Deo propicio profitentur. Tu autem.

Reſponſorium. Nihil huic uirgini ſatius, nilq; dignius in rerum natura uiſum eſt, q̃ Ieſu Chriſti præcepta, & uitam æternā omnibus perſuadere, alleluia. *Verſus.* Dedit enim ſemper operam reuocare perditos Et uitam &c. *Lectio ſecunda.*

CIborū frugalitate, imo abſtinentia, poſt habitus prædicti receptionem, tanta utebatur, ut uix comedere, ſpēq; ieiunare uideret. Aliqñ

aũt p plures mẽſes nihil niſi ſacratiſſimũ Chriſti corpus, quo quotidie reficiebat, oĩno guſtauit. Indumẽta lanea ad carnẽ iugit portabat, diſciplinis duriſſimis ſe affligebat, uſq; ad magnã ſanguinis effuſionẽ. Infirmãtibus maxia cũ charitate & patiẽtia ſeruiebat, zona ferrea ſup nudo cingebat, ad carnis petulãtiã edomandã. Aliqñ ꝓprijs & neceſſarijs ueſtimẽtis ſe exuebat, & ea paupibus erogabat: unde propter hoc a Dño meruit in hac iuiſibili uita ueſte tegi, cũ ſemel ꝓpriã uni paupi chlamydẽ elargita fuiſſet. Cũ aũt obiurgaret a familiarib. q: ueſtẽ neceſſariã ſibi alteri tribuiſſet, rñdit: Veſtimẽta carere poſſum, non aũt miſericordia. Quãdã aũt ſororẽ ſuę ordinis infirmã & ĩpatiẽtiſſimã, eiuſq; famę atq; morũ p̃ſtãtiæ detrahentẽ, ita hũiliter in ipſa ĩfirmitate tolerauit, ut mirabile ſit ad credẽdũ. Quãta ãt erga aĩarũ ſalutẽ charitate mouebat, ex multis eius opibus liqdo appaet. Nã cũ qdã nobilis Peruſinus, capitali ſnĩa a Senẽñ. ſenatu pleẽtẽdus eſſet, dolore mortis affectus, a Ieſu Chro aĩm penitus auerteret, nulliuſq; poſſet ſuaſu ad pœnĩam reuocari, huius uirginis exhortatiõe ꝯuerſus ad cor, more Chrianorꝝ ſe Chro cõmendãs, patiẽter mortẽ ſuſtinuit. Tu aũt. &c. *Reſp.* Sapiã atq; doctriña hæc uirgo referta, codices nõnullos cõdidit ed dtq;. Vt uerã uiuẽdi rationem oĩbus oſtenderet. *Verſ.* His illas humanas fragileſq; res ſpernere ſuadet. Vt ueram uiuendi rationẽ oĩbus oñderet *Lectio iij.*

HÆC beata uirgo, maxima ſapientia p̃dita fuit, literis lepidiſſimis, quæ nũc extant, teſtantibus. Inſuper & dicta ſanctorũ, afflante ſancto ſpũ, ita dilucidabat, ut etiam ipſos ſummos theologos ſuparet. Nã cũ ſemel duos pitiſſimos theologos uiros, alterũ ordinis minorũ, alterũ eremitarũ haberet cõtra ſe acriẽ diſputantes, adeo eos publice uicit, ut diuinã illi uirginẽ, nõ humanam crederẽt. Quamobrem poſtmodũ innocentiſſimam uitam deinceps aggreſſi ſunt, eoq; in ꝓpoſito ex hac luce migrarunt. Apud Gregoriũ xi. item apud Vrbanũ ſextum Pontifices maximos perorauit. Prophetiæ etiam ſpiritum inter cætera ſuæ uirginitatis inſignia conſecuta eſt: Nam multa prædixit futura. Signis autem atq; miraculis q̃plurimis a Deo fuit priuilegiata: Nam matrẽ propriam impœnitenter mortuam, ad uitam reuocauit. Spiritus malignos ex corporibus obſeſſis expulit, & multa alia ſigna per eam Dominus eſt operatus. Tandem cum Romæ eſſet a Dño euocata, dum ſciret ſibi diem mortis imminere, diſcipulos diſcipulaſq; longa oratione, ſuum imitata ſponſum, conſolata eſt, atq; ad bene ſanctẽq; uiuendũ oẽs hortata eſt: deinde in illũ prorumpens uerſiculum, In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum, innocentiſſimam animam emiſit, anno ætatis ſuæ triceſimo tertio: ſalutis autem milleſimo tricenteſimo octogeſimo. Ad cuius corpus accedentes, a diuerſis infirmitatibus curabantur. Sepulta eſt autem in eccleſia ſanctæ Mariæ ſuper Mineruam, honorifice, & a Pio ſecundo Pontifice maximo, anno M.cccc.lxi. ſctãrum uirginũ cathalogo aſſcripta. Per oĩa benedictus Deus, Amẽ. Tu.

Reſpon

Reſponſorium. Vitam Catherinæ innocentiſſimam miracula illa notiſſimam efficiunt. Quæ uiuens atq; uita functa, liquido oſtendit, Alleluia. *Verſ.* Curauit ægrotos, uitam mortuis reſtituit, & id genus multa fecit. Quæ uiuens &c. Gloria patri &c. Alleluia. *Verſ.* Ora pro nobis beata Catherina. Vt digni efficiamur promiſſionibus Chriſti.

In Laudibus Antiphona. Omnipotenti uirgo Catherina Dei filio ſolum obſequi atq; ſeruire conſtituit, Alleluia. *Antiph.* Exultabunda cœli munera contemplatur, quæ cunctis rebus maxime præpoſuit, Alleluia. *Antiph.* Diuinis nanq; oblectata rebus, die noctuq; orationibus atq; uigilijs operam dabat, Alleluia. *Ant.* Rerum omnium cōditori Catherina benedicebat, qui beatitudinis ſemitam mortalibus oſtendit, Alleluia. *Antiph.* Laudauit Catherina ſemper dominū, & ab eo in excelſis exaltata eſt, Alleluia. *Capit.* Hāc amaui *ut ſup. Hym.*

IAm ferox miles tibi ſæpe ceſſit, & duces iras poſuere ſæuas, qui necē diram populo minati ſæpe Senenſi.

Quotquot & ſacris ſtudijs frequenter uiribus ſummis operam dediſti literæ doctæ lepidæq; claris urbibus extant.

Niteris uerbis reuocare lapſos, niteris rectum ſuadere cūctis, ſic ais: tantum probitas beatos efficit omnes.

Iure tu ſæuę tremebunda mortis, fortiter tenes nihil extimeſcens, præmium noſtræ uocitare uitæ ſæpe ſolebas.

Vnde nunc tempus properaret ipſum, quo ſacros artus cinereſq; buſto linqueres, cœlos aditura, flentes ipſa docebas.

Sic ſacrum Chriſti uenerata corpus, hoſtiam libans lachrymis obortis, dixeras cunctis documenta uitæ uoce ſupræma.

Gratias *ut ſup. Verſ.* Adducentur regi &c. *Ad Benedictus ant.* Maxima eſt Catherinæ uirginis Senenſis præſtantia, quæ incolumitatem languentibus, & uitam mortuis reſtituere potuit, Alleluia.

Ad Tertias Capit. Hanc amaui *ut ſupra.* *Ad Sext. Capitulum.* Dominus omniū dilexit illam: doctrix eſt enim diſciplinæ, & electrix operum illius. *Ad Nonam Capit.* Breuis eſt in uolatilibus apis, & initium dulcoris habet fructus illius. *Ad Magnificat Antiph.* O uirgo maxima gloria præſtans, cuius ſacra ſtata orbis uniuerſus hodierna die celebrat, quam angeli cum laudibus efferunt, ac cæteri ſuperni ciues admirantur: Age apud Deum quo mentes noſtræ ſemper diuinis præceptis obtemperent, nosque uirtutibus alijsq; bonis augeat Alleluia.

SACRÆ MISSÆ OFFICIVM.

GAudeamus omnes in Domino, diem feſtum celebrantes, ſub honore Catherinæ uirginis, de cuius ſolennitate gaudent angeli, & collaudant filium Dei, Alleluia alleluia. *Verſ.* Eructa uit cor meum uerbum bonum, dico ego opera mea regi. Gloria patri. Gloria in excelſis Deo &c. *Oratio.* Deus qui beatæ Catherinæ uirgini-

ginitatis & patientiæ ſpeciali priuilegio decoratæ, malignantium ſpirituum certamina uincere, & in amore tui nominis inconcuſſe permanere tribuiſti, concede quæſumus, ut eius imitatione calcata mundi nequitia, & omnium hoſtium ſuperatis inſidijs, ad tuam ſecure gloriam tranſeamus. Per do. &c. *Epiſtola.* *Ad Corinthios.*

FRatres: Qui gloriatur, in domino glorietũr. Non em̃ qui ſeipſum commendat, ille probatus eſt, ſed quem Deus commendat. Vtinam ſuſtineretis modicum quid inſipientiæ, ſed & ſupportate me. Æmulor enim uos Dei æmulatione. Deſpondi enim uos uni uiro uirginem caſtam exhibere Chriſto. Alleluia. Syderibus cunctis fulgentior eſt Catherina, & decus æternum eſt hæc quoque uirginibus. Alleluia. Surrexit Chriſtus, & occurrens mulieribus, ait: Auete, tunc acceſſerunt & tenuerunt pedes eius. *Poſt Aſcenſionem ſecundum Alleluia:* Aſcendens Chriſtus in altum captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus. *Sequentia.*

LVx aduenit ueneranda, laus in choris iubilanda luminoſis cordibus. Huius læta lux diei, feſtum refert ſponſæ Dei dedicandum laudibus. Hæc de Senis oriunda, Catherina uirgo munda iuſtis ex parentibus. Mundum, carnem, hoſtem fregit, & triumphum uictrix egit ornata uirtutibus. Matrem Chriſti uenerandam, omni gradu ſalutandam luſtro primo didicit. Multis ſanctis comitatum, ſe benedicentem Chriſtum uirgo ſancta conſpicit. Virginalis uitę uotum Deo ſpondet ꝙ deuotum ætatis ſeptennio. Ob hoc uirgo tribulatur, ſed a Deo liberatur columbæ indicio. Regularis uitæ ſtatum amplexatur inſtitutum a ſancto Dominico. Hunc adepta uirgo ſancta, mox miranda claret uita, Deo placens unico. O ꝙ chara, ꝙ accepta Chriſto regi eſt effecta ob hoc uirgo gratius. Nã ab ipſo uiſitari, & de cunctis edoceri ſolebat frequẽtius. Hinc in ſponſam ſubarrari, & in fidẽ deſponſari meruit cũ gloria. Quis condigne poteſt fari, qua ve lingua explicari fletus & ſuſpiria, Quæ fraterna pro ſalute, Ieſu ſponſo cum uirtute emittebat ſæpius. Vt peccanti creaturæ & redemptæ ſuo iure, fieret propitius. Chriſti corpus uenerandum ſic ducebat frequentandum magno deſyderio, Vt ſi ſibi licuiſſet, omni die id ſumpſiſſet pro ſui remedio. Dulce ſignum charitatis, dum amator caſtitatis, cor mutat in uirgine. Quo ſic flagrat, ſic mouetur, ut dilectum contempletur in cœlorum ordine. A quo ſane nulla ſorte, nec in uita nec in morte ſeparari patitur. Sed in eum tota rapta, & a terra eleuata, Deo uero fruitur. Tandem Chriſtus dulcis ſponſus, pio cordi ſic coniunctus ſponſæ ſuæ nobilis, Claram miris prodigijs. Ieſu bone, Ieſu dulcis, qui ad lumen cæcos ducis ſponſę tuę p̃cibus, Nos purgatos a peccatis, fac regnare cũ beatis om̃ibus temporibus. Tuq; uirgo Deo digna, mitis, clemens & benigna, precibus nos refoue. Nec oblita pietatis, ad conſpectum deitatis populum hunc promoue. Alleluia. *Secundum Matthæum.*

IN illo tempore dixit Ieſus diſcipulis ſuis parabolam hanc: Simile eſt regnum cœlorum grano ſinapis, quod accipiens homo, ſeminauit in agro ſuo. Quod minimum quidem eſt om̃ibus ſeminibus. Cum autem creuerit, maius eſt om̃ibus oleribus, & fit arbor, ita ut uolucres cœli ueniant, & habitẽt in ramis eius. Iterũ ſimile eſt regnũ cœlorũ fermẽto, q̃d acceptũ mulier abſcõdit in farinę ſatis tribus, donec fermẽtatum eſt totũ. Hæc oĩa locutus eſt Ieſus in parabolis, ut impleretur q̃d dictum eſt per Propheiã dicentẽ: Aperiã in parabolis os meũ, eructabo abſcondita a conſtitutione mundi. Credo *&c.* *Offer.* Diffuſa eſt gratia in labijs tuis, propterea benedixit te Deus in æternũ, & in ſeculũ ſeculi. Alleluia. *Secreta.* Munera quæ dñe tibi in honore beatæ Catherinæ uirginis offerimus benigno ſuſcipe uultu, & nos eius meritis ac interceſſione ad tuam facito propicius peruenire lętitiã. Per dominũ &c. *Cõio.* Diffuſa eſt gratia in labijs tuis, propterea benedixit te Deus in æternum, alleluia. *Post Communionem.*

SVmptis dñe diuinæ gratię ſacramentis, quæſumus, ut intercedente beata Catherina uirgine tibi acceptiſſima, hoſtiles ſuperemus incurſus, & ad æternæ redemptionis augmenta proficientes, tuis ſemper oculis placeamus. Per dominum noſtrum Ieſum Chriſtum &c.

QVANDO CELEBRATVR DE BEATA *Catherina ex uoto uel deuotione Infra annum, Officium.*

DIlexiſti iuſtitiam, & odiſti iniquitatem, propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lętitię præ cõſortibus tuis, *tẽe Paſchali,* alleluia. *uerſ.* Eructauit cor meũ uerbũ bonũ, dico ego opera mea regi. Gloria patri *&c.* *Oratio & Epiſt. ut ſup.* *Reſpon.* Adiuuabit eã Deus uultu ſuo, Deus in medio eius nõ cõmouebitᷓ, *uerſus.* Fluminis impetus lætificat ciuitatẽ Dei, ſanctificauit tabernaculũ ſuũ altiſſimus. Alleluia. Syderibus cũctis fulgẽtior eſt Catherina, & decus æternũ eſt hęc q̃q; uirginibus. *Infra Septuageſimam.* *Reſpon.* Adiuuabit eã. *ut ſup.* *Tractus.* Qui ſeminãt in lachrymis, in gaudio metent. *uerſus.* Euntes ibant & flebant, mittentes ſemina ſua. *uerſus.* Venientes aũt uenient cum exultatione, portantes manipulos ſuos.

Euangelium & reliqua omnia ſicut in die.

MEMORIA QVOTIDIANA DE EADEM.

Ad Magnificat, *Antiphona.*

Ad ſedes regni faciat tranſire ſuperni,
Virgo fouens meritis nos Catherina ſuis, Alleluia. *uerſicu.*
Ora pro nobis beata Catherina, alleluia. Vt digni. efficiamur promiſ. *&c.* *Oratio.* Deus qui *ut ſupra.* *Ad Benedictus.* *Antiph.*
Det Catherina frui nos uero lumine Chriſti,
Et ſociet ſuperis uirgo btã choris alle. *uer.* *Oratio ut ſupra.*

Hæc prædicta omnia Pius Papa ſecundus.

ALIA

ALIA COMMEMORATIO AD *ueſp. & ad laudes de eadẽ, ut putatur a Raymundo.*

O Spem mirã, quã dediſti, dum uixiſti, dũ trãſiſti, filijs q̃s dilexiſti, dũ teipſis ꝓfuturã, poſt mortẽ ꝓmiſiſti. Nos tuis iuuans p̃cibus, imple mr̃ q̃d dixiſti. *uerſ.* Quæ tot ſignis claruiſti, & uirtutibus fulſiſti, nobis opẽ feras Chr̃i. Nos tuis *&c. uerſ.* Ora ꝓ no. *&c.* *Oratio.* Dñe Ieſu Chr̃e fili Dei uiui, q B. Catherinã ſpõſam tuã triplici aureola dotare dignatus es, cõcede ꝓpitius, ut cuius in terris memoriã agimus, eius apud te interceſſionibus adiuuemur in cœlis. Qui uiuis &c.

PII PAPAE II. SERAPHICAE SPONſæ domini noſtri Ieſu Chriſti S. Catherinæ Senenſis Epitaphiũ.

Virginis hoc almæ Catherinæ corpus humatum
Marmore contegitur, fruitur, ſed luce ſuperna
Spiritus: hoc pandunt ſua tot miranda per orbem.
Cœlitus eloquio fuit hæc afflata profundo,
Doctrinæ antiſtes, rerum mirabilis auctrix,
Virgo ſacrata habitum, ſacri tulit ordinis arctum
Dominici, delegit eam, ſponſamq́ uocauit
Chriſtus, ob hoc Seraphin nunc eſt ſtipata cateruis.
Multoties per eam ſumpta eſt communio, mire
Iſta ſinu largo miſeros confouit, egenis
Dulce leuamen erat, fuit & iuſtiſſima cunctis,
Capta Dei zelo, membris & ſæpe leuata
Mente ſimul uidit, quæ nulli prodere fas eſt.
Vt generi noſtro requies æterna daretur,
Fleuit in humanis: optataq́ ſtigmata paſſa,
Vitales redijt iam mortua prorſus in auras.
Martyrij uarijs fuit & decorata coronis.
Denique dæmonijs mortem cruciata ſubiuit.
Cantibus eſt igitur uenerari & laudibus amplis
Digna, ſuis meritis hæc fulgida ſtella per omnes.
Hanc urbs Senarum, completis mille trecentis
Atque quadraginta annis ſeptem, protulit æuo.
Ad ſuperos animam decies perfudit in octo.

IDEM.

Nata Senis uirgo Catherina, eſt ſtigmata paſſa,
Subq́ Pio felix ſuperis aſſcripta ſecundo,
Et diuum uenerata polo, ſeruauit abunde
Hæc, ternus quæcunque iubet ſectarier ordo
Dominicum ſacrum coluit, quæ magna ſacerdos
Sacri Dominici, lætatur qua concio tota,
Cuius ſeruauit leges ac iura beata.

RAYMVNDI DE VINEIS CAPVANI SACRAE THEOLOGIAE DOCTORIS IN VItam beatæ Catherinæ Senenſis à ſe deſcriptam, Prologus.

VOX SPIRITVALIS EST aquilæ, vſq; ad cœli ſupremi faſtigium euolantis, ſecretaq; diuini conſilij militanti Eccleſiæ reuelantis, atque dicentis ſuarum reuelationum libri, videlicet Apocalypſiorum, cap. xx. Vidi angelum deſcēdentem de cœlo, habentem clauem abyſſi, & catenam magnam in manu ſua. ¶ Hæc autem verba qualitercunq; ſint hactenus per ſanctos doctores expoſita, ad præſens tamen intentum (niſi nimium fallar) non inepte videntur mihi propoſita, dum ſcilicet angelicæ virginis, cœleſtis potius q̃ humanæ cōuerſationis, geſta intendimus enarrare, quam conſtat profunditatem abyſſalis ſapientiæ multis viam ſalutis ignorantibus reſeraſſe: & catenam qua ſatanas alligatur, verbo pariter & exemplo cūctis percipere volentibus demonſtraſſe, imo vt magis proprie loquar, cōmunicaſſe. ¶ Quod ſi per angelum deſcendentem de cœlo, illum intelligamus, magni conſilij angelum dominum Ieſum Chriſtū, qui teſtāte Apoſtolo, deſcendit de cœlo pariter & aſcendit: nequaquam hic ſenſus à noſtro deuiabit propoſito. Ipſius enī ſunt hęc hauddubium opera, cuius deliciæ cum hominum filijs & filiabus, per ipſum ab æterno electis, fuiſſe ab initio, dinoſcuntur. Ipſe eſt, qui atteſtāte aquila ſupradicta, clauem quomodolibet habet Dauidi quo aperiente, nemo claudere: & claudente, nemo valet aperire. Ipſe rurſus mortis & inferni clauem atteſtatur ſe habere, propter quod nō eſt mirum, ſi catenam ad alligandā ſatanam ſecū defert. Verum idem dominus angelorum, & nunc angelus nominatus, charitate perpetua genus adeo dilexit humanum, vt ineffabiliter miſerans, traheret eius naturā ad ſui vnitatem ſuppoſiti. Idcirco vt dictum eſt, nullis egens delicijs, tam excellenter cum filijs hominum delectatur, ꝙ ea quæ ab æterno diſpoſuit facere, non niſi per inſtrumenta humana exequi conetur. Hinc ergo eſt, ꝙ per ſanctos & electos à ſe homines, ſecretiſſima ſua myſteria ſemper ab initio ſeculorum patefecit. Hinc eſt, ꝙ admirāda & ſuper naturalia opera, per miniſteria ſemper hominum ſibi placidorum perfecit. Hinc, ꝙ legem viuendi hominibus terræ incolis de celſo cardine traditurus, nō niſi hominem in mediatorem elegit, quem & ducem electi populi delegauit. Hinc tandem, ꝙ humanę naturæ quaſi captus cupidine amoroſa, de gratioſiſſima homine virginali, eandem naturam perfecte aſſumpſit, & ipſam tanquam decorem ſuæ charitatis indutus, per eam & cum ea hominibus indiuiſibiliter eſt vnitus. Quo ſupermirabiliter & ſuper gratioſe peracto, intantum eſt genus humanum amplexatus, ꝙ fraternitate tam admirabiliter hominibus exhibita non contentus, in precium pro ſalute ſe hominum tradidit, in cibum animarum humanarum proprium corpus & ſanguinem vſq; in finem ſeculi contulit, & fidelibus hominibus ſeipſum in præmium repromiſit. Ex his om̄ibus poteſt fidelium vnuſquiſq; perpendere, quam ſummū dignitatis gradum genus humanū aſcenderit, & in quàm alto quilibet Chriſticola ſit apice conſtitutus. ¶ Tranſcendit quippe angelicū culmen in pręſentiarum dignitas hominis: & minorato (vt ſic loqui liceat) Deo paulominus ab angelis, ſuper angelorum cardines exaltatus eſt homo. Minuiſti eum (dixit Propheta) paulominus ab angelis, gloria & honore coronaſti eum, & cōſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum. Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius. Quod exponens Apoſtolus ad Hebræos de Chriſto: In eo, inquit, ꝙ ei ſubiecit omnia, nihil dimiſit non ei ſubiectū. Eliciat igitur ex præmiſſis ſapiens intellector, q̃ confidenter queat fidelis anima ſaluatoriſq; ſui amatrix,

amatrix, ad ipſum accedere, quanta cũ fiducia ipſum ſequi, quàm innumera, quàmq; dulcia dona ſperare poſſit ſe percepturam ab eo, qui ſe totum pro ipſa impendit, ſub cuius etiam potentia cuncta pendent. O excæcata ſegnities, o nimium obſtinata durities temporum modernorum, o ſuper niuem & glaciem frigiditas hodiernorum ſpirituum congelata. Quàm feruenter currebant hactenus animæ deſponſatæ Chriſto in fide poſt agnum, q̃ velociter ſequebantur eum, quocunq; iuiſſet, etiam incluſiue vſq; ad crucem. Quanti & quantæ non modo vtriuſq; ſexus, ſed ætatis & conditionis cuiuſlibet, mundum & quæ in mũdo ſunt, velut ſtercora contẽnentes, corpusq; proprium om̃i paſſibili diſcrimini & lætantiſſima mente exponentes, per ſpinas tribulationum & tribulos corporalium tormentorum, illis in temporibus feliciſſimis poſt æternum ſponſum volantes potius quàm currentes, etiam per mortis barathrum ſecura mente trãſibant, interminatam ad vitam? Quanti rurſus & quantæ, quibuſcunq; tranſitorijs conculcatis, longo propriã carnem domãtes martyrio, cœliq; gaudia mentalibus oculis intuentes, necnon & ſanctam Eccleſiam ædificantes doctrina pariter & exemplo, poſt agones diutinos vita cœlibe conſummata, migrabant feliciter ad cœleſtem? Et vnde omnia hæc, niſi quia ſæpe fatum magni conſilij angelum de cœlo deſcendentem in corda ſua rapuerũt, cuius cũ claui Dauidica abyſſum ſuarum cogitationum clauſerant terræ, aperuerant cœlo? Sicq; grandem virtutum catenam ab ipſo accipientes, aduerſantem ſatanam vicerãt pariter & ligarant. Hæc illis euenere temporibus quaſi communiter & q̃ multis, ſed & his periculoſis temporibus, in quibus ſecundum prophetiam Apoſtoli, ſunt quaſi om̃es ſeipſos amãtes: idem angelus non deſiſtit ſuo nobis magno conſilio ſimul & auxilio ſubuenire, producendo ſcilicet hincinde per orbem fideliũ aliquas animas, licet paucas, quibus tam copioſe, tamq; largiflue grãdia dona ſua conferendo multiplicat, q̃ expertis ſtupor, inexpertis vero incredulitas in mentibus generatur. Et quod amplius eſt mirãdum, ac meo iudicio notandum, hanc abundantiam gratiarum in ſexu fragiliori, videlicet fœmineo, diebus iſtis videtur ſingularius operari? Forſitan vt confundat virorum ſuperbiam, & illorum potiſſime, qui reputatione propria inflati, ſcientes, cum nihil ſciant, & ſapientes, cum nihil tñ de dulcedine diuina ſapiant, ſe dicere non verentur. Hi tam ſtulti (ſecundum Apoſtolum) proh pudor hodie facti ſunt, q̃ abſq; ſcientia ſcire, ſine ſapientia ſapere fruſtra contendãt. Tales igitur, ſi non fallor, æterna ſapientia per humilem ſanctarum puellarum doctrinam, mirandaq; opera videtur decreuiſſe confundere, vt om̃is caro coram ipſo non glorietur, & diſcat inſipiens homo, vbi ſit ſapientia, vbi ſit virtus, vbi ſit lumen oculorum & pax. Quamobrem quandã admirabilem puellam ſacramq; virginem ipſa ſapientia incarnata produxit in Tuſciæ regione, Senenſiq; ciuitate Virginis, antiquo ſuo titulo nuncupata. Cuius dum actus & doctrinam attente conſidero, geſtaq; vitæ ac feliciſſimum tranſitum admiror, ſtupere ac flere magis libet, quàm aliquid dicere. Quod enĩ cor in tot & tam mirãdis donis altiſſimi non deficiat, dum cernit hanc virginem ſeu fragilem, imbecillem ætate, natiuitate plebeiam, abſq; humano doctore ſimul & ductore, tãtum apicem perfectarum aſcendiſſe virtutum, tãtam acquiſiuiſſe claritatem & perfectionem doctrinæ, & hoc totum infra lares paternos? Quis nõ ſtupeat? quis non miretur? Quis cõtinere poſſit lachrymas gaudij ſimul & laudis? Verum quia indigniſſimo mihi, nullis præcedentibus meritis, vtinam non contradicentibus potius ipſis demeritis, ſuperna pietate, quæ neminem vult perire, conceſſum eſt, vt fere circa finem curſus vitæ eius, pluribus annis præfatæ ſacræ virginis non tãtum haberem notitiam & conuerſationem familiarem, ſed etiam per ipſam eſſem in confeſſorem electus, ad participãdum & ſciendum quæcunq; ſecreta ſibi à domino conceſſa vel reuelata, ne tam precioſum talentũ largitate mihi altiſſimi commẽdatũ, more ſerui nequã (q̃d abſit) abſconditum teneam in ſudario, ipſum ad publicam menſam, pro animarum lucro copioſius cõquirendo, intendo exponere, vt cum vſuris Deo placitis, reportem illud tempore ſuo coram domino ſaluatore. ¶ Porro quia verbum Iohãnis aſſumptum ſuperius, meo propoſito coaptatur, ſi nõ nimium fallor, ex aſſumo illud, & exclamãdo profero ſeculis tam præſentibus quàm futuris. ¶ Vidi ego Raymundus nomine vſitato, ab ipſa tamen virgine vocatus ab euentu Iohãnes, propter ſecreta reuelata mihi ab ea, vt æſtimo: Vidi, inquam, angelum deſcendẽtem de cœlo, habentem clauem abyſſi, & catenam in manu ſua vidi, & præſens fui. Et quamuis multa & grãdia fuiſſet dominus operatus, antequam ipſius haberem notitiam: omnia tamen audiui, vel ab ipſa in ſecreta confeſſio-

ne, vel ab alijs vtriuſq; ſexus perſonis, digniſſimis omni fide, qui præſentes fuerunt pariter & viderunt. Vidi igitur & audiui, ita vt mihi & alijs qui fuere præſentes, cum Euangeliſta Iohãne liceat exclamare: Quod vidimus, ꝗ audiuimus de verbo vitæ, habitanti in hac mirabili virgine, hoc vobis, & non aliud, nunciamus. Non enim poſſumus (vt cum Petro & Iohanne loquamur) quæ vidimus & audiuimus non loqui, aut non coram omnibus prædicare. Videamus ergo diligẽter o fideles Chriſticolæ, hoc verbum quod factum eſt, quod fecit dominus, & oſtendit nobis peccatoribus, quorum primus ego ſum, qui ſupra dixi, quod vidi. Sed quid, obſecro, vidi? Vidi profecto angelum deſcendentem de cœlo. Hæc enĩ fœmina, de qua ſermo, non fœmina, ſed potius angelus terreſtris, vel (ſi malueris) homo cœleſtis dicenda erat, quàm fœmina. Nũquid enĩ non eſt angelicum & cœleſte, omnibus illicitis ac licitis corporalibus delectationibus ex toto renunciare, in cœleſtibus ſemper mentaliter habitare, verba æternæ vitæ indefinenter ex ore proferre, abſque cibo, potu & ſomno, ſub pluribus grauibus morbis corporeis non modo viuere, ſed lætari, & quæ Dei ſunt ac ſalutis animarum, indefectibiliter operari continue? Quis hæc terreſtria dixerit aut humana? Taceo de ſignis alijs & miraculis alijs coram nobis per ipſam patratis à domino, de quibus nõ eſt modo dicendum per ſingula, ſed concedente domino, infra pro magna parte dicentur. Quid mirum igitur, ſi angelus per nos appellatur, quæ naturam angelicam puritate carnis & ſpiritus imitata, officium etiam angelicum, regis angelorum præcepto, indefinenter exequebatur. Quæ recte dicitur de cœlo deſcendere, quia in cœlo ſua ſancta exiſtens conuerſatione, per humilem ſui cognitionem & proximorum compaſſionem, frequẽter deſcendebat ad terram. Sed quia ſcriptum eſt de ſponſo, ꝙ qui deſcẽdit, ipſe eſt etiam qui aſcendit: & ſponſa vera nititur ſe ſpõſi greſſibus totis viribus cõformare, deſcendebat & aſcendebat virgo admirabilis ſupradicta ſimul cum angelis in ſcala Iacob, vt videlicet cernendo faciem domini, ſummitati ſcalæ innixi, largam benedictionem acciperet aſcendẽdo, & eiuſdem benedictiõis participes deſcendẽdo faceret incolas terræ huius. Quod totum perfecit in ſcala Iacob, quia prout infra domino præſtãte patebit, quidquid quæſiuit à domino, & quidquid operata eſt, totum factum eſt mediãtibus glorioſa Dei genitrice Maria, & quæ de ipſa fuit aſſumpta, ſaluatoris humanitate, quæ duo per ſcalam Iacob propriiſſime ſignabãtur. ¶ Cæterum angelus ſic deſcẽdẽs, vt diximus, clauem abyſſi habere nõ abſq; myſterio dicitur. Quia hæc virgo angelica, ſuper omnem æſtimationem humanam profunditatem diuinæ ſapiẽtiæ, quãtum animæ viatrici fas eſt, inueſtigãs, nobis eam aperuit & oſtẽdit. Quis enĩ legens epiſtolas eius, quas quaſi per totum direxit mundum Chriſtianorum fidelium diuerſorum ſtatuum & graduum perſonis, admirãs nõ ſtupeat ſtylum altũ, profundas ſentẽtias, animarumq; ſaluti perutiles ſupra modum? Quamuis enĩ proprio ſermone vulgari loquatur in eis, quia nõ cognouit literaturam: quia tamẽ introiuit in potẽtias dñi cum claui profunditatis profundæ, ſtylus eius (ſi quis diligenter aduertit) potius videtur Pauli ꝗ Catherinæ, melius alicuius Apoſtoli, quàm cuiuſcunq; puellæ. Has autem epiſtolas ita dictabat velociter, abſq; cogitatiõis interuallo etiã modico, ac ſi legeret in aliquo libro ante ſe poſito quidquid dicebat. Vidi ego ſæpe ipſam dictãtem duobus ſcriptoribus diuerſas epiſtolas diuerſis perſonis mittẽdas, & de diuerſis materijs, nec aliquem ex eis expectare dictamen per quãcunq; paruam morulam, nec audire ab ea niſi quod pertinebat ad ſe. Quod dum nimium admirarer, reſpõſum eſt mihi per plures qui eam nouerãt ante me, & frequentius viderãt eam dictãtem, ꝙ aliquãdo tribus, aliquãdo quatuor ſcriptoribus ſimiliter dictauerat, vt dictum eſt, & cum eadem celeritate, necnõ & memoriæ firmitate, ꝗd in corpore muliebri tam macerato vigilijs & inedia potius dat mihi ſignum miraculi & infuſionis ſupercœleſtis, quàm cuiuſcũq; naturalis virtutis. Inſuper ſi quis inſpiciat librum, quem ſpiritu ſancto manifeſte dictãte, compoſuit in idiomate proprio, quis poſſit imaginari aut credere illum factum per fœminam? Qui quidem ſtylus eſt altiſſimus, ita vt vix inueniatur ſermo Latinus correſpondẽs altitudini ſtyli eius, prout in præſentiarum experior egoipſe, qui trãſferre in Latinum ipſum ſatago. Sentẽtiæ ſunt tam altæ pariter & profundæ, ꝙ ſi eas in Latino perceperis prolatas, Aurelij Auguſtini putes potius fuiſſe, ꝗ cuiuſcunq; alterius. Quãtum autem ſint vtiles animæ, ſuam quærẽti ſalutem: nec breui, nec facili poteſt explicari ſermone. Omnes quidem ſubtilitates deceptionum hoſtis antiqui, cõtinentur in eo, omnesq; viæ & modi vincẽdi ipſum, altiſſimo complacẽdi, beneficia ſaluatoris collata,

ratio-

rationabilibus creaturis, necnon & culpæ quæ cõtra ipſum prohdolor hodie in noſtro nequam ſeculo committũtur communiter adhuc, & ipſarum remedia, ſi quis diligẽter aduertit, in ipſo reperiũtur. Porro cõtenta in eo, vt relatum eſt mihi per ſcriptores eius, ipſa nunquã dictauit dum vtebatur corporeis ſenſibus, ſed ſemper dum actualiter in eeſtaſi poſita, loqurbatur cum ſpõſo ſuo. Propter quod & liber ille ordinatus eſt per modum dialogi inter creatorẽ, & ab ipſo creatã animã rationalem & viatricẽ. Propter hæc autem, quãuis ſcripturæ eius ſint modis omnibus cõmẽdandæ, nec ad commẽdationem ipſaꝝ poſſim ſufficere: modicũ tamẽ ſunt, reſpectu actualis loquelæ eius, dum ageret in humanis. Dñs enĩ ei dederat linguã eruditiſſimã, vt ſciret proferre ſermonem vbiq;: verbaq; ipſius ardebãt vt faculæ, nec erat quicũq; audiens eam, qui ſe à calore ignitoꝝ verborum eius totaliter poſſit abſcõdere. Vnde & cõmunis eſt ſentẽtia hodie illoꝝ qui eam nouerũt, & ſequẽtium & nõ ſequẽtium veſtigia eius, ꝙ nunq̃ aliquis venit ad audiẽdam ipſam, cum quãtumcũq; mala intentiõe, ipſam ſcilicet etiã deridẽdi, qui nõ receſſerit ab ea vel modicũ aut perfecte cõpunctus, & in totũ vel in parte correptus. Quis per hęc ſigna nõ videat ignẽ ſpiritus ſancti habitãtis in ea? Quis aliud quærat experimẽtum eius qui loquebatur in ea Chriſtus? Arbor etenĩ quęlibet ex fructu cognoſcitur, iuxta ſniam veritatis. Et bonus homo de bono theſauro profert bona verba &c. vt dicit eadẽ veritas incarnata. ¶ Vidiſſes frequẽtius, illos qui cauſa ridẽdi & deridẽdi ingreſſi fuerãt, cum lachrymis egredi: Eos qui corde inflato intrauerãt & erectis ceruicibus, dimiſſo capite ac ſuſpirãtes exire: Alioſq; qui ſapiẽtes erãt in oculis ſuis, & humana ſciẽtia pręditi, poſtq̃ ipſam audierãt, ſupponere digitum ori ſuo ſtupẽtes & inter ſe muſſitare. Quomodo hęc literas ſcit, cum nõ didicerit? Vnde huic mulierculæ ſapiẽtia tãta? Quis eã tam perfecte inſtruxit? Quis eã docuit tam alta? Quæ omnia teſtimoniũ dabãt plenũ, cuicũq; ſane intelligenti, ꝙ clauem habebat abyſſi, profunditatis ſcilicet ſapiẽtię ſuper naturalis: & mentes illuminãs tenebroſas, aperiebat cæcis theſaurum lucis æternæ. Subiũgebatur poſtremo verbo Iohãnis, pro fundamento prologi huius aſſumpto: Et catenã magnã habens in manu ſua. Quod, vt prius, ad noſtrũ propoſitũ per quid nominis declaremus. Quid mirum, ſi habebat Catherina catenã? Nunquid nõ iſta duo nomina in voce concordãt? Etenĩ ſi Catherina cum ſyncopa dixeris, catenã habebis: & ſi catenę vnicã ſuperinſerueris ſyllabam, Catherinę nomẽ accipies. ¶ Sed obſecro, ibimus ne tãtummodo poſt voces & ſigna, neglectis rebus atq; myſterijs per iſtas voces ſignatis? Nõ ſolum hæ voces, ſed & res ipſæ cõuenientiã nobis indicãt. Catha ſiquidem Græce, Latine indicat vniuerſum. Vnde & Catholica Eccleſia propter vim Gręci vocabuli, vniuerſalis proprie dicitur in Latino. Catherina igiť & catena, vniuerſitatẽ nobis inducere intendũt, quod & catena ex ſuę ſubſtãtię ordine manifeſtat. Componitur enĩ ex diuerſis anulis alicuius materiei, ſimul tamẽ & taliter adinuicem colligatis, ꝙ niſi frangãtur, nõ poſſunt ab inuicẽ ſeparari. Sicq; anulloꝝ illoꝝ diuerſoꝝ & ſic vnitoꝝ (vt diximus) vniuerſitas, catena vocatur, iuxta multitudinis vſum, quẽ ſequẽdum in rebus mũdanis cenſet philoſophus. Hæc aũt vnitas diuerſoꝝ, ſeu diuerſitas vnitoꝝ, duplicẽ nobis collationẽ bonoꝝ inſinuat, fidelium videlicet hominũ, ex quibus cõſtat Eccleſia: & ſanctaꝝ virtutũ, ex quibus cõſtat ſalus & ſanitas animaꝝ. In qualibet vniuerſitatũ iſtarũ Deo gratarũ, vniuerſitatẽ & diuerſitatem, de neceſſitate reperies. Nec vniuerſitas proprie dici poſſet, niſi vtrũq; complecteretur. Quãobrem ex principio huius nominis diuerſitas cõponitur & vniuerſitas: quod totum ſignat hoc nomẽ catena, in quo forſitan nõ paruum latet myſteriũ. Cõſtat etenĩ virtutes eſſe colligatas ꝙ altera ſimpliciter ſine altera haberi nequaq̃ poteſt. Et quęlibet tamẽ habet ſuã ſingularẽ conditionẽ, quã nulla aliarũ poteſt habere: ſic protinus & fideles in vna fide, in vnaq; charitate vniti, ita diſpoſiti ſunt, vt ſi quis ab illa diſcedat, deſinat eſſe fidelis. Et tñ neceſſe oĩno eſt, ꝙ ſinguli ſingulares habeãt illius ſpũs grãs, qui diuidit ſingulis, prout vult, quẽadmodũ & eoꝝ ſubiecta, ex propria natura ſingulariter diuiduntur. Nonne ergo quęlibet vniuerſitatũ iſtarũ, per ea quę ſuperius dicta ſunt, tibi nũc clare apparet vna catena? Diuerſitas vnitoꝝ, & vnitas diuerſoꝝ, hoc indicant manifeſte: ꝙ ſi earũ quęlibet eſt catena, conſequens eſt per ea quę ſuperius dicta ſunt, ꝙ vtraq; ipſarum comprehẽdatur, in hoc nomine Catherina. Et vere nõ mirũ, quia hęc Catherina & vniuerſitatem virtutũ accepit a dño, & vniuerſitatẽ fideliũ tãto cum amore geſtabat in corde, ꝙ nullum nouũ intelligenti videbitur, ſi dicatur in ſua manu catenã habere: Quia vniuerſitates iam dictas, nõ minime nec mediocriter, ſed perfecte poſſedit & excellẽter.

Nimis,vt puto,breuiter dictum eſt quod intendo, volo, ſicut & debeo, latius explicare. ¶ Vidi & ego frequenter, licet vitijs plenus, virtuoſas perſonas: ſed nunquã recolo me vidiſſe, nec viſurum arbitror in futurũ, tam vniuerſalem excellentiã virtualem, ſicut in hac virgine patienter oſtendebat. Et vt incipiamus à fundamento & condimẽto virtutum, humilitas videlicet tãta erat in ea, ꝙ nõ modo viliſſimo aut viliſſimę cuilibet ſubijci, non tãtum omnium infimã reputari optabat continue, imo ſe cauſam omnium malorum quæ alij patiebãtur, firmiter æſtimabat. Quapropter quandocũq; cernebat mala culpæ vel pœnæ vniuerſalia vel particularia cuiuſcũq;, cõtra ſeipſam inſurgens, dicebat: Tu omnium malorum iſtorum es cauſa. Ab iniquitatibus tuis hæc cuncta procedunt, ergo recognoſcas teipſam, & plora peccata tua coram pedibus dñi, donec merueris audire cum Magdalena: Dimiſſa ſunt tibi peccata tua &c. Attende lector non modo humilitatem, ſed humilitatis profundiorẽ radicem. Parum erat illi, cæteris ſubdi, cuilibet obedire, à quolibet patienter iniurias ſuſtinere: imo poſt hæc omnia non tãtum ſecundum ſaluatoris doctrinã, ancillam inutilem, ſed præ cęteris & pro cęteris, ac (quod maius eſt) pro perſecutoribus ſuis ream ſe accuſabat corã domino: ſic non ſolum om̃ibus ſubditam, non tãtum omnium infimã, imo reputabat ſe omnibus neceſſario debitricem. Hinc & licito & illicito excluſo iudicio proximi, omniq; reputatione propria procul pulſa, contemnendo ſeipſam, tam excellenter contemptũ proximi perfeciſſe cõtemnebat, ſeq; ſub pedibus omniũ proſternebat. Cernis lector, qualiter hic excludebatur ex toto ſuperbia, qualiter amor proprius ſapiẽtiſſime vincebatur, quomodo quę legẽ implet, dilectio proximi fortiſſime ſeruabatur. Adſpicis ne charitatem & humilitatem in eodem opere artificioſiſſime catenatas? Nunquid tibi videtur hæc catena ſufficiens ad ſuperbiſſimũ ſatanam capiendum & alligãdum, prout teſtis Iohãnes adductus adiungit. ¶ Verũ quædam in dictis nunc forſitan mouebunt te dubia, quę tua de mente intẽdo abſtergere, ne putes obſcuritatem ſociam falſitatis. Forte nãq;, quia ſuperius dictum eſt, quod optabat cuilibet viliſſimo ſubijci, & infima omniũ reputari, hoc quia non eſt latius declaratum, aut non credis, aut vilipendis. Sed volo te ſcire, ꝙ prologi totaliter menſurã excederemus, ſi cuncta quæ adducimus, vellemus particulariter declarare. Sufficit ꝙ in tractatu legendæ, omnia latius inſerentur. Veruntamẽ ſcito, hanc virginem omnibus & ſingulis de domo ſua, etiã ancillæ incluſæ, pluribus rurſum pauperculis & infirmis in hoſpitali decumbẽtibus, ſe voluntarie ſubieciſſe ac obediſſe diutius, nec vnquam ſine ſubiectione viuere voluiſſe vſq; ad tranſitus ſui horã, prout infra patebit latius in legenda. Quod infimã ſe reputauerit cęteris, ſatis eſt in proximo declaratum, vt æſtimo. Sed vt omnem de mente tua remoueam ſcrupulum, ſcire te volo, ꝙ aliquãdo ego ab ipſa petiui, qualiter fieri potuit, ꝙ comite veritate, ipſa ſe cauſam omnium malorũ quę fiebant, computaret & fateretur. Quę amplius ſuã concluſionem affirmans, dixit omnino ſic eſſe, & addidit: Nonne ſi ego eſſem igne diuini amoris perfecte accenſa, & creatorẽ meum ignita mente orarem, ipſe qui totus miſericors eſt, faceret omnibus iſtis miſericordiam, & concederet quod de igne qui in me tunc foret, omnes accenderentur? Et quid eſt illud quod impedit tm̃ bonum? certe non niſi peccata mea. Quia defectus non poteſt eſſe à creatore, in quo nullus cadit defectus: oportet igitur quod ſit ex me, & à me. Super hoc autem, quãdo conſidero quot & quãtas gratias mihi tam miſericorditer eſt largitus, vt talis efficerer, ſicut dixi: & tamen propter iniquitates meas ego talis non ſum, quod mihi ſatis clare oſtenditur in malis quæ video, iraſcor contra meipſam, & ploro peccata mea, quia non propter hoc deſpero, ſed ſemper amplius ſpero, vt parcat mihi & eis. Hæc eſt illa locuta mihi maximo cum feruore. Ego autem admirãs nouum modum humilitatis & charitatis ſimul ſeruãdæ perfecte, cum etiam videretur peccata notoria proximorum imputare ſibi, licet aliquæ mihi replicationes occurrerent, ſilere malui quàm aliquid amplius replicare coram tanta magiſtra virtutum. Aduertiq;, ac nunc differendo magis aduerto, humilitatem, fidem, ſpem, & reginã omniũ charitatem, in hoc vno actu mirabiliter & excellenter concatenatas. Humilitas enim faciebat, vt mala proximorũ ſibimet imputaret modo mirabili, & non illos contemneret. Fides oſtendebat ei, quàm benignus & miſericors eſſet dñs & præſtabilis ſuper malitia peccatoꝝ, ac etiam q̃ fructuoſus ſit ignis habitans in mentibus ſeruorum Dei. Spes confortabat eam, vt non obſtãtibus tot & tantis peccatis, confidens ad miſericordiam implorãdam accederet, tam pro ſe quàm pro alijs. Et hæc omnia operabatur illa, quæ nunq̃ excidit, charitas. Cum hoc erat ibi perfecta pec-

cta peccatorum contritio, ſimul & ſatiſfactio cum lachrymis cordis & corporis. Zelus animarum eximius, & ſolicitudo ſuperlaudabilis de vniuerſorũ ſalute. Quid in præſentiarum tibi videtur o bone lector? Nonné in primo tibi adducto huius ſanctæ virginis opere, catenã virtutum adſpicis grãdem valde? Nunquid non clare nunc cernis, iuſte vocatum fuiſſe nomen eius catenã ſeu Catherinã, proprieq; de ipſa in themate noſtro dictum, ꝙ habebat catenam magnã in manu ſua? Sane quia duplicem ipſam diximus habuiſſe catenã, virtutum ſcilicet & fidelium animarũ, ex quibus conſtat eccleſia, quas ambas geſtabat in mente cum magna perfectione: forſitan tibi non videtur oſtenſum fuiſſe niſi de vna, cum tamen, ſi aduerteris, de vtraq; ſit tactum. Verum ad clariorem eorum quæ dicuntur, oſtenſionem, ſcire debes ꝙ tantus erat ardor amoris, quem ad quemlibet fidelium, & multo plus ad vniuerſorum congregationem geſtabat in animo, ꝙ omnes cogitationes, locutiones, actus & tota ipſius vita pariter & intentio, nihil aliud reſonabant aut ſapiebãt, niſi proximi compaſſionem & charitatem. Quis, obſecro, ſufficienter poſſit recitare eleemoſynas quas largiebatur pauperibus, obſequium quod impendebat infirmis, deuotionis & confidentiæ ſolatium, quo morienres conſolabatur pariter & fouebat? Quis iterum poſſit numrrare afflictorum conſolationes, peccatorum conuerſiones, iuſtorum confirmationes, malorum ſupportationes, omniumq; ad ſe venientium charitatiuas attractiones, quibus ſimul & diuiſim proximorum ſalutem efficaciſſime procurabat? Quis rurſus queat inueſtigare fluuios lachrymarum, viſceroſa ſuſpiria, orationis inſtantiam, ſingulruoſos gemitus, quibus ſine intermiſſione die noctuq; apud ſponſum ſuum non abſq; ſudoribus incredibilibus laborabat, vt finem ſalutiferum ſingulis impetraret? In cuius rei teſtimoniũ audita eſt aliquãdo à pluribus teſtibus, dum eſſet in ecſtaſi, ex abundantia ſpiritus linguam corpoream mouendo ſuum ſponſum ſilenter affari & dicere: Nunquid domine potero eſſe contenta, ſi quiſquam ex his qui ad imaginem & ſimilitudinem tuam creati ſunt, ſicut ego, pereat, & de manibus meis auferatur? Ego nec vnum ex fratribus meis volo quomodolibet perdi, qui tam naturę quàm gratiæ ſunt mihi natiuitate coniuncti. Et hoſtis antiquus volo ꝙ omnes amittat: tu autem lucreris omnes, ad laudem & gloriam nominis tui maiorem. Melius enim mihi eſſet, q̃d omnes ſaluarentur, & ego ſola, ſalua ſemper tua charitate, ſuſtinere pœnas inferni, quàm ſi ego eſſem in paradiſo, & ipſi omnes damnati perirent: quia maior honor & gloria nominis tui erit, ſi primum accidat, quàm ſecundum. Reſponſumq; ei eſt à domino prout ſecrete mihi confeſſa eſt: Charitas in inferno ſtare non poteſt, deſtrueret enim eum totaliter. Facilius foret infernum deſtrui, quàm quod charitas ſtaret cum eo. At illa: Vbi tua veritas & iuſtitia paterentur, omnino vellem ipſum eſſe deſtructum, vel ſaltem quod amplius ad ipſum nulla deſcenderet anima. Et ſi ſalua vnione charitatis tuę, ſuper os inferni ego ponerer ad claudendum, quod illuc amplius nullus ingrederetur, gratiſſimum mihi eſſet, vt ſic omnes mei proximi ſaluarentur. ¶ Ex his potes lector patenter elicere, ſi non fallor, quod iſtis Deo gratis catenis duabus aureis, hæc virgo in mente circundata & ornata erat feliciter & perfecte, nec eſt mihi fas omnia particulariter enarrare, ne conuertam prologum in tractatum. Sufficit ad te reddendum beneuolum & attentum, in genere tibi ruditer, ſed veraciter, eius excellentias expreſſiſſe. Scire tamen te cupio, quod ſi mecum vidiſſes & audiſſes quæ ipſe vidi & audiui, adſpexiſſes mentalibus oculis imitatricem humilitatis & puritatis virginis glorioſæ, aſperitatis & paupertatis Iohannis Baptiſtæ, pœnitentiæ ac paupertatis Mariæ Magdalenæ, veritatis & ſanctitatis Iohannis euangeliſtæ. Vidiſſes ſiquidem in fide Petrum, in ſpe Stephanum, in charitatis ſapientia Paulum, in patientia Iob, in longanimitate Noe, in obedientia Abraham, in manſuetudine Moyſen, in zelo Heliam, in miraculis Heliſeum. Cum Iacob ſiquidem contemplabatur, cum Ioſeph prædicabat futura, cum Daniele reuelabat myſteria, cum Dauid confitebatur die noctuq; altiſſimo. ¶ Non excedo, dum ſic loquor, lector chariſſime, non excedo. Infra, dum legendo ſpecifice inuenies, quæ hic breuiter dicuntur in genere, videbis nullum exceſſum hic poſitum. Enimuero imitari & ipſum ſaluatorem & eius glorioſam genitricem, in quolibet ſanctorũ inuenire nõ eſt difficile: nec eſt excedere hoc referre. Non enim adæquat, qui ſuo modulo imitatur: nec in imitante requiritur neceſſario perfectio ſeu plenitudo eius, quem imitatur. Vnde doctor gentium proprios prouocans ad acquirendum perfectionem Chriſtianam diſcipulos, inquiebat: Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti. In quibus verbis ſi bene aduertitur, non tantum

ad ſui, ſed etiam ad Chriſti Ieſu imitationem, cunctos fideles inuitat. Quod ſcilicet dixi: Vidiſſes in fide Petrum &c. nullum noueris inconueniens inde ſequi. In fide enim veraciter Petrus dici poteſt, quicunq; perfecte poſſidet mentaliter fidem Chriſti, & ſic de alijs. Quamuis in noſtro propoſito, Deo duce, infra percipies, virtutes præfatas atq; combinatas cum ſanctis ſuperius nominatis, tam nouo & tam perfecto modo per hanc virginem ſacram poſſeſſas mentaliter, quod omnis de hoc dicto admiratio, forſitan prius generata, de mente tua ceſſabit. Sufficit quòd duplex fuit tibi catena oſtenſa, quarum qualibet ſatanas alligatur, quas habebat in manu ſua, hic angelus virginalis, qui per vnã ſcilicet virtutum catenam cœlum aſcendens, propter alterius catenæ, fidelium ſcilicet, operandam ſalutem, deſcendebat de cœlo. Ex duabus his catenis nullum mirum, ſi captiuus redditur ſatanas, prout Iohannes ſubiungit, quia nulli docto Theologo dubium eſt, quòd regnum ſatanæ tantum eſt, & non plus, quantum vitioſi homines voluntarie ſibi tradunt. Nuſquam namq; ſua culpa damnatus, & propria detentus damnatione, regnare poſſet ſua virtute, niſi alterius vitium malorum mentes peruerſæ ipſius voluntatis imperio ſubiugaret. Vnde ſcriptum eſt, quòd ipſe rex eſt ſuper omnes filios ſuperbiæ. A ſuperbia ſiquidem ſunt generati, ſuper quos ipſe regnat, quia nequaquam regnare poſſet, niſi prius per ſuperbiam voluntas peruerteretur. Regnum ergo eius non eſt ex virtute propria, ſed ex alterius vitio. Sicut autem regnum ipſius ex alterius, non ex ſua mente, dependet: Sic proculdubio regni eiuſdem deſtructio magis in aliorum mentibus, quàm in ſua, fundatur. Quapropter cuilibet vere volente, eſt facile, quantũ ad ſe, deſtruere regnũ eius. Et dico volentem hic, quem gratia quæ per Ieſum Chriſtum data eſt, facit volentem. Vnde & ipſe magiſter & dominus, cum pro culpa noſtra delenda, & pro ſua gratia in nos inſundenda, ſe ad paſſionem & mortem videret appropinquare, dicebat diſcipulis pariter & Iudæis: Nunc iudicium eſt mundi, nunc princeps huius mundi ejcietur foras. Quia ſcilicet adueniente gratia, quam ex illa paſſione meruimus, voluntates hominum factæ mediante grat a virtuoſæ, regnum erant ſatanæ penitus deſtructuræ, ipſumq; de ſuis habitaculis eiecturæ. ¶ Porro ſicut mediante gratia per virtutes ejcitur, ſic per eaſdẽ idem ſatanas alligatur. Anima quippe fidelis, in qua gratia reſidet, efficitur quotidie per augmentum meriti ſimul & gratię ſeipſa robuſtior, & ſancta, cum de manu ſortis ſatanam aduerſantem non ſolum ejcit, ſed alligat pariter & occidit. Tanta nanque gratia infunditur quandoque mentibus fidelium quorundam, quòd non ſolum de proprijs mentibus, ſed de alienis ejciunt ſatanam. Et non tantum ejciunt, ſed precibus & meritis ſuis obtinent à domino quod ſatanas alligetur, vt ſcilicet non plus moleſtiæ poſſit inferre his à quibus eiectus eſt, quàm expediat ipſorum ſaluti. Hinc rurſus talibus quandoque datur à domino tanta virtus, quod etiam de obſeſſorum corporibus dæmones ipſorum expellant: non quod magis ſit de corpore expellere quàm de anima, ſed in conſpectu hominum magis apparet corporalis curatio, quàm mentalis: & dominus ſanctitatem talium ſibi notam, cum in virtutum perfectione ſuperabundat, vult etiam coram oculis hominum demonſtrare, vt honor ſuus & ſalus hominum inde amplius augmentetur. ¶ Nunc ergo ad hoc, vnde cœpimus, redeamus. Hæc ſacra virgo, cuius geſta narrare intendimus, dante Deo catenam virtutum perfectiſſime poſſidens, catenamq; animarum fidelium perfectiſſimæ charitatis vinculo ſecum ligãs, vtraq; ſatanam ligabat: Cum prima poteſtatem eius annihilans, ne poſſet aliquid ſupra ſe: Cum ſecunda vero, ne poſſet aliquid nocere fidelibus, & potiſſime his, quos ipſa in Chriſto genuerat, quantum cupit, ſicut infra luce clarius concedente altiſſimo, patefiet. Vere igitur & proprie dictũ erat, quando dicebam cum Euangeliſta Iohanne ſuperius: Vidi angelum deſcendentem de cœlo, habentem clauẽ abyſſi, & catenam magnam in manu ſua. Addiditq;, & apprehendit draconẽ, qui vocatur diabolus & ſatanas, & ligauit eos per annos mille. Hic amplius non inſto, ne diutius protraham. ſed obſecro lector, nota, & Deo duce videbis inferius, qualiter hęc omnia verba verificabuntur de hac ſuperlaudabili virgine, potiſſime ſi principium eius curſus, medium, & finem aduerteris diligenter. ¶ Hæc igitur quantum dominus docere dignatus eſt, ſit pro voce ſpiritualis aquilæ ad noſtrum propoſitum concludenda. Nunc ad narrandum geſta huius ſacræ virginis procedamus.

SECVNDVS PROLOGVS ADAPTABILIS VLTIMO CAPITVLO

totius legendæ, quo quaſi tota legenda epilogatur &c.

DIXIT DAVID FILIVS ISAI, DIXIT VIR CVI conſtitutum eſt de Chriſto Dei Iacob, egregius Pſalmiſta Iſrael, vt habetur ſecundo Regum viceſimotertio capite. Dixit, inquã, in Pſalmo, in quo introducit primogenitum in orbem terrarum. Scribantur hęc in generatione altera: & populus qui creabitur, laudabit dominum. Et ſanctus Iob dum ſanctam reſurrectionem prophetare intenderet, exclamabat: Quis mihi tribuat, vt ſcribantur ſermones mei? Quis mihi det, vt exarentur in libro ſtylo ferreo & plumbi lamina, vel celte ſculpantur in ſilice? Ex quibus verbis ſacrarum ſcripturarum intellector clare poteſt percipere, quod illa quæ cedunt in diuini nominis honorem & laudem, ac in veram & communem vtilitatem omnium hominum, non ſufficit ſi loco & tempore præſentibus reuelantur aut recitantur, ſed vt omnibus nota ſint, tam præſentibus quàm futuris, ſcripturæ ſunt commendanda. Et quia iuxta Salomonis ſententiam: Generatio præterit, & generatio aduenit: indignum foret, ſi generatio tantum vna perciperet tantum quod omnibus eſt ſalubre: ac inſuper ſi diuinæ ſapientiæ opera, quæ debent perpetuo collaudari, breui temporis curſu commendarentur tãtummodo. Hinc motus eſt Moyſes ad ſcribendum creationis principium, & geſta patrum primorum & nouiſſimorum vſque ad ſua tempora excluſiue. Hinc Samuel, hinc Eſdras, cæteriq; prophetæ ſacras hiſtorias conſcripſere, propheticaq; dicta ſcripturæ diligenter commendauere. Hinc & ipſi ſancti Euangeliſtæ, qui quantum ad dignitatem, inter Hiſtoriographos obtinent primum locum, non tantum prædicare, ſed Euangelium ſcribere meruerunt. Hinc etiam vni eorum vox magna dixit: Quod vides, ſcribe in libro. Hinc igitur & ego frater Raymundus de Capua, in ſeculo dictus de Vineis, ordinis fratrum Prædicatorum, humilis magiſter & ſeruus, ex mirabilibus quæ vidi pariter & audiui, rationabiliter imo neceſſario motus, geſta cuiuſdam ſacræ uirginis Catherinę nomine, de ciuitate Senenſi in regione Tuſciæ ortæ, mirãda ſimul & imitãda, quæ voce prædicaui, ſcripturæ commendare decreui, vt ſecula non tantũ pręſentia, ſed etiam futura, perceptis his virtutibus admirandis, quæ magnus & ſuperlaudabilis dominus operatus eſt in hac virgine tunc gratioſa, ſed nunc indubitãtiſſime glorioſa, laudẽt ipſum in ſanctis & in virtutibus eius, ac benedicant ſecundum multitudinem magnitudinis eius: ſimulq; accendantur ad eum totis viribus ſuper omnia diligendum, eiq; ſoli tam interius quàm exterius ſeruiendum, necnon & in ſeruitio eius vſque in finem conſtantiſſime permanendum. ¶ Proteſtor autem cuilibet qui leget hunc librum, quod teſte ipſa veritate, quæ nec fallit nec fallitur, nihil fictum, nihil adinuentum inſeritur in eo, nec ſaltem in ſubſtantia rei geſtæ, quantum mea fragilitas inueſtigare potuit, quomodolibet falſum. Vt autem fides adhibeatur his quæ dicentur, præſtantior, in quolibet capitulo ponam, vnde ac qualiter habui ea quæ narro, & videat quilibet, vnde hauſi quæ pro animabus potandis in hoc libello propino. Verum vt in Trinitatis nomine cuncta fiant in tres partes hunc librum diuiſi pro indagatione agiliori. Prima pars continebit ortum & infantiam eius ac puellarem ætatem, quouſq; fuit à domino deſponſata incluſiue. Secunda pars continebit tempus conuerſationis eius à deſponſatione vſq; ad tranſitũ eius. Tertia vero pars vltimum finem eius, cum aliquali tempore præcedente ac miraculis, quæ acciderunt tunc & poſt obitum eius, quibuſdam, non omnibus: quia nimis magnum oporteret volumen conficere, nec poſſet noſtris temporibus terminari. Deinde liber diuinæ doctrinæ illius ſiue Relationum dialogi cum xxi. orationibus ipſius. Sicq; concedente Deo, terminabitur totum opus ad laudem Trinitatis excelſæ, cui eſt honor & gloria in ſecula ſeculorum, Amen.

PRIMA

PRIMA PARS LEGENDAE SVPRADICTAE BEATAE CATHERINAE, IN QVA TRA-

ctatur de eius progenie, & de his quæ contigerunt erga ipſam, antequam exiret in publicum, primo de parẽtibus & ipſorum conditione.

CAPVT. I.

FVIT VIR VNVS IN CIVITAte Senenſi regionis Tuſciæ, nomine Iacobus, cuius pater vocatus eſt more illius patriæ vulgaritee, Beneneaſa, & erat vir ille ſimplex & abſque dolo & fraude, ac timens Deum, recedenſq; à malo. Hic orbatus parentibus, vxorem accepit de ciuitate ſua, nomine Lapam, fœminam ſiquidem omnino alienam à quacunq; malitia hominum modernorum, quãuis in factis domeſticis & familiæ ſatis ſolertem, prout manifeſtum eſt omnibus noſcentibus eam, cum adhuc viuat in corpore. Hi ſic matrimonialiter cõiuncti & in ſimplicitate vniti, quãuis plebeij, rebus tamẽ temporalibus iuxta conditionem propriam abundabãt, & de ſatis laudabili popularium genere orti erant. Benedixitq; dominus Lapam, & fœcunditate ipſam adimplens, tãquam abundantem vitem conſtituit in lateribus domus Iacobi viri ſui. Nam quaſi omni anno filium aut filiam pariebat, & ſæpe gemellos aut gemellas concepit & peperit Iacobo ſupradicto. Cuius quidem Iacobi ſingulares laudes non arbitror iuſtũ obmittere, ex quo, vt pie creditur, iam ad portum peruenit felicitatis æternæ. Refert etiã mihi præfata Lapa q tantæ fuit ęquanimitatis, & ita moderatus in verbo, q quacũq; occaſione data turbationis ſeu tribulationis, nunquã verborum exceſſus procedebat ex ore eius: imo quãdo cæteros de familia ſua amaricatos videbat, & amara verba proferre, mox conſolabatur quemlibet hilari vultu, dicens: Eia, vt bene ſit tibi non turberis, non loquaris talia quæ non decent nos loqui. Addiditq; dicta Lapa dum ſemel quidam eius cõciuis contra omne debitum iuſtitiæ malitioſe opprimeret eum, petendo maximã ſummam quam nulla ratione debebat, & amicorum potentia calumniaq; ſimplicem virum adeo ſupplantãdo vexaret, q deduxerat eum quaſi ad perditionem omnium bonorum ſuorum, nunquã tamen potuit ſuſtinere, q coram ipſo quiſquã calumniatori ſuo detraheret aut malediceret quoquo modo, imo ipſam Lapam illi maledicentem, redarguebat, dulciter dicens: Sine chariſſima, vt bene ſit tibi, ſine eum, Deus oſtendet illi errorem ſuum, & erit defenſor noſter. Quod poſtmodum rei probauit euentus. Nam quaſi miraculoſe manifeſtata eſt veritas. Et ille pœna docente didicit, quãtum errauerat ex perſecutione iniuſta. ¶Hæc præfata Lapa retulit mihi ſerioſe, cui omnem idcirco fidem adhibeo, quia prout omnibus conſtat noſcentibus eam, tantæ ſimplicitatis eſt adhuc octogenaria q etiam ſi vellet, neſciret talia mendacia fingere, quãuis etiam omnium qui nouerunt dictum Iacobum, commune teſtimonium ſit, ipſum fuiſſe virum ſimplicem, rectum, recedentemq; à malo. Deniq; tanta erat huius patrisfamilias modeſtia in loquendo. q familia tota, & potiſſime fœminei ſexus, in ſchola eius edocta, nec loqui, nec audire poterat ſermones indecentes & inhoneſtos. Vnde cum quędam eius filia, vocata Bonauentura, de qua infra mentio ſit, nupſiſſet cuidã iuueni, Nicolao vocato, ciuitatis eiuſdem qui parentibus carens, iuuenum coætaneorum ſuorum conuerſationem habebat, illiq; ſicut effrenes in lingua, ſępius inhoneſta verba proferebãt, & ipſe cũ eis, Bonauentura tantã inde concepit triſtitiã, q languorem incurrit, ita vt quaſi ad ſenſum quotidie amplius macilenta efficeretur & debilis. Cuius ægritudinis cauſam, cum vir poſt aliquot dies ab ipſa requireret, ſerioſe illa reſpõdit: Ego in domo patris mei talia verba non conſueui audire, qualia hic quotidie audio, nec ſum ſic à parentibus meis nutrita. Vnde ſcias

pro

pro certo, ꝙ ſi talis inhoneſtas loquelæ non auferatur de domo iſta, in breui videbis me defunctam. Quod ille percipiens & admirãs, ædificatus melius tam de parentibus q̃ de filia, eius coniuge, prohibuit ſodalibus ſuia, ne amplius coram ipſa talia loquerentur. Quod & factũ eſt. Sicq; modeſtia & honeſtas domus Iacobi ſæpe fati, immoderantiam & inhoneſtatem domus Nicolai generi ſui correxit. ¶ Porro dictus Iacobus artem exercebat componẽdi ſeu faciendi colores, quibus panni lanei ſeu lanæ tinguntur. Vnde tam ipſe q̃ filij eius, patria in illa tinctores vocabãtur. Vnde nimis mirabiliter factum eſt, ꝙ filia tinctoris, efficeretur ſponſa cœleſtis Imperatoris, prout ipſo præſtante, patebit infra. Hæc autem quæ in hoc capitulo retuli, partim fere illi ſoli ciuitati, aut magnæ ipſius parti ſunt nota, partim habui ab ipſa ſacra virgine, & à dicta Lapa ipſius genitrice, quàm à pluribus religioſis & ſecularibus, qui fuerunt vicini, noti, vel conſanguinei Iacobi prædicti.

¶ De ortu ac infantia eius, & mirabilibus quæ in ipſa ſunt oſtenſa. Ca. II.

CVm prædicta Lapa quaſi apis fructuoſa, frequẽter pariẽdo filijs ac filiabus alueum viri ſui Iacobi adimpleret, prout ſuperius dictum eſt: accidit ſuperna diſpenſatione, ipſam concipere, circa finem temporis partus ſui, & parere prolem geminam ſeu gemellam, quam oportebat ex prædeſtinatione æterna coram diuinis aſpectibus præſentari, prout rei probauit euentus. Peperit ergo filias duas ſexu fragiles, ſed fragiliores, vt tunc apparebat, corporis robore, ſed tamen firmas in ſupernæ maieſtatis conſpectu. Has vt adſpexit diligentius ipſa quæ partum ediderat, conſiderans ſe non poſſe ambabus in lactis nutrimento ſufficere, deliberauit alteram alteri nutrici committere, alteram vero alendam proprio lacte retinere. Domini autem nutu factum eſt, vt illam apud ſe nutriendam eligeret, quã dominus in ſponſam elegerat ab æterno. Accepta igitur ſacri baptiſmatis gratia, per vtrãq;, quãuis ambæ forẽt de numero electorum, prælecta tamen, vocata eſt Catherina, reliqua vero Iohanna eſt dicta. Hæc vltima, quia cum gratia baptiſmi gratiæ nomen acceperat, in illa gratia euolauit ad cœlum. In breui nãq; de medio ſublata eſt, Catherina proprię genitricis ad vbera remanente, vt tandem catenam ad cœlum traheret animatum. ¶ Porro Lapa tãto diligentius remanentem filiam enutriuit, quãto præ ſorore defuncta electam ſolam apud ſe remanſiſſe conſiderabat. Sicq; factum eſt, vt ipſa mihi ſæpe retulit, ꝙ ſuper omnes filios & filias hãc dilexit. Narrabat ſiquidẽ, ꝙ propter frequẽtes conceptiones, nullũ ex filijs potuerat proprio lacte nutrire. Hãc autẽ ideo vſq; ad finem nutriuit, quia quouſq; tempus nutrimenti eius cõpletum eſt, non eſt conceptio ſubſecuta, vt videlicet in illa filia inducias pariendi haberet, & ad finem partus appropinquaret, quæ finem omnis perfectionis deberet attingere ſimul & adipiſci, quaſi fuerit terminata. Conſtat nãq;, id quod per agẽtem primo intenditur, executioni operis vltimo demãdari. Lapa vero hæc, poſt editam Catherinã, ſemel tãtummodo peperit quãdam Iohãnam, quæ defunctam Catherinæ ſociam ſuſcitauit, & finis impoſitus eſt partui eius, poſtquã vigintiquinq; pepererat. Educata igitur hæc puella Deo dicata, & poſt lac panis cibo aſſumpto, dum per ſemetipſam iam ambularet, tam grata cœpit eſſe cunctis eã videntibus, & tam prudentia verba proferre, ꝙ mater vix poterat eã tenere in domo. Rapiebat enĩ eã vnuſquiſq; vicinorum & conſanguineorum, & ad domũ propriã ducebãt, vt audirent prudentula verba eius, & gratiſſimę eius infantilis lætitiæ conſortio fruerentur: ita vt ex quadã lætitia exceſſiui ſolacij, proprium nomen ei auferrent, & non Catherinã, ſed Eufroſinã vocarent, quo inſtinctu, ignoro. Sed ipſa quãdoq; poſtmodum reputauit, vt infra patebit, myſterium, quãdo ſcilicet ſanctã Eufroſinã propoſuit imitari. Ego autem puto, ꝙ infans hæc in ſuis locutionibus infantilibus vtebatur quãdoq; quibuſdã vocabulis, quæ appropinquabãt vel cõcordabãt cũ hoc vocabulo Eufroſina. Et idcirco quaſi eius verbula repetentes, ipſam nominabãt. Quidquid tamen fuerit, aperiendo ꝙ iam in infantula germinabat, quod fructificauit poſtmodum in adulta. Sapientia ſiquidem & prudentia ſermonum eius, necnon & dulcedo ſanctę conuerſationis eius, nõ poſſet nec lingua nec calamo facile recitari, ſoli qui experti ſunt, hoc nouerunt. Et ex abundantia cordis hoc ſum coactus hic inſerere, quod habebat neſcio quid energiæ non tãtum viuę vocis actus ipſius, ſed & conuerſationis conuictus, quo mentes hominum adeo trahebãtur ad bonum, & delectabãtur in Deo, ꝙ omnes excludebantur triſtitiæ de cordibus conuerſantiũ cum ea, ſed & omne mentale tædium pellebat, omniſq; memoria cuiuſcũq; recedebat angu-

ſtiæ,ex quo ſequebatur tanta & tam inuſitata mentis pacatio,ꝙ quilibet de ſeipſo admirans,gaudebat nouo modo gaudendi, mentaliterq; clamabat: Bonũ eſt nos hic eſſe .faciamus hic tria tabernacula permanſura. Nec mirũ,quia indubie ille inuiſibiliter ibi erat latens ſub pectore ſponſæ ſuæ,qui transfiguratus in monte, Petrum roegit ad verba ſimilia exclamandũ. Porro redeundo ad id,vnde ſermo digrediens inchoauit: Infantula hæc creſcebat & confortabatur,ſpiritu ſancto cito & diuina ſapientia implenda. Cumq; quinquenniũ peregiſſet vel circiter,edocta ſalutationẽ angelicã virginis glorioſæ,ipſam repetebat frequentius,& cœlitus inſpirata,cœpit aſcendendo ſeu deſcendendo per gradus,ad quemlibet gradũ flexo geniculo, ſemel beatã virginem ſalutare, prout ipſamet in ſecreto confeſſionis mihi, dum offerret ſe materia, eſt confeſſa. Factumq; eſt,vt quæ verba hominibus grata prius protulerat, nunc grata verba Deo inciperet frequentius & deuote proferre,ac de viſibilibus ad inuiſibilia ſcandere modo ſuo. His igitur deuotis actibus taliter inchoatis,& proficientibus omni die,voluit totius miſericordiæ dñs deuotionis eius prǽludia quadã viſione gratioſa & mirabili decorare,vt prouocãdo ipſam ad chariſmata meliora,ſimul oſtenderet,in q̃ altam cedrum erat hęc plantula parua producenda,ac irrigatione ſancti ſpiritus promouenda.

CONtigit circa ſextum ſuæ ætatis annum, puellam hanc vno cum puero Stephano germano ſuo,qui eam ætate modica præcedebat, ire ad domũ Bonauenturæ ſororis ipſorum, de qua ſuprà facta eſt mentio, quæ cuidam nupſerat Nicolao. vt quippiam forſitan ex parte communis genitricis Lapæ deferrent vel dicerent,prout eſt mos matrumfamilias, nuptas filias viſitare ac inquirere per ſe vel per alios, ſi cuncta ſint proſpera erga eas. Cũq; peracto iuſſu,de domo dictę ſororis reuertentes ad propriã tranſirent per quendam deſcenſum,quę vocabulo vulgi dicitur, Valle Piatta puella ſacra leuatis oculis, ex oppoſito videt ſupra caput Eccleſiæ fratrum Prędicatorum, in aere quendam thalamum pulcherrimum, ornatum regaliter cum decore, in quo Saluator mundi dominus Ieſus Chriſtus in throno Imperiali ſedebat, indutus pontificalibus veſtibus habens in capite tiaram ſeu monarchicam & papalem mitram. Erantq; cum eo Apoſtolorum principes Petrus & Paulus ac beatiſſimus Euangeliſta Iohannes. Quod cum illa ſtupens intueretur, fixit pedes & irreuerberatis obtutibus Saluatorem ſuum aſpiciebat vtriuſq; hominis oculis amoroſe. Ac ille,qui ob hoc ſe tam mirabiliť oſtendebat vt miſericorditer traheret amorem eius ad ſe, maieſtatis oculos defigens in eam, amoroſiſſime ſubridens,extenta dextera ſuper eam,munus ei benedictionis ſuę ęternæ,facto ſigno ſalutiferæ crucis iuxta Prælatorũ conſuetudinem,contulit gratioſe. Cuius doni fuit adeo efficax gratia,ꝙ mox mente rapta, & transformata in eum quem cum dilectione videbat,non modo itineris,ſed quaſi totaliter ſui oblita, in via publica penes homines & animalia ſępiſſime infans trãſiuit naturaliter pauida,oculis eleuatis, ac capite immobilis permanebat. Permanſiſſetq; indeficienter hauddubium,niſi per alium coacta fuiſſet & tracta,donec viſio illa duraſſet. Verum dum hæc ſic agerentur à domino, Stephanus puerulus germanus eius,qui comitabatur,ipſa remanente,proceſſit in ſuo deſcenſu ſolus per aliquod ſpacium,putans illam venire poſt ſe. Sed cum poſt modicum aduertiſſet ipſam non ſequi,nec eſſe propinquam, vertens ſe, vidit ſororem ſuam longe poſt fixo greſſu reſpicientem in altum. Ingeminatiſq; vocibus clamans,vocabat eam. Porro nec illa reſpondente,nec attendente ad ipſum,retrouerſus & ad ipſam appropinquans, continuabat clamores. Sed cum nihil ſic quidquam proficeret,manibus traxit eam, dicens: Quid facis tu hic? Quare non venis? Illa vero quaſi de graui ſomno euigilans demiſſis parum per oculis,dixit: O ſi videres quæ video,ab hac tam dulci viſione me nullatenus excitãs impedires. Et hęc dicens,oculos iterum reduxit in altum,ſed iam viſio illa diſparẽdo ex toto ceſſauerat,ſicut voluntas fuerat apparentis. Quod illa ferre non valens abſq; doloris aculeo, lachrymis cœpit vindicare ſe de ſeipſa,dolens ꝙ oculos demiſiſſet.

EX illa autem hora cœpit paruula caneſcere virtutum & morum maturitate ac ſenſu mirabili,ita vt actus ſui non pueriles,nec etiam iuueniles,ſed venerandæ ſenectutis potius viderentur. Accenſus ſiquidem iam erat in corde ipſius ignis diuini amoris, cuius virtute intellectus illuſtrabatur,voluntas feruebat,confortabatur memoria & exteriores actus, legis diuinæ regulam in omnibus prætendebant. Prout eñ mihi nimis indigno ipſa humiliter eſt confeſſa, in ſecreto illo tempore vitam & mores ſanctorum patrum Aegyptiorum, necnon & geſta quorundam ſanctorum,& potiſſime beati Do-

minici,

minici, nullo tradente hominũ, nullaq; præcedente lectione, ſola ſancti ſpiritus infuſione didicit & cognouit. Tantuſq; menti eius ardor inhæſerat, imitandi vitam eorum & actus, ꝙ nihil aliud poterat cogitare. Hinc prouenere in ſacra puella quàmplurimę nouitates, quæ cunctos cernentes in admirationem ducebãt. Quærebat enim latibula, & ſecrete quadam chordula ſuum corpuſculum flagellabat. Orationibus ac meditationibus, iocis ex toto relictis, aſſidue intendebat. taciturna, contra morem puerorum, efficiebatur quotidie amplius, necnon corporalem cibum minus ſolito capiebat, cuius oppoſitum in creſcentibus pueris ſolet accidere. Hoc exemplo quàmplures puellæ eius coætaneæ motæ, ad ipſam congregabãtur, audire geſtientes ſalutifera verba eius, & iuxta ſuum modulum imitari ſancta opera eius. Vnde & factum eſt, ꝙ omnes illę cum ea in quodam domus eius loco ſecrete adunabãtur, & cum ea pariter ſe flagellabant, ac iuxta menſuram per ipſam impoſitam, orationem dñicam ac ſalutationem angelicam repetebant: quę omnia, vt infra patebit, erant præſagia futurorum. His virtuoſis actibus mirabilia Dei non defuere. Nam prout mater eius mihi ſæpius recitauit, & ipſa per me ſecreto requiſita, negare non potuit, frequentiſſime, imo vt plurimum aſcendendo & deſcendendo gradus domus paternæ, per aerem viſibiliter ducebatur, nec gradus ipſos pedibus contingebat, ita vt mater ipſa de caſu frequenter ſe aſſerat timuiſſe, videndo eam tam velociter gradiẽtem. Hoc autẽ potiſſime accidebat, cum volebat fugere conſortium aliorum, & ſingulariter maſculorum. Puto vero, ꝙ quia (vt ſuperius dictum eſt) ipſa in principio delectari ſolebat dicere ſalutationem angelicam, aſcendendo & deſcendendo ad quemlibet gradum, ideo ſingulariter in aſcenſu & deſcenſu graduum, hoc miraculum appareret.

POſtremo, vt huic capitulo finem imponamus, quia (vt ſuperius dictum eſt) ex pura reuelatione actus & vita ſanctorum patrum Aegyptiorum didicerat, ſumme accendebatur ad ipſos totis viribus imitãdum. Vnde ſicut ipſa mihi confeſſa eſt, in illa ætatula nimis ardenter eremum concupiuit, nec poterat cogitare viam, per quam poſſet deſiderium ſuum adimplere. Quia enim nõ erat deſuper ordinatum, vt in eremo habitaret, imbecillitati propriæ naturæ relinquebatur in hoc: nec valebat plus circa hoc cognoſcere, quàm daret induſtria infantilia. Sicq; factum eſt, ꝙ deſiderio cum ætatis fragilitate pugnante, vicerit quidem deſiderium, ſed non obtinuerit perfectã victoriam. Nam ex vehementia deſiderij quodã mane cogitans eremum quærere, puerili prouidentia de vnico ſibi tantum pane prouidit. Vadenſq; ſola verſus domum ſororis nuptæ, quę portę ciuitatis propinqua erat, ipſam portam, quę ſancti Anſani dicitur, quod nuſquam alias fecerat, egreſſa eſt: indeq; progrediens per cuiuſdã deſcenſus decliuum, nec adunatas ibi habitationes ſicut in ciuitate videns, putabat ſe iam eſſe deſerto propinquã. Cumq; aliquantulum remotius proceſſiſſet, tandem quandam ſpeluncam ſub rupe vna reperit gratam, quam lętanter ingrediens, ęſtimabat ſe optatam iam eremum inueniſſe. Ille, quem ſibi arridentem & ſe benedicentem aſpexerat longe prius, verorum deſideriorum ſanctorum acceptor Deus, ꝗuis non diſpoſuiſſet illã vitam duci debere per ſpõſam ſuam, non tamen dimiſit actũ illum abſq; ſigno ſuæ gratæ acceptationis tranſire. Nam mox vt cœpit orare feruenter, eleuata eſt à terra paulatim in altum, & aſcendit tantum, quantum ſpeluncæ altitudo permiſit, ſicq; ſtetit vſque ad horam nonam. Ipſa vero putabat, pro tunc hoc ſibi accidere ex Inſidijs inimici, quaſi iam & orationem & eremi deſideriũ vellet ſuis fraudibus impedire. Propter quod conſtantius ac feruentius conabatur orare. Demum circa horam, qua filius Dei poſitus in cruce, noſtram conſummauit ſalutem, ſicut aſcendit, ſic deſcendit: & inſpirante domino intellexit, tempus illud nondum affuiſſe, ꝙ ſuum corpuſculum pro domino affligeret, nec paternam domum ipſam relinquere vellet dominus tali modo. Qua ex cauſa, eodem quo fuerat ducta ſpiritu, retro ceſſit. Sed dũ egreſſa fuiſſet, & ſe ſolam cerneret, ac viam fragilitati ſuæ nimis prolixam vſq; ad portam ciuitatis aſpiceret, metuẽſq; ꝙ parentes quaſi perditam æſtimarent, orans ſe domino commendauit. Mox autem, vt ipſa cuidam Lyſæ cognatæ ſuæ retulit, breui temporis ſpatio dominus eam per aera deferens, in portam ciuitatis abſq; quacunq; læſione depoſuit. Quæ feſtinans ad domũ propriam eſt reuerſa. Sed credẽtibus parentibus ꝙ de domo ſororis nuptæ rediret, totum quod factum fuerat, manſit abſconditũ, quouſq; ipſa in prouecta ætate poſita, hęc ſuis confeſſoribus reuelauit. De quorum numero, vltra mea merita, ego fui vocatione nouiſſimus ſimul & merito. Sane omnia quæ in hoc capitulo cõti

nentur, pro maiori parte Lapa mater eius me docuit. Pro aliqua autem parte, ſingulariterq; pro hac parte extrema, ipſa ſancta virgo me informauit, & præfata Lyſa, vt dixi, quãuis de omnibus ſupradictis, præter vltimũ, multiplex habuerim teſtimonium, tã primi confeſſoris ſui, qui fuit nutritus à puero in domo parentum ipſius, quàm etiã plurimarum matronarum fidedignarum, vicinarum & conſanguinearum earundem parentum virginis huius ſanctæ.

¶ De voto virginitatis per eam emiſſo, & de his quę cõtingerunt vſq; ad ætatem nubilem excluſiue. Caput III.

TAnta fuit (vt ſupra parumper eſt tactum) virtus & efficacia viſionis in pręcedenti capitulo recitatę, quod mox totaliter de corde ſacræ infantis fuit omis mundanus amor radicitus extirpatus, infixusque in eius mente amor ſanctus & vnicus, vnici filij Dei & virginis glorioſæ matris domini noſtri Ieſu Chriſti. Quãobrem omnia reputabat vt ſtercorea, dummodo ipſum tãtum lucrifaceret ſaluatorẽ. Cœpitq; non niſi docente ſpiritu ſancto intelligere quod omnis puritas creatori mundo corde ſimul & corpore ſeruire deberet. Propter quod ad puritatem virgineã toto cordis deſiderio anhelabat. Cogitauit igitur, & Deo reuelãte cognouit, quod ſacratiſſima Dei genitrix fuit prima, quæ adinuenit vitã virgineã, & quæ Deo ſuã vouit virginitatem. Vnde cœpit ad ipſam recurſum habere ſuper hoc & dum ſeptẽnium curreret, nõ quaſi ſeptennis, ſed quaſi ſeptuagenaria, mature ac diu deliberauit ſuper huius voti emiſſione, orãs continue ipſam reginã virginum ſimul & angelorum, quatenus eam miſericorditer adiuuãdo, dignaretur ſibi à domino impetrare perfectã ſpiritus ſui directionẽ, qua mediãte, faceret id quod gratius eſſet dño, ac efficacius pro animę ſuæ ſalute, proferens ſemper corã ea deſiderium ſuum, quo anxie affectabat vitã ducere angelicam ſimul & virginalem. Feruebat quotidie amplius in corde puellæ canæ ſponſi æterni amor, ardenter ſtimulãs mentem eius, & ad cœleſtem vitã ſine ceſſatione inuitãs. Quod cum prudentiſſima puella ſapienter perpẽderet, ſpiritum volens extinguere, qui ſibi iam quod petierat, liberaliter per aſcẽſionem deſiderij porrigebat, quadã die ſecretum eligẽs locum, in quo nullo audiẽte, poſſet etiã altius verba proferre, flexis vtriuſq; hominis genibus, ſic eſt beatã virginem deuotiſſime ac humiliter allocuta: O beatiſſima ac ſacratiſſima virgo, quæ primo inter mulieres domino virginitatem perpetuo deuouens conſecraſti, à quo tã gratioſe facta es mater vnigeniti filij eius: tuã pietatẽ exoro, vt meis meritis non attentis, nec exiguitate mea conſiderata, digneris mihi tantã gratiã facere. quod in ſponſum mihi des illum, quem totis animæ meæ viſceribus concupiſco, ſuper ſacratiſſimum filium tuum vnicum dominum noſtrum Ieſum Chriſtum. Et ego promitto ei & tibi, quod nuſquã alium ſpõſum admittã, virginitatemq; meã iuxta meum modulum ſeruabo ei perpetuo illibatã. Perpendis ne lector, quàm ordinate diſponebãtur per illã ſapientiã, quæ cuncta fortiter ſuauiterq; diſponit, huius virginis ſacræ dona & opera virtuoſa? In ſexto ætatis ſuæ anno ſpõſum ſuũ etiã corporeis oculis intuens, bñdictionẽ ab ipſo glorioſe accepit. In ſeptimo vero votum virginitatis emiſit. Primus numerus in perfectione præcedit cæteros numeros. Secundus vero, vniuerſitatis numerus ab omnibus Theologis appellatur. Quid igitur datur per hæc intelligi, niſi quod virtutum omnium perfectionem vniuerſalem hęc virgo erat à domino receptura, & per conſequens perfectum culmen glorioſa poſſeſſura? Primus etenim dicit perfectionem, ſecundus vniuerſitatem. Quid ergo ambo ſimul dicere poſſunt, niſi perfectionem vniuerſalem? Propter quod ecce vocatũ eſt nomen eius Catherina, quod proprie vniuerſitatem ſignat, prout in prologo prius plenius tactum eſt. Sed oro, attendas etiã ordinem, quem tenuit in vouendo. Primo, petiuit habere in ſponſum, quem diligebat anima ſua. Secundo, renunciauit cuilibet alteri ſponſo, fidem illi promittens perpetuã. Nunquid poterat hæc eius petitio denegari? Aduerte quã roget, pro quo roget, & qualiter roget. Rogat ſiquidem illã, quæ gratiarũ liberalitatem proprium aſſumpſit in actum, & neſciens nõ porrigere gratias, quãtumcunq; ingratis peccatoribus, neminem non aſſumpſit. Sapientibus & inſipientibus, nullo contempto, ſe conſtituit debitricem. Manum ſuam cuilibet aperit inopi, & palmas ſuas ad cunctos pauperes non ceſſat extendere, exhibetq; ſe tanqua fontem indeficientem vniuerſis. Quãdo igitur innocentem & feruentem paruulã non audiret, quæ nocentes adultos à ſua gratia nõ repellit? Quãdo virginitatis propoſitũ non admitteret, quæ virginalem vitã inter homines primo adinuenit? Quãdo filium vero

dene-

denegaret virgini tam cordialiter deprecāti,quę ipſum de cœlis traxit ad terrā,vt omni-
bus credentibus donaretur? Vidiſti quō roget:vide obſecro etiam pro quo roget. Petit
vtiq; quod petere docet ipſe qui petitur. Quærit id, ad quod quærendum omnes inui-
tat,qui quęritur,idem ipſe,Repelli non poterit,niſi fallat veritas,iſta petitio. Fruſtrari ne-
quit poſtulatio rei,cum tāto decreto promiſſæ: Petite,inquit veritas incarnata,& acci-
pietis:quærite & inuenietis. Et alibi:Primū quærite regnum Dei & iuſtitiā eius. Iſta igi
tur petente, ac ſolicite quæritāte tā temp̄eſtiuis in annis filiū Dei,qui & ipſe eſt regnum
Dei,qua lege fieri poterit,vt quod quærit non inueniat,aut non accipiat id quod petit?
Sed & ſi modum per quem petit,attendas:clare videbitur,quod non poteſt quomodolli
bet eius oratio retrocedere vacua,ſtante lege. Diſponit etenim ſe ad recipiendum quod
petit,non tantum pro præſenti tempore,ſed etiā pro toto futuro, remouet obſtacula
quæq; puritatis veſtem illi placitā,à quo petit,pro perpetuo induit. Voto corā Deo ſo-
lenni ſe obligat & aſtringit, vt non poſſit nec mundus nec ſatanas diſpoſitionem hanc
impedire. Quid ei deeſt de conditionibus illis,quas debet habere oratio quæ neceſſario
exauditur? Pro ſe quidem petit,& ſalutiferum, imo ipſam ſalutem humiliter petit, nec-
non & fideliſſime inſtat:& pro perſeuerantia vnico actu repræſentanda, votum emittit
perpetuum,per quod remouet omne obſtaculum ſuæ petitionis. Nunquid non o bone
lector,ex his ſi ſaccas noſti literas,potes concludere manifeſte,quod neceſſario,ſtante le-
ge,oratio hęc debet à domino exaudiri? Conclude igitur,conclude ſecurus,quod ſpon-
ſum æternum ſicut petiuit,accepit ab eius dulciſſima genitrice, & ipſa ei per votum per-
petuæ virginitatis eſt copulata,eadem matre domini mediante,quod infra,duce domi-
no, in vltimo iſtius primæ partis capitulo, per clariſſimū ſignum probabitur aperte.
Nunc autem hoc ſacro voto peracto,noueris ſanctā puellam effici quotidie ſanctiorem.
Cœpitq; Chriſti tyruncula iam bellare cum carne, quæ tamen adhuc rebellare non
cœperat. Auferreq; propoſuit carnes carni,ſaltem quantum erat ſibi poſſibile. Vnde
quando dabātur ei carnes, vt frequentius aut dabat germano Stephano ſupradicto,aut
cattis paulatim proijciebat,vt nullus perpēderet. Diſciplinas,de quibus ſuperius dictum
eſt, continuabat & augmentabat ſola, & etiā cum puellis. Verum cœpit, quod eſt dictu
mirabile,in mente paruulæ quidā zelus animarum accendi, ardenterq; diligebat ſingula-
riter ſanctos illos,qui laborauerunt pro animarum ſalute. Notum autem factum eſt ei ſo
lo domino reuelāte, beatiſſimum patrem Dominicum pro zelo fidei & animarum ſalu-
te ordinē fratrū Prædicatorū inſtituiſſe. Propter quod cœpit intātum reuereri ordinē il-
lum, quod quādo fratres eiuſdem ordinis, ipſa vidente, per viam corā domo ſua tranſi-
bant,notabat loca vbi ponebāt pedes,& poſtq̄ tranſiuerāt,oſculabatur pedum ipſorum
veſtigia humiliter & deuote. Hinc creuit deſiderium maximū in mente eius intrandi or-
dinem illum,vt poſſet cum aliqs fratribus animarum ſaluti prodeſſe. Sed cum videret in
hoc repugnantiam ſexus, cogitauit frequentius, vt ipſa mihi confeſſa eſt, beatam Eu-
pheoſynam,cuius nomen à caſu erat ei olim impoſitum, in hoc imitari, vt ſcilicet ſicut
illa,fingens ſe maſculum,intrauit monaſterium monachorum:ſic iſta remotas ad partes
accedens,vbi eſſet incognita,fingendo ſe maſculum,ordinem Prædicatorum intraret,
vbi poſſet ſubuenire pereuntibus animabus. Sed omnipotens Deus,qui ad alium finem
zelum illū infuderat mēti eius,& aliter volebat deſideriū ipſius implere,non permiſit ad
opus cogitationem eius deduci,nec executioni totaliter demandari, quamuis in mente
ipſius diu ſteterit cogitatio illa. Inter hæc creſcit corpore ſacra puella & ætate, ſed longe
amplius mentaliter augmentabatur. Creſcit humilitas, augetur deuotio. Fides in am-
pliorem procedit lucem. Spes quotidie fortius roboratur. Charitas feruorem ſuum
ſemper multiplicat. & ex omnibus his veneranda morum maturitas generatur in ocu-
lis omnium conſiderantium actus eius. Stupent parentes,admirantur Germani. Stat at-
tonita tota familia domus eius,cernentes tantam ſcientiam in ætate tam parua, propter
cuius rei delectationem, quendam volo hic actum inſerere, quem mihi mater eius ſe-
rioſiſſime recitauit.

ACcidit tunc temporis poſt eius ſeptennium,& ante decennium, quod mater eius
volens facere vnam Miſſam in honorē ſancti Antonij celebrari, Catherinam fi-
liam ſuam vocaret,dicens: Vadas ad Eccleſiam parochialem,& roga curatum no-
ſtrum preſbyterum,quod celebret vel celebrari faciat vnam Miſſam in honorem ſan-
cti Antonij,& offeras tot candelas & tantā pecuniam ſuper altare. Quo audito, puella

deuota libenter exequens quæ cedebant in Dei honorem, libens ac celerrime Eccleſiam adijt, curatum acceſſit, iuſſumq; matris perfecit. ſed Miſſæ ſi delectata officio, in Eccleſia vſq; ad finem Miſſæ remāſit. Tandem diuino officio toto expleto, redijt domū. Verum quia nimis iuxta matris æſtimationem tardauerat, putabat nanq; ipſam mox oblatiōe ſacerdoti facta, redire debere, dixit ei Lapa mater eius, cū vidit eā, vt ipſam erubeſcere faceret de tarditate, iuxta patriæ morem: Maledictæ ſint malæ linguæ, quæ dicebant quod tu amplius non redires. Sic enim eſt mos quorundā vulgarium dicendi, præcipue illis qui nimis tardāt. At puella ſapiens, audito verbo matris, paulſper conticuit: & poſt paruum ſpatium ipſam ducens ſeorſum, cum omni maturitate hæc verba protulit, humiliter dicens: Domina mater, ſi quādo ego deficio aut mādatum veſtrum excedo, flagellate me, ſicut vobis videtur, vt ſim cautior alia vice, quia dignum & iuſtum eſt. Sed ſupplico, vt propter defectus meos non relaxetis linguā ad maledicendum alicui bono vel malo, quia non decet grādæuitatem veſtrā, & mihi eſt nimis magna afflictio cordis. Hęc dum mater audiuit, vltrà quàm credi poſſet admirās, paruulā filiā ſe tam ſapienter inſtruentem aduertens, iam non vltra habebat ſpiritum, videns tantā ſapientiam in tam exiguo & paruo ſubiecto, ſed nolēs hoc ei oſtendere, petiuit ab ea: Cur tantum ſtetiſti? At illa: Audiui, inquit, Miſſam illam, de qua mihi mandaſtis: & ea dicta, reuerſa ſum abſq; mora: nec alicubi perſtiti dum redirem. Tunc mater amplius ædificata de filia reuertente domum, Iacobo viro ſuo totū retulit, dicens: Sic & ſic locuta eſt puella filia tua. Ille autē gratias Deo agens, rem tacitus conſiderabat. Ex hoc vno lector potes ppendere, licet de minimis ſit, qualiter gratia Dei hac in ſacra virgine augmentata eſt ſemp vſq; ad nubiles annos, de quibus loqui debet immediate ſequens capitulum. Quāobrem huic capitulo pono finem. Sed ſcias quod contenta in eo, habui ab ipſa ſacra virgine pro maiori parte, & pro aliqua parte à matre eius, & his qui tunc erant in domo illius, dum ipſa perageret ætatem illam.

¶ De feruoris remiſſione, quam pro augmento gratiæ Deus permiſit: & de forti patientia, qua multas iniurias in domo propria pertulit propter Chriſtum. Caput IIII.

POſt admirabilem & virtuoſum decurſum primorum annorum eius, volens omnipotens Deus vitem quam in vineis Engaddi recenter plantauerat, ad altiora erigere, vt cum cedris Libani ſe in altitudinem tolleret, ac botros Cypri mirabilius locis eminentibus germinaret, manu permiſſionis ſuæ ipſam parūper ſepeliuit in terra, vt ſic firmans fortius radicem, ſublimius produceret ſuos palmites, & in perfectionis culmen fructus proprios faceret conſidere. Sic & aqua cum ad alta trahitur, prius ad ima demergitur. Sic & vniuerſaliter omnis planta quanto profundius radices immerſerit, tanto eminentius erigit ſuam ſummitatem. Nullum igitur mirum eſt ſi quandoq; omnium artifex ſapientia increata pmittit ſanctos ſuos in defectus aliquos cadere, vt fortius reſurgendo, cautiuſq; viuendo, auidius & ardentius apicē perfectionis conentur attingere, necnon de humani generis hoſtibus glorioſius triumphare. Hæc omnia pro tanto dixerim, quia poſtq̄ hæc virgo Deo dedicata, nubiles annos attigerat, duodecimum videlicet annum ætatis ſuæ vel circa, iuxta illius patriæ morem, in domo paterna recluſa eſt. Non enim conſuetum ibidem, quod illius puellę ætatis innuptæ, domum egrediantur. Tunc parentes & germani propoſitum virginis ignorātes, cogitare cœperunt, qualiter ipſam nuptui traderent, & inueſtigare cui viro poſſent eam commodius copulare. Mater vero, quę putabat ſe propter ſapientiam filiæ de aliquo magno genero gauiſuram, quàmuis maiorem obtinuerit quàm æſtimare valeret, cœpit ſolicitare circa cultum corporis filiæ, ipſamq; inſtruendo inducere, vt lauaret frequentius faciem, crines ornaret pariter & componeret pilos, & quæcunq; deturpantia collum & faciem amoueret, cæteraq; ſolicita exerceret, quæ cultū muliebrem reſpiciunt, vt ſi venirent hi qui eam pro matrimonio peterent, ipſam cernerent pulchriorem. Illa vero quæ alterius erat propoſiti ac etiam voti, quamuis pro parentum reuerentia ſuum non exprimeret votum, hæc tamen facere recuſabat omnino. Non enim hominibus, ſed Deo placere viribus omnibus ſatagebat. Quod cum mater diſplicenter aſpiceret, Bonauenturam filiam ſuam nuptam, de qua pluries ſuperius facta eſt mentio, aduocauit, mandans ei quod ſororem ſuam omnino induceret, vt ornatu corporali iuxta patriæ morem intenderet, ac faceret quod ſibi fuerat per eam perſuaſum. Sciebat enim quod Catherina

Bona-

Bonauenturam tenere nimis diligebat, agiliuſq; per ipſam eam induceret ad hoc. ſicut poſtmodum rei probauit euentus. Permittente enim Deo, vt eſt dictum, & Bonauentura inducente per multiplicem viam ſororem ſuam verbo pariter & exemplo, conſenſit virgo dare corporis ornatui operam, quamuis votum de non accipiendo virum, firmiter retineret. ¶ Hoc peccatum tãtis cum ſingultibus & lachrymis ipſa dum confiteretur, recitãdo deflebat, quod putaſſes eã aliquod grauiſſimũ commiſiſſe. Et quia ſcio ꝙ licet mihi, poſtquã euolauit ad cœlum, ea potiſſime quæ ad laudem eius cedunt, quamuis tunc ſecreta fuerunt, reuelare, diſputationem quæ circa hoc erat inter me & eam, inſerere hic decreui. Pluries nãq; generaliter fuit mihi confeſſa, & quãdo ad hunc punctum veniebatur, ſemper cum ſingultibus & fletu ſe duriſſime accuſabat. Ego autem quũuis bonarum ſcirem mentium eſſe, ibi culpã agnoſcere, vbi non eſt culpa, & vbi eſt parua, multo amplius aggrauare: nihilominus tamen quia ipſa ſe reã accuſabat æternæ pœnæ propter prædicti culpã, coactus ſum ab ipſa petere, vtrum ex hoc propoſuerit aut voluerit contra votum virginitatis ſuæ venire. Quæ reſpondit quod non, nec vnquã hoc in cor ſuum aſcendit. Iterum petiui, vtrum præter virginitatis propoſitum hoc fecerit ad complacendum alicui homini in ſpeciali, vel etiã in generali omnibus hominibus. Quæ reſpondit, nullã tantam pœnã ſibi fuiſſe, quanta ſit homines intueri, aut ab ipſis videri, vel vbi eſſent, ſe inueniri. Vnde quãdo diſcipuli patris in arte tincturæ, qui etiã cum ipſo habitabãt, veniſſent ad locum vbi fuiſſet ipſa, mox ita celeriter fugiebat ſicut ſi ſerpentes ſuperueniſſent, ita quod omnes admirabãtur. Ad feneſtrã autem vel ad domus hoſtium, nunquã vt tranſeuntes reſpiceret, ſe ponebat. Tunc ego: Ex quo igitur capite actus illi ornatui deſeruientes, merebantur pœnã æternã, potiſſime cum ornatus iſte non fuerit exceſſiuus? Reſpondebat, quod nimie exceſſiue ſororem ſuã dilexerat, & videbatur ſibi quod plus quàm Deum eam tunc dilexiſſet, de quo irremediabiliter flebat, & pœnitentiam durã agebat. Me autem replicare volente, quod quãuis aliquis exceſſus fuiſſet, tamen remota non tam mala, ſed etiã vana intentione de ſe, hoc non erat contra diuinum præceptum, ipſa leuauit oculos, & vocem ad Deum, dicens: Ha domine Deus meus, qualem patrẽ ſpiritualem ego nunc habeo, qui excuſat peccata mea? Poſtea contra ſeipſam inſurgens, & ad me ſe vertens, dicebat: Et nunquid pater hæc miſerrima debebat & viliſſima creatura, quæ tot à creatore ſuo receperat gratias, abſq; laboribus ſeu meritis quibuſcunq;, occupare tempus ſuum in ornatu iſtius putredinis carneæ, ad inductionem cuiuſcunq; mortalis? Ego, inquiebat non puto infernum ſufficiẽtem ad puniendum me, ſi diuina pietas mecũ miſericorditer nõ egiſſet. Tunc coactus ſum tacere. Sed finis diſputationis erat iſte, vt ſcilicet poſſem inueſtigare, ſi permanſerit anima illa ſemp abſq; macula peccati mortalis, ita ꝙd integraliter ſeruaſſet virginitatem mẽtis & corporis, non tãtum à peccato mortalis laſciuiæ, ſed à quolibet alio peccato conſummato. ¶ Ego enim de ea iſtud teſtimonium perhibeo corã Deo & Eccleſia eius ſancta, quod cum pluries audiuerim confeſſionem eius, imo ſæpiſſime & quãdoq; generalem, nunquã inueni eam aliquid commiſiſſe contra diuinum præceptum, niſi iſtud quod modo narro, fuerit illud, quod nullatenus credo nec puto aliquem diſcretum hoc credere. Item dico, quod ego inueni eam ſemper à venialibus tam mundã, quod vt in pluribus vix perpendere poterã offenſam aliquã in confeſſionibus ſuis quotidianis. Clarum eſt enim non tantũ confeſſoribus ſuis, ſed omnibus qui cum ea conuerſabantur, quod nunquã vel rariſſime offendebat in verbo. Tempus totum totaliter occupauit aut in oratione & contemplatione aut in proximorum ædificatione. Somnum in die naturali vix ad quartã partem horæ ſibi concedebat. Cibum dum ſuo modo ſumebat, ſi tamen cibus dici poterat, ſemper orabat & meditabatur, ruminando illa quæ à domino mente perceperat. Scio & vere ſcio, & teſtificor coram tota Eccleſia Chriſti, quod maior ei pœna erat, ſumere cibum illis quibus eam noui temporibus quàm ſit cuicunq; famelico cibo priuari: & maius tormentum inſtabat corpori eius de cibi ſumptione, quàm communiter febricitanti de febris inuaſione. Et hæc erat vna de cauſis, vt Deo dãte infra patebit, quare accedebat ad cibũ, vt ſcilicet ſeipſam affligeret, & corpuſculũ torqueret. Quibus igitur offenſis poterat mens illa occupari quæ ſemper occupabatur cum Deo? His tamen non obſtantibus, tam dure ſe accuſabat, & iam ingenioſe imponebat ſibi offenſas, quod ſi confeſſor eius conuerſationem neſciret, in eo putaſſet eam offendere vbi non offendebat: imo vbi ſæpius merebatur. Hanc autem digreſſionem feci idcirco lector chariſſime, vt dum offenſam vnam

huius ſacrę virginis pericipis, ſimul intelligas, quanta inde perfectio, mediãte diuina gratia eſt ſecuta. Verum redeundo ad hoc vnde ſermo, Bonauentura ſrequentãte ſuas inductiones, ſuadebat vt virgo eiuſdem operationes, culturæ ſcilicet muliebris, ageret: nec tamen propter hoc vnquã fieri potuit, quod cor virginis in genere vel inſpecie ferretur ad homines, vel etiã voluntarie hominibus corpus ſuum oſtenderet, licet orationis feruor & meditationis aſſiduitas tepeſcendo remitterentur. Verum non diu ferre valens omnipotens dominus ſponſam, quã elegerat ſibi, à ſe quomodolibet elongari, medium quod impediebat eam ab vnione diuina, ſubtraxit de medio. Nam dicta Bonauentura huius ſacræ virginis ſoror & induſtrix ad vanitates, non longo poſt tempore veniens ad partum in ipſo periclitata eſt & defuncta, quãuis ſatis iuuenis eſſet ætate. Nota lector, quàm diſplicibile ac odioſum eſt Deo de his, qui quærunt impedire ſeu retrahere illos, qui nolunt ei ſeruire. Hęc Bonauentura, vt dictum eſt ſupra, honeſta valde fuit in ſe, tam in motibus quàm in verbis, ſed tamen quia illam quæ deſiderabat ſeruire Deo, ſatagebat trahere ad mundana, percuſſa eſt à domino, & dura ſatis morte punita. Misericorditer tamen actum eſt cum ea, quia prout fuit virgini poſt tempus aliquod reuelatum, ad purgatorium tranſiens, licet graues ſuſtinuerit pœnas, ſororis tamen precibus euolauit ad cœlum, prout ab ipſa ſacra virgine in ſecreto accepi. Porro deſuncta ſorore, cœpit ſacra virgo clarius, ſeculi vanitate percepta, feruentius & auidius ad æterni ſponſi reuerti amplexus: ſeq; ream clamitans & accuſans, cum Maria Magdalena proſtrata retro ſecus pedes domini, lachrymas abundãtius effundebat, eiuſq; miſericordiã implorabat, abſq; intermiſſione orãs & cogitans pro peccato ſuo, vt mereretur audire cum Maria Magdalena: Dimittuntur tibi peccata tua. Et ſic cœpit ſingulariter ad Magdalenam affici, quia tunc temporis totis viribus conabatur ſe ei pro ſuorum obtinenda peccatorum indulgentia conformare. Hinc etiã creſcente deuotione ad ipſam, poſtmodum eſt ſecutum, quod ſponſus animarum ſanctarum, eiuſq; genitrix glorioſa, ipſam Magdalenã dederunt huic virgini ſacræ in magiſtrã & matrem, prout latius infra, concedente domino, patebit. ¶ His taliter ſe habentibus, hoſtis antiquus dolens prædã quam paulatim ad ſe niſus eſt trahere, de manibus ſuis ex toto ablatã pariter & ereptam, videnſq; virginem velociſſime currere pro ſecuturo refugio ad tabernaculum miſericordiæ ſponſi ſui, cogitauit ipſam per domeſticos impedire, ne talibus poſſet vacare, ſatagens cum hoc eam per aduerſitates & perſecutiones totaliter trahere ad mundana: poſuitq; in mente parentum & germanorum, quod omnino eam nuptui traderent, vt poſſent, ipſa mediante aliquã parentelam acquirere. Inducebatq; eos nimis, quod filiam vnam perdiderant, & volebant ſic damnum defunctæ recuperare per viuam. Sicque modis omnibus conabantur, maxime poſt mortuã, ſponſum pro ſacra virgine inuenire. Quod cum illa cœpiſſet aduertere, & inſidias hoſtis antiqui, inſpirãte domino, attendiſſet, mox fortius & diligentius cœpit orationes continuare, meditationibus & pœnitentijs dare operam efficacem, cunctamq; hominum conuerſationem fugere, & per manifeſta ſigna ſuis oſtendere, quod nullatenus intendebat tradi ſponſo corruptibili & mortali, ex quo tam gratioſe regem ſeculorum immortalem ſponſum acceperat ſua in infantili ætate. Hæc ſignis, nutibus, atq; verbis ſacra virgine demonſtrãte, & in hoc ſemper perſeuerante, cogitauerunt parentes per aliquod medium flectere animum eius ad ſibi conſentiendum. Vnde accito quodam fratre ordinis Prædicatorum, qui adhuc viuit, & eis nimis erat domeſticus & amicus, ipſum ſtrictiſſime rogauerunt, quod deberet ei pſuadere, vt aſſentiret voluntati eorum. Quibus ille reſpondit, ſe iuxta poſſe facturum. Sed veniens ad virginem, & inueniens eam firmiſſimã in ſancto propoſito, conſcientia ductus, conſilium ſanum ei ſuper hoc impendit, dicens: Ex quo diſpoſita es ad domino ſeruiendum omnino, & iſti de oppoſito te moleſtant, oſtendas eis propoſiti tui firmitatem: præſcidas crines capitis tui ex toto, & tunc iſti forte quieſcent. Quod illa recipiens ac ſi de cœlo audiſſet, mox arripiẽs ſorfices, capillos in qbus tã grauiter putabat ſe peccaſſe, quoſq; nimiũ odiebat, radicitus iuxta caput lætanter abſcidit. Quo facto, capitergio caput operuit, cœpitque præter puellarum morem, ſed tamen ſecundum doctrinam Apoſtoli, capite velato incedere. Quod dum primo Lapa genitrix aduertiſſet, & cauſam inconſueti velaminis ab ipſa inquireret, nec poſſet clarum habere reſpõſum, eo ꝙ nec mentiri virgo volens, nec pandere veritatem, potius muſſitabat ꝗ reſpondebat: appropinquans filiæ, proprijs manibus velamẽ arripuit, caputq; detexit, & tõſum ex toto inuenit.

Tunc tacta dolore cordis,eo quod capilli eſſent pulcherrimi,eiulãs exclamauit,dicens: Ah filia,quid feciſti? At virgo, velato capite iterum,inde diſceſſit, ſed ad clamorem matris eius, vir eius & filiæ conuenerunt. Auditaq; cauſa clamoris, vehementer contra virginem ſunt turbati. Ex qua turbatione bellum ſecundum, arctius primo incipitur, ſed victoria virgini de cœlo porrigitur ita plena, q̃ quæ putabãtur impedimenta,facta ſunt ad coniungendum ſe ſortius domino mirabiliter adiumenta. Illi ergo iam palam perſequuntur eã verbis & factis,conuiciando ſcilicet & comminando,dicentes: Viliſſima mulier,credis euadere quia crines præſcidiſti,ne noſtrã facias voluntatem? Crines,inuita te, creſcent.Et ſi cor tuum creparet,oportebit vt capias virum: nec vnquam habebis quietem,quouſq; aſſenſeris votis noſtris. Fecerũt ſuo modo edictum,ne Catherina aliquem ſecretum locum ad manendum haberet, ſed ſemper in ſeruitijs domus occuparetur, vt & locus & tempus orandi,ſuoq; ſponſo coniungendi ſe,ſibi totaliter auferrentur: & vt amplius ſe cerneret haberi contemptui,feriata coquinæ ancilla,Catherina virgo ad ſeruiendum coquinæ ſqualoribus deputatur. Quotidie improperia,quotidie verbales iniuriæ,quotidie multiplicabantur aduerſum eam deſpectus, qui ſolent magis corda mulierum mouere. Inuenerant ſiquidem,vt percepi,tunc temporis parentes & germani iuuenem quendam,de cuius parentela multum contentabantur:& idcirco arctius ipſam modis omnibus impugnabant,vt eã flecterent ad conſenſum. Verum hoſtis antiquus,cuius malignis & inſidioſis operibus cuncta hæc agebantur, vnde credidit virginem frangere,inde iuuante domino ipſam reddidit fortiorem. Nam in nullo mota ex omnibus his, cellam ſibi ſecretam fecit,ſpiritu ſancto dictante,in propria mente,de qua ſtatuit, propter quodcunq; negocium exterius,non exire. Sicq; factum eſt, vt quæ prius dum exteriorem cellam habebat,quandoq; ſtabat intus, quandoq; vero extra gradiebatur: nunc facta cella interiori, quæ ſicut auferri non poſſet, nunquam ipſa egrediebatur. Hæ ſunt cœleſtes victoriæ, quæ ei auferri non poſſent, ſatanam indubie concludentes. Ipſa etenim veritate teſtante,regnum Dei inter vos eſt. Et propheta docente didicimus, q̃ omnis gloria filiæ regis æterni,ab intus eſt. Intra nos haudubium eſt intellectus lucidus, voluntas libera,& memoria tenax: intra nos infunditur ſancti ſpiritus vnctio,quæ potẽtias prædictas perficiens,cuncta exterius aduerſantia ſuperat & proſternit. Inter nos ſi boni æmulatores fuerimus,habitat hoſpes ille qui dixit: Confidite,ego vici mundum. In hoc hoſpite hæc ſacra virgo confiſa,cellam non manufactam ſibi fabricauit,ipſo adiuuante ab intra,propter quem cellam manufactam ab extra poſitam, perdere non curauit. Recolo ego & nunc occurrit memoriæ, quod dum haberem occupationes exteriores aliquando exceſſiuas, vel q̃ iter me facere oporteret ,ſacra virgo me monebat ſæpius,dicens: Faciatis vobis cellam in mente,de qua nunquam egrediamini: quod quãuis tunc ſuperficialiter intelligerem, tamen dum nunc eius verba magis attente conſidero, cogor cum Iohanne euangeliſta exclamare: Hoc nõ cognouerunt diſcipuli eius primũ, ſed quando glorificatus eſt Ieſus, tunc recordati ſunt &c. Mirabiliter enim mihi quam cæteris qui fuerunt cum ea,contingit,q̃ magis notanter facta & dicta eius in præſentiarum percipimus,quàm quando actualiter eramus cum ea. Porro redeuntes ad hoc vnde ſermo,aliam imaginationem ei ſpiritus ſanctus inſpirauit, per quam omnes vicit iniurias & contemptus, ſicut ipſa mihi ſecrete petenti, qualiter inter tot contemptus alacris permaneret,reuelauit. Aiebat enim,firmiter ſe tunc imaginatam fuiſſe,q̃ pater ſuus repræſentaret ſaluatorem noſtrum dominum Ieſum Chriſtum: Mater vero ſua, glorioſiſſimam genitricem ipſius Mariam, & cæteri de familia, ſanctos Apoſtolos & diſcipulos demonſtrarent. Propter quam imaginationem tam lætãter & cum tanta diligentia omnibus ſeruiebat,q̃ omnes admirabantur. Proueniebat autem ei alia de hac imaginatione vtilitas, quia dum ſeruiebat, ſemper meditabatur de ſponſo ſuo,cui ſe putabat ſeruire: ſicq; in coquina exiſtens,ſemper erat intra ſancta ſanctorum. Et ad menſam recumbentibus ſeruiens,ſemper paſcebat animam ſuam præſentia ſaluatoris. O altitudo diuitiarum æterni conſilij,quàm diuerſis & mirabilibus vijs liberas confidentes in te de manu omnis anguſtiæ,ipſosq; inter Scyllam & charybdim perducis ad portum ſalutis æternæ. Dum igitur hęc aguntur,ſacra virgo brauium ſemper aſpiciens,ſibi à ſpiritu ſancto in mente propoſitum, non modo patiens, ſed læta ſufferebat iniurias, curſumq; ſuum cõtinue augmentabat,vt mẽtale gaudium adimpleret. Sane quia nõ licebat ei cameram pro ſe habere,ſed ibi oportebat manere vbi alij habitabant,ſancta induſtria cameram elegit Ste-

git Stephani germani ſui,qui non habebat vxorem nec filios, vbi abſente illo, poterat de die ſola habitare:de nocte vero,illo dormiente,orare poterat iuxta votum.Sicq; vul tum ſponſi ſui die noctuq; quærens pariter & requirens, ad oſtium diuini tabernaculi abſq; intermiſſione pulſabat. Orabat autem dominum indefeſſe,vt ſuæ dignaretur cuſtos eſſe virginitatis,cantans cum beata Cecilia verſum illum Dauidicum: Fiat domine cor meum & corpus meum immaculatum. Sicq; in ſilentio & in ſpe mirabiliter roborata,quanto pluribus perſecutionibus angebatur,tanto maioribus donis & gaudijs ab intra repleta dilatabatur,ita vt germani eius videntes conſtantiam,inter ſe dicerent, Victi ſumus. Pater vero eius, qui erat innocentior cæteris, conſiderabat tacitus actus eius, & quotidie amplius perpēdebat ipſam ſpiritu Dei duci,& non iuuenili leuitate quacunq;. Hæc autem quæ ſunt in hoc recitata capitulo, habui à Lapa matre, à Lyſa vxore eius germani,ab alijs qui tunc erant in domo ſua,necnon quædam quæ alij ſciri non potuerunt,vt dictum eſt,ipſa ſacra virgine didici reuelante.

¶ De victoria quam habuit contra perſequentes, tam per columbam quam vidit pater eius,quàm per viſionem beati Dominici. Cap. V.

INterea dum hæc agerentur,accidit vt quadam die ancilla Chriſti orante feruentius in camera præfati ſui iunioris germani, oſtio non firmato, quia omnis clauſura iuſſu parentum ei fuerat interdicta, patrem eius Iacobum ingredi cameram illam, vt quippiam forſitan abſente filio quæreret quo egebat. Qui cum poſt ingreſſum in camerā,circumſpiceret pro eo forte quod inquirebat, vidit filiam magis Dei quàm ſuam in angulo quodā genibus flexis orantem, & columbam paruā niuei candoris ſuper verticem eius quieſcentem:quæ columba mox ad ingreſſum patris eiuſdem, alibi us euolans,per feneſtrā cameræ eiuſdem,vt ſibi videbatur,abceſſit. Quo viſo,cum peteret filiam, quæ columba foret illa,quæ ſic abceſſerat euolādo? Illa reſpondit,ſe nec columbam nec auem aliam in camera vidiſſe. Ex quo ille amplius fuerat admiratus, & in corde ſuo conſeruans,conferebat ſecum omnia verba hæc. Cæterum hoc tempore cœpit quoddam deſiderium in mente virginis ſanctæ quotidie magis ſuccreſcere: quod tamen fuerat,vt ſuperius dictum eſt,in eius infantia inchoatum,& nunc propter tuitionem ſuę virginitatis extitit renouatum,accipiendi ſcilicet & induendi habitum ordinis fratrū Prędicatorum,cuius beatiſſimus Dominicus fuit dux,inſtitutor & pater. Propter quod diuinas aures die noctuq; indeſinenter orando pulſabat,vt dignaretur dominus adimplere deſiderium ſuum,cum etiam,ſicut tactum eſt ſupra,grandi afficiebatur deuotione ad dictum ſanctum, tanquā ad ſalutis animarum egregium & fructuoſiſſimum zelatorem. Quaptopter ſuperexcellentiſſimus dominus cernens quod ſapienter & fortiter tyruncula ſua pugnaret in ſtadio, quantoq; cum feruore ſibi complacere ſatageret, voluntatis deſiderio ipſam nullatenus fraudari decreuit, eamq; pro maiori eius ſecuritate, infraſcripta conſolatus eſt viſione. Videbatur ſiquidem ancillæ Chriſti in ſomnis, quod plures videret ſanctos patres & fundatores ordinum diuerſorum, inter quos erat beatiſſimus Dominicus, quem optime cognoſcebat, quia gerebat in manibus eius lilium candidiſſimum & pulcherrimum, quod, velut alter Moyſi rubus, patenter ardebat, & nequāq̄ comburebatur. Cunq; omnes & ſinguli monerent eam,vt pro maiori ſuo merito vnam religionem ex illis eligeret,in qua gratiorem domino impenderet famulatū, illa verſus beatum Dominicum ſuos dirigens greſſus & oculos,vidit ſanctum patrem protinus ſibi occurrentem,& habentem altera in manu habitum ſororum, quæ dicuntur de pœnitentia beati Dominici,quarum in ciuitate Senenſi non paruus erat numerus,& eſt. Qui vt appropinquauit ei,talibus eam verbis eſt conſolatus,dicens: Filia dulciſſima, forti animo eſto, nec verearis quodcunq; impedimentum,quia certiſſime iſto habitu,ſicut deſideras, indueris. Quod illa pcipens cum nō parua lætitia, gaudioſis cū lachrymis gratias egit altiſſimo, inclytoq; athletę Dominico, qui eam tam perfecte cōſolabatur, ſicq; lachrymis excitata eſt,& ſuis ſenſibus reſtituta. ¶ Hac igitur viſione conſolata ſimul & confirmata mens virginis, mox tantam à fiducia quam habebat in domino, ſumpſit audaciam, quod eodem die parentes congregans & germanos ipſos, taliter audacter eſt allocuta: Dudum per vos factus eſt ſermo, tractatusq; habitus, vt dixiſtis, tradendi me nuptui homini incorruptibili & mortali. ego autem quamuis horrerem cordialiter talia, prout per plura ſigna clare potuiſtis perpendere, propter reuerentiam tamen quam iuſſu Dei debeo exhibere parentibus, non ſui huc uſq; clare locuta. Nunc autem quia non eſt tempus am-

amplius tacendi, nude ac clare detegam vobis cor meum & propoſitum, quo non eſt de nouo, ſed ab infantia mea cōcepi pariter & firmaui. Noueritis igitur ꝙ in ipſa infantia mea votum virginitatis emiſi, non infantiliter ſed poſt deliberationem diutinā & ex magna cauſa, mundi ſaluatori domino meo Ieſu Chriſto, eiuſq; glorioſiſſimæ genitrici, promiſiq; eis, nullum præter ipſum dominum ſponſum me perpetuo acceptură. Nunc autem poſtquā ipſo domino faciente, ad perfectiorem ætatem & cognitionem perueni, ſcitote taliter hoc eſſe in mente mea firmatum, ꝙ facilius poſſent ſaxa molliri, quàm cor meum ab hoc ſancto propoſito reuocari. Quantoq; plus circa hoc laboratetis, tanto tempus amplius perderetis. Propter quod conſulo vobis, ꝙ omnes mrarum nuptiarum tractatus pcidatis ex toto, quia in hoc nullo modo intendo facere velle veſtrū. Obedirē nāq; oportet me magis Deo quàm hominibus. Porro ſi talem vultis me habere in domo veſtra, etiā ſicut ancillā veſtrā, parata ſum vobis in his quæ ſciuero, vt potero, ſeruire lætanter. Quod ſi propter hoc decreueritis me de domo veſtra eijciendā, notum vobis ſit, ꝙ in nullo cor meum à ſuo deuiabit propoſito. Sponſum enim habeo tam diuitem & potentem, ꝙ non permittet me quocunq; modo deficere, ſed indubitanter neceſſaria mihi miniſtrabit. His dictis, audientes cuncti, proruprre in lachrymas abundantibusq; ſingultuoſis ſuſpirijs, nullum ei pro tunc potuit dari reſponſum. Conſiderabant enim ſanctum propoſitum virginis, cui contradicere non audebant. Cernebantq; puellā, hactenus taciturnā & verecundā, tam audacter & ordinate mentem ſuā per verba prudentiæ declarantem. Inſuperq; videbant aperte, ipſam potius diſpoſitā ad dimittendum paternā domum, quàm ad votum quod fecerat infringendum: ſeq; ob hoc de ſuis nuptijs reddit deſperatos. Quapropter ex corde commotis, flere magis libebat, quàm aliquid reſpondere. Verum poſt morā aliquā ceſſantibus lachrymis, pater qui eam tenere diligebat, & Deum etiam plus timebat, recordatus columbæ quàm viderat, ac plurium aliorum actuum eius, quos admirans notauerat, tale fertur ei reddidiſſe reſponſum: Abſit à nobis dulciſſima filia, ꝙ diuinæ voluntati, à qua videmus propoſitum tuum ſanctum procedere, nos velimus opponere quoquo modo. Ex quo igitur longa experientia didicimus, & nunc manifeſte ſcimus, ꝙ non iuuenilis leuitatis, ſed diuinæ charitatis cauſa moueris ad hoc, ſac votum libere tuum. Age ut libet, ac vt ſpiritus ſanctus te docebit. Iam amplius non ſumus te à ſanctis operibus tuis retracturi, nec in minimo exercitium tuum virtuoſum impedituri, tamen intercedas pro nobis aſſidue, vt digni efficiamur promiſſionibus ſponſi tui, quem in tantæ ætatis teneritudine ipſius ex gratia elegiſti. Et verteus ſe ad vxorem & filios, inquit: Nemo filiæ meæ dulciſſimæ amplius ſit moleſtus, nullus audeat amodo ipſam quomodolibet impedire, permittite ipſam libere ſeruire ſponſo ſuo, ac ipſum pro nobis orare indeſinenter. Non ſumus inuenturi parentelam ſimilem iſti, nec conqueri habemus, ſi pro mortali homine, recipimus Deum & hominem immortalem. His peractis, quamuis cum gemitu aliorum, & potiſſime matris ſuæ, quæ ipſam carnaliter nimis diligebat, ſancta virgo exultans in domino, gratias egit ſuo victorioſiſſimo ſponſo, qui eam perduxerat ad triumphum, parentibusq; ſuis regratiatur, quantum valet humilius, tota mente ſe diſponens ad vtendum licentia vtiliter iam conceſſa, & hic terminus huic capitulo imponatur.

Sed noueris lector, ꝙ de columba viſa per patrem, ego ab eo non habui, quia iam migrauerat quando ego notitiam ſanctæ virginis primo merui, ſed habui à pluribus eiuſdem virginis cognatis, qui habitabāt in domo eius, & ab ipſo Iacobo perceperunt, imo dicebant eum hoc ſæpius vidiſſe. Ex quo habebit eam in reuerentia magna, & nullo modo volebat quod turbaretur. Ego autem moderatius ſum locutus, vt quantum mihi ſas eſt, à dictis meis diſtantius remoueam falſitatem. De viſione vero beati Dominici, ab ipſamet percepimus confeſſor eius qui me præceſſerat tempore, & ego. Sed de verbis, vl imo dictis parentibus & germanis, dum ego inueſtigarem ab ea, qualiter ſe ceſſat in perſecutionibus illis, ipſa mihi totum & ordinate diſſeruit & narrauit.

¶ De auſteritate pœnitentiæ eius, & de perſecutione quam propter hoc paſſa eſt à propria genitrice. Caput. VI.

Accepta igitur diu peroptata tam larga Deo ſeruiendi libertate, virgo tota Deo deuota, cœpit non ſegniter, ſed omnem vitam ſuam in Deo ſeruitium mirabiliter ordinare. Camerulam ab alijs ſeparatam petit & accipit, in qua tanq̄ in ſolitudine poſſit Deo vacare, ac corpus ſuum affligere iuxta votum.

Verum ne putes lector, hoc tantum modo carnem ſuã ſacram virginem afflixiſſe: attende quod ſequitur, lectum ſibi ſtrauit de aſſeribus ſeu tabulis ligneis, abſq; additione cuiuſcunq; rei alterius, in quo vel ſedens meditabatur, vel ſtabat in oratione proſtrata. Et tempore ſuo, nullis detractis veſtibus, corpuſculum dormiens reclinabat. Veſtibus laneis vtebatur intus & extra. Cilicio quandoq; vſa eſt, ſed quia ſicut erat munda interius, ſic etiã exteriores immunditias fugiebat, in catenam quandã cilicium commutauit. Habebat etenim catenã quandam ferreã, ſua latera ſine medio circundantem ſiue cingentem tam fortiter, ꝙ fere intrinſeca carni, cutem reddiderat circumcirca exuſtam: prout referebant filiæ eius ſpirituales & ſociæ, quæ ipſam pro tergendis ſudoribus exceſſiuis, frequenter cogebantur creſcentibus languoribus ſibi in pannos mutare. Qua ex cauſa circa finem ſui curſus creſcentibus languoribus, coegi eã obedientia mediante, catenam ipſam dimittere, quãuis hoc faceret valde inuite. Inſuper vigilias in principio extendebat vſque ad horam matutinalem, prout infra latius, dante Deo, dicetur. Poſtmodum vero ſic paulatim datum eſt ei vincere ſomnum, ꝙ intra duos dies vix dormiebat dimidiam horã, nec etiã huic ſomno conſentiebat, niſi quando ad hoc corporei languores cogebãt. Dixitq; mihi quãdoq; ꝙ nullius belli victoria tãtum laborauerat, quantum in bello ſomni, nec alicubi reperit tantã difficultatem. Porro tempore quo ipſam noui, omni dubio procul pulſo, ſi habuiſſet intelligentes & conferentes, centum diebus & totidem noctibus abſque cibo & potu ſtetiſſet ad loquendum de Deo, nec vnquam laſſabatur in hoc, imo ſemper hilarior & recentior reddebatur. Reuelauit mihi etiã ſæpius ꝙ nullum tantum habebat refrigerium in hac vita, quantum cum intelligentibus, loqui de Deo ſiue conferre: quod & nos qui cum ea eramus, per experientiã videbamus. Aperte nanq; perpendebamus, quod quãdo habere poterat tempus loquendi de Deo, & differendi quæ ſuo latebant in corde, recentior, fortior & hilarior etiã corporaliter apparebat. Cum vero hoc ei non licebat, debilis efficiebatur, & quaſi exanimis. Ad honorem domini Ieſu Chriſti, æterni ſponſi eius, ac in eius præconium meãmq; confuſionem, hoc refero. Frequenter ipſa mecum loquente de Deo, ac de eius altiſſimis myſteriis profundius differente, ſermo protendebatur in longum, & ego qui longiſſime diſtabam à mente eius, carniſq; mole aggrauabar, arripiebar à ſomno. Illa vero, quæ dum ſic loquebatur, abſorbebatur tota in Deum, diu verba ſua continuabat, antequã de mea dormitione perpenderet. Cum autem poſt morã me aduertebat dormire, forti ſonitu excitabat me, dicens: Vt quid propter ſomnum perditis animæ veſtræ profectum? Nunquam muto loquor verba Dei, an vobis? Præter omnia vero hæc, volens imitari ſanctum patrem qui ſibi apparuerat, ſcilicet beatum Dominicum, de vna catena ferrea tres quotidie recipiebat diſciplinas: Primã pro ſe, ſecundam pro viuis, tertiam pro defunctis. Sic enim legitur in legenda beati Dominici, ꝙ inclytus pater communiter ſic faciebat, quod & iſta imitata eſt longo tempore. Sed poſtquã fuit tot infirmitatibus aggrauata, continuare non potuit. Verum dum ego ſecrete ab ipſa inquirerem, qualiter illam pœnitentiam faciebat, quamuis verecunde, confeſſa eſt tamen mihi, quod pro qualibet diſciplina vnam horã cum dimidia occupabatur, nec vnquam vel rariſſime accidebat, quin ſanguis ſcapularum vſque ad pedes flueret decurrendo. Perpendis lector, cuius perfectionis fuerat hæc anima, quæ ter in die corpus phlebotomabat, vt ſanguinem pro ſanguine ſaluatori redderet. Perpendis quantæ virtutis fuerit, hæc quæ præmiſſa ſunt, agere intra paternos lares, nullo hic viuentium hominum inſtruente, nullo ducente, nullo exemplum dante. Lege geſta ſanctorum, ſcrutare patrum Aegyptiorum vitas ipſarum ſanctarum ſcripturarum indaginem non obmittas, & vide ſi alicubi reperias ſimile. Paulum primum eremitam inuenies ſolum in deſertis diu vixiſſe, ſed coruum cum hoc dimidium panis ei quotidie afferentem. Antonium famoſiſſimum legis mirabiles auſteritates exercuiſſe actiue & paſſiue, ſed recolis ad diuerſos anachoretas acceſſiſſe, ac à quolibet alicuius virtutis exemplum tanq̃ flores dicitur collegiſſe. Hilarionem licet puerum recitat beatus Hieronymus prius adiiſſe Antonium, ab ipſo informatum deſerta petiſſe, ibiq; fortiter dimicando viciſſe. Sed & Macarii duo, & Arſenius, & cæteri (quos nimis lõgum eſſet ordinarie nominare) omnes, vnum vel plures præceptores & doctores, verbo & exemplo per viam domini habuerunt ducentes: & hoc ſemper in deſertis, vel in monaſteriis peroptime regulatis & ordinatis. Hanc autem veram filiam Abrahæ, cernis lector, nõ in monaſterio, nec in deſerto, ſed in domo propria paterna, abſq;

diocriter illuſtrata, videns talia, flexis genibus coram matre, lenibus verbis ac humilibus ipſam placās, precabatur eā, vt omni feruore depoſito, æquanimis eſſe vellet, quia mandatis eius obtemperaret ad votum, cum ea in lecto poneret ad iacendum. Cumq; pro quietanda matre corpuſculum in extrema parte lecti reclinaret ad tempus, meditādo tamen ſolicite, poſtquā mater dormierat, ſilenter ſurgebat, & redibat ad exercitium ſuum ſanctum, ſed nec hoc diu latere poterat matrem eius, hoſte humani generis operante, qui felicibus actibus eius inuidebat. Illa vero tali eſt vſa prudentia, ne matrem amplius contriſtaret, ſumebat ſecrete ſecum poſtem vel duo ligna, & cum debebat in lecto dormire, clam ſub ſtramine illum vel illa ponebat, vt decumbens, ſolitam ſentiret duritiam, & ſic ſuam ſanctā conſuetudinem non mutaret. Quod cum poſt aliquos dies mater eius etiā comperiſſet, in vanum, inquit, laboro, vt video, immutabilem te à propoſitis cerno tuis, melius mihi eſt conniuentibus oculis pertranſire. Dormi potius vbi ſoles. Sicque victa conſtantia ipſius, permiſit eā in poſterum viuere iuxta inſpirationem omnipotentis. Et hic noſtrum capitulum terminetur. Ea vero quæ continentur in ipſo, ab ipſa ſacra virgine didici, de abſtinentijs ſcilicet, de aſperitatibus alijs, & ordine ipſarum. Quędam vero Lapa, genitrix eius me docuit, ac quædā matronæ quæ in domo eius fuerant cōuerſatæ. Sed quædam per memetipſum vidi & comperi, & potiſſime de ſingulari dono abſtinentiæ eius.

¶ De vltima victoria quam habuit in balneo, & qualiter ſuſcepit habitum beati Dominici diu deſideratum. Capur VII.

SAncta igitur virgo, reſtituta poſt prædictā victoriā ſuis ſanctis exercitiis conſuetis, cœpit tanto feruentius agere, quanto videbat hoſtem humani generis ſe arctius & indefinentius impugnare. Quotidie gemitus, quotidie lachrymæ, diuinasq; aures indeſinenter pulſabat, vt habitum diu deſideratum recipere mereretur, quem ſuperna pietate per almum patrem beatum Dominicum meminerit repromiſſum. Nondum enim propoſitum virginitatis ſuæ putabat à domeſticorum moleſtijs fore ſecurum, donec præfatū ſanctū induiſſet habitum. Sciebat nāq; quod poſt ſumptionem dicti habitus, de contrahendo matrimonio cuncta ceſſaret moleſtia, & liberius permitteretur vacare ſeruitio ſponſi ſui. Propter quod parentes precibus pulſabat, & cum ſororibus de pœnitentia beati Dominici, quæ vulgari ſermone Mātellatæ vocantur, in ciuitate prædicta inſtabat, quatenus ipſam intra numerū earū vellent recipere, & habitum ſanctæ conuerſationis ſibi tradere dignarētur. Quod mater præcipue non vſquequaq; libenter acceptans, quāuis ſibi negatiuā nō daret, ſemper tamen cogitabat, quomodo poſſet eā à ſuis rigiditatibus reuocare. Hac igitur cauſa ppoſuit balnea naturalia viſitare, filiamq; ſuā illuc ducere ſecum: tū etiā vt corporalibus ſolatijs pauliſper refocillatā, ab aſperitatibus ſuæ pœnitētiæ reuocaret. Nec hoc puto factum abſq; antiqui ſerpentis aſtutijs, qui feruentē ſpōſam ab amplexu æterni ſpōſi totis viribus abſtrahere ſatagebat, Lapamq; illā ſimpliciſſimā malitias inſidioſe, docebat. Verumque contra dominum conſilium valere non poteſt, illa Chriſti ſpōſa à dextris & à ſiniſtris armis victricibus circundata, omnes inſidias inimici in ſuā vtilitatē, & in illius perniciem conuertebat. Inuenit ſiquidem modum nouum corpus propriū etiā inter delitias affligendi. Nam ſimulans ſe velle balneare perfectius, ad canales cōductus, vnde aquæ ſulfureæ procedebant, ſe conferebat, & feruentes aquas ſuper nudam & teneram carnē ſufferens patienter, diu corpuſculum affligebat magis, q̄ catena ferrea verberabat. Occurrit nunc memoriæ, quod dum ſemel mater eius mihi corā ea de dicto balneo verba mouiſſet, ipſa ſilenter ea quæ ſupra nunc ſcripta ſunt, retulit & addebat, quod vt hoc poſſet liberius agere, ſuggeſſerat matri, quod volebat ſe, poſtquā receſſerant omnes, balneare, ſicut & faciebat. Sciebat enim, quod matre præſente, hoc facere nullatenus potuiſſet. Cumq; interrogaſſem eā, quomodo tantos potuiſſet ſuſtinere feruores abſq; mortis periculo, in ſua columba ſimplicitate reſpōdit: Ego dū erā ibi cogitabam aſſidue de pœnis inferni & Purgatorij, orabamq; creatorem meū, quem tantum offenderam, quod dignaretur pœnas illas quas me noueram meruiſſe, in iſtas quas libenter ſuſtinebam, miſericorditer commutare. Dumq; firmiter conſiderarem, hanc gratiā me ab eius miſericordia percepturā, dulce mihi fiebat totum quod patiebar, nec in aliquo ab ipſo feruore lędebar, quāuis afflictionem ſentirem. His peractis redire domum, ſanctaq; virgo ad ſolitas pœnitentias ſe immediate reduxit. Quod vt

D ij matet

matrr adurrtit,de ipſius mutatione de cætero deſperauit, quamuis ſe vſq́quaq́ conti-
nere nõ potuiſſrt,quin ſemper de eius aſperitatibus murmuraret. Ac filia ſui ſancti deſi-
derĳ non oblita, grnitricis murmurationes pertranſirns ſurda aure, ipſum quotidie
moleſtabat,vt ſorores de pœnitẽtia beati Dominici prędictas adiret,eaſq́ induceret,vt
habitũ ſuum ſibi non negarent pro filia,quæ hoc tanto deſiderio poſtulabat. Quod illa
eius importunitate victa,perfecit.Sed ſorores præfatæ ei primitus reſponderunt, ſuæ
conſuetudinis non fuiſſe,virgines ſeu iuuenilis ætatis induere habitu illo,ſed tantum vi-
duas ætatis maturæ,ac etiam claræ famæ,quæ Dei ſe volunt ſeruitio mancipare. Cum
enim ſorores illæ careant omni clauſura,quia quælibrt ſtat in domo propria, neceſſe
omnino eſt,quod quælibet ſciat ſe regere per ſeipſam. Huius reſponſionis cauſam aper-
tius & latius in capitulo immediate ſequenti,dante Domino, lector percipies. Sed nunc
hiſtoriam proſequamur. Reuertitur igitur Lapa mater ad virginem cum reſponſo,filiæ
quidrm non grato,ſed ſibi non multum ingrato. Virgo autem Chriſti, dr ſua fiducia
in nullo propter hoc mota,ſciens promiſſionem tam glorioſi patris nullatenus poſſe
deficere,omninoq́ adimpleri debere,itrrum inſtat,perſuadẽs matri,quod propter hãc
reſpõſionẽ nequaquã deſiſteret à rogatu,qn potius oportune & importune apud dictas
ſorores pro dicto habitu obtinẽdo inſtaret:quod & illa, dũ natæ precibus victa, pficе-
ret: idem ſemper reportabat reſponſum. Inter hæc contigit Chriſti virginrm infir-
mari infirmitate quadam corporea,qua ſolent cõmuniter iuuenes, antequã ad ætatem
maturam perueniant,moleſtari:& forſitan exceſſiuus calor,qurm ſub feruentibus aquis
ſuſtinuerat,fuit in cauſa,quamuis ego putem totum ex diuina prouidẽtia nõ ſine my-
ſterio proceſſiſſe. Repleta ſiquidem eſt tota corpuſculi eius cutis quibuſdam puſtulis ſeu
apoſtematibus paruulis,vt modo medicorum loquamur, ita vt figura eius diſcerni non
poſſet,& cum hoc febris non modica cauſaretur. Quod cernens Lapa mater,quę quã-
uis omnes filios & filias diligeret tenere,hanc tamen,quam nutrierat proprio lacte, di-
ligebat tenerius,cœpit vehementer affligi, nec erat vnde poſſet cauſare, quod hoc ex
abſtinentia proceſſiſſet,quia infirmitas illa magis ex ſuperfluitate, q̃ ex defectu prore-
dere videbatur. Faciebat etiam ad hoc,quod pueris & puellis eadẽ infirmitas eſt cõmu-
nis.ſicq́ afflicta mater iuxta filiæ lectulum ſedens, quaſi continue remedia, quæ pote-
rat, adhibebat:& ipſam quibus ſciebat verbis cõſolabatur. At illa,quæ dum infirmaba-
tur,fortior erat in deſiderio mentis ſuæ,videns tempus arctandi matrem ad complemẽ-
tum eius quod cupiebat,ſapienter & dulriter reſpondebat: Si vultis dulciſſima mater, vt
bene valeam & conforter, faciatis quod deſideriũ meũ de habitu ſororũ de pœnitẽtia
beati Dominici compleatur. Alioqui non dubito,quin Deus & beatus Dominicus, qui
me vocant ad ſeruitium ſuum ſanctum,faciant taliter,quod nec in illo,nec in alio habitu
poteritis me plus habere. Quod reſponſum audiens ſemel & ſæpius mater rius,nimium
territa,& de morte filiæ pauida ſorores ſæpe dictas feſtinãter adĳt, ipſaſq́ tã feruenter
eſt allocuta,quod victæ precibus mutauerunt reſponſum,dicentes: Si non eſt nimis ſuo
corpore ſpecioſa vel pulchra,propter eius & veſtrum deſideriũ eam arcẽſum,reciprre-
mus eã. Si aũt eſſet nimis pulchra,timemus(vt diximus)nobis de periculo ſcãdali,pro-
pter malitiam hominum,quæ nunc regnant in mundo. Quapropter in tali caſu nullo
modo cõſentiremus. Quibus mater: Venite & vidrte,ac vos ipſę iudicate hoc. Tũc du-
as vel quatuor ex ſe matronas,cæteris magis practicas, cum Lapa miſerunt ad virginẽ
decumbentem,quatenus corporis diſpoſitionem aſpicerent, & ipſius mentale deſideriũ
indagarent. Quæ venientes,quãuis ſanctæ virginis ſpecioſitatem videre non poſſent,
tũ quia naturaliter non inerat exceſſiue,tum etiã quia infirmitas illa ita corpus eius in-
fecerat,quod vix poterat figura eius diſcerni. Verba tamen per quæ ſui deſiderĳ feruorẽ
exprimebat,prudentiamq́ ac maturitatem puellæ percipientes & aduertrntes, ſtupere
cœperunt pariter & gaudere,cognoueruntq́ puellam hanc corpore, mente iam canã
multas anus virtutibus præcedere corã Deo. Quapropter nimis ædificatæ ſimul & lę-
tificatæ recedentes ab ea,ad ſocias ſuas redeuntes,quæ viderant & audierant, cum non
paruo gaudio retulere. Quod illæ intelligentes,habito prius conſenſu fratrum,ſimul cõ-
gregatę,ipſam in ſororem voto vnanimi receperunt,matriq́ nunciauerunt,quod q̃ ci-
to virgo Chriſti curata eſſet ab illa infirmitate,duceret eam ad Eccleſiã fratrum prædi-
catorum,vt præſentibus omnibus fratribus & ſororibus, qui curã earum gerebant, ha-
bitum beati Dominici diu ab ipſa deſideratum,ſuſciperet iuxta morem. Quod cum fo-

ret per

ret per matrem virgini nuuciatum,mox cum lachrymis gaudioſis geatias retulit ſpōſo ſuo,almoq; patri Dominico,qui promiſſionem ſuam ducebar actualiter ad perfectū. Tunc cœpit orare non propter corpus,ſed propter mentis deſiderium ad implendū, vt infirmitas illa corpoeea cito terminaretur,ne votum ſuum tam diu dilatum, propter eam amplius differretur. Et quæ prius gloriabatur in infirmitata proprij corporis, ipſamq; amore ſponſi ſui libentiſſime ferebat. Iam incipit attædiari de illa,precibuſq; aſſiduis pulſabat aures Altiſſimi,quatenus abſq; mora infirmitatem de ſuo corpore remoutar,quæ perfectionē voti cordis ſui impediebat. quod & f ctum eſt. Intra paucos enim dies curata fuit,quia non erat fas ei aliquid denegari ab illo, cuius voluntati ſe ſummo cum ſtudio conformabat. Quicquid nanq; petebat & appetebat,totum dirigebat in illum, quem omnibus animę ſuæ viribus diligebat,& ad cuius ſe ſeruitium totam obtulerat,ac totaliter mancipauerat. Adueniente igitur ſanitate,licet mater adhuc quærere videretur dilationes,inſtantia tamen virginis & importunitate ipſam nimiū moleſtante, ventum eſt ad diem & horam per diuinam prouidenriam deputatā,in quibus habitum diu deſideratum accepit non cum parua lętitie cordis ſui. Venerunt ſiquidem ad Eccleſiam ſupradictam mater & filia,& præſentibus ſimul cunctis ſororibus & gaudentibus, frater ille qui curam earum pro tunc habebat,ſacram virginem induit illud genus veſtimentorum ad innocentiæ humilitatiſq; indicium,quod patres noſtei ferre ſanxerunt,albi.ſ.& nigri coloris,vt albedo innocentiæ,nigredo vero reſpondeeet humilitati. Nec fuit (meo iudicio) aptior habitus cuiuſcunq; religionis alterius, qui habitum interiorem virginis huius ſanctæ proprius deſignaret. Ipſa enim totis conatibus proprium corpus mortificabat,exterius vitam veteris hominis cum mortifera ſuperbia extinguendo,q̄d per colorem nigrum optime deſignatur,virginitatiſq; innocentiam non tantum corporis,ſed etiam animæ,vt ſupra dictum eſt,amplexata,ad ſponſum æternum,qui vera lux eſt,vt lucida fieeet,totis viribus propinquabat:quod non minus apte per albedinem ſignabatur. Si autem vel totaliter niger,vel totaliter albus foret habitus eius, non poſſet per illum niſi alterū horum deſignari. Quod ſi griſeum vel cinereum colorem adhibuiſſes,mortificationem quidem poſſet repręſentare,ſed non luciditatem mentis & puritatem. Perqendo inſupee,quod ſi ſorores illæ melius aduertiſſent, nunquam primū reſponſum,denegando ei habitum,matri dediſſent. Ipſa enim magis proprie,aptiuſq; ac dignius habitum illum portabat, quàm illæ quæ de virginitate non poterant gloriari. Non igitur fuit ſacræ virgini denegandus habitus, qui pro ſigno innocentię fuerat à ſanctis patribus conſtitutus, cum ipſa polleret præ cæteris innocentia virginali, quæ procul dubio cuilibet caſtitati viduali præfertue. Audeo ergo dicere,quod nondum habitus ille,illa in ciuitate ſuā perfectionē fuerat conſecutus,quouſq; ſacra hæc virgo ipſum induit & portauit. Ipſa enim in loco illo prima virgo excellens fuit, quæ habitum hunc accepit:quam tamē poſtmodum multæ virgines ſunt ſecutę,vt de ipſa cantaretur verſus ille Dauidicus, Adducentur regi virgines poſt eam,&c. Qualiter autem hoc fuit, infra (Deo dante) latius dicetur. Sed nunc ponamus hic huic capitulo finem, & ad indagandā radicem ac fundamentum huius religioſi ſtatus, in quo diuina prouidentia ſacram hanc vieginem poſuit,procedamus,ne per eius ignorantiam,opinio ſanctitatis eius in cuiuſcunq; animo minuatur. Verum hæc quę in hoc capitulo continentur,tam ab ipſa virgine, q̄ à genitrice eius Lapa percepi,quamuis de receptione habitus, notoriū ſit apud oēs qui eam nouerant,nec probatione indigeat quoquo modo.

¶De origine ac fundamento religioſi ſtatus ſororum, de pœnitētia beati Dominici,& vnde proceſſit modus viuendi earum. Caput VIII.

Cunctis volentibus legere, præſens per capitulum notum facio,prout legi pariter & audiui à fide dignis in diuerſis Italiæ partibus, geſtaq; beatiſſimi patris noſtri teſtantur. Ipſe glorioſus fidei Catholicæ pugil, ac Chriſti atletha beatus Dominicus,ſicut ſacer lator boni ſtatus Eccleſiæ militantis, quamuis per ſe & ſuos fratres,tam in Tholoſa q̄ in Lóbardia hæreticos triumphaliter debellaſſet,ita vt ſicut tempore ſuæ canonizationis coram ſummo Pontifice probatum legitime fuit,centum millia hæreticorum,& vltra,conuerſi fuerunt tantum in Lombardia,tā doctrina,quàm miraculis eius nihilominus tam infecerat mentes hominum, dictorum hæreticorum venenoſa doctrina, quod fere omnia iura Eccleſiarum erant per laicos

[illegible] CA NA[illegible] [illegible] EMANUEL[illegible]

occupata,qui poſſidebant ea tanquã iure hæreditario,ſicut & prohdolor hoc in multis eiuſdẽ Italię partibus actitatur. Ex hoc cogebantur Pontifices mẽdicare,nec vllam habebant potentiã,p quã poſſent errori reſiſtere, nec etiã clericos aut pauperes valebant, ſecundũ officiŋ ſui debitũ,nutriendo iuuare. Quod ſanctus pater cernẽs zelotypa mente & ſuſtinere non valẽs,q pro ſe ſuiſq; ſequacibus eximiã elegerat paupertatẽ,cœpit pro Eccleſiæ diuitijs decertare. Aduocans igitur aliquos laicos Deũ timentes,& ſibi notos,cœpit cũ eis tractare de ordinanda quadã ſancta militia, quæ haberet iura Eccleſiarum recuperare,ſimul & defenſare,nec non & fideliter reſiſtere hęreticæ prauitati. quod & factũ eſt. Nam illos q̃s voluntarie ceperit,ſic induxit,quod iuramentum pręſtabat ei,cunctaſe q̃ dicta ſunt, facere iuxta vires:& propter hoc exponere tã pſonam q̃ illa, quæ poſſidebãt. Vt aũt à coniugibus hoc opus ſanctum impediri non poſſet,faciebat etiã coniuges ſeu vxores eorum iurare,quod viros non impedirent,ſed iuxta modum ſuum cooperarentur,eis in omnibus poſſibilibus ſibi,promittabatq; ſanctus vtriq; parti copulæ ſeruanti hoc,ſecure vitam æternam. Vocauit aũt eos fratres de militia Ieſu Chriſti. Verum vt p aliquod ſaltẽ ſignũ ſecernerentur à cæteris laicis,et aliquid ſupererogatorij operis adderent ſuper conſuetudinem aliorum,dedit colorem habitus proprij, vt .ſ. tam viri q̃ mulieres,quacunq; figura veſtiũ vterentur,album tamen ſemper portarent & nigrum ,ita quod vterq; color exterius appareret ad innocentiæ et humilitatis indiciũ. Inſuper aſſignauit eis quendã taxatũ numerum dñicæ orationis & ſalutationis angelicæ,quem pro qualibet hora canonica quotidie deberent perficere orando,vt à diuino officio non vacarent. Hoc facto,poſtq̃ beatus pater relicto carnis onere, migrauit ad cœlũ,& crebreſcẽtibus eius miraculis,ſedes apoſtolica ipſorũ ſanctorũ annotãs catalogo, honorandũ exhibuit vniuerſis. Fratres hi & ſorores dictæ de militia Ieſu Chriſti, volẽtes ordinatori ſuo iam glorioſo ſingularẽ reddere gratiã & honorẽ,decreuerunt mutare nomen,& vocari fratres de pœnitentia beati Dñici. Induxit etiã eos ſatis ad hoc,quod beatiſſimi patris meritis atq; miraculis,nec non & fratrum eius laborioſa doctrina iã peſtis hęretica, & pene defecerat,& neceſſaria non videbatur multũ amplius pugna exterior ,ſed reſtabat tñ,vt per pœnitentiã cũ hoſte interiori pugnarent, propter quod nomen pœnitentię etiam ſingulariter elegerunt. Demũ creſcente quotidie turma prædicatorũ fidelium,inter quos velut matutinum aſtrum reſplenduit martyr & virgo Petrus, qui occiſus,plures hoſtium conculcauit q̃ viuẽs,deleta eſt quaſi totaliter turba vulpecularum,demoliri cupientiũ vineã Dñi Sabaoth: redditaq; fuit pax,faciẽte Dño,Eccleſiæ ſanctæ Dei. Quamobrẽ cauſa illius militiæ ceſſauit ex toto,ac p conſequens & effectus. Verum decedentibus huiuſmodi ſtatus viris,fœminæ remanentes propter religioſam vitam quã cum viris tenuerant,amplius nubere non audebãt,ſed ſtatũ quẽ ſeruauerãt, continuabãt vſq; ad mortẽ. Hoc cernẽtes alię nõ huiuſmodi ſtatus viduæ, quæ decreuerant viduitatẽ ſeruare,cœperunt dictas ſorores de pœnitentia beati Dñici velle ſeq.,& earũ obſeruantiã pro remedio ſuorum peccaminũ imitari. Vnde paulatim creſcentes in diuerſis locis Italiæ,coegerunt fratres prædicatores ibidẽ morantes, ad informandum eas de mõ viuendi,q à beato Dñico fuerat inſtitutus. Quia vero modus ille ſtrictus nõ erat, quidam ſanctæ memoriæ pater,q totius ordinis curã gerebat, vocatus frater Munio,natiõe Hiſpanus,modũ illũ viuendi redegit in ſcriptis,quẽ hodie habent,& Regulã vocãt, quãuis proprie regula dici non debet,quia nec ille ſtatus proprie de ſe regularis dicitur, ex quo tria vota in qualibet religione principalia,non includit. Porro creſcentibus numero & merito pdictarũ ſororũ in diuerſis locis Italię fęlicis memorię dominus Honorius papa, huius nois quartus,ſentiens odorem bonę famæ ipſarũ ,cõceſſit eis per bullã,ꝙ tempore interdicti poſſent in Eccleſia fratrũ prædicatorũ audire diuina. Item dñs papa Iohannes xxij. poſtquã promulgauerat Clementinã cõtra Beginas paritee & Begardos,declarauit per bullã ſuam,illã decretalem non debere intelligi de ſororibus dictis de pœnitẽtia beati Dñici pee Italiam conſtitutis., nec pee ipſam ſtatui earũ fuiſſe qũolibet derogatũ. Nunc igitur lector habes,quarũ in pſentiarũ ſtatus in ſolis fœminis reperitur. Et quare ſorores illæ reſponderant prima vice,ſe non conſueuiſſe recipere virgines,ſed tantũmodo viduas approbatas. Hæc aũt quæ ſcripſi in diuerſis Italiæ partibus, pro maiori parte reperi ſcripta: quædam vero,licet pauca,percepi audiens & inquirens à fide dignis vtriuſq; ſexus antiquis fratribus prædicatorũ,& ſororibus de pœnitẽtia B. Dñici. Sicq; hoc capitulum conſummetur, vt ad ea quæ noſtri ſunt propoſiti,redeamus.

¶De

¶ De mirabili eius profectu,& ꝙ huic virgini credenda ſunt cuncta, quæ de gratijs ſibi factis à Dño,ſuis confeſſoribus recitabat. Caput IX.

LIcet in ſumptione dicti habitus,ſancta virgo tria principalia religionis nõ emi-
ſerit vota,quia,vt dictũ eſt,hoc in ſe ſtatus ille nõ habet,nihilo minus tã firmi-
ter propoſuit in ſe ipſa,omnia illa vota ſeruare perfecte. Et de caſtitate quidẽ
nulla cunctatio eſt,quia iam erat emiſſum votum virginitatis. De obedientia ve
ro propoſuit,non ſolum fratri magiſtro ſororũ,qui fuiſſet pro tẽpore,ac prioriſſæ , ve-
rumetiã & confeſſori ſuo in omnibus obedire: quod ita ſeruauit ſemper vſq; ad mortẽ,
vt auderet dicere dũ tranſiret ex hoc mũdo ad patrẽ. Nunquã me recolo vel ſemel obe
dientiã præteriſſe. Verum quod ſanctitatis quidam ęmuli detractores,mordaces,pariter
& mendaces,auſi ſunt quandoq; ipſa viuente oppoſitũ dicere,vt mendaciũ ipſorum in
os mentientis recludatur,ſcire te volo lector chariſſime,quod ſi hæc ſacra virgo nullam
aliã afflictionẽ habuiſſet,dũ ageret in humanis,niſi quã inferebant ſibi eius indiſcretiſſi-
mi præceptores,ipſa fuiſſet quodam modo martyr ex patientia tanta. Nullo eñ modo
intelligentes,& frequentius non credentes donorum excellentiã ſibi cõceſſam ex alto,
per viã aliarũ quæ cõmuniter viuunt,ipſam ducere volebãt omnino, nec dabãt honorẽ
præſentiæ maieſtatis,per iter admirabile conducentis, cum tamen de hoc manifeſta ſi-
gna ſine intermiſſione viderent,ſimiles pharisæis,qui ſigna videntes,pariter & prodigia
de curatione quæ fiebat in ſabbatho,murmurabant,dicentes: Non eſt hic homo à Deo
qui ſabbatũ non cuſtodit. Ipſa vero in medio diſcordiæ huius,hominũ.ſ. à Deo poſita
ſatagens,quantum ſibi licebat,hominibus obedire,nec tamẽ volens relinquere viã quã
per ſe ipſum Dñs ei oſtendebat , tanta cruciabatur anguſtia, quod non faciliter lingua
explicaretur vel calamo. Ah dñe Deus meus, quoties dictum eſt de ipſa: In Beelzebub
principe dæmoniorũ ejicit dęmonia.i.viſiones iſtę non ſunt à Deo , ſed à diabolo, cum
tamen clare viderent non modo miracula,ſed totam vitam eius fore miraculũ. Hęc lo
cis in ſuis particulariter infra ponẽtur,& ideo me amplius hic non extendo. Paupertatẽ
aũt ita perfecte ſeruauit,quod exiſtens in domo paterna,quæ tunc tẽporis bonis tempo
ralibus abundabat,per ſe & pro ſe nihil penitus capiebat, niſi quod pauperibus eroga-
bat:ſup quo largã licentiã habebat à patre. In tñ erat paupertatis amica,quod,ſicut ipſa
mihi ſecrete confeſſa eſt,nunꝗ potuit de domo cõſolari,dũ vidit eã de tẽporalibus abun
dantẽ. Orabatq; indefeſſe Altiſſimũ,vt ablatis diuitijs ad paupertatẽ ſuos deducere di-
gnaretur,dicens: Nunquid Dñe hoc ẽ bonũ illud,quod pro parẽtibus & fratribus meis
quæro,& nõ potius bonum æternum? Scio in his bonis multa mixta mala,multa peri-
cula eſſe,nec volo meos quõlibet in eis implicari. Exaudiuit aũt Dominus vocẽ eius , &
deducti ſunt per mirabiles caſus,abſq; culpa ipſorum,ad infimã paupertatẽ,prout cõſtat
& conſtitit cunctis cognoſcẽtibus eos. His ſic propoſitis pro fundamento profectus ad-
mirabilis mentis quo ſuæ,vltra ſupra dicta profecit poſt deſideratl habitus ſumptionẽ,
operæ precium puto vt perfectionis eius principia proſequamur. Cõpleta promiſſione
almi patris B. Dñici, cœpit fideliſſima filia,velut apis argumentoſa vndiq; mella colli-
gere.ſ.occaſiones & cauſas ſe ipſam magis arctãdi, ac ſponſum ſuũ ſtrictius amplexãdi
Vnde alloquens ſe ipſam ,dicebat: Ecce iã religionẽ intraſti, non oportet te amodo vi-
uere,ſicut hucuſq; vixiſti. Secularis vita ꝑterijt,noua venit religio, ſecundũ cuius regulã
te regulari neceſſariũ eſt. Puritatem ſummã oportet induere , illaq; vndiq; circundari,
quod alba tunica ipſam ſignat. Deinde te mortuã mundo omnino eſſe debere, pallium
nigrum patenter oſtendit. Vide igitur quid agis,quia per arctam viam,per quam pauci
vadunt,te oportet tranſire. Propoſuit igitur pro puritate melius obſeruanda,arctiſſimũ
tenere ſilentium,nec alicui loqui, niſi dum confiteretur peccata ſua. Vnde,prout confeſ
ſor eius,qui me in hoc pręceſſit officio,& refert,& in ſcriptis redegit,tribus annis cõti-
nue ſilentium tenuit,quod nulli niſi confeſſori,quãdo cõfitebatur ,tñ penitus eſt locuta.
Intra clauſuram cellulæ habitabat continue,nec egrediebatur inde , niſi cum ad Eccle-
ſiam properabat . Pro cibo non oportebat ipſam egredi , quia tam tenuis erat, quod
faciliter intra cellulam mandebatur, nec cocto aliquo vtebatur , pane ſolo exce-
pto,vt ſupra dictum ẽ. Statuit inſuper in corde ſuo, nunquã niſi cum lachrymis ad ci-
bum accedere. Vnde ſemper immediate ante cibum prius Deo lachrymas offerẽs, aïam
irrigabat, & ſic poſtea cibũ ſumebat pro corpore ſuſtentãdo . Inuenit iſta deſertũ intra
propriam domum,& ſolitudinem in medio populorum. Vigilias autem eius,orationes,

meditationes & lachrymas alias quis exprimere poterit aut narrare? Statutum ſibi fecerat, quod dũ fratres prædicatores, quos germanos ſuos vocabat, dormirent, ipſa quotidie vigilaret. Cum autem fratres pulſabant ad matutinas, pulſato ſecundo ſigno, & nõ prius, ipſa ſponſo ſuo dicebat: Ecce Domine, germani mei & ſerui tui vſq; nunc dormierunt, & ego pro ipſis feci cuſtodiam corã te, vt ſeruares eos à malis, & ab inſidijs inimici. Nunc uero ipſi ſurrexerunt ad laudandum te, tu ſerua eos, & ego parumper quieſcam. Sicq; ſuper aſſeres, habens lignum pro ceruicali, corpuſculum reclinabat.

Cernens hæc omnia ſuper gratiſſimus ſponſus eius, qui procul dubio ei cuncta præſtabat, quaſi allectus eius feruoribus, nolens dimittere ouem tam nobilem abſq; paſtore vel duce, diſcipulamq; tam diligentem & aptam abſq; perfecto magiſtro, non hominem, non angelũ, ſed ſeipſum ſponſæ ſuæ dilectæ dedit in præceptorem. Sicut enim ipſa mihi reuelauit ſecrete, mox vt ipſa ſe in cella reclusit, ei apparere ſponſus & ſaluator eius ſuperdilectus Dominus Ieſus Chriſtus dignatus eſt, ipſamq; de omnibus quę animæ ſuæ forent vtilia, plenarie informare. Vnde in ſecreto confeſſionis dum hæc mihi recitaret, me taliter eſt allocuta: Habeatis hoc pro concluſione veriſſima pater mi, quod nihil quod pertinet ad viam ſalutis, docuit me vnquã aliquis homo vel mulier, ſed præciſe ipſe Dominus & magiſter, ſponſus pretioſus ſuperdulciſſimus animæ meę Dominus Ieſus Chriſtus, vel per ſuam inſpirationẽ, vel per claram apparitionẽ loquens mihi, ſicut ego modo loquor vobiſcum. Fatebaturq; mihi, quod in principio huius viſionis, quæ, vt in pluribus, fuit imaginaria, quãdoq; vero patuit etiã exterioribus ſenſibus corporis, ita vt vocem aure corporali perciperet. In principio, inquam, ipſa formidare cœpit, ne foret deceptio inimici, qui ſe frequẽter transformat in angelum lucis: quod & ipſi Domino nullo modo diſplicuit, imo cõmendauit formidinẽ, dicens: Semper viator debet eſſe cũ formidine, quia ſcriptũ eſt: Beatus vir qui ſemper ẽ pauidus. Sed vis inq̃t, vt doceam te, quatenus poſſis diſcernere viſiones meas à viſionibus inimici? Illaq; inſtantiſſime hoc ſupplicante, reſpõdit: Agile foret per inſpirationẽ animã tuã informare, quod ſtatim diſcerneret inter vnam & aliam. Sed vt proſit tam alijs q̃ tibi, volo te verbo docere. Et quia doctores quos ego docui, dicunt & verum eſt, quod viſio mea incipit cum terrore, ſed ſemper in ꝓceſſu dat maiorẽ ſecuritatem: incipit cum aliqua amaritudine, ſed ſemper magis dulceſcit: cuius oppoſitum habet pro ſua conditiõe viſio inimici. Dat enim in principio, vt videtur, aliqualem lætitiã ſecuritatem ſiue dulcedinẽ: ſed ſemper in proceſſu timor & amaritudo in mente videntis continue creſcũt. Hoc eſt veriſſimum, quia etiã viæ meæ à vijs eius eadem differentia differunt. Via enim pœnitentiæ & mandatorũ meorũ, in principio apparet aſpera & difficilis: ſed & quanto plus proceditur in ea, tanto plus dulceſcit & magis eſt agilis. Via autẽ vitiorum in principio apparet valde delectabilis, ſed ſemper in proceſſu amarior fit & dãnoſior. Sed ego volo tibi dare vnum aliud ſignum infallibilius & certius. Habeas pro certo, quod cum ego ſim veritas, ſemper ex viſionibus meis reſultat in anima maior cognitio veritatis. Et quia veritatis cognitio magis ei neceſſaria eſt circa me & circa ſe, vt. ſ. cognoſcat me & cognoſcat ſe, de qua cognitione egreditur, ſemper quod ſe cõtemnit & me honorat, quod eſt propriũ officiũ humilitatis: neceſſariũ eſt quod ex viſionibus meis aïa efficiatur magis humilis, magiſq; ſeipſam ſeu vilitatẽ ſuã cognoſcẽs, pariter & cõtemnens. Oppoſitũ aũt accidit de viſionibus inimici. Cũ enim ſit pater mẽdacij, & rex ſuper oẽs filios ſuperbiæ, nec poſſit, niſi quod habet, dare, ſemp ex viſiõibus eius reſultat in aïa quędã propria reputatio ſeu pſumptio de ſeipſa: quod ẽ propriũ officiũ ſupbię, remanetq; turgida, & vẽto inflata. Tu igitur in te ipſa ſemper examinãdo diligẽter perpendere poteris, vnde proceſſit viſio, à veritate ſ. an à mendacio: q̃a veritas ſemper facit aïam humilẽ, mendaciũ aũt facit eã ſuperbã. At illa velut diſcipula, nõ ſegnis aut negligens, doctrinã ſalubrẽ mente recõdidit, mihiq; ac alijs poſt tẽpora tradidit, prout infra, Deo dante, dicet̃. Extunc igr̃ cœperũt viſiões cœli ac reuelatiões multiplicari, ſimulq; frequentari à Dño. Et in eñ, ꝙ ſicut ſæpe de ipſa loquẽs, pluribus retuli, vix duo poſſunt hoïes reperiri, q̃ tã aſſiduã cõuerſationẽ haberẽt ad inuicẽ, q̃ continuã habebat hęc ſacra virgo cũ ſpõſo ſuo, ſaluatoreq; oïm Dño Ieſu Chriſto. Siue eñ oraret, ſiue meditaret̃, ſiue legeret, ſiue vigilaret, ſiue dormiret, vno mõ vel alio, vt in pluribus, eius viſione cõſolabat̃: imo aliq̃n dũ loqueretur cũ alijs, aſtabat hæc ſacra viſio, & mente loquebatur cũ ipſo, lingua vero corporea cũ hominibus. Sed non poterat hoc diu durare, quia tã vehemẽter tũc anima eius trahe-

trahebatur ad ſponſum ſuum, quod poſt paruam morulam, relicto vſu corporalium ſen
ſuum in ectaſi ponebatur. Hinc autem cuncta proceſſerunt mirabilia, quæ poſtmodũ
ſunt ſecuta, tam de inconſueta ab cæteris abſtinentia, quàm de doctrina mirabili, quàm
etiam de miraculis patentibus, quæ omnipotens Deus ipſa viuente coram oculis no-
ſtris oſtendit. Quapropter cum hic ſit fundamentum, radix & origo omnium ſancto-
rum operum eius, totiuſq; vitæ ſuæ mirabilis medium oſtenſiuum, ne in hoc te vacillare
contingat lector chariſſime, neceſſitatũ me video ad reuelandũ tibi ea, quæ meam ce-
dunt in confuſionem non parcenti. Ne contingat enim quenquam incredulum dicere,
hæcque ſcribis, ab ipſa tantummodo ſunt audita, nullus alius teſtis inducitur: ipſa de
ſe teſtimonium perhibet, teſtimonium eius forſitan verum nõ eſt, aut forte decepta, aut
mentita: cogor de me ipſo ſcribere hic, quæ ſi honor virginis huius ſanctæ nõ vrgeret,
nullatenus eſſent per me in perpetuum recitanda. Verum malo cõfundi ego, quàm ho-
nor eius diminuatur in aliquo. Elegi coram hominibus potius erubeſcere, quàm eius
iniurijs meam verecundiam cooperire.

Scire te igitur volo lector dilecte, quod in principio cum audito eius pręconio cœ-
pi familiariter cum ea conuerſari, multifarie multiſq; modis de incredulitate, Deo per-
mittente, pro meliori, tentatus fui. Quęrebam enim per omnem modum & viam,
quibus inueſtigare poſſem, ſi facta eius erant à Domino, aut aliunde, ſi erant vera aut
ficta. Occurrebãt enim, quod nunc tempus eſt illius tertiæ beſtię pellis leopardinę, per
quam hypocritę deſignantur, & quod diebus meis aliquas inueneram, & potiſſime in
fœminis, quę agiliter vacillãt in capite, agiliuſq; ſeducũtur ab hoſte, ſicut patuit in prima
omniũ matre, pluraq; ſimilia tunc menti meę porrigebantur, quæ ipſam fluctuare co-
gebant circa iſtam materiem. Dumq; ſic in biuio quodammodo poſitus, ad neutram
partem firmiter declinare, nutanſq; in mente, anxie dirigi cuperem ab illo, qui nec falli
poteſt, nec fallere, ſubito menti occurrit, quod ſi poſſet mihi conſtare, quod precibus
eius obtinerem à Domino vnam magnam & inſolitam contritionem peccatorũ meo-
rum vltra communem omnem conſuetudinem meam, hoc eſſet mihi perfectum ſignũ,
quod à ſpiritu ſancto procederent omnia facta eius. Nullus enim poteſt hanc contriti-
onem habere, niſi à ſpiritu ſancto: & quamuis nemo ſciat an gratia, odio vel amore ſit
dignus, magnum tamen ſignum gratiæ Dei eſt, cordialis contritio peccatorum. Nec
cogitationem hanc vſq; ad linguam ſeu vocem duxi, ſed totaliter tacitus acceſſi ad eam,
& petiui ab ea inſtanter, quod vellet pro me efficaciter Dominum deprecari, vt indul-
gere mihi dignaretur peccata mea. Quæ cum ex ſuæ plenitudine charitatis lætanter,
reſpondiſſet, quod libentiſſime faceret, replicaui ego, quod hoc deſiderium meum non
quietaretur, niſi de hac indulgentia more curiæ Romanæ bullam haberem. Qua
ſubridente ac petente, qualem bullam vellem de hoc habere, reſpondi me loco bullæ pro
ſigno petere, vnam magnam & inſolitam contritionem peccatorum meorum. Quæ
mox annuit, ſe hoc indubitanter facturam. Viſumq; eſt mihi tunc, quod omnes cogita-
tiones meas intellexiſſet, ſicq; abſceſſi ab ea, hora diei ſi non fallor, penultima. In craſti-
num contigit me quaſdam meas ſolitas infirmitates pati ſatis grauiter. Vnde in lectũ
decidi, aſtante mihi quodam deuotiſſimo & dilectiſſimo Deo, & mihi ſocio, fratre ordi
nis mei Nicolao, qui erat Piſanus origine. Quod cum illa percepiſſet, quia pro tũc era-
mus quaſi viatores in quodam monaſterio ſororum eiuſdem ordinis, nec multum ab
habitatione noſtra, ſua diſtabat, de lectulo in quo febribus & alijs paſſionibus attrita ia-
cebat, ſurrexit, & dixit ſociæ: Vadamus ad videndum fratrem Raymundum, quia pati-
tur. Illa vero reſpondente, quod non multum erat neceſſe, ac etiam ſi foret, ipſa
plus grauabatur quàm ego, vltra omnem morem conſuetum feſtinanter, ſocia comi-
tante, venit ad me, dicens: Quid habetis vos? Qui dum videlicet vix præ debilitate po
tuiſſem prius ſocio aliquid dicere, totum feci ad reſpondendum conatum, & dixi: Vt
quid domina huc veniſtis? Peius eſt vobis quàm mihi. Ipſa vero incipiente, iuxta morem
ſuum loqui de DEO & de ingratitudine noſtra, qui tantum benefactorem offendi-
mus, quaſi confortatus, ſimul & propter honeſtatem coactus, de lecto ſurrexi, nõ tamẽ
meorum in aliquo promiſſionis, quam in præcedenti veſpere fecerat mihi. Et po-
ſui me ad ſedendum in alio lectulo ibi propinquo. Sed ipſa inceptum ſermonem
continue proſequente, ſuperuenit menti meæ quædã inſolita conſideratio peccatorũ
meorum tam clara, quod abſq; velamine aliquo cernebam me ipſum in iudicio iuſti

iudicij

iudicis poſitum, ac indubitantiſſime reum mortis, in ſimilitudinem eorum, qui propter malefacta per iudices huius ſeculi quotidie condemnantur. Videbam etiã benignitatẽ eiuſdem iudicis & clementiam, qui proprijs de meritis me deputatum morti iuſtiſſimę, non ſolum liberabat a morte, ſed ſuis veſtibus induens nudũ, ſuaq; in domo cubans ac confouens, ac ſuo ſeruitio deputans, mortem in vitam, timorem in ſpem, dolorem in gaudium, ignominiam in honorem, ſuæ infinitæ bonitatis ſola gratia conuertebat. His conſiderationibus, imo vt magis proprie loquar, clariſſimis mentis viſiõibus ruptæ ſunt cataractæ duriſſimi cordis mei, & apparuerunt fontes aquarum, & reuelata fuerunt fundamenta culparum mearum, in tantumque fletum & rugitum prorupi, quod verecunde dico, quod veriſimiliter timui, ne pectus & cor pariter ſinderentur. At illa prudentiſſima, quæ ad hunc finem tantum venerat, mox vt hæc vidit, conticuit: & permiſit me lachrymis ſatiari & ſingultibus. Poſt aliquam autem moram admirãti mihi de inſolita nouitate, inter fletus occurrit petitio mea, quam præcedente die feceram, & promiſſio eius, ſtatimque me ad ipſam conuertens, dixi: Eſt ne bulla hæc quam heri petiui? Illa reſpondit: hæc eſt. Et mox ſurgens, ſi non fallor, manu tetigit humeros meos, retro dicens: Sitis memor donorum Dei, ſtatimq; abceſſit, & ego cum ſocio remanſi, ædificatus ſimiliter & lætificatus. Hęc coram Deo, quia non mentior. Alia vero vice, abſq; quod peterem, aliud datum eſt mihi de eius excellentia ſignum, quod propter honorem eius cogor etiam propalare, licet rubori ruborem addere me cognoſcã. Accidit in monaſterio ſupradicto, quod ſemel ipſa pluribus grauata languoribus, ſtratuio in ſuo decumbens, & cupiens quædam ſibi a Domino reuelata, conferre mecum, ſecrete me accerſire fecit. Qui cum ad eam veniſſem, aſtiti lectulo. Et ipſa quamuis febricitans, cœpit more ſuo de Deo ſermocinari, & recitare quæ illa die fuerant ſibi reuelata. Ego autem audiens tam ingentia ſimiliter et alijs inſueta, immemor & ingratus primæ gratiæ iam receptæ, intra me cogitans in quibuſdam: Putas ne ſint omnia vera quæ dicit? Dumq; ſic cogitarem, & in faciem loquentis intenderem, ſubito facies eius transformata eſt in faciem viri barbati, qui me fixis oculis intuendo, nimium terruit. Eratq; facies oblonga, ætatis mediæ, non prolixam habens barbam, coloris triticei, maieſtatemq; præferens in aſpectum, ex qua ſe manifeſte Dominum oſtendebat. Nec aliam pro tunc ibi faciem diſcernere poteram, præter illam. Cumq; pauefactus & territus, erectus circa humeros manibus, exclamarem: O quis eſt qui me reſpicit? Reſpondit virgo: Ille qui eſt. Quo dicto, mox facies illa diſparuit, & faciem virginis quam diſcernere prius non potui, clare vidi. Hic coram Deo loquor ſecurus, quia ipſe Deus & pater Domini noſtri Ieſu Chriſti ſcit quia non mentior.

Fateorq; ad maiorem confirmationem miraculi, quod (vt apparet clare) hoc a Domino factum eſt: poſt hanc ſenſibilem viſionem, abſq; rubore dicere nequeo, mentalem illuminationem percepi ab intra tantam & tam inſolitam, potiſſime circa materiã de qua tunc ipſa mihi loquebatur, quam taceo, quod quaſi expertus ſum id, quod Dominus, promittens ſpiritum ſanctum, dixit diſcipulis: Et quæ ventura ſunt, annunciabit vobis &c. Ecce ſtultus factus ſum, nec diffiteor, & Increduli me ad hoc coegerunt. Potius eligo ab hominibus fatuus reputari, quam quod hæc ſacræ virginis huius teſtimonia occultẽtur. Quis enim ſcit, ſi Dominus hæc tunc incredulo mihi oſtendere voluit, vt tempore ſuo teſtimonium ſanctitatis eius cæteris reuelarem, incredulorumq; mentes iſtis teſtimonijs reformarem? Quid nunc dicis aut cogitas incredule? Si Mariæ Magdalenę vel cæteris diſcipulis, nimis cito (vt putat durities tua) credentibus, credere denegas: ſaltem Didymo Thomę ſtigmata palpanti, credere non recuſes. Si dedigneris credulos imitari, vel incredulis tibi ſimilibus, non abneges ſociari. Ecce incredulũ tibi offero, & plus quam incredulum, quia poſt ſignum quod ipſemet rogauerat, iam receptum, adhuc in incredulitate perſeuerabat. Venit Dominus, & faciem ſuam manifeſtans, exterioribus ſenſibus ſenſibiliter indicauit, experimentumq; dedit notorium eius qui loquebatur, in illa: Sic (vt ita dixerim) videndum ſe exhibuit Raymundo incredulo, ſicut ſe palpandum prębuit olim Thomę, qui Didymus dicebatur. Exclamauit autem poſt palpationem Didymmus ille: Dominus meus, & Deus meus. Mirum ne tibi videtur, ſi poſt geminam viſionem exclamat nunc incredulus iſte: Domini mei & Dei mei veriſſima ſponſa, veraq; diſcipula?

Hæc idcirco lector chariſſime ſint dicta, vt infra Deo dante audiens reuelationes

& vi-

& viſione eius, de quibus & pro quibus præter eam teſtis adduci non poteſt, non vacilles, neq; deſpicies, ſed notanter & reuerenter attendas ſancta exempla, ſacramq; doctrinam, quæ & quam tibi Dominus quæ fecit, oſtendit in vaſe naturaliter infirmo & fragili, ab ipſo autem mirabiliter facto precioſo & forti. Et hic finem huic capitulo imponamus, cuius continentiam, præter hæc quæ mihi contigerunt, ab ipſa ſacra uirgine ſum edoctus, niſi quod de ſilentio habui ab illo quem ſuperius allegaui.

¶ De doctrina notabili, quam Dominus in principio ei dedit; & de alijs doctrinis, in quibus ipſa vitam ſuam fundauit. Cap. X.

FVndamento igitur credulitatis, quantum conceſſit Dominus, ſuperius poſito, nunc ad ædificij ſpiritualis conſtructionem, ſi ipſe qui lapis eſt angularis, preſtiterit, procedamus. Et quia fideles animæ verbo Domini viuificantur & viuunt, à doctrina notabili, huic ſacræ virgini per conditorem omnium & ſuum doctorem data, noſtrum exordium capiamus.

NArrabat ſiquidem hæc ſacra virgo confeſſoribus ſuis, inter quos immeritus ego fui, quod in principio viſionum Dei, ſcilicet cum ipſe Dominus Ieſus Chriſtus ſibi apparere incepit, ſemel ipſa orante, apparuit ſibi, & dixit: Scis ne filia quæ tu es, & quis ego ſum? Si hæc duo noueris, beata eris. Tu enim es illa, quæ non es: ego autem ſum ille qui ſum. Si hanc notitiam habueris in anima tua, nunquã decipere te poterit inimicus: omneſq; laqueos eius euades. Nunquã cõſenties alicui rei contra mãdata mea, omnemq; gratiam, omnemq; veritatem, omnemq; claritatem abſque difficultate acquires. O verbum abbreuiatum & grande. O doctrina breuis, & quodammodo infinita. O immenſa ſapientia, ſyllabis admodum explicata breuibus. Quis mihi det vt te intelligere valeã? Quis mihi aperiet ſignacula tua? Quis me deducet, vt tuam abyſſalem profunditatem intuear? Es ne tu forſitan illa longitudo, ſimul & latitudo, ſublimitas pariter & profundum, quas ſeu quæ cum omnibus ſanctis Epheſios comprehendere optabat Paulus apoſtolus? Aut forte vnà cum Chriſti charitate, ſupereminens omni humanæ ſcientiæ? O chariſſime lector, fige pedem, non prætereamus incomparabilem theſaurum hunc, quem in agro huius ſacræ virginis inuenimus. Fodiamus ab interea ſolicite, quia ſigna quæ apparent, grandem nobis copiam diuitiarum oſtendunt. Inquit enim infallibilis veritas: ſi hæc duo noueris, ſalua eris. Et iterum: Si hanc notitiam habueris in anima tua, nunquã decipere te poterit inimicus tuus, & cætera quæ ſupra ſunt poſita. Bonum eſt (vt arbitror) hic eſſe, faciamus hic tria tabernacula, ſcilicet honori docẽtis Dñi Ieſu, per dictorum intelligentiam: vnum amori & deuotioni doctrinam recipientis Catharinæ virginis, per affectus reuerentiam: vnum & valori cuiuslibet noſtrum, hic vitam inuenientis, per memoriæ retinentiam, vnum. Sicq; fodere valebimus ſpiritales diuitias ſimul & poſſidere, ita vt non amplius erubeſcere mendicando cogamur. Tu es, inquit, illa quæ non es. Nunquid non ita eſt? De nihilo facta eſt quælibet creatura per creatorem: quia creare, aliquid de nihilo facere diffinitur. Item ſemper ad nihilum tendit ſibi relicta, in tantum quod ſi per inſtans creator à conſeruatione ceſſaret, mox redigeretur in nihilum. Cum facit peccatum, quod nihil eſt, ſemper appropinquat ad nihilum: nec ex ſe præciſe quidquam facere poteſt aut cogitare, ſecundum Apoſtolum. Nec mirum, quia neceſſe poteſt ex ſe, nec conſeruari adhuc in eſſe. Vnde clamat idem Apoſtolus: Qui ſe exiſtimat aliquid eſſe, cum nihil ſit, &c. Vides ergo Lector, quod ſit creatura quælibet nihilitatibus circundata? De nihilo ſiquidem facta, ſemperque de ſe ad nihilum tendens, per culpam ſe facit nihil, ſecundum Auguſtinum. Nihilque facere poteſt per ſeipſam, ipſa veritate incarnata teſtante, quæ ait: Sine me nihil poteſtis facere, nihilque cogitare, ſicut iam dictum eſt. Igitur clare conuincitur quod non eſt. Quis enim audeat aſſerere illud eſſe quod nihil eſt? Quot hinc concluſiones veridicæ eliciantur, ac perutiles ad omnia vitia excludenda, ipſi ſancti DEI homines, qui ſpiritu ſancto docente, hac ſapientia ſunt imbuti, optime cognouerunt. Quæ nanque ſuperbiæ inflatio ingredi poterit in animam illam, quæ nouit ſe nihil eſſe? Qualiter gloriabitur de quocunq; opere facto, quæ nouit illud non eſſe ſuũ? Quomodo reputabit ſe aliqd ſuper alios eſſe, quæ cordis ex profundo reputat ſe nõ eſſe?

Quo pacto alios ſpernet, aut alijs inuidebit, quæ ſeipſam ſpernit vſq; ad nihilum incluſiue? Vnde poterit in exterioribus diuitijs gloriari, quæ omnem propriam gloriam iã contempſit. Dicit enim illud verbum ſapientiæ incarnatæ, quæ ait: Si ego quæro gloriam meam, gloria mea nihil eſt. Item quomodo quæret exteriora dicere ſua eſſe, quæ ſeipſam optime ſcit nõ eſſe ſuã, ſed eius q fecit illam. Per hanc cõſiderationem demũ quis faciet hanc animam carnalibus delicationibus delicari, quæ vſq; ad non ens, per hanc cõſideratione ſeipſam reſtringit quotidie? Poſtremo quando poterit pigritari, quæ proprium eſſe, quod ſcit non eſſe ſuum, quærit ab illo mendicare? Per hæc, licet nimis breuiter dicta, potes lector perpendere, omnia excludi vitia, propoſitionem per hanc breuiſſimam Nõ es. Haud dubium hic ſuperaddenda plurima forent, ſi non hiſtoriæ narratio, quam intendimus, impediret. Verum ſecundam huius ſuper notabilis doctrinæ partem omittere fas non eſt. Inquit enim veritas ipſa: Ego ſum qui ſum. Sed nunquid hæc propoſitio noua eſt? Noua pariter & antiqua. Hanc enim Moyſi protulit de rubo ipſe qui loquitur. Hanc notantiſſime cuncti ſacrarum literarum declaratores & diligenter expoſuerunt, & veraciter docuerunt, illum tantummodo eſſe, cui eſſentialiter cõpetit eſſe. Nec eſt differentia inter eſſentiam eius, & eſſe: nec ab alio quàm à ſe habet eſſe, ac à quo prouenit & procedit omne eſſe aliud. Hic ſolus poteſt proprie hanc propoſitionẽ proferre, quia vt verbis vtar Apoſtoli: Non eſt in eo Eſt, & Non, ſicut in creaturis: ſed Eſt in eo tantũmodo eſt. Propter quod ipſe præfato Moyſi mandat, vt dicat: Qui eſt, miſit me. Nec mirum quia qui creationis propriam diffinitionẽ attente conſiderat, inde eliciet hanc ſapientiam incunctanter. Si enim creare aliud non eſt, quam de nihilo aliquid facere: patenter concluditur, quod quodlibet eſſe, ab ipſo ſolo creatore procedit, nec aliũde poteſt quomodolibet prouenire, quia ipſe ſolus eſt fons omnis eſſe. Quo cõceſſo, ſtatim deducitur, quod creatura nihil habet à ſe, totũ vero habet à creatore. Creator autem ipſe, à ſeipſo & non ab alio, totã: imo infinitam habet eſſendi perfectionẽ. Nunquam enim valeret de nihilo aliquid facere, niſi haberet infinitã entitatis virtutem in ſe. Totumq; quod ſummus monarcha pariter & magiſter docere voluit ſuperius ſpõſam ſuam, hoc eſt: Cognoſcas me de cordis tui profundo, tuum eſſe veraciter creatorem, & ſic beata eris. Simile legimus alteri Catharinæ dixiſſe, cum eam in carcere poſitam, ſociatus ſanctis & angelis plurimis, viſitauit. Inquit enim: Agnoſce filia creatorem tuum. Hinc ſcilicet ex hac cognitione, omnis procedit perfectio virtualis, omnis bona ordinatio mentis creatæ. Quis enim irrationalis vel amens, ei à quo cuncta ſe recognoſcit habere, non ſe ſponte ac lætanter ſubijciat? Quis tam gratum tamq; plenum benefactorẽ, omnia ſcilicet bona gratis dantẽ, toto corde, totaq; mente non diligat. Quis tantum dilectorem ac amatorem, qui nullis præcedentibus meritis, imo nihil mouente ipſum, niſi æterna bonitate præciſe creaturas ſuas prius dilexit quam condiderat, non accendatur quotidie adamandum? Quis poſt hæc non timeat, aut continuo non concutiatur timore ac tremore, tam ingentem & terrificum creatorem, tam potentem & mirificũ donatorem, tam ardentem & gratificum amatorem, offendere aut perdere quouis modo? Quis propter eum rurſus non cuncta etiam mala ſuſtineat, à quo tot bona recepit & recipit, ac recepturum ſine dubitatione confidit? Quis attædietur laboribus, aut affligatur languoribus, vt tantæ tamq; amabili placeat maieſtati? Quis enim verba, quibus tam dignanter creaturas ſuas alloquitur, non reuerenter ſuſcipiat, diligenter auſcultet, nec non & in theſauro, memoriç tenaci ſemper retineat? Quis eius ſalutiferis mandatis non læto corde obediat iuxta vires? Hçc omnia & ſingula de illa eliciuntur perfecta cognitione, qua dicitur: Cognoſce te illam eſſe quç non es, me autem illum qui ſum. Siue cum alijs dicitur verbis: Agnoſce filia creatorem tuum.

Perpendis lector quale fundamentum poſuerit Dominus in principio, in arram ſpõſæ ſuæ. Nunquid non tibi videtur ſufficiens ad ſuſtinendum omnẽ ſtructurã cuiuſcunq; perfectionis ſpiritualis, ita quod nec ventis, nec tempeſtatibus quibuſcunq; poſſit deijci nec moueri? Tibi, quantum conceſſit Dominus, ſuperius credulitatis poſui fundamentum. Nunc autem cernis apertiſſime, quale fundamentum ſummus architectus poſuerit in mẽte eius virginis, de qua eſt ſermo, vt duplici fundamẽto firmatus, nullatenus valeas vacillare. Sta igitur ſaltẽ in firma fidelitate ac ſtabili, & noli eſſe incredulus, ſed fidelis.

Cçterum præfatç nimis notãdæ doctrinç aliam valde notabilem addidit Dominus: Quæ, ſi non fallor, ex ipſa deducitur incluſiue. Ait enim, dum alia vice ei apparuit: Filia,

cogita de me;quod ſi feceris,ego cogitabo de te incunctanter. Vides ne lector verbum pſalmographi,cuilibet iuſto exclamantis, Iacta cogitatum tuum in Domino, & ipſe te enutriet:non dabit in æternum fluctuationem iuſto? Qualiter autem virgo ſacta verbum hoc intellexerit,audiamus. Dum enim ſecrete mecum de hoc verbo conferret, dicebat ſibi Dominū tunc præcepiſſe,quod omnem aliam cogitationem de ſuo corde excluderet,ſuamq; vel de ipſo tantummodo retineret,ne aut aliqua ſolicitudo de ſe ipſa, ſiue quantū ad ſpiritualem ſalutē,ipſam à dicta cogitationis quiete aſſidua quomodolibet impediret. Addidit: Et ego cogitabo de te. Ac ſi aperte dixiſſet: Nihil ſolicita ſis filia de tui hominis vtriuſq; ſalute,quia ego,qui ſcio & poſſum, volo de hoc cogitare ac prouidere ſolicite.tantum tu attendas ad cogitandum & meditandum de me: quia in hoc ſtat perfectio tua,& bonum finale tuum.

Sed o increata bonitas,quid tibi accreſcit, ſi virgo hæc ſponſa tua, vel quæcunq; alia creatura,cogitet & meditetur de te? Nunquid aliqd exaltationis inde tibi poteſt quomodolibet prouenire? Cur igitur tanto cum affectu deſideras,vt cogitemus & meditemur de te,niſi quia bonitas es,& naturaliter ſemper induceris ad cōmunicandum te nobis,& ad trahendum nos ſemper ad te? Porro ex hac doctrina hęc dominica virgo ſolebat inferre, quod ex quo Deo dati ſumus tam per ſacrum baptiſma, quàm per religionem clericalem ſeu monachalem,in nullo ſolliciti eſſe debemus de nobis,ſed tantū modo ſolicitari & cogitare,qualiter ipſi Domino,cui nos dedimus,placeamus. Et hoc non principaliter conſideratione pręmij,ſed conſideratione vnionis:quia glutino amoris ei vnimur, tanto amplius, quanto magis ei placemus. Quia nec ipſum præmium eſt propter aliud principaliter appetendum, niſi quia perfecto modo vnit nos noſtro infinite perfecto principio. Vnde ſolebat nobis dicere,quando timebamus de periculo aliquo ego vel aliquis ex fratribus meis. Quid,inquiebat,habetis facere vos de vobis? Permittatis diuinam prouidentiam facere. Ipſa,dum magis timetis,ſemper habet oculos ſuper vos,indeſinenterq; prouidet veſtræ ſaluti. Tantam enim concepit de ſponſo ſuo fiduciam,poſtquā audiuit ab ipſo, Ego cogitabo de te, tamq; alte de diuina prouidentia ſapiebat,quod ſatiari non poterat,die noctuq; ad loquendum de ea. Vnde in libro quem fecit,per longum tractatum & per plura capitula de ipſa diſſerere non obmiſit, ſicut ipſum legentibus clare patet. Recolo ego,quod dum eſſemus in mari ſimul multi & multæ,noxq; medium curſum iam peregiſſet vel circa,deficiēte propitio vento,naucleras cœpit non modicum dubitare. Dicebet enim nos eſſe in loco ſatis periculoſo, ex eo, quia ſi ventus collateralis inſurgeret, neceſſario nos oportuiſſet ad valde remotas partes ſeu inſulas transfretarę. Quod cum audiſſem,ipſam allocutus ſum,eiulans ſimul et dicens: O mater(ſic enim omnes eā vocabamus) vides ne in quali periculo ſumus? Quæ mox mihi reſpondit: Quid habetis facere vos de vobis? Sicq; impoſuit ſilentium meo clamori pariter & timori. Poſt paululum venit ventus oppoſitus , ex quo dictus nauclerus dicebat ſe coactum ad redeundum. Quod cum ego virgini expreſſiſſem, Gyret,inquit,manum in nomine Domini,& vadat ſicut Dominus ventum dabit. Gyrauit ille manum,& redibamus:ſed illa inclināte caput,& Dominum exorante,nondum per baliſtæ iactum proceſſeramus retrocedentes , affuitq; ventus propitius, qui prius defecerat,& peruenimus ducente Domino,expletarum matutinarum hora lætātes ad portum,ad quem optabamus,cantantes alta voce, Te Deum laudamus. Hoc hic non propter ordinem geſtæ rei , ſed propter concordantiam materiæ recitaui. Verū prout ſuperius tactum eſt,hanc ſecundā doctrinam,ſi non fallor, à prima conſequenter ſequi, cernit vnuſquiſq; intelligens. Si enim anima ſe nihil à ſe,totamq; à Domino eſſe cognoſcit,conſequens eſt,vt operationi non ſuæ,ſed Domini tantum,fidat. Propter quod ſolicitudinem ſuam totam ponit in Domino.& hoc eſt iactare cogitatum ſuum in Domino,iuxta Pſalmiſtam,vt puto. Nec tamen ex hoc dimittit quin operetur quod poteſt: quia cum hæc confidentia ex amore procedat,amorq; deſiderium amatæ rei neceſſario cauſet in mente amantis,quod abſq; opere ei poſſibile eſſe nō poteſt: ſequitur,quod quantum amat,tantum operatur:ſed nihilo minus nō in ſuo,vt ſuo,ſed in cōditoris opere pręciſe confidit. Quod eam perfecte docet notitia ſuæ nullitatis,& perfectio veritatis conditoris eiuſdem.

Sane quia inter cætera mirabilia virginis huius almæ, doctrinam eius reputo ſingulariter venerandam,obmittere nequeo,quin doctrinis iam dictis ſuperaddam reliquas

quas docuit: quæ tamen omnes, niſi nimium fallor, ex prima primo reiterata procedũt.
Conſerebat nanq; ſæpius mecum hæc virgo ſan̅a de conditionibus animæ, ſuum cre-
atorem amantis, & dicebat: quod talis anima nec ſe, nec aliquẽ videt nec diligit, nec ſui,
nec alicuius creaturæ penitus memoratur. Cuius dicti cum declarationem exquirerem,
reſpondebat: Anima, inquiens, quę nullitatem ſuam iam videt, & cognoſcit totum bonũ
ſuum eſſe in creatore, cum omnibus ſuis potentiis ſe ac cunctas creaturas relinquit ex to
to, & totam ſe in creatorem ſuum immergit, ita quod omnes operatiões ſuas dirigit prin
cipaliter, & ex toto in eum, nec extra eum, in quo inueniſſe ſe percipit omne bonum et
omnem felicitatis perfectionem, vult egredi quoquo modo. Et ex viſione dilectionis
quæ in ea quotidie augmentatur, ita transformatur quodammodo in Deum, quod nec
cogitare, nec intelligere, nec amare, nec memorari poteſt, niſi Deum pariter & de Deo.
Creaturas autem alias & ſeipſam non videt, niſi tantum in Deo: nec memoratur de ſe
vel de eis, niſi præciſe in Deo. Sicut ille qui mergit ſe totum in mare, & natat ſub aquis
marinis, non videt nec tangit niſi præciſe aquas marinas, & quæ in aqs ſunt: extra aquas
nihil videt, nihil tangit aut palpat. Si autem ſpecies eorum quæ ſunt extra, reſultent in
aqua, illas videre poteſt. ſ. in aqua tantum, & prout in aqua ſunt: aliter non. Et hæc eſt, di
cebat ipſa, ordinata & recta ſui & cunctarum creaturarum dilectio, in qua nuſquam er-
ratur: quia diuina regula neceſſario regulatur, nec per eam concupiſcitur aliquid extra
Deum, ex quo in Deo ſemper exercetur & fit. Neſcio ſi explicaui perfecte ſententiam,
quam ipſa me tunc docebat, quia ipſa hæc didicerat ſentiẽs, ſicut alius Dorotheus à Dio-
nyſio nominatus. Ego autem proh dolor talium inexpertus, nõ niſi deficienter poſſum
hæc recitare. ſed tu percipe lector, & recipe ſecundum gratiam tibi datam. Scio tamen
quod quanto eris Deo coniunctior, tanto intimius hanc ingentem doctrinam intelli-
ges. Porro ex hac coniunctione doctrix hæc diſciplinæ Dei, vnam aliam inſerebat, quã
non ceſſabat his quos in via Dei volebat inſtruere, quotidie replicare: quod videlicet ta
lis anima ſit, vt ſupra diximus, Deo coniuncta, quantum habet de amore Dei, tantum ha
bet de odio ſancto partis propriæ ſenſitiuæ, ſiue propriæ ſenſualitatis: quia enim ex
amore Dei naturaliter procedit odium culpæ, quæ contra Deum cõmittitur, videns ani-
ma fomitem ac originem omnis culpæ in parte ſenſitiua regnare, in ipſamq; radices
miſiſſe, magno, ſed ſancto mouetur odio contra eam; conaturq; totis viribus non occi-
dere ipſam, ſed fomitem illum radicatum in ea: quod inde fieri non poteſt abſq; ſenſua-
litatis ipſius afflictione non parua nec breui. Verum quia non poteſt fieri, quin ſemper
remaneat aliqua radix ſaltem paruarum culparum, iuxta illud Ioannis: Si dixerimus qa
peccatum non habemus, &c. incipit quandã diſplicentiã habere de ſe ipſa, ex qua oritur
odium ſanctum iam dictum, & cõtemptus ſui ipſius, quibus ſemper anima cuſtoditur ab
inſidiis inimici ſimul & hominum. Nihil eſt enim quod tantum teneat animam ſecurã
& fortem, quantum odium illud ſanctum: quod volebat exprimere Apoſtolus, cum di-
cebat: Cum infirmor, tunc fortior ſum. Ero, inquiebat, æterna bonitas Dei, quid feciſti?
Ex culpa procedit virtus, ex infirmitate oritur fortitudo, ex offenſa placatio, & ex diſ-
plicentia gignitur cõplacentia. Hoc ſecundũ odiũ o filii ſemp habetote in vobis, qa red-
det vos humiles, & de vobis ſemp humilia ſentiẽtes. Faciet vos ſemper in aduerſitatibus
patiẽtes, in proſpitatibus tẽperatos, in omni morũ honeſtate cõpoſitos, & Deo ſimul &
hominibus dilectos & gratos. et addebat: Væ, ac iterum væ animæ illi, in qua ſanctum
odium iſtud non eſt. Neceſſarium enim eſt, quod vbi non eſt huiuſmodi odium, ibi
proprius amor regnet, qui eſt peccatorum omnium ſentina, omnis malæ cupiditatis
radix & cauſa. Hæc & ſimilia verba proferebat ſuis quotidie, ſanctum illud odiũ cõmen-
dando, & amorem proprium deteſtando. Sed quandocunq; aduertebat defectus ſeu cul
pas in aliquo ex ſuis, aut in aliis quibuſcunq;, mox ad compaſſionem mota, dicebat: Hoc
facit amor ille proprius, fomentum ſuperbiæ cæterorumq; vitiorum. O Deus meus, q̃-
ties & quoties mihi miſero replicauit: Ponite, inquit, conatum veſtrum ad eradicandum
de corde veſtro hunc amorem proprium, & ad plantandum in eo odium illud ſanctum,
qa infallibiliter hæc eſt via regia, per quam ad omnem perfectionem aſcenditur, & oĩs
defectus corrigitur. Ego aũt fateor, quod nec tunc, nec nunc verborum ſanctorum eius
profunditatẽ, ſimul & vtilitatẽ, ſciui percipere, proh dolor, nec executioni mandare. Tibi
autem lector chariſſime dico, q̧ ſi recolis duas illas ciuitates, quas in libro de ciuitate Dei
Auguſt. nominat, quarũ vnã cõſtituit amor ꝓprius, veniens vſq; ad cõtemptũ Dei, &

alteram

alteram amor Dei, veniens vſq; ad contemptum ſui: mox perpendis, qualis eſt hæc doctrina, ſi percepiſti ſenſum Apoſtoli, cum dicebat: quod virtus in infirmitate perficitur, prout ſonuerat ei de cœlo, dum pro remotione tentationis oraret: et cum iterum cõcludebat, Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Chriſti. & videbis doctrinalia fundamenta huius mulieris ſanctæ ſimul & virginis, ſupra petram ſolidam veritatis, quæ eſt Chriſtus, qui & petra dicitur, eſſe fundata.

Hæc autem pro nunc de eius doctrina, ipſi à prima veritate, ac nobis ab ipſa tradita nuper, ſufficiant. Sicq; huic finis imponatur capitulo, cui nõ oportet teſtes ſubnectere, quia de ore ipſius cuncta quæ dicta ſunt, ipſe percepi. Sed ex his moneo vnumquemq; qui legit, vt conſideret quanti meriti hæc ſacra virgo fuerit apud Deum, & quàm indubitanter ei ſit credendum in alijs, quæ tantam lucem induit veritatis.

¶ De mirabili victoria tentationum, per quandam aliam doctrinam, ei à Saluatore datam, & inaudita familiaritate quam habuit cum ipſo Domino ſaluatore. Caput XI.

Erecta per regem pacificum ad cuſtodiam Ieruſalem turri Libani cõtra Damaſcum, mox rex ſuperbiæ Babylonis & hoſtis patris infremit, ſuumq; contra eam mouet exercitum, ac ipſam ſatagit demoliri. Quod præuidens ſimul & prouidens rex ipſe autor pacis & conſeruator, turrim ſuam circundat mirabilibus & inexpugnabilibus munimentis, quibus cuncta hoſtium iacula non modo iaciantur incaſſum, ſed etiam modo mirabili retrouerſa, iacientes ſe iaculent & proſternant.

Hæc pro tanto dixerim, quia ppendẽs ſerpens antiquus, quod hæc puella magnos virtutum perfectarum apices aſcendebat, timens ſicut & accidit, quod non tantum ſibi, ſed multis alijs efficeretur cauſa ſalutis, ſicq; ſanctam ciuitatẽ Eccleſiæ Catholicæ defenſaret tam meritis q̃ doctrinis, toto ſuæ malignitatis ſpiritu ſe conuertit ad ipſam mille artibus ſeducendam. Sed magnę miſericordiæ Dominus, qui ad ſponſæ ſuæ coronam augendam hoc permittebat, tam fortibus armis ſpiritualibus eam præmuniuit, quod plus de bello lucrata eſt, quàm de pace. Inſpirauit etenim menti eius, vt à Domino virtutem fortitudinis peteret: quod & ſine intermiſſiõe multis diebus fecit, ac clementiſſimus inſpirator volẽs poſt orationem diutinam fieri exauditor, tali eam informauit doctrina: Filia (inquit) ſi vis virtutem fortitudinis acquirere, oportet quod me imiteris. Ego licet poſſem virtute diuina etiam annihilare omnes poteſtates aereas, & viam tenere aliam vincendi eas, volens tamen per humanos actus meos vobis exemplum dare, non niſi per viam crucis ipſas volui vincere, vt vos factiuo ſermone docerem. quod ſi vultis fortes fieri ad vincendum omnem poteſtatem hoſtilem, crucem recipiatis pro refrigerio veſtro, ſicut ego feci, qui ſecundum apoſtolum meum, propoſito mihi gaudio, cucurri ad crucem tam opprobrioſam & duram. ſ. vt pœnas & afflictiones eligatis nõ modo patienter portare, ſed pro refrigerio amplexari. Et vere refrigeria ſunt, quia quanto plus patimini talia propter me, tanto plus efficimini mihi conformes: quod ſi mihi conſormamini per paſſiones, neceſſario ſequitur, ſecundum doctrinam Apoſtoli mei, quod tam in gratia quàm in gloria mihi cõſimiles eſſe debeatis. Accipe igitur filia dulcia pro amaris, & amara pro dulcibus propter me, nec dubites quicquã poſtmodum, quia videlicet ad omnia fortis eris. Quod illa non aure ſurda percipiens, extunc fixit in mente ſua tam fortiter in tribulationibus delectari, quod (prout ſemel mihi ſecrete cõfeſſa eſt) eam tantum in hac vita nulla res exterior refrigerabat, quantum tribulationes & paſſiones, ſine qbus impatiẽtiſſime, vt fatebatur, ſtetiſſet in corpore. Sed propter has ſuſtinẽdas libẽter portabat cœleſtis coronæ dilationem, quia ſciebat quod per illas ſemper corona ipſa creſcebat in cœlis. Porro poſtquã rex cœli & terrę turrim ſuam fortiſſimis doctrinis armauerat, viam permiſſiue aperit hoſtibus, vt accedant & probent, ſi eã quomodolibet valeãt expugnare. Accedunt illi per deteſtabiles turmas ſuas, & eam vndiq; circundare conantur, vt nemine ſuccurrente, ſuccidere poſſint ipſam vndique à fundamento.

Primoq; inchoant à tentatione carnali, quam non tantum per cogitationes immittunt interius, non ſolum per illuſiones & phantaſias in ſomnis, ſed per apertas viſiones,

nes,quas,aſſumptis corporibus aereis,eius oculis & auribus ingerebant,modiſq; ei multimodis miniſtrabant.Horror eſt,prælia illa redicere:ſed victoriam audire, puris mentibus nimis delectabile inuenitur. At illa contra ſeipſam, id eſt, contra carnem ſuam & ſanguinem inſurgit fortiſſime,catena ferrea carnem macerando, & ſanguinem effundendo, longe amplius ſolito vigilias augmentando, ita vt pene ſomnus excluderetur ex toto. Sed nec hoſtes propter hæc ab inchoato bello deſiſtunt,corpora,vt dixi,aſſumunt aerea, phantaſticis etiam imaginibus multiplicatis, ſe in maxima multitudine ingerunt,coram eius aſpectu,quaſi cõpatientes & conſulentes,primo dicebant:Cur miſella te tantum affligis gratis? Quid tibi vtilitatis affert tanta pœnæ afflictio? Putas ne in his perſeuerare te poſſe? Nunquam poteris hoc continuare, niſi velis te ipſam occidere, aut homicida eſſe proprij corporis. Melius tibi eſt vt hanc ſtoliditatem dimittas, antequam ex toto deficias. Ad huc eſt tempus vt poſſis gaudere in mundo. Iuuenis es,& agiliter recuperabit corpus vigorem ſuum. Viuas ſicut ceteræ mulieres, accipias virum, & procrea filios ad generis humani augmentum. Quod ſi deſideras Deo placere,nunquid non etiam ſanctæ nupſerunt?Saram conſidera,Rebeccam,Liam pariter & Rachelem. Vt quid hanc ſingularem accepiſti uitam, in qua nullo modo valebis perſeuerare? Hæc & ſimilia illis dicentibus, ſacra virgo ſemper orans, & ſponſo ſuo ſe commendans, ponebat cuſtodiam ori ſuo,dum conſiſteret peccator aduerſus eam: nec in aliquo reſpondebat,niſi cum de perſeuerantia ipſam quodammodo inducebant, vt ex toto deficeret. Tunc autem dicebat:Ego confido in Domino noſtro Ieſu Chriſto, & non in me.Nec verbum aliquod ab ipſa potuerunt habere,ſed ſemper fixa in oratione. Dabatq; nobis ſecum conuerſantibus hoc pro regula generali, quod cum tentationes inſurgerent,nunquam poneremus nos ad diſputandum cum inimico: quia hoc eſt, inquiebat,quod ipſe quærit,vt veniamus ad verba cum eo. Confidit enim de magna malitiæ ſuæ ſubtilitate,quod ſophiſticis rationibus ſuis non vincetur.Quare ſicut caſta mulier non debet loquenti adultero in aliquo reſpondere, ſed quantum poteſt, ab ipſo diuertere:ſic anima quæ caſto amore Chriſto coniungitur,nunquam debet reſpondere inimico tentanti,ſed ad ſponſum ſuum per orationem recurrere, ac in ipſo totam fiduciam ſuam ponere cum omni mentis fidelitate,quia virtute fidei omnes ſuperantur tentationes. Sic igitur tunc hæc Domini ſponſa ſapienter aduerſus Siſaram dimicabat,clauo.ſ. fidelis orationis eius tempora perforando. Quod ille aduertens, dimiſſis perſuaſionibus,ad aliud genus prælij ſe conuertit. Effigiabat ſiquidem Imaginem mulierum & hominum,turpiſſime ſe inuicem cõmiſcentium,actuſq; fœdos & verba inhoneſtiſſima, tam viſui quam auditui eius obijcientium,ſicq; turmis tam abominabilibus circa eam diſcurrentibus,vlulatibus & clamoribus ipſam ad turpia inuitabat.O Deus meus, quanta fuit tunc mentis illius vexatio,cum.ſ.id quod magis horrebat,cogebatur etiam clauſis oculis & auribus intueri pariter & audire? Addebaturq; afflictæ menti afflictio alia, quia ſponſus qui ſolebat eam ſæpius viſitare,conſolationeſq; plurimas miſericorditer dare, videbatur pro tunc elongatus,& nec viſibiliter nec inuiſibiliter ſuum (vt apparebat) auxilium porrigebat.Ex quo immergebatur haud dubium menti virginis non parua triſtitia, quamuis ſine intermiſſione caſtigationi carnis & orationi tota ſemper intenderet.

Cogitauit nanq; ſpiritu Domini, tunc docente, quandam cautelam, quam poſtmodum me ac plures alios docuit, ad euitandum inſidias inimici. Frequenter enim (ut inquiebat) contingit animæ Deum amanti, quod feruor mentalis, vel ex diuina prouidentia, vel ex aliquali culpa, vel exhauſtis adinuentionibus inimici, tepeſcit,& quandoque quaſi ad frigiditatem vſq; deducitur,& quidam incauti, videntes ſe quaſi priuatos ſolitis conſolationibus, dimittunt exercitia conſueta, orationis, meditationis,ſeu lectionis vel pœnitentiæ, in quo amplius ſe debilitant,& lætificant (vt ſic loqui liceat) inimicum,qui nihil aliud quærit, niſi quod tyro Chriſti deponat arma, cum quibus ipſum vincebat. Debet igitur cautus athleta CHRISTI, quantumcunq; videat ſeu ſentiat ſe (vt ſibi videtur) interius tepuiſſe,ſemper ſua ſpiritalia exercitia conſueta, nec propter hoc dimittere nec diminuere, imo potius augmentare. Hoc ergo tunc ſancta virgo, docente Domino, didicit & perfecit, ſeipſam cum odio ſancto ſuperius deſcripto, taliter alloquendo: Nunquid tu viliſſima

conſola-

conſolitionibus aliquibus digna es? Non es memor peccatorum tuorum? Quam te reputas o infelix peccatrix? Nonne ſi tibi auertitur æterna damnatio, ſatis eſt tibi, etiam ſi has pœnas & has tenebras ferre deberes toto tempore vitæ tuæ. Quid propter hoc pigritaris aut triſtaris, ſi euadere potes æternas pœnas? Cum Chriſto ſine dubio conſolaberis in æternum. Nunquid propter has conſolationes elegiſti ſeruire ei? An non vt æternaliter ipſo fruereris? Surge igitur, & à cõſuetis in nullo deficias, qn potius ſuper omnem laudem eius ſolitã ſemper adijcias aliquid augmentando. His humilitatis iaculis virgo ſacra penetrabat & confodiebat regem ſuperbiſſimæ Babylonis, ac ſe ipſam ſermonibus ſapientiæ roborabat. Verum, prout ipſa mihi confeſſa eſt, tãta erat multitudo dæmonum, vt cernebat quaſi ad oculum, illa in camera ſua, tot incẽtiua cogitationũ malarum, quod libenter eam fugiebat, ſaltẽ ad tempus. Vnde amplius ſolito tunc in Eccleſia morabatur, quamuis etiam illuc eam comitarentur moleſtiæ infernales: ſed tamẽ ibi cum ea mitius agebatur. Et ſi licuiſſet, imitando Hieronymũ, per valles fugiſſet & colles, vt tam abominabilia dæmonum monſtra, monſtroſoſq; actus vitare valeret. Semper namq; quando reuertebatur ad cellam, tãtam reperiebat multitudinem dæmonum, dicentium verba, & facientium actus turpitudinis & luxuriæ, quod quaſi muſcæ importuniſſimæ ſe undiq; ingerebant. At illa mox ad orationem confugiens, tam diu clamabat ad Dominum, quouſq; infernalis pauliſper mitigabatur moleſtia. Cumq; mala hæc per plurimos duraſſent dies, ſemel dum eſſet ab Eccleſia reuerſa, & in oratione proſtrata, apparuit quidã ſancti ſpiritus radius ſimul & aperuit mentẽ eius, vt recordaretur, qualiter non multis ante diebus donum fortitudinis à Domino poſtulaſſet, & qualem doctrinam ſibi Dominus dederat pro dono fortitudinis obtinendo, moxq; intelligendũ myſterium harum tentationum: exhilarata interius, cœpit cogitando proponere firmiter, moleſtias illas lætanti animo ferre, quàm diu ſponſo ſuo placuiſſet. Tunc vnus ex illis dæmonibus, forte ſicut audacior, ſic & pernicioſior cæteris, ſacram virginem alloquitur tali modo: Quid, inquit, miſera es factura? Totam vitã tuã in hac miſeria ſemper duces, nec vnquam deſiſtemus citra mortem à tua moleſtia, niſi conſentias nobis. Cui mox illa, doctrinæ ſibi datæ non immemor, cum omni ſecuritate reſpondit: Ego pœnas elegi pro refrigerio meo, nec difficile, imo delectabile mihi eſt, & has & alias pœnas pro Saluatoris nomine tolerare, q̃ diu eius placuerit maieſtati. Quo dicto, immediate totus ille dæmonum conuentus confuſus abſceſſit, & quædam magna lux de ſupernis totam camerulam illuſtrans, apparuit, ac in luce ipſe Dominus Ieſus Chriſtus cruci affixus, ſicut ſtabat, cũ per proprium ſanguinẽ introiuit in ſancta tabernacula cruentatus: vocauitq; de cruce virginem ſacram, dicens: Filia mea Catharina, vides quanta ego ſim paſſus pro te? Nõ ſit ergo graue tibi ſuſtinere pro me. Poſt hęc alia in figura virgini magis appropians, vt eam conſolaretur, alloquitur dulciter de triumpho certaminis iam obtẽto. At illa, imitando Antonium, inquit: Et vbi Domine mi fuiſti, dum cor meum tot turpitudinibus vexaretur? Cui Dominus: Ego in corde tuo. At illa: Salua ſit veritas ſemper tua Domine, ac omnis reuerẽtia tuæ maieſtatis. Qualiter poſſum credere quod tu inhabitares in meo tunc corde, quod non niſi ſpurciſſimis & turpiſſimis cogitationibus abundabat? Cui Dominus: Cauſabant ne cogitationes ſiue tentationes illæ in corde tuo lętitiã, an triſtitiam? delectationẽ, an mœrorem? Tunc illa: Summam triſtitiam atq; mœrorẽ. Et Dominus: Quis ergo faciebat vt triſtareris, niſi ego qui latebam in medio cordis tui? Si enim ego non affuiſſem, cogitationes illæ penetraſſent in cor tuum, & fuiſſes delectata in eis. Sed pręſentia mea diſplicentiam earũ cauſabat in corde tuo. Cumq; velles eas tanquam diſplicentes tibi procul eijcere, nec poſſes ad votũ, triſtabaris pariter & mœrebas. Sed hæc omnia ego agebam, qui cor tuum tunc defendebam ab hoſtibus totum, ab intra latens & permittens te de foris cõturbari, quantum tuæ ſaluti expediebat. Sed cõpleto tempore per me ad prælium deputato, miſi radios meos ad extra: & mox infernales tenebræ abſcedentes, fugerunt: quia nõ poſſunt ſtare cum luce. Quis enim te inſtruxit nunc vltimo, quod pœnæ illæ erant tibi ſalubres pro fortitudine acquirenda, & quod debebas eas libenter portare, quantum mihi placebat, niſi radius meus? Et quia obtuliſti te cordaliter ad ipſas pœnas portandum, mox fuerunt à te libere ſublatæ per meæ oſtenſionem præſentiæ, quia non in pœnis, ſed in voluntate ſuſtinentis pœnas fortiter, eſt delectatio mea. Huius autem rei gratia, vt perfectius & delectabilius percipias quæ dicuntur, exemplum ponam tibi in corpore meo. Quis enim putaſſet corpus

meum, dum tam dure patiebatur & moriebatur in cruce, ac dum poſtea iacebat exanimę, vitam habere ſemper in ſe latentem, & vnione indiuiſibili vnitam? Certe nedum extranei ac peruerſi, ſed nec ipſi apoſtoli mei, qui tanto fuerant mecum tempore, hoc credere potuerunt, omnes perdiderunt fidem & ſpem. Et tamē licet veriſſime hoc corpus meum non viueret vita, quam percipiebat ab anima propria, habebat tamen ſecum vnitam vitam interminatam, qua omnia viuentia viuunt. Cuius virtute tempore quo ab æterno fuit decretum, ſpiritus ei proprius fuit reunitus, cum lõge maiori vitę ac virtutis collatione, q̄ prius: quia cum immortalitatis, impaſſibilitatis & aliarũ dotium dono, quibus prius dotatum non fuerat. Latuit ergo, cum voluit vita, diuina natura corpori meo vnita: & quando voluit, ſuam virtutem oſtendit. Nunc igitur, quia vos ad imaginē & ſimilitudinem meam creaui, & veſtram aſſumendo naturam, ſimilis vobis factus ſum, ſemper vos aſſimilare mihi, quantum eſtis capaces, non deſino. Et quod tunc geſtum eſt in corpore meo, in animabus etiam veſtris nunc, dum eſtis in via, ſatago renouare. Tu igitur filia mea, quæ mea, & non tua virtute tam fideliter decertaſti, maiorem inde à me gratiam meruiſti. Et ideo amodo frequentius & familiarius tibi memetipſum oſtēdam. Sicq; finita eſt viſio, ſed ipſa manſit: cum tanta ſuauitatis & dulcedinis plenitudine, quod ridiculum foret, verbo vel calamo ipſam arbitrari perfecte poſſe deſcribi. Singulariter autem remanſit in corde eius dulcedo mirabilis de verbo illo, quo Dominus vocauit eam filiam ſuam, dicens: Filia mea Catharina. Vnde cum hæc confeſſori ſuo retulit, rogabat eum, vt quando eam vocare vellet, ipſam taliter nominaret, vt ſemper illa dulcedo renouaretur in mente. Ex illa ergo hora cœpit ſuperſacratiſſimus ſponſus cum ea tam familiariter conuerſari, quod homini qui pręcedentia ignoraret, aut incredibile, aut ridiculum videretur. Verum, animę guſtanti q̄ ſuper omnem exiſtimationem humanā ſuauis ſit Dominus & benignus, non modo poſſibile, ſed etiam veriſimile valde apparet & congruum. Apparebat igitur ei frequentiſſime Dominus, & diutius ſolito cum ea manebat, ducebatq; ſecum aliquando ſuam glorioſiſſimam genitricem, aliquando beatum Dominicum, quandoq; vtrunq;. Item Mariam Magdalenam, Ioannem euangeliſtam, Paulum apoſtolum, & aliquos alios coniunctim & diuiſim, prout ſibi placebat. Sed vt in pluribus, ipſe abſq; alijs veniebat, cum eaq; confabulatur, ſicut amicus cum domeſticiſſimo amico: in tantum, quod (ſicut ipſa mihi ſecrete, verecunde confeſſa aliquoties eſt) frequenter Dominus & ipſa ſimul dicebant pſalmos, ambulando per cameram ſuam, ſicut ſolent duo religioſi vel clerici ſimul officium dicere. O ſtupor, o admiratio, o inaudita à ſeculis noſtris familiaritatis oſtenſio. Et tamē incredibile lector eſſe nõ debet, ſi bene conſiderare volueris, quæ ſupra dicta ſunt, & quæ infra dicentur: nec non et ſi abyſſum diuinæ bonitatis attente penſaueris. Cuilibet enim ſanctorum ſuorum cõfert aliquod ſingulare, quod præ alijs gaudeat ſe poſſidere, vt nõ tantum in omnibus, ſed in ſingulis ſanctis appareat ſuę ſupermaximę magnificentiæ altitudo, dicente propheta: Secundum altitudinem tuā multiplicaſti filios hominũ. Secundũ altitudinē propriam ſuam filios hominum multiplicat Dominus, quia ſicut ad ſenſum apparet, quod quilibet homo ab omnibus alijs per aliquod ſingulare diſſimilis eſt, ſic quilibet ſanctorum ab omnibus alijs per aliquam ſingularem gratiam ſeparatur. Quapropter mirandum non eſt, ſi aliquid de aliquo dicitur, quod de alijs nequaquam inuentum eſt.

Verum, quia mentio facta eſt hic de pſalmodia, ſcire te lector volo, quod virgo hæc ſacra literas quidem ſciebat, ſed eas homine viatore docente, nequaquam didicerat: & dico literas, non quod ſciret loqui Latinum, ſed ſciuit lege literas & proferre. Narrabat etenim mihi de ſemetipſa, quod cum pro diuinis laudibus horis canonicis depromēdis, decreuiſſet addiſcere literas, ſcripto ſibi alphabeto, per quandam ſuam ſociam docebatur, ſed cum per plures hebdomadas laboraſſet, & nullatenus illud poſſet addiſcere, cogitauit in gratiam adire cœleſtem, pro perditione temporis euitanda. Vnde quodā mane ſe coram Domino, in oratione proſternens, ait ſic: Domine, ſi placitum eſt tibi, vt ſciam legere, vt pſalmodiam & tuas laudes valeam decantare per horas canonicas, tu me docere digneris, quod per memetipſam ipſam apprehēdere nequeo. Sin alias, fiat voluntas tua: quia in ſimplicitate mea libenter permaneo, & tempus à te mihi conceſſum, in alijs meditationibus tuis magis libenter expendo. Mira res eſt, & diuinæ virtutis manifeſtum indicium, antequam de oratione ſurgeret, ita diuinitus eſt edocta, quod poſtquā ab ipſa ſurrexit, omnem ſciuit literam legere tam velociter & expedite, ſicut quicunque

doctiſſi-

doctiſſimus. Quod ego ipſe dum fui expertus, ſtupebam: potiſſime propter hoc, quod inueni, quia cum velociſſime legeret, ſi iubebatur ſyllabicare, in nullo ſciebat aliquid dicere: imo vix literas cognoſcebat: quod ęſtimo pro ſigno miraculi ordinatum à Domino tunc fuiſſe. Hoc facto, cœpit libros quærere diuinnm officium continentes, & in ipſis legere pſalmos, hymnos, & reliqua quæ pro canonicis horis ſunt deputata. Inter alia vero verba quæ tunc dicebat, ſignanter notanit & tenuit vſq; ad mortem verbum pſalmi, per quod quælibet hora incipitur, ſcilicet: Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me feſtina. Quod in vulgari reductum, frequentius repetebat. Demũ creſcente anima eius in contemplationis perfectione, ceſſauerunt paulatim orationes vocales. Et tandem propter frequentiſſimum raptum mentis, venit ad tantum, quod vix poterat orationem dominicam vocaliter ſemel perficere, quin anima eius ab exterioribus ſenſibus raperetur. Quod, concedente Domino, explanabitur infra perfectius. Sed nunc finem huic capitulo faciamus, vt in ſequenti etiã huic primæ parti tenacius Domini ſuffragante gratia, imponatur. Quæ autem continentur in eo, habui tam ex dictis eius, quæ ſuis confeſſoribus ſecrete protulit, q̃ ex ſcriptis epiſtolis eius. In quibus quandoq; ad aliorum exemplum, de ſe ſicut de alio recitando narrat quædam, quæ ſibi vitæ in huius ſtadio contigere.

¶De mirabili deſponſatione eius, qua ſuit à Domino deſponſata per anulum in fide. Caput XII.

CReſcente quotidie amplius ſacræ virginis anima in ſui gratia conditoris, & in virtute plus volitante quàm ambulante, ſuccreuit in eius mente deſiderium quoddam ſanctum, habendi ſcilicet & attingendi perfectum fidei gradum: quo mediante, ſponſo ſuo immutabiliter ſimul & inuiolabili fidelitate ſubiecta, gratior redderetur. Cœpitq; cum diſcipulis à Domino petere, vt ſibi fidem dignaretur augere, & virtutis fidei largiretur perfectionem, quæ nula poſſet vi aduerſantium concuti nec proſterni. Cui Dominus in ſententia ſic reſpondit: Deſponſabo te mihi in fide. Cumq; virgo ſæpe ac diu orationem eandem repeteret, & Dominus reſponſum ſemper idem reiteraret, accidit ſemel tempore quo quadrageſimalia ieiunia appropinquabant, & fideles cibarijs carnium & de carnibus egredientium, finem ponunt, & vanum feſtum quodammodo ventri celebrant, quod virgo ſacra in ſuo recluſorio ſe recolligens, vultumq; ſponſi æterni orationibus & ieiunijs quæritans, præfatam orationem cum ingenti feruore inſtantiſſime replicabat. Cui Dominus: Quia vanitates omnes propter me à te abijciendo fugiſti, & contemptis delectationibus carnis, in me ſolo tui cordis delectationem cordis fixiſti, hoc in tempore quo cæteri de domo tua in ſuis gaudent conuiuijs, & feſtiuitates faciunt corporales, ego feſtum deſponſationis animæ tuæ ſolenniter celebrare tecũ decreui: & ſic, vt promiſi, mihi te ſponſare in fide. Adhuc eo loquente, apparuerunt virgo glorioſiſſima mater eius, beatiſſimus Iohannes euangeliſta, glorioſus apoſtolus Paulus, ſanctiſſimuſq; Dominicus pater ſuæ religionis, ac cum his omnibus Dauid propheta, pſalterium muſicum habens in manu ſua. Quo ſuperſuauiſſime ac ſonore pulſante, virgo Dei genitrix, virginis dexteram ſacratiſſima ſua cœpit manu, digitoſq; illius extendens ad filium, poſtulabat vt eam ſibi deſponſare dignaretur in fide. Quod Dei vnigenitus gratiſſime annuens, anulum protulit aureum, habentem in circulo ſuo quatuor margaritas, ac adamantinam gemmam ſuperpulcherrimam, etiam ſua ſummitate incluſam. Quem digito anulari dextræ virginis, dextra ſua ſuperſacra imponens, Ecce, inquit, deſponſo te mihi creatori & ſaluatori tuo in fide, quæ, vſq; quoq; in cœlis tuas mecum nuptias perpetuas celebrabis, ſemper conſeruabitur illibata. Age igitur filia viriliter amodo, abſq; cunctatione quacunque, illa quæ ordinante mea prouidentia, tuas deducentur ad manus. Quia fortitudine fidei iam armata es, cunctos tibi aduerſantes feliciter ſuperabis. His dictis, diſparuit viſio, ſed ſemper remanſit anulus ille in digito, non quidem ſecundum viſiondm aliorum, ſed tantum ſecundum ipſius virginis viſionem. Confeſſa etenim licet verecunde, mihi ſæpius eſt, quod ſemper anulum illum videbat in digito, nec vnquàm fuit tempus in quo non videret.

Perpendis ne lector, ſi meminiſti alterius Catharinæ martyris & reginę, poſt baptiſmum (vt legitur) à Domino deſponſatæ, quod nunc habes ſecundam feliciſſimam Catharinam, poſt tot carnis & hoſtis victorias, ab eodem Domino tam ſolenniter deſponſatam? Verum ſi anuli conditiones conſideras, videbis ſignum concordare ſignato vel ſignificato. Fidem firmam petebat illa. Quid firmius adamante? Omni reſiſtit duritiei, quodlibet durum domat & penetrat, ſolo hirci ſanguine frangitur. Quia fidele cor omne aduerſum vincit & ſupat fortitudine ſua. ſ. ex memoria ſanguinis Chriſti totaliter emollitur & frangitur. Quatuor etiam margaritæ, quatuor puritates deſignant in virgine. ſ. intentionis, cogitationis, locutionis & operationis. Quæ omnia tam pee ea, quæ iam dicta ſunt, quàm per illa, quæ concedente Domino infra dicentur, latius patefient. Ego autem puto quod hæc deſponſatio diuinæ gratiæ fuerit confirmatio: & ſignum confirmationis fuerit anulus ille, qui ſibi & non alijs idcirco patebat, vt inter fluctus ſeculi procurando multarum & diuerſarum animarum ſalutem, de auxilio gratiæ diuinæ cōfideret, nec metueret dum alios de fluctibus eriperet, ſe quomodolibet per iacturam fluctuare. Hæc eſt enim ſecundum doctorum ſententiam & doctrinam, vna de principalibus cauſis, quare omnipotens Deus aliquibus viatoribus ex ſingulariſſimo priuilegio reuelat, ipſos ſibi fore gratos, & eſſe in ſtatu gratiæ ſuæ. Quia .ſ. intendit eos mittere ad pugnandum cum hoc ſeculo nequam, pro ſui nominis honore, & animarū ſalute, ſicut patuit in die Pentecoſtes de apoſtolis, qui tot ſigna receptæ gratiæ receperunt: & de Paulo, cui dictum eſt: Sufficit tibi gratia mea. Et ſigna quædam alia humanitatis gratia data ſunt. Hæc autem virgo, quia vltra cæterarum mulierū conſuetudinem, mittenda erat ad publicū ad honorem Dei, & ſalutem multarum animarum procuratura, prout infra latius (concedente Domino) patebit, ſignum accepit confirmatæ gratiæ, vt audacius & virilius exequeretur, quæ ſibi diuinitus ſunt commiſſa. Sed ſingulariſſimum hoc fuit in ea, quia cum aliorum ſigna tranſitoria fuerint, & ad tempus apparuerint, ipſius ſignum permanēs fuit & ſtabile, ſemperq; apparebat ei. Quod ideo exiſtimo à Domino factū eſſe, quia ſexus fragilior, nouitas notabilior, & ſeculi hodierni ſtatus decliuior, oīa videbantur actus executionem ſibi cōmiſſi diuinitus, impedire. Propter quod ſingularius & magis aſſidue fuit in ſancto opere confirmando. Poſtremo, noueris lector hic finem primæ parti huius legendæ fore ponendum, vbi etiam finis eſt eius ſilentij & clauſuræ, vt ſecunda pars recitanda, faciente Domino, habeat ea quæ ſacra virgo inter homines geſſit ad honorem Dei, & animarū ſalutem, Regnante ſemper in omnibus factis ſuis Domino noſtro Ieſu Chriſto, qui cum patre almoq; ſpiritu viuit & regnat per oīa ſecula ſeculorum. Amen.

PARS SECVNDA.

De conuerſatione huius ſacræ virginis cum hominibus, & qualiter oſtenſa ſunt mundo dona quæ acceperat in ſecreta clauſura. Et primo, qualiter Dominus mandauit, quod inciperet cum hominibus conuerſari. Caput I.

VOx ſupercœleſtis ſponſi ſibi ſponſam dilectam & placitam alloquentis in canticis, & quæ dicit: Aperi mihi ſoror mea, amica mea, immaculata mea, caput meum plenum eſt rore, & cincinni mei guttis noctium. Cui ſponſa reſpondet: Expoliaui me tunica mea, quomodo induar illa? laui pedes meos, quomodo inquinabo illos? Hæc idcirco adduxerim in huius ſecūdæ partis principio, quia cum hucuſq; tractauerimus de viri Iacob & Rachelis amplexibus, Mariæq; optimam partem fuerimus proſecuti: tempus eſt vt iam ad fœcunditatem ac frequens miniſterium Marthæ ordinarie procedamus: ſicq; hanc Chriſti ſponſam non tantum mentali facie ſponſam, ſed etiam in ſpiritali prole fœcundam oſtendamus. Verum, quia cuilibet animæ guſtanti quàm ſuauis eſt Dominus, difficile nimis eſt, à ſuauitatum eius plenitudine ſeparari, aut quomodolibet elongari, fieri non poteſt, quin ſponſa dum à Domino vocatur ad filios procreandos, vel eis neceſſaria miniſtrandum, pauliſper ſubmurmuret, quæ velando ſuæ querelæ cauſam proponat, quantum ſibi permittitur. Propter quod vox ſponſi ſuperius eſt adducta, qua ſponſam in loco contemplationis, temporalibus denudatam, & à cunctis ſordibus lotam, ſuſcitat quieſ-

tat quieſcentem, ipſamq; vt ei aperiat non ſuum, ſed aliarum animarum oſtium, exhortatur. Suum quippe iam patens erat haud dubium, aliàs nec quieſcere valeret in Domino, nec ſponſa, loquendo proprie, dici poſſet. Illa vero ex notitia vocis paſtoris ſui & ſponſi, ab illo intelligens ſe vocatam, de quietis dulcedine ad labores, de ſilentij ſolitudine ad clamores, & de cubili ſecretis ad publicum voce queruloſa reſpondit: Expoliaui me tunica omnis curæ temporalis iam hactenus, quomodo iam abiectam à me, iterum reſumam? Pedes affectionum mearum, quibus feror quocunq; feror, laui ab omni ſorde peccatorum & vitiorum: quomodo terrenis pulueribus illos iterum inquinabo? Porro hæc omnia reducẽdo ad noſtrum propoſitum, poſtquam ſaluator omniũ Deus Dominus Ieſus Chriſtus, hanc ſponſam ſuam ſuauitatibus dulcedinum ſuarum gratioſe repleuerat, ipſam per diuerſorum præliorum victorias exercitauit in ſpiritali militia, nec non & notabilibus informatam doctrinis, excellentibus donis dotauerat, nolẽs tantum lumen latere ſub modio, & ciuitatem ſupra montem poſitam decernens cæteris oſtentare, vt ipſa ſponſa cum vſuris talenta ſibi credita, Domino reportaret, vocat eã & dicit: Aperi mihi, &c. vt ſupra. Aperi mihi. ſ. tuo miniſterio animarum oſtia, per quæ ingredi poſſum ad eas. Aperi iter, ꝑ quod oues meę ingredi poſſent & regredi, ac paſcua inuenire. Aperi etiam mihi, id eſt, ad meum honorem, thecam theſauri ſupercœleſtis, tam doctrinarum q̃ gratiarum, vt fidelibus effundatur. Aperi mihi ſoror mea per naturæ conformitatem, amica mea per intrinſecam charitatem, columba mea per mentalẽ ſimplicitatem, immaculata mea per vtriuſq; hominis puritatem. Ad hæc virgo iſta ſacra reſpondit ad literam, prout in textu adducto ſubſequitur, & ſicut ſuperius eſt declaratũ. Narrauit etenim mihi ſecrete, quod quandoq; cũ ad iuſſum Domini de cella egredi cogeretur, & cũ alijs cõuerſari, tantus dolor cordi ſuo ingerebatur, ꝙ videbatur ſibi ſcindi aut frãgi debere: nec citra ipſum Dñm aliqd eſſe dabile, q̃d ipſam ad hoc faciẽdũ duxiſſet.

Igitur noſtram inchoatam hiſtoriam proſequendo, poſt deſponſationẽ ſuperius recitatam cœpit Dominus paulatim ſponſam ſuam, modeſte tamen & cum menſura debita, trahere ad conuerſationem humanam, non auferendo ei tamen diuinã, imo quantum ad menſuram perfectionis, potius accreſcendo, ſicut ipſo auxiliãte patebit inferius. Et quandoq; cum ei apparebat, cum ipſam de regno Dei docuiſſet, poſtquam oſtendiſſet ei quædam arcana ſua, poſtquam cum ipſa pſalmodiam & horas (vt ſupra dictum eſt) legiſſet ſeu recitaſſet, protinus ſubiungebat: Vadas, quia hora eſt prãdij, & tui de domo iam volunt ire ad menſam. Vadas, & ſis cum eis, & poſtmodum reuertaris ad me. Quod audiens illa, in ſingultuoſos fletus prorumpendo, dicebat: Vt quid ſuperdulciſſime Domine, me miſeram repellis à te? Si maieſtatem tuã offendi, ecce corpuſculum hoc puniatur corã pedibus tuis: ad quod & ego libenter iuuabo. non me dura hac permittas affici pœna, vt ſeparer qualitercunq; ſeu quantulumcunq; à te ſuperamantiſſimo ſponſo meo. Quid mihi & prandijs illis? Ego cibum habeo manducare, quem neſciunt ipſi ad quos me accedere iubes. Nunquid in ſolo pane homo vitam percipiet? An non in verbo quod de ore tuo ꝓgreditur, viuificabitur anima cuiuslibet viatoris? Ego, vt tu melius noſti, omnem conuerſationẽ fugi, vt te inuenire poſſem Deum meum & Dominũ meum: nunc autem ex quo miſericordia tua inueni te, & dignatione tua gratioſe poſſideo, indigniſſima licet, nunquam debeo, incomparabili theſauro relicto, humanis ambagibus me iterum immiſcere, vt iterum accreſcant ignorantiæ meæ, paulatimq; defluẽs, efficiar reproba coram te. Abſit Domine, abſit à tuæ infinitæ bonitatis perfectione immenſa, quod mihi vel alteri iubeat id, quo poſſit anima ſeparari ab ipſa. Hęc & his ſimilia virgine ſingultibus plus q̃ voce exprimente, ac ſe ad pedes Domini volutante, reſpõdit Dominus: Sine modo dulciſſima filia, ſic enim te decet adimplere omnem iuſtitiam, vt non tantum tibi, ſed etiam alijs per meam efficiaris gratiam fructuoſa. Non enim intendo te à me quomodolibet ſeparare, ſed mediãte charitate proximi, te mihi vnire fortius ſatago. Scis duo mea eſſe pręcepta, dilectionis. ſ. mei, & proximi: in quibus, me teſte, pendet lex & prophetę. Volo te horũ pręceptorũ iuſtitiã adimplere, vt nõ vno, ſed duobus pedibus ambules, duabuſq; alis voles ad cœlum. Memor eſſe debes, quomodo ab infantia zelus ſalutis animarum, me ſeminante ſimul & irrigante, creuit in corde tuo, in tantum quod proponebas te fingere maſculum, & ignotis in partibus ordinem prædicatorum intrare, vt poſſis vtilis animabus effici: & ex hoc, quod nunc habes habitum, tãto cum feruore deſideraſti, propter ſingularẽ amorẽ, quẽ ad ſeruũ meũ fidelẽ Dñicum

conce-

concepiſti,qui propter animarum zelum præcipue,ſuum inſtituit ordinẽ. Quid ergo miraris & doles,ſi te duco ad id,quod ab infantia concupiuiſti?At illa reſponſione Dominica paulisper confortata,quaſi cum beata Maria reſpõdit:Quomodo fiet iſtud?Cui Dominus:Prout mea bonitas diſponit & ordinabit. At illa ſicut bona diſcipula,imitatrix magiſtri,Non mea,inquit,Domine voluntas fiat,ſed tua in omnibus,quia ego ſum tenebræ,& tu lux.Ego non ſum,ſed tu es ille qui es.Ego inſipientiſſima,& tu ſapientia Dei patris.Sed obſecro Domine,ſi non nimis præſumo,quomodo fiet iſtud quod modo dixiſti.ſ.quod poſſum ego miſella & omni ex parte fragilis,eſſe vtilis animabus? Sexus enim contradicit,vt noſti ex pluribus cauſis:tum quia contemptibilis eſt coram hominibus,tum etiam quia honeſtate cogente,non decet talem ſexum cum ſexu alio conuerſari.Cui Dominus quaſi cum Gabriele archangelo reſpõdit, quod impoſſibile apud Deum quodcunq; verbum eſſe non poteſt.Inquit enim:Nõne ſum ille ego,qui humanum creaui genus,ſexũq; vtrunq; formaui, ac gratiam ſpiritus mei,vbi volo, effundo? Non eſt apud me maſculus & fœmina,nec plebeius & nobilis,ſed cuncta æqualia ſunt coram me,quia cuncta æqualiter poſſum.Sic enim agile mihi eſt creare angelum,vt formicã & cœlos omnes,vt vnum vermiculum facere.Scriptum eſt de me, quod omnia quæcunq; volui,feci:quia nullum intelligibile,apud me poteſt eſſe impoſſibile.Vt quid igitur contaris de modo?Putas ne,quod inuenire modum neſciam aut non valeam ad id,quod diſpoſui facere ſeu decreui?Verum quia ſcio quod non ex infidelitate,ſed ex humilitate ſic loqueris,volo te ſcire,quod iſto in tempore tantum abundauit ſuperbia, & potiſſime illorum,qui literatos & ſapientes ſe reputant,quod iuſtitia mea nõ poteſt amplius ſufferre,quin eos iuſto iudicio confundat.Sed quia miſericordia mea eſt ſuper oĩa opera mea,primo dabo eis confuſionem ſalubrem & vtilem, ſi voluerint ſe recognoſcendo humiliare, ſicut feci Iudæis & gentibus,quando miſi eis idiotas, per me ſapientia diuina repletos.Dabo,inquit,fœminas,de ſui natura ignorãtes & fragiles, ſed à me virtute & ſapientia diuina dotatas,in confuſionem temeritatis eorum.Quod ſi per hoc recognouerint ſe ac humiliauerint,faciam miſericordiam meam pleniorem cum eis,id eſt, cum illis,qui doctrinam meam per vaſa fragilia,ſed electa,delatam ad ipſos,cum reuerentia qua decet,ſuſcipient & ſequentur,iuxta gratiam ſibi datam.Si autem hanc medicinalem confuſionem deſpicient,eos qui tali modo recuſabunt confundi,ad tot alias confuſiones iudicio meo iuſto deducam,quod totus mundus contemnet & deſpiciet eos. Iuſtiſſimum enim eſt & conſuetum iudicium ſuperborum, vt qui per ventum ſuperbiæ ſe volunt erigere ſupra ſe,deĳciantur etiam infra ſe. Tu igitur abſq; contatione obedias amodo,cum te ad publicum decreuero mittere:quia nec te,vbicunq; fueris derelinquã, nec etiam propter hoc in futuro dimittam,quin te ſolito more viſitem,& dirigam te in omnibus quæ te oportuerit exercere.Quibus auditis,ſacra virgo ſicut vera obedientię filia,inclinata cum reuerentia coram Domino,cellam cum feſtinatione egreditur,& accedit ad domeſticos ſuos,ibiq; cum alĳs ponit ſe ad menſam, vt adimpleat mandatum Saluatoris.Hic paulisper ſige pedem lector chariſſime,quia quod in principio corã Deo promiſi,ſeruare intendo.Dixi enim ſupra,ſi oblitus non es,quod nihil fictum,falſum,vel adinuentum in hoc opere ſcriberem, niſi quod realiter ab ipſa vel ab alĳs percepiſſem. Nunc igitur noueris,quod de quibuſdam materĳs ipſa mecum ſæpe ac ſæpius eſt locuta,nec memorari poſſum formaliter de omnibus verbis eius,tum propter negligentiã, & proh pudor ignauiam meam, tũ quia occupationes quæ mihi ſuperuenerant poſtq̃ eam non vidi, hæc & alia ſuſtulerunt de mente mea. Facit etiam ſatis ad hæc, vt puto, quia ætas corporis iam eſt in declinatione.Primum puto quod ſeneſcit,ſecundum Senecam,memoria eſt. Verum cum talia mihi occurrũt,pono verba quæ veriſimilius mihi videntur fuiſſe dicta,iuxta ea quæ recolo,& iuxta cõditionem materiæ de qua loquor, quamuis ad honorem Dei omnipotentis, & virginis huius ſacræ ſponſæ eius, meamq; confuſionem,confitear quod dũ ſcribo,ipſa faciente,multa & multa occurrant, de qbus prius nullatenus recordabar,ita vt frequenter mihi viſum fuerit, ipſam quodammodo eſſe præſentem,& quaſi mihi dictantem ea quæ ſcribo. Hæc igitur tibi lector ſit regula, quantum ad verba,non quantum ad geſta:quia inter illa nihil pono, quod non perfecte nouerim,& à certo per teſtes,vel per ſcripturam,aut etiam per memetipſum. Item etiam de multis verbis formaliter recolo,& potiſſime illorum,quæ pertinent ad doctrinam,Sed timor offendendi veritatem,facit hic interſeri quæ nunc legis. Nunc autem

adno-

ad noſtram hiſtoriam redeundo, ſtat virgo cum alijs corpore, ſed mente tota cum ſpõſo ſuo. Onerosa ipſi erant cætera cuncta, quæ videbat & audiebat, præter illum quem totis præcordijs diligebat. videbãturq; ei præ amoris magnitudine, horæ quibus ſtabat cũ alijs, nimis prolixæ, ac quodãmodo conuerſæ in dies vel annos: quantoq; citius poterat, reuertebatur ad cellam ſuam, vt inueniret quem diligebat anima ſua: quem dum inueniebat, amplexabatur dulcius, auidiuſq; tenebat, nec non etiam reuerentius adorabat. Tunc cœpit in ea oriri deſiderium, quod dũ vixit in corpore, ſemper creuit ſacræ. ſ. cõmunionis ſumendę, vt non tantũ ſpiritus eius ſpõſo vniretur ęterno, ſed & ſuper hoc, corpus poſſet corpori ſociari. Sciebat enim, ꝙ quãuis ſupuenerabile ſacramentũ corpus Domini, ſpiritalem gratiã cauſet in anima, & ipſam ſuo vniat ſaluatori, q̃d eſt principale intentũ, quare ipſum ſacramentũ eſt inſtitutũ: tamẽ verũ corpus ipſius, veraciter à ſumẽtis corpore ſumitur, & corpus corpori abſq; cũctatione aliqua ſociatur, etſi nõ modo corporeo vſquequaq;. Propter q̃d volẽs magis ac magis ſemp vniri amoris ſui obiecto tã nobili, ſacrã decreuit cõmunionẽ, q̃ valeret, ſæpiſſime frequẽtare. Verũ q̃a de hac materia infra, Dño pſtante, fiendum eſt capitulũ, hic ſup hoc me amplius non extendam.

Porro Dñs de die in diem ipſum ad conuerſandum modeſte cũ hominibus, inducebat & educebat, vt fructum animarũ ex ipſa tandẽ educeret quẽ volebat. Ex quo factũ eſt, ꝙ virgo Dñi, ne appareret in cõſpectu domeſticorum ocioſa, cœpit in ſeruitijs domus quandoq; ſe iterũ occupare, ex quo ſecuta ſunt mirabilia plura & notanda, q̃ in ſequenti capitulo recitãtur, huic primo finali poſito termino. Cuius quidẽ capituli teſtis nõ adducitur alius, quia cuncta per ipſam ſacrã virginẽ mihi reſerata fuere.

¶ De mirabilibus actibus quos exercuit, & de miraculis quæ contigerunt in principio conuerſationis eius cũ hominibus. Caput II.

VIdens virgo Deo dedicata, ſponſi ſui voluntatẽ omnino eſſe, vt quandoq; cũ hominibus conuerſetur, cogitauit taliter inter homines viuere, ꝙ cõuerſatio ſua non eſſet infructuoſa, ſed potius ſecũ conuerſantibus eſſet exemplũ virtuoſe viuendi. Vnde primo actibus humilibus, deinde paulatim charitatiuis pro ędificãdis proximis inſiſtebat, ſemp tã deuotę orationis & cõtinuę nõ oblita, nec nõ & pœnitentia incõparabili comitata. Cœpit ergo actibus ſeruilibus dare operam humiliter nõ modicã, & ancillarũ officia lętanti aio exercere, tã in ſcopãdo q̃ in lauãdo vtẽſilia, quæ ptinent ad coquinam ſiue ad menſam, q̃ etiã coquinæ vilioribus ſe actibus occupando. Hoc aũt faciebat ſingularius, quãdo ancilla domus aliq̃d patiebatur infirmitatis corporeæ. Duplicabatq; tũc ſeruitiũ conſuetũ, quia ſeruiebat ancillæ infirmæ in oĩbus, & loco eius cæteris de domo vices ancillaris ſeruitij rependebat. At quod mirum eſt dictu, nec propter hoc æterni ſponſi ſolatia relinquebat: tã eñ videbatur quaſi naturaliter inclinata omni hora & tempore ad vniendum ſe mentaliter cum æterno ſponſo, ꝙ propter quẽcunq; actum exteriorẽ ſiue corpoream occupationẽ, nullo modo impediebatur ab eius caſtis amplexibus. Sicut enim ignis naturaliter ſurſum tendit, ſic ſpiritus eius igne diuini amoris ignitus, quadam viſibili conſuetudine quodammodo naturata, ſemper tendebat ad ea q̃ ſurſum ſunt, vbi Chriſtus eſt in dextera Dei ſedens. Propter quod ipſa frequenter & ſupfrequenter exceſſum illum, qui dicitur ectaſis, patiebatur in corpore, ſicut mille (vt ita dixerim) vicibus vidimus & experti ſumus ego & fratres, qui ab ipſa eramus ſpiritualiter in Domino geniti verbo vitæ. Mox nanque vt ſacri ſponſi memoria pauliſper recentificabatur in anima illa ſancta, à ſenſibus ſe corporis, quantum poterat, retrahebat, & extremitates corporis, ſcilicet, manus & pedes contrahebantur. Primo quidem in digitis, ſed tandem etiam in ſe ipſis, lociſq; vbi applicabant ſe, tam rigide adhærebant, quod frãgi ſeu comminui potuiſſent potius, quàm inde quomodolibet amoueri. Oculi etiam claudebantur ex toto, & collum rigiditate tabefiebat, ita vt non paruum eſſet corporis eius periculum, collũ ei tangere illo tempore. Sæpe enim Lapa mater eius, huius ectaſis ex toto ignara, vidẽs eã ſic tabefactam & rigidã, collumq; parum p ſinflexum, voluit collũ eius ad ſtatũ cõſuetũ reducere, ſed acclamante ſocia quę nouerat hoc, deſtitit. Poſtquam vero ſpiritus ad ſenſus corporis redijt, tãtus colli dolor ſecutus ẽ, ac ſi fuiſſet crebris ac magnis percuſſionibus collum alliſum. Dixitq; mihi ſacra virgo, dũ hæc coram ipſo recitarentur, quod ſi modicum plus mater ſua de violentia poſuiſſet tunc ad collum rectificandum, fuiſſet ex toto confractũ. Talibus igĩ mentis exceſſibus

dum ſa-

dum ſacra virgo ſrequēter raperetur in altum, ſicut altera Maria Magdalena, ſæpe corpus eius cum ſpiritu eleuabatur à terra, vt quanta eſſet virtus ſpiritum attrahens cernerετur, quod duce Domino, infra latius pateſiet. Sed nunc ad miraculum quod in principio huius ecſtaſis accidit, accedamus.

Contigit ſemel, dum ſacra virgo vilibus, vt dixi, ſeruitijs propriæ domus intenderet, ipſam iuxta prunas ſiue carbones ſedere ignitos, carneſq; in veru aſſandas vertere, iuxta morem vilium ancillarum. Sed dum hæc ſorinſecus agerentur, mens eius non minus igne ſancti ſpiritus aſſabatur interius. Cogitans nanq; de illo quem diligebat anima eius, ipſumq; mentaliter alloquens, in ecſtaſim facta eſt: propter quod ab actu exteriori totaliter deſtitit. Quod aduertens vxor germani ſui, quæ Lyſa dicitur, & adhuc hæc teſtatur, ſciens modum virginis, cœpit ipſa vertere veru, & permiſit eam cœleſtis ſponſi frui amplexibus. Cumq; coctis carnibus illis & facta cœna cunctorum domeſticorum, adhuc illa in ecſtaſi permaneret, Lyſa præfata perfectis cunctis, quæ virgo ſacra facere ſolebat, ſeruitijs, ipſam permiſit ad libitum diuinis potiri ſolatijs: & intrans interiora domus, marito & filijs ſeruitia exhibuit conſueta: quos dum ad ſtratus quietem ſeruiēs deduxiſſet, ipſaq; proponeret vigilare, donec ſancta virgo rediſſet ad ſe, vt finem ecſtaſis videret illius, poſt non paruam moram egreſſa, venit ad locum vbi ſacram virginem Domini raptam dimiſerat, & inuenit corpuſculū eius totaliter ſuper carbones cecidiſſe. Erat enim in illa domo copia magna prunarum, ex eo quod pro decoquendis tincturis maximam lignorum copiam conſumebant. Quod videns, eiulans exclamauit: Heu Catharina eſt tota combuſta. Accedenſq; velociter propius, & ipſam de igne trahens, inuenit & corpus, & indumēta in nullo penitus læſa fuiſſe ab igne, imo nec veſtigiū nec odorem ignis apparere in eis. Et quod plus eſt, nec cineres applicati veſtibus apparebāt, dum tamen diligenti cōputatione facta poſtea, pluribus horis in igne fuiſſe credatur. Perpendis ne lector, quanta fuit virtus ignis interioris latentis in anima virginis huius ſacræ, cuius potentia vis naturalis exterioris ignis fuit ex toto ſublata? Nonne triū puerorum miraculum, tibi videtur quodammodo innouatū? Nec tantum ſemel hoc in ea ignis miraculum accidit, imo ſuit ſæpius repetitum.

Semel enim dum in Eccleſia fratrum prædicatorum de Senis, caput iuxta cuiuſdam columnæ partem infimam reclinaſſet, in qua quidem columna erant quædam figuræ ſanctorum, vna candela cerea, quæ ibi accenſa fuerat per quempiā in alicuius ſancti honorem, cecidit ſuper caput ipſius virginis orantis, ſic accenſa, priuſquam cera totaliter eſſet conſumpta. Mira res, & noſtris maxime ſtupenda tēporibus, candela ſuper velum capitis virginis cadens, lumen ſuum retinuit, quouſq; fomentum ceræ ſuit ex toto conſumptum, & in nullo caput aut velum læſit, nec quodcunq; in ſacro eius velo veſtigium dereliquit. Cum autem cera fuit ex toto conſumpta, ita per ſe ipſum extinctum eſt, ac ſi ſuper ferrum vel durum lapidē cecidiſſet. Huius rei teſtes fuerunt plures ſociæ eius quę viderunt, & mihi poſtea retulerūt. Quarum vna ſuit pręfata Lyſa, ſed alia vocabatur Alexia, tertia vero vocabatur Franciſca. Quarum prima viuit adhuc, reliquæ vero duæ poſt obitum magiſtræ ſuæ cito ſunt ſecutæ eam. Præter hęc ſæpius ac in diuerſis mundi partibus accidit, & potiſſime quando ipſa, imo gratia Dei per eam, animarum fructum faciebat aliquem ſingularem, quod ſerpens antiquus contra ipſam nimium concitatus, permittente Domino, in pręſentia plurium in Chriſto filiorum & filiarum eius, eam totam iactabat in ignem. Cumq; adſtantes eiulantes & flentes ipſam conarētur extrahere de igne, illa ſubridens vultu hilari, egrediebatur de igne, nullam habens in ſe aut in veſtibus proprijs læſionem. Dicebatq; ſuis: Nolite timere, quia mala taſcha eſt. Sic enim vocabat diabolum, quia malus ſaccus eſt animarū. In regione enim illa, taſcha paruus ſaccus vulgariter nominatur. Hoc quidam ex filijs eius, qui vocatur Nerius Landoccij de Senis, mihi teſtificatus eſt, ſe duabus vicibus vidiſſe proprijs oculis, ac cum pluribus alijs vtriuſq; ſexus interfuiſſe. & quia vitam cœlibem & quaſi anachoreticam ducit, & mihi notus diu fuit, fidem adhibeo indubiam dictis eius. Hoc idem teſtatur quidam Gabriel de Piccolominibus de Senis, aſſerens ſe fuiſſe præſentem. Et addit, dum ſemel coram lectulo ſacræ virginis decumbentis, eſſet grande vas teſteum plenum prunis ardentibus, taliter & tāta vi antiquus hoſtis ipſam impegit in ignē, quod capitis impetu percutiens ſuper prunas, vas in plura fruſta confregit, nec tamen caput aut velum capitis eius in aliquo ſuit læſum ab igne vel ab impetuoſo caſu: imo ſubridens, pariter & deridens

malignū

malignum perſecutorem virgo, ſeipſam abſq; nocumento erexit, replicando ſæpius, mala taſcha. Similia leguntur in vitis patrum de Euphraxia. Nec eſt mirum, ſi permittit Deus hoc de ſponſis ſuis, qui permiſit ſuper pinnaculum templi & ſuper montem excelſum, per eundem malignum deferri filium vnicum cordis ſui. Trãſiui fateor lector chariſſime, de primis quaſi ad vltima, ſed identitas materiæ me ad hoc coegit, & ne poſtmodum reiterare cõpellerer miracula, quæ Dominus per eam in ignis elemẽto patrarat, hanc feci tranſgreſſionem. Sed redeundo ad ordinem noſtræ hiſtoriꝫ, virgo ſacra iam ſummo doctore docente, imo etiam compellente, addiſcebat quotidie amplius, & in lectulo florido frui ſponſi cœleſtis amplexibus, & ad conuallem liliorum deſcendere, vt fœcundior redderetur, nec alterum pro altero dimittere aut diminuere, quod eſt ſummæ perfectionis, & plus q̃ perfectę dilectionis in via. Verum quia omnium operum eius, dilectio erat radix & cauſa, opera charitatis proximi, cętera eius cuncta opera excedebant. Hæc autem opera erant in duplici genere, ſicut & proximus duplicem ſubſtantiam habere dinoſcitur, ſpiritalem .ſ. & corpoream. Sed quia de imperfectis ad perfecta aſcendere, eſt ſecundum ordinem naturalis doctrinę, idcirco prius dicemus de charitatis operibus eius, quæ operata eſt erga corpora proximorum. Secundo de his, quæ fecit pro animarum ſalute: ſi tamen iſtud ſecundum erit dicibile, quod non puto. Porro primum, propter excellentiam factorum oportet diuidere in opera, quæ circa ægrotãtium exercuit corpora, & ea quæ pro ſubueniendis fecit neceſſitatibus proximorum, quia notabiliſſima ſunt, & quodlibet tale opus eius, diuinum ſecum defert miraculum venerandum. Primum igitur ſequens capitulum, erit de miris quæ geſſit ſubueniendo neceſſitatibus egenorum. Secundum vero de mirabili charitate, quam oſtendit erga corpora infirmorum. Et ſic finem huic impono capitulo, cuius continentiæ teſtes, quia ſuperius etiam nominatim poſui, hic non putaui amplius repetendos.

¶ De miris quæ geſſit ſubueniendo neceſſitatibus egenorum. Caput III.

CErnens vlterius virgo Domino deſponſata, ſe ſponſo æterno tanto effici gratiorem, quanto proximis ſe clementiorem redderet, ad ſubueniendum proximis in eorum neceſſitatibus largiter ex cordis profunditate ſe præparat & adimplet. Verum quia nihil tanq̃ ſuum in hoc ſeculo poſſidebat, ſicut vera religioſa, quæ tria principalia vota ſtatuerat obſeruare, vt in prima parte dictum eſt, ne alienam rem inuito Domino contraheret, patrem adit & ſupplicat, quod de eius licẽtia & voluntate, poſſit de his quę ei & eius domui Dominus concedebat, pauperibus iuxta conſcientiam ſuam, eleemoſynam elargiri. Quod ille tanto conceſſit libentius, quanto tunc clarius cognoſcebat, filiam per viam Dei perfectiſſime ambulare. Conceſſit igitur & non tantum per ſe in ſecreto, quinimo cunctis de domo ſua publicum dedit mandatum, dicens: Nemo dulciſſimam filiam meam impediat, cum vult eleemoſynam facere, quoniam ego do ei plenariam poteſtatem, etiam ſi dare velit quidquid habeo in hac domo. Qua licentia tam plenarie obtenta, cœpit virgo ſacra non tam dare, quàm diſpergere bona patris. Attamen quia ſingulariter viguit dono diſcretionis, non quibuſcunq; volentibus, ſed indigentibus quos nouerat, etiam ſi non peterent, large ſubueniebat. Inter hęc venit ad notitiam eius, quaſdam familias eſſe indigentes, non longe à conuicinio ſuo, nec tamen domui ſuæ appropinquantes, quæ magnam ſuſtinebant penuriam, & erubeſcebant eleemoſynã petere. Quod illa non aure ſurda pertranſiens, imitata beatiſſimum Nicolaum, ſummo diluculo portans frumentum, vinum & oleum, & cętera quæ habere poterat, per ſe ipſam ſolam ad oſtia domus ibat egenorum illorum, & Domino mirabiliter faciente oſtia ipſa inueniebat aperta: ponebatq; infra oſtia quidquid detulerat, retractoq; ad ſe oſtio fugiebat.

Accidit autem eam ſemel corpore infirmari, ita vt à planta pedis vſq; ad verticem eſſet totaliter tumefacta, nec de lectulo ſurgere, aut ſuper pedes ſtare valeret. Audiuitq; quandam eſſe paupercula viduam, in ſecundo conuicinio domus ſuæ, cum filijs & filiabus eſuriem patientem non modicam & penuriam. Quæ mox cordiali mota compaſſione, ſponſum ſequenti nocte ſuũ orauit, vt ſibi tantam valetudinem ad tẽpus cõcedere dignaretur, quod poſſet illi pauperculæ ſubuenire. Statimq; ſurgens ante diluculum, & domum circuiens, impleuit ſacculum quem inuenire poterat, tritico: flaſconem

ſeu vas vitreum gratia de vino, vaſculumq; aliud oleo, ac quæcunq; reperit eſui deputata, & intra cellulam ſuam deportauit. Porro quamuis quodlibet eorum per ſe potuiſſet deferre ad cellam ſuam, ſimul tamen collecta, per tantum itineris ſpacium, non videbatur ei poſſibile, per eam portari ad domum viduæ ſupradictæ. Adaptans igitur nihilominus cuncta prædicta, ſuoque corpuſculo applicans, aliquid ſcilicet brachio dextro, aliquid ſiniſtro, quoddam humeris, quoddam aliud ligans ad proprium cingulum, ſub ſpe cœleſtis auxilij tentabat leuare onus. Et mox faciente mirabiliter Domino, tam agiliter leuat, ac ſi omnis ponderoſitas de rebus illis omnibus ſimpliciter eſſet abducta. Fatebatur enim tam mihi quàm cæteris confeſſoribus ſuis, quod ratione ponderis, res illas ita ponderabat agiliter, ac ſi vnam paleam detuliſſet: nec plus omnia ponderabant ei protunc, quàm ſi paleam vnam portaſſet: cum tamē diſcreto facto computo, centum libras vel circiter deberent naturaliter ponderare illa, quæ tunc portauit. Pulſata igitur ſummo diluculo campana diei, antequā non licet circuire, ſancta virgo licet iuuēcula, quamuis toto corpore tumefacta, mox ſola propriam domū egreditur cum pia ſarcina ſua, & verſus domum pauperculæ ſic velociter properat, ac ſi nihil pateretur, nihilq; ſuper ſe ponderis baiularet. Cum autem appropinquaret habitaculo inopis, cœperunt res illę tam grauiter ponderare, quod nullo modo videbatur poſſibile, ipſas eam deferre poſſe per vnum paſſum. At illa perpendens ludum eſſe prędulciſſimi ſponſi ſui, clamauit ad Dominum cum fiducia, & onus leuauit cum difficultate, vt amplius mereretur, & venit ad oſtiū habitaculi illius egenæ. Reperienſq; illud diuino nutu ex ſuperiori parte apertū, intromiſſo brachio ex toto aperuit & onus intra domum depoſuit. Quod deponendo, tanto repletum eſt pondere, vt ſono ſuo pauperculam excitaret, ex quo ipſa coacta eſt fugere. Sed ludente adhuc ſponſo cœleſti cum ea, non poterat. Nam virtus ei data, cum de lectulo ſurrexit orans, ibi quaſi totaliter ablata eſt. Remanſitq; grauis, vt prius erat, & debilis, nec poterat ſe mouere. Quapropter mœrens pariter & ſubridens, ludentem ſponſum alloquitur, dicens: Cur me prædulciſſime ſic ſeduxiſti? Nunquid bonum tibi videtur, ſi me hic deluſeris, & confundas tenendo? Nunquid ſatuitates meas vis cunctis hic habitantibus, & poſt modicū hic tranſeuntibus propalare? An forſitan oblitus es miſericordiarū tuarum, quas indigniſſimæ ancillæ tuæ dignatus es demonſtrare? Redde mihi, obſecro, vires, vt redire poſſim ad propriam domum. Hoc cum diceret, ſemper conabatur abſcedere, dicens etiam corpori ſuo: Oportet quod vadas etiam, ſi mori deberes. reptans igitur magis quàm tranſiens parumper ſeceſſit: ſed non adeo, quin egena illa ſurgeret, atque cognoſceret habitum ſuæ benefactricis, ex quo rurſus coniecturauit perſonam. Sponſus autem æternus vidēs ſponſæ ſuæ cordialem afflictionem, & quodammodo ſuſtinere non valens, reſtituit ei virtutem quam ante tribuerat, ſed non ita perfecte. Quapropter cum difficultate venit ad domum, antequam illuceſceret dies clara, & decidit in lectum, ſicut prius, debilis. Sic enim ſe eius corporales infirmitates habebant, non naturali ordine, ſed iuxta quod mandabat altiſſimus, prout infra, concedente Domino, patefiet. Habes igitur lector innouatum opus beatiſſimi Nicolai, non ſemel, ſed ſępius, & cum graui corporis infirmitate completum. Sed proſequamur vlterius, & quęramus an glorioſi Martini largitatem valeamus quomodolibet reperire.

Semel exiſtente ipſa in Eccleſia fratrum prædicatorum de Senis, venit quidam pauper ad eam, & petiuit pro Dei amore ſuis neceſſitatibus ſubueniri. At illa nihil habens ibi quod pauperi poſſet dare, quia non conſueuerat aurum vel argentum deferre, monebat pauperem, vt pręſtolaretur quo vſq; domum ipſa rediret, quia libenter ei, & copioſe de his quæ ibidem eſſent, eleemoſynam faceret. Sed pauper ille, qui (vt puto) alius fuit, quàm apparentia demonſtraret: Si habes (inquit) aliquid quod mihi des, hic illud peto, quia tantum expectare non poſſum. Illa vero nolens eum deſpoliatum dimittere, cogitauit anxia quid pauperi elargiri valeret, vnde neceſſitati eius ſubueniretur. Et cogitanti occurrit crux quædam argentea paruæ quantitatis, quæ iuxta conſuetudinem ſolet inſeri filo inter nodulos illos, qui Pater Noſter vulgariter appellantur, eo quod ad ipſorū numerū oratio dñica replicatur. Hoc igitur Pater Noſter ſacra virgo habēs in manibus, & ibidē crucē paruā argenteā, filū feſtina fregit, & eā paupi cum lętitia ē largita. Qui cruce habita, totus iucūdus abſceſſit, necà quoquā alio eleemoſynā petijt, ac ſi tantum pro illa cruce habenda veniſſet. Nocte autem ſequente

oranti

oranti iuxta ſuam conſuetudinem virgine Domini, apparuit ei ſaluator mundi, habens
crucem illam in manibus, ornatam multis lapidibus precioſis, & dixit: Agnoſcis ne
crucem iſtam filia? Et illa: Optime agnoſco, ſed non fuit apud me ita pulchra. Et Domi
nus: Tu mihi hanc heſterna die dediſti cum charitatis & largitatis amore, qui amor de-
ſignatur per hos lapides precioſos. Et ego promitto tibi, quod in die iudicij, coram
vniuerſo angelorum & hominum conuentu, tibi eam talem vt vides, ad tui culmen
gaudij præſentabo, nec occultabo, nec occultari permittam opus miſericordiæ mi-
hi per te impenſę, in die qua patri miſericordiam & iudicium decantabo. His dictis,
diſparuit, mentem relinquens virginis, gratiarum humiles actiones vndiq; depro-
mentem, nec non & valde accenſam ad ſimilia peragendum: quod & ſequentis rei
probauit euentus.

Allectus nanq; ſponſus ſuperamabilis animarum, ſponſæ ſuæ charitatiuis & miſeri-
cordibus actibus, ipſam propter noſtrum exemplum tentat & prouocat ad maiora.
Et vna ſiquidem die, hora tertiarum iam in prædicta Eccleſia decantata, poſtquam
cuncti receſſerant, & ipſa quæ diutius orare conſueuerat, ſola cum vna ſocia remanente
in Eccleſia, & de capella ſororum, quæ in eminenti loco eſt, deſcendiſſet vt rediret
domum: ecce apparuit ipſe Dominus ſponſæ ſuæ in forma iuuenis denudati, & paupe-
ris ac peregrini, qui ætatis triginta duorum vel trium annorum, vel circiter appare-
bat, & petiuit vt ſibi pro Deo ſuccurreret pro aliquo indumento. At illa iam ad mi
ſericordiæ opera ſolito plus accenſa. Expecta, inquit, chariſſime paululum hic, donec
de capella illa reuertar, & ſtatim tribuam indumentum. Retrogreſſaq; ad capellam
vnde deſcenderat, tunicam quam ſine manicis ſub exteriori tunica propter frigus inte-
rius deferebat, per pedes ſocia iuuante depoſuit caute pariter & honeſte, ac cum grandi
lætitia pauperi tribuit. Qua recepta, repetit plus ille pauper, & ait: Eia oro Domina,
ex quo mihi de indumento laneo prouidiſtis, vt de lineis tegumentis etiam mihi pro-
uidere velitis. Quod illa libentiſſime annuens: Veni poſt me, inquit, chariſſime: quia
quod petis, integraliter tibi dabo. Præcedit igitur ſponſa, & ſponſus ignotus ſubſe-
quitur. Illaq; paternam domum ſubintrans, accedit ad locum vbi panni linei patris &
germanorum erant reconditi. Acceptaq; camiſia & femoralibus, lætanter pauperi
tribuit. Sed ille his habitis, adhuc non deſtitit à petendo. Sed obſecro, inquit, Domi-
na, quid faciam de tunica iſta quæ manicas ad brachia non habet tegenda? Date mihi
aliquas manicas, vt recedam à vobis totus indutus. Quod illa percipiens, in nullo attæ-
diata, ſed magis accenſa, domum circuiuit, & diligenter quærit, ſi poſſit aliquas mani-
cas inuenire. Caſuq; reperit tunicam ancillæ domus paternæ nouam, quam necdum in-
duerat, ad perticam pendentem, quam feſtine deponens, & manicas inde velociter fe-
ſtine diſſuendo auferens, gratioſe tribuit pauperi prælibato. Quo pacto adhuc inſtat il-
le qui tentabat hactenus Abraham, & ait illi: Ecce Domina, induiſtis me, de quo vobis
gratias referat ille, pro cuius amore hæc feciſtis. Sed ego habeo adhuc ſocium vnum,
qui degit in hoſpitali, qui etiam multum indiget veſtibus, ſi velitis ei aliquam veſtem
mittere, deferam ei ex parte veſtra libenter. At illa largitatis à feruore in nullo remiſſa
vel mota propter petitionum replicationem egeni illius, cogitauit intra ſe, vnde poſſet
habere veſtem ad induendum pauperem in hoſpitali degentem. Verum rememorans,
quod omnes de domo præter patrem, ægre ferebant eleemoſynas ſuas, & ea quæ ha-
bebant, claudebant ſub clauibus, ne pauperibus daret: inſuper diſcrete conſiderans, ꝙ
ancillæ ſatis abſtulerat, nec erat ei totum auferendum, quoniam etiam inops erat, non
poterat eius conſideratio figi ſeu firmari in pectore virginis, in quo fuit facta diſputatio
ſerioſa, vtrum vnicum quod ſibi dimiſerat, tunicæ indumentum deberet illi pauperi
dare. Arguebat charitas ad partem affirmatiuam, ſed ad partem negatiuam ſe oppone-
bat virginalis honeſtas. Quibus ſic concertantibus, vicit tandem charitas charitatem:
charitas ſ. quæ reſpicit animas, charitatẽ, quæ corporibus proximorum compatitur. Co
gitauit enim quod ſi abſq; veſte incederet, non paruum inde ſequeretur ſcandalũ pro-
ximorum, quorum animæ plus erant diligendæ, quàm corpora: nec propter eleemoſy
nam corporalem erant ſcandalizandæ animæ quoquo modo. Vnde pauperi ſic reſpon
dit: Vere chariſſime, ſi liceret mihi abſq; hac tunica remanere, libentiſſime traderem eã
tibi: ſed quia non licet, nec aliunde poſſum nunc veſtem habere, rogo vt non hoc graue

ſeras. Superlibenter enim tibi quæcunq; petis, tribuerem. At ille ſubridens: Bene, inquit, aſpicio quod libentiſſime mihi dares quæcunq; poſſes. Bene vale. Viditq; quodammodo in receſſu eius quędã ſigna, quod eſſet ille, qui tam frequẽter & clare apparere ſibi ſolebat, ſecumq; tam familiariter conuerſari. Ex quo remanſit cor virginis ambiguum ſimul & ardens. Verum quoniam omni tali dono ſe indigniſſimam reputabat, reduxit ſe ad exercitia conſueta, in quibus occupabat quotidie tempus ſuum. Nocte autẽ ſequenti ſaluator mundi Dominus Ieſus Chriſtus ei oranti manifeſte in forma pauperis illius apparuit, habens tunicam illam ſibi per virginem datam in manu, ornatam margaritis & vernantibus ac coruſcantibus gemmis, & dixit: Agnoſcis ne dilectiſſima filia tunicam iſtam? Quę cum dixiſſet ſe ipſam agnoſcere, ſed non taliter dediſſe eam ornatã, ſubintulit Dominus: Tu mihi tunicam hanc heri cum tãta liberalitate dediſti, meq; nudum tam magna cum charitate veſtiſti, vt frigoris ignominiæ pœnas à me fugares. Et ego nunc tibi veſtem inuiſibilem quidem hominibus, ſed tibi etiã ſenſibilem de meo corpore ſacro dabo, qua vterq; homo tuus ab omni nociuo frigore protegetur, quouſque cum gloria & honore coram ſanctis & angelis ſuo tempore veſtietur. Moxq; de vulnere & cicatrice proprij lateris, ſuis ſacratiſſimis manibus traxit quandam veſtem coloris ſanguinei, vndiq; radios emittentem ad menſuram virginalis corpuſculi, qua virginem eiſdem cum ſacris manibus induit, dicens: Hanc veſtem tibi trado dum es in terris, cum eius effectibus, in ſignum & arram veſtimenti gloriæ, quo tempore ſuo veſtieris in cœlis. Sicq; diſparuit viſio. Huius autem muneris adeo fuit efficax gratia, nõ modo in anima, ſed etiã in corpore virginis ſacræ, ꝙ ex illa hora nunq̃ plures tunicas hyemali tempore deferret q̃ æſtiuo: ſed vnica ſuper tunicellam interiorem tunica exteriori contenta ſemper fuit: & omni tempore, nunquam propter intemperiem hyemalem, quam (vt mihi faſſa eſt) nullatenus ſentiebat, extũc quamcunq; ſibi ſuperaddidit veſtem, vel operimentum corporeum augmentauit: imo veſtem illam ſemper ſentiens ſuper ſe, in nullo ſe alia indigere tunica etiam ad ſenſum percipiebat.

Perpendis ne lector, quantæ fuerit excellentiæ virgo iſta, quæ in occultis eleemoſynis beatiſſimi ſequens Nicolai veſtigia, in propriarum veſtiũ dono glorioſo aſſimilata Martino, ſuorum operum approbationem non tantum per viſionem ſaluatoris & acceptationem verbalem eius perciperet, ſed rurſus æterni præmij promiſſionem ab infallibili acciperet veritate, nec non & ſenſitiuo ac perpetuo ſigno in ſeipſam ſentiret continue, q̃ grata fuerint donatori omnium dona ſua. Quid enim tibi videtur, cũ dixit Dñs in die iudicij ſe crucem illam argenteam oſtenſurum, & iterum hanc ſacrã virginẽ in cœlis indumẽto glorię veſtiturũ, niſi eius finalem nõ modo ſalutẽ, ſed excellentem gloriã patẽtiſſime reuelaſſe, ac ꝓdeſtinationem ipſius æternã abſq; velamine reſeraſſe? Quod de ſupra nominatis ſanctis nequaq̃ poteris reperire, ꝙ. ſ. dum eleemoſynas illas fecerunt notabiles, fuerit reuelata eis p̄miatio ęternaliter ſecutura. Martinus (ait Dominus) adhuc catechumenus, hac veſte me contexit, ſed non addidit: Ego illi glorioſam veſtem dabo in cœlis: quãuis ita finaliter fit ſecutum. Nec etiam tunc aliquod ſenſibile ſignum datum eſt ei de veſte gloriæ ſecuturę, ſicut huic ſacræ virgini cernis fuiſſe factum. Nec paruipẽdas tales reuelationes & talia ſigna, q̃ ſecuritas de finali ſalute tantũmodo, tantũ gaudium, tantamq; cõſolationem cauſat in anima, ꝙ nec lingua, nec calamo foret poſſibile declarari. Quid ergo tunc facit ſecuritas de magna in cœlis gloria obtinenda? Hinc poſtea procedit virtutum cunctarum augmentũ, patientię. ſ. fortitudinis, temperantiæ, ſollicitudinis & diligentię in operibus ſanctitatis, fidei, ſpei, & charitatis, & vniuerſorum virtuoſorum habituum indeficiens incrementum. Omniaq; prius difficilia, facilia fiũt: nec non & omnia poteſt anima illa portare vel agere propter eum, q̃ electionẽ ęternã ſibi de ſe factã notificat, indicibiliterq; cõfortat. Habes igitur ex hoc in hac ſacra virgine ſingulare quoddam ex his quæ ſuperius percepiſti, ſed ęſtimo quod maiora & magis ſingularia infra percipies. nunc aũt quod incepimus, proſequamur.

Alia quoq; vice virgo Deo accepta, igne compaſſionis indeſinenter ardens interius, ſenſit pauperem quendam, qui voluntarie ſe tẽporalibus priuauerat propter Deũ, penuriam cibilium pati: quapropter quandã burſam lineã tunicę ſuæ conſutã ab intra, quã ꝓpter caſus cõſimiles deferebat, ouis gallinarũ impleuit, vt Chriſtũ in ſuo paupere recrearet. Accedẽs igit̃ ad locũ vbi pauper habitabat iã dictus, quandã intrauit Eccleſiam,

vbi mox

vbi mox ſpiritus eius memorans quod domus orationis erat, cœpit ſurſum orando aſcendere ad eũ,cui vnitus ſemper manebat,& ſic corporeos relinquere ſenſus, modo quo ſupra in pręcedenti capitulo dictum eſt.Sicq; facta in eſtaſi,corpus ad illam partẽ ſe reclinauit à caſu , vbi plena ouis burſa pendebat:totũq; corporis pondus ſup eandẽ burſam reductum eſt,in tantum, quod anulus quidam cupreus & latus, quem ſolent ſartores,dum ſuunt,tenere in digito,qui & in eadem burſa ſimul cum ouis tunc erat, cõminutus & fractus eſt in tres partes. Oua vero,quæ charitas ibi reconderat,cupri fortitudinem excedentia,in nullo fuerunt nec aliqua ex parte læſa,ſicut ſi non fuiſſent ibidem. Mirum dictu,ſed mirabilius factu nimis:pluribus horis ſuſtinuerũt oua illa totum pondus virginalis corpuſculi,nec ipſorum tenuiſſimi cortices in aliquo ſunt confractis & q non potuit anulus cupreus ſuſtinere,ouorum teſta fragiliſſima ſuſtentauit.Nec fuit quomodocunq; poſſibile,quod pondus virginei corporis totum ſuper anulum immineret, ſi quis quantitatem tam ouorum,q̃ incũbentis corporis, velit diligenter quãtitati anuli cõparare.Faciebat ergo quaſi continue charitas infuſa cordi virginis huius ſacræ , non tantum auxilium proximo per opera pietatis,ſed etiam honorem Altiſſimo per miraculoſa opera deitatis.Quod vt apertius demonſtretur,vnum intendo narrere mirabile,de quo tot teſtes fuerunt,quot in domo paterna vtriuſq; ſexus homines habitabant. Qui, vt à multis fide dignis audiui,numerum circiter vigenarium faciebant.

Narrant ſiquidem mihi Lapa mater eius,Lyſa cognata, frater Thomas primus cõfeſſor eius,& q̃ plures alij,qui conuerſabantur in domo tunc Iacobi huius ſacræ virginis genitoris,q tempore quo ex eiuſdem Iacobi larga licentia, ipſa largiſſime pauperibus eleemoſynas faciebat,contigit per familiam domus,eiuſmodi vegetis vinum potari,q̃d ex accidenti deterius factum erat.At virgo quæ panem & vinum,& cætera vitam corpoream ſuſtentantia,egenis non deteriora,ſed quantum poterat, meliora pro Dei honore dare ſolebat: hoc cernens, alterius vegetis vinum hauriens bonum,de quo nemo adhuc quidq̃ hauſerat,pauperibus quotidie propinabat. Veges aũt ſeu vas hoc vini boni tot continebat in ſe metretas ſeu menſuras , quod ſecundum omnem æſtimationem & conſuetam,debebat ſufficere domus familiæ per quindecim dies vel ſtricte diſpẽſando ad ſum nũ per viginti. Verum antequã de hoc vaſe propinaretur familiæ , virgo Domini per multos dies pauperibus in abundantia quotidie propinarat : quia de his quæ in domo erant,nihil poterat prohiberi. Tandem poſt dies non paucos,cœpit qui de cellario curam gerebat,eodem de vaſe familiæ ordinarie miniſtrare: nec propter hoc virgo deſtitit à conſueta largitione: imo tanto largius erogabat, quanto latentius, familia inde bibente,hoc abſq; animaduerſione domeſticorum ſe putabant facere. Tranſierunt non tantum quindecim dies vel viginti,potante familia idem vinum, ſed menſis integer & completus,& adhuc vas de quo hauriebant, non oſtendebat ſe plus ſolito diminutum. Mirantur germani virginis,cæteraq; familia,& cum patre conferunt,gratulantes quod vas illud tanto tempore familiam ſufficienter potaſſet,& adhuc ſe oſtendebat non paruo tempore duraturum. Addebaturq; omnibus de ipſo vino potantibus admiratio gratulabunda,quia nullus eorum recordabatur ſe vinum tam bonum,& tam boni & grati ſaporis bibiſſe. Lætificabat igitur vinum hoc illorum hominum corda , non modo ſua mirabili quantitate,ſed etiam ſua delectabili qualitate.

Porro illis neſcientibus vnde hoc eueniret, virgo ſacra quæ nouerat fontem boni , vnde prodibat tantum miraculum, cœpit largiſſima manu & manifeſte pauperibus omnibus quos reperire poterat,de dicto vino miniſtrare.Sed nec ſic etiam vas illud minui poterat,nec ſapor vini quomodolibet mutari. Tranſiuit ſic menſis ſecundus,aduenitq; tertius,& adhuc perſeuerauit vt prius,ita vt iam appropinquarent vindemiæ, vaſaq; nouo vino replenda,inciperent præparari.Quamobrem optabant prępoſiti negocij domus,vt vas euacuaretur ex toto,nouoq; vino repleretur,quod iam ex torcularibus redundabat. Porro nec tunc ſe diuina largitas retrahebat.Præparantur igitur cætera vaſa,vino nouo replentur,ſed adhuc torcularia vinum habent.Ex quo ille muneris qui pro tũc præſidebat,mittit vt vas illud euacuaretur & præpararetur:ſed reſponſum accepit, quod veſpere præcedente immediate,magnus flaſco vini puri & albi, & clari,de vaſe illo exhauriendo eſt extractus,nec videbatur ſolito amplius diminutum. Propter quod ille quaſi ſtomachans, replicauit: Exhaurite vinum totum quod ibi eſt, & ponite alicubi, vaſq; aperite,diſponite pro nouo vino recipiendo,quoniã amplius expectare non poſ-

ſumus. Mira nimium res, noſtriſq; temporibus quodãmodo inaudita: Vas de quo vinum clarum p̄cedenti die abundanter egreſſum fuerat, apertum totaliter eſt, nec inuentum eſt in eo veſtigium vini, ac ſi per plures ante menſes nec gutta in eo vini aliqua remanſiſſet. Itaq; ac taliter deſiccatum ab omnibus viſum eſt, quod nulli dubium eſſe potuit, ex illo vaſe per longum ante tempus vinum hauriri non potuiſſe, de quo haud dubium ſtupor quemlibet cernẽtium non paruus arripuit. Cœperunt hic magis aduertere augmentum miraculoſum quantitatis & qualitatis vini, quod tam diu durauerat hactenus, dum ſiccitatem vaſis in præſentiarum aſpiciunt proprijs oculis tam patenter.

Hoc miraculum patratum & diuulgatum eſt Senis eunc tẽporis, cuius tot teſtes fuerunt, quot erãt domus illius habitatores, quãuis ego nominauerim ſuperius aliquos & aliquas nominibus proprijs, q vel q̃ mihi hoc retulerũt. Et ſic finẽ huic capitulo dabo.

¶ De mirabilibus factis quæ fecit ſeruiens neceſſitatibus infirmorũ. Caput IIII.

ADmiranda menti huius virginis inerat cõpaſſio egenorum, ſed longe mirabilior & excellentior pietas erga infirmantes, detinebat cor eius: propter quã inaudita quodammodo geſſit opera, quæ ignorantibus forſan incredibilia videbuntur. ſed nec propter hoc ſunt ſub ſilentio tranſeunda, imo potius pro maiori omnipotentis Dei gloria, integraliter recitanda. Fratris Thomæ prædicti, & fratris Bartholomæi Dñici de Senis, nunc ſacræ Theologiæ magiſtri, ac prioris prouincialis Romanę prouincię narratio & ſcriptura, qbus addunt q̃plures matronę, etiã p̄ter Lapam & Lyſam ſuperius nominatas, quæ dignæ ſunt omni fide, mihi neceſſitatem imponunt, vt recitem quæ ſequuntur.

Fuit in ciuitate Senenſi quædam infirma & inops, Tecca nomine, quæ ob temporalium rerum carentiam, coacta eſt hoſpitale aliquod petere, in quo infirmitatis ſuæ remedia inuenire valeret, quæ per ſeipſam habere non poterat. Vnde accidit in quodam eã hoſpitali admodum tenui receptari, in quo vix reperit ſuam neceſſitatẽ. Infirmitas vero eius increuit in tantum, quod leproſa in toto corpore facta eſt, ex quo in maiorem deuenit miſeriam, quia propter infectionem vitandã, non erat qui vellet ei ſe coniũgere miniſtrando: quin potius extra ciuitatem, vt moris eſt talium, eam emittere diſponebant. Hoc dum ſacra virgo ſenſiſſet, ad dictũ hoſpitale charitatis ardore plena feſtinanter acceſſit, pręfatamq; leproſam domeſtice viſitans pariter & contrectans, non modo temporalium rerum auxilium, ſed etiã proprium miniſteriũ obtulit vſq; in finem abſq; defectu: ipſumq; quod verbo dixerat, factis perfectiſſime impleuit. Nam quolibet mane, & quolibet veſpe, dictam infirmam perſonaliter viſitabat, nec nõ & per ſe ipſam cuncta victui eius neceſſaria parabat & miniſtrabat, ſponſumq; ſuũ in leproſa illa intuens mẽtali oculo, cũ omni ei diligentia & reuerentia ſeruiebat. Quod quamuis magno virtutis culmine virginis ſacræ procederet, in ęgrota tamen ipſa vitium ſuperbiæ & ingratitudinis generauit. Sic enim ſæpe contingit in his, quorum mentes humilitatis virtus non poſſidet, vt .ſ. inde ſuperbiant, vnde humiliari amplius debuerũt: & vnde gratias agere debuerant, ad irrogãdas iniurias prouocentur. Sic ęgrota pręfata ex humilitate ac charitate virginis huius beatę, ad arrogantis indignationis vitiũ eſt deducta. Vidẽs enim eã tam indeficienter ſeruitio ſuo deditã, cœpit quaſi ex debito exigere, q̃d ex charitatiua liberalitate fiebat: ſeruitricemq; ſuã verbis exaſperantibus obiurgare, ac obiurgatiõibus ſuis contumelias addere, cũ nõ exhiberent quę cupiebat, ad votũ. Cõtingebat quãdoq; virginẽ Dñi orationẽ ſuam de mane in Eccleſia protrahere pauliſp amplius ſolito, ac per cõſequens tardius ad ſeruitium exhibendum venire. Qua veniẽte, infirma illa impatiẽs, verbis eam iracundis aggrediebatur ſimul & deriſorijs, dicens: Bene veniat dña regina de fontebrãdo. Sic eñ vocatur regio, vbi domus paterna virginis erat & eſt. O q̃, ingebat, glorioſa eſt hęc regina, q̃ per totã diem ſtat in Eccleſia fratrũ? Nũquid fuiſtis p totũ mane cũ fratribus? Domina, non videmini poſſe ſaturari de fratribus illis. His & ſimilibus verbis, quantum ex ipſa erat, prouocabat ancillam Chriſti. Sed illa in nullo nec tenuiter mota, ſicut ſi genitrici propriæ reſpondiſſet, humiliter & dulciter cõſolabatur eã, dicẽs: Dulciſſima mater, propter Deum nolite turbari. quãuis enim parum tardauerim, cito tamẽ perficiã totum quod expedit pro ſeruitio veſtro. Feſtinanſq; igne accenſo, olłamq; ſuperponendo, cibũ parabat pro ſua obiurgatrice, ac cętera neceſſaria mira ac celeri diligentia miniſtrabat, ita vt etiam ipſa impatiẽs miraretur. Hoc diuturno durauit tempore, nec vnquã potuit mens virginea tædio affici, nec à conſueti feruore ſeruitij

tepeſcere

tepeſcere quoquo modo. Mirabantur plures, ſed Lapa genitrix eius inde turbabatur, et clamabat, dicēs: Filia mea tu eris leproſa indubie. Nullo modo aſſentiā ꝙ leproſæ illi ſeruias. At illa fiduciam ſuam totam habens in Domino, dulcibus verbis mitigabat matris furorem, vt ſuam infectionem non pertimeſceret, admonebat: ſeruitium autem illud ſibi conceſſum à Domino, ſe non poſſe dimittere teſtabatur. Ac ſic cuncta impedientia charitatis ſeruitium ſubmouens, in opere ſancto incepto perſeuerabat. Quod perpendens hoſtis antiquus, ad aliam ſe artem conuertit: & permittente Domino, pro glorioſiori ſponſæ ſuæ triumpho, infectionem lepræ ad manus ſacræ virginis deducit. Cœpere nanq; manus eius, quibus corpus contrectabatur leproſæ, lepra infici manifeſte, ita vt cuicunq; manus ſacræ virginis intuenti dubium non eſſet ipſam iam lepra infectā. Sed illa in nullo propter hoc à ſancto ſuo recedens propoſito, præeligebat potius totaliter leproſa effici, ꝗ inchoatum dimittere officium charitatis. Spernebat igitur velut lutū proprium corpus, & quidquid illi contingeret non curabat, dummodo ſponſo ſuo æterno grato ſeruitio deſeruiret. Stat igitur hęc infectio non paucis diebus: ſed virgini ſacræ præ amoris cœleſtis magnitudine, pauciſſimi videbantur. Verum ille qui percutiendo ſanat, deijciendo erigit, & diligentibus ſe omnia cooperari facit in bonū, poſtquā complacētet aſpexit fortitudinem ſpōſæ ſuæ, non diu paſſus eſt infectionē illam durare. Aduenit enī non diu poſt tēpus conſummationis infirmæ illius, ac ſacra virgine aſtante, ac etiam efficaciſſime cōfortante, ex hac luce migrauit. Quo facto, licet corpus eius aſpectui eſſet horrendum, diligentiſſime lauit ipſa, veſtiuit, in feretro decenter repoſuit, nec non & poſt celebratas exequias proprijs manibus ſepeliuit. Sepultura vero eius expleta, mox de virginis manibus oīs infectio lepræ ita euanuit, ac ſi nunꝗ fuiſſent infectæ: imo videbatur, ꝙd manus eius decore ſuo cuncta corporis eius mēbra excederent, & quaſi ex lepra nitorem ſuſcepiſſent. Perpendis ne lector, in hoc vno ſacræ virginis opere, omniū congregationē virtutum? Regina quipem virtutum charitas & forma earum, mouit eam ad hoc ſeruitium peragendum pariter & complendum. Charitatem autē humilitas ſociauit, quæ tam deſpectæ infirmæ ipſam ſubditam fecit ex integro: nec abfuit patientiæ virtus, qua cuncta eius improperia lætantiſſime ſuſtinebat: corporiſq; proprij morbum tam abominabilem, tam patientiſſime ferebat. Coniuncta eſt his haud dubium claræ fidei certitudo, qua non leproſam illam, ſed ſponſum ſuum, cui ſatagebat placere, ſemper intuebatur oculis fidei. Et nihilo minus ſpei fortitudo non deerat, qua facta eſt perſeuerans vſq; in finem. Harum virtutum ſacram congeriem, ſecutum eſt patens miraculum, vt .ſ. lepram, quam in manibus eius viuens leproſa iniecerat, mortua ipſa & ſepulta, Chriſtus in inſtanti mundaret. Quid horum non mirabile intelligētibus veritatem? Magna ſunt hęc, ſed maiora ſequuntur, ſi attente notaueris lector bone.

In eadem ciuitate Senenſi ſępius nominata, quędā fuit ſoror de pœnitentia ſancti Dominici, tempore quo virgo Chriſti pauperum & infirmorum ſe mancipauit obſequijs propter Deum, quę domui miſericordię obtulerat, iuxta morem patrię, ſe ac ſua, & Palmerina dicebatur. Hęc quāuis duplici ſe religiōis nomine religaſſet, mirabili tamē ac horribili diaboli vinculo tenebatur. Tāto enī inuidię ſimul & ſupbiæ fomite cōceperat odiū cordiale erga & cōtra hanc ſacram virginē Chriſti ſponſam, ꝙ non modo grauis ei erat ad videndū, ſed nec nomen eius poterat abſq; cordis turbatione audire. Detrahebat ei ſecrete ac publice, quantū poterat: nec detractionibus ac maledictionibus eius poterat ſatiari, omnia ſigna conſummati odij oſtendebat. Quod virgo cernēs, diuerſis modis humilitatis & manſuetudinis eius conabatur placare iram. Sed illa omnes eius humiliationes contempſit: vnde arctata eſt virgo Domini ſancta feruoris ſui regula, ſpōſum ad ſuū habere recurſum, & pro hoſte ſua ſingulares preces ad Deū emittere. Quod faciēs, carbones ignis ſuper caput eius, ſecundū apoſtolicā ſententiā, haud dubiū ingerebat. Oratiōes enī illę ſicut ignis euolans aſcendebant ad Dñm, & miſericordiā & iudiciū poſtulabant. Quāuis enī ancilla Chriſti pro illa detractrice ſua ſolam miſericordiā peteret, quia tamen illi quē exorabat, miſericordia & iudiciū decātat, abſq; aliquo iudicio miſericordia fieri non debebat. Fecit ergo Dñs magnum iudiciū, ſed iudicādo, miſericordiā lōge maiorē exhibuit precibus ſponſæ ſuę. Percuſſit enī prius Palmerinā prędictam in corpore, vt in aīa ſanaretur. Sed quāta eſſet obſtinationis eius durities, quantaq; charitatis dulcedo, qua induerat ſponſam ſuam, mediante iudicio illo declarauit. Inſuper & animarū zelum augmentauit in virgine, per oſtenſionem ineſtimabilis pulchritudinis illius animæ, ſuis

de meritis iam damnatæ,ſed meritis & precibus virginis miraculoſe ſaluatæ. Percuſſa nanq; Palmerina infirmitate corporea,non ideo ſanatum eſt vulnus mentis:imo quodãmodo aggrauatum amplius, & odium quod gratis contra ſacram virginem cõceperat, plus oſtendit infirma,q̃ ſana. Quod illa comperiens,ſtuduit humilitatis & mãſuetudinis actibus eius ſæuitiam emollire. Præſentabat etenim frequenter ſe, & humiliter coram illa,amoroſiſq; verbis & actibus ſuam perſecutricem conſolari totis viribus nitebatur, eiuſq; ſeruitijs ſe mancipare omni modo quo poterat,ſatagebat. Sed illa ſaxo durior facta mentaliter,nec verbis, nec ſignis charitatem attendens dilectionis, nec obſequioſis actibus condeſcendens,corrupta mente omnes actus virginales horrebat,ipſamq; virginem de domo ſua expelli etiam rabioſe iubebat. Quod cernens iudex iuſtiſſimus, adeo ſuper hoſtem charitatis,manum ſuæ iuſtitiæ aggrauauit,quod repente viribus corporis quaſi totaliter eneruatis,ſacramentiſq; ſalutaribus non munita, ad mortem vtriuſq; hominis miſerabiliter propinquabat. Porro poſtquam hæc ad notitiam ſacræ virginis deuenerunt, mox ſuo ſe in cubiculo clauſit,ſolicitéq; ſui ſponſi cœpit aures orationibus frequentiſſimis pulſare, ne occaſione ſui anima illa periret. Inquiebat enim verbis mentalibus,vt ipſa mihi ſecrete confeſſa eſt. Nunquid Domine miſella ego ideo nata ſum,vt occaſione mei,animæ ad imaginem tuã creatæ,debeant æternis incendijs deputari? An forſitan permittere vis,q; ſorori meæ,cui debui eſſe ſalutis perpetuæ inſtrumentum,ſim æternæ damnationis occaſio? Abſit à multitudine miſerationum tuarum hoc horrendũ iudicium. Longe ſit ab æternis bonitatibus tuis permiſſio tam dolenda. Melius mihi forſitan fuiſſet non eſſe natam,quàm q; per me animę tuo ſanguine redemptæ, quomodolibet damnarentur. O me miſeram:ſunt hę promiſſiones, quas mihi tua largitate feciſti,cũ me prædixiſti futuram ſaluti animarum proximorum, iuxta meum deſiderium fructuoſam? Sunt ne hi fructus ſalutis à te per me inſtrumentaliter producendi,vt ſoror mea æternaliter pereat propter me? Et mihi quidem nullum dubium eſt, quin peccata mea omnia hæc producant & faciant,nec merear alium fructum de meis operibus obtinere. Sed nec propter hoc deſiſtam à requiredo miſerationes tuas æternas, infinitãq; bonitatem tuam non deſinã flagitare,donec mala quæ merui, conuertantur in bonum, ac ſoror mea de morte perpetua liberetur. Hæc & his ſimilia dum virgo ſancta orando, plus mente q̃ voce proferret, vt amplius accenderetur ad cõpatiendũ illi animæ pereunti,oſtenſa eſt ei diuinitus miſeria ſimul & periculum,quibus anima illa miſella detinebatur. Et cum ſponſi ęterni reſponſio ei dabatur,quod ſua iuſtitia ſuſtinere non poterat, quin tam obduratum & malitioſe conceptum odium puniretur: tunc virgo mente & corpore ſe in oratione proſtrauit,dicens: Nunquã ſum Domine mi de loco iſto,niſi mors tua,receſſura,quouſq; mihi pro ſorore mea miſericordiam facias,quam petiui. Punias ſuper me quodcunq; peccatum eius:quia ego,quæ ſum cauſa mali eius, puniri debeo, & non ipſa. Et ſubiungebat: Per omnem bonitatem tuam & miſericordiã te obſecro miſericordiſſime Domine,quod animam ſororis meæ non patiaris exire de corpore,quouſq; gratiam tuam recipiat,ſimulq; miſericordiã conſequatur. Quid plura? Tantę fuit hæc oratio efficaciæ,quod anima illa egredi de corpore illo non poterat,cum tamẽ tribus diebus & totidem noctibus agonizaſſet, Mirantur ſimul & condolent cuncti qui eam nouerunt,& aſpiciunt laborantem in extremis tam diu. Sed virgo ſacra toto iſto tempore orationem ſuam continuabat. Vicitq;(vt ita dixerim)inuincibilem & omnipotentem ligauit per humilem lachrymã. Vnde quaſi non valens amplius reſiſtere Dominus,luce ſua emiſſa de ſupernis,miſericorditer illuſtrat animam illã agonizantẽ,culpã ſuã agnoſcere facit,de ipſaq; ei præſtat conteri ad ſalutem. Quod vt virgo ſacra,ipſo reuelãte didicerat,mox ad domũ eius acceſſit. Quam cum illa cerneret,ſignis quibus poterat,gaudium & reuerentiã oſtendebat ei,quam prius horrebat,ſuamq; culpam vocibus & nutibus accuſabat. Sicq; perceptis ſacramentis,cum magna contritione cordis migrauit à corpore. Poſt cuius tranſitum, ſponſæ ſuæ oſtendit animã illam Dominus ſaluatam, & in tanto decore,quod(vt ipſa mihi confeſſa eſt)nullis vocabulis poſſet exprimi illa pulchritudo,cum tamen nondũ eſſet gloria beatę viſionis induta,ſed tantum pulchridinẽ quam ex creatione baptiſmiq; gratia conſecuta fuerat,oſtẽdebat. Dicebatq; Dominus: Ecce dilectiſſima filia,per te recuperaui animam iſtam iam perditã. Et ſimul iungebat: Nunquid non tibi videtur ſpecioſa & pulchra? Quis non ſubiret omnem laborem pro lucrando creaturam tã decorã? Si ego qui ſum ſumma pulchritudo, à quo eſt omnis alia pulchri-

pulchritudo, ita amore captus fui de pulchritudine animarum, quod ad terras deſcendere, & ſanguinem proprium effundere volui, vt ipſas redimerem: quanto magis vos debetis alter pro altero laborare, vt non perdatur creatura tam ſpecioſa? Propter hanc igitur cauſam tibi animam iſtam oſtendi, vt amplius accēdaris ad ſalutē animarū omniū procurandā, alioſq; ad idem inducas iuxta gratiam tibi datā. At illa gratias agēs ſpōſo ſupercœleſti, humiliter ſupplicabat cum toto cordis affectu, vt dignaretur ſibi tantam gratiam facere, quod in poſterum ſemper videret pulchritudinem animarum omniū cū ipſa conuerſantium, & ad ipſam venientium, vt ſic magis accenderetur ad procurandum ſalutem ipſarum. Quod Dominus annuens, inquit: Quia carne deſpecta, totaliter mihi qui ſummus ſpiritus ſum, integraliter adhęſiſti, & pro ſalute animę iſtius tā laborioſe & fructuoſe oraſti: ecce do animæ tuæ lumen, quo intueri poteris pulchritudinem & fœditatem animarū, ſe corā te p̄ſentantiū, ita vt ſenſus aiæ tuę percepturi ſint amodo ita cōditiones ſpirituū, ſicut ſenſus corporei cōditiones pcipiunt corporū. Neq; ſolū ſe tibi p̄ſentantiū, ſed etiā oīm, quorū ſalutē zelabis, & pro qbus feruēter orabis: poſito, q̄ nūq̄ ſenſibus corporeis tuis ſe pręſentauerint vel p̄ſentent. Huius doni fuit adeo efficax & pſeuerās gratia, q̄ ex illa hora oīm ad ſe venientium, plus aīarum q̄ corporū actus percipiebat & qualitates. Vnde cum ſemel ei referrem ſecrete, q̄ qdam murmurabāt pro eo, q̄ videbant q̄ plures vtriuſq; ſexus corā ipſa genu flectentes, q non prohibebantur ab ea, reſpōdit: Nouit Dn̄s quod ego de geſtibus corporis illorum ſeu illarū, q circa me ſunt, parum vel nihil pcipio. Tantum enim occupor in cōſideratione animarū ipſorū, quod de corporibus quodāmodo nihil aduerto. Tunc ego: Nunquid ipſorū aīas intueris? At illa: Pater, ſub cōfeſſione vobis reuelo, quod poſt q̄ ſaluator meus tantā mihi cōceſſit gratiam, q̄d quandā aīam iam proprijs de meritis ęternis incendijs deputatā, ad mearū precū inſtantiam de baratro ęternę damnationis eripuit, & eius pulchritudinē poſtmodū mihi oſtendit, nunquā vel valde raro coram me apparuit quiſpiā, cuius animę conditiones non viderem. Et ſubiungebat: O pater mi, ſi vidiſſetis pulchritudinem animę rationabilis, non dubito, quin ſi eſſet poſſibile, centies ſubiretis mortem corporeā pro animæ vnius ſalute. Nihil eſt enim in hoc ſenſibili mundo, quod poſſet illi pulchritudini comparari. Quo audito, popoſci ab ea, vt mihi per ordinem hiſtoriā narraret. & tunc qdquid ſuperius ſcripſi, mihi ordinarie recitauit, quāuis peccatū quod cōtra ſe cōmiſerat ſoror illa, breuiter & leniter enarrauit. ſed ego poſtmodū grauitatē odioſi criminis eius percepi à pluribus fide dignis ſororibus, quæ vtramq; nouerunt. Cęterum ad ampliorem confirmationem eorū quę diximus, recolo me aliquoties fuiſſe interpretē inter felicis memorię dn̄m Gregoriū vndecimū, ſummū potificē, & hāc ſacram virginē, de qua ſermo. Ipſa enim non intelligebat Latinum ſermonem, & ſummus pontifex nō nouerat Italicum idioma. Dumq; me interp̄tante loquerentur ad inuicē, ſacra virgo cōqueſta eſt, q̄ in Romana curia, vbi deberet paradiſus eſſe deliciarum virtutū, inueniebat fœtorem infernaliū vitiorū. Quę dum pōtifex percepiſſet, quęſiuit à me, quantū tēpus eſſet quod ad curiā perueniſſet. Et cum intellexiſſet quod eſſent admodū pauci dies, reſpondit: Quomodo infra paucos dies potuiſti curiæ Romanæ mores inueſtigare? Tunc illa inclinationem corporis & abiectionē cōmutās in quandā ſubito quodāmodo maieſtatē, vt etiā corporeis oculis tūc pcepi, & erigēs ſe in altū, in hęc verba prorupit: Ad honorē oīpotentis Dei audeo dicere, q̄ plus pcepi fœtorē peccatorū q̄ in Romana curia cōmittuntur, exiſtēs in ciuitate mea vnde ſum nata, q̄ pcipiant ipſi qui ea cōmiſerunt & cōmittunt quotidie. Ad hęc pontifex ſubticuit. Sed ego ſtupefactus conferebā in corde meo, & ſignāter notabā, quanta cū autoritate proferebātur corā tanto pōtifice. Itē frequēter accidit tā mihi q̄ alijs, qui eam comitabantur itinerando per diuerſas mundi partes, vbi nuſquam prius fueramus ipſa vel nos, quod veniebant perſonæ penitus ignotæ, tam nobis quàm ei decenter indutę, quæ apparebant bonorum morum, ſed in rei veritate in peccatis erant pertinaciter fundatæ: quarum crimina ipſa mox percipiens, nec loqui eis, nec faciem vertere quodammodo poterat ad loquentes. Quod ſi omnino inſtabāt parumper clamoſe, dicebat eis: Nos deberemus prius crimina noſtra corrigere & de laqueo diaboli egredi, poſtmodum de Deo loqui. Hæc & ſimilia talibus inquiens, quàmcitiſſime poterat, liberabat ſe ab eis. Noſque poſtmodum inueniebamus illas fœditatis crimine irretitas, in quibus impœnitenti corde perſeuerabant. Inuenimus ſemel quandam mulierem, quæ proh dolor cuiuſdam magni prælati Eccleſiæ

continua

continua concubina. Hęc dum cum ea præſente me, loqueretur & apparentiam oſten
deret tam in actibus q̃ in veſtibus honeſtatis, nũquam tamen faciẽ virginis ex oppoſito
proſpicere potuit, quia ſemper auertebat vultum ab ea. Quod ego admirans, & diligen
ter inquirens de conditionibus eius, repperi quod dictum eſt ſupra. Quod cum poſtmo
dum ei retuliſſem, ſecrete reſpondit mihi: Si vos ſenſiſſetis fœtorem, quem ego ſentie-
bam dũ loqueretur mihi, euomuiſſetis. Hæc tibi lector idcirco appoſui, vt noſcas quãtæ
fuerint excellentię dona ſacrę huic virgini conceſſa ex alto. Nec mireris ſi talia narrãdo
pauliſper diuertitur, quia materia hoc exigit, ſicut cernis. Cæterum aduertens humani
generis inimicus, ſanctam virginem ex ſeruitio infirmorum magnũ culmen acquire-
re meritorum, nec non & ſpiritalem fructum non paruum producere proximorum,
noua cogitauit arte ipſam inde retrahere. Sed mentita eſt iniquitas ſibi: quia vnde ma-
chinatus eſt ligni plantati ſecus decurſus aquarum cœleſtium, fructum extinguere, inde
amplius incrementum dante Domino, dilatauit.

Accidit nanque alio tempore, quandam aliam ſororem de pœnitentia beati Domi-
nici, quæ iuxta morem proprię vocabatur Andrea, per nomen maſculinum impoſitum
fœminę, incurrere quandam infirmitatem. Habebat enim in pectore hulcus (iuxta me-
dicorum vocabulum) cancrizatum, quod carnem circa ſe corrodebat, & cancri more
perambulans, pectus eius quaſi totaliter corrumpebat: ex qua corruptione tantus fœ-
tor etiam exhalabat, quod non licebat adſtanti alicui niſi clauſis ei naribus appro-
pinquare. Qua ex cauſa paucas vel nullas poterat reperire, quæ ſibi vellẽt aſſiſtere, vel
etiam eam viſitare. Quod virgo Domini dum percepit, intellexit infirmã illam dere-
lictam pene ab omnibus, ſibi diuinitus reſeruatã. Vnde mox ad ipſam acceſſit, iucun-
daque facie ipſam confortans, proprium ei ſeruitium vſque ad finem infirmitatis, obtulit
lętabunda. Quod illa tanto gratius acceptauit, quanto amplius ſe priuatam aliarũ ſer-
uitio ſentiebat. Seruiuit igitur virgo viduæ antiquę iuuẽcula, & languẽs ſaluatoris amo-
re, languidę mulieri. Nec quidq̃ omittit de fiendis pro eius ſeruitio, quantumcunque fœ-
tor abominabilis augmentaretur. Stat aſſidue apertis naribus iuxta illam, hulcus dete
git, abſtergit, lauat: ac panniculis circumligat, nec quocunque ſigno vel nutu oſtendit hor
rorem, nec diuturnitate temporis, vel ſeruitij grauitate attædiatur: ſed cuncta lætanti
animo & iucunda facie operatur, ita vt ipſamet patiens, ſtupens nimium, miraretur
tantam in iuuencula conſtantiã, tantamque plenitudinem dilectionis & charitatis. Hæc
dum cernit virtutum omnium & humani generis inimicus, ad conſuetas ſe fallendi ar-
tes conuertit, vt odioſum ſibi charitatis actum annihilet iuxta vires. Et primo ab ipſa ſa
cra virgine incipiens, quadam die dum detecto per ipſam languentis hulcere, ſœtor ni
mius exhalaret, voluntatem eius in Chriſto petra fundatã mouere non valens, carnis
eius ſtomachum mouit. Vnde cœpit ſtomachus eius ex fœtore illo nimiũ turbari, &
quaſi ad vomitũ prouocari. Quod vt Chriſti famula ſenſit, mox contra ſe ipſam in ſan
ctam exarſit iram, & propriã alloquens carnem, inquit: Nunquid tu ſororem tuã ſalua-
toris ſanguine redemptã abominaris, quæ in eandem & deteriorem infirmitatẽ poſſis
incidere? Viuit Dominus, non tranſibis impunis. Statimque faciem ſuper infirmantis pe-
ctus inclinans, os & nares horrẽdo illi hulceri applicuit, ſicque diutius ſtetit, donec viſum
eſt ei ſpiritum rebellantem nauſeã extinxiſſe, & carnem contradicentẽ ſpiritui, contri-
uiſſe. Hæc dum infirmans illa cernit, exclamat: Ceſſa filia, ceſſa chariſſima filia, noli te
ipſam corrumpere fœtore huius putredinis tam horrendę. Virgo autem Domini, non
niſi hoſte ſuperato ſurrexit, qui victus ab ipſa diſceſſit ad tempus. Sed videns quod contra
eam non poterat prępualere, ad languidam illam tãto plus inſidiarum ſuarũ machina-
menta cõuertit, quanto mentẽ eius magis reperit incautã & immunitã. Cœpit igitur
tędium quoddam de virginis ſacrę ſeruitio in mente ſępe dictę infirmę ſator ipſe ziza-
nię ſeminare, ac paulatim creſcente cordis malitia, tędium in odiũ commutare. Verum
quia clariſſime nouerat, nullius pręterq̃ eius, ſe poſſe habere ſeruitiũ neque aſtantiam cu-
iuſcunque, odium quod mentale latebat, per modũ cuiuſdã inordinatę zelotypię de foris
oſtendebat. Et quia mos eſt odientiũ, de his quos odiunt, quodlibet malum agiliter cre
dere, infirmę anus infirmior mẽs, ad hoc eſt per ſerpentem antiquum deducta, vt de im
maculata virgine, turpitudinis maculas inciperet ſuſpicari, ac quandocunque non erat
ſecum, imaginari quod ad nefas aliquod perpetrandum iuiſſet: ſic enim ſunt incautarũ
mentium caſus, vt videlicet primo de bonis proximorum actibus, de quibus lætari con-
ſueuerũt,

ſecuerant, attædientur. Deinde illos odiant, dehinc iudicent malos eſſe actus & agẽtes, & iuxta vaticinium Eſaiæ excœcata mente, malum dicant bonum, & bonũ malum. Sed inter hęc perſiſtit, vt columna immobilis, virgo ſancta: & ſolum ſponſum ſuum habens præ oculis, cum conſueta ſemper lætitia perficit ſeruitium inchoatum, ſerpentemq́ antiquum, à quo cernit iſta procedere, patiẽtia forti armata, deridet. Quantoq́ lętantius actum charitatis, quem ille odit, exequitur, tãto acrius prouocat iram eius. Vnde mentẽ anilem, cui iam ſperat, excœcans, ad tantam iracundiã excitauit, vt palam mundiſſimam virginem de turpitudine infamaret. Sonuit aũt hęc vox inter ſorores adeo, vt aliquę de antiquioribus q́ cęteris ſperant, venirent ad ſæpe nominatam infirmam, vt explorarent rumoris, quem audierant, veritatem. Sed cum illa iuxta ſuggeſtionem hoſtis antiqui, ſacram virginem turpiter & fallaciter infamaret, ipſam virginẽ ad ſe, nimis prouocatę, vocauerunt. Cui cum multis ampulloſis & opprobrioſis verbis inſultare ac exprobrare cœperunt, & quęrere, qualiter ita ſe decipi permiſiſſet, q ſuam perdidiſſet virginitatẽ. Quibus illa patienter ac modeſte reſpondit: Veré dominæ & ſorores meæ, gratia Ieſu Chriſti ego ſum virgo. Nec quidquã aduerſus aliquam contra ſe obloquentem aut mentientem proferens, pro ſua excuſatione ſæpius replicabat hoc idem, Vere ego ſum virgo, vere ego ſum virgo.

His itaq; geſtis, nequaquã conſuetum obmittit ſeruitium: & quãuis abſq; graui cordis dolore audire nõ potuerit tam turpem infamiã, infamatrici tamẽ ſuæ, vt prius, diligentiſſime deſeruiuit: & poſt hoc ad cameram ſuam rediens, ad cõſuetum orationis refugium ſe contulit abſq; mora, hæc vel ſimilia verba plus mentaliter quàm vocaliter proferens: Omnipotentiſſime Domine, ac ſpamantiſſime ſponſe mi, tu noſti tenerã eſſe virginis cuius libertamam, & pudorẽ ſponſarum tuarum nimis periculoſe quamcunq; recipere maculam: propter quod etiam voluiſti, tuam glorioſiſſimam genitricem ſponſum putatiuum habere. Tu etiam ſcis, quod hęc omnia confinxit pater mendacij, vt me retrahat à ſeruitio, quod tuo amore incępi. Adiuua igitur me Domine Deus meus, qui ſcis innocentiam meã, & non permittas ſerpentem antiquum tua paſſione proſtratum, aduerſum me præualere. Hæc & his ſimilia dum flens hubertime Domino loqueretur orando, ſicut ipſa mihi ſecrete confeſſa eſt, apparuit ei ſaluator, habens in dextra coronã auream, margaritis & precioſis lapidibus adornatam, & in ſiniſtra ſpineum diadema, qui taliter allocutus eſt eam: Neceſſarium noueris pręchariſſima filia, te vtraq; harum diuerſis vicibus vel temporibus coronari. Elige igitur quod plus vis, aut in huius vitæ curſu ſerto ſpineo coronari, & aliam ſpecioſam coronam tibi ſeruabo in vita durabiliraut nunc habere hanc precioſam, & poſt tranſitum ſeruabitur tibi hæc deſpinis. Tunc illa: Ego Domine iam voluntatem meam denegaui à longo tempore, & ſolam tuam voluntatem elegi ſequi: quapropter non eſt meum quidquã eligere. Veruntamen quia vis vt reſpondeam, dico ergo quod in hac vita eligo ſemper tuæ paſſioni beatiſſimæ conformari, & propter te pœnas pro refrigerio ſemper amplecti. Et his dictis mox ſpineum diadema vtraque manu de ſaluatoris manibus feruenter arripuit, & capiti ſuo violentia cum tanta impoſuit, quod ſpinæ violenter caput vndiq; perforabant, adeo vt poſt hanc viſionem dolorem capitis ex ſpinarum illarum punctura ſentiret, vt ipſa teſtata eſt oraculo viuæ vocis. Tunc Dominus inquit: In poteſtate mea ſunt omnia, & ſicut permiſi hoc ſcandalum euenire, ſic poſſum agilime illud extinguere. Tu igitur perſeuera in ſeruitio quod cœpiſti, nec cedas diabolo, qui te vult impedire. Ego autem dabo tibi plenam victoriam de maligno, ita vt quidquid machinatus eſt contra te, totum in caput eius vertatur, ac in maiorem gloriam tuam. Sicq; ancilla Chriſti conſolata ac confirmata remanſit. Interim autem Lapa genitrix eius, ſęnſit rumorem qui de filia ſpergebatur inter ſorores ex ore infirmantis Andreæ. Qua ex te licet de puritate filiæ certiſſima eſſet, tamen cõtra dictam Andream nimium conturbata, venit ad virginẽ, & turgido nimis aïo cœpit cũ clamore dicere: Nunqd nõ toties tibi dixi, q nõ amplius illi fœtẽti vetulę deſeruires? Ecce nũc quale ſpmium tibi pro ſeruitio tuo retribuit. Infamauit eñi te turpiter apud oẽs ſorores tuas. Si amplius ei ſeruieris, aut ad eã acceſſeris, nunq̃ vocabo te filiam meã. Et hoc totũ arte inimici factũ eſt, vt ſanctũ illud impediretur ſeruitiũ. At illa, matre audita, paulisper cõticuit: & tandem ad ipſam appropians, & coram ea genu flectens, humiliter inquit: Nunquid dulciſſima mater, propter ingratitudinem hominum dimittit Deus

quoti-

quotidie in peccatores exercere miſericordiam ſuam? Nunquid & ſaluator, cum eſſet in cruce, propter improperia ſibi dicta dimiſit quin operaretur ſalutem mundi? Nouit charitas veſtra, quod ſi ego infirmam illam dimitterem, nullus eſſet qui ei adſtaret, & ſic ex indigentia moreretur. Debemus ne nos eius mortis eſſe occaſio? Seducta eſt à diabolo, nunc forſitan illuminabitur à Domino, & recognoſcet errorem ſuum. His & alijs verbis benedictionem impetrauit maternam, & ad infirmam acceſſit, & ſic hilariter ei ſeruiuit, ac ſi nunquam quidquam mali de ipſa dixiſſet. Et ſtupet illa, & nec veſtigium turbationis in ea perpendens, negare non poteſt ſe vndiq; ſuperatam. Hinc cœpit intra ſeipſam compungi, & tanto amplius, quanto quotidie magis cernit perſeuerantiam eius. Porro interim Dñs miſertus vetulæ illi, & volens ſponſam ſuam clarificare, talem ei viſionem oſtendit. Videbatur ſiquidem decumbenti quadam die, dum ancilla Chriſti cameram eius eſſet ingreſſa, & lecto appropinquaret, quod circa ipſum lectum quædam lux diffunderetur ex alto tantæ amœnitatis atq; dulcedinis, quod omnium miſeriarum ſuarum eam faciebat penitus obliuiſci. Cumq; cauſam tantæ nouitatis ignorans totaliter, hinc inde reſpiceret, vidit vultum virginis ſeruitricis ſuæ transfiguratum & transformatũ in tantum, quod non Catharina filia Lapæ, ſed quædam maieſtas angelica videbatur, luxq; illa eam quaſi tegimen circumquaq; operiebat. Quod vt aſpicit amplius & per amplius in corde compungitur, ream ſe mentaliter clamitans, quod contra tam excellentem virginem laxaſſet linguam maledicã. Cumq; viſio hęc quæ corporalis fuit, & oculis iſtius infirmæ oſtenſa, perſeueraſſet per morulam, tandem ſicut venerat, ſic diſceſſit. Anus autem illa poſt diſceſſum lucis, & conſolata remanſit & triſtis. Illa tamen triſtitia, quæ ſecundũ Apoſtolum iuſtitiam operatur. Moxq; cum ſingultuoſis eiulatibus veniam petit à virgine, ſe confitens nimis grauiter deliquiſſe, ipſamq; falſiſſime infamaſſe. Viſa eſt enĩ lux illa exterior, lucem ſecũ inuiſibilem attuliſſe, per quã infirma vetula omnem deceptionẽ ſibi factã à Sathana, recognouit. Porro virgo Domini ruit in amplexus ſuę infamatricis, hoc audiens: ipſamq; modis omnibus conſolatur, ſeq; in nullo ab inchoato propoſito remotã eſſe teſtatur, nec in paruo aut in minimo fuiſſe offenſam, dicens: Noui perdulciſſima mater, hoſtem humani generis omnia hęc ſcandala perpetraſſe, mentemq; veſtram illuſione mirabili decepiſſe. Vnde non vobis, ſed ei habeo aliquid imputare: vobis vero habeo gratias agere, quod pro conſeruatione honeſtatis meę, ſicut dilectrix optima, zelabatis. His & ſimilibus verbis ſua conſolata infamatrice, ſeruitioq; conſueto diligẽter expleto, ne tempus ſibi laberetur in vanum, mox ad cellam reuertitur propriam. Sed illa recognoſcens culpam ſuam ex corde, pro his coram quibuſcunq; venientibus cum lachrymis & ſingultibus exprimit, quantum errauerit ſuadente ac ſeducente diabolo, reamq; ſe clamitat, virginem autem contra quam locuta eſt, profitetur altis vocibus non modo puram eſſe, ſed ſanctã, nec non & ſancto ſpiritu plenam. Aſſeritq; hoc omnino ſibi conſtare. Cumq; ſecretius & ſecioſius ex illis quædam peterent, qualiter ſibi cõſtaret id, quod de ſanctitate virginis teſtabatur, feruide conſtanterq; reſpondit, ſe nunquã ſenſiſſe nec ſciuiſſe, quid eſſet ſuauitas mẽtis, quidue conſolatio ſpiritualis, niſi quãdo vidit virginem eandem coram ſe transformatam, ac luce ineffabili circundatam. Porro illis petentibus, vtrum corporalibus oculis hoc vidiſſet, reſpondit quod ſic: ſed nullis vocabulis ſe exprimere poſſe dicebat illius pulchritudinem lucis, ac ſuauitatem quam tunc ſenſit in anima. Hinc cœpit fama ſacræ virginis inter homines clarificari & augmentari. Atq; vnde antiquus hoſtis eam credidit & conatus eſt denigrare, inde ſpiritu ſancto cooperante, coactus eſt quodammodo exaltare. His igitur geſtis, ſancta virgo ſicut nec aduerſis frangi, ſic nec proſperis potuit eleuari. Proſequitur autem charitatis ſeruitium indefeſſe, totumq; cor apponit ad cognoſcendum ſe nihil eſſe. Ipſe qui ſolus eſt, decorat eam. Sed inſatiabilis hoſtis, qui vinci quidem poteſt, ſed non tamen occidi, iterum reuertitur ad tentamenta priora, vt per motum ſtomachi pugilem triumphantem deijciat.

Quadam igitur die dum ancilla Chriſti hulcus illud horrendum detexiſſet, vt ipſum lauando purgaret, mox tantus & tam horrendus fœtor exhalauit ex eo, nõ modo naturali defectu, ſed etiam hoſtis effectu, vt cuncta interiora virginis naturaliter ſint commota, & nimia nauſea in eius ſtomacho generata. Quod virgo Domini tanto grauius mente tulit, quanto illis diebus per nouas victorias ſpiritus ſancti gratia nouas virtutum perfectiones attigerat. Vnde aduerſus proprium corpus per iracundiam ſanctam inſurgens, Viuit, inquit, altiſſimus ſponſus dulciſſimus animæ meæ, quia id quod tantum

abomi-

abominaris, infra tua viſcera recondetur. Moxq; illius fœdi vulneris loturã cum ſanie in ſcutellam recolligens, ac ſeorſum abiens, totum bibit. Quo facto, cuncta ceſſauit abominationis illius tentatio. Recolo quod dum ipſa præſente, mihi hæc hiſtoria perfunctorie narrata fuiſſet, ipſa mihi ſecrete ſubmiſſa voce ſubiunxit: Nunquam, inquit, poſtquã nata ſum, cibum vel potum tam ſuauis & tam boni ſaporis aſſumpſi. Simile in ſcriptis fratris Thomæ primi confeſſoris reperi, de applicatione oris ad idem hulcus ſuperius recitata, quod videlicet ſuauiſſimum tunc odorem inde perceperit, & delectabilẽ valde, vt ipſa ei tunc ſecrete confeſſa eſt. Ignoro lector, an cuncta quæ dicta ſunt, ponderes: ſed tamen hac narratione cõpleta, quod Dñs docuerit, q̃ breuiſſime potero, ego ipſe ſubiungã.

His igitur victorijs Chriſti ſponſæ, à ſponſo ſuo tam gratioſe conceſſis, poſt hanc vltimam ſequenti nocte apparuit ſacræ virgini oranti ſaluator Dominus Ieſus Chriſtus, oſtendens in corpore ſuo quinq; illa vulnera ſacratiſſima, quæ quandoq; pro ſalute noſtra pertulit crucifixus, & ait: Multa dilectiſſima mea, propter me percurriſti certamina, & iuuante me, cuncta hucuſq; viciſti, ex quibus reddita es mihi plurimũ gratioſa & accepta. Sed heri ſingulariter mihi nimis cõplacuiſti, cum non modo delectationibus ſpretis corporis, non ſolũ abiectis opinionibus hominum, & hoſtis tentationibus ſuperatis, qn imo natura proprij corporis conculcata, ex charitatis meæ ardore ſumpſiſti potũ abominabilem tam lętãter. Propter q̃d dico tibi, q̃d ſicut in hoc actu tuã exceſſiſti naturã, ſic ego dabo tibi potum, q omnem excedit humanã naturã & conſuetudinẽ. Applicanſq; dexteram ad collum virgineum, & ipſam ad lateris proprij vulnus approximans, Bibe, inquit, filia de latere meo potum, quo anima tua tanta ſuauitate replebitur, quod etiam in corpus, quod propter me contempſiſti, mirabiliter redundabit. At illa cernens ſe poſitam ad fiſtulam fontis vitæ, ſacratiſſimo vulneri os applicans corporis, ſed longe amplius os mentis, ineffabilem & inexplicabilem potum hauſit per non paruæ moræ ſpacium, tam auide q̃ abunde. Tandem innuente Domino, ab ipſo fonte ſeiungitur, ſatiata ſimul & ſitibunda: nec ſacietas faſtidium, nec ſitis pœnam eius generabat in mente. O ineffabilis miſericordiæ Domine, quàm dulcis es diligentibus te, quàmq; ſuauis guſtantibus, ſed q̃d ore abunde potantibus? Potus enim & citius & facilius deglutitur, agiliuſq; cõuertitur in ſubſtantiam ſe ſumentis. Puto Domine, nec me, nec cæteros inexpertos, plene poſſe de talibus iudicare. Ignota ſunt nobis, ſicut & cœco colores, aut ſurdo melodiæ ſonantes. Veruntamen vt non vſquequaq; inueniamur ingrati, ingentes gratias, quas ſanctis tuis liberaliter concedis pro modulo noſtro, & conſideramus & admiramur, impareſq; gratias maieſtati tuæ deſcrimus iuxta vires. Tu autem lector, ne inaduertenter, obſecro, tranſeas actũ tantæ tamq; ſingularis virtutis huius almæ virginis, Reſpice, oro, charitatis radicem, qua mota eſt ad tam abominabile, iuxta ſenſum corporis, ſeruitium aſſumendum. Intuere, rogo, feruorem charitatis eiuſdem, quo in ſeruitio perſeuerauit tã diu, non obſtante etiam motu naturalis horroris. Cerne, ſupplico, incõparabilis cõſtantiæ firmitatem, quæ nec frangi potuit inſamatione tam turpi, nec quibuſcunq; odioſis moribus infamatricis illius remitti. Vide tandem in Chriſto firmatam mentẽ, laudibus non extolli, ac etiam ſuper, nõ tamẽ p̃ter carnem, ſed cõtra omnis carnis naturam, quod viſus horret, ventrem cogere ad ſumendum. Hęc tam grandia, non ſolum non omniũ, ſed nec paucorum eſſe puto, potiſſime tẽporibus iſtis, in quibus forſitan ſunt phœnicibus rariores qui talia operantur. Verum notabiliſſimam concluſionem aduerte, quia poſt potum illum aſſumptum de latere ſaluatoris, tanta diffuſa fuit abundantia gratiæ in mẽte virginis huius ſacræ, quod etiam corpus ſupereffluentiam eius percipiens, nunquam poſt illam horam cibum ſumpſit eo modo quo prius, nec ſumere potuit, vt infra latius et particularius differetur. Huic autẽ ſatis prolixo, ſed non minus notando capitulo finem impono, prolixitate coactus. Cuius teſtes quia ſupra iam poſui, non expedit amplius replicare. Veruntamen tam pro præſenti quàm pro futuro proteſtor, quod cuncta quæ ſcribo, aut mihi confeſſa eſt, aut in ſcriptis fratris Thomæ reperi, primi confeſſoris ſui, aut à fratribus ordinis mei, vel matronis fide dignis ſociabus eius, quas ſuperius nominaui, & infra etiam cum neceſſe fuerit, nominabo, habui ea quæ ſcribo.

¶ De ſingulari modo viuendi, & qualiter refelluntur murmuratores de ieiunio huius ſacræ virginis.

Capus V.

POſtquam ſponſus incomparabilis & æternus ſponſam ſuam dilectam in fornace multiplicis tribulationis probauerat, diuerſiſq; prælijs eam antiquũ hoſtem docuerat ſuperare, reſtabat vt iam triumphi præmium iuxta ſuam munificentiam condonaret. Sed quia victrices aïæ p ipſam iuuandæ, fructũ eius nondũ iuxta decretum æternum ac promiſſum ipſius ſponſi plene pce perant, neceſſe fuit pro diuinæ prouidẽtię cõplemento, vt ad hoc ſponſa remaneret in terris, & nihilominus arra æterni pręmij ei donaretur. Quamobrẽ volens idẽ ſpõſus & Dñs, in ſponſa ſimul & ancilla ſua, modũ vitæ cœleſtis etiã in hac valle miſeriæ inchoare, & cũ hoc ipſam terræ habitatoribus ſociare, tali eam reuelatione inſtruxit. Nã dũ ſemel intra camerulam ſuam oraret, apparuit ei humani generis ſaluator & Dominus, qui nouitatẽ quam in ea facturus erat, talibus ei verbis prædixit: Scito, inquit, prænoſcens dulciſſima filia, ꝙ peregrinationis tuę tempus futurũ, tã mirabilibus nouis donis meis replebitur, vt ſtuporẽ & incredulitatẽ generet in cordibus ignorantiũ & carnalium hominum, & q̃ plures etiã te amantes, dubitaturi ſint & putaturi fore deceptionẽ, q̃d accidet propter meam exceſſiuã dilectionẽ. Ego enim tantã abundantiã gratię infundã in aïam tuã, ꝙ etiam in corpus ſupeffluendo mirabiliter redundabit, ex quo ipſum corpus tuum modũ inconſuetũ viuendi pcipiet & habebit. Inſuper erga ſalutẽ proximorũ tam vehementer accendetur cor tuũ, ꝙ proprij ſexus oblita, quaſi ex toto cõuerſationẽ præteritam omnio immutabis, hominumq; & fœminarũ conſortiũ, prout aſſoles, non vitabis: imo pro ſalute animarum ipſorũ & ipſarũ, te ipſam expones pro viribus ad oẽs labores. Ex his ſcandalizabũtur q̃plurimi, à quibus cõtradicetur, vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Tu aũt in nullo turberis aut timeas, qa ego ſemp tecum ero, & liberabo ſemp animã tuam à lingua doloſa, & à labijs loquentiũ mendaciũ. Exequaris ergo viriliter q̃ vnctio te docebit, qa multas aïas p te de faucibus eripiã inferorũ, & mea mediãte gratia, ducã ad regna cœlorũ. His dictis, & vt mihi ſecrete cõfeſſa eſt, frequentius per Dñm repetitis, quantũ ad illã partem potiſſime, in qua dicebat, Non timeas neq; turberis, ſacra virgo reſpõdit: Dñs meus es tu, ego aũt vilis ancilla tua: fiat volũtas tua ſemp, ſed memor eſto mei ſecundũ magnã miſericordiam tuam, & adiuua me. Sicq; diſparuit viſio. Ancilla vero Chriſti cogitabat & cõferebat in corde ſuo, qualis futura eſſet iſta mutatio. Porro tunc de die in diem cœpit creſcere in corde ipſius gratia Ieſu Chriſti, ſpirituſq; Dñi abũdare in ea, ita vt ipſamet ſtuperet, & ſtupendo quaſi deficeret, ac caneret cum propheta: Defecit caro mea & cor meũ, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Et iterũ: Memor fui Dei, & delectata ſum, & exercitata ſum, & defecit ſpiritus meus. Languebat ſiquidem virgo Chriſti eius amore, & languor eius non habebat remediũ, niſi fletũ mentis & corporis. ſicq; quotidie gemitus, quotidie lachrymæ, ſed nec ſic plene ſubueniebatur languori. Miſit igitur Dñs in mentem eius, viſumq; fuit bonum in cõſpectu eius, pergere frequenter ad altare Dei, & Chriſtum Dñm, in quem cor & caro eius exultabant, in ſacramento de manu ſacerdotis, quantũ valeret, ſępius ſumere, vt eum quo adhuc ſatiari nequibat, ſicut optabat in patria, ſaltem ſacramentaliter guſtaret in via. Verum & hoc maioris amoris, & per conſequens amplioris languoris ſeminarium fuit. Sed tamen ſatisfaciebat ex virtute fidei melius charitatis fornaci, quæ in corde ipſius ſpiritu ſancto ſufflante ſuccendebatur amplius q̃tidie ac continue. Hinc proceſſit & inoleuit ei conſuetudo communicandi quaſi quotidie, quamuis ex infirmitate corporea & pro animarum ſalute procuranda, frequenter impediretur. Erat tantum deſiderium ſacræ communionis frequentioris, quod niſi adimpleretur, dure corpus patiebatur, & quaſi deficiebat. Sicut enim corpus eius participabat ſpiritus abundantiam, ſic de anguſtia expers eſſe non poterat quoquo modo. ſed hæc aliàs latius, dante Domino, differentur. Nunc autem admirabilem modum viuendi eius corporis redeamus. Igitur ſicut in ſecreto ipſa mihi confeſſa eſt, & in ſcriptis reperi confeſſoris me præcedentis, tanta in mentem eius deſcendit copia gratiarum & cõſolationum cœleſtiũ poſt viſionem prædictam, & potiſſime quando recipiebat ſacram cõmunionem, quod redundans in corpus per ſupereffluentiam quandam, conſumptionem radicalis humidi adeo temperabat, ſtomachiq; naturam taliter immutabat, ꝙ ſumptio corporalis cibi nõ modo neceſſaria non erat, ſed nec fieri poterat abſq; corporali eius impedimento & tormento. Et ſi violenter fiebat, corpus patiebatur grauiſſime, nec aliqua digeſtio ſequebatur: ſed oportebat quod totum quod ingreſſum fuerat, violenter etiam per eandem

viam regrederetur. Non eſt fas exprimere calamo, quantas & quàm frequentes ſuſtinuerat pœnas propter cibi ſumptionem hæc ſacra virgo. In principio nanq; huius cõditionis, ita fuit hoc viuendi genus incredibile cunctis etiam domeſticis eius, atque ei magis per conuerſationem aſſiduis, quod ſingulariſſiſſimũ donum Dei, tentationẽ ſiue deceptionẽ inimici vocabant. Incidit in hunc errorem cum cæteris & confeſſor eius ſuperius ſæpe nominatus, qui ex zelo quidem bono, ſed non ſecundũ ſcientiam, ipſam dubitauit eſſe ſeductã ab hoſte in angelum lucis transfigurato, præcipiebatq; ei vt cibũ ſumeret omni die, nec crederet viſionibus ſuggerentibus ſibi oppoſitũ. Cui cũ illa diceret, experimentaliter ſe inuenire, q̃ ſine ſumptione cibi ſanior eſſet & fortior: cum autẽ cibum ſumeret, infirma efficeretur & languida, ille nec per hoc motus, aſſidue repetebat ſuum mandatũ vt ederet. Cui dum veræ obediẽtię filia, obedire toto conaretur ex poſſe, in tantum deuenit corporis languorem, vt pene mortem incurreret. Tunc accerſiens confeſſorem ſuum præfatum, ait: Pater, ſi ego ex ieiunio exceſſiuo corporis mortem incurrerem, nõne vos prohiberetis me ieiunare, vt mortẽ euaderem, vt non eſſem mei homicida? Reſpondit ille: Vtiq; haud dubiũ. Tunc illa: Nõne grauius eſt ex comeſtiõe mortem incurrere, ex ieiunio? Illoq; affirmante, ſubintulit: Cum ergo videatis me propter comeſtionem deficere, quod experimento multiplici didiciſtis: cur non prohibetis comeſtionem, ſicut prohiberetis ieiunium in hoc caſu? Huic rationi reſpondere non valens ille, ſignaq; imminentis mortis clare proſpiciens, Fac, inquit, prout ſpiritus ſanctus te docebit, quia grandia ſunt quæ cerno Deum in te operari. Nunc aduerte, rogito lector, ex quo ſe præbet occaſio, quia (ſicut ipſa in principio, cum conuerſationẽ eius merui, mihi reuelauit ſecrete, ac poſtmodum frequẽter repetijt, cũ materia requirebat) nec verbo, nec calamo ſufficienter poſſet exprimi, quanta ipſa paſſa fuit à domeſticis & familiaribus proprijs, cum non intelligebãt dona ſingulariſſima ei diuinitus miniſtrata. Menſurabant autem facta & dicta eius menſura, non qua Dominus ſingulariter effundebat in animam ſponſæ ſuæ, ſed menſura vel cõmuni omnium, vel etiam propria. Et in valle poſiti, montium metiebantur cacumina, id eſt, principia ignorantes artis, concluſiones vltimas deducebant. Et præ fulgore lucis nimiæ quodammodo excæcati, de coloribus temere iudicabant. Hinc irrationabiliter moti ſeu motę, murmurabãt de radijs ſtellæ huius. Docebant eam, quam docentẽ intelligere non valebant: & in tenebris poſiti ſeu poſitæ, redarguebant luminis claritatem. Mordebant in ſilentio, ſed non ideo minus detrahebant ſecrete proximę ſuæ ſub zeli boni colore. Mouebant ad hæc confeſſorem, & inuitum licet, ad repręhenſionem virginis concitabant. Quantę vel quot ei prouenerint inde mentis anguſtiæ, nec facile dixerim, nec etiàm longo ſermone agiliter recitarem. Cum enim tota eſſet obediens, ac in contemptu ſui fundata, nec excuſare ſe nouerat, nec voluntati aut verbo confeſſoris qualitercunq; reſiſtere audebat. Quamobrẽ cum clariſſime ei conſtaret, voluntatem altiſſimi eſſe ad oppoſitum iudicij prædictorum, & ex eiuſdem Domini timore obedientiam relinquere, aut proximum ſcandalizare, omnino renueret, quid eligeret ignorabat. Anguſtiæ ei vndiq; cauſabantur, ſolum orationis refugium ei refrigerium erat. Fundebatq; coram Domino lachrymas mœroris & ſpei, obſecrans humiliter & inſtanter, quatenus ipſe Dominus dignaretur contradictoribus ſuis ſuum volitum reuelare, potiſſime autem ſuo confeſſori, quem magis verebatur offendere. Non licebat ei verbum apoſtolorum adducere, qui dicebant principibus ſacerdotum: Obedire oportet magis Deo quàm hominibus: quia mox ei ex aduerſo reſpondebatur, diabolum in angelum lucis frequenter transfiguratum, & ideo nõ debere ipſam om̃i ſpiritui credere, nec etiã inniti prudẽtiæ ſuæ, ſed ſequi cõſilia ſibi data. Exaudiebat autem vt in pluribus eam Dominus, & confeſſoris eius mentem ſępius illuſtrabat, conſiliumq; mutabat. Sed hoc non obſtante, nec ipſe, nec cæteri vtriuſque ſexus contra ipſam virginem murmurantes, ſpiritum diſcretionis induerant quoquo modo. Si enim diligenter conſideraſſent & attendiſſent, quàm frequenter & quàm perfecte virgo hæc ſancta edocta fuerat à Domino de cunctis deceptionibus inimici, quàm ſæpe cum hoſte ipſo aſſueta fuerat dimicare, quàm complete, quàmq; innumeris quodammodo vicibus de humani generis aduerſario triumphauerat, & inſuper donum intellectus ei à Domino datũ diuinitus, in quo cum apoſtolo clamitabat: Non enim ignoramus aſtutias eius, ſuperpoſuiſſent vtique digitum ori ſuo, & non præſumpſiſſent imperfecti diſcipuli, ſuper perfectam magiſtram ſeipſos extollere,

nec auſi fuiſſent minimi gurgites,amnem tam ingẽtem ſua exiguitate velle implere.Hęc & his ſimilia ſæpius contra murmuratores prædictos illo in tempore delatraui , & hic propter quoſdam qui hoc nouerunt,non abſq; myſterio annotaui: rediens autem ad hoc vnde digreſſus eſt ſermo noſter.

Noueris lector bone,quod tunc quando hoc accidit,prima vice ſtetit hæc virgo ſpiritu Dei plena, à quadrageſimali tẽpore(infra quod,hoc quod contigit,diximus) vſque ad feſtum aſcenſionis Dominicę,abſq; quocunq; cibo & potu corporeo,ſemper tamen alacris & iucũda:nec mirũ,qa fructus ſpũs eſt charitas,gaudiũ,pax,ſecundũ beatũ Apoſtolũ.Et iuxta primę veritatis ſentẽtiã:Nõ in ſolo pane viuit homo ratiõalis,ſed in omi verbo quod procedit de ore Dei.Et rurſus ſcriptũ eſt: Iuſtus ex fide viuit.In die aũt aſcẽſionis,ſicut Dñs ei pdixerat,& ipſa votũ ſecerat cõſeſſori ſuo, comedere potuit,& de facto comedit materialem panem hũc,& pulmentum olerum,vel herbas crudas,aut quadrageſimalem cibum: quia fas non erat, delicatum cibũ illud corpus ingredi via miraculoſa vel naturali.Poſt hæc autem rediit ad ſimplex ieiunium inchoatũ , & ſic paulatim p aliquas interpolationes ad continuatum ieiunium,noſtris temporibus inauditum. Verum quia ieiunante corpore,ſpiritus ſæpius & copioſius manducabat,dum hęc quæ retulimus,ſic ſe haberent ,ſancta virgo ſacram cõmunionem quàm frequentiſſime poterat,cum feruore ſumebat:tantamq; abundantiam gratiæ recipiebat in qualibet ſumptione,q mortificatis quaſi omnibus ſenſibus corporis, ac naturalibus quodãmodo motibus,ſancti ſpiritus ſupernaturali virtute tantũmodo vterq; homo eius vegetabatur: ex quo poteſt ſpiritalis homo concludere,q tota vita eius erat ſupra naturã tota miraculũ. Vidi ego ipſe non ſemel,ſed aliquoties corpuſculum illud quod nullo corporeo cibo,nullo pręter q̃ aquæ frigidę potu cõfortabatur,deduci vſq; ad extremã debilitatem , ita vt vltimũ exitũ ſpũs,tremẽtes putaremus adeſſe,tam ego q̃ alij & tamẽ nacta ſeu pſentata ei occaſiõe procurãdi aliquẽ nois diuini honorẽ,vel aliquã animarũ ſalutẽ,intra breuiſſimum ſpaciũ,abſq; quocunq; corporali remedio,recuperare non modo vitã,ſed vires:& vires non cõmunes tantũ,ſed iuxta conditionẽ ſuã robuſtas & fortes,ſurgere,ambulare, laborare abſq; difficultate,etiã vltra cęteros ſanos ſe comitãtes,omi laſſitudine pcul pulſa. Et vñ hoc obſecro,niſi ab illo ſpũ q talibus opibus delectat? Et q̃d natura nõ poterat, ipſe miraculoſe ſupplebat:vegetabatq; nõ modo aiam,ſed & corpus.Porro illo in tẽpore q̃ cœpit ſic abſq; cibo corporeo viuere,petiuit ab ea cõfeſſor eius ſupra ſępe nominatus,vtrũ aliquãdo aliquẽ comedendi appetitũ haberet. Cui reſpõdit illa: Tãta eſt ſatietas quã mihi confert Dñs in ſui ſacramẽti venerabiliſſimi ſumptione,q nullo modo poſſum appetere cibũ aliquẽ corporalẽ.Illo aũt replicante, vtrũ die qua nõ ſumebat ſacramentũ aliqua ei eſuries pueniret,reſpõdit: Quãdo ſacramentũ ſumere nõ poſſum,ſola me ipſius pſentia & viſio ſatiat: imo,inquit,non tantũ ſacramẽti,ſed etiã ſacerdotis,quẽ ſcio ipſum tetigiſſe ſacramentũ,pſentia adeo cõſolatur,q ois cibi memoria recedit à me.Stabat igit virgo Dñi ſatura pariter & ieiuna: foris vacua, intus plena,exterius arida, interius aquę viuæ fluminibus humefacta,in oibus tñ euentibus alacris & iucũda. Sed antiquus ſerpẽs & tortuoſus,tñ Dei donũ ferre nõ valens abſq; venenoſo furore inuidię,cũctos quaſi tã ſpiritales q̃ carnales,tã religioſos q̃ ſeculares,propter hoc ieiuniũ cõmouit cõtra eã. Nec mireris lector de ſpiritalibus ſiue religioſis:& crede mihi, qa in talibus niſi pprius amor ſit ex toto extinctus,piculoſior ſępe regnat inuidia,q̃ in cęteris: & potiſſime,cũ vidẽt aliquẽ facere qppiã,q̃d impoſſibile norũt ſibi.Scrutare patrũ famoſę Thebaidis actus & geſta.Nõne vno ex Macarijs,pgente illuc in habitu ſeculari ad monachorũ multitudinẽ numeroſam,cui Pachomius perat, & ab ipſo Pachomio poſt multã inſtantiã ad habitũ illius religiõis recepto,viſa p monachos eius mirabili & nõ imitabili pœnitẽtię auſteritate, quadã die oẽs quaſi ſeditiõe cõmoti aduerſus Pachomiũ,& cõgregati dixerũt: Aut tolle eũ à nobis,aut ſcito oẽs nos ex hoc monaſterio receſſuros hodie? Hęc tũc dixerũt illi,q reputabãtur viri perfecti. Quid putas hodie de ſpiritalibus noſtris? & ſi me non prohiberet verborum prolixitas,plura narrarem,quæ nõ niſi experimentaliter didici. Hoc tamen dico ad propoſitũ,quod omnes de pfato ieiunio murmurabant cõtra hanc ſacrã virginem. Et quidã dicebant,nullum eſſe maiorẽ Domino ſuo. Et ſi Chriſtus Dñs manducauit & bibit,& hoc idem eius genitrix glorioſa,ſed & ipſi ſancti apoſtoli,qbus à Dño dictũ eſt: Edentes & bibẽtes quę apud illos ſunt,eodẽ modo manducauerunt: quis ille qui poſſit eos excedere , imo nec adęquare? Alij dicebant, omnes ſanctos docuiſſe

verbo

verbo paritet & exemplo,neminem ſingularem in modo viuendi debere eſſe,ſed com-
munem modum in omnibus. Alij ſuſurreabāt,extremitates vitioſas ſemp fuiſſe & eſſe,&
ꝑ conſequēs à Deū timentibus fugiēdas. Alij,vt ſupra tactū ē,volentes ſeruare ſuā bonā
intērionē,dicebār deceptionē hāc eſſe hoſtis antiqi alij carnales & detractores notorij, di
cebāt eſſe hāc fictionē ad gloriā acquirendā,& quod non ieiunabat ſed latenter optime
comedebat. His tā falſis q̄ ineptis iudicijs,q̄ cōuenientia nullatenus erāt,ſi prout docuerit
Dn̄s,iuxta modulū meū non obuiarē,reum corā prima veritate me reputarem. Qua-
propter aduerte obſecro bone lector,quia ſi primi qui ſaluatorem & glorioſam eius ge
nitricem adducunt cum ſanctis apoſtolis, dicerent veritatem:ſequeretur optime', ꝙ Io-
hannes Baptiſta maior ipſo Domino Chriſto fuiſſet. Ipſe nanq; Dominus ore proprio
dixit,ꝙ venit Iohannes,non manducans nec bibens,filius autem hominis virginalis ve
nit manducans & bibens. Item etiam ſequeretur, ꝙ Antonius, Macarij duo, Hilarion,
Serapion,& innumeri quodāmodo alij, qui longa & quaſi aſſidua exercebant vltra cō-
munem modum ipſorum apoſtolorum ieiunia,maiores eſſent eiſdem ſanctis apoſtolis.
Quod ſi velint replicare murmuratores ꝓfati,& Ioannem in eremo,& patres pręnomi-
natos in Aegypro,non ſimpliciter ieiunaſſe,ſed aliquid aliquo tempore comediſſe:quid
dicēt de Maria Magdalena,quæ triginta tribus annis ſtetit in rupe abſq; cibo aliquo cor-
porali,vt eius hiſtoria clare docet,& locus ipſe vbi manſit, qui tunc inacceſſibilis erat,
indicat manifeſte? Nunquid & hæc fuit maior virgine glorioſa, quæ nec in rupe ſtetit,
nec tale ieiunium peregit? Quid etiam dicent de pluribus ſanctis patribus, quorum q̄
plures diuerſa pertranſierunt tempora ſine corporeo cibo? ſed & de quodam ſingula-
riter legitur,quod ſumpto dominico ſacramēto,nullo alio cibo ſuſtentabatur. Diſcant,ſi
non didicerunt, maioritatem ſiue minoritatem ſanctitatis, non ſecundum ieiuniū men
ſurari vel iudicari,ſed ſecundum charitatis menſuram. Diſcant, neminem ſe facere iudicē
debere de his quę ignorant. Audiant ipſam incarnatam ſapientiam Dei patris, de ipſis
& ſimilibus eis dicentem: Cui aſſimilabo generationem iſtam? Puerorum ludo,dicentiū
ad collegas ſuos: Cantauimus vobis & non ſaltaſtis,planximus vobis,& nō lamentaſtis.
Et ſubdit quod ſuperius tactum eſt. Venit Iohannes Baptiſta non manducans nec bi-
bens,& dixerunt: Dęmonium habet. Venit filius hominis manducans & bibens,& di-
xerunt: Ecce homo vorax & potator vini,&c. Hæc ſola ſentētia ſaluatoris,ſufficit ad clau
dendum ora murmuratorum,de quibus prius ante omnes tactum eſt. Secundis autem
ſingularitates deteſtantibus,facile reſpondetur,quod licet homo ex ſe facere ſingularita-
tes non debeat,factas tamen à Deo,debet cum gratiarum actione recipere. Aliàs ſingu
laria Dei dona cōtemnerentur ex toto,ſic enim docet ſacra ſcriptura. Altiora ſupra ſe,
iuſto viro quærenda non eſſe. Sed immediate mox ſubdit: Plura ſupra ſenſum reuelata
ſunt tibi. Hoc eſt, per te ipſum nihil habes quærere ſupra te: quod ſi Deus ſupra te tibi
aliquid reuelauerit,illud cum gratiarum actione debes ſuſcipere. Cum igitur in caſu no-
ſtro,prout eſt ſuperius declaratum, à Domino factum ſit iſtud ex ſingulari prouidentia
eius:quis poterit hic ſingularitatis regulam allegare? Hanc eandem ſententiam velatam
tamen velo veræ humilitatis,reſpondendo adducebat ipſa ancilla Chriſti & virgo,cum
petebatur ab ea,cur nō ſicut alij,cibum ſumeret corporalem. Dicebat enim: Deus pro-
pter peccata mea percuſſit me ſingulari quadam paſſione ſiue infirmitate, per quā à cibi
ſumptione ſum totaliter impedita: & ego libētiſſime vellem comedere,ſed nō poſſum.
Orate obſecro pro me,vt ipſe indulgeat mihi peccata mea, propter quæ patior omne
malū. Ac ſi aperte diceret: Deus facit hoc & non ego:ſed ne ſpecies appareret iactantię,
propter peccata ſua fatebatur hoc accidiſſe: nec tamē hęc contra mentem propriam lo-
quebatur,quia firmiter reputabat Deum in hāc hominum murmurationem eam per-
miſiſſe venire,vt ſua puniret peccata. Quidquid enim mali eueniebat,imputabat totum
peccatis ſuis: quidquid boni,Deo. Et hac ſemper veritatis regula vtebatur in omnibus.
Porro per hanc reſponſionem refutantur & tertij, qui extremitates dicunt eſſe vitan-
das:quia extremitas vitioſa eſſe non poteſt,quæ cauſatur à Deo,& ab homine vitari non
poteſt: quod in caſu noſtro fuiſſe,ſatis ſupra oſtenſum eſt. Verum quarti,qui deceptionē
inimici hanc eſſe dicebant, reſpondeant obſecro mihi:ſi huc vſq; in omnibus deceptio-
nibus inimici & tentationibus ſupraſcriptis triumphauerit perfecte, qualiter veriſimile
eſt quod in hac fuerit ſic decepta? Sed eſto quod potuerit decipi,quis tenebat illud corpus
in robore ſuo? Quod ſi totum hoc hoſti tribuere volunt, dicant quis tenuerit mentem

eius in tanta lętitia & pace, cum eſſet priuata omni delectatione ſenſibili. Hic fructus ſpiritus ſancti, diaboli eſſe non poteſt. Scriptũ eſt enim, quod fructus ſpiritus ſit charitas, gaudiũ, pax. Non puto quod hæc omnia, veritate comite, poſſint attribuere inimico. Sed ſi velint omnino inficiari, quis nos ſecuros reddet, quod ipſi ſic loquentes, non ſint ab ipſo antiquo ſerpente ſeducti? Si enim ſecundũ eos, virginem, per quam & à qua toties victus eſt, cuius corpus ſuper omnem naturalem virtutẽ viuit & vegetabatur, cuius etiã mens ſpiritali & nõ carnali gaudio pſeuerãter pacificat, poteſt decipere inimicus ac ſedurere: quãto magis eos, qbus nihil ſupradictorũ ad notitiã venit? Veriſimilius, ipſos ab hoſte (dũ hęc dicũt) eſſe ſeductos, q̃ illã de qua, ꝙ eſſet ſeducta, nõ eſt viſum adhuc. Poſtremo notorijs illis infamatoribus, q docuerunt linguã ſuã loqui mendacia, melius ſilentio reſpõdetur q̃ verbo. Contẽnendi ſunt à prudentibus & virtuoſis hominibus, & ęſtimandi omni reſponſione indigni. Cui enim quantumcunq; perfecto viro detrahere eodem modo nõ poſſent? Et ſi ſimiles eis, dominum & patrẽ Beelzebub vocauerunt mẽdaciter: quid mirum, ſi domeſticũ eius ſic infamant fallaciter? Quapropter ſilenter ſunt cogendi vt ſileant, & ſic iuxta quod conceſſit Dominus, reſponſum ſit detrahentibus modo ſingulari viuendi virginis huius ſacræ.

Verum ipſa ſpiritu diſcretionis plena, ſponſumq; ſuum imitari per omnia cupiens, recordata eſt, quod ipſe Dñs & magiſter, cũ peteretur à Petro de didrachma cẽſus pro eo, q̃uis ad illud ſoluendum obligari non poſſet, oſtẽdiſſetq; Petro id peti ab ipſo rationabiliter, etiã ſecundũ homines nõ debere, nihilo minus mox ſubiunxit: Vt autẽ non ſcãdalizemus eos, vade ad mare & mitte hamum: & eum piſcẽ q̃ primo aſcẽderit, tolle: & aperto ore eius, inuenies ſtaterẽ: illũ ſumẽs, da illis pro me & pro te. Hæc cõſiderans virgo ſacra, vt murmuratores, quantũ in ſe foret, extingueret: deliberauit omni die ſemel cũ cęteris ad menſam venire, omniaq; conatu ſaltẽ experiri, ſi cibum capere poſſet ſicut alij faciebãt, adhoc vt neminẽ ſcãdalizaret ex ieiunio ſuo. Sane quãuis cibus quẽ ſi tentatiue ſumebat eſſet nõ modo pręter carnes, vinũ, piſces, oua, & ꝑter caſeũ, ſed etiã ꝑter panẽs nihilominus tamen ſumptio, imo verius tẽtatio illa ſumendi cibũ, in tantã cõuertebatur corporis ſui pœnã, quod vnuſquiſq; vidẽs, quantumcunq; crudelis ei fuiſſet ex corde cõpaſſus. Siquidem prout ſuperius tactum eſt, nec ſtomachus eius quidquã digerere poterat, nec calor conſumebat humidum radicale: propter quod, quidquid ſtomachũ illum intrabat, totum regredi per eandem viam per quam ingreſſum fuerat, oportebat: alias paſſiones acerbiſſimas generabat, & pene totius corporis inflaturas. Licet igitur ſancta virgo nihil herbarum vel eorum quæ terebat dentibus, deglutiret: totam enim groſſam ſubſtantiam expuebat, quia tamen fieri non poterat, quin de ſubtili ſubſtantia ſine ſucco aliquid ad ſtomachum eius deſcenderet, ac inſuper aquam frigidam libentiſſime bibebat pro faucibus refrigerandis & gutture: cogebatur omni die violenter emittere quod ſumpſiſſet, etiam intromittendo vſq; ad ſtomachũ virgulam fœniculi vel alterius virgulti, cum maxima ſui pœna. Nec alio modo poterat educere illud quod ſumpſerat, vt in pluribus. Hoc ergo modo viuendi vſa eſt vſq; ad finẽ vitę, propter murmuratores, & eos qui ſcãdalizabantur de ieiunio eius. Ego aũt cernẽs aliquãdo pœnã eius, quã ſuſtinebat in emittẽdo q̃d ſumpſerat modo ꝑdicto, cõpatiẽs ei, pſuadebã ꝙ pmitteret murmurare quoſcunq;, nec tantã afflictionẽ ſubiret propter murmurationes eorũ. Quę ſubridẽs, lęta reſpõdit: Nunqd nõ melius eſt mihi pater, ꝙ in hoc tẽpore finito puniãtur peccata mea, q̃ ꝙ reſeruaretur mihi punitio ſine fine? Murmurationes illorũ admodũ mihi ſunt vtiles: quia propter eos ſoluo ego meo creatori pœnã finitã, cũ debeã infinitã. Nunqd debeo fugere diuinã iuſtitiã? Abſit. Magna mihi gratia ſit, dũ de me ſit iuſtitia in hac vita. Quid ego ad talia reſponderem? Elegi ſilentium, qa non poteram digne vel apte loqui. Ipſa vero ex hac cõſideratione actũ illũ pœnoſum vorabat iuſtitiã, dicẽs ſociabus ſuis: Vadamus ad faciendã iuſtitiã de hac miſerrima peccatrice. Taliq; modo de oibus, tam inſidijs dęmonũ q̃ perſecutionibus hominũ, lucrabatur aliquẽ ſpecialem profectũ, & ſic nos quotidie inſtruebat vt faceremus. Vnde ſemel merũ conferẽs de donis Dei, dicebat: Si qs ſciret vti gratia Dei à Deo data, de omnibus quę ſibi accidunt cõtinue, lucraretur. Et ſubdebat: Sic vellẽ quod vos faceretis, quãdocunq; aliquid vobis accidit noui, proſperũ ſiue aduerſum, quod cogitaretis intra vos, & diceretis. De hoc ego volo aliqd lucrari. Vere ſi ſic faceretis, cito eſſetis diuites. Heu me miſerum, qui nec iſta, nec alia notabilia verba eius notaui. Tu autẽ lector non me in hac

ſegnitie

ſegnitie imiteris,ſed memor eſto illius verſus:

Felix,quem faciunt aliena pericula cautum.

Oro tamen vt te illuſtret,& me ſuo radio trahat autor ipſe pietatis ad imitandū hāc virginē efficaciter & cōſtanter.& cū hoc finis huic capitulo imponatur. Cuius per oīa teſtis eſt ipſa virgo,vel in dictis ſuis,vel in patentibus actibus ſuis, vnà cū confeſſore ſuo qui me præceſſit,prout ſuperius extitit allegatum.

¶ De mirabilibus exceſſibus mentis eius,& magnis reuelationibus ei factis à Domino. Caput VI.

Sicut ſingularem modū viuendi conceſſerat Dominus ſponſæ ſuæ, quantum ad corpus illo in tempore,ſic profecto mentem eius magnis & admirandis reuelationū conſolationibus viſitabat. Inde ſiquidem procedebat ſupernaturalis ille vigor corporeus,ex abundantia.ſ.ſpiritualium gratiarum. Narrata igitur ſingularitate vitæ corporeæ, operęprecium puto,vt ad recitandam ſuperefluentiā ipſius ſpiritus tranſeamus. ¶ Noueris igitur lector, quod ex quo virgo Deo dicata potauerat de ſaluatoris latere potum vitæ,tāta ſupabundauit in ea gratię plenitudo,q̄d quaſi cōtinue in actuali contēplatione occupabatur,& ſpiritus eius tam fixe ſuo inhęrebat & omnium cōditori, q̄ partem inferiorē & ſenſitiuā,pro maiori parte tēporis relinquebat abſq; actibus ſenſitiuis. Hęc,vt in prima parte tactū ē,millies ſumus expti,nos q vidimus & manibus cōtrectauimus brachia eius ita rigida, vnà cū manibus eius eſſe,q̄ frangi oſſa potius potuiſſent,q̄ de loco cui adhęſerāt,remoueri,dū illi cōtemplatiōi actuali vacabat. Oculi clauſi erant ex toto. Aures nullū,quantū cunq; magnum ſonū percipiebāt,& oēs ſenſus corporei proprio actu pro tunc erant priuati. Nec mirū cuiq̄ debet eſſe, ſi attendantur cū diligentia q̄ ſequuntur. Cœpit enim Dominus extunc non tantū in locis ſecretis,vt prius conſueuerat,ſed etiā in patentibus,palā & familiariter ſe oſtendere ſponſę ſuæ,tam eunti quàm ſtanti: tantumq; ignem ſui amoris in eius corde accendere,quod ipſamet quæ diuina hęc patiebatur, fatebatur ſuo confeſſori, ſe planc ad exprimendū quod ſentiebat,nulla vocabula inuenire.

Porro cum ſemel ipſa oraſſet feruentius cum propheta, Cor mundum crea in me Deus,& ſpiritū rectū innoua in viſceribus meis: ſingulariter depcans, vt Dn̄s auferret ſibi cor propriū & propriam voluntatē, per ſeipſum tali eam cōſolatus eſt viſione. Videbatur ſiquidē ei, q̄ ſponſus æternus ad eā ſolito more veniret, eiuſq; latus ſiniſtrum aperiens,cor inde abſtraheret & diſcederet,ſicq; ipſa ſine corde penitus remaneret. Quę quidem viſio fuit adeo efficax, & ita ſenſui carnis concors, quod ipſa dum confitebatur,confeſſori ſuo dicebat ſe cor non habere in corpore. Quod dictū dum ille derideret, & deridendo quodammodo increparet, illa repetens quod dixerat,confirmabat, dicēs Vere pater,quantum ſentire poſſum, ſecundum ſenſum corporeum mihi videor me omnino corde carere. Dominus enim mihi apparuit, & aperiens mihi latus ſiniſtrum, abſtraxit cor,& abſceſſit. Cumque ille aſſereret eſſe impoſſibile,ipſam viuere poſſe ſine corde, virgo Domini affirmabat omne verbum non eſſe impoſſibile apud Deum, ſeq; credere firmiter,eſſe corde priuatam: ac ſic pluribus diebus hoc idem repetens, ſe dixit viuere ſine corde. Quadam autem die dum eſſet in capella Eccleſiæ fratrum prędicatorum de Senis,in qua ſolent congregari ſorores de pœnitentia beati Dominici ſu pradictę,& poſt oēs remanſiſſet orans,tandem de ſomno ſuę ſolitæ abſtractionis euigilans,ſurgeret vt domum rediret, ſubito circumfulſit eam lux de cœlo,& in luce apparuit ei Dominus,habens in ſacris ſuis manibus cor quoddam humanum, rubicundum & lucidum. Cumq; ad aduentum autoris & lucis tremebunda cecidiſſet in terram,appropians Dominus, latus eius ſiniſtrum aperuit,iterumque ipſum cor quod in manibus geſtauerat,intromittens,inquit: Ecce chariſſima filia,ſicut pridie tibi abſtuli cor tuum, ſic in præſentiarum trado tibi cor meum, quod ſemper viuas. Et his dictis, aperturam quam in carne fecerat, clauſit & ſolidauit, remanſitque in ſignum miraculi loco in illo cicatrix obducta, prout eius ſociæ mihi & pluribus alijs frequenter ſe vidiſſe aſſeruerunt, & ipſa me ſerioſe percontanti negare non valens, verum eſſe confitens confirmauit. Et addidit, quod poſt illam horam nunquam ſicut ſolebat, dicere potuit: Domine, recommendo tibi cor meum. Hoc ergo corde non minus gratioſe q̄ mirabiliter acquiſito, ex eius gratiæ abundantia, laudabilia nimis opera procedebant exterius,& ſuper admirabiles reuelatiōes pullulabāt interius. Nunq̄ enim

venit ad ſacrum altare, quin ſupra ſenſum ei plura oſtenderentur, & ſingulariter quando recipiebat ſacram communionem. Frequenter nanq; videbat latentem in manibus ſacerdotis infantem, quandoq; grandiuſculum puerum, aliquãdo fornacem ignis ardentis, quam dum ſacramentum ſumebat, ſacerdos ingredi videbatur: ſæpius ſentiebat tantum odorem & tam ſuauem, ſumendo ſuperuenerabile ſacramentum, quod fere deficiebat in corpore. Semper autem videndo ſiue ſumendo ſacramentum altaris, nouum & indicibile gaudium generabatur in mente ipſius, ita vt ſępius cor eius præ gaudio ſaltaret in corpore, faciendo ſtrepitum ſonoroſum ſiue ſonantem, quem clariſſime audiebant ſociæ circumſtantes, quæ aliquoties hoc expertæ, retulerunt fratri Thomæ confeſſori eius: qui diligẽti facta inquiſitione, poſtq̃ cõperit ita eſſe, in ſcriptis redegit ad memoriam ſempiternam. Nec erat ſonus ille ſeu ſtrepitus ſimilis cuicunq; ſono, qui ſolet intra viſcera hominis naturaliter euenire: imo ſua ſingularitate mõſtrabat ſe aliquid extra naturam vel potius ſupra naturam ꝓtendere de virtute conditoris naturæ. Nec aliquid mirum erat, ſi cor ſupernaturaliter datum, ſupernaturaliter mouebatur, quia etiã propheta cantabat: Cor meum & caro mea exultauerunt (.i. extra ſaltauerunt) in Deum viuum. Vbi Deum ſingulariter nominat viuum ipſe propheta, quia ſaltus ille ſeu motus ille cordis, à vita cauſatus, non ſicut vult naturalis regula, mortuũ reddit hominem hoc patientem, ſed viuum. Cęterum poſt dicti cordis miraculoſam mutationem videbatur ei quodammodo quod non eſſet illa quæ fuerat. Vnde dicebat fratri Thomę confeſſori ſuo: Non videtis vos pater, quod non ſum illa quæ fui, ſed mutata ſum in aliam perſonã? Et addebat: O ſi ſciretis pater quæ ſentio, credo firmiter, ſi qs ſciret ea quæ ego ab intra ſentio, non eſſet ita durus quin emolliretur: nec ita ſuperbus, quin humiliaretur: quia quidquid dico, totum eſt nihil reſpectu eorum quæ ſentio. Narrabat autem vt poterat, & dicebat: Tantum gaudium tantaq; iubilatio poſſidet mentem meam, quod grandis ẽ mihi admiratio, qualiter anima poteſt ſtare in corpore. Et addebat: Tantus eſt ardor qui eſt in anima mea, ꝙ ignis iſte materialis exterior, mihi videtur reſpectiue potius refrigerans q̃ exurens, potius frigidus quàm accenſus. Et ſubiungebat: Ex iſto ardore producitur in mente mea quædam renouatio puritatis ſimul & humilitatis, in tantũ quod apparet mihi, ꝙ redierim ad ætatem quatuor vel quinq; annorum. Hinc rurſus tantus proximi amor accenditur, quod pro quocunq; proximo libentiſſime ſuſtinerem mortẽ corpoream cum magna cordis lætitia & gaudenter. Hæc autem omnia ſub ſecreto ſoli confeſſori narrabat, cæteris vero quantum poterat, occultabat. Verum his & plurimis verbis alijs & ſignis demonſtrata eſt abundantia gratiæ, quam Dominus animæ ſanctę virginis tunc vltra ſolitum infundebat: quæ ſi per ſingula tractare velimus, plures inde conficiendi ſunt libri. Sed de multis pauca decreui colligere, quæ ſingularius teſtimoniũ eius afferunt ſanctitati.

Scire igitur te volo prǽchariſſime lector, quod dum hæc gratiarum abundantia in mente virginis huius ſacræ diffunderetur ex alto, multæ notabiles viſiões ei cœlitus ſunt oſtenſę, quarũ aliquas non eſt fas mihi præterire. Et primo quidem ei rex regum, cum regina cœli eius genitrice, ac Maria Magdalena ſemel apparuere, conſolantes & confortantes eam in ſancto propoſito. Tunc dixit ei Dominus: Quid vis, te vltra me? Cui illa plorans, humiliter reſpondebat cum Petro: Domine, tu ſcis quid volo, tu ſcis quia nec voluntatem habeo niſi tuam, nec cor habeo niſi tuum. Tunc venit ad memoriam eius, quomodo Maria Magdalena ſe dederat totam Chriſto, quando fleuit ad pedes eius, & cœpit ſentire ſuauitatis & amoris dulcedinem, quã Maria Magdalena tunc ſenſit: qua de cauſa reſpiciebat in eam. Vnde Dominus deſiderio eius quaſi ſatisfaciens, intulit: Ecce dulciſſima filia, pro ampliori tuo ſolatio trado tibi Mariam Magdalenam in matrem, ad quam cum omni fiducia poſſis recurrere, ei ſpecialem tui curam cõmitto. Quod virgo cũ omni gratiarum actione acceptans, cum magna humilitate ac reuerentia ipſi Mariæ Magdalenæ ſe deuote recõmendabat, ſupplicans humiliter ac inſtanter, quatenus diligentem curam de ipſius ſalute dignaretur habere, poſtquã per Dei filium fuerat ſibi recõmendata. & ex illa hora virgo accepit Magdalenam in ſuam, ſemperq; matrem ſuam ipſam uocabat, quod tamen abſq; myſterio, mea ſententia, factum non eſt. Sicut enim Maria Magdalena triginta tribus annis ſtetit in rupe abſq; corporeo cibo, ſed in contemplatione aſſidua, quod tempus plenitudinem ætatis ſaluatoris in ſe ipſo demonſtrat: ſic hæc virgo ſacra ab illo tempore quo hæc acciderunt, vſq; ad triceſimum tertiũ annũ

ætatis,in quo ex hac luce migrauit,tā feruentet contēplationi vacabat altiſſimi, quod cibi corporalis auxilio non egens,mentem reficiebat abundantia gratiarū. Et ſicut illa rapiebatur in aera ſepties in die ab angelis, vbi audiebat arcana Dei:ſic iſta pro maiori parte tēporis,ex vi ſpiritus cœleſtia contemplantis,rapiebatur à corporeis ſenſibus, ac cum angelicis ſpiritibus Dominum collaudabat,ita vt frequenter corpus in aera leuaretur,ſicut multi & multæ coniunctim & diuiſim,perhibent ſe oculata fide vidiſſe,de quibus latius infra dicetur: Inſuperq; mirabilia Dei cernens in ipſo raptu,loquebatur quandoq; ſubmiſſe mirāda notabilia & nimis altas ſententias,de quibus quædam fuerunt ſcriptæ,prout infra loco ſuo patebit.

Sed vidi eam ſemel ego captam à ſenſibus,modo quo ſupra dictum eſt,audiuiq; muſſitantem vocem ſubmiſſam. Cumq; appropinquaſſem, diſcreui verbū eius formaliter & in Latino,videlicet: Vidi arcana Dei:& iterum atq; iterū, Vidi arcana Dei, nec aliud quidq̄ ſubinferebat,ſed illud tantūmodo repetebat. Cumq; reddita fuiſſet poſt magnū ſpaciū corporeis ſenſibus, non tamen ab iſto verbo ceſſabat, continue repetens idem verbum: Vidi arcana Dei. Tunc ego volens cauſam huius tantæ repetitionis eiuſdem verbi,ab ipſa exquirere,inquam: Cur obſecro mater mea,tam aſſidue verbum hoc repetis,nec nobis (vt aſſoles) exponis quod dicis, nec aliud quidquam adiungis? At illa: Nequaquam eſt,inquit,poſſibile,me aliter aut aliud dicere. Cui ego: Et quæ tantæ nouitatis eſt cauſa? Tu etiam mihi non quærenti, multa conſueuiſti de his quæ tibi oſtendit Dominus,declarare. Cur ergo nunc non ſimili modo ad quæſita reſpondes? Tunc illa: Tantam,inquit,conſcientiam haberem,vobis illud quod vidi, defectiuis iſtis vocabulis explanare,quantam quodammodo ipſum Dominum blaſphemare, vel verbis meis inhonorare:quia tanta eſt diſtantia inter id,quod intellectus à Deo raptus,illuſtratus & cōfortatus,intelligit,& id quod verbis exprimi poteſt,quod quaſi contraria videntur: qua ex cauſa nullo pacto poſſem inclinari ad vobis aliquid diſſerendum pro nunc de his quę vidi,quia ineffabilia ſunt. Igitur congrue nimis omnipotētis Dñi prouidentia hāc virginem Mariæ Magdalenæ deputauit in filiam,illamq; dedit ipſi in matrem,vt. ſ. ieiunatrix ieiunatrici,amatrix amatrici,contēplatrix cōtemplatrici conuenientiſſime iungeretur. Verum ipſa virgo dum hæc recitabat,ſecrete ſuperaddebat,vel potius hoc tantum dicebat,quod peccatrix peccatrici olim fuerat data in filiam, vt mater memor naturæ fragilis, ac largitatis miſericordiæ ſibi factæ à filio Dei, compateretur filiæ fragili,eiq; largitatem miſericordiæ impetraret.

Narrat autem poſt hæc omnia frater Thomas, primus cōfeſſor eius, in cuius ſcriptis reperi dictam viſionem de Magdalena,ꝙ ſicut ipſa ſecrete confeſſa eſt, poſt ꝓmiſſa ipſi videbatur,quod cor eius in latus ſaluatoris intraret, & vnum cor efficeretur cum corde Chriſti: tunc ſenſit animam ſuam totaliter quaſi liquefieri ex vehementia diuini amoris. Vnde mentaliter exclamabat: Domine, vulneraſti cor meum, Domine vulneraſti cor meum. Et hoc dicit dictus frater Thomas factum fuiſſe anno Domini M.CCC.lxx.in feſto Margaretę virginis & martyris. Eodem etiam anno in craſtino ſancti Laurentij,quia præfatus confeſſor eius,timens ne rugitus gemitus eius ſacerdotes celebrantes moleſtaret,dixerat ei,vt quantum poterat,dum eſſet prope altare,gemitus prędictos compeſceret. Ipſa vero ſicut vera obediens, remote ab altari ſe poſuit, orauitq; Dominum,vt confeſſori ſuo lumen infunderet,quo videret, qualiter tales motus ſpiritus Dei compeſci poſſent. Quod vt ipſemet confeſſor ſcribendo teſtatur,tam perfecte ei oſtenſum eſt,quod amplius non eſt auſus ipſam de talibus admonere. Et licet hęc ipſe ſcribat breuiter,ne cōmendare videatur ſeipſum: ego tamen puto quod didicerat experientia mediante,tales mentis feruores taliter ab intra retineri non poſſe.

Verum redeundo ad ipſam, dum ſic à longe venerabis ſacramenti altaris ſumptionem ſumme ſitiens mēte fortiſſime,voce vero corporea plane diceret: Ego vellē corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti: ipſe ſaluator,vt eius deſiderio ſatisfaceret,ei apparuit, iuxta quod ſępius conſueuerat,applicauitq; os virginis ad lateris proprij cicatricem, innuens vt ſe,quantum vellet,de corpore ſuo & ſanguine ſatiaret. Quod illa nō ſegniter exequēs de ſacratiſſimi pectoris fonte diu potauit fluenta vitæ. Ex quo potu tanta cordi eius infuſa eſt dulcedo,quod ex puro amore putauit vitam corpoream terminare. Cum autem confeſſor ab ea peteret, quid haberet aut quid ſentiret, reſpondebat ſe non poſſe narrare vel dicere illa quæ ſentiebat.

Idem quaſi acciderat anno eodem ante per menſem vel circa.ſ. in die beati Alexij.
Nam dum nocte pręcedente oraret, orandoq; accenderetur deſiderio ſacræ cõmuni-
onis,reuelatum eſt ei quod infallibiliter illo mane ſacram cõmunionem acciperet. dene-
gabatur enim ipſi frequentius,propter indiſcretionem tam fratrum quàm ſororum,illã
congregationem regentium illo in tempore. Hac igitur reuelatione percepta, mox ſe
contulit ad Dominum exorandũ, vt animam ſuã dignaretur mundare ac totaliter præ-
parare, vt poſſet digne ſumere tam venerabile ſacramentum. Tunc adhuc exorante, &
hoc inſtantius poſtulante,ſenſit ſuper animã ſuam cadere pluuiam per modum fluminis
abundantem,non aquæ,nec alterius cuiuſcunq; liquoris cõſueti,ſed pciſe ſanguinis mi-
xti cũ igne: per quam quidẽ pluuiã ſentiebat animã ſuam purificari tam vehementer, ꝙ
ſenſus ille ad corpus transfundebatur,ita vt etiam eius corpus nouam purificationẽ reci-
peret & ſentiret,licet non à corporeis ſordibus, ſed potius à fomitis corruptione. Poſt
hæc adueniente mane,tantum aggrauata eſt eius corporalis infirmitas,quam illis pati-
ebatur diebus,quod nulli vtenti ratione fuiſſet poſſibile viſum, ipſam poſſe per vnum
paſſum quomodolibet ambulare. At illa in nullo hęſitans quin diuinum promiſſum pſi-
ceretur,confidens in Domino,ſe cœpit erigere, & cunctis aſtantibus & admirantibus,
verſus Eccleſiam ambulare. Ad quam dum perueniſſet,& in capella quadam ſe poſuiſſet
prope altare,occurrit eius menti,quod ſecundũ legem ſibi datam à prælatis,non pote-
rat à quolibet celebrante communionem accipere: quamobrem deſiderabat vt con-
feſſor eius ad dictũ altare celebraturus accederet. Moxq; oſtenſum eſt ei diuinitus,ipſum
iuxta ſuum deſiderium aduenturum: de quo non modicum fuit conſolata. Fatetur autẽ
confeſſor eius,qui hæc in ſcriptis ſuis ponit,quod pro illo mane nõ diſpoſuerat nec pro-
poſuerat celebrare,nec nouerat ſanctam virginem adueniſſe. Subito autem cor eius te-
tigit Dominus,& cœpit feruere deſiderio celebrandi: qui ſuo deſiderio mox ſatiſfaciẽs,
Domini nutu ad illud altare acceſſit,vbi ſancta virgo tunc erat, expectans promiſſionẽ
cœlitus ſibi factam, cum tamen non eſſet ſuæ conſuetudinis, ad dictum altare accedere.
Inuento autem quod ibi ſancta eius aderat filia,& cõmunionem petebat,perpendit Dei
fuiſſe prouidentiam,& quod pręter propoſitum celebraſſet, & quod ad inconſuetũ al-
tare neſciens acceſſiſſet. Celebrauit igitur,& in fine ſacram cõmunionem virgini obtulit.
Illa vero ad altare accedẽs,faciẽ rubricantem pariter & micantem,nec non & lachrymis,
& ſudoribus opertã, ad ſacramentũ ſe erigens, tanta cũ deuotione ipſum ſuſcepit,ꝙ ſtu-
porem & deuotionem nimiam confeſſori pſtitit. Quo facto,ita fuit abſorpta in Deum,
& ad interiora cellæ vinariæ deitatis introducta, quod per totam diem illam, etiã poſtq̃
reſtituta eſt corporeis ſenſibus,nullum verbum poterat loqui alicui.

Poſt illam autem diem,petente confeſſore quid ſibi acciderat, quod tam rubicundã
eam videret dum caperet ſacramentum: Ego,inquit,pater, cuius coloris eſſem, ignoro:
ſed hoc noueritis,quod dum ego illud ineffabile ſacramẽtum de manibus veſtris ſuſce-
pi,nihil corporeum,nihil coloratum ſenſibus corporeis vidi. Verum illud quod vidi,ta-
liter traxit me ad ſe,quod cętera cuncta quæ hic habentur, velut abominabilia ſtercora
facta ſunt mihi,non modo tẽporales diuitiæ vel delectationes corporeę,ſed etiam quæ-
cunq; conſolationes ſeu cõplacentiæ, quamuis ſpirituales. Vnde optabam & orabam,
omnibus talibus conſolationibus etiam ſpiritualibus priuari,dũmodo Deo meo poſſem
complacere,ac finaliter ipſum poſſidere. Propter quod orabam Dominum,vt auferret
mihi oẽm voluntatem meam,& mihi tantum daret ſuam. quod & eius fecit miſericor-
dia. Nam reſpondendo dixit mihi: Ecce dulciſſima filia,trado tibi voluntatem meã,qua
ita firmata eris,quod de cętero quidquid acciderit quomodocunq; vel qualitercunq;, tu
in nullo moueberis ſeu mutaberis. Quod & rei probauit euentus: quia (prout experi-
mentaliter didicimus cuncti qui eius conuerſationem habuimus) ab eodem anno ſemp
contẽtabatur de omnibus,nec motũ turbationis habebat, quidqd quomodolibet acci-
diſſet. Inſuper virgo poſt prędicta confeſſori ſuo loquens,addidit: Scitis pater, qualiter
Dominus illa die fecit animę meæ: ſicut mater facit filio ſuo paruulo, quem tenere dili-
git. oſtẽdit enim ei vbera,& permittit ſtare à remotis,vt ploret,dumq; de fletu filij pau-
liſper riſit,amplexatur eum,& deoſculans,præbet ei vbera lætanter & abundanter. Sic,
inquiebat,fecit mihi Dominus. Illa autẽ die oſtendebat mihi latus ſuum ſacratiſſimũ, ſed
à remotis. Egoq; præ deſiderio ponendi os meũ ad ſacrum vulnus,vberrime flebã. Ipſe
vero poſtquam per aliquam moram riſit de fletu meo, vt videbatur, tandem accurrens,

accepit

accepit animam meam inter brachia ſua,& ponebat os meum ad latus ſacratiſſimi vulneris ſui, ſiue ad vulnus lateris:& tunc anima mea præ deſiderio magno intrabat tota in latus eius,& ibi tantam inueniebat diuinitatis notitiam & dulcedinem, quod ſi ſciretis,miraremini quod cor mihi nõ frangitur præ amoris magnitudine, ac ſtuperetis qualiter poſſum viuere in corpore, cum tanto exceſſu ardoris & charitatis. Hæc facta fuerunt in die ſancti Alexij ſupra nominato.

Sed anno eodem, die xviij. menſis Auguſti, facta eſt ſuper eam manus Domini, dum eiuſdem diei mane ſacrã cõmunionem ſumpſiſſet. Nam primo ſacerdote tenente ſacramentum in manu ſua,& iubente vt diceret, Domine non ſum digna vt intres in me: tunc ſumpto ſacramẽto, videbatur ei, ꝙ ſicut piſcis intrat aquã, & aqua in ipſum, ſic aĩa ſua intraret in Deũ,& Deus in eã:& ſic ſenſit ſe totã tractã à Deo, vixq; poterat redire ad cellulam ſuã, vbi ſup ſtratulo ligneo ſuo, de quo ſupra mẽtio facta eſt, ſe ponẽs, permãſit diu immobilis. Sed poſt longã moram eleuatum eſt corpus eius in aera, ſtabatq; ſuſpenſum abſq; corporeo fulcimento, ſicut tres infra ſcriptæ teſtes teſtificatæ ſunt ſe vidiſſe: tandem deſcendit ad lectum prædictũ, & cœpit loqui ſilenter verba vitæ, ſuper mel & fauum dulcia pariter & profunda, quæ omnes ſocias audientes cõmouebant ad fletum. Deinde orauit pro pluribus,& pro quibuſdam nominatim, ſingulariter pro confeſſore, qui eadem hora eodemq; momento erat in Eccleſia fratrum, nec cogitauit actu pro tũc de aliquo ad deuotionem mouente: imo vt ipſe ſcribit, non erat pro illa hora diſpoſitus ad aliquam actualem deuotionem. Subito autem illa orante, ipſoq; hoc ignorante, facta eſt quædã mutatio mentis eius in melius,& ſenſit deuotionem mirabilem, ſibi hactenus inexpertam, ac nouitatem non conſuetam in corde: de quo nimium admiratus, conſiderabat attente, vnde proceſſiſſet hæc gratia illa hora. Sed ipſo hæc cogitante, caſu venit ad eum quædam ex ſanctæ virginis ſociabus,& dixit: Certe pater, multum pro vobis orauit Catharina tali hora. Quo audito, ſtatim cognouit ad deſignationem horæ, vnde proceſſerat illa inuſitata mentis accenſio, quæ hora eadem acciderat. Et interrogans amplius, audiuit quod petitio virginis, tam pro eo quàm pro alijs pro quibus tunc orabat, fuerat, vt Dominus promitteret ei, quod daret eis vitam æternam. Et ob hoc extenderat manum, dicens: Promittas mihi quod ita facies. Et dum ſic ſtaret cum manu extenta, magnum viſa eſt ſentire dolorem, ex quo vehementer ſuſpirans, ait: Chriſtus Dominus ſit laudatus, ſicut fuerat ei conſuetudo dicere in laboribus infirmitatum ſuarũ. Quamobrem idem confeſſor ad eam acceſſit, petiuitq; ab ea ſeriem factæ viſionis ſibi narrari. Quod illa obedientia coacta perficiens, poſtquam ea quæ dicta ſunt ſupra, narrauerat, addidit: Ego cum inſtanter peterem vitam æternam pro vobis,& pro alijs pro quibus orabam, ipſeq; Dominus mihi promitteret hoc, non ex incredulitate, ſed pro memoriali notabili magis, inquam: Et quod ſignum Domine das tu mihi quod hæc facis? Tunc ille inquit: Extende manum ad me. Quod cum feciſſem manu, protulit clauũ vnum, cuius cuſpidem vel acutiem in medio palmæ manus meæ appoſuit, tamq; fortiter manum clauo ſtrinxit, quod viſum eſt mihi manum meam eſſe perforatam ex toto. Et tantum dolorem ſenſi, quantum ſi fuiſſet clauo ferreo per malleum perforata. Itaq; gratia Domini mei Ieſu Chriſti, ego iã habeo ſtigmata eius in manu dextera: quod licet alijs ſit inuiſibile, mihi eſt tamen etiã ſenſibile & continue afflictiuum. Sane pro continuatione huius materiæ lector bone, vnum tibi narrare compellor, quod longo poſt hoc tempore accidit, me ꝑſente pariter & cernente, in ciuitate Piſana. Dum enim ipſa illuc veniſſet,& ꝗ plures cũ ea, quorũ ego exiti vnus, ipſa hoſpitio ẽ recepta in domũ cuiuſdã ciuis, q habitabat iuxta Eccleſiã ſiue capellã ſanctę virginis Chriſtinę. In hac Eccleſia quadam die Dñica ad eius inſtantiã celebraui, eamq; (vt dixerim cõmuni modo loquendi) cõmunicaui. Quo facto, ipſa iuxta conſuetudinẽ ſuã diu ibidem remãſit abſq; corporeorum ſenſuũ vſu, qa ſpiritus eius creatorẽ ſuum ſummũ. ſ. ſpiritũ, ſciens, quantũ poterat, ſe à corporeis ſenſibus elongabat. Nobis aũt expectantibus reditum ad ſenſus corporeos, vt quippiã ſpiritalis cõſolationis reciperemus ab ea, ſicut conſueueramus quãdoq;, ſubito nobis cernentibus, corpuſculũ eius qd proſtratũ iacuerat, ſe paulũ ꝑ erexit, & ſup genua ſtans, brachia extendit & manus, facie rutilante. Cumq; ſic diu ſtaret totaliter rigidum & oculis clauſis, tandem ac ſi fuiſſet letaliter vulneratum, nobis cernentibus cecidit quodammodo in inſtanti,& poſt paruam moram reducta eſt anima eius ad ſenſus corporeos. Poſt quod mox fecit me vocari, & ſecrete me alloquens, ait: Noueritis

pater

pater, quod ſtigmata Domini Ieſu miſericordia ſua ego iam in corpore meo porto. Cumq; reſpondiſſem, quod ad geſtus corporis eius, dum eſſet in ectaſi, perpendiſſem, petiui qualiter hoc à Domino factum fuiſſet. At illa reſpondens, Dominum, inquit, vidi cruci affixum, ſuper me magno cum lumine deſcendentem: propter quod ex impetu mentis, volentis ſuo creatori occurrere, corpuſculum coactum eſt ſe erigere. Tunc ex ſacratiſſimorum eius cicatricibus vulnerum quinque in me radios ſanguineos vidi deſcendere, qui ad manus & pedes & cor mei tendebant corpuſculi: quapropter aduertēs myſterium, continuo exclamaui: Ha Domine, Deus meus, non appareant obſecro cicatrices in corpore meo exterius. Tunc adhuc me loquente, antequam dicti radij perueniſſent ad me, colorem ſanguineum mutauerunt in ſplendidum, & in forma puræ lucis venerunt ad quinq; loca corporis mei, manus ſcilicet, & pedes, & cor. Tunc ego: Igitur non peruenit aliquis radiorum ad latus dexterum? At illa: Non, inquit, ſed ad ſiniſtrum, directiſſime ſuper cor meum. Nam linea illa lucida procedens à latere eius dextro, non tranſuerſaliter, ſed recto tramite me percuſſit. Et ego: Sentis ne nunc in locis illis dolorē ſenſibilem? Illa vero poſt magnum ſuſpirium ait: Tantus eſt dolor quem ſenſibiliter patior in omnibus quinq; locis, ſed ſpecialiter circa cor, quod niſi nouum miraculū Dominus faciat, non videtur mihi vitam corporeā poſſibile ſtare poſſe cū tanto dolore, quin diebus breuibus finiatur. Hæc ego notans & mecum non abſq; mœſtitia conferens, attentus ſtabam, ſi viderem aliqua ſigna tanti doloris. Completis igitur omnibus quę voluit mihi enarrare, de capella egreſſi ſumus, & ad hoſpitium vbi hoſpitabatur, acceſſimus. Vbi cum eſſemus, mox vt ſacra virgo camerā, quā inhabitabat, intrauit, ex defectu cordis ſyncopizabat. Quamobrem omnes vocati ſumus, & nouitatem hanc intuentes, flebamus & timebamus ne nos desereret, quam in Dño amabamus. Quamuis enim frequenter vidiſſemus eam ex tacito feruore raptam à ſenſibus, ſæpeque aſpexiſſemus ex abundantia ſpiritus multum debilitatam in corpore, nunquā tamen ſyncopizantem tali modo hactenus intuiti fueramus. Verum poſt paruam morā redijt ad ſeipſam, & poſtq̄ omnes cibum ſumpſerant, iterū locuta eſt mihi, aſſerens ſe clare videre, quod niſi Dominus remedium nouum apponeret, cito erat à corpore migratura. Quod ego non ſegniter notans, eius filios & filias congregaui, rogans & cum lachrymis ipſos adiurans, vt tandem cuncti orationem vnanimiter faceremus ad Dominum, quod matrem & magiſtram noſtrā adhuc aliquo tempore concedere dignaretur, ne debiles & infirmi in his fluctibus ſeculi remaneremus orphani, nondū in ſanctis virtutibus confirmati ex alto. At illi & illæ vno animo & vna voce ſe hoc facere promiſerunt, ſicq; omnes ſimul ad eā acceſſimus lugentes & flentes, ac dicentes: Scimus quidē mater Chriſtū te ſponſum tuū deſiderare: ſed ſalua ſint pręmia tua tibi. noſtri potius miſerere, quos deſeris adhuc nimis infirmos in medijs fluctibus. Nouimus rurſus quod nihil tibi negaturus eſt ſponſus ille dulciſſimus, quem tanto cū affectu amas ardenter. Supplicamus igitur vt ores eum, vt te nobis concedat ad tēpus, ne fruſtra ſecuti fuerimus te, ſi tam cito recedas à nobis. Et quidem preces noſtrę, licet fiant per nos iuxta modulū noſtrū, timemus tamen ne noſtris demeritis repellantur, quia proh pudor indigniſſimi ſumus. Tu quæ feruentius ſalutem noſtram deſideras, tu nobis impetra, quod poſſibilitas noſtra non obtinet. His & ſimilibus per nos lachrymoſe prolatis, illa reſpondit: Ego, inquit, iā diu propriæ voluntati renunciaui, nec in his aut in alijs volo, niſi quod Dominus vult. Veſtram autē ſalutem licet totis p̄cordijs ſitiā, tamen ſcio quod ipſe qui eſt ſalus veſtra & mea, melius ſcit eam procurare, q̄ creatura quęcunq;. Eius igitur voluntas fiat in omnibus. Verum libenter orabo vt faciat quod melius eſt. Quo dicto remanſimus tremebundi, lugētes & flentes. ſed non contempſit lachrymas noſtras Altiſſimus. Nam ſequenti ſabbato ipſa me accerſito, ait: Videtur mihi quod Dominus diſponit condeſcendere precibus veſtris, & ſpero quod cito habebitis intentum veſtrum. Dixit, & ſicut dixerat, facta ſunt. Nam ſequenti Dominico die ſacram cōmunionem recepit de manibus meis indignis. Et ſicut in præcedenti Dominica fuerat corpus illud quaſi vredine percuſſum, dum ſpiritus erat in raptu: ſic illa die in raptu eodem videbatur veriſimiliter roborari. Tunc ſociabus eius mirantibus quod nihil conſuetarum pœnarum in illo raptu corpus patiebatur, imo potius videbatur quodammodo confortari, ac ſi ſomno naturali dormiret, & roborari. ego reſpondi: Spero in Deo, quod ſicut die heſterna promiſit mihi ipſa, lachrymæ noſtrę vitam eius corpoream petentes, iam corā Domino aſcenderunt. Et quæ feſtinabat ad ſpō-

ſum

ſum ſuũ propter ſubleuandam noſtram miſeriã, retrocedit ad nos. Sicut locutus ſum, ita poſt paruum ſpacium vidimus manifeſte. Nam ſpiritu redeunte ad corporeos ſenſus, ita inexhauſti vigoris apparuit, quod nulli noſtrum dubium fuit, quin eſſemus integraliter exauditi. O ineffabilis miſericordiæ pater, quid facturus es ſeruis fidelibus & dilectis filijs tuis, quãdo ſic benigne condeſcendiſti afflictis offenſoribus tuis? Ego igitur hæc conſiderans, pro maiori obtinenda certitudine, dixi ei: Nunquid, mater, dolor ille vulnerum inflictorum in corpore tuo, amplius perſeuerat? At illa: Exaudiuit, inquit, Dominus orationes veſtras, licet cũ meæ mentis afflictione, & vulnera illa non modo corpus non affligunt, ſed etiã roborant & confortant: & vnde prius prodibat afflictio, inde nunc confortatio, etiam me ſentiente, procedit.

Hæc tibi lector pro continuatione materiæ idcirco in præſentiarum narraui, vt noueris quanta excellẽtia gratiarum dotata fuit aĩa huius almæ virginis: Ac vt diſcas, quod cum pro his quę ptinent ad ſalutẽ aĩæ ſuę, orent etiã peccatores, exaudiuntur ab illo, qui omnes homines ſaluos fieri, & omniũ vult ſalutẽ. Verũ ſi narrare voluerim oẽs ſacrę virginis huius mentales exceſſus, potius mihi tempus deficiet q̃ ſcribendi materia.

Quapropter ad vnã feſtino exceſſiui exceſſus hiſtoriã, quæ meo iudicio, cætera cuncta quę circa hoc narrari queunt, excedit. Et ſic dante Dño, finem huic capitulo imponemus. Enimuero plenos quaterniones per fratrem Thomã confeſſorem eius, ſępe ſuperius nominatum, ſcriptos inuenio de excellentia viſionum eius & reuelationibus inauditis quodãmodo: & nunc ſaluator ipſe, vt videbatur, animã eius infra proprium latus introducebat, vbi reuelabat ei etiã vſq; ad myſteriũ Trinitatis: nunc autẽ eius genitrix glorioſa ipſam, vt apparebat, lacte ſuorum ſacratiſſimorũ vberũ ſatiabat, & ineffabili replebat dulcedine: nũc Maria Magdalena cũ ipſa familiariſſime cõuerſans pariter & aſſidue exceſſum mentis, quem in deſerto ſepties in die habuerat, ei cõmunicabat. Et nũc hi tres noiati, ſimul cũ ea domeſtice ambulãtes & colloquẽtes, diuerſa indicibilia menti eius ſolatia conferebãt: nec deerat apparitio & conſolatio cęterorum ſanctorũ, potiſſime Pauli apoſtoli, quẽ nunquã abſq; ſigno magnæ dulcedinis nominauit, Iohannis euangeliſtæ, quandoq; beati Dominici, crebro ſancti Thomę de Aquino, frequenter & in pluribus Agnetis virginis de monte Politiano, cuius Legendam ipſe conſcripſi ante annos xxv. de qua reuelatum eſt huic virgini, quod ſocia eius eſſet in regno cœlorum, ſicut infra latius, dante Domino, diſſeretur. nec valeo cõſcientia mordente, ad vltimæ hiſtorię narrationem tranſire, niſi prius pręmittam pro vtilitate legentium notabiliſſima puncta, quæ ei circa viſiones Pauli apoſtoli acciderunt.

Contigit enim ſemel in feſto conuerſionis eiuſdem apoſtoli, virginem hanc tantum excedere, ſpiritumq; ipſius tam vehementer trahi ad ſuperos, quod tribus diebus & tribus noctibus integraliter abſq; vſu corporalium ſenſuum permanſit immobilis, ita vt adſtantes quidã eam putarent mortuã vel morituram in breui: quidam aũt magis intelligentes, æſtimarent eam cum Apoſtolo raptam vſq; ad tertium cœlum. Tandem finito tẽpore & ſancta illa ectaſi terminata, ſpiritus allectus cœleſtibus quę viderat, tam inuite redibat ad vitam corpoream, ꝙ ſtabat virgo quaſi continue dormiens, & in ſimilitudinem debacchati, qui non poteſt à ſomno euigilare, nec tamen perfecte dormit. Rebus ſic ſtantibus, frater Thomas confeſſor eius, & quidam frater Donatus de Florentia, volentes ire ad viſitandum quendam notabilem virum ordinis eremitarum, habitante in eremo, prius ad domum virginis acceſſerunt, ipſamq; reperientes ſacra ſomnolentia plenam, ſpiritu Dei quodãmodo madidam, ad excitandum eam dixerunt: Nos volumus ire ad talem virum habitantem in eremo, vis tu venire nobiſcũ? At illa, ſicut & ſanctorum & ſeruorum Dei dilectrix, quaſi ſomnians, reſpondit q; ſic. Sed mox vt protulit verbũ, tantus remorſus conſcientiæ ei de mendacio eſt exortus, quod præ dolore eſt reſtituta ſenſibus corporeis, & totidem diebus & noctibus, quot in raptu ſteterat, inceſſabiliter fleuit peccatum illud, dicens cõtra ſeipſam: O peruerſiſſima & nequiſſima omniũ mulierum, ſunt hęc illa quæ infinita bonitate ſua tibi iſtis diebus oſtendit Altiſſimus? Sunt hæ veritates quas didiciſti modo in cœlis? Eſt hęc doctrina, quam tanta cum dignitate ſpiritus ſanctus te docuit, vt ad terrã rediens, mentireris? Et tamen bene ſciebas quod cum fratribus illis ire nolebas: reſpondiſti tamen ꝙ ſic, & mentita es confeſſoribus tuis, & patribus animę tuæ. O nefas, o iniquitas peſſima. In hoc igitur luctu perſeuerauit tempore ſupraſcripto, non manducans neq; bibens, ſicut prius in ectaſi eodem tempore & mo-

do perdurauit. Perpendis ne lector diuinæ prouidentiæ ſupmirabiles vias, & modos ſuperlaudabiles Nã ne magnitudo reuelationum nouiter habitarum, virginem iſtam extolleret, permiſit eam cadere in illud ſolatioſum mendaciũ, quia ibi nulla fallendi erat intentio, nec aliter intellexit audiens quàm proferens verbum illud: & ſic per humiliationem illã, quaſi per quoddã electi vaſis operculũ, id quod dederat, cõſeruauit: & corpus q̃d propter ſpiritus eleuationẽ iam quaſi defecerat, quaſi per reditũ illius refocillauit, quãuis enim gaudiũ ſpiritus redundat in corpus propter hypoſtaticã vnionem, nihilominus tamen nimia eleuatio ſpiritus, quæ fit in viſione tertij cœli, id eſt, in viſione intellectuali, adeo vegetatione propria priuat corpus, quod niſi Deus ſuccurrat nouo miraculo, non diu poteſt ſtare corpus, quin diſſoluatur ex toto. Conſtat nanq; quod actus intellectionis de ſe nullum corporeum requirit inſtrumentũ, niſi ad obiectum intelligibile pręſentandum. Quòd ſi de ſpeciali gratia omnipotens Deus tale obiectum ſupernaturaliter intellectui repręſentet, mox intellectus propriã in Chriſto perfectionẽ inueniens, illi etiã relicto corpore, ſe conatur vnire. Sed ſuperoptimus diſpẽſator intellectũ à ſe creatũ hinc per ſui luminis reuelationẽ trahit ad ſumma, illinc, per alicuius ſtimuli pmiſſionem demergit ad ima, vt ſic tã notitia diuinæ perfectionis, q̃ ſuæ defectionis, hinc inde tractus ad medium, inter vtrunq; volet tutiſſime. Et ſic mare iſtud illæſus pertranſiens, ſoſpes ad æternæ vitæ littus & lætus perueniat. Hoc, vt arbitror, volebat Apoſtolus dicere cũ ſcribebat Corinthijs: Ne magnitudo reuelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimulus carnis meæ, &c. Et infra: Nam virtus in infirmitate perficitur, & reliqua.

Ad noſtrum autem propoſitum redeuntes, noueris lector bone, ꝙ ea quæ virgo hęc ſancta tunc viderat, nullatenus confeſſori (vt erat ſolita) retulit: quia vt etiam mihi poſt ipſa tempora dixit, non quiuerat vocabula inueniri, quę illa exprimere poſſent: nec fas eſt homini cuiquam locutione humana illa referre, ſicut Apoſtolus ipſe docet: ſed feruor cordis eius, aſſiduitas orationis, efficacia eius admonitiõis, apertiſſime teſtabatur, ipſam arcana Dei vidiſſe, non cõmunicabilia niſi videntibus.

Cęterum alio tempore, vt ipſa ſuo retulit confeſſori, & ille redegit in ſcriptis, ipſe beatus Apoſtolus apparuerat, eamq; monuerat, vt aſſidue abſq; intermiſſione orationi vacaret. Quod illa non ſegniter audiente & opere complente contigit, ꝙ in vigilia beati Dominici, dum eſſet in Eccleſia & oraret, multa de beato Dominico & de alijs ſanctis filijs eius, reuelata ſunt ipſi, erantq; reuelationes eius ſeu viſiones tam efficaces & fixæ, ꝙ frequenter etiam dũ eas recitaret confeſſori ſuo, actualiter permanebant: quod puto fuiſſe ei ſignum datũ diuinitus, vt ſciret q̃d voluntatis erat diuinæ, confeſſori ſeu confeſſoribus talia reuelari ad aliorũ vtilitatem. Dum igitur dicta die modicum ante veſperas reuelationibus illis intenderet, caſu intrauit Eccleſiam quidam frater Bartholomæus Dominici de Senis, nunc ſacræ Theologiæ magiſter, & tunc ſocius confeſſoris, de quo in oibus ipſa, ſicut de cõfeſſore ſuo, cõfidebat, & quem in cõfeſſoris ſui abſentia eligebat in cõfeſſorem. Hunc dum magis mente q̃ corpore ſenſiſſet appropinquare, ſurrexit mox: & obuians ei, dixit ſe velle cũ eo quædam ſecreta conſerre. Cumq; pariter in Eccleſia cõſediſſent, & illa referret q̃ ſibi tunc actualiter Dominicus oſtendebat de beato Dñico, dicens: Ego clarius & perfectius nunc video beatum Dominicũ q̃ videã vos, & pſentior eſt ipſe mihi q̃ vos: recitaretq; illius excellentiã ſingularem, prout infra dicetur, contigit germanũ eiuſdem virginis ſacrę, qui etiam vocabatur Bartholomęus, illac tranſire, vnde ad vmbram ſeu ſtrepitũ tranſeuntis, virgo pauliſper caput & oculos verſus tranſeuntẽ diuertit, ita vt vix decerneret ſuum eſſe germanum, & abſq; quacunq; mora ad ſtatum priſtinum eſt reuerſa: ſed mox prorupit in tantum fletum mentis & corporis, quod ex toto conticuit. Cumq; præfatus frater fletum diutius expectaſſet, & tandem rogaret vt proſequeretur quæ cœperat, illa ſingultibus & fletibus occupabatur, in tantum, quod nullum reſponſum ab ea poterat habere. Demum poſt longam moram talia vel ſimilia ſingultizans verba vix protulit: O me infelicem & miſeram, & quis faciet vindictam de iniquitatibus meis? Quis puniet peccatum tam grande? Illo autem petente, quod erat illud peccatum, & ſi erat de nouo commiſſum, illa reſpondit: Et nõne vidiſtis hanc iniquiſſimam fœminam dum actualiter ei Deus oſtendebat magnalia ſua, caput & oculos diuertentem, ac tranſeuntes reſpicientem? Tunc ille: Tu nec momentum, nec vix per inſtans oculos diuertiſti, ita quod nec ego de hac diuerſione aduerti. Et illa: Si ſciretis qualem reprehenſionem fecit de hoc nunc mihi

beata

beata viego, vos etiam ploraretis peccatum iſtud. Nec locuta eſt amplius de materia viſionia, ſed flens ſtetit donec fecit confeſſionē ſacramentalem, flenſq; receſſit ad camrrulam domus pateenæ, vbi (vt ipſa poſtmodum retulit confeſſori) beatus Paulus ei apparens, eam de perditione illius modiciſſimi temporis, quo caput diuerterat, ita dure redarguit, quod affirmabat indubie ſe malle coram omnibus hominibus in mundo, qui nūc ſunt, ignominioſe confundi, q̄ ſemel iterum erubeſcentiam illam pati, quam habuit dum eam Apoſtolus reprehendebat. Licet forſitan hæc viſio Pauli alio tempore furrit, vt in quibuſdam ſcriptis reperi nouiter. Quidquid tamen ſit de ordine tēporis, iſtud conſtat eſſe veriſſimum, quod beatus Paulus eam de minimi temporis diuerſione potius quàm perditione, duriſſime eeprehendit: de qua eeprahenſione habuit confuſionem in mente ſua, quam diximus. Et dicebat poſtmodum confeſſori: Cogitate quid faciet redargutio Chriſti in extremo iudicio, quando vnius Apoſtoli ſui reprehenſio, tantam mihi confuſionem fecit. Dixit etiam, quod niſi fuiſſet viſio cuiuſdam agni dulciſſimi & ſplendidiſſimi, quē videbat continue dū Apoſtolus loqueretur ſibi, defeciſſet cor eius ex toto præ magnitudine cōfuſionis illius. Quapropter tunc cautior & humilior facta, dona grandia ſibi data pfecte ſeruauit, & ad potiora feruentius & auidius anhelauit. Hęc duo puncta pro intermiſſo tibi lector in menſa huius capituli prius idcirco appoſui, qa eepu to ea pro addiſcenda humilitate, notabilia nimis tam perfectis q̄ impeefectis.

Verum quia beato Dominico me, vt veritatem fatear, miraculoſe vocante, eius ordinem immeritus ſum ingreſſus, ne ingratus inueniar tanto patri, ſi eius gloriam huic virgini reuelatā, ſilendo pertranſeam viſionem huius virginis ſuperius tactam, inſerere hic drcreui. Narrat ſiquidē mihi ſupradictus frater Bartholomęus, qui nunc actualiter mecū eſt, quod dicta die virgo ſacra dum ſibi loqueretur, aſſerebat actualiter ſe videre in imaginaria viſione ſummū & æternum patrem, de ore ſuo (vt videbatur) coæternū ſibi filium producentem, qui etiam cum aſſumpta natura humana ei demonſtrabatur aperte. Quod dum attenderet, ex alia parte vidit beatiſſimum patriarcham Dominicū ex eiuſdem patris produci pectore, luce ac ſplendoribus circundatum. Audiuitq; ex eodem ore prolatam vocem, quæ verba infraſcripta formabat: Ego dulciſſima filia, iſtos duos filios genui: vnū naturaliter generando, alium amabiliter & dulciter adoptando. Cumq; illa nimium miraretur de tanta cōparatione, & tam alta ipſius ſancti aſſimilatione, pro admiratione tollenda, taliter verba ſupradicta fuerunt expoſita per ipſum qui protulerat ea: Sicut hic filius à me naturaliter & ęternaliter genitus, aſſumpta natura humana, in omnibus fuit pfectiſſime obediens mihi vſq; ad mortē: ſic filius adoptiuus meus Dñicus, oia quę operatus eſt ab infantia ſua vſq; ad terminū vitę ſuę, fuerūt regulata ſecundū obedientiam pręceptorū meorum: nec vnquā ſemel fuit tranſgreſſus quodcunq; pceptum meū, quia virginitatē corporis & aiæ illibatā ſeruauit, & gratiā baptiſmi, quo ſpiritualiter renatus eſt, ſemper conſeruauit. Et ſicut filius naturalis hic tanquā verbum ęternum oris mei, locutus eſt palam mundo ea quæ impoſita ſunt ei per me, teſtimoniumq; perhibuit veritati, prout ipſe dixit Pilato: Sic filius meus adoptiuus Dñicus, veritatē verborum meorum pdicauit palam mundo, tam inter hęreticos q̄ inter catholicos, & non ſolum p ſe ipſum, ſed etiam per alios: nec tantū dum vixit, ſed & per ſucceſſores ſuoa, per quos adhuc pdicat & pdicabit. Nam ſicut filius meus naturalis miſit diſcipulos ſuos, ſic iſte adoptiuus miſit fratres ſuos. Vnde ſicut filius meus naturalis eſt verbum meum, ſic iſte adoptiuus eſt pco & portitor verbi mei: propter quod ex ſingulari dono datū eſt ei & fratribus eius intelligere veritatem verborum meorū, & ab ipſa non diſcedere. Item ſicut filius meus naturalis, totam vitā & actus ſuos, tā doctrinalia q̄ exemplares, ordinauit ad animarū ſalutem: ſic filius meus adoptiuus Dominicus, totum ſtudium & conatum ſuū poſuit ſemper ad liberandū aias tā de laqueo errorū q̄ de laqueo vitiorū: & iſta fuit eius principalis intētio, quare ſuū ordinē inchoauit & irrigauit, pro zelo. ſ. aiarum. Propter qd dico tibi, q ipſe aſſimilatur filio meo naturali quodāmodo in oibus actis ſuis. Et ideo tibi nūc oſtendit etiā ſimilitudo corporis eius, q habuit multū de ſimilitudine corporis mei ſacratiſſimi filij naturalis & vnigeniti. Hęc dū virgo recitaret dicto featri Bartholomęo, accidit caſus ſupra diffuſius recitatus. Sed nunc veniamus ad vltimā viſionē, & finē huic capitulo imponamus. ¶ Scire te volo dilectiſſime lector, q abundantia gratiarū ſimul & reuelationū ac apertiſſimarum viſionum, adeo animā huius ſacræ virginis tunc tēporis adimpleuit, ac taliter, q pręamoris magnitudine cœpit languere totaliter, & facta

 eſt lan-

eſt languida. Qui languor in tantum excreuit, quod amplius de lecto non ſurgebat, nec erat ei alia paſſio, niſi præciſe amoris æterni ſponſi, quem quaſi amens aſſidue nominabat, dicẽs: Dulciſſime ac amantiſſime iuuenis fili Dei. Quãdoq; addebat: Et Mariæ virginis. Sicq; in his cogitationibus & verba fulcita charitatis floribus, manebat inſomnis, & cibo corporeo incibata. At ſponſus qui ſanctum illum ignem immiſerat, vt vehementer accenderetur, ei quaſi aſſidue apparebat. Sed illa tota quaſi flammis amoris accenſa, dicebat ei: Cur amplius ſuperamantiſſime Domine mi, per iſtud vile corpuſculum me permittis à tuis amplexibus impediri? Ego iam in hac ærumnoſa vita, nulla penitus re delector, nihil niſi te quæro. nihil omnino diligo ꝑter te: quia quidquid aliud diligo, ꝑciſe diligo propter te. Vt quid ergo propter vnum corpus viliſſimum priuor tua fruitiõe? Ah clementiſſime dominorũ, educ de carcere hoc animã meã, & libera me de corpore mortis huius. His & ſimilibus precibus non ſine ſingultuoſis ſuſpirijs per ipſam expreſſis, Dominus reſpondebat: Ego chariſſima filia, dũ fui apud homines, non meã, ſed patris voluntatem curaui ꝑficere: & quãuis, ſicut diſcipulis meis teſtatus ſum, deſiderio nõ paruo deſiderarẽ illud vltimũ paſcha manducare cũ eis, tamen patienter ſuſtinui vſq; ad ꝑfinitum tempus à patre. Sic igitur tu quãuis ſumme deſideres mecũ perfecte vniri, vſq; tamẽ ad tẽpus à me determinatũ oportet te patienter expectare. Tunc illa: Ex quo hoc placitum non eſt corã te, fiat voluntas tua. Verum vnã, obſecro, petitiunculam meã exaudire digneris, vt. ſ. hoc in tempore, quo in carne me ꝑſiſtere decreuiſti, concedas mihi paſſiones participare, quas tu pertuliſti vſq; ad paſſionẽ tuã vltimam incluſiue: vt ex quo nõ valeo tibi adhuc in cœlo vniri, ſaltem vniar in terris paſſionibus tuis. Quod Dominus annuit gratioſe. Et ſicut dixit, ita procul dubio factum eſt. Nam extunc ita cœpit quotidie amplius experiri, tam in corde q̃ in corpore paſſiones Domini ſaluatoris, quàm olim expta fuerit, vt ipſa mihi ſecrete retulit. Quod vt clarius pateat, q̃ mihi circa hoc dicere cõſueuerat, enarrabo. Docebat igitur frequenter me de paſſionibus ſaluatoris, aſſerens firmiter ipſum ab inſtanti ſuæ conceptionis ſemꝑ portaſſe crucem in mente, propter exceſſiuum deſideriũ quod habebat de humana ſalute. Conſtat enim, inquiebat, quod mediator Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus, à primo inſtanti ſuæ cõceptionis, plenus extitit gratia, ſapientia & charitate: nec oportuit ꝙ ipſe in talibus proficeret poſtmodũ, qui ab initio perfectus erat. Cum igitur perfectiſſime diligeret Deũ & proximũ, vidẽdo Deum priuatum honore ſuo, & proximum priuatũ fine ſuo: ſumme cruciabatur, donec per paſſionem ſuã, & honorem obedientiæ Deo, & ſalutẽ reſtitueret proximo. Nec erat (dicebat ipſa) huius deſiderij afflictio parua, ſicut illi qui hoc experiuntur, nouerũt: imo erat maxima crux. Vnde ipſe dicebat in cœna diſcipulis: Deſiderio deſideraui, &c. quod idcirco dixit, quoniã in illa cœna dedit eis arram ſalutis, quam erat operaturus, antequã manducaret iterum cum eis. Et adducebat ad hoc verba, quæ ſaluator dixit orando, ſecundum vnam expoſitionem, quam nunquã recolo me legiſſe nec audiuiſſe, niſi ab ea. Dicebat enim, quod in illis verbis: Pater, transfer calicem hunc à me, &c. Viri perfecti et fortes non debent intelligere, ſicut debiles timentes mortem, quod ſaluator petierit paſſionem à ſe transferri vel amoueri: ſed quia ſemper biberat à conceptione ſua, & tunc propter propinquitatem tẽporis cũ anxietate bibebat calicem deſiderij ſalutis humanæ, petebat quod cito perficeretur illud, quod tanto tempore cum tanto deſiderio affectabat, vt ſic calix ille potatus per eum tam diu, modo terminaretur: quod procul dubio non erat petere remotionem paſſionis & mortis, ſed potius accelerationẽ. Quod ſatis clare ipſe Dominus expreſſerat, cum dixit Iudę: Quod facis, fac citius. Verum quãuis prædictus calix deſiderij eſſet ei grauiſſimus ad potandum, tamen ſicut obedientiſſimus filius adiungebat: Verum tamen non mea voluntas, ſed tua fiat: offerens ſe paratũ ad ſuſtinendum dilationem deſiderij ſui, quantum placeret patri: ita quod dum dicebat: Transfer calicem hunc, ſecundum hanc expoſitionem non intelligebatur de calice paſſionis futuræ, ſed de calice paſſionis præſentis & præteritæ. Cum autem ego dicerem, quod communiter per doctores exponentes hunc paſſum dicitur, quod ſaluator mundi hoc fecit tanquam verus homo, cuius ſenſualitas naturaliter timebat mortem, & tanquã caput omnium electorũ, tam fragilium q̃ fortium, vt imbecilles non deſperent, ſi ſentirent ſenſualitatem naturaliter mortem timere, ſicq; omnibus daret exemplum. Illa reſpondit: Geſta ſaluatoris noſtri ſunt ita pinguia, ſi attente cõſiderentur, ꝙ quilibet ſecundũ ſuã conſiderationẽ inuenit in eis partẽ cibi ſui, ſecundũ quod expedit ſibi vel ſuæ ſaluti.

Cum

Cum igitur debiles in oratione ipſius inueniant conſolationem ſuæ drbilitatis, neceſſe videtur quod etiam fortes & perfecti poſſint in ea inuenire ſui roboris confirmationẽ: quod non fieret niſi per expoſitionem iam dictã. Mrlius eſt ergo quod multipliciter exponatur, vt omnes participent, q̃ ſi tantũ vno modo exponeretur pro vno genere ſolũ. Hæc audiens filui: quia quod replicarem, habere non potui, admirans ſapientiam eius & gratiam. Aliam etiam eorundem verborum expoſitionem inurni, legendo ſcripta fratris Thomæ primi confeſſoris eius, quæ fecit de verbis & geſtis eius. Narrat ſiquidem quod ipſa in quadam abſtractione didicit, quod ſaluator triſtitiam & ſudorẽ ſanguineũ paſſus eſt, orationemq; illam fecit propter illos quos pręuidebat fructũ ſuæ paſſionis nõ debere participare: ſed quia diligebat iuſtitiã, appoſuit conditionẽ. Veruntamen non mea, ſed tua voluntas fiat. Quaſi non appoſuiſſet, dicebat ipſa, quod omnes ſaluati fuiſſent. Impoſſibile namq; erat, orationem filij Dei fruſtrari ſuo effectu. quod bene concordat cum verbo Apoſtoli ad Hebræos: Exauditus eſt, inquit, pro ſua reuerentia. Quod exponunt doctores cõmuniter de oratione facta in horto. Itẽ dicebat mihi præter hoc & docebat quod paſſiones quas in corpore ſuſtinuit filius Dei & hominis pro noſtra ſalute, nullus hominum ferre poſſet, quin ſæpius, ſi eſſet poſſibile, moreretur. Nam ſicut amor, quem gerebat & gerit erga nos, inæſtimabilis eſt: ſic paſſio quæ ſolo amore iubẽte pariter & cogente portabatur ab eo, inæſtimabilis fuit: & non tantũ quantum natura rerum & malitia inferentium potuit facere, ſed etiam multo plus. Quis enim crederet quod ſpinæ perforarent os capitis vſq; ad cerebrũ? Aut quod oſſa viui hominis tracta diſiungerentur? Scriptũ eſt quippe: Et dinumerauerunt omnia oſſa mea. Sed quia maximus erat amor, propter quem ſolum portabat hæc omnia, maximas etiã adinuenit pœnas, quibus ſe nobis perfectius demonſtraret. Hæc enim fuit vna de principalibus cauſis illius paſſionis, demõſtratio. ſ. perfectiſſimi amoris, quem habet ad nos, qui conuenientiori modo non potuit demonſtrari. Etenim claui non tenuerunt eũ in cruce, ſed amor. Nec vires hominũ vicerunt eũ, ſed amor vicit. Quomodo autem viciſſent illũ, ad cuius vnicum verbum omnes ceciderunt in terram? Hæc & ſimilia per altiſſima & aptiſſima verba virgo prudentiſſima perorabat de paſſione Dñi ſaluatoris. Addebatq; fuiſſe ſe in proprio corpuſculo expertã aliqd de qualibet paſſione Domini: quoniã ipſam experiri totaliter, impoſſibile reputabat. Et adiungebat, ꝙ maior pœna q̃ ſaluator fuit paſſus in cruce, fuit in pectore, propter diſiunctionem pectoralium oſſium. Ad cuius rei probationem ſiue indiciũ, dicebat cæteros dolores in ſuo corpuſculo pertrãſiiſſe, illumq; tantũmodo remãſiſſe. Vnde quamuis quotidie pateretur dolores iliacos & dolores capitis inceſſanter, hunc tamen dolorem vehementiorẽ eſſe dicebat: quod propter propinquitatem cordis, mihi non inuериſimile videbatur, tam de illa q̃ de ipſo Dño ſaluatore. Cum enim oſſa illa videantur naturaliter ordinara pro cordis & pulmonis protectione, non poteſt ipſorum diſſipatio fieri abſq; cordis maxima paſſione: nec ceſſante miraculo, forſitan in alio poſſet talis violentia fieri abſq; morte. Quidquid tamen ſit, ad materiam huius virginis redeundo, poſtquã hæc paſſio in eius corpore facta eſt, quæ pluribus diebus durauit, imminutæ ſunt haud dubiũ vires corporeæ, ipſeq; amor cordis fuit multipliciter augmentatus. Experta namq; fuerat experimento ſenſibili, quantũ eam ſaluator ſimul & humanum genus dilexrrat, ſuſtinendo tam acerbiſſimã paſſionẽ: ex quo fiebat in corde ſuo tanta violentia charitatiua & amoroſa, quod fas non erat cor illud in ſua integritate manere, quin ſcinderetur ex toto. Sic enim cõtingit cum vas aliquod cõtinet liquorem magnæ virtutis ſiue vigoris virtualiter excellentis, quod ex vi contenti, frangitur continens & virtus arctata, diſſipato arctante, diffunditur, quia non erat inter locum & locatum æqua proportio. Quid plura? Quid amplius immorer? Tanta fuit vis amoris illius, quod cor virginis ſciſſum eſt à ſummo vſq; deorſum. Hoc eſt, ab vna extremitate ad aliã, ſicq; fractis venis vitalibus, expirauit ex vehrmentia diuini amoris pręciſe, nulla alia cauſa cogente. Miraris lrctor, ſed noueris de hoc plures fuiſſe teſtes & eſſe, qui & quæ in eius expiratione fuerunt pręſentes, qui & quę primo mihi retulerunt hoc, quorum nomina infra ponentur. Tunc ego adhuc hæſitans, ad eam acceſſi, diligenterq; inueſtigaui quid ipſa de hoc ſentiret: ac ſupplicaui, vt ipſa mihi ſuper hoc plenarie diceret veritatem. Quę prorumpens in ſingultuoſos fletus, diutius reſponſionem diſtulit mihi dare, tandem poſt aliquantam moram inquit: Nunquid non o pater cõpatereminí vni animę, quę fuiſſet liberata de carcere tenebroſo, & poſt viſam lucem gratiſſimã,

iterum recluſa eſſet in tenebris conſuetis? Ego, inquam, miſera illa ſum, cui hoc contigit, Dei ſic prouidentia diſponente, propter demerita mea. His auditis auidior factus ſum ad indagandum rei tam mirabilis veridicam ſeriē, ipſa narrāte; qua ex cauſa ſubintuli: Nūquid mater, veraciter anima tua ſeparata fuit à corpore? At illa: Tantus fuit ignis diuini amoris, & deſiderij vniendi me cum illo quem diligebam, ꝙ ſi cor fuiſſet lapideum ſiue ferreum, ſciſſum fuiſſet pariter & apertum. Nihil creatum, vt æſtimo, tantæ potuiſſet eſſe virtutis, quod cor meum integrum contra tantam vim amoris conſeruaſſet. Vnde teneatis pro certo, quod corpuſculi huius cor à ſummo vſq; deorſum ex pura violentia charitatis ſciſſum eſt, & tunc apertū, ita vt videar mihi adhuc illius ſciſſuræ ſtigmata in ipſo corpore ſentire. Ex quo poteſtis clare colligere, quod anima fuit totaliter à corpore ſeparata. Vidiq; arcana Dei, quæ non licet loqui cuiquā viatori, quia nec memoria eſt tantæ virtutis, nec vocabula humana poſſunt ſufficere ad ſignificandū tam alta entia cōuenienter. Quidquid enim dicerem, totum eſt lutum reſpectu auri. Hoc tamen mihi remanſit, q̄a ſemper cū audio de ipſa materia loqui, tā vehementer affligor, conſiderans quantū deſcenderim de illo nobiliſſimo ſtatu ad iſtum viliſſimum. quod non poſſim niſi lachrymis & ſingultibus dolorē meum exprimere. Hoc cum audiſſem, noſſe cupiens ordinem rei geſtæ particularius, inquam: Obſecro, mater mea, ex quo alia ſecreta tua mihi reuelas, vt iſtud non celes à me, ſed ordinē tam admirabilis rei geſtæ narrare digneris. Ego, inquit, diebus illis poſt multas viſiones mentales & etiā corporales, poſt innumeras conſolationes mētis receptas à Domino, eius puro amore cogēte, in lectulū decidi languida, vbi non deſinebam orare ipſum, vt me de corpore traheret mortis huius, vt perfectius poſſem ei vniri. Quod cū pro tunc obtinere non potuiſſem, obtinui tandem vt paſſiones ſuas, quantū mihi erat poſſibile, cōmunicaret. Et hęc narrauit mihi circa paſſionem ſaluatoris, quæ paulo ſuperius latius recitaui. Et poſtmodum addidit ex his experientijs paſſionis eius perpendi lucidius & perfectius, quātum me dilexerat factor meus: factaq; ſum ex amoris augmento languidior, in tantum, quod nihil penitus animus meus appeteret, niſi exire de corpore. Quid plura? Ipſo ignem, quē miſerat in cor meū, quotidie amplius accendente, carneum cor defecit, & fortis fuit illa dilectio ſicut mors. Sciſſoq; corde, vt dixi, anima mea fuit ab hac carne ſoluta: ſed ad tempus nimis, proh dolor, exiguū. Tunc ego: quanto tempore, mater, ſtetit abſq; corpore anima tua? Et illa: Dicunt funeris mei obſeruatrices, quatuor fuiſſe horarū ſpaciū inter expirationem & reſurrectionem meam, vicinarumq; magnā partem conueniſſe ad conſolandum matrem & cæteros attinentes: ſed anima mea putans ſe æternitatem fuiſſe ingreſſam; de tempore non cogitabat. Et ego: Quid infra illud ſpacium mater mea vidiſtis? Et cur reuerſa eſt ad corpus anima tua? Obſecro ne abſcondas à me quidquam. At illa: Noueritis pater, quod quidquid in alio inuiſibili nobis ſeculo eſt, totum vidit & intellexit anima mea. ſ. gloriam ſanctorum & pœnas peccatorum. Sed vt dixi, nec memoria nunc tenet, nec verba ſufficiūt ad totum exprimendū, ſed quantum eſt mihi poſſibile, dicam vobis. Pro certo igitur teneatis, quod anima mea vidit diuinam eſſentiā: & hæc eſt cauſa, quare tam impatienter maneo in hoc ergaſtulo corporis. Et niſi quia ligarēt me amor eius & amor proximi, propter quē ipſe me remiſit ad corpus, ego præ triſtitia deficerē. Summa vero conſolatio mihi eſt, quando patior aliquid mali: quia ſcio quod per illam paſſionem ego perfectiorem habebo DEI viſionem. Qua ex cauſa non ſolum mihi tribulationes non graues, ſed ſunt etiam delectabiles menti meæ, prout poteſtis perpendere quotidie vos, & alij, qui conuerſamini mecum. Vidi etiam pœnas tam damnatorum quàm illorum qui ſunt in purgatorio, quæ nullis vocabulis poſſunt dici perfecte. Et ſi miſerrimi homines viderent vnam minimā illarum pœnarum, potius eligerent decem mortes corporeas, ſi eſſet poſſibile, quàm illam minimam pœnam portare per diem. Singulariter autem vidi puniri eos, qui peccauerunt in matrimonio, non ſeruando ipſum ſicut debebant, ſed quæſierunt delectationes concupiſcentiæ ſuæ. Me autē petente, cur illud peccatum quod grauius cæteris non erat, tam grauiter puniebatur. Reſpondit, quia de illo non habuerunt tantam conſcientiam, conſequenter nec tantam contritionem, quantam habuerant de alijs. Et etiam frequentius ac pluries offenderant in illo peccato, quàm in alijs. Et ſubiunxit: Nimis periculoſa eſt illa culpa, quam cōmittens non curat remouere per pœnitentiā à ſe, quantūcunq; ſit parua. Poſt hęc incepta proſequēs, inq̄t: Dū omnia hęc aīa mea cōſpiceret, æternus quē plene poſſidere credebam,

debam, ſponſus ait aiæ meæ: Vides quãta gloria priuantur, quantaq; pœna puniuntur, q me offendũt? Redeas igitur, & oſtende eis errorẽ eorum pariter & periculum atq; damnũ. Cumq; reditũ hunc aïa mea nimis horreret, addidit Dominus: Multarũ animarũ ſalus reqrit vt redeas, nec amplius modũ viuendi tenebis, quẽ tenuiſti huc vſq;, nec cellam pro habitaculo habebis de cętero, quin potius & vrbem te propriam egredi oportebit pro animarũ ſalute. Ego autem ſemper tecũ ero, & ducam & reducã, portabiſq; nominis mei honorẽ & ſpiritalia documenta corã paruis & magnis, tam laicis q̃ clericis & religioſis. Ego enim tibi dabo os & ſapientiã, cui nullus reſiſtere poterit. Adducã etiã te coram põtificibus & rectoribus Eccleſiarũ ac populi Chriſtiani, vt conſueto meo modo, per infirma fortiorũ cõfundam ſuperbiam. Hæc & ſimilia dũ ſpiritaliter ſiue intellectualiter loqueretur animę meæ, modo (q̃ ignoro) in perceptibili, ſe inuenit ſubito reductã ad corpus. Quod cum ipſa anima mea primo perpenderet, dolore intolerabili ſauciata eſt adeo, vt tribus diebus & totidem noctibus, in continuis & aſſiduis fuerim fletibus: nec eſt poſſibile ab eiſdẽ me fletibus abſtinere, quandocunque mihi hæc ad memoriam reducuntur. Nec eſt mirum pater, imo potius mirum eſt, quia cor meum iterum dolore non frangitur omni die, conſiderata excellentia tantæ gloriæ, quam tunc quidem poſſidebam, ſed nunc longe proh dolor à me facta eſt. Totum autem mihi accidit propter proximorũ ſalutem. Nullus igitur admiretur, ſi exceſſiue diligo illos & illas, quos et quas cõmonefacere, ac à malis ad bonum conuertere mihi conceſſit Altiſſimus, quia nõ paruo precio emi ipſos. Propter eos enim anathema facta ſum à Domino, & à gloria eius ſuſpẽſa per tempus mihi adhuc incertum. Propter quod ſicut dicebat beatus Paulus: Ipſi ſunt corona mea, & gloria mea, & gaudiũ meũ. Hoc, inqt, dico vobis ad remouendũ de corde veſtro paſſionẽ, qã qdã patiunt, murmurãtes ꝙ ira domeſtica oĩbus facta ſum.

His auditis & intellectis iuxta gratiã mihi datã, perpendi conferendo in corde meo, quod propter moderni temporis cęcitatem & incredulitatem hominum ſeipſos amantiũ, non eſſent hęc omnibus propalanda. Qua de cauſa prohibui fratribus & ſororibus meis, ꝙ ipſa viuente nullatenus talia diuulgarent. Perpẽdi etiã aliquos, q prius eius monita ſequebantur, hoc audito abire retrorſum, qa nõ poterãt capere verbũ. Verũ ex quo nunc in paradiſum, non reditura vſq; ad generalem reſurrectionẽ eſt iã rapta, & curſum huius vitæ fragilis terminauit, neceſſariũ me putaui & puto ad hoc reuelandũ, ne diuinę pietatis donũ, & tã ingens, tamq; apertũ miraculũ, mea ex negligentia occultetur. Porro vt cernas lector, q̃ clare diuina virtus ita fuiſſe oſtenderit, noueris ꝙ appropinquãte hora expirationis ꝑdictę, per adſtantes fœminas eius ſocias, & in Dño filias, confeſſor eius frater Thomas dictus de Foute, ſępe ſuperius nominatus, vocatus eſt vt migranti ſecundum morẽ adſtaret, & ꝑcibus migrantem aiam Dño cõmendaret. Qui aſſumpto ſecũ quodã fratre, qui vocatur frater Thomas Antonij, cõcitus venit, & dolẽter adſtitit orãs. Quod dũ ſenſiſſet alter frater, q vocatur frater Bartholomęus Montucij, aſſumpto ſecum fratre Iohãne Cõuerſo de Senis, q nunc actualiter eſt in vrbe, feſtine venit & ipſe. Hi quatuor fratres, qui oẽs ſuperſunt adhuc & viuũt, virgini ſacrę migrãti nimium dolentes adſtabãt. Sed dũ expiraſſet, dictus frater Iohannes Conuerſus, tanto eſt cordis dolore perculſus, q̃d ex violẽtia fletus & eiulatus, vena ſibi pectoris fracta eſt, & ex toto aperta, in tantũ ꝙ cogente tuſſi, vt talibus accidit, frequẽtes & magnos coagulati ſanguinis cumulos ꝑ proprium os emitteret, & ſuffocationẽ cordis aut incurabilis infirmitatis detrimentũ veriſimiliter formidaret. Additur ergo dolor dolori adſtantiũ: & qui virginẽ deplorabãt defunctam, fratrẽ in breui moriturũ, coacti ſunt ſimul flere. Dum aũt hęc agerentur, frater Thomas cõfeſſor virginis, magna cũ fide dicto fratri Iohãni dixit: Cõſtat mihi hãc virginem magni eſſe meriti apud Deũ. Apponas igitur manus corporis eius ſacri ſuper locũ tuę tã horribilis paſſiõis, & indubitãter curaberis. Quod cũ ille cũctis q adſtabãt, cernẽtibus perfeciſſet, mox ita plene curatus eſt, ac ſi nunq̃ illa paſſiõe fuiſſet grauatus. Hęc dictus frater Iohãnes, adhuc cunctis audire volentibus recitat, & cũ expedit, etiã iuramẽto cõfirmat. Cæterum pręter fratres ſuperius nominatos, expirationi ꝑdictæ pręſens fuit quędã ſocia eius, ſimul etiã in Dño filia, q̃ vocabatur Alexia: & vt firmiter puto, iã cũ ea viuit in cœlis, paruo enim tẽpore poſt eius tranſitũ ſuperuixit. Defunctã aũt ipſam virginem pene oẽs conuicinæ viderunt, & magis vtriuſq; ſexus notorum caterua, quæ vt moris eſt, in tali caſu concurrerat. Nec alicui ex ipſis poterat eſſe dubium, quin totaliter ex hac luce migraſſet. Porro ſuſpenſionis ſeu eleuationis corporeæ, ſupra citra

principium huius capituli recitatę, teſtes fuerunt quędā ſorores de pœnitentia beati Dominici, nomine Catharina, filia quondam Thecci de Senis, quę diu comes eius indiuidua fuit. Et niſi me fallat memoria, Lyſa cognata eius, quæ adhuc ſuperuiuit, & Alexia ſuperius nominata.

¶ De quibuſdam miraculis operatis diuinitus per hanc almam virginem circa ſalutem animarum. Caput VII.

INdubitatum apud te omnino lector eſſe cupio, quod ſi pręciſe illa recitare velim miracula, quę per hanc ſacram virginem operatus eſt Dominus, poſtquā eius notitiam merui ex quibus maiorem partē percepi proprijs ſenſibus, non modo vnū capitulum, ſed per me plura conficienda forent volumina. Verum vt legentibus non inferam tędium, ad vnius capituli methodū, quantum valui, multa reduxi: vt ex his quę videris, indices qualia ſint, quæ breuitatis cauſa nunc ſilendo pertranſeo. Porro quanquam ſpiritus corpus, tantum miracula ſpiritualia illa, quę circa corpus ſunt, antecedunt. Ideo prius ea quæ circa liberationem animarū per ipſam operatus eſt Dominus, decreui deſcribere, ac conſequenter ea quæ corporibus ſalubria fuerunt proximorum. In ſcribendo autem hęc, quāuis ordinē temporis, quantū mihi fas eſt, obſeruem, omnino tamen obſeruare non valeo, quia propter diſtinctionem iam dictā, miraculū per ipſam circa liberationem ſpiritus patratū nouiſſimo tēpore, me prius recitare oportet q̄ corporale miraculum primis temporibus operatū, vt digniora minus digna præcedant ordine ſuo recto. Inſuper licet hunc ordinem ſeruare intendā, in qualibet tamen diſtinctione, quantū ſciuero, temporis ordinem ſeruare conabor. Sane iſtorum miraculorum et potiſſime ſpiritualiū, quędam fuerunt ita ignota hominibus & ſecreta, quod teſtem non habent alium, niſi eius reuelationem mihi vel alteri factā, quamuis non ſint abſq; ſignis patentibus, quæ fidelibus & deuotis ſatisfaciunt ad credendū. Scire igitur te volo peroptime lector, quod Iacobus huius ſacræ virginis genitor naturalis, poſtquā vt in prima parte tactum eſt, cōperit filiam omnipotenti Domino cordialiter deſeruire, ſemper eam reuerenter & amoroſe tractauit, mandās aſſidue omnibus de familia, ne aliquis eſſet auſus Catharinæ virgini natę ſuę pręſtare quodcunq; impedimentū faciendi quęcunq; vellet. Quamobrem charitas magis ac magis augebatur quotidie inter patrē & filiā, illaq; ſalutem patris aſſidue Domino precibus cōmendabat, & ille de virtutibus filię in Domino exultabat, nec nō & ſalutem ſe apud Deum conſecuturum meritis & orationibus eius ſperabat. Inter hęc autem completi ſunt dies huius tranſitorię vitę Iacobi, deciditq; in lectulum grauatus ęgritudine corporali. Quod vt filia comperit, mox ad conſuetū orationis recurrit confugium, ſponſumq; ſuum pro ſalute patris orauit. Cui oranti reſpōſum eſt, terminū vitę corporeę Iacobi aduenisse, nec ei expedire quod amplius differretur. Tunc illa perſonaliter viſitans genitorem, & diſpoſitionem mentis eius diligenter examinās, reperit animum eius promptum ad trāſitum, nec huius vitę cupidine detineri: de quo immenſas gratias ſuo retulit ſaluatori. Sed nec adhuc de hoc dono contenta, iterū totū collegit ſpiritum ad Dominum exorādum, vt ex quo genitori & nutritori ſuo tātam contulit gratiam, quod libēter abſq; culpa ex hac vita migrabat, velut fons omniū gratiarū, aliam addere dignaretur, vt. ſ. abſq; pœnis purgatorij ad gloriā euolaret. Cui reſponſum eſt, neceſſarium eſſe quod iuſtitia ſaltem in aliquo ſeruaretur: nec eſſe poſſibile, q̄ anima non perfecte purgata, ſplendorem tantæ glorię poſſideret. Quāuis enim genitor tuus inquiebat Dominus, inter cæteros matrimonij ſtatū tenētes fuerit bonæ vitæ, pluraq; fecerit mihi grata, & ſingulariter quæ operatus eſt erga te: fieri tamen nō poteſt, ſalua iuſtitia, quin anima eius ſalua fiat per ignem, propter terrenę conuerſationis puluerem habituatū & induratum in anima eius. At illa: Superamantiſſime Domine, quo pacto potero ſuſtinere, q̄ anima illius qui te concedente, me genuit, & tam diligēter nutriuit ac educauit, & tantas cōſolationes mihi fecit in vita ſua, quomodolibet ignibus illis atrociſſimis affligatur? Ergo te per omnes bonitates tuas adiuro & obſecro, vt animam illā egredi de corpore non permittas, niſi vno modo vel alio ſit ita perfecte purgata, q̄ igne purgatorij nullo modo indigeat. Mira res, obediente Domino Deo quodāmodo voci hominis atq; voto, defecerunt ex toto vires corporeę Iacobi, nec tamen anima corpus reliquit, quouſq; fuit ſancta & pia diſceptatio terminata, quæ diu durauit, Domino allegante, iuſtitiā & virgine flagitante, gratiam. Tandem poſt multa virgo ſubiunxit: Si non poteſt hęc gratia fieri, niſi ſeruetur aliqualis iuſtitia, fiat tunc illa iuſtitia ſuper

tia ſuper

tis ſuper me, quia pro genitore meo parata ſum omnem pœnam, quam tua decreuit bonitas, ſuſtinere. Quod Dominus annuens, inquit: Ecce ob amorem quem in me tota iter poſuiſti, acceptaui tuam petitionem, & animam tui naturalis patris immunẽ reddã à pœnis ſimpliciter & ex toto. Sed tu pro ipſo pœnã, quã tibi dedero, quſqꝫ vixeris, ſuſtinebis. Quod illa gaudenter ſuſcipiens, ait: Optimus, Dñe, ſermo tuus fiat ſicut impaſti.

Poſt hęc ad patris lectulum, qui laborabat in extremis, acceſſit: & confortans eum, de perfecta ſalute pro parte altiſſimi, mirabiliter ipſum lętificauit: nec inde abceſſit, quouſque vidit ipſum ex toto migraſſe. Quid plura? Illius anima egrediẽte de corpore, in eodẽ inſtanti apprehenderunt virginem dolores iliaci, qui nunquã vſqꝫ ad terminum vitę eius diſceſſerunt: nec vnquã fuit ſpacium aliquod tẽporis, in quo dolores illos aliqualiter non ſentiret, ſicut tã ipſa q̃ aſſiſtẽtes ei, mihi cẽties ſunt teſtatę, ac manifeſta ſigna doloris mihi & cęteris ſecũ conuerſantibus patentiſſime oſtẽdebat. Sed virtus patiẽtiæ eius, nõ æquabatur doloribus, ſicut infra, dante Domino, patefiet, imo ipſos incomparabiliter excedebat. Hæc autem omnia ſupra ſcripta mihi ſecrete retulit virgo ipſa, dũ ego doloribus eius ſupradictis cõpatiens, cauſam exquirerem tanti morbi. Sed hęc non debeo ſubticere, quod illa expirante, virgo ſancta magnã modeſti riſus iucunditatem oſtendit, dicens: Benedictus Dominus, vtinam eſſem ego ſicut vos. nec potuit alijs flentibus, niſi lætitiam et iucunditatem oſtendere per totum tempus quo fuerunt funeralia celebrata. Conſolabaturqꝫ matrem ac cæteros, ac ſi ad eam nihil de illo funere pertineret. Viderat enim animam illam egredientem de tenebris corporalibus, mox æternam lucem ingredi abſqꝫ dilatione, ex quo indicibili gaudio replebatur, potiſſime, quia nõ multo tempore ante, ipſa fuerat experta, quid eſſet ingredi lucem illam, prout in ſuperiori capitulo eſt dictũ. Dolores autem illos gaudenter accepit, quia nouerat eos ſibi ad culmen gloriæ illius ꝑfuturos. Vides ne lector diuina prouidentia q̃ fuit ſapientiſſime hic opata? Poterat haud dubium animam illam multis modis purgare, & ad ingreſſum glorię habilem reddere, ſicut de facto fecit animam latronis ipſum confitentis in cruce, ſed noluit abſqꝫ pœna corporis virginis hoc petentis, nõ in malum, ſed in augmentum boni ſpiritalis eiuſdem virginis. Dignum quippe fuit, quod virgo quæ tanta charitate diligebat animam patris, de ipſa charitate aliquid lucraretur: & ſicut ipſa plus dilexit ſalutem animæ illius quàm corporis, ſicut ipſa per pœnitentiã corporis ſalutẽ animę proprię cumularet. Propter quod ipſa ſemper dolores illos vocabat dulces, nec ab re. Sciebat enim ex doloribus illis dulcedinem gratię hic merentis, & glorię hic in futurum ꝓmiantis, ſibi ſemper augeri. Vnde non niſi dulces poterat noiare. Narrauit mihi ſecrete ſancta hæc virgo, ꝙ per longum tempus poſt obitum dicti Iacobi, ſpiritus eius. ſ. Iacobi, quaſi aſſidue ſe ſibi ꝓſentabat, gratias agẽdo de gratia, quã ipſa mediante receperat, & multa ſibi ſecreta reuelãdo, ac ſup inſidijs inimici eã ꝓmonendo, nec nõ ipſam à malis omnibus cuſtodiendo.

Cęterũ audiſti hęc de aia iuſti: attende nunc obſecro, qd acciderit de anima peccatoris. Erat tunc tẽporis. ſ. anno Dñi m. ccc. lxx. in ciuitate Seneñ ciuis quidã, vocatus Andreas Naddini, diues quidẽ tranſitorijs & extrinſecis rebus, ſed bonis ꝑmanentibus & intrinſecis, ex toto priuatus. Nullo Dei timore vel amore fulcitus, omni quaſi detinebatur vinculo peccatorum ac vitiorũ, ludo etiã taxillorũ totaliter deditus, Dei & ſanctorum erat blaſphemus aſſiduus & deteſtabilis nimium. Hic anno iã dicto, qui ætatis ſuę quadrageſimus erat, menſe Decẽbri graui corporis morbo arreptus, in lectũ decidit, & deficiente medicorum auxilio, ad vtriuſqꝫ hominis mortẽ, iuxta cor ſuũ impœnitens, propinquabat. Hoc ſentiens proprius eius ſacerdos, acceſſit eum, monuitqꝫ ipſum, vt ante vitæ corporeæ terminum pœnitentiam ageret de cõmiſſis, domui ſuę diſponeret iuxta morem. At ille, q nec Eccleſiarũ viſitator, nec ſacerdotum fuerat vllo tẽpore vitæ ſuę deuotus, & monẽtem & monita ex toto cõtempſit. Quod vxor eius & cõſanguinei attendẽtes, zelo ſalutis eius moti, plures vtriuſqꝫ ſexus religioſas ꝑſonas & Deo deuotas accerſierunt, vt obſtinatũ eius animũ immutarent. Sed ille nec minis æternorum incendiorum, nec blanditijs diuinæ miſericordiæ, ad confitendum peccata ſua potuit quomodolibet flecti per quemcunqꝫ monentem: deſcendebatqꝫ ad inferos, nihil ſecum portans niſi peccata. Hoc iterum cum dolore proſpiciens eius ſacerdos curatus, timens de morte propinqua, matutinali hora iterum acceſſit ad eum, prima repetens monita, & plura ſubiungens. Verum miſellus ille ita vltimo, ſicut primo, & loquentẽ, & verba deſpexit. Quid plura? In pœnitẽtia finali detentus, peccatum in ſpiritũ ſanctum, quod in neutro ſeculo

dimit-

dimittitur, cõtinue cõmittebat, & ſic ad cruciatus interminabiles iuſtiſſime deſcẽdebat. Fiunt hæc nota fratri Thomę virginis confeſſori, ſępe ſuperius nominato, qui dãnationi hominis illius cõpatiens, feſtinus ad ipſius virginis domũ acceſſit, intendens eam pœnam, tam obedientię quàm charitatis arctare, vt orare non deſineret Dominum, quod infelici animæ illi dignaretur miſericorditer ſuccurrere, ne in ęternum periret. Sed cum peruaniſſet ad domũ, inuenit virginem abſtractam à ſenſibus, nec fuit fas ipſam à ſuis intimis contemplationibus protunc reuocare. Quamobrem non valens eã alloqui, nec propter ſuperuenientem noctẽ diutius expectare, cuidã ſociæ virginis, quæ Catharina etiã dicebatur & dicitur (adhuc enim viuit) ſtricte mãdauit, quatenus cum virgo Domini ſenſus rediſſet ad proprios, ei flebilem caſum & intentionẽ ſuã plenius explicaret. Quod illa humiliter ſuſcipiens, promiſerat mandatum ſe impleturã apud virginẽ, ſicut & fecit. Virgine ſiquidem ſacra vſq; ad quintam horam noctis in ſuis contẽplationibus perdurante, mox cum rediſſet ad ſenſus corporeos exteriores, Catharina Catharinæ retulit, quidquid ei confeſſor mandauerat, & per ſanctam obedientiam ei impoſuit, vt animam illam omni cum inſtantia Domino cõmendaret. Quod illa percipiens, charitatis igne ac cõpaſſionis tota ſuccenſa, ad depcandum Dñm ſtatim reuertitur, & clamat validiſſimis mentis vocibus corã eo, dicens proximum ſuum conciuem & fratrẽ ſuum, redemptum quoq; tanti ſanguinis precio, nullatenus permittere ſe perire. Cui reſpondit Dñs: iniquitates illius vſq; ad cœlum iam aſcendiſſe, ſicut blaſphemus horribilis. Non enim, inquiebat Dominus, tantum ore me blaſphemauit, ac ſanctos meos, quinimo tabulã, vbi erat imago mea, matris meæ ſanctiſſimæ, ac aliorum ſanctorũ meorum, proiecit in ignẽ. Dignum eſt ergo quod æternis ignibus comburatur. Sine chariſſima eum, quia dignus eſt morte. At illa cũ lachrymis ad pedes ſui ſponſi dulciſſimi prouoluta, dicebat: Si tu amantiſſime Domine iniquitates noſtras volueris obſeruare, quis æternã damnationẽ euadet? Nunquid propter hoc in vterum virginis deſcendiſti, mortiſq; crudeliſſimæ ſuppliciũ pertuliſti, vt iniquitates noſtras obſeruãdo punires, an potius vt deleres? Quid mihi narras peccata pditi hominis, qui cuncta crimina ſuper ſanctiſſimos humeros tuos portaſti? An forſitan veni diſputare tecum de illius iuſtitia, & non tuã miſericordiam petitura? Recordare Domine quid dixeris mihi, quando pro animarũ ſalute me poſitam expreſſiſti. Ego refrigerium aliud hic non habeo, niſi videre proximos meos conuerti ad te. At propter hoc tantũ, abſentiam tui patienter ſuſtineo. Si mihi hoc gaudium non pręſtiteris, quid ſum infelix factura? Non me repellas clementiſſime Domine. Redde mihi fratrem meum, qui eſt in barathro cordis obſtinati abſorptus. Quid verba multiplicem? A quinta hora noctis vſq; ad auroram ſtans inſomnis, & lachrymis plena, pro illius animæ ſalute cum Dño diſputauit, Domino allegante grauiſſima & multa illius crimina, de quibus iuſtitia petebat vindictã, & virgine adducente miſericordiam eius, qua fuerat incarnatus & paſſus, nec non & promiſſionem ſibi factam per eum de multarum animarum ſalute. Vicit aũt tandem miſericordia opera Domini, & iuſtitiam fons miſericordiæ indeficiens. Et inqt virgini: Dulciſſima filia, ecce ſuſcepi faciem tuã, eumq; pro quo tam feruenter poſtulas, mox conuertã. Eadem hora Andreæ decũbenti apparuit Dominus, dicens: Cur chariſſime offenſas quas contra me feciſti, non vis confiteri? Confitearis omnino, quia paratus ſum liberaliter tibi remittere culpas tuas. Ad quã vocẽ obſtinatũ cor mollificatũ nimiũ eſt, adeo quod voce magna clamauit ad ſeruientes ſibi: Mittite pro adducẽdo ſacerdote, quia volo cõfiteri peccata mea: nã video Ieſum Chriſtũ Dñm & ſaluatorẽ, qui monet me vt peccata mea confitear. Quod adſtantes lætanter percipientes, feſtine pro ſacerdote miſerunt. Quo veniente, peccator perfecte confeſſus eſt, & cũ magno dolore cordis, Teſtamentumq; ſuũ completiſſime ordinauit ac cũ magna cõtritione ſimul & deuotione hac ex luce migrauit ad Dominũ. O ineffabilia miſericordiæ pater, quàm immenſæ ſunt clemẽtię tuæ, quàm profundæ prouidẽtiæ tuæ, & nequaquã à nobis inueſtigabiles viæ tuæ. Permiſiſti hominẽ illum in peccatis ſuis indurari vſq; ad vltimũ, nec aliquã videbaris eius curã habere. Procurabas tamen cõtinue, vt eum curares. Accedebant ſerui & ancillæ tuæ ad cũ, nec quidquã ſalutis videbantur offerre. Immiſiſti in cor confeſſoris huius virginis ſacræ vt eam arctaret. Cor autem virgineũ accendiſti, vt inuincibilem te vincere conaretur humilibus lachrymis, ac omnipotentiam tuam ligare quodãmodo videretur. Et quis illi hanc accenſi cordis prębuit audaciam niſi tu? Quis ei cõpaſſionis fraternæ ignem miſit in mentem? Quis conferebat lachrymas illas, tuã clementiã inclinantes? Quis, inquam,

aliud

alius ꝙ tu? Erigebas ſpõſam tuam ad te, vt ipſa inclinaret te ad ſe. Tua hęc ſunt Ieſu Chriſte opera, qui ſanctos tuos ita glorificas. Tu hanc virginem ſacram ſponſam, vt oſtēderes quãtũ meriti apud te eſſet, ignoti ei hominis, licet conciuis & Chriſtiani, periculum oſtendiſti, cui nullo alio mediante ſuccurrere voluiſti, niſi quã pręelegeras, ſponſa pro illo intercederet apud te. Quis ergo non debet tibi amoris glutinio copulari? Vidiſti lector magnas miſericordias Dei noſtri in peccatore vno, merito huius virginis liberato. Sed attende maiores in duobus quodammodo iam damnatis.

Accidit in dicta ciuitate Senenſi illo in tẽpore, duos famoſos malefactores per pręſidem iuſtitiæ captos, propter maleficiorum ſuorum enormitatem, morti duriſſimę deputari. Poſiti enim ſunt ſuper currus ligati ad palos, & carnifices forficibus ignitis ſiue tenaculis corpora ipſorum, nunc in vno membro, nunc in alio, aduſtionis violentia vulnerabant. Hi nec in carcere, nec poſtquam inde ſunt pro morte illa ſuſtinenda educti, potuerunt per quenquã induci, vt pœnitentiam agerent de cõmiſſis, nec ad confitendum peccata ſacramentaliter cuiquã ſacerdoti, imo dũ ſecundũ morem ducebantur per ciuitatem ad aliorũ terrorem, non ſe cõmendabant orationibus fideliũ, quin potius Deũ & ſanctos apertis vocibus blaſphemabãt. Sicq; de tẽporalibus pœnis & igne, ad perpetuũ ignem ac interminabiles pœnas miſeri trahebantur. Porro ęterna illa bonitas, quę neminem vult perire, & ꝗ non punit bis in idipſum, p ſacrã virginẽ ſponſam ſuã ſibi dilectam cogitauit miſeras aĩas illas de inferni voragine liberare. Cõtigit enim diuina prouidẽtia diſpenſante, ſacrã virginem illa die pro ampliori ſua quiete, domum cuiuſdã ſuæ filiæ in Dño ac ſociæ acceſſiſſe, quæ Alexia dicebatur, & nunc cum ea regnat in cœlis. Huius domus erat ſita in vna de vijs ciuitatis eiuſdem, per quã huiuſmodi damnati homines pertranſire ſolebãt. Cumq; mane illo Alexia tumultuantiũ turbarũ ſtrepitum ſentiret ab extra, mox ad feneſtram accedens, & de ipſa ſuſpiciens, miſeros illos paulũper procul eſt intuita in curribus veniẽtes, qui modo ſupradicto à carnificibus vrebantur. Feſtinaq; acceſſit ad virginẽ, dicẽs: O mater mea, quanta cõpaſſio nunc ante oſtiũ domus noſtrę? Duo, inqt, viri dãnati ad forfices, in curribus tranſducuntur. Quo audito, ſacra virgo non curioſitate, ſed cõpaſſione ducta, ad feneſtrã prędictam acceſſit, viſiſq; miſeris illis, in ictu quaſi oculi retroceſſit, & ad orationem confugit. Vidit enim, ſicut mihi ſecrete confeſſa eſt, in circuitu cuiuslibet illorum ingentem malignorũ ſpirituum turbationẽ, qui mentes eorũ interius lõge plus incendebant, ꝙ carnifices carnẽ exterius. Quamobrẽ duplici cõpaſſione cõmota, ad oratiõis refugiũ feſtina recurrit, p quã ſponſi ſui pietatem nõ minus feſtinanter vrgeret, vt pereuntibus illis ſuccurreret animabus. Ha, inquiebat, clementiſſime Dñe, vt quid creaturã tuã ad imaginẽ & ſimilitudinẽ tuã formatã, tuo quoq; ꝓcioſiſſimo ſanguine redemptã clemẽter, ita contẽnis, vt ſupra tantã afflictionẽ corporeã, tã crudeliter, tãq; dãnabiliter à ſpiritibus vexent immundis? Tu latronẽ illum q tecũ fuerat crucifixus, ꝙ digna factis reciperet, tã abundanter illuminaſti, ꝙ apoſtolis dubitãtibus, ipſe te clare cõfeſſus eſt in patibulo, & audire meruit vocẽ illã: Hodie mecũ eris in paradiſo. Et vt qd hoc, niſi vt ei ſimilibus ſpẽ venię largireris? Tu Petrũ te negantẽ nõ deſpexiſti, ſed miſericorditer reſpexiſti. Tu Mariã peccatricẽ non contẽpſiſti, ſed ipſam ad te traxiſti. Tu nec publicanũ Matthęũ, nec Cananęã, nec principẽ publicanorũ Zacchęũ à te repuliſti, qn imo ad te vocaſti. Per oẽs igiꝛ miſericordias tuas te obſecro, vt aĩabus illis feſtine ſuccurras. Quid amplius immorer? Traxit volentẽ trahi, & patentẽ miſericordiæ fontẽ ad miſellos illos mirabiliter declinauit. Nã cõceſſa eſt ei gratia, ꝙ in ſpũ iret cũ eis, & ſociauit eos cõtinue vſq; ad portã ciuitatis, plorãs ſemp pro eis & orãs, vt emollirenꝛ & cõuerterenꝛ corda ipſorũ, qd vidẽtes dęmones, clare clamabãt contra ipſam, dicẽtes: Niſi deſiſtas, opabimur ꝙ ſpũs eorũ & nos cũ eis, vexãdo faciemus te dęmoniacã. Quibus illa: Quidqd Deus vult, hoc ego volo, nõ deſiſtã propter hoc ab incepto. Cũ aũt eſſent in porta ciuitatis, apparuit miſellis ſaluator ſupmiſericors totus vulneratus, ſanguine vndiq; fluẽre, ipſos ad conuerſionẽ inuitãs, veniamq; promittẽs, ſicq; radius diuinę lucis intrauit corda illorũ, petiueruntq; cũ magna inſtantia ſacerdotẽ, & peccata ſua cũ cõtritione nõ modica ſunt cõfeſſi. Poſt qd blaſphemias mutauerũt in laudẽ, ſemetipſos etiã cõtinue accuſantes, & dignos ſe pœnis illis & maioribus proclamãtes, lętãtiſſimi proceſſerũt ad mortẽ, ac ſi fuiſſent ad epulas inuitati. Carnificibus aũt ipſos vrẽtibus, ſicut ſolebãt primitus blaſphemare, ita nũc laudes ingeminãt ſaluatori, ſeq; p illas pœnas ad æternã gloriã clamitãt fiducialiꝛ peruenturos, magnãq; ſecũ miſericordiã fieri mediãtibus pœnis illis. Hęc dũ adſtãtes confi-

conſiderant, nimio arripiuntur ſtupore de tanta mutatione, ita vt etiā ipſi carnifices dulceſcant in corde, nec audeant addere vulnera, videntes tantam deuotionem. Nullus autē nouerat vnde mutatio hæc dextrę ſaluatoris excelſi prouenerat, aut quis pro animabus illis tam induratis ad Deum interceſſiſſet. Verum ſacerdos quidam deuotus, qui eos aſſociabat, vt eos reduceret ab obſtinatione tam dura, hæc omnia poſtmodum iurauit fratri Thomę confeſſori virginis huius ſacrę, qui à dicta Alexia inquirens, inuenit ꝙ illa hora qua virgo ſacra ſuam terminauit orationem, & ad ſenſus reuerſa eſt, illi ſpiritū emiſerūt. Quod & perfectius poſtea ſciuit ab ipſa virgine in ſecretis. Quæ cūcta ſupra narrata recitauit ei per ordinē, ſicut in ſcriptis fratris Thomæ inueni. Vbi ad hoc adiungitur, quod ꝑ aliquot dies poſt obitum dictorum malefactorum, audita eſt per ſocias virgo ſacra dicere dum oraret, gratias tibi Domine, quia liberaſti eos de ſecundo carcere. Quod cum dictus frater Thomas percepiſſet, petiuit ab ea, quid ſibi hoc voluiſſet. Quæ reſpondit, illorum latronum animas iam eſſe in gloria paradiſi. Quamuis enim ad purgatorium tranſiuiſſent cum migrauerunt, ipſa tunc tamē impetrauit eorum ex toto liberationem. Hęc forſitan quoniā inuiſibiliter fiunt, tibi lector modica videntur: ſed ſi Auguſtini & Gregorij ſcruteris ſententias, inuenies maius hoc fuiſſe miraculum, quam ſi poſt mortē hi fuiſſent reſuſcitati. Et vt verbo vtar Gregorij, In reſurrectione corporea fuiſſet caro reſuſcitata iterū moritura, in hac autem reſuſcitata eſt anima in æternum victura. Item in reſurrectione corporis nullum habet obſtaculum diuina potentia; in reſurrectione vero animæ, propter legem liberi arbitrij datam, obſtaculū quodāmodo patitur, quoniā ille poteſt nolle conuerti. Propter quod dicitur, quod conuerſio peccatoris etiam creationem mundi excedit in oſtenſione diuinæ potētiæ. Prædicatur, nec immerito, de ſancto Martino, quod in virtute Trinitatis deificæ, meruit fieri trium mortuorum ſuſcitator magnificus. Legitur etiam de ſancto Nicolao, ꝙ tres innocentes morti addictos, mirabiliter liberauit, & hoc magno pręconio. Quid ergo dicemus de nouella noſtra Catharina virgine, quę duos nocētiſſimos viros, mortuos quidē in anima, & æternę morti addictos, quaſi ex toto ſuis precibus tam ſubito, tam mirabiliter ſuſcitauit, & ab ęternis incendijs liberauit? Nonne ſtante ſententia ſupra dicta, quomodolibet prædictorum iſtud eſt maius & mirabilius? Mihi crede lector. Ego proprijs oculis vidi plura mirabilia in diuerſis corporibus patrata per hanc ſacrā virginē, ſed omnia nihil reputo reſpectu iſtius. Nimis enim potenter hic egit Altiſſimi dignitas, nimis largiter myrrhā ſuæ gratiæ diſtillauit, vt homines omni nequitiæ deditos, qui perſeuerauerunt & perſeuerabant in ſuis nequitijs vſq; in finem quodāmodo incluſiue, nullo amplius inducente nec ſperāte de ſalute ipſorum, ſic ad ſe conuerterit gratioſe, ſic emollierit, ſic virtute conſtantię in pœnitendo reſtituerit finali & glorioſæ ſaluti.

Aliud quoq; ſingulare conuerſionis donum impetrauit à Domino, pro quodam qui adhuc ſupereſt, quod non puto ſilendū. Erat in ciuitate prædicta Senenſi quidam Franciſcus de Tholomeis, qui viuit adhuc. Hic cum vxore ſua quæ Rabes dicebatur, plures vtriuſq; ſexus genuerat filios, quorū primogenitus Iacobus vocatus, nimis ſcelerate viuebat, faſtu enim huius ſeculi turgidus, & crudelitatis veneno repletus, iam duos proprijs manibus occiderat homines adhuc iuuenis, criminumq; ſuorum immanitate ab omnibus ipſum noſcentibus timebatur. Nulla ei cura erat de Deo, nullus timor, abſq; freno quocunq; ducebatur quotidie de malo in peius. Habebatq; vxorem Ginocciā nomine, quæ totaliter huic ſeculo dedita, licet corpore virgo eſſet, magis ex erubeſcentia hominū ꝙ̄ ex Dei timore omnium vanitatū opera exercebat in corporis proprij cultu & ornatu nimis exceſſiuo, horū genitrix Rabes ꝓnominata, timore Dei compuncta, damnationē metuens filiorum, virginem ſacram adijt, ei ſupplicauit, quatenus cū duabus filiabus ſuis, ſed ſingularius cum Ginoccia, dignaretur loqui parumper de pertinentibus ad ſalutem. Quod illa omnium animarum zelatrix, annuit libentiſſime, diligentiſſimeq; perfecit: nā orationibus & monitionibus eius taliter formatus eſt Chriſtus in mente Ginocciæ, ꝙ cunctis ſpretis vanitatibus ſeculi, capillis capitis in quibus gloriabatur, ex toto pręciſis, habituq; ſororū de pœnitentia beati Dominici deuotiſſime ſumpto, totum tempus quo ſuperuixit, ſicut mihi patentiſſime conſtitit, in meditationibus & ſanctis orationibus occupauit, aſperrimas etiam pœnitentias faciendo, de quarum exceſſu ego quandoq; ipſam redargui. Hanc ſecuta eſt Franciſca eius ſoror germana in omnibus habituq; pœnitētię ſimul ſumpto, delectabile nimis erat videre, qualiter illæ duæ ſorores, quæ paulo prius tā ardenter

ardenter vanitates huius ſeculi diligebant, tam conſtanter tam, perfecte ipſum ſeculũ
cũ proprio corpore contemnebant. Porro in eodem conuerſionis principio Iacobus ſu
pradictus, qui protunc in ciuitate non erat, hęc audiens, furibundus ad ciuitatem reuer-
tebatur cum quodam ſuo germano minoris ętatis, cõminationes magnas eructãs ex ſu
perbię ſtomacho, detracturumq; ſe habitũ quẽ ſoror induerat, ac ipſam extra ciuitatẽ ad
locũ vbi habitabat ipſe, ducturũ ſe promittebat, vt neminẽ audire poſſet, q ad talia ipſam
induceret. Cui reſpondit germanus puer, motus à cœlo empyreo: Vere Iacobe, ſi tu ve-
neris Senas, tu etiã conuerteris, & cõfiteberis peccata tua. Maledixit ille puero nimis atro
citer, aſſerens ſe potius occiſurũ has atq; illos fratres & presbyteros, q̃ φ vnquã vellet
alicui cõfiteri. Replicabat puer prophetiam veridicã, illeq; maledictiones & cõminatio-
nes ingeminabat. ſicq; peruenerunt ad ciuitatem. Intrauitq; Iacobus furijs inuectus pa-
ternã domũ, horribiliaq; ſe facturũ denũciat, niſi ſoror habitũ illum deponat, ac ſecũ eat.
Nec iſta ſanctam virginẽ latẽt. Rabes aũt genitrix cõpeſcit filiũ, vt ſaltẽ ſequentẽ diem
expectet. Mane igitur facto, mittit pro fratre Thoma confeſſore virginis. Qui aſſum-
pto fratre Bartholomęo Dñici, q̃ſi nutu Dei acceſſit ad domũ vbi erat Iacobus, ipſumq;
alloquit, ſed nihil videtur poſſe proficere. Porro ſancta virgo ſciens hęc oia nõ ab homi-
ne, ſed à Dño, illa hora pro cõuerſione Iacobi inſtãdo orabat. Quid plura? Illa orante, te-
tigit Dñs cor Iacobi: & alloquẽte ipſum fratre Bartholomęo ſupradicto, quẽ frater Tho
mas nutu Dei (vt dixi) duxerat ſociũ, quod fratri Thomę negauerat induratus, ex toto cõ
ceſſit. Nã non modo ſorori aſſenſit vt Dño ſeruiret, ſed & ipſe humiliatus, cũ non paruo
cordis dolore peccata ſua cõfeſſus eſt. Et vt modo loquẽdi vtar, ſacræ virgini vſitato, to
tũ virus q̃d in mẽte habuit, euomuit, etiã quędã peccata quæ nunq̃ alicui voluerat confi-
teri. Factuſq; agnus de lupo, & catulus de leone, in breui tẽporis ſpacio admirationẽ dat
cunctis noſcentibus eũ. Stupet Rabes genitrix eius, cõgratulantur ſorores, Deumq; lau-
dat tota familia. Fratres aũt Bartholomęus & Thomas exultãt in Dño, feſtiniq; prope-
rant, vt ſacræ virgini denuncient quod eſt geſtũ. Porro illa q̃ cuncta in ſpiritu viderat,
& hanc à Dño gratiã impetrauerat, adhuc erat in raptu, necdũ ad ſenſus corporeos ex ęter
ni ſpõſi amplexibus reuerſa. Mox aũt vt reuerſa eſt, antequã dicti fratres intrarẽt came-
rulã, dixit ſociæ ſuæ: Laudes habemus referre creatori, qa Iacobus de Tholomeis, q cate-
nis detinebatur diaboli, iſto mane liberatus eſt, & fratri Bartholomęo cõfeſſus eſt oia pec
cata ſua. Illis vero ingredientibus, & cũ lætitia hoc idẽ narrantibus, reſpõdit ſocia eius:
Modo dicebat ipſa mihi quæ modo dicitis. At virgo Domini cum omni maturitate di-
xit ad eos: Laudes & gratias debemus patres mei noſtro reddere ſaluatori, qui nunq̃ ſpre
uit oratiões ſeruorũ ſuorũ, & deſideriũ q̃d ipſemet inſpirat, adimplet. Putauit hoſtis anti-
quus auferre nobis ouiculã noſtrã, & pater miſericordiarũ abſtulit ei ſuã. Credidit retra-
here à Chriſto Ginocciã, & pdidit Iacobũ quẽ tenebat. Sic ſemp ei accidit, cũ caput erigit
cõtra electos Dei. Non eñ eſt poſſibile, de manu Ieſu Chriſti rapi ouiculas quas elegit,
ꝑut ipſe in euãgelio dicit. Attẽde lector, φ Ginoccia ſępius noiata, cũ aſprima pœnitẽtia,
oratiõibus & meditatiõibus intẽta, pſeuerauit in Dei ſeruitio vſq; ad mortẽ, longã corpo
ris infirmitatẽ patiẽtiſſime & lętantiſſime ferẽs, cũ indicibili gaudio migrauit ad Dñm. In
omnibus aũt ſupradictis Franciſca ſoror eius eſt eã ſecuta, q̃ paruo poſt eã tẽpore ſuper-
uixit. Et inter dolores corporis ſemp ridẽs, cũ iucundo riſu migrauit à corpore. Rurſum
Matthęus primo nominatus poſt Iacobũ, ſeculũ ex toto relinquẽs, ordinẽ ꝑdicatorũ in-
trauit, vbi adhuc deuote ac religioſe viuit. Iacobus vero ſępius nominatus, licet in cõmuni
ſtatu matrimonij viuat, nunq̃ tamẽ ad cõſueta mala reuerſus, pacificũ & manſuetũ ſe omni-
bus exhibet. Hęc aũt omnia operatus ẽ vnus atq; idẽ ſpiritus, per ſponſam ſuam Cathari-
nam, diuidens & prębens ſe ſingulis, pro quibus ipſa orabat.

Cæterum vt magis hoc pateat, rẽ narro nimis mirabilẽ, cuius ſolus teſtis fui. Sed ecce
corã Deo, quia nõ mẽtior, cuius tamẽ rei effectus publicus fuit. Erat quidã in ciuitate Se-
nenſi ꝑdicta vir admodũ famoſus inter ſeculo deditos, carnis prudentia, q̃ Deo nõ ſubdi-
tur, plenus, vocatus Nãnes ſiue Vannis. Hic iuxta patrię illius abuſum, inimicitias ſeu
guerras particulares tenebat ſeu exercebat cõtra diuerſos, occulte ſemp illis parãdo inſi
dias, & fingẽs ſe longius ire. Verum quia in quibuſdã ex illis guerris interuenerant etiã
homicidia, autores criminũ cuſtodiebãt ſe diligenter ab iſto Nãne plus q̃ ab alijs, quia no
uerant aſtutiã eius. Frequenterq; mediatores poſuerant, vt inducerent ipſum ad pacẽ, ſed
ille in dolo ſemper cũ omnibus reſpondebat, ſe de illo negocio non curare, nec per ipſum

ſtare quin fieret pax, ipſe tamen ſolus pacem impediebat, vt vindictam poſſet facere ad votũ. Hæc audiens virgo ſacra, vt tantum malum extingueret, cupiebat ei loqui: ſed ille ita eam fugiebat, ſicut ſolet ſerpens fugere incantantẽ. Tandem quidã ſanctus vir. ſ. frater Gulielmus de Anglia, ordinis fratrũ eremitarũ ſancti Auguſtini, taliter locutus ẽ ei, quod promiſit ſibi, ſe venturum ad virginem, & ipſam auditurum: ſed noluit promittere, ſe quidquam de his quę moneret, facturum. Seruauit igitur promiſſum, & venit ad virginis domum hora qua ego illuc aduenerã, ſed ipſam nequaquam inueneram. Iuerat enĩ ad procurandam quarundam animarũ ſalutem. Me autem expectante, affuit nuncius, qui diceret N. ãnem adeſſe, quærentem loqui virgini. Quod ego lætus percipiens, quia noueram deſiderium virginis circa hoc, cõcitus deſcendi ad eũ, notificaui abſentiã eius, & monui vt nõ tæderet ipſam expectare paulisp. Sicq; introduxi eũ in cellulã pœnitẽtię leſu Chriſti ancillę, vt patiẽtius expectaret. Ille vero poſt paruũ tẽporis ſpaciũ attędiatus, dixit: Ego promiſi fratri Gulielmo quod huc venirem, & dñam hanc audirẽ, ex quo abeſt, & in multis occupatus ſtare nõ poſſum, ſupplico vt excuſetis me ei, quoniã habeo q̃pluribus intẽdere. Videns hęc ego, & dolẽs de virginis abſentia, cœpi ei loqui de materia pacis iã dictę. At ille inqt: Videte, vobis q eſtis ſacerdos & religioſus, vel huic religioſæ dñę, de qua magnã famã ſanctitatis audiui, mẽtiri nõ debeo. Veritatẽ dicã, ſed nihil intẽdo facere circa hęc de volito veſtro. Verũ eſt ꝙ ego ſum q pacẽ illã & illã impedio, ſed ab aliis me occulto. Et ſi ego ſolus cõſentirẽ, totũ eſſet ſopitũ. Sed ego nullo modo cõſentire intẽdo, nec oportet mihi ſuper hoc p̃dicare, quia nunq̃ cõſentiã, ſufficiat vobis ꝙ aperui nũc q̃d aliis occultaui, nõ moleſtetis me amplius. Cumq; vellẽ replicare, illeq; recuſaret audire, diſponente Dño, affuit virgo ſancta rediẽs de ſimili opere. Quã cum vidiſſemus, ille cõtriſtatus eſt, ego lętatus. Ipſa vero terrenũ hominẽ cœleſti charitate ſalutans, cõſedit, & petiuit de cauſa ſui aduentus. Qui cuncta quæ dixerat mihi ſingulariter, repetiuit & vltimã negatiuam. Virgo aũt ſacra cœpit ei periculũ eius oſtẽdere, & vndiq; ipſum vrgere pungẽdo pariter & vngẽdo; ſed ille more aſpidis ſurdę, aures cordis claudebat ex toto. Quod cernẽs ſapiẽtiſſima virgo, cœpit intra ſemetipſam orare, diuinumq; auxiliũ implorare. Hæc dũ perpẽdiſſem, ad illũ me verti, & ſperans de cœlo ſuccurſum, poſui & tenui eum in verbis. Quid plura? poſt paruam morulã dixit: Iam nolo ita eſſe ruſticus, vt oĩa vobis negẽ, ego volo recedere. Ego habeo quatuor guerras, de vna illa tali facite q̃dq̃d vultis. Quo dicto, ſurgebat vt recederet, ſurgendo aũt dixit: O Deus meus, quantã conſolationẽ ego in mẽte ſentio de verbo q̃d dixi pro pace, & ſubiunxit: Ha, Domine Deus, quæ virtus eſt quæ me trahit & tenet? Non poſſum abire nec aliq̃d denegare. O quis me arctat? O qs me tenet? Hęc dicens, prorupit in lachrymas. Victũ me fateor, inquit, nec reſpirare valeo, & flexis genibus, flens dicebat: Faciã virgo ſanctiſſima quidquid iubetis, non modo de iſtis, ſed & de aliis quibuſcunq;. Cerno quod diabolus me tenuit catenatum, volo facere quidquid conſulitis. Conſulite animæ meæ, qualiter de manibus diaboli liberetur.

Adhæc ſacra virgo, quæ orando intrauerat iã in conſuetũ mentis exceſſum, reducta eſt ad ſenſus exteriores. Et gratias agẽs Domino: Modo, inquit, frater dilecte p̃pendiſti de periculo tuo ex miſericordia ſaluatoris. Locuta ſum tibi, & contempſiſti: locuta ſum Dño, & nõ ſpreuit orationẽ meã: Pœnitentiã igitur age de peccatis tuis ne repẽtina ſuper te veniat tribulatio. Quid amplius immorer? Cum magna cõtritione confeſſus eſt mihi cuncta peccata ſua. Cũ omnibus hoſtibus per manũ virginis pacem fecit, & cũ Altiſſimo quem offenderat longis tẽporibus, ſe reconciliauit iuxta conſiliũ meum Sed poſt cõfeſſionẽ per paucos dies à ciuitatis Prȩſide capitur, arctæq; cuſtodiæ deputatur. Inſonuitq; vox quod debebat decapitari; quod ego percipiens, mœſtus acceſſi ad virginem. Ecce, inquam, dum hic diabolo deſeruiuit, nihil aduerſi paſſus eſt; cum autem ad Dominũ cõuerſus eſt, fremit contra eum cœlum & terra. Timeo mater mea, quia nouella eſt plantula, ne hac tempeſtate frangatur ex toto, & in deſperationem labatur. Ora, obſecro, pro eo ad Dominum, vt quem tuis orationibus liberaſti, eiſdem ipſum protegas ab aduerſis. Tunc ipſa: Vt quid, inquit, ita triſtamini de eo, de quo potius deberetis exultare? Nunc certus factus eſtis ꝙ auertit ei Dñs pœnã ęternã, ex quo affligit eũ pœna tẽporali. Prius iuxta ſaluatoris ſententiã, mundus diligebat q̃d ſuũ erat: cũ aũt de mũdo egreſſus ẽ, mundus incepit eũ odire: Prius Dñs ſeruabat ei pœnã ęternã, nunc ęternam miſericorditer in tẽporalẽ cõmutauit. De deſperatione vero non dubitetis, quoniam ille qui liberauit eum de inferno, eruet eum de præſenti periculo. Et ſicut dixit, ita factum eſt, quia

poſt non

poſt non multos dies liberatus eſt de carcere illo, quamuis in temporalibus ſuſtinuerit non paruam iacturam, de quo ſancta virgo gaudebat, dicens: Venenum quo inficiebat, abſtulit ei Dominus. Et tandē præmentibus tribulationibus, & ipſius deuotione creſcēte, pallatium pulcherrimum quod habebat extra ciuitatem miliario ſecundo, ipſi ſacræ virgini donauit per publicum inſtrumentum, vt ibi conſtrueret monaſterium dominarum. Quod ipſa de ſpeciali licentia atq; autoritate felicis recordationis Gregorij, huius nominis papæ vndecimi, fundare cœpit & ædificare, impoſuitq; ei nomen, Sancta Maria regina angelorum, me præſente cum filijs & filiabus ſuis. Cōmiſſarius autem pręfati pontificis ſummi, fuit frater Iohannes abbas monaſterij ſancti Anthimi, diœceſis (vt puto) Eluſinæ, ordinis ſancti Gulielmi. Hanc dextræ ſuæ mutationem fecit Altiſſimus, per hanc ſacram virginem, me teſte, quæ per plures annos fui cōfeſſor dicti Nānis, & ſcio ꝙ pro maiori parte vitam ſuam correxit, ſaltem pro illo tempore quo fui cū eo. Super hæc autem ſi velim conuerſiones omnium malorum, profectum & augmentū bonorum, ſiue bene diſpoſitorum, roborationem infirmorum, conſolationea deſolatorum ſiue tribulatorum, admonitiones ſpiritualium periculorum, quas vel quæ per hanc venerabilem virginem & ſponſam ſuam mirabiliter operatus eſt Dominus, recitare, plures & grandes conficiendi ſunt libri. Quis enim narrare ſufficiat, quot ſceleratos de faucibus inferni ſubtraxerit? Quot obſtinatos ad ſui cognitionē reduxerit? Quot ſeculo deditos, ad eius contemptum adduxerit? Quot tentationibus diuerſis tentatos, ſuis orationibus pariter & doctrinis de laqueo diaboli liberauit? Quot rurſum de cœlo vocatos, per viā virtutum direxerit? Quot etiam in propoſito ſancto fundatos, ad ſeruanda charíſmata meliora promouerit? Quot iterū de peccatorum voragine liberatos, ac per viā veritatis ſuis laboribus & orationibus quaſi proprijs humeris deportatos, ad æternæ vitæ finem vſq; deduxerit? Vt enim verbis vtar Hieronymi, Paulam ſanctiſſimā cōmendantis: Si omnia corporis mei mēbra verterentur in linguas, non ſufficerent enarrare fructū animarum, quē hęc planta virginea per patrē cœleſtē plantata, produxit. Vidi ego quandoq; mille vel eo amplius vtriuſq; ſexus homines, ſimul de montania & alijs regionibus comitatus Senenſis ad eam videndam & audiendam, tuba vocante inuiſibili, concurriſſe. Qui & quæ non modo ad verbum eius, ſed ad eius aſpectum, mox de ſuis compungebantur criminibus, flentes ac lugentes ſua peccata, currebant ad cōfeſſores, quorū vnus ego fui: cum tanta contritione confitebantur, ꝙ nulli poterat eſſe dubium, quin magna copia gratiæ in eorum cordibus eſſet ex alto diffuſa. Nec fuit ſemel tantum vel bis hoc, ſed frequenter valde. Propter quam cauſam felicis memoriæ dominus Gregorius, ſupradictus papa vndecimus, tanto animarū fructu exhilaratus pariter & delectatus, mihi & duobus ſocijs meis conceſſit per apoſtolicas literas, quatenus omnes venientes ad eā, & confiteri volentes, poſſemus abſoluere tantum, quantum poterant prælati Diœceſani. Porro nouit illa veritas, quę nec fallit nec fallitur, ꝙ plurea venerunt ad nos criminoſi, & grauibus vitijs onerati, qui vel nunquam fuerant confeſſi, vel nunq̄ debito modo pœnitentiæ ſacramentū perceperant. Stabamus tam ego q̄ ſocij, ieiuni frequēter vſq; ad veſperas, nec ſufficere poteramus audire confiteri volentes. Et vt meum fateor imperfectum, & virginis huius ſacræ profectum, tanta erat preſſura volentium confiteri, quod pluries grauatus ſum & attędiatus prę laboribus exceſſiuis. Ipſa vero ſine intermiſſione orabat, & ſic victrix capta præda, in Domino exultabat vberius, iubens cęteris filijs & filiabus, vt miniſtrarent nobis qui habebamus rete, quod ipſa miſerat in capturam. Nō eſt fas exprimere calamo plenitudinem gaudij mentis eius, ſed nec etiam ſigna lætitiæ eius, quæ nos ita lætificabat interius, quod etiam memoriā cuiuſcunq; triſtitiæ perdebamus. Hęc de mirabilibus, quæ per hanc ſacram virginem fuit omnipotens Dominus operatus circa ſalutem animarū, ſint dicta, prolixa forſitan tædioſo lectori, ſed nimis breuiter mihi & operibus patratis per eam, quorū plurima obmittuntur. Nunc aūt ad ea quæ patrata ſunt circa ſalutem corporū, tranſire decebat. Sed quia prolixe ſatis extendit ſe materia ſpiritalis, ne pręſens capitulum nimis extendatur, finem accipiat in hoc puncto.

¶ De quibuſdā miraculis, circa corporum humanorum vitā vel ſanitatē per ſacram virginem actis, dū ageret in humanis. Caput VIII.

REm narro dilectiſſime lector, noſtris ſtupendam temporibus, ſed tamen valde facilē illi apud quē nulla impoſſibilitas reperitur. Lapa ſiquidem huius ſacræ virginis genitrix, de qua ſuperius frequenter facta eſt mētio, licet ſicut in prin

cipio dictũ eſt)fuerit fœmina magnæ ſimplicitatis & innocentiæ, non fuit tamen illo tẽpore de inuiſibilibus bonis multũ vel affecta, vel informata. Quamobrem tranſitus ex hac vita, ei erat nimis odibilis, prout res geſta, narranda inferius demonſtrabit.

Contigit enim eam poſt obitum viri grauari languore corporeo, languorq; de die in diem augeri videbatur. Quod attendens virgo Deo dicata, ſuum ad conſuetum cucurrit orationis refugium, Dominumq; interpellat precibus aſſiduis, vt illi quæ ſe peperit & nutriuit, ſuccurrere cum ſalutis remedio dignaretur. Cui tandẽ cœlitus eſt reſpõſum, quod ſaluti eius conſulebatur, ſi tẽpore illo de corpore migraret, anteq̃ videret illa quæ ſuperuentura erant aduerſa. His auditis & intellectis, virgo Lapam adijt, genitricẽ ipſam dulcibus exhortationibus admonebat, vt ſi Dominus eam ad ſe vocare diſponeret, eius voluntati ſe abſq; triſtitia conformaret. Quod illa, viſibilium amore nimium implicata, horrens & fugiens, filiam precatur, vt pro ſalute corporea inſtaret ad Dominum, nec de morte ſibi quomodolibet loqueretur. Hæc dum Chriſti ſponſa cerneret & doleret, facta in agonia mentali, quodãmodo feruentiſſime Dominum exorabat, vt non permitteret eam ex hac luce migrare, niſi prius animum eius ſciret diuinæ voluntati conformẽ. Obediente autem Deo, vt ita dixerim, virgineæ huius hominis voci, ad tẽpus infirmitas Lapę poterat aggrauari, ſed mors nequaq̃ valebat appropinquare. Factaq; ẽ virgo Dñi inter ipſum Dñm & genitricẽ propriã mediatrix, illũ exorando, iſtã exhortando. Apud illũ orabat, vt Lapã inuitã de hoc mũdo nõ traheret: apud iſtã inſtabat, vt tractui Domini cõſentiret. Verũ quę omnipotentẽ quodãmodo oratiõibus ſuis alligauit, nequit infirmam mentẽ ſuis exhortationibus inclinare. Propter quod Dñs ſponſam ſuã taliter eſt allocutus: Dic genitrici tuæ q̃d ipſa non vult modo exire de corpore: ſed tẽpus erit, in q̃ magnis deſiderijs petet mortem, & eam non poterit inuenire. Quod verbũ ita verificatum eſt corã me & pluribus alijs cõteſtibus meis, ꝙ eius veritas nulla potuit tergiuerſatione celari. Contigerunt etenim tot aduerſitates vſq; ad vltimã ſenectutẽ, tam perſonis q̃ de rebus quas diligebat, ꝙ ſolebat cũctis audiẽtibus dicere: Nunq̃ per tranſuerſum poſuit aiam meã Deus in corpore, vt inde non valeat egredi? Tot filij & filię, nepotes magni & parui ſunt iã defuncti: ego ſola mori non valeo, vt omnibus doloribus ſaucier & affligar? Porro vt proſequamur quod cœpimus, indurato corde Lapę, ita vt nec confiteretur, nec cogitaret de animæ medicinis, voluit Dñs in ſpõſa mirabilior apparerẽ negando, quę fuerant prius petendo conceſſa. Nam poſtq̃ diutius ad preces virginis mortem diſtulerat, vt oſtenderet quanti eſſet meriti apud ſe virgo ſacra, ꝑmiſit Lapã inconfeſſam, mortẽ incurrere tẽporalem. Quod cũ ſacra filia ꝑpendiſſet, oculos ad cœlũ leuãs cũ lachrymis, inquit: Ha Dñe Deus meus, ſunt ne iſtę promiſſiones tuę, quas mihi feciſti, ꝙ nullus de domo iſta periret? Sunt etiã hęc q̃ mecũ tu miſericordia ſtatuiſti, ꝙ matrẽ meã inuitã nõ trahere de mũdo hoc? Nunc aũt cerno eã abſq; ſacramẽtis Eccleſię deceſſiſſe. Per oẽs miſericordias te obſecro, ꝙ nõ patiaris me taliter defraudari: nec hinc quantulũcunq; diſcedã viuens, quouſq; matrẽ meã mihi reſtituas rediuiuã. His verbis & huic caſui ꝑſentes fuerũt tres mulieres Senẽſes, quarũ nomina inferius annotantur, quæ firmiter & clare viderũt ipſam Lapã vltimũ ſpũm emittentẽ, corpuſq; ipſius poſt hoc ab omni ſigno vitali extinctũ aſpexerunt & palpauerunt. Ad aliaq; cõſueta ꝓceſſiſſent in talibus, niſi q̃a virginẽ orantẽ ꝑſtolabãtur. Sicut enĩ ſaluatore tangẽte loculũ, ſteterũt q̃ funus ferebãt: ſic hac orãte virgine, adſtãtes in nullo mutationẽ fecerũt eiuſdẽ ſaluatoris operante virtute. Quid in longũ ꝓtrahar amplius? Orabat virgo, & magnis mẽtis clamoribus cœli faſtigia penetrabat. Pręſentabat q; in cõſpectu Altiſſimi anxietas cordis eius, ſimul cũ feruẽtibus & humilibus lachrymis, q̃ deinde copioſe prodibãt. Quãobrẽ non fuit poſſibile orationẽ illam vacuã remeare. Exaudiuit igit̃ eã totius cõſolatiõis & miſericordię Dominus, & ꝑſentibus ac cernẽtibus teſtibus ſupradictis & inferius nominãdis, cœpit corpus Lapę ſubito & totaliter cõmoueri, reſumptoq; integraliter ſpiritu, opa vitalia libere exercere. Vixitq; ad annos octoginta nouẽ, cũ multis afflictionibus cordis, propter ingruẽtes neceſſitates & aduerſitates, quas paſſa eſt, vt ipſi fuerat ꝑ filiã, iubẽte Dño, prophetatũ. Huius aũt miraculi teſtes fuerũt Catharina Getti, & Angelina Vãnini, nũc ſorores de pœnitẽtia B. Dñici, necnõ & Lyſa cognata virginis, Lapę ꝑdictę nurus, q̃ ſupſunt adhuc oẽs Senis. Iſtę viderũt Lapã poſt pluriũ dierũ grauẽ infirmitatẽ expirantem, corpus eius exanime, virginem orantem, cuius quędam verba etiam perceperunt & audierũt, quando.ſ.dixit: Domine, iſtę nõ ſunt promiſſiões quas feciſti mihi. Et tandẽ poſt non magnam moram

viderunt

viderunt corpus exanime cõmoueri, & recipere vitam, & omnes vitales operationes
poſtmodum exercere. De ſequenti autẽ tempore vitæ eius mille vel eo amplius ſumus
teſtes. Ex quibus omnibus potes perpendere lector bone, quanti meriti apud omnipo-
tentem Dominum fuerit hæc virgo ſacra, quæ genitoris animã de Purgatorij pœnis,
genitricis vero corpus iam mortuũ, ad vitam naturalem tam miraculoſe reduxit. Verũ
ne hoc putes tantum circa ſalutem corporum patratum fuiſſe per eam miraculum, attẽ-
de ad cętera quæ ſequuntur: & vt ampliorem præbeas fidem miraculo recitato, noueris
verba Domini dicta virgini, ab ipſa virgine me percepiſſe, dum ſecreta eius ſecrete inqui-
rerem: cætera vero reperiſſe in ſcriptis fratris Thomæ primi confeſſoris, ſæpe ſuperius
nominati. Qui recitat hoc miraculum contigiſſe anno Domini m.ccc.lxx. menſe Octo
bri, præſentibus teſtibus ſuperius nominatis. Præter hoc autem vnum recitare intendo,
quod prius cæteris quidem non contigit, ſed magis notum fuit mihi, in tantum, quod
præter illum qui recepit miraculum, nullus melius me nouit illud.

Accidit autem anno primo, vel circiter annum hunc nonageſimum, qui nunc currit,
me, obediẽtia, quam promiſi, iubente, in conuentu Senenſi ordinis mei morari, lectoriſq;
officium exercere. Cumq; Deo ſeruirem debiliter, cõtigit peſtem inguinariam, quæ tam
crebro noſtris tẽporibus orbẽ vniuerſum vaſtauit, eandem ciuitatem Senenſem grauiter
nimis opprimere, homineſq; vtriuſq; ſexus & cuiuslibet ætatis, mortis iaculo vulnerari,
adeo vt quoſdam intra diem naturalem, alios intra duos dies cõmuniter aut intra tres,
de ſanitate ad mortem, percuſſionis ſuæ veneno deduceret, non ſine cunctorum terrore
pariter & tremore. Quamobrem animarum zelo, ſuper quem ordo ipſe quem ſum pro-
feſſus, fundatus eſt: fui coactus etiã vitæ corporalis ſubire periculum, vt proximorum
animas adiuuarem. Hac igitur de cauſa, dũ per infirmantiũ domos die noctuq; pergerẽ
circueundo, frequenter pro vtriuſq; hominis pauſa ſuſcipienda ad domum ſanctæ Ma-
riæ de Miſericordia, in eadem ciuitate ſita, conſueuerã declinare, potiſſimẽ quia eiuſdem
domus rector & gubernator, protunc erat quidam Matthęus, qui adhuc ſupereſt, homo
nimis laudabilis vitæ & claræ famæ, nec non & ipſe ſacræ virgini ſpiritu charitatis adſtri
ctus, quem ob virtutes eidẽ ex alto cõceſſas, nimis tenerẽ diligebã, & diligo de pręſenti.
Hunc ſolebã ſemel in die tam ex cauſa quã dixi, q̃ pro ſubueniendo pauperum aliquorũ
inopijs, viſitare. Quodam aũt mane dum poſt Miſſam conuẽtus mei ad infirmos viſitã-
dos fuiſſem egreſſus, tranſiens per dictam domum Miſericordiæ, introgreſſus ſum, vt ſci-
rem qualiter habitantibus in tantæ peſtis intemperie ſucceſſiſſet. Sed ingrediens, inueni
dictum Matthęum rectorẽ, de ipſius domus Eccleſia ad cameram, in qua ipſius erat mã-
ſio, manibus fratrum & clericorum eiuſdem domus quaſi mortuũ deferri. Colorem enĩ
faciei conſuetũ quaſi ex toto perdiderat, viribuſq; corporis ac loquela vti nõ poterat, ita
vt mihi percontanti quid pateretur, non poſſet aliqd reſpondere. Tunc ego ad deferẽtes
& cõmunicantes me vertens, attonitus petiui quid obfuiſſet aut obeſſet Matthęo meo.
At illi: Hac, inquiunt, nocte hora ſeptima dum vigilaret ad quendã infirmum, peſtis in-
guinaria ipſum percuſſit in inguine, breuiq; ſpacio ad tantum defectũ corporis eſt per-
ductus. Quo audito, ipſos mœſtus ſum ſubſecutus vſq; ad lectũ. In quo dum reclinatus
fuiſſet, reſumpto ſpiritu, me vocauit, & peccata ſua ſicut frequenter conſueuerat, cõfeſſus
eſt. Abſolutione autẽ peracta, petiui ab eo quid pateretur. In inguine, inquit, tam vehe-
menti dolore afficior, q̄ non modo femoris diuiſionẽ minaturi inſuper capitis tantã ſen
tio paſſionẽ, vt fere putẽ ipſum eſſe in quatuor partes diuiſum. Poſt hæc verba tetigi ve-
nam pulſus, & manifeſte reperi eum acerrimis ſebribus laborantem. Quãobrem induxi
adſtantes, vt ſignum vrinæ eius medico admodũ excellenti, cumq; diligẽti, qui magiſter
Senſus dicebatur & dicitur, deferrent quantocyus, quo ego poſt moram modicã ſum
ſubſecutus. At medicus viſo ſigno, mox indicauit morbum peſtilentialem amicum pati,
& mortis vicinæ ſigna teſtatus eſt ſe manifeſte conijcere, mihiq; ait: Ebullitionem ſangui
nis in hepate, deſignat hęc aqua, cõmunem inſtantis peſtilẽtiæ morbũ: & ideo vehemen-
ter timeo, ne domus Miſericordiæ rectore tam bono citius viduetur. Tunc ego: Nun-
quid exiſtimatis poſſibile, p artem medicinę ei aliquod remedium adhiberi? Et ille: Ten
tabimus hac ſequenti nocte, ſi poſſemus cũ ſucco caſſiæ fiſtulæ ſanguinem illum purga-
re, ſed modica ſpes eſt mihi in remedio illo, quia morbus eſt nimis grauis. His dictis per
medicum abceſſi triſtis, pergens verſus domum infirmi, ſemper tamen mentaliter inuo-
cando Dominum, vt tam exemplarem virum pro aliorũ ſalute adhuc in hoc ſeculo dimit

tere dignaretur. Interim autem ſancta virgo ſui Matthæi audiens paſſionem, quam ex eius virtutibus tenerrime diligebat, mox feruore charitatis accenſa, quaſi contra morbū illum turbata, feſtine acceſſit ad ægrum. Et antequam appropinquaret ei, à longe cœpit clamare: Surgatis Domine Matthęe, ſurgatis, quia non eſt tempus in lecto mollitiæ quieſcendi. Ad hanc virginis vocem abſq; temporis interuallo, in momento febris & inguinis apoſtema penitus Matthęum dimiſerunt, omniſq; dolor ita diſceſſit, ac ſi nunq̃ talis eum paſſio moleſtaſſet, Obediuitq; natura diuino imperio, eoq; per os virginis patefacto, & ad vocem eius facta eſt ei integraliter tranquillitas corporalis, ita vt Matthęus ridens de accubitu ſurgeret, & virtutem Dei experiens habitare in virgine, diſcederet exultando. Quo facto, virgo fauores declinando humanos, abceſſit. Sed ipſa domū egrediente, caſu ego mœſtus ingrediebar, ignorans quid actum eſſet, ac putans Matthæum pręfatum peſtilentialibus febribus detineri. Viſaq; virgine, cogente cordis dolore, furibunde quodammodo dixit: Nunquid mater mea permittes hunc hominem, tam nobis charum & vtilem, modo mori? Illa vero, licet ſciret quid iam egiſſet, tamen ſicut vera humilis, modum loquendi quaſi abhorrens, ait: Qualia ſunt hęc verba quæ modo dicitis? Nunquid pro Deo ego ſum, liberans mortalem à morte? Tunc ego furijs doloris accenſus, inquam: Dic hęc verba cuicunq; volueris, mihi qui noui ſecreta tua, non dicas. Noui quod quidquid à Domino cordialiter petieris, obtinebis. Tunc illa, inclinato capite, paulisper ſubriſit: & tandem me vultu læto reſpiciens, inquit: Sitis bonæ mentis, quia iſta vice non morietur. Quo audito, triſtitiam mox depoſui. Noueram enim virtutem ex alto ei conceſſam. Et ſic illa relicta, ingredior æquanimiter ad infirmum, quem reperi ſedentem in lecto, ac cum magno gaudio miraculum virginis recitantem. Cui cum dicerem, quod à ſancta virgine promiſſionem habebam, ipſum non debere de illa infirmitate diſcedere, ille reſpondit: An ignoratis quid me perſonaliter viſitans, egerit? Me autem reſpondente quod ignorabam, & quod nec ipſa mihi aliquid inde retulerat, ille ſoſpes & hilaris totaliter, ſurgens de lecto, recitauit mihi quæ ſuperius ſunt deſcripta. Quid plura? In maius augmentum miraculi, menſa paratur, & recubuimus. Matthæuſq; nobiſcum recubuit, afferuntur cibaria non infirmantium, ſed ſanorum & fortium, legumina. ſ. & crudum cepe cum eis. Manducat hic vnà nobiſcum, qui paulo ante nec delicatum cibum ſumere potuiſſet. Stat lætus & ridens, qui eodem mane vix poterat verba proferre. Miramur cuncti pariter & gaudemus, Dominum collaudantes, qui per ſponſam ſuam tam mirabilem nobis conceſſerat gratiam. Et in commendationem virginis, ad inuicem ſtupidi loquebamur. Huius autem miraculi conteſtis meus fuit frater Nicolaus Andreæ de Senis, ordinis fratrum prædicatorum, qui adhuc ſupereſt, & mecū illo mane omnibus ſupradictis interfuit. Sed & omnes qui habitabant in domo illa, tam clerici & ſacerdotes, quàm alij circiter viginti & vltra, cuncta quæ nunc recitamus, ſenſibiliter perceperunt, & manifeſte viderunt. Sed obſecro lector aduerte, ne infidelitas incircumciſorum corde & auribus, te nunc fallat. Dicent forſitan hi quorū Deus corda non tetigit: Quid magni, ſi curatus eſt vnus homo à morbo quantumcunq; grauiſſimo? Tota die naturaliter hoc contingit. Quibus e contra reſponde quærēdo: Quid mirum ſi curauit Dominus ſocrum Simonis, quæ magnis detinebatur febribus, Euangeliſta teſte? Tota die naturaliter hæc contingunt, quod homines curantur a febribus quantumcunq; grauiſſimis, vt quid nobis euangeliſta pro miraculo recitat? Sed attende o infidelis, qui nihil percipis vltra ſenſum: attende quid voluerit euāgeliſta denotare. Stans, inquit, ſuper eam, imperauit febri, & dimiſit eam: & continuo ſurgens, miniſtrabat illis. Hæc fuit nota miraculi, quod imperio Domini abſq; dilatione ac remedio naturali febris abceſſit. Illaq; tam dure febricitans & proſtrata, mox ſine alio confortante ſurrexit. Sic & in propoſito clare cernis, niſi obruaris cæcitate mentis. Stetit hæc ſacra virgo, in cuius pectore Dominus habitabat, & ille Dominus qui ſocrum Simonis tunc curauit, ſtetit nō de propinquo, ſed à remotis, & imperauit febri ſimul & inguinariæ peſti. Et abſq; quocunq; remedio corporali, ſine dilatione patientem dimiſere Matthęum. Qui mox ſurgens, nobiſcum legumina & cepe comedit illæſus, ac ſi nunquam tali paſſione grauatus fuiſſet. Aperi ergo mentis oculos, & noli eſſe incredulus, ſed fidelis.

Porro ex quo de domo Miſericordię fecimus mentionem, vnum mirabile, quod in eiuſdem conuicinio contigit, licitum eſt recitare: quanquam per ſacram virginem prius

patratum fuerit, quàm pręcedens immediate miraculum. Ego tamen tunc didici, cum in dicta domo Miſericordiæ conuerſabar cum Matthęo prædicto. Referebant etenim mihi, tam frater Thomas ſupra ſępiſſime nominatus, quàm idem Matthęus, rector dictæ domus Miſericordiæ, ac quaſi omnes qui facta eiuſdem virginis nouerant, quod in eius vicinio illo quædam habitabat mulier Deo deuota, quæ, ſi memoria me non fallit, habitum gerebat ſororum de pœnitentia beati Dominici. Hæc auditis & forte viſis virtutibus virginis, ei domeſtica facta eſt, & libenter auſcultabat monita eius, & attendebat exempla, nec non & deuote ipſam venerabatur. Accidit autem vt quadam die, dum eadem mulier eſſet ſuper quoddam ſolarium domus ſuę, ſubito ſolariũ grauitate mole ſuſtentati ponderis caderet, & dicta mulier cum ſolario ruens, grauiſſimis alliſionibus & cõtuſionibus, tam carnis quàm oſſium læderetur, adeo vt vicinia concurrente, ad ipſam de ſublignis & lapidibus extrahendo, mortua vel in breui moritura indicaretur ab omnibus conuicinis. Tandem iuuante Deo, in lectulo adhuc viuens repoſita, reſumpto paulatim ſpiritu, cœpit dolorem alliſionum ſentire, magniſq; vocibus & fletibus, aſtantibus ſuas miſerias indicare. Hinc aduocantur medici, curaque poſſibilis adhibetur: ſed tamen illa ſe mouere in lectulo nullatenus poterat per ſe ipſam, doloribuſq; diuerſorum membrorũ ſine intermiſſione cruciabatur. Quo audito, virgo Deo dedicata, ſorori ac domeſticę cõpatiens ex corde, ipſam perſonaliter viſitauit, & ſanctis monitis eam ad patientiam hortabatur. Sed cum videret eius exceſſiuam afflictionem, loca doloris quaſi liniendo & palpando contingit. Quod & infirma libenter acceptabat, ſciens non niſi bonum euenire poſſe de illo contactu. Mox autem vt manus virginea locum doloris cœpit contingere, dolor ex toto receſſit. Quod infirma perpendens, rogauit eam vt alium locum doloris ſic etiam deliniret palpando. Quod virgo tanto libentius annuit, quanto eam amplius conſolari optabat: ſed cum factum eſſet, etiam inde remotus eſt dolor totaliter. Quid plura? Infirma petente, ſacraq; virgine annuente, ac loca cuncta doloris manu virginea liniente, totus à corpore dolor abceſſit. Quo facto, illa quæ corporis membra, nec ipſum corpus poterat paulo ante per ſe ipſam mouere, iam ſe vertit hinc inde, ſignaq; ſanitatis recuperatæ manifeſte cunctis oſtendit. Siluit tamen vſque ad virginis ſanctæ diſceſſum, ne turbaret eius humilitatem. Sed poſtea cunctis dixit, tam medicis quàm vicinis: Catharina filia dominæ Lapæ, ſuo me contactu curauit. Mirantur omnes, & laudes referunt creatori, qui virtutem talem virgini Catharinæ conceſſerat gratioſe. Notum enim erat eis clariſſime, quod ſanitas illa non niſi ex diuina virtute poterat proceſſiſſe. Hoc miraculum relatu aliorum didici, quia prius factum eſt, quàm ego ſanctæ virginis haberem notitiam, aut etiam moram contraherem in ciuitate Senarum. Nunc autem ad ea quæ ipſe percepi & vidi, pro Dei & virginis gloria tranſeamus.

Durante peſte, de qua ſuperius fecimus mentionem, quidam anachoreta re ſanctus & nomine, qui longo tempore pauperem & laudabilem vitam duxerat in dicta ciuitate Senenſi, peſtilentiali iaculo eſt percuſſus. Quod virgo ſentiens, mox de cellula vel eremitorio, vbi extra ciuitatem habitabat, ad domum Miſericordiæ ſuperius nominatam, fecit eum transferri. Et perſonaliter cum ſociabus ſuis ipſum viſitans, ordinauit de cunctis neceſſarijs ad curam infirmi. Et tandem appropians, ad aurem ipſius ſilenter dixit eidem: Ne timeas, quantumcunq; te ſenſeris morbo grauari, quia iſta vice non morieris. Nobis autẽ qui eã rogabamus, vt pro eius liberatione oraret, nihil voluit aperire: imo videbatur quodammodo de morte eius nobiſcum dubitare, ex quo nos omnes amplius triſtabamur, qui ſimul cum dicto Sancto ex vnione dilectionis patiebamur. Tandem morbo per ſingulas horas quodammodo augmentum capiente, de ſalute corporis cœpimus deſperare, & ad animæ ſalutem tantum attendere. Demum virtute corporea ex toto quaſi deficiente, vltimum tranſitum mœſte præſtolabamur. Virgo vero Domini veniens, etiam in hoc puncto ad aurem acceſſit infirmi, & dixit: Ne timeas, quia non morieris. Illeq; quamuis ſenſibus videretur iam eſſe priuatus, ipſam optime intellexit. Pluſq; verbis eius credebat, quam morti quam actualiter ſentiebat. Sicq; opere factum eſt, verba virginis vincerent facta naturæ: & cunctis experientijs certior virtus diuina ſuper omnem hominum ęſtimationem, corpus iam quaſi mortuum ſuſcitaret. Nobis autem expectantibus vltimum ſpiritus exitũ, & parantibus quæ ad funeralia neceſſaria erant, pręterijt terminus, intra quem cõmuniter moriebantur illi qui morbum illum patiebantur, & pluribus diebus nos tenuit tranſitus ille. Sed vltimo adueniente

virgine,& ad aurem infirmi dicente: Ego mando tibi in nomine Domini noſtei Ieſu Chriſti,quod non reanſeas:mox ſpiritus eedijt ad corpus, & vigore aſſumpto,ſurrexit Sanctus in lectulo,cibumq; petijt. Sicq; in paruo ſpacio temporis totalitee eſt cueatus. Vixitq; poſtmodum multis annis,& pręſens fuit,cũ ipſa ſacea virgo migrauit à coepore, anniſq; pluribus poſtea ſuperuixit.Hic re ſanctus & nomine, qui frater ſanctus ab omnibus dicebatur,poſt dictam curationem narrauit nobis verba,quæ ſacra virgo ſibi ad aurem dixerat,& qualiter ſenſeeat virtutes eius potentiæ ſpiritum volentem egredi retinentes. Omnibuſq; affirmabat nullam naturalem cauſam ipſum tunc liberaſſe,ſed pęcise diuinam potentiam. Addebatq; quod non reputabat minus miraculum, q̃ ſi mortuus ſurrexiſſet.Cui ſanctitas vitæ atq; naturalis peudentia,iubebant fidem in omnibus adhiberi:nam triginta ſex annis vel cieciter, in dicta ciuitate Senarum vitam anachoreticam duxit ſine querela,cũctiſq; ipſum agnoſcentibus erat in veneratione non parua, propter eius vietutes. ¶Cæterum qui de alijs recitaui, quæ in me ipſo ſunt pee ſanctam virginem mirabilitee operata,non debeo ſub ſilentio præterire. Sicut autem ſupra narraui, adueniente peſtilentiali morbo in ciuitate pręedicta,diſpoſui pro ſalute animarum periculo moetis coepus exponeee,& nullum vitare infirmum.Conſtat enim quod morbus ille contagioſus eſt,& aerem & homines inficit circumſtantes. Verum conſiderans, quod multo plus poteſt Chriſtus quàm Galenus,& plus gratia quàm natura: attendens etiã, quod cæteeis fugientibus,animæ tranſeuntes abſq; conſilio & auxilio eemanebant,charitate qua tencor plus diligere animã proximi q̃ peopeium corpus:ſacra etiam virgine ad hoc me inducente,omnino decreui omnes quos poteeam, viſitaee, confortaee ac informaret quod iuxta gratiam mihi datam Domino auxiliante,perfeci. Verùm quia ſolus quaſi eram in ciuitate tam grandi,vix tempus aut cibi,aut ſomni mihi relinquebatur,quo pauliſper eeſpirare valeeem,tot infiemantium nuncijs domum exire cogebar. Quadam autem nocte dum more ſolito quieuiſſem, & pro laudibus Dei perficiendis vellem de lectulo ſurgere,ſenſi dolorem non paruum in inguine:manuq; palpans, reperi apoſtematis inflaturam,ex quo non modicum territus, non ſum auſus ſurgeee,ſed cœpi de huius vitæ tranſitu cogitare. Optabam diem cito fieri,vt virginẽ ſacram poſſem adiee, priuſquam amplius aggrauarer. Inter hęc ſuperuenit febris & doloe capitis, iuxta morem illius morbi,egoq; ſupra modum affligor,conoe tamen laudes diuinas peeficeee. Adueniente q; die,accito ſocio,domum vieginis adeo ſicut poſſum.Sed feuſtra protunc. Aberat enim,quia quendam infirmum iuerat viſitatum.Sed ego ipſam omnino deteeminãs expectare,nec valens me ipſum quomodolibet ſuſtineee, coactus ſum in quodam ibi poſito lectulo reclinare, cogans exiſtentes in domo,quod peo ipſa mittere non tardarent. Quod & factum eſt. Ipſa igitur veniente,meq; ita geauatum inueniente,audito quod patiebar,mox coram lectulo fixit genua: manuq; ſua frontem meam cooperiens, cœpit modo conſueto ſibi oeare mentaliter. Oeando autem, à ſenſibus vidi captam, iuxta q̃d aliàs ſępius videram.Expectabam aliquod ſingulare videre peo bono animæ & corporis mei. Igitur dum ſic ſteriſſet quaſi per dimidiam horam vel circiter,ſenſi totaliter coepus meum cõmoueri per omnes partes. Putauiq; quod vomitus me tunc inuadeeet,ſicut plures qui eodem morbo extincti fuerant,videram inuaſiſſe:ſed ſic non accidit, imo viſum eſt mihi,quod de qualibet extremitate corporis,ad extra aliquid traheretue quodammodo violenter. Cœpiq; me melius ſentire,ac paulatim ſempee melius me habere. Quid plura? priuſquam ſacra virgo ad ſenſus eediret corpoeeos,ex toto fui cueatus,debilitate tamen aliqua eemanente,vel in ſignum moebi curati,vel propter debilitatẽ fidei meę. Virgo autem Domini poſtquam obtinuerat à ſponſo perfectam gratiam,ſciens me fore curatum,ad ſenſus corpoeeos eſt reuerſa:mandauitq; cibum infiemis daei ſolitum, pro me parari. Quo facto,& ſumpto de ſacris manibus eius, iuſſit vt pauliſper quieſcerem. Quod & ei obediens,feci. Surgẽs autem, adeo fortis fui, ac ſi nihil paſſus fuiſſem. Quod ipſa cernens,inquit: Vadatis ad laborandum pro ſalute animarum,gratiaſq; referatis Altiſſimo,qui vos de pręſenti periculo libeeauit. Sicq; acceſſi ad onera conſueta,magnificans Dominum qui talem poteſtatẽ dedit huic homini virginali. Poreo ſimile miraculum operata eſt virgo ſancta eiuſdem peſtilentiæ tempore in fratre Baetholomęo Dominici de Senis,tunc & nunc ſocio meo, qui Romanam prouinciam actualitee nunc gubernat:ſed tanto maius,quanto idem featee grauius & diutius fueeat iſto morbo peſtilentiali oppreſſus. Quod propter breuitatem extenſe non recito, quia tendo ad alia

clariora

clariora,& iudicio meo maiora, licet q̃ plura eadē breuitatis cauſa dimittā, Volo tamē te ſcire lector dilecte, ꝙ non tantū tēpore peſtis virgo Dñi has miraculoſas ſanitates efficiebat,& non ſolū in propria ciuitate Senarū,ſed etiā alibi & alio tempore,ſicut vnum quod in præſentiarum refero,tibi pro multorū exemplo ſatisfacere poterit,ſi aduertis.

Contigit temporibus illis poſt finē peſtis ſuperius recitatæ, ꝙ plures vtriuſq; ſexus homines,tā religioſi q̃ alij,ſed ſpecialiter quædam moniales ciuitatis Piſanæ,audita virginis ſacræ fama laudabili,magno æſtuabant deſiderio ipſam videndi, & ipſius doctrinā, quæ dicebatur & erat mirabilis,audiendi. Et quia non licebat quàmpluribus ex deſiderantibus illis,nec fas erat ad ipſam accedere, fecerunt ei tam per literas q̃ per nuncios frequentius ſupplicari,quod Piſas accedere dignaretur,promittentes & ſcribentes,vt eā magis allicerent, quod magnus animarum fructus ibi per eius præſentiam eſſet diſpoſitus fieri,& magnus inde honor Domini ſequeretur. Virgo autem ſacra, licet ſemper vitaſſet circuitus,tot tamen & tam frequentibus pulſata precibus, coacta eſt ad ſpōſum ſuum recurrere, & ab ipſo iuxta conſuetudinem ſuā declarationē huius dubij humiliter poſtulare. Domeſticorum enim eius quidam conſulebāt, & quidā omnino diſſuadebant. Factū eſt aūt vt poſt plures dies,prout mihi retulit in ſecreto, Dominus ei more cōſueto apparēs,mandauit quod deſiderio ſeruorum & ancillarum ſuarū in dicta ciuitate habitantiū,ſatisfacere non tardaret. Quod illa ſicut vera obediēs,mandatū cū humilitate ſuſcipiens,poſt quā mihi retulit,de licētia mea iter arripuit,& ad ciuitatem Piſanam acceſſit,quo ego cū aliquibus fratribus ordinis mei,pro confeſſionū audientia ſum eā ſecutus. Multi enim ex his qui ad eam veniebant,auditis feruentibus verbis eius, conterebantur ex corde: quos ipſa,ne per antiquum hoſtē raperētur de manu ſua, iubebat ad cōfeſſorē, abſq; dilatione accedere,ſacramentalemq; confeſſionē ꝑficere ſine mora. Et q̃a propter confeſſorum abſentiam differebatur & impediebatur quandoq; deſiderium eius, libenter habebat iuxta ſe aliquos confeſſores, qui poſſent talibus de pœnitentiæ remedio prouidere. Propter quam etiam cauſam felicis memoriæ dominus Gregorius papa vndecimus, mihi & duobus ſocijs meis per bullam ſuam cōceſſit, quod autoritatem epiſcoporum ſiue diœceſanorum haberemus plenariam abſoluendi cunctos,qui per huius ſacræ virginis miniſterium fuiſſent ad confitendum inducti. Poſtquam igitur Piſas peruenimus, & ipſa fuiſſet recepta in domo cuiuſdam ciuis, qui Gerardus de Bunecontibus dicitur,idem hoſpes eius Gerardus quadam die ſecum adduxit quendā iuuenem viginti annorum vel circiter,quem ſacræ virgini præſentauit, ſupplicans vt pro eius ſalute vellet orare. Narrabat ſiquidem,per xviij. menſes quotidianas febres fuiſſe paſſum, ita quod nunquam fuerat dies, in qua febres non habuiſſet. Quæ quāuis tunc non adeſſent, ante tamen fuerant ita continuatæ, quod robuſtiſſimū prius iuuenē,omni virtute fortitudinis iam priuauerant, nec aliqua poterat medicina curari: quod & facies eius macilenta & pallida,notorie indicabat. At virgo iuueni iā ex corde cōpaſſa, mox eū interrogauit,quantū tempus erat quod peccata ſua per confeſſionē ſacramentalē diluerat. Quo reſpōdente, quod plures iam tranſierant anni, virgo ſubintulit: Ideo,inquit,hanc diſciplinam te ſuſtinere voluit Dominus, quia non purgaſti animam tuam per ſanctam confeſſionem à tanto tempore. Vnde igitur cito fili chariſſime ad confeſſionem accede, & euomas putredinem peccatorum, quæ animam infecerunt & corpus. Quo dicto, fratrem Thomam primum confeſſorem ſuum fecit ad ſe vocari, eiq; tradidit dictum infirmum,vt eius audita confeſſione, eum abſolueret à peccatis. Quo peracto, cum ad eam rediſſet infirmus,manu poſita ſuper humeros eius, inquit: Vade fili cum pace Domini Ieſu Chriſti,quia nolo quod febres illas amplius patiaris. Dixit,& ſic factum eſt. Ex illa enim hora nec febris venit vlterius,nec eius veſtigium. Illius enim virtus latebat in virgine,qui dixit & facta ſunt: qui mandauit,& cuncta protinus ſunt creata. Poſt plures autē dies infirmus ille iā curatus,ad virginem redijt,gratias agens, & coram omnibus nobis aſſeruit,ſe nihil moleſtū ex illa hora ſenſiſſe. Huius autem rei ego ipſe ſum teſtis,ita vt poſſem dicere cū Iohanne: Qui vidit,teſtimonium perhibuit, &c. Conteſtes autē mei fuerūt dictæ virginis hoſpes cum matre ſua,totaq; familia domus eius, præfatus frater Thomas, tam virginis confeſſor quàm infirmi, frater Bartholomæus Dominici, tunc & nunc ſocius meus: cunctæq; mulieres, quæ cum ſacra virgine venerant de ciuitate Senarum. Sed & ipſe curatus, quaſi per totam ciuitatem Piſanam hoc miraculum diuulgauit: imo poſt aliquos annos, dum per dictam ciuitatem Piſanam

tranſitum

tranſitum facerem, venit ad me: quē, quia factus erat robuſtus & pinguis, vix recognouit & coram pluribus qui mecum erant, iterum Deo & virgini gratias agens, recitauit miraculum, ſicut ſuperius eſt narratum.

Simile autem huic prius acciderat in ciuitate Senarum: ſed tanto mirabilius, quanto infirmitas periculoſior erat. Quędam namq; ſoror de pœnitentia beati Dominici, quæ dicebatur Gemina, erat ſacrę virgini multum domeſtica. Hęc ſemel paſſa eſt in gutture illam infirmitatem, quam medici ſquinantiā vocant. Quia enim in principio fluxus capitis deſcendentis ad guttur, adhiberi neglexit remedia, infirmitas erat adeo augmentata, quod illa quę primitus profuiſſent, iam non conferebant ad ſuſcipiendam ſaluē. Hinc partes illæ ſtrictæ gutturis, paulatim quotidie amplius ſtringebantur, ita quod ſuffocationem vltimam de proximo minarentur. Quod illa perpendens, ſe ipſam cum omni conatu violentauit, & acceſſit ad virginem quæ non remote tūc temporis habitabat. Qua cum inueniſſet, modo quo poterat, inquit: Mater mea ego morior niſi tu mihi auxilium prębeas. Tunc viſa grauedine morbi, ſorori compatiens, quę vix reſpirare valebat, mox plena cum fiducia manum appoſuit gutturi: ſignoq; crucis ędito ſuper illud, abſq; dilatione quacunq; totam illam paſſionem expulit & fugauit. Sicq; quę mœrens & tremens aduenerat, gaudens reuerſa eſt cum omnimoda ſoſpitate. Ne autem reperiretur ingrata, fratrem Thomam adijt, miraculum recitauit ei, quod ille redegit in ſcriptis. De cuius ſcriptura ſumptum per me, in hac pagina breuiter eſt deſcriptum.

Sed quia de ſignis patratis in corporibus familiariū & domeſticorum eſt tactū, occurrunt memorię quædam notabilia ſigna, quorum ipſe ſum teſtis, multoſq; mecum conteſtes adhuc viuentes habeo, prout infra dicetur. Tempore quo felicis memorię dominus Gregorius papa vndecimus, de Auinione tranſiuit ad vrbem, contigit ſacram virginem cū ſua comitiua, in qua ego eram, pręcedendo dictum pontificem, Ianuam pręuenire, ibiq; moram trahens, donec pręfatus ſummus pontifex cum Romana curia veniret ad eandem ciuitatē, diebus aliquibus requieuit, ac inchoatū iter proſequens, inde vrbē verſus diſceſſit. Quę mora, vnius menſis & vltrà ſpacio tendebatur. Erant autem in ſocietate noſtra duo deuotiſſimi iuuenes, natione Senenſes, qui ſcriptores erant epiſtolarum huius almæ virginis, qui adhuc religioſe ac virtuoſe viuunt in corpore. Horum alter vocatur Nerius Landoccij de Pagliarenſibus, qui ſolitariam & quodammodo anachoreticam ducit vitam, ſpreto ſeculo & pompis eius omnibus. Alter Stephanus corradi de Maconibus, qui ex iuſſu eiuſdem virginis ſibi facto, dum ipſa tranſiret ex hoc mundo ad patrem, ordinem Carthuſiēſem ingreſſus eſt, in quo diuina gratia ſe comitante, adeo iam profecit quod in Italia magna pars illius ordinis, eius viſitationibus, monitis & exemplis regitur & gubernatur: Priorq; factus eſt pluribus in monaſterijs ſucceſſiue. Nunc autem actualiter prior eſt in conuentu Mediolanenſi, prędicti Carthuſienſis ordinis, virq; non paruę operationis & famę habetur ab omnibus. Hi duo pariter teſtes ſunt & conteſtes, tam mei quàm aliorum & aliarum, de omnibus vel de maiori parte ſupraſcriptorum mirabilium, in hac tota ſecūda parte recitatorum. Sed tempore ſupra deſcripto, in dicta ciuitate Ianuę, in perſona vtriuſq; ipſorum, memorabile ſignū operatus eſt Dominus per ſacrā virginem ſponſam ſuā. ¶ Contigit enim dum eſſemus ibi, dictū Neriū infirmari infirmitate quadā horribili, qua nō tantū ipſe, ſed nos oēs incredibiliter vexabamur. Doloribus nāq; viſcerū cruciabatur die noctuq; aſſidue: quibus cogentibus, voces cū eiulatibus iugiter emittebat. Nec poterat in lectulo vno quieſcere, ſed manibus reptans & genibus, quia ſe nequibat erigere, totam camerā vbi plures erant lectuli, quaſi dolores fugiens, perquirebat: noſq; ac ſe ipſum flebiliter moleſtabat. Fiunt hęc nota virgini tā per me, quàm per alios: quę quāuis cōpaſſionē oſtenderet, non tamen mouebatur ad orandum more ſolito pro ſedatione paſſionis illius, nec fiduciam (vt aſſolebat) nobis dabat de liberatione infirmi: imo mihi impoſuit, vt medicos aduocarē, & medicinalia remedia infirmo adhiberentur. Quod & diligentiſſime feci, duos aduocans medicos, quibus obediebatur ad nutū. Sed in nullo infirmus eſt releuatus, imo potius aggrauatus. Quod totū (vt arbitror) factū eſt, vt Dominus in ſponſa mirabilior appareret. Nā procedentibus & nihil proficientibus medicis, mihi tamen dixerunt, quod nullam ſpē vlterius habebāt de illius ęgroti ſalute. Quod cū narraſſem fratribus & ſocijs exiſtentibus mecū in menſa, præfatus Stephanus ſurrexit à cœna in ſpiritu feruoris & amaritudinis animi, & ingreditur cubiculū virginis, ſeq; ad pedes eius proſternit cū lachrymis, petens humiliter & in-

ſtanter

ſtanter, quod non permitteret confratrem & ſocium ſuũ in via, quam propter Deum et charitatem eius aſſumpſerat, corporea vita priuari, cadauerq; eius in patria remanere peregrina. Cui benigna virgo cõpaſſa, materna charitate reſpondit. Vt quid fili mi turbaris & doles, ſi Deus vult Nerium fratrem tuũ de ſuis laboribus p̃miare? Nõ, inquit, debes dolere, ſed lætari. Ad quã ille: Dulciſſima mater, obſecro vt vocẽ meã audiatis, & eũ iuuetis, quia nõ dubito quin ſi velitis, poſſitis. At ipſa maternum affectũ cõtinere non valens, ait: Hortabar vt conformitatem haberes cum diuina voluntate. Sed ex quo te video taliter afflictũ, cum cras ad Miſſam acceſſero pro cõmunione ſancta, reducas hoc ad memoriã meam, & tibi promitto quod precem hanc Domino porrigã: tu vero Deũ orabis vt exaudiat me. Tunc Stephanus hac promiſſione cõtentus & lętus, mane ſequẽti tẽpeſtiue corã ſacra virgine, cum iret ad Miſſam, humiliter genu flectens, ait: Oro mater mea, ne ſim fraudatus deſiderio meo. Quę tũc in eadem Miſſa cõmunicauit. Et poſt moram & ſuæ ſanctæ mentis exceſſum iuxta conſuetudinẽ, tandẽ ſenſibus corporalibus eſt reſtituta. Et ſtatim dictũ Stephanũ expectantẽ ibidẽ, ſubridẽs allocuta eſt, dicẽs: Gratiam habes quam petis. Et ipſe: Nunquid, mater mea, liberabitur Nerius? Et illa: Firmiter liberabitur, quia Dominus eum nobis reſtituit. Tunc ille gradu non lento acceſſit ad ęgrotũ, ipſum in Dño confortãs. Et poſt paululum medici venientes, & ſigna ſua multipliciter conſiderãtes, de ſalute cuius omnino deſperãt, cœperunt inter ſe dicere, poſſibile fore ꝙ adhuc ſanetur. Ipſe vero iuxta verbũ virginis, ſucceſſiue cõualuit vſq; ad ſanitatẽ perfectã.

His igitur ſic peractis, dictus Stephanus tã ex laboribus corporis, q̃ ex paſſionibus mẽtis, & quas paſſus fuerat, dicto Nerio miniſtrãdo, febres non paruas cũ vomitu & exceſſiuo dolore capitis incurrit. Quãobrem in lectum decidit. Et quia dilectus nimium erat ab omnibus, oẽs ei condolendo aſſiſtebamus. Quod dum ſacræ virgini notificatum eſt, nimis condoluit. Ad ipſum igitur perſonaliter acceſſit petitoq; de qualitate languoris, & ex tactu percepto, ꝙ valde febres cruciabãt eũ, mox in feruore ſpiritus ait: Pręcipio tibi in virtute ſanctæ obedientiæ, ꝙ amplius iſtas febres nõ patiaris. Mira res, obediuit natura voci virginis, ac ſi de cœlo ab omnium conditore ſonuiſſet. Namq; abſq; naturali quocunq; remedio, ipſe tunc antequã ſacra virgo diſcederet ab eiuſdẽ Stephani lectulo, pulſis febribus plene liberatus eſt: ſanumq; noſtrum Stephanũ ſine dilatione recepimus cuncti gaudentes, Dominoq; gratias referentes, qui hęc duo ſigna infra paucos dies per ſpõſam ſuam, noſtris videntibus oculis fuerat operatus.

Porro his duobus ſignis addo & tertium, cuius ego nõ ſum teſtis de viſu, quia ego nõ fui p̃ſens, ſed illa in qua miraculum factum eſt, adhuc extat & teſtificatur aperte, ipſaq; indicante, didici q̃ nunc ſcribo. Sed & aliæ quæ fuerunt tunc in ſocietate virginis ſanctæ, & ſuperſunt adhuc, aſſertioni eius atteſtantur abſq; ſcrupulo. Hęc eſt ſoror de pœnitẽtia beati Dominici, natiõe Senẽſis, licet in vrbe nõ habitet, vocaturq; Iohãna de Capite, quæ recitat quę ſequũtur. Tempore nãq; quo felicis memoriæ dominus Gregorius xi. ſupius noiatus, habitabat in vrbe, de ipſius mãdato ſacra virgo acceſſit Florentiã, vt pacem inter patrẽ patrũ, & rebelles tunc filios procuraret. Quod & fecit, prout & in quodã diſtincto capitulo plenius diſſeretur. Draco aũt infernalis, diſcordiarũ nutritor & autor, ac hoſtis cuiuslibet vnitatis, tot ſcãdala ſuſcitauit in ciuitate p̃dicta, etiã cõtra ſpõſam Ieſu Chriſti, q̃ laborabat pro pace, q̃d prolixum nimis eſſet hic illud inſerere, nimiſq; diuerteremus à propoſito noſtro. Sed, concedente Dño, infra propter eius detractores fiet (vt dictũ eſt) vnũ capitulũ. Dum igitur ſacra virgo eſſet de apoſtolico mãdato Florẽtię, pluraq; ac grauia ſcãdala cõtra eã ſuſcitaret hoſtis antiquus: conſultũ fuit ei per fideles & deuotos eius, quod parumper ſecederet extra ciuitatem prædictam, locumq; furori daret ad tempus. Ipſa vero tanq̃ tota diſcreta & humilis, aſſenſit illorum conſilio: ſed dixit quod ex diuino mandato de dictæ ciuitatis territorio non erat finaliter receſſura, quouſque pax & concordia inter ſummum pontificem & illum populum eſſet ibidem præconizata. Quod rei poſtmodum probauit euentus. Parat igitur ſe, vt ad tempus diſcedat de ciuitate, ac ad quendam locum eiuſdem communitatis accedat. Sed inuenitur quod dicta Iohanna infirmitate graui laborabat. Nam pes eius ex cauſa mota ſibi erat inflatus ex toto, ac cũ dolore pedis inuaſerat eam febris non modica. Et ſic dupliciter erat afflicta, ac ab itinerando totaliter impedita. Quod virgo dum percipit, nolens eam ſolam dimittere, ne mali aliquid pateretur ab impijs, ad conſuetum recurrit orationis refugium, ſponſi ſui auxilium inuocans, vt illi caſui prouidere, miſericorditer dignaretur.

Nec

Nec paſſus eſt clementiſſimus Dñs ſponſam ſuam illa diu perplexitate affligi. Nam ipſa orante, infirma illa cœpit ſuauiter dormire, ab ipſoq́ ſomno excitata, ita ſe reperit perfectè curatã, ac ſi nunquam mali aliquid paſſa fuiſſet. Moxq́ ſurgens, ſe parauit ad iter, & eodem mane vnà cum virgine & alijs ſociabus ambulauit agiliter, ſicut vnquã ambulaſſet ſuæ tempore iuuentutis. Quo ſtupentes cæteræ quæ ipſam viderant patientem, laudes referebant omnipotenti Deo vnà cum ipſa, qui per ſponſam ſuam operaretur miranda in corporibus aſſiſtentibus ſibi.

Huic autem ſigno aliud addo, quod per eã operatus eſt Dominus in quadã ciuitate comitatus Prouinciæ, quæ vocatur Tolonum, cũ rediremus de Auinione, tempore quo dictus Gregorius papa vndecimus pergebat ad vrbẽ. Cũ enim ad dictã ciuitatẽ Toloni perueniſſemus cũ ipſa, hoſpitiumq́ recepiſſemus, in quo ipſa more ſolito mox cubiculum eſt ingreſſa, nobis tacentibus, lapides (vt ita dixerim) clamauerunt ꝙ virgo ſancta ad ciuitatem peruenerat eandem. Cœperuntq́ primo mulieres, deinde viri ad dictum hoſpitium conuenire, ac petere vbi eſſet illa ſancta domina, quæ de Romana curia remeabat. Cumq́ hoſpite prodente nequiremus eam celare, oportuit quod ſaltem mulieres ingredi permitterentur ad eã. Quo facto, adductus eſt per quandã mulierem quidã infantulus adeo tumefactus & turgidus, in ventre potiſſime, quod monſtrum quoddam vidẽtibus apparebat. Rogabantq́ mulieres illę virginem Domini, vt eundem infantulum in vlnas ſuas recipere dignaretur. Illa vero licet prius renueret, fugiens humanum fauorem, tandem tamen victa cõpaſſione, videns fidem illarum, aſſenſit. Mox vero vt puerum aſſumpſit in manus virgineas, cœpit magnas de corpuſculo ſuo vẽtoſitates emittere, & cunctis videntibus omnis illa tumefactio receſſit, reſtitutusq́ ẽ plenariæ ſanitati. Hoc autẽ ſignũ, licet me p̃ſente factũ non fuerit, ſeu me vidente, fama tamẽ adeo certa fuit & publica, ꝙ epiſcopus ciuitatis eiuſdem miſit pro me. Narranſq́ prędictum miraculum, aſſeruit infantem illum eſſe nepotem vicarij ſui. Et rogauit ꝙ facerem vt poſſet virgini ſanctę loqui. Quod & factũ eſt. Poſtremo vero multa quidẽ & alia ſigna fecit Dominus Ieſus per ſponſam ſuã in humanis corporibus, quæ non ſunt in hoc libro conſcripta. Sed hæc pauca conſcripta ſunt, lector bone, vt ex eis ad credendũ merito inducaris, ꝙ in hac virgine habitabat Ieſus, Dei & virginis filius, qui cuncta hęc opera principaliter faciebat.

Porro licet liberatio eorum qui obſeſſi à malignis ſpiritibus detinentur, inter corporis curationes debeant cõputari, quia tamẽ nimis eſt præſens capitulum protelatum, & hæc ſancta virgo in hoc gratiam habuit ſpecialem, hic huic capitulo decreui finem imponere, ac illa in ſequenti capitulo recitare.

¶ De miraculis per hanc virginem operatis circa liberationem obſeſſorum à dæmonibus. Caput IX.

NOn ceſſabat ſponſus æternus, vt ex ſupradictis potes perpẽdere lector amabilis, virtutem, quam interius copioſe conceſſerat ſponſæ ſuæ, per actus exteriores oſtendere viſibiliter: quia nec abſcondi poteſt ignis in ſinu, nec arbor plãtata ſecus decurſus aquarũ aliquãdo deficit, quin fructũ ſuũ producat tẽpore ordinato. Virtus igitur Domini Ieſu, imo ipſe Dominus Ieſus latẽs in pectore virginis, diuerſimode quotidie amplius pandebatur, non ſolum diuinam gratiam de cœlo pro omnibus impetrando peccatoribus, vt in ſeptimo dicebatur capitulo, nõ modo terrena corpora infirma vel mortua reparando, prout octauum tibi demonſtrauit capitulum, ſed etiam infernalibus ſpiritibus imperando, ipſoſq́ de obſeſſis corporibus expellendo, vt ſic in nomine Domini Ieſu habitantis in ea, ſibi cœleſtia, terreſtria & infernalia flecterentur. Quod vt percipias certius, attende quod ſequitur.

Fuit in ciuitate Senarum vir quidam, vocatus iuxta patriæ nomen, ſer Michael, ſer Monaldi, arte notariorũ ſeu ſcribarum peritus non mediocriter, quem ipſe centies vidi, de cuius ore cuncta percepi quæ ſcribo. Hic dum eſſet ætate grandęuus, haberetq́ vxorem cum duabus filiabus, quas ex ea genuerat, decreuit ex conſenſu vxoris ſe Dei ſeruitio mãcipare, eaſq́ virgines filias Chriſto Domino dedicare. Quamobrem ad quoddã monaſterium virginum, ſub nomine beati Iohãnis Baptiſtæ fundatum, in dicta ciuitate ſitũ, acceſſit, ſeq́ ac ſua deuote obtulit Deo & beato Iohãni, filiaſq́ virgines alijs ſociauit virginibus ibidẽ incluſis: & ipſe cũ cõiuge ab extra inhabitans, curã temporalium rerum eiuſdem monaſterij, amore Dei gerebat. Dum aũt per aliquod tempus ibidem mãſiſſet, accidit iuſto Dei iudicio, ſed occulto, quod vna ex filiabus dicti ſer Michaelis, quę di-

cebatur

cebatur Laurentia, ætatis octo annorum vel circa, arrepta eſt à dæmone & obſeſſa. Quã
dum hoſtis antiquus frequenter ac dure vexaret, totum monaſteriũ virgineũ horribili-
ter conturbabat. Factumq; eſt vt ſorores dictam puellam amplius inter ſe nolentes reti-
nere, pręfatum ſer Michaelem cogerent ad eam de monaſterio educendã. Qua educta,
inuentum eſt ꝙ malignus ille ſpiritus, puellæ vexator per os eius Latinis verbis congrue
loquebatur, cum tamẽ puella oẽm latinitatem penitus ignoraret. Reſpondebat ad quę-
ſtiones profundiſſimas & difficiles. Peccata & ſecretas conditiones ꝗplurimũ detegebat.
Multiſq; alijs ſignis demonſtrabat apertius, ſe eſſe ſpiritũ reprobum, qui permiſſione di-
uina, ex cauſa tunc hominibus ignota, vexabat puellam innocentẽ. Triſtabantur igitur
inde parentes ſimul & attinentes, remediaq; vndiq; laborando quærebant, vt ſpiritus il-
le nequã, à puella vexata poſſet eijci. Propter quod ad diuerſas ſanctorum reliquias ad-
duxerunt, vt eorum meritis & virtute malignus ſpiritus fugaretur. Singulariter autem
confidebant in reliquijs beati fratris Ambroſij, ordinis fratrũ prędicatorũ, quia centum
annis & vltra, multis choruſcauit & choruſcat miraculis, ſingularemq; virtutem habuit
& habet in effugatione ſpirituũ immundorum, ita vt eius cappa ſiue ſcapulare, quæ ad-
huc integraliter conſeruatur, malignos ſpiritus de obſeſſis ſoleant corporibus effugare,
vt ego ipſe aliquando teſtis fui de viſu. Quamobrem Laurentiam ad Eccleſiam prędi-
catorum ducentes, & ſuper ſepulchro dicti fratris beati Ambroſij ponẽtes, prædictaſq;
ipſius veſtes puellæ applicantes, inuocabant virtutẽ Altiſſimi, vt vexatæ innocentulę ſub-
ueniret. Verum protunc exauditi non ſunt, quia vere (vt arbitror) neq; puella peccaue-
rat, neq; parentes, vt ſic vexaretur, quos noui fuiſſe laudabilis vitæ, ſed pro gloria ſanctæ
virginis declaranda, ſi non fallor, Dñs hoc permiſit. Propter quod etiam Ambroſius in
termino beatitudinis poſitus, in hoc miraculo viatrici detulit Catharinæ, vt virtus eius
declaretur fidelibus antequã etiã migraret de corpore. Quid plura? Suadetur parẽtibus
à quibuſdam noſcentibus virginem, vt Laurentiam Catharinæ virgini debeant pręſen
tare. Quod dum implere vellent cũ affectu, & hoc virgo ſacra ſciens, nunciãti ſibi reſpõ
dit: Ego prohdolor vexor nimis à ſpiritibus malignis quotidie, nunquid modo indigeo ſpi
ritibus alienis? Et hoc dicto, quia per oſtium fugere non poterat, quin ab ingredientibus
videretur: quoddam tectum aſcendit, clamq; fugit de domo illa, vt non poſſet quomo-
dolibet reperiri. Illiq; protunc ſuo fuerunt intentu fruſtrati. Verũtamen quanto magis
viderunt eius humilitatem & humani fauoris fugam, tanto magis conceperunt fiduciã
de ſanctitatis eius virtute, maioriq; feruore ipſius auxilium implorauerunt. Non valentes
autem ad ipſam accedere, quia cunctis ſociabus prohibuerat, ne aliqua ſibi de hac mate-
ria loqueretur, habuerunt recurſum ad fratrem Thomam eius confeſſorẽ, ſæpiſſime ſu-
perius nominatũ, cui nouerant virginem in omnibus obedire: narranteſq; ſuam miſe-
riã, ſupplicauerunt, vt per obedientiam eam cogeret ad ſubueniẽdum eorum calamitati.
Ille vero cordialiter eis cõpatiens, & nihilominus ſciens ſe ſup virtute miraculorũ nullã
poteſtatem habere, humilitatemq; virginis nõ ignorãs, talẽ adinuenit cautelã. Acceſſit
quodã ſero ad domũ virginis, abſente tũc ipſa caſualiter, puellamq; dęmoniacam ſecũ du
xit vſq; ad oratorium eius. Et tunc illi ſociæ quę in domo remanſerat, dixit: Dicas Catha
rinæ quãdo reuerſa fuerit, ꝙ ego per obedientiam ei mando, quod hanc puellã permit-
tat iſta nocte hic hoſpitari, eãq; ſecũ retineat vſq; ad mane. Et hoc dicto diſceſſit, ibidem
puella dimiſſa. Poſt paruã vero morã virgo reuerſa, cum puellã in proprio cubiculo repe
riſſet, ipſamq; mox cognouiſſet plenã eſſe dęmonio, ſuſpicãs illã eſſe quã fugiebat, dixit
ad ſociã: Quis huc puellã hanc adduxit? Cui cũ illa narraſſet cõfeſſoris mandatũ, videns ſe
vndiq; coarctatã, ad conſuetũ recurrit orationis refugiũ, puellãq; ſecũ flexis genibus ora-
re coegit. Totamq; noctẽ illã in pugna cum hoſte illo ac oratione vigil expẽdit. Quid
plura? Priuſq̃ illuceſceret dies, dęmon ille licet reluctaretur, virtute tamen diuina coactus,
abſceſſit, puellaq; ſine quacunq; corporis læſione remanſit. Quod dũ ſocia virginis, quę
dicebatur Alexia, percepiſſet, illuceſcente die indicauit fratri Thomę pdicto, puellã à ve-
xatione diabolica eſſe liberatã. Qua ex cauſa ipſe cũ parẽtibus Laurentiæ ad habitaculũ
virginis accedentes, puellamq; ſimpliciter liberatam inuenientes, parẽtes pdicti gratiarum
actiões oĩpotenti Deo & ipſi virgini lachrymabiliter reddiderũt. Quo facto, filiã ſecum
ducere volebant ad ppria. Sed virgo Dñi ſciens, Dño reuelante, ꝗd futurũ erat circa pu-
ellã, dixit ad eos: Sinite adhuc puellã diebus aliquot morari hic nobiſcũ, quia ſic expedit eius
ſaluti. Quod illi gratiſſime acceptantes, dimiſſa filia, cũ nõ paruo gaudio receſſerũt. Vir-

go aũt ſacra interim monita ſalutis dans eidẽ puellæ, ac ad frequenter & deuote orandũ
inducens verbo pariter & exẽplo prohibuit ei, ne domũ illã p aliquẽ modũ egrederetur,
quuſq; parentibus aduenientibus ex toto recederet. Quod illa pfecte ſeruauit, ſeq; melius
diſpoſitã amplius quotidie demõſtrabat. Verum qa domus dicta nõ erat propria domus
virginis, ſed erat domus Alexiæ ſupradictæ, q̃ tamẽ non multũ diſtabat ab eius propria
domo, contigit diebus illis virginem Dñi, vnà cũ Alexia domũ ad propriã ſe transferre,
ibiq; manere p diẽ, Laurẽtia pfata cũ quadã ſeruitrice in Alexiæ domo relicta. Cũq; poſt
ſolis occaſum iã crepuſculũ fieret, & nox inchoaretur, vocauit virgo ſancta feſtinanter ſo
ciam ſuã Alexiam, iubetq; vt recipiat palliũ, qa vult vnà ſecum ad domũ, vbi puella erat,
accedere. Cui cũ illa diceret, decens nõ eſſe tali hora mulieres per ciuitatẽ incedere, virgo
reſpõdit: Eamus inqt, quoniã infernalis lupus ouiculã noſtrã iam de ſuis faucibus libera-
tam, iterum eſt ingreſſus. Dixit, & feſtine domũ egreditur, Alexia comitante. Cumq;
perueniſſet ad domum illam, inuenerunt Laurentiam totaliter in facie immutatã, rubi-
cundã .ſ. & quodãmodo furibundã. Tunc virgo: Ha infernalis draco, qualiter, inqt, auſus
es virgunculã innocentẽ ſecundo inuadere? Cõfido in Dño Ieſu Chriſto ſaluatore & ſpõ
ſo meo, q taliter expelleris iſta vice, q amplius non redibis. Et his dictis, puellam ſecum
traxit ad locum orationis. Ibiq; non magna mora contracta, ipſam foris reduxit ſimpli
citer liberatã, iuſſitq; vt ad quietis locum deduceretur. Mane aũt facto, pro parentibus
aduocãdis miſit, ac eis dixit: Ducite amodo filiam veſtrã ſecure vobiſcũ, qa nequaquã am
plius patietur. Quod vſq; ad hodiernũ diem rei probauit euentus. Nam rediit tunc ad mo
naſterium ſuũ, vbi vſq; nũc in Dei ſeruitio perſeuerat illæſa, cum tamẽ tranſierũt ſe decim
anni & vltra. Hęc oia percepi à fratre Thoma iã dicto, deinde ab Alexia ſupraſcripta,
demũ à dicto ſer Michaele notario, patre dictæ puellæ, qui toto quo vixit tempore, ſan-
ctam virginẽ vt angelũ Dei venerabatur, vt dictũ miraculum vix abſq; lachrymis pote
rat recitare. Porro factus ex hoc magis auidus inueſtigandi modum miraculi plenius,
ipſam ſacram virginem ſecrete interrogaui, potiſſime quia dæmon ille tantã videbatur
accepiſſe licentiã, quod nec reliquiarũ virtuti, nec alicui exorciſmo cedere videbatur. Ipſa
vero reſpondit, q nimis durus fuerat ſpiritus ille nequam, ita vt vſq; ad quartã noctis ho
ram eam cum ipſo neceſſe fuerit decertare, ipſa ſcilicet ex parte ſaluatoris iubente vt egre
deretur, & illo proteruiſſime renuente. Poſt longum tamen certamen videns ſe cogi ad
exitum ſpiritus ille nequam, dixit: Si ego hinc exibo, introibo in te. Cui mox virgo re-
ſpondit: Si hoc decreuerit Dominus, abſq; cuius licentia nihil poſſe te facere noui, ab-
ſit à me quod ego prohibeam, vel à ſancta ſua voluntate diſcordem aut diſcrepem quo-
quo modo. Tunc ſuperbus ſpiritus iaculo veræ humilitatis percuſſus, vires quas ſuper
puellam aſſumpſerat, perdidit quaſi ex toto. Sed adhuc in gutture puellæ motus, & tu-
mefactiones cauſabat, ipſa vero gutturi manu appropians, ſignumq; ſanctæ crucis im-
primens cum plena fide vexationem eius ex toto fugauit. Habes igitur lector mira-
culum & modum miraculi, necnon & ipſius teſtes, qui videntes interfuerunt, & à
quibus ego percepi.

Sed & aliud narrare intendo, per quod oſtenditur clarius, hanc almam virginẽ virtu-
tẽ expellendi dęmones plenã à Dño pcepiſſe, huic tamẽ ſigno ego nõ interfui, quiã ipſa
me tũc miſerat ad Chriſti vicariũ .ſ. dñm Gregoriũ papã xi. pro quibuſdã ſanctę Eccle
ſiæ negocijs. Sed frater ſanctus Anachoreta, de cuius miraculoſa curatiõe ſuperius facta
ẽ mentio, ſimiliter Alexia, in proximo nominata capitulo, necnõ & aliæ q̃ tũc cũ eo erãt,
infraſcripta me docuerunt. Narrant enim, q dũ ſacra virgo eſſet cũ nobili ac venerabili
muliere dña Biancina, relicta quondã Iohãnis Angelini de Salibenis, in quodã caſtro, qd
Rocca vulgariter nuncupatur, vbi ego etiã cũ ea fuerã pluribus ſeptimanis: cõtigit quan
dam mulierem eiuſdẽ caſtri, ab hoſte maligno inuadi, ac nimis horrende vexari, ita vt
toti caſtro nota fieret eius vexatio. Hoc dum innotuiſſet dñę Biancinę prædictę, ſubditę
ſuæ cõpatiens, affectabat virginẽ deprecari, vt illius miſerię ſubueniret. Sed ſciens eius humi
litatem, & quantũ affligebatur quãdo ei talia dicebantur, habito cũ ſociabus eius cõſilio,
fecit vexatã illã duci ad ſe in pſentia virginis, vt ſaltẽ viſa eius miſeria, ad cõpaſſionẽ eius
animus inclinaretur, & ſic ad eius liberationẽ induceretur. Accidit aũt q dum illa ſic du
ceretur, ſancta virgo in quadã pace fienda inter duos guerrãtes, tũc actualiter occupaba-
tur. Volebatque ad quendam alium locum non multum diſtantem accedere, in quo pax
illa perfici debebat. Quæ cum vidiſſet dictam obſeſſam ſic duci, nec fugere poſſet eius
intul-

intuitum, mox ad dictā dominā ſe vertens, mœrorē cordis oſtendens, inquit: Parcat vobis omnipotens Deus, dña quid eſt quod feciſtis? Nunquid non ſcitis quod ego frequēter à dęmonibus vexor? vt quid alias vexatas adduci facitis corā me? Verūtamen ait, cōuertendo ſe ad dęmoniacā illam: Ne bonum huius pacis impedias inimice, caput deponas in gremio huius, & expecta me donec rediero. Ad hoc verbū ſtatim mulier illa vexata, caput abſq; cōtradictiōe depoſuit in gremio fratris ſancti Anachoretę, cuius ſupra mētio facta ē, q tunc actualiter erat ibi pſens, & hoc mihi retulit, vt iā dixi, quē etiā vexatę mulieri deſignauerat virgo ſancta. Tūc acceſſit virgo Dñi ad opus pacis illius explendū. Interim aūt clamat dęmō p os vexatæ: Quare hic me detinetis? Permittatis me obſecro egredi, q crucior nimis dure. Reſpondebant adſtantes: Quare non egrederis? Ecce oſtiū eſt apertū. Quibus ille ſpūs nequam reſpōdebat: Non poſſum, quoniā illa maledicta hic me ligauit. Illis aūt interrogantibus, quæ eſſet illa, nullo modo noiare eā volebat, qa forſitan non valebat, ſed dicebat: illa inimica mea.. Tunc dictus frater ſanctus petebat: Eſt ne magna inimica tua? Et ille: Maior q̃ habeā iā in toto mundo. Tunc adſtantes hæc audientes, volentes ipſum à clamoribus cōpeſcere, dixerūt: Taceas, ecce Catharina venit iā. Ille aūt prima vice reſpondit, non venit adhuc, ſed eſt in tali loco, proprijſſime deſignās vbi erat. Illis aūt petentibus quid faceret ibi, reſpondit: Rem mihi ſumme diſplicentē, iuxta conſuetudinem ſuā. Quo dicto, clamabat fortius: O quare hic detineor? Nec tamen mouit caput mulieris de loco, vbi virgo Dñi iuſſerat illud ſtare. Tandem poſt aliquā moram dixit: Modo iā reuertitur illa maledicta. Adſtantibuſq; petentibus, vbi eſt, reſpōdit: Nunc non plus eſt in loco illo, ſed eſt in illo. Et poſt parū dixit: Nunc eſt in tali loco, & ſic ordinate media loca deſignabat. Vltimo dixit, nunc ingreditur oſtiū domus huius, quod realiter ſic eſt inuentum. Ipſa vero cubiculum ingrediente, cœpit fortiter exclamare: Ha quare me hic detinetis? Ad quem virgo: Surge miſer & egredere citius, dimittaſq; hanc Dñi Ieſu Chriſti creaturā, nec eam audeas amplius vexādo affligere. His dictis, malignus ille ſpiritus cęteras partes corporis ex toto relinquens, in gutture motus & tumefactiones faciebat horribiles. Virgo aūt ſacra gutturi apponens manū virgineam, ſignumq; imprimens ſanctæ crucis, ſpūm nequā totaliter expulit, & fœminam illā ex toto ſanauit. Cernētibus omnibus qui adſtabāt. Verum quæ remanſerat afflicta & debilis ex pcedenti vexatione, ipſam per aliquā moram proprijs brachijs & pectore ſuſtentauit. Et tandem mandauit, vt cibus aliqualis preopinaretur, vt confortata rediret ad propria. Quod & factum eſt. Illa vero curata, cum primo liberata eſſet, & poſt quietē aperuiſſet oculos, vidēs ſe inter tantam multitudinē in domo ſeu caſtro dñę ſuę, petebat à ſuis q aderant: Quis me huc adduxit, aut quādo huc veni? Illis vero dicētibus, q fuerat à maligno ſpū vexata, illa reſpōdit: Nullam memoriā de hoc habeo, ſed bene ſentio me in toto corpore confractā, ac ſi qlibet in mēbro fuiſſem duro ligno pcuſſa. Poſt hæc liberatrici ſuæ humiles gratias agēs, proprio greſſu remeauit ad propria, quę ad aliena paulo ante tracta fuit. Huius autē ſigni pter dictā dñam Biancinam, quę adhuc ſupereſt, pręfatum fratrē ſanctū Alexiam & Franciſcam ſocias ſanctæ virginis, necnon & Lyſam cognatā virginis, quę adhuc viuit, plus q̃ triginta vtriuſq; ſexus perſonę fuerunt teſtes de viſu, quorū noia non accepi, & ideo hic non ſcribo. Plura quidem alia ſigna circa fugationes dæmonum fecit dominus Ieſus per hanc ſacram virginem ſponſam ſuam, quæ non ſunt ſcripta in capitulo iſto. Sed hæc ſcripta ſunt lector, vt poſſis perpendere, quantū donū recepit de cœlo virgo, de qua eſt ſermo in effugandis ſpiritibus, tanquā illa quę plenā victoriā contra ipſorum nequitias fortiſſime pugnādo iam obtinuerat Chriſti gratia comitante. Et ſic huius capituli finis.

¶ De dono prophetiæ, quo hæc virgo vigebat, & quomodo per illud plures liberauit à periculis vtriuſq; hominis. Cap. X.

INcredibile forſitan tibi videretur lector, id quod in pſentiarū narrare intendo, ſed illa nouit veritas, q̃ nec fallit nec fallitur, quod tā & taliter fuit mihi experimentaliter notum, vt poſſet apud me certius reperiri, quàm de actibus humanis vel proprijs. Erat ſiquidem in hac ſacra virgine ſpiritus propheticus tā perfectus & tam continuus, quod nihil poterat eā latere, vt videbatur, de ptinentibus ad eā, ſiue ad eos q cum ea conuerſabantur, aut qui ad eā recurrebant pro ſalute aiæ ſuę. Nec erat nobis cū ea cōuerſantibus poſſibile quidquā bonū vel malū alicuius ponderis agere in eius abſentia, quod eius noticiam præteriret, ſicut frequentiſſima, imo quaſi continua nos experientia docuit. Et quod mirabilius eſt, cogitationes cordis noſtri ſępe nobis ita perfecte dicebat,

ac ſi per eam, non per nos, cogitatæ fuiſſent. Scio ego de me ipſo, & ipſum fateor coram tota Chriſti Eccleſia militante, quod cum ſæpius me reprehenderet de quibuſdam cogitationibus, quæ tunc actualiter mea verſabantur in mente, egoque (quod non erubeſco fateri pro gloria eius declaranda) me vellem mẽdaciter excuſare, Ipſa mihi reſpõdit: Quare mihi negatis illud, quod ego clarius video, quàm vos ipſe qui cogitatis? Ac poſt hoc ſaluberrimã addebat doctrinam circa eandem materiam, quam exemplo ſuo etiam demonſtrabat. Hoc (vt dixi) ſæpius mihi contigit, illo teſte, qui nihil ignorat. Sed nũc magis ad particularia deſcendamus. Vt autẽ non ſit ordo præpoſterus, à ſpiritualibus inchoemus.

Fuit in ciuitate Senarum miles quidam nobilis genere, ac expertus in armis, qui dominus Nicolaus de Sarracenis, ab omnibus dicebatur. Hic poſtquã in diuerſis partibus arti armorum inſeruiendo, plurimum vitæ ſuæ tempus conſumpſerat, tandem lares ad proprios rediens, prope domus temporali vtilitati vacabat. Et conuiuans cum conciuibus ſuis, putabat adhuc longo tempore ſe victurum. Porro æterna & omnipotens illa bonitas, quæ neminem vult perire, immiſit in corda tam vxoris eiuſdem militis, quàm aliquarum aliarum perſonarum & ſanguine coniunctarum, quod eum inducerent ad confitendum peccata ſua præterita, & pœnitentiam agendam de his quę cõmiſerat in guerris ſeu prælijs, in quibus ſe tanto tẽpore occuparat. Ille aũt qui iã erat viſibilibus iſtis totaliter immerſus & alligatus, ſalutaria monita deridebat, & aure ſurda pertranſiens, ſe ad bonũ hortantes, propriam paruipendebat ſalutẽ. Sane tunc tẽporis ſancta virgo florebat multis virtutibus in eadẽ ciuitate Senenſi, ſed ſingularius in peccatorũ etiam obſtinatorum conuerſione mirabili. Experiẽtiaque docebat quotidie, quod nullus quantumcunque induratus, loquebatur cum ea, quin vel conuerteretur ex toto, quod vt in pluribus accidebat, vel ſaltẽ à multis conſuetis peccatis in poſterum abſtineret. Hoc ſcientes illæ perſonæ, quæ dictum militẽ de eius ſalute monebant, & ſe nihil proficere, manifeſte videbant: inducebant eum, quod ſaltem vellet ſemel loqui cũ virgine Catharina. Quod ille plus deſpiciens, reſpõdebat: Quid mihi & mulierculæ illi? Quid boni poſſet mihi adferre in centũ annis? Tunc vxor eius, quæ ſacræ virginis erat domeſtica, ipſam adijt, duritiam cordis mariti ſui aperuit, eique ſupplicauit, vt pro ipſo dignaretur Dñm exorare. Quid plura? dum hęc agerẽtur, virgo ſancta militi quadã nocte in ſomnis apparuit, ipſumque monuit, vt ſi vellet æternam damnationem effugere, vxoris propriæ monitis aſſentiret. Qui euigilans, dixit vxori: Ego vere hac nocte in ſomnis vidi Catharinam illam, de qua mihi toties locuta fuiſti. Pro certo ego volo ei loqui, & videre ſi eſt talis qualis mihi apparuit. Quo audito, bona coniunx exhilarata, virginẽ adijt, gratias retulit, & horam impetrauit pro aduentu & locutione mariti. Quid amplius immorer? Venit, locutus eſt, & ex toto conuerſus ad Dominum, promiſitque in proximo confiteri peccata ſua fratri Thomæ confeſſori virginis. Quod & fecit iuxta gratiam ſibi datam. Hoc aũt facto, idem miles qui mihi iam notus erat, me reperit quodam mane redeũte de ciuitate, ad conuentumque properantẽ. Et petiuit à me, vbi poſſet tunc ſacrã virginẽ reperire. Cui ego: In Eccleſia noſtra puto quod ſit. At ille: Rogo, inquit, vos, vt me ducatis ad eã, & faciatis vt ei poſſim aliqua loqui, quæ neceſſaria mihi ſunt. Tũc ego libenter aſſentiẽs, ſimul cum ipſo Eccleſiam ſum ingreſſus, vocauique ad me vnã de ſociabus virginis, dicens ei, vt deſideriũ dicti militis ipſi ſacrę virgini nunciaret. Quo facto, ipſa mox de loco ſurgens orationis, & militi obuians, ſuſcepit eum gratanter. Miles aũt grandi ei exhibita reuerentia, dixit: Dña, ego feci mandatum veſtrum. Confeſſus enim ſum fratri Thomæ peccata mea ſicut mandaſtis mihi, ipſe mihi tribuit pœnitentiam ſalutarẽ, quam intendo perficere iuxta eius intentionẽ. Cui virgo inquit: Optime feciſtis pro ſalute animę veſtrę, ſed faciatis quod amodo cuncta opera veſtra excludantur à vobis, & ſitis miles in poſterum Dñi Ieſu Chriſti, ſicut fuiſtis huius ſeculi vſque nunc. Et addit: Nunquid Dñe dixiſtis omnia bene quę feciſtis? Illo reſpondente, quod omnia quæ memoriæ occurrerant, pro certo dixiſſet. Illa iterum replicauit: Videatis bene quod dixeritis omnia. Cumque ille reſponderet, quod omnia de quibus fuerat recordatus, pro certo dixerat confeſſori, licentians ſe ab eo, permiſit eum parũper diſcedere, & mox per vnã de ſociabus ſuis, fecit eũ ad ſe vocari, & dixit ei: Videatis obſecro conſcientiã veſtram, ſi obmiſiſtis aliquid de præteritis peccatis. Illo aũt omnino affirmante ſe cũcta dixiſſe, traxit eum ſeorſum, & vnum graue peccatum, quod dum eſſet in partibus Apuliæ, ſecretiſſime fecerat, ei ad memoriam reuocauit. Quo audito, ſtupuit miles ipſe, veritatemque confitens, dixit ſe vere fuiſſe

fuiſſe oblitum, confeſſoremq; petijt, & peccatum ſacramentaliter confeſſus eſt. Sed hoc viſo miraculo, tacere non potuit, quin cunctis audire volentibus nunciaret, & quodãmodo p̄dicaret, dicens quaſi cum muliere Samaritana: Venite, & videte virginem quæ dixit mihi, quæcunq; in remotis partibus peccãdo cõmiſi. Nunquid ipſa eſt ſancta pariter & propheta? Eſt procul dubio, eſt, inquiebat. Nam peccatum quod ad memoriã mihi reduxit, illud nullus hominum vnquã ſciuit, excepto me ſolo. Ex illa hora virgini adhæſit obediendo, ſicut ſolent diſcipuli ſuo adhęrere magiſtro, prout ſum ego ipſe teſtis. Quantum autẽ ei neceſſaria fuerit illa conuerſio, mors oſtendit breui poſt tempore ſubſecuta. Nam eodem anno huius temporalis vitæ curſum, infirmitate corporis ſuperueniente, finiuit, in bona diſpoſitione migrans ad Dominum.

Vides ergo lector primo apparitionis miraculum, vides propheticã reuelationẽ peccati, vides & finalem ſalutem hominis in peccatis hactenus indurati per hanc ſacrã virginẽ Dominũ feciſſe ſimul & oſtendiſſe. Sed attende quod ſequitur, & propheticũ eius ſenſum ſimul cũ miraculoſo experieris auxilio, per eam cœlitus miniſtrato.

Eram ante annorum multa curricula, & antequã virginis huius meruiſſem habere familiarem notitiã, in caſtro quod mons Politianus dicitur, vbi pręeram monaſterio virginum ordinis mei curæ ſubiecto, ibiq; circa quatuor annorum ſpacium moram traxi. Cumq; ibidem vno tantum fratre ordinis mei comitatus degerem, quia conuentus fratrum in eodem oppido ædificatus non eſt, libenter fratres ad me venientes ex conuentibus vicinis videbã, & potiſſime mihi familiariter notos. Quãobrem frater Thomas cõfeſſor virginis, ſæpiſſime ſuperius nominatus, vnà cum fratre Georgio Naddi, nunc ſacrę Theologiæ magiſtro, cogitauerunt ad me venire de conuentu Senenſi, vt aliquid conſolationis ſpiritualis ad inuicem percipere valeremus. Et vt citius poſſent ad virginem redire, cuius curam dictus frater Thomas habebat continuã, equos acceperunt mutuo à ciuibus ſibi notis. Cum igitur iter peragerent, & iam prope caſtrum dictum ad ſex miliaria perueniſſent, volentes tã ſe q̃ equos refocillare, parumper ibidem quieuerunt, licet incaute. Erant enim ibi quidam latrunculi, qui quãuis non exercerent publicam & cõtinuam prędã, quãdo tamen videbãt aliquos incaute vel ſolitarios incedẽtes, libenter ipſos ad loca ſolitaria deducendo, quandoq; priuabãt ſpolijs, & quandoq; etiam vita corporea, vt eorum crimina per publicam iuſtitiã reperiri non poſſent. Hi videntes dictos fratres abſq; ſocietate incedentes, dum eſſent in quadam taberna, mox ipſorum decem vel duodecim numero diſceſſerunt, & fratribus non perpendentibus per quãdam ſibi notã deuia, iter eorũ dũ quieſcerent, præuenerũt, & in quodã obſcuro paſſu ipſos expectauerũt. Ad quem dum dicti fratres veniſſent, ſubito aggreſſi ſunt eos gladijs & lanceis more ſuo terribili, ipſiſq; de proprijs equis tam velociter q̃ violenter depoſitis, ad loca nimia opaca, nemoribus obſita, expoliatos & quodãmodo denudatos eos, crudeliter deducebãt. Cumq; inter ſe plura facerent ſecreta conſilia, clare perpenderũt dicti fratres, quod ipſos volebant occidere, & corpora in locis illis occultiſſimis ſepelire, ne illud facinus ad publicum deueniret. Huius periculi manifeſta ſigna cum dictus frater Thomas ſingulariter aduertiſſet, nec preces ac ſupplicationes cũ promiſſiõibus, quod nunquã aliquid dicerẽt, ſibi viderentur prodeſſe, quin quotidie ducerentur ad loca magis obſcura, deficiente humano ſubſidio, ad Dñm recurrit in mente. Quia vero ſciebat filiam & diſcipulã ſuã Deo nimis acceptam & gratã, ſic mentaliter eſt locutus: O dulciſſima filia Catharina virgo Deo deuota, ſuccurre nobis in hoc tam crudeli periculo. Vix hęc mentalia verba perfecerat, & vnus ex his latrunculis, qui ſibi erat propinquior, quẽ etiam ęſtimabat ſibi deputatum vt eum occideret, mox hanc prorupit in vocem: Quare volumus iſtos bonos fratres occidere, qui nunquam nos offenderunt? Vere magnum peccatũ eſt. Dimittamus eos ire in nomine Domini, quoniam ipſi ſunt boni viri, & nihil de hoc reuelabũt. Ad hãc vocem omnes alij adeo fuerunt concordes, quod non modo vitã eis dimiſerunt illæſam: imo etiã pãnos eis reſtituerũt ex toto. Et poſtmodum etiã equos ac omnia quę abſtulerant, excepta parua quadã pecuniæ quantitate. Et ſic libere dimiſerunt eos. Qui venientes ad me illa die, quę ſuperius ſcripta ſunt, plenarie recitauerunt. Sed attende lector quod dicto fratre Thoma reuertẽte ad ciuitatem Senarũ, inuenit ſicut ponit in ſcriptis ſuis, & ego ab ipſius ore percepi, q̀ eadem hora, imo eodẽ quaſi inſtanti, quo ipſe mentaliter inuocauerat auxiliũ, ipſa virgo dixit ſociæ ſuę quæ tunc erat ſecum: Pater meus vocat me, & ſcio quod magna neceſſitas arctat eum. Quod dicens, ſurrexit & ad locum orationis

conſuetum acceſſit. Nec dubito quin etiam illa verba dicendo, mentaliter pro eius auxilio oraret. Ex cuius orationis virtute proceſſit mutatio cordium tam mirabilis latrunculorum illorum: nec ab oratione receſſit, quouſq; quaſi plena reſtitutio rerum facta eſt fratribus ſupradictis, & liberi receſſerunt.

Perpendis ne modo lector, q̃ perfecte propheticum ſpiritũ huius virginis anima poſſidebat, quę ſe inuocatam à viginti quatuor miliaribus, etiam abſq; verbo vocali, continuo ſenſit, & tam feſtinanter & tam perfecte ſuccurrit illi periculo? Vides etiam quod vtile ſit talibus ſociari, qui perſpicitate dotati angelica, quaſi proſpiciunt, & potẽtia diuina muniti, malis omnibus obuiantes, in neceſſitate ſuccurrunt. Ex his potes conijcere, quantum videat nunc & poſſit hęc ſacra virgo in cœlis, quę tantũ vidit & potuit tũc in terris. Pręter iam dicta vnũ refero, cuius ego ipſe ſum teſtis, conteſtiſq; meus fuit & eſt frater Petrus de Velletro, ordinis mei, qui nũc in Lateranẽſi eccleſia pœnitẽtiarij exercet officiũ: q̃d manifeſte cuilibet intelligenti oſtẽdit, hanc ſacrã virginẽ mirabiliter claruiſſe ꝓphetię ſpiritu.

Tempore quo ex multorum Italicorum malitia omnes quaſi ciuitates & terrę, quas conſtat pleno iure ſpectare ad Romanã Eccleſiã, Romano tunc Pontifici dño Gregorio xi. rebellauerunt, quod fuit anno Dñi m.ccc.lxxv. contigit virginem ſacram eſſe in ciuitate Piſana, vbi & ego tunc erã. Et diebus illis, quibus ſuperuenit nouum de rebellione ciuitatis Peruſię, habitare in quodam hoſpitali nouiter inchoato apud quaſdã domunculas, quæ adhuc ſunt in platea ſita circa Eccleſiam & conuentum Piſanum ordinis mei p̄dicti. Cum igitur nouo percepto, ego nimis mente amaricarer, conſiderans nullum iam eſſe in Chriſtianis Dei timorem, nullamq; reuerentiam Eccleſiæ ſanctæ Dei, & per conſequens nullam curã de incidendo in excõmunicationum ſententias, aut de rapiẽdo iura nõ modo aliena, ſed etiã ſponſæ Chriſti, tactus dolore cordis intrinſecus, mœſtus & mœrens, ad hoſpitale pręd ictũ, vbi ſacra virgo ſtabat, acceſſi, dicto fratre Petro de Velletro me ſociante, eiq; dictum nouum cum lachrymis cordis & corporis nũciaui. Quo ipſa percepto, primo vnà mecum ex corde cõdoluit & cõpaſſa eſt animarum perditioni, ac tanto ſcandalo Eccleſiæ Dei. Sed videns me nimis lachrymis deditum, tandẽ ad refrenandum fletum meum ſubintulit: Non incipiatis fletum veſtrum tã cito: quia nimis habebitis flere. Iſtud enim quod nunc videtis, eſt lac & mel, reſpectu eorum quæ ſubſequẽtur. Quo ego audito, lachrymas non ex conſolatione, ſed ex maiori dolore & admiratione continui, & ab ipſa petiui, dicens: Nũquid poſſumus mater mea, maiora videre mala, quando videmus Chriſtianos erga ſanctã Eccleſiam omnem deuotionẽ & reuerentiam perdidiſſe, nec ſententias eius in aliquo timere, ac ſi eã factis ex toto negarent in publico? Nihil reſtat amodo: niſi vt Chriſti fidem totaliter negent. Tunc illa: Pater, hoc modo faciũt laici: ſed cito videbitis quanto deterius erit illud quod facient clerici. Et ego plus admirans, inquam: O me miſerũ. Nũquid etiam clerici Romano Pontifici rebellabũt? At illa: Bene videbitis vos, quando ipſe voluerit ipſorũ prauos mores corrigere. Facient enim tunc ſcandalum vniuerſale toti Eccleſiæ ſanctæ Dei, quod tanq̃ hęretica peſtis ſcindet & tribulabit eam. Ad quod ego quaſi amens ex ſtupore iam facto, ſubiunxi: Et habebimus hæreſim o mater mea, & hęreticos nouos? Et illa: Non erit prope hęreſis, ſed erit quaſi hęreſis, & diuiſio Eccleſiæ ac totius Chriſtianitatis. Itaq; paretis vos ad patientiam, quoniam oportet vos iſta videre. Ad hoc ego conticui, & ſuſpenſus ad loquentẽ, perpẽdi quod diſpoſita erat ad plura dicenda. Sed ne meã anguſtiam augmentaret, ſe ipſam continuit. Fateor etiã q̃d tũc eam non intellexi, ob cauſam obſcuritatis intellectus mei, quia putabam hæc omnia debere cõtingere tẽpore p̄dicti ſummi Pontificis, dñi Gregorij xi. qui tunc erat. Sed cum illo defuncto, iam quaſi oblitus eſſem prophetiæ iã dictę, domino Vrbano VI. ſuccedẽte, cũ vidi ſchiſma p̄ſens in Eccleſia inchoari, oculata fide percepi omnia quę mihi p̄dixerat fore verificata: & me ipſum redarguens de modico intellectu, expectabã eius p̄ſentiam, vt poſſem iterũ cũ ipſa cõferre. Quod & Dñs mihi cõceſſit, quãdo ad mandatũ dicti dñi Vrbani ſancta virgo venit ad vrbem, iã inchoato ſchiſmate. Tũc aũt reduxi ei ad memoriã id, q̃d ante ꝑ aliquot annos mihi dixerat Piſis, cuius ipſa optime memor, adiunxit: Sicut dixi vobis ꝙ illud erat lac & mel, ſic dico vobis, ꝙ illud q̃d videtis ad p̄ſens, ẽ ludus puerorũ reſpectiue ad ea q̃ futura ſunt, & ſingulariter in prima circũſtanti: denotãs mihi regnũ Siciliæ cũ patria Romana, & regione circũ adiacenti. Quod ſic poſtea rei probauit euẽtus. Inuoco teſtẽ cœlũ & terrã. Tunc enĩ adhuc viuebat Iohãna regina: ſed quãtę poſtmodũ tribulationes tã ei q̃ regno & eius ſucceſſori, nec nõ & his q de remotis partibus aduenerũt, ſe-

cutę

cutæ fuerint, quãtæq; deſtructiones terrarũ, nullus q patriã nouit, ignorat. Ecce igiť perpẽdis lector, ſi ex toto nõ deſipis, tantã fuiſſe in virgine ſacra ſpũs prophetici abundantiã, ꝙ quaſi nihil futurũ latebat eã, q̃d eſſet aliquo modo notabile vel inſigne. Sed ne dixeris tanq̃ alter Achab de Michea, ꝙ nõ ꝓphetauit nobis bonũ, ſed malũ: poſt amara q̃ retuli, dulcia propinabo, vt de theſauro puriſſimo virginis proferam coram te noua & vetera.

Noueris ergo, ꝙ poſtq̃ in vrbe mihi ꝑdixerat illa q̃ vltimo ſcripſi, ego curioſior factus, vlterius ipſa ſciẽdi q̃ſiui ab ea, dicẽs: Obſecro ꝑchariſſima mater, quid poſt hęc mala in Eccleſia ſancta ſubſequetur? Et illa: His tribulatiõibus & anguſtijs finitis, modo inꝑceptibili hominibus, purgabit Deus Eccleſiã ſanctam ſuã, & ſuſcitabit ſpiritũ electorũ ſuorũ: ſequeturq; poſt hęc tãta reformatio Eccleſiæ ſanctæ Dei, & nouorũ ſanctorũ reformatio paſtorũ, ꝙ ex ſolo cogitatu ſpũs meus exultat in Dño. Et ſicut aliàs ſępius vobis dixi, ſponſa q̃ eſt nũc quaſi tota deformia ac pãnoſa, erit tũc pulcherrima & ꝑcioſis iocalibus ornata, & oĩm virtutũ diademate coronata: cunctiq; populi fideles gaudebunt ſe de tam ſanctis paſtoribus decoratos: ac etiã infideles populi bono Ieſu Chriſti tracti odore, ad ouile catholicũ reuertentur, & cõuertentur ad verum paſtorẽ & epiſcopũ aiarum ſnarũ. Agite igitur gratias Dño, q poſt hãc tempeſtatẽ dabit Eccleſię ſuę nimis grãde ſerenũ. Et his dictis cõticuit. Ego aũt q noui omnipotentẽ Deũ proniorẽ eſſe ad impendendũ nobis dulcia q̃ amara, firmiſſime ſpero ꝙ ſicut mala ꝑdicta per hãc ſacrã virginẽ euenerũt, ſic infallibiliter bona ſubſequẽtur. Ex quibus omnibus patefiet cuncto populo Iſrael, à Dan vſq; ad Barſabee, quod virgo Catharina Senenſis verax fidelis Dñi extitit prophetiſſa.

Verum quia nõ ſufficit veritatem aſſerere, niſi contra & à ſuis calumniatoribus defendatur, operę preciũ puto, vt dũ loquimur de eius veridicis prophetijs, illorum refellamus ignorantiã venenoſam, q non intelligentes propriã vocẽ, vera prophetica verba eius audent detrahere, & cõtra ſanctitatem eius calumnioſas fallacias inuenire. Pro colore autẽ ſuę mẽdacis detractiõibus aſſumũt cõmuniter, q̃d ipſa ꝑdixit ſanctũ & vniuerſale paſſagiũ fideliũ ad partes vltra marinas cito futurũ, & ſe cũ ſuis ſequacibus illuc tranſiturã, cũ tamẽ tranſacti ſint multi anni, quod ex hac luce ipſa migrauit, cãq; plures vtriuſq; ſexus ex ſuis ſequacibus ſint (vt pie creditur) ad cœlorũ regna ſecuti, qui procul dubio tranſitum illum non ſunt facturi. Ex quo volunt concludere verba eius non fore appreciãda, tanquam prophetica, ſed potius tanquam muliebria contemnenda. Hinc quidam ex eis, cæteris nequiores, volunt arguere non ſolum verba, ſed etiam facta eiuſdem virginis ſacræ, parum eſſe aprecianda, nec inter ſanctorum geſta quomodolibet computanda. Quamobrem coactus ſum contra eandem enormem calumniã duellum aſſumere. Primo falſitatẽ fundamẽti taliũ detrahentiũ declarabo. Et tandẽ prout ipſa mihi impetrabit à Dño, aliq̃d de prophetiarum intelligentia, iuxta meum modulũ enodabo, vt ſic dupliciter pateat verbum inquinatum & lingua mendacij. Equidem fateor verum eſſe, quod hæc ſacra virgo ſemper deſiderauit, vt fieret ſanctum paſſagium. Et pro deſiderij ſui complemento multipliciter laborauit. Iſtaq; fuit cauſa principalis quodammodo, quare ad dictum dñm Gregorium xi. vſq; Auinionem acceſſit, vt .ſ. eum induceret ad ſanctum paſſagium ordinandũ, quod & fecit, me teſte, qui vidi & audiui, & pręſens fui modis omnibus poſſibilibus ei. Recolo aũt quod dũ ipſa ſemel circa materiã hanc apud dictũ Pontificem multũ inſtaret, me ꝑſente & audiente, q̃niam interpres erã inter Pontificem qui loquebatur Latine, & virginẽ quæ vulgari Tuſciæ idiomate vtebatur, idem Põtifex ei reſpondit: Oporteret ꝙ pacem primo inter Chriſtianos faceremus, & poſtmodũ paſſagium ſanctũ ordinaremus. Ad quod illa ſic replicauit: Nullam pater ſancte ad pacificandum Chriſticolas, viam meliorẽ inuenire poteritis, q̃ ſanctũ paſſagium ordinãdo. Oẽs enĩ iſtę gẽtes armorũ, q̃ ſunt fomentũ guerrarũ inter fideles, libenter ibunt ad ſeruiendũ Deo de arte ſua. Pauci ſunt enim adeo praui, qui non libenter ſeruiant Deo de actu in quo delectantur, & qui ꝑ illum actũ nõ libenter velint ſua peccata redimere. Remoto aũt fomẽto, remoueri oportet & ignem. Et ſic pater ſancte ſimul & ſemel facietis q̃plura bona. Pacificabitis Chriſtianos volentes quieſcere: gentes aũt ipſas ſuis peccatis irretitas, ſaluabitis, quoniã eas ꝑdendo lucrabimini. Et ſi faciant aliquam victoriam, procedetis vlterius cũ alijs principibus Chriſtianitatis. Si vero morientur, ibi lucratus eſtis aias illas quæ prius perditæ erant quodãmodo. Tria itaq; bona ſequẽtur ex hoc, pax .ſ. Chriſtianorũ, pœnitentia iſtorum armigerorum, & ſalus multorum Sarracenorum. Hæc in præſentiarũ ideo recitaui, vt intelligas pius lector, quanto zelo, quantiſque laboribus hæc ſancta virgo ſanctum

 paſſagium

paſſagium fuerit proſecuta. Hoc igitur ſic pręmiſſo contra viros mendaces, nunquã recolo me audiſſe ſecrete vel publice, ꝙ temporis determinationē in quocunq; futuro euētu ipſa prędiceret: imo in hoc ſingulariter ipſam reperi cautam, quod etiã quandoq; me petente ſuper quibuſdam dictis eius de tempore, nunquã potui determinatum tempus habere ab ea, ſed totum diuinæ prouidentiæ relinquebat. Verum eſt tamen, ꝙ ipſa frequēter de ſancto paſſagio loquebatur, & ad illud, quoſcunq; poterat, animabat & confortabat. Dicebatq; ſe ſperare in Domino, quod oculo miſericordiæ reſpiceret populum ſuũ, & multos per illam viam tam fideles q̃ infideles ſaluaret. Sed quod aſſereret tali tempore fieri debere paſſagium, aut quod diceret ſe cũ ſuis omnino illuc ituram, nullus poteſt q̃modolibet veridico ſermone affirmare: licet quidã videantur forte intellexiſſe ab ea, ꝙ cito deberet hoc paſſagium ordinari, & alia quædam, quæ proceſſerunt ex defectu audientium, & non ex lingua dicentis. Et quia iam tantum temporis tranſiuit, nec aliquis ordo datur adhuc, quodam modo ſcandalizantur ex hoc. Nunc ergo ſublato fundamēto falſitatis allatrantium ſeu allatrantiũ prędictorum, ſi aduertiſti cuncta quæ ſuperius ſunt ſcripta, lector bone, clare cernis hanc ſacram virginē cum ſpōſo ſuo dicere verbum iſtud, quod recitat Matthęus euangeliſta ſaluatorem dixiſſe Iohannis Baptiſtæ diſcipulis, dum pręmiſſis miraculis, quæ illis cernentibus fecerat, tandem ſubdidit: Et beatus qui non fuerit ſcandalizatus in me. Cur enim cum miraculis ſcandalum iunxit, niſi quia cōditio prauorum de bonitate Dei atq; eius miris operibus, prauitate propria cogente, ſolet ſcandalizari? Sic iſti non intelligentes, nec verba nec opera huius almæ virginis, de qua nobis eſt ſermo, vnde deberent ædificari, ſcandalizantur. Sed eſto quod ipſa dixiſſet, cito debere fieri ſanctũ paſſagium. Nunquid poſſunt ipſi veridice dicere, hoc eſſe falſum: cum euangeliſta Iohannes recitet Dominum dixiſſe ſibi in Apocalypſi: Ecce ego venio cito: quod à nonnullis intelligitur de ſecundo aduentu? Et tamen cum omni veritate hoc dixit. Audi obſecro Auguſtinum exponentem pſalmum illum: Noli æmulari in malignantibus. Quod tarde eſt (inquit) tibi, cito eſt Deo. Iunge te Deo, & cito etiam erit tibi. Et iterum alia ſcriptura prophetica dicit: Si moram fecerit, expecta eũ, quia veniens veniet, & non tardabit. Moram igitur poteſt facere Dominus, iuxta capacitatis tuæ paruitatem, ſed tardare nullatenus poteſt. Attende rurſus cum quanto ſtudio promittebant prophetę ſaluatoris aduentum, celeritatē etiã nunciãdo, ita vt diceret vnus ex eis, videlicet Eſaias: Prope eſt vt veniat tempus eius, & dies eius non elongabuntur. Et tamen poſt hæc, annorũ centenaria plura pertranſierunt, antequã videretur effectus. Vt quid igitur iſti murmurant contra virginem Catharinã de decem vel duodecim annis, cum videant prophetas tam veteris teſtamenti q̃ noui, per annorum centenaria tam alta myſteria prædixiſſe, ac nihilominus cito ventura ſcripſiſſe? Si hanc pro duodecim reputant falſam, illos pro annorum centenarijs vt falſos iudicent eſt neceſſe. Amplius autem rogo, attende quid iſti dixiſſent, ſi hęc virgo nunciaſſet vni regi vel pontifici debilitatem corporis patiēti, quod ex infirmitate illa deberet decedere, ſicut Eſaias regi Ezechiæ legitur nunciaſſe, illeq; fuiſſet poſtmodum curatus. Item ſi nūciaſſet alicui ciuitati, quod deberet vniuerſali clade ſubuerti, ſicut Ionas legitur in Niniue prędicaſſe, nec poſtmodum hoc accidiſſet, ſicut illi nō accidit? O q̃ patentes irriſorias detractiones retorſiſſent in eam. Et tamen illi ſancti prophetæ in nullo fuerunt falſi, prædicendo prædicta, nec aliunde moti ſunt q̃ ab illa veritate, quæ nec fallere nec falli poteſt. Qualiter autem hoc fieri poſſit, quod comite veritate aliquid prædicant futurum, quod non videtur poſtmodum euenire: ſacræ ſcientiæ doctores declarant, dicentes quod ad veritatem prophetiæ ſufficit, quod verbum prophetiæ concordat cum diſpoſitione cauſarũ mediarũ, quam Deus ipſe prophetæ reuelat, & vult nunciari per eum: ſicut in Ezechia rege prędicto patuit manifeſte, qui abſq; dubio mortali detinebatur infirmitate, omneſq; naturales diſpoſitiones corporis eius tendebant ad mortem, quãuis forte ipſe ſperaret per naturales medicinas curari. Hoc igitur nunciauit ei propheta, quia videlicet nulla via per naturam poterat euadere mortem. Sed nec per hoc tollebatur, quin poſſet diuina potentia ipſum miraculoſe curare, ſicut poſt eius fletũ & deuotam orationem eſt factũ. Verum ergo dixit Eſaias, quod ex cauſis naturaliter ordinatis, erat omnimode moriturus: nec contra hoc fuit, quod per aliam viam à morte liberaretur. Similiter Ionas propheta, qui dixit ciuitatem Niniuem ſubuertendã, & terminum præfixit xl. dierũ, grauitatem peccatorum Niniuitarum per hanc prædicationē expreſſit, & quam ſententiam ſiue iudicium illis peccatis exigentibus meruerant, indicauit.

Nec tamen

Nec tamen per hoc ſpiritus ſanctus exprimere voluit, quod ſi peccata relinquerent, iudicium remaneret. Ex quibus potes perpendere luculenter, ꝙ prophetarū verba, & potiſſime horum, de quibus cōſtat per alia opera ſancta, q̊d iuncti ſunt Deo, cum magna reuerentia ſuſcipienda ſunt ſemper, & cū diſcretione intendenda: q̊d in noſtro propoſito arbitror neceſſarium fore. Quis enī ſcit ſi ſancta virgo ſanctum paſſagiū ꝓuidit futurū, licet poſt aliquos annos, & poſt eius tranſitum ex hoc mundo, tamē mediātibus meritis & orationibus ſuis, quæ ſine dubio plus nunc vigēt in cœlis, q̃ tunc vigerent in terris? Quis iterum nouit, ſi quāuis ipſa corporaliter non debeat eſſe ꝑſens, ſpiritualiter aūt à Deo ſit deputata, vt cōfortet & roboret tranſeuntes tēpore ſuo? Aut vt impetret refrigeriū & ſolamen illis qui circa hoc laborant? Non ſunt hęc noua & inuſitata bonitati æternæ: quæ quamuis omnia per ſe ipſam poſſit, vt tamen ſe cōmunicet creaturis, quas elegit ſibi, per ipſarum miniſteria nos gubernat & regit, & per creata media ad interminatum nos finē perducit. Hæc contra detractores ſuperius nominatos, tibi lector ad præſens ſufficiant. Et ad cætera narranda de hac eadem materia, tranſeamus. Sicut ſuperius diximus, cum de miraculis ageretur, quantum dignitas ſpiritus tranſcendit corporis dignitatem: tantū miracula ſpiritui ſalutifera, ſigna quæ circa ſalutem corporis ſunt operata, tranſcendunt. Quapropter & in præſenti materia prophetiæ, illa magis notanda videntur, quæ ſalutē animarum concernunt. Ideoq; vnum narro, quod ille cui & de quo facta eſt prophetia, quotidie prædicat cunctis hoc audire volentibus.

Fuit in ciuitate Senarū tēpore quo virginis huius almæ merui habere notitiam, iuuenis quidā nobilis genere, ſed morum honeſtate pro tunc ignobilis, qui Franciſcus de Malauoltis dicebatur & dicitur. Hic in iuuenili ętate orbatus parētibus, ex nimia libertate vitia incurrit q̃plurima ſatis enormia. Et licet contracto matrimonio cum quadam iuuencula, ſibi neceſſitas immineret ſe à conſuetis vanitatibus coercendi, nihilominus prauam conſuetudinē ſuā relinquere neſciebat. Quod cernens quidā eius conſocius, qui ſacrā virginem ſequebatur, cōpaſſus animæ eius, aliquando ipſum ad audienda monita virginis inducebat & adducebat, ex quo idem Franciſcus frequenter cōpungebatur, & conſueta vitia ad tempus aliquod ſuſpendebat, quamuis non ex toto relinqueret. Sæpius etenim vidi eum nobiſcum ingredientem & egredientem, & paſcua doctrinę ſalutaris ac exēpla ſalubria virginis huius almæ inuenientem, & ſaltem ad tempus in eis gaudētem. Sed poſt hęc redibat ad priſtinos malos mores, & taxillorum ludum, quo multum erat infectus. Quāobrem ſacra virgo quæ pro ipſius ſalute frequenter exorauerat Deum, tot eius recidiuas proſpiciens, vna die in feruore ſpiritus dixit ei ſententiam infraſcriptam: Tu frequēter venis ad me, & poſtmodum more auis phreneticæ euolas ad diuerſa vitia tua. Sed valde volando quocunq; volueris, quoniā vna vice, Domino cōcedente, tale ponā ligamē in collo tuo, quod nō poteris amplius euolare. Quod verbum ipſe Franciſcus notauit, & cuncti qui aderant. Sed poſt verba ſacra virgo migrauit à ſeculo, antequam veniret rei euentus. Illeq; redierat ad crimina ſua conſueta, & iam non habebat, vbi (vt videbatur) conſuetum remedium reperiret. Sed ſacra virgo plura & plus egit quando fuit in cœlis, quam fecerat, dum ipſum monebat in terris. Poſt tranſitū eius virginis, defuncta eſt vxor Franciſci ſimul & ſocrus, ac quidam alij, qui præſtabant impedimentum eius ſaluti. Ipſeq; reductus perfecte ad cor, & relicto totaliter ſeculo, religionem fratrum montis Oliueti, cum non parua deuotione ingreſſus eſt: vbi per Dei gratiam & meritis huius virginis perſeuerat, recognoſcendo ſemper hoc mediantibus eius orationibus obtinuiſſe, ac voce prophetica ſibi per eam prædictū fuiſſe, ſicut omnibus audire volētibus atteſtať q̊tidie, & nunciat viua voce. Mihiq; q̃plures, Deo & ſanctæ virgini agendo gratias, recitauit.

Deniq; vt ſpiritualem materiam ſpirituali ſociemus, rem narro me pręſente oſtenſam à Dño, quam (vt infra patebit) adhuc melius nouit dñs Bartholomęus de Rauēna, tūc & nūc prior inſulæ Gorgonæ prope portū Piſanum, ad xxx. miliaria Carthuſienſis ordinis, vir vtiq; totius religionis & deuotionis ac prudentię diu probatæ. Hic dū ex doctrina mirabili & factis admirandis ſacræ virginis, ad ipſam nimis afficeretur, & in ſancto propoſito firmaretur, ſępius & plures, & frequenter ſupplicauit, ꝙ ad dictā inſulam vellet ſemel accedere, vt liceret ei fratres ſuos ad eam adducere pro ſanctæ ædificationis verbo percipiendo, meq; rogauit, quod hanc ſuam petitionem promouere apud eā pro poſſe curarem. Exaudiuit aūt ſancta virgo petitionem eius, & acceſſimus illuc fere xx. vtriuſq; ſexus cum ea. Cumq; dictus Prior locaſſet nocte qua peruenimus, ſanctam virginem cum

ſocia-

ſociabus ſuis per miliare diſtanter à monaſterio, noſq; ſecũ in monaſterio tenuiſſet, mane facto, volens deſiderium ſuum perficere, cunctos fratres duxit ad eã, rogans ædificatiõis verbum pro filijs. Illa vero licet renueret prius & excuſaret ſe, tum ratione defectus & ignorantiæ, tum etiam ratione ſexus, addens quod potius eam decebat doctrinam ſeruorũ Dei audire, q̃ in eorũ pręſentia qdquam loqui: victa tamẽ inſtantiſſimis precibus patris & filiorum, tandem aperuit os ſuum, & locuta eſt prout ſpiritus ſanctus dabat eloqui illi, tangens multiplices & diuerſas tentationes ac deceptiones, quas ſolitarijs viris ſolet ingerere inimicus, & vias euadendi laqueos eius, ac perueniendi ad perfectam victoriam, cum tanto ac tali ordine, ꝙ ſtupor erat tam mihi q̃ cæteris audientibus. Completo vero eius ſermone, dictus prior ſe vertit ad me, poſitus in admiratione non parua, dicens: Frater Raymũde chariſſime, noueritis ꝙ omniũ iſtorum confeſſiones ego ſolus audiui, iuxta morem ordinis noſtri: & ſcio illa in quibus vnuſquiſq; illorum deficit, & in quo proficit. Et nunc dico vobis, ꝙ ſi ſancta virgo audiuiſſet confeſſiones illas, quas ego audiui, non potuiſſet melius nec magis ad propoſitum cuiuslibet ipſorum loqui, nec obmittendo de his quibus indigent, nec diuertẽdo ad illa quibus nõ indigent. Ex quo clare perpendo, quod ipſa eſt plena ſpiritu prophetiæ, & ſpiritus ſanctus loquitur in ea.

Poſtremo, poſt omnia ſupradicta ſcio & vere ſcio ꝙ circa perſonã meã, me licet ignorante, plura prædixit, quæ in pręſentiarum manifeſte cernuntur. De quibus me idcirco particulariter non extendo, quia tam lingua q̃ calamus coram audientibus ſeu legentibus, nimis ſordida apparerent. Propter quod cæteris filijs & filiabus illa recitanda relinquo. De quibuſdam etiam qui ſanctam Eccleſiam ſunt perſecuti, quaſdam graues punitiones prædixit, quas propter malitias hominum modernorum ſubticeo, ne contra eius glorioſam memoriam, venenum excitem detractorum. Vnde finẽ huic capitulo, vt ad alia procedere poſſim, impono.

¶ De miraculis, quæ Dominus per ſacram virginem operatus eſt in rebus inanimatis. Caput XI.

Quia iuxta primam iuſtitiæ regulã, obedientibus Deo perfecte, neceſſe eſt vt cuncta obediant: decreui lector dilecte hoc in capitulo quædam inſerere, quæ clare oſtendent tibi, virginem hanc obedientiſſimã fuiſſe creatori, ex quo creaturæ ei obediebant ad nutum.

Tempore quo hęc virgo ſacra Senis degebat, priuſquam ego eius notitiã meruiſſem, contigit quandam iuuenem viduam, nomine Alexiam, cum tanto feruore virgini ſanctæ adhęrere, quod abſq; ipſa quodammodo viuere recuſabat. Qua ex cauſa habitum quem virgo geſtabat, deuote ſuſcepit, & propriam domum relinquens, in conuicinio eiuſdem virginis domũ conduxit, vt magis aſſidue frui poſſet conuerſatione ſua. Quo facto, virgo Domini cœpit ad fugiendum occupationes paternę domus, frequẽter in domo Alexiæ cõmorari per dies plures, quandoq; per ſeptimanas & menſes. Contigit autẽ quodam anno in ciuitate Senarum eſſe penuriam tritici, adeo vt triticum exiccatum de terreis ſoueis, & terreo fœtore infectum, à maiori parte ciuium emeretur, quoniam aliud protunc nequibat triticũ reperiri pro precio quantocunq;. Vnde & oportuit Alexiam de ipſo tritico emere, vt ſaltem pane non priuaretur ex toto. Verum quia tempus meſſiũ erat propinquum, ante q̃ ydria farinæ illius infectæ deficeret, nouum & purum triticum eſt allatũ ad forum. Quod Alexia ſentiens, modicũ illud farinæ fœtentis diſponebat proijcere, & noui frumenti quod emerat, pane veſci. Sed quia tunc ſancta virgo eius habitabat in domo, cogitationem ſuam ei aperuit, dicens: Tam infectus & amarus panis, mater mea ex hac farina conficitur, ꝙ ex quo Dominus nobiſcum fecit miſericordiam ſuã, ego diſpono proijcere hoc modicum quod remanſit. Cui virgo reſpondit: Nunquid tu vis illud proijcere, quod Deus produxit pro cibo humano? Et ſi tu non vis de pane illo comedere, ſaltem da pauperibus qui non habent. Illa vero replicante quod haberet conſcientiã etiam pauperibus dare tam infectum panem & fœtidum, ſed potius de pane boni tritici vellet eis largiter miniſtrare, virgo ſubintulit: Para, inquit, aquam, & fer farinam quã diſponis proijcere: quia volo de illa panes ego ipſa pro pauperibus Ieſu Chriſti conficere. Dixit, & facta ſunt omnia. Intriuit ſiquidem virgo primo maſſam, & tandem panes de parua quantitate illius farinæ infectæ tam celeriter & tam abunde, quod ſtupor inuaſit Alexiam & eius miniſtram quæ hoc cernebant. Nõ enim de quadrupla, nec forte de quintupla quantitate farinæ potuiſſent tot panes formari, quot virgo ſacra virgineis manibus por-

nibus porrigebat Alexiæ, vt locaret in tabulis. Nec aliquis fœtor ſentiebatur in panibus illis, ſicut in alijs qui primo fuerant ex eadem farina confecti. Quo facto, miſſi ſunt ad clibanum panes facti per virginem, & reportati ad domum Alexię, ac de mandato virginis ponuntur in menſa, quos cum diſcumbentes guſtaſſent, nullam penitus amaritudinē vel infectionem ſenſerunt: imo nunquā ſe tam ſapidū panem comediſſe fatentur. Fiunt hæc nota fratri Thomæ, virginis confeſſori, qui veniens cum aliquibus ſcientificis fratribus & deuotis, examinato negocio, ſtupent, videntes panes illos in quantitate tam augmentatos, & in qualitate tam mire melioratos. Sed ad hæc duo merita tertium additur, quia cum ex iuſſu virginis panes illi largiſſime miniſtrarentur pauperibus, & fratribus copioſiſſime donarentur, nec alius panis comederet in domo, ſemp tamē in arca ipſorū copia magna reſtabat. Quid plura? Tria ſigna non parua in vna panū materia ꝑ ſpōſam ſuā operatus ē Dn̄s. Nā primo infectionem & fœtorē ab illa farina remouit. Secūdo maſſam ex eo cōpoſitam augmentauit. Tertio in arca panes multiplicauit adeo, vt per ſeptimanas q̄plures modo quo dictū ē ſupius, diſtributi, vix poſſent à ꝑdictis oībus cōſumi. Quod cernentes hi & hæ, quorum Deus corda tāgebat, pane de illo pro reliquijs cōſeruauerunt, ita vt adhuc aliq ſint vel aliquæ, habētes in ꝑſentiarū de pane ipſo, cū tamē ſint xx. anni vel circiter, ꝙ hoc miraculū eſt patratū. Sed & ego quū ipſa viuēte in corpore, hoc primitus percepiſſem, factus ſum curioſus & auidus ſciendi ꝑfectius, qualiter hoc accidiſſet, ipſamq̧ ſecrete interrogaui de modo & cauſa. Quæ ait: Zelus me apꝑhendit, ne datum à Dn̄o deſpiceret, & cōpaſſio pauperū etiam me vrgebat: vnde acceſſi cū feruore ad arcā farinę, moxq̧ affuit dn̄a mea Maria dulciſſima, pluribuſq̧ ſanctis & angelis ſociata, iuſſitq̧ vt q̄d propoſuerā, agerē: & tantæ fuit dignitatis & pietatis, ꝙ ſacratiſſimis manibus ſuis cœpit mecū panes illos cōponere, quarū manuū ſacrarū virtute panelli multiplicabātur. Ipſa nāq̧ dn̄a mihi panes ꝑ ſe cōpoſitos dabat, & ego Alexiæ & famulę porrigebā. Tūc aio: Nullū igitur mater mea mirū, ſi tantā dulcedinē panes iſti mihi & alijs propinabāt edētibus, ex quo manus illæ tornatiles ſuper ſacrę cōpoſuerūt illos illius reginę, in cuius ſacratiſſimi corporis arca, ſumma Trinitatis arte cōpoſitus (vt ita dixerim) ē panis ille q de cœlo deſcēdit, & vitā dat credentibus vniuerſis. Aduerte igitur lector adhuc, & quāu meriti fuerit hęc virgo attende, cui aſſiſtere dignata eſt regina cœlorū, vt panes cōficeret filiorū, dans ꝑ hoc intelligere nobis genitrix verbi Dei, ꝙ per illā virginē nobis porrigere intēdebat panē ſpiritalē verbi ſalutis, per quā nobis dederat panē corporalem tantæ virtutis. Vnde & nos oēs tanq̄ ſpiritu Dei cogēte, ipſam matrē appellabamus. Nec ab re. Veriſſime ſiquidē mater erat, q̄ cōtinue nos non abſq̧ gemitibus & anxietatibus parturebat ex vtero ſuę mentis, donec formaretur Chriſtus in nobis: & pane doctrinæ vtilis & ſanæ, nos aſſidue nutriebat.

Porro ex quo de panibus multiplicatis inchoatus eſt ſermo, pro cōtinuatione materię, non ſeruato tēporis ordine, ad illa trāſibo, quę in extremo vitę eius tēpore ſunt patrata. Supuiuunt adhuc ſiquidē duę ſorores de pœnitētia beati Dn̄ici, & ſunt ꝑſentes in vrbe, quarū vna vocatur Lyſa, quę fuit vxor germani virginis ſacræ, & ꝑ cōſequens eius ſororina vel cognata, de qua ſępius ſuperius facta ē mentio. Altera vero Iohāna, cognomento de Capite, ambæ natione Senēſes, q̄ ſimul fuerunt cū virgine, quādo ipſa ex mādato felicis memorię dn̄i Vrbani, papę VI. ad vrbē ꝑfatam venerat, ibiq̧ in regiōe Columnę reſidentiā faciebat, cū non paruo numero filiorū & filiarū, quos & quas in Chriſto genuerat, ac in ſanctis moribus nutriebat. Hi & hę ſecutæ fuerāt eā de partibus Tuſcię quodāmodo ipſa inuita. Aliquanti propter peregrinationem & ſanctorum viſitationem, aliquanti propter ſpiritales gratias impetrandas à ſummo Pontifice. Sed omnes, vt poſſent frui eius conuerſationis dulcedine, quæ cunctos geſtantes mirabiliter delectabat. Addita eſt etiam ad hoc occaſio alia, quia videlicet ſummus Pontifex ad eius inſtantiam fecerat aliquos ſeruos Dei ad ꝑfatam vrbē vocari, quos oēs hoſpitalitatis amore, lęto corde in loco habitationis ſuę recipiebat. Et cū nihil terrenū poſſideret, nec aurū ac argentū eſſet in zonis eius, imo cū ſuis intrinſecis de mendicitate pura victū reciperet, nihilominus ita centū hoſpites ſicut vnū ſuſcepiſſet, quoniā erat cor eius fiduciam habēs in Dn̄o, nec dubitabat qn cunctis aduenientibus diuina largitas prouideret. His de cauſis illo tēpore minor numerus domus eius, erat xvi. hominū et octo mulierū, q augmentatus, aliquādo excedebant in vniuerſo triceſimū, aliquādo quadrageſimū attingebat, vel ſaltē apꝓpinquabat. Ordoq̧ talis datus erat ꝑ virginē ipſam ſacrā, ꝙ q̄libet ex dictis mulieribus, ſeptimana

vna

vna paratricis & diſpenſatricis exequiretur officium, vt alij & aliæ poſſent vacare Deo & actionibus ſeu peregrinationibus, pro quibus ad ſanctam vrbem perficiendia acceſſerant. Sic igitur dum ageretur ſecundum hunc ordinem, cõtigit ſupraſcriptam Iohannã de Capite, miniſtrare in ordine vicis ſuæ. Quia vero panis quem tota comedebat familia, non niſi de mẽdicitate quotidiana poterat prouenire, ordinauerat ipſa virgo, ꝙ quęlibet diſpenſatrix ſua ſeptimana, cum panis deficeret, per diem ante deberet hoc virgini nunciare, vt poſſet aliquas ex alijs mittere, vel ipſamet ire ad mendicandum. Hoc aũt dicta Iohanna, Deo volente, forte ſemel oblita eſt. Et pane deficiente de veſpere, ante notum non fecerat virgini, nec procurauerat aliunde. Quamobrẽ ventũ eſt ad horã prandij, & inuentum ꝙ tam parua quantitas panis erat in arca, quod vix quatuor ex illis hominibus ſuffeciſſet. Ex quo dicta Iohanna culpam ſuæ negligentiæ recognoſcens, mox mœſta & verecunda virginem adijt, ſuamq; culpam & panis carentiam indicauit. Cui virgo: Parcat tibi omnipotens Deus, ſoror cur nos ad hanc extremitatem duxiſti contra ordinem per me datum? Ecce quod familia noſtra eſuriens eſt, tarda eſt enim hora, vbi tam cito inueniemus panea ſufficientes? Cumq; Iohanna ſe ream clamaret, & dignã pœna, & ex obliuione peccaſſe, ait virgo: Dicas famulis Dei quod ad menſam accedant. Illa vero dicente, quod panis modicus erat valde, nec ſufficeret quod vnuſquiſq; modicum quid acciperet, reſpondit virgo: Dicas quod incipiant cum hoc modico, donec prouideat eis Dominus. Et hoc dicto, ad orationem acceſſit. Perfecit Iohanna mandatum, & modicum panem diuidit inter tantos. Illiq; ſicut famelici, ieiunijſq; quotidiani inedia macerati: nam vt in pluribus ieiunium obſeruabant, alimentum minus ſufficiens, ſumũt auidius, putantes prandium illud mox extenuari debere. Quid plura? Edentibus illis, panis ille modicus non poteſt deficere. Fiunt ex eo per quemlibet pulmentariæ offæ. Quilibet ſaturatur ad votum, panis tamen ſemper reſtat in menſa. Nec mirũ, ille etenim hoc agebat, qui de quinq; panibus quinq; millia hominum ſatiauit. Mirantur cuncti, & quilibet tã de ſe q̃ de alija vertitur in ſtuporẽ. Et petitur quid agat virgo. Dictumq; eſt eis quod orationi feruenter inſtaret. Tunc illi qui ſedecim erant, vnanimiter concluſerunt, dicentes: Oratio illa ꝓſtitit panem de cœlo. Ecce namq; nos omẽs ſaturati ſumus, & panis qui appoſitus fuerat modicus, non eſt diminutus, ſed potius augmentatus. Finito ergo prandio, tantus panis remanſit in menſa, ꝙ ſuffecit ſororibus cunctis, quę tunc erant in domo, poſt illos prandentibus abundanter, nec non & iuſſu virginis de eodem larga eſt eleemoſyna pauperibus erogata. Simile ſignum per omnia narrant Lyſa & Iohanna præfata, quæ de his fuerunt & ſunt conteſtes, eodẽ anno accidiſſe, ac per eandem virginem Dñm operatum fuiſſe in domo eadem, quadam temporis Quadrageſimalis ſeptimana, in qua miniſtratrix erat quædam Franciſca, quondam ſoror de pœnitentia beati Dominici, quæ indiuiſibiliter adhęrebat virgini, & vt pie credo, nunc eſt cum ea in cœlo.

Verum vnum ſimiliter tacere non valeo, quod mihi contigit poſt quam ipſa tranſiuit ad cœlum, de quo tot habeo mecum conteſtes, quot erant tunc fratres in conuentu Senenſi. Eram in eodẽ conuentu ferme ante annos hos quinq;, balneis naturalibus ibi propinquis indigens, ſecundum medicorum concilium: & ad inſtantiam filiorum & filiarũ eius, hanc Legendam ſcribere cœperam. Recordatuſq; ſum quod ſacrum caput eius, q̃d fuerat tranſlatum ab vrbe illuc, hactenus per me iuxta modulum meum ornatum nondum erat in patulo, nec quacunq; ſolemnitate receptum, cum tamen & ipſa funera mundanorum hominum, quando transferuntur de loco ad locum, cum accenſis candelis & ſolemnibus precibus ſoleant vt plurimum recipi tam per populum quàm per Clerũ. Igitur cogitaui, & forte non totaliter à me ipſo, ꝙ caput præfatum vna die quaſi deforis veniens, reciperetur cum ſolemnitate à fratribus, diuinas laudes cõmuniter quidẽ cantantibus, quia particulares de ipſa non licet, quouſq; ſit ſanctorum catalogo per Romanum Pontificem adſcripta. Quod & factum eſt vno mane cum lętitia tam fratrum q̃ populi, et ſingulariter ſpiritalium filiorum & filiarum eius. Hac de cauſa omnes peculiares filios eius inuitaui ad prandium, ordinans etiam quod conuentui fratrum foret pitantia ſingularis. Conſummato igitur officio diuino, cum iam hora eſſet accedendi ad menſam, frater qui cellario pręerat, Priorẽ adijt & mœſtus conqueritur, quod in cellario non ſit panis, qui medietati fratrum in prima menſa poſſit ſufficere, nedum qui poſſit dari Forenſibus inuitatis, qui erant circiter viginti. Quod Prior audiens, primo ipſemet voluit hoc videre: & comperto quod ſic eſſet, mox miſit eundem fratrem cum fratre Thoma, primo vir-

mo vir-

mo virginis confeſſore, ad quaſdam domus ſingularium ordinia amicorũ, vt ſufficientes inde panes deferrent. Qui euntes, moram nimiam contrahebant. Qua ex cauſa Prior Forenſibus, qui mecum erant, ſufficientea fecit panes portari, vt non expectarent diutius. Sicq́ paucisſimi panes in cellario remanſerunt. Sed cum dicti fratrea per eum miſſi, adhuc morã facerent, iuſſit fratrea ad menſam accedere, & cum illo modico pane incipere. Quid plura? ſiue in cellario, ſiue in menſa, ſiue vtrobiq́, fuerunt panea illi meritis ſacræ virginis diuinitus augmentati, ita ꝙ conuentus totus de illis paucis panibus habuit abundanter, tã in prima menſa q̃ in ſecunda, & adhuc fuerant reliquiæ ad cellariũ reportatę, vbi affuerunt quinquaginta fratres vel circiter, cũ tamen nõ debuiſſent quinq́ fratribus ſufficere cõpetenter. Redeuntibus autem dictis fratribus, & panes portãtibus hora qua conuentus comederat, dictũ eſt eis ꝙ reponerent eos pro alia vice, quia Dominus iam prouiderat ſeruis ſuis abundanter. Cum igitur ego poſt prandiũ cũ inuitatis ſedens, ſermonem de ipſius virginis virtutibus prolixum haberẽ, nobis loquẽtibus, affuit Prior cũ aliq̃bus fratribus, & corã omnibus ꝓdictum miraculum recitauit. Quod cũ audiſſem, vertens me ad inuitatos filios eius, ſubintulit: Noluit nos in ſolẽnitate ſua ſacra virgo illo priuari miraculo, quod ſibi dum vixit in corpore, familiarius fuit. Frequenter enim dum fuit nobiſcum in vita, hoc miraculum repetiuit. Et ideo volens oſtendere quod hodie acceptauit ſeruitiũ noſtrũ, & adhuc eſt nobiſcũ, iterũ miraculũ replicauit. Propter quod omnipotenti Deo & ei gratias referamus. Poſt hoc aũt occurrit, forſitan inſpirãte Deo, menti meæ, ꝙ quia beatiſſimus Dñicus miraculũ de panibus bis replicauit dum viueret: & hæc virgo, ſicut peculiaris eius filia & perfecta, ſimilitudinem patris in cunctis operibus demonſtrabat. ¶ Præter hæc aũt omnia ſupradicta, q̃plurima mira per ſponſam ſuam eſt Dñs operatus in rebus inanimatis, nunc in floribus, quibus admodũ delectabať virgo ſancta & florida, nunc in vtenſilibus domus deperditis vel deſtructis, nunc in his nunc in aliis inſenſatis, quæ propter breuitatẽ obmitto. Sed vnũ tacere nõ valeo, q̃d non ſolus ego ꝑcepi, ſed viginti vel circiter vtriuſq́ ſexus habeo mecũ conteſtes de certa ſcientia, quãuis tota ciuitas Piſana perceperat famã eius. Erat, vt ſupra de prophetiæ ſpiritu capitulo tactũ eſt, virgo ſacra in ciuitate Piſana, anno. ſ. Dñi m. ccc. lxxv. Et cũ primo ad dictam ciuitatẽ peruenit, hoſpitata eſt cũ ſua comitiua in domo cuiuſdam ciuis Piſani, qui G. de B. appellabať. Vbi dũ eſſem, quadã die ex nimio exceſſu mẽtis corpuſculo eius ſuperuenere debilitates, quæ quaſi vſq́ ad vltimũ ſpiritũ, vt nobis videbatur, deducebant eam. Propter quod ego timens ne nobis auferretur tam cito, cogitabã ſi eſſet aliq̃s modus nobis poſſibilis, per quẽ poſſemus corpus eius aliqualiter refocillare vel cõfortare. Carnes enim aut oua ſeu vinũ ita horrebat, ꝙ non erat ſperandũ, quidq̃d horum ab ipſa ſumi debere. Sed electuaria cõfortatiua multo minus ſumpſiſſet. Rogaui ergo eã, ꝙ ſaltẽ in aqua frigida, quã ſumebat, permitteret aliquantulũ de ſaccaro permiſceri. Quæ mox mihi reſpõdit: Vos vultis illud modicũ vitæ q̃d remãſit in hoc corpuſculo, ex toto extinguere. Nã quæcunq́ dulcia facta ſunt mihi mortifera. Tunc dictus Gerardus & ego, cœpimus ſimul anxij cogitare, quod remediũ cõtra illas debilitates inuenire poſſemus. Occurrit mihi q̃d ſępe videram, in talibus caſibus pulſus brachiorum & tempora infirmantiũ vinu vernacino ab extra balneari ſiue leniri, & debiles inde confortationẽ recipere. Dixiq́ dicto G. Ex quo non poſſumus ab intra remediũ ponere, ſaltem remediũ ꝑ iſtũ modum ponamus ab extra, quod ille audiens, mox reſpõdit: Habeo hic quendam amicum vicinum domui meæ, qui ſolet habere vegeticulum vnum de vino illo, ſtatim mittã ad eum, & ſcio quod mittet mihi libenter. Acceſſitq́ nuncius, narrauitq́ virginis debilitatem, ac ex parte G petiuit amphorã ſibi tradi de vino illo. Reſpõdit vicinus eius, cuius nomen non recolo: Vere chariſſime libenter tibi darem pro amico meo etiam vegeticulum totum, ſed ꝑ tres menſes fuit vegeticulus totus vacuus ab oñi vini liquore. Nec eſt in domo etiã mea vini illius gutta, de quo non modicũ doleo. Sed vt ſis amico meo teſtis de viſu, veni & vide. Duxitq́ ipſum etiã inuitũ ad cellam propriã vinariam, & ad vegeticulum ſupradictũ, quem nuncius apte perpẽdit per q̃dam exteriora ſigna diu ſtetiſſe intactum. Ille tamẽ, vt nuncium de illius vacuitate redderet certiorem, acceſſit ad vas, & de quodam foramine, quod erat circa eiuſdem vaſis medietatem, traxit fiſtulã illam ligneã, per quam ſolet hauriri vinum de vegete, vt clare videret nullum eſſe intus liquorem. Sed dum hoc feciſſet, mox vinum ſolẽniſſimum vernaccinum abundanter egreditur, & terrã proximam madidat abundanter. Stupetq́ ille, & vltra modum admirans, clauſo fora-

mine, vocat omnes vtriuſq; ſexus de familia propria, ac diligēter examinat vnumquēq;, ſi quis in illo vaſe vinum nouit poſitum fuiſſe. Iurant ſinguli ſe firmiter ſcire, quod vinū in illo vaſculo non fuerat à tribus menſibus citra, nec eſſe poſſibile quod abſq; eorū omniū ſcitu aliquis liquor fuiſſet ibi infuſus. Fiunt hæc nota conuicinis, & quilibet attribuit diuino miraculo. Nuncius autem ad nos lætus & ſtupens, vino plenam amphorulam deferens, narrauit omnia quæ geſta ſunt. Ex quibus cuncti ſanctæ virginis filij exultant in Domino, gratiaſq; referunt virginum ſponſo mirabilia facienti. Sed & ciuitatem totam hæc fama tantum impleuit, quod paucis poſt diebus virgine conualeſcente, & accedente ad quendam patriarcham apoſtolicum nuncium, qui nouiter ad eandem ciuitatem aduenerat, commota eſt vniuerſaliter, & cuncti etiam artifices proprijs officijs relictis, currebant ad eam videndam, dicentes: Qualis eſt hęc, quæ vinum non bibens, vas vacuū miraculoſo vino potuit adimplere? Hoc ex curſu virgo ſacra dolore cordis intrinſecus tacta, percepta cauſa concurſus illius, ſicut ipſa mihi poſtmodum fuit in ſecreto confeſſa, mœrens & lugens ad conſuetum acceſſit orationis refugium, dicens mentaliter pluſquā uocaliter hæc vel æquiualentia verba: Vt quid Domine me miſellam ancillam tuā, tanto cordis flagello affligere voluiſti, vt facta ſim opprobrium vniuerſis? Omnes alij ſerui tui poſſunt viuere inter homines, præter me. Quis petiuit à clementia tua vinū? Ego inſpirante gratia tua corpus meum iam diu vino priuaui: & nunc propter vinum, facta ſum omni populo in deriſum. Propter omnes miſericordias tuas pietatem tuā obſecro, vt vinum illud taliter euaneſcere facias, quod ceſſet hæc fama, quæ inter hos homines eſt diuulgata. Quid plura? Exaudiuit Dominus vocem eius, & quaſi contriſtationē eius ſufferre nō valens, primo miraculo ſecundū addidit, meo iuditio non minus notabile, imo magis. Nā poſtquam vas vacuū, repletum pro magna ſui parte fuerat illo vino miraculoſo, multiq; ciues de ipſo ex pura deuotione bibiſſent, nec eſſet propter hoc vas diminutū: ſubito totū vinum conuertitur in fęces: & quod erat prius dupliciter delectabile, fit poſtmodū impotabile, propter ſuam fęculentā groſſitiē. Sicq; tam Domino illius cellæ vinariæ, quā venientibus ad bibendum, ſilentium imponitur, & quod prius prædicabant, erubeſcentes non audent amplius enarrare. Erubuimus & nos ſanctæ virginis filij, hoc audito, cū eis: ſed ipſa virgo tota iucunda & læta efficitur, gratias referens ſponſo ſuo, quod eam liberauerat à publicis laudibus hominum.

Hic lector, obſecro, fige pedem, & conſidera mirabilia facta Dei, quæ vir inſipiens nō cognoſcit, & ſtultus intelligere nunquā poteſt. Abſq; prece huius virginis: imo abſq; ipſius notitia, patrauit Dñs tam publicū & tam magnum miraculū. Et tandem ad preces eius, viſus eſt, id quod fecerat, deſtruxiſſe. Cur hoc? quis finis horum duorum contrariorum actuum? Nunquid vt calumniatores tunc forſitan dixerunt, vel ſaltē muſſitauerunt, primum mirū proceſſit ex hoſtis illuſione, quod per corruptionē illius liquoris fuit poſtmodū demonſtratū? Sed etſi totum hoc verum eſſet, adhuc cōtra ſanctitatē virginis nihil cōcluderetur per calumniatores prædictos. Ipſa nanq; primū mirabile ſimpliciter ignorauit, & in eius abſentia factū ſiue patratū eſt. Si ergo fuit ibi illuſio, nō potuit hoc eſſe per culpā eius, nec ex aliquo dicto vel facto eius. Et ſi Dñs poſtmodum hoc detexit ad preces eius, manifeſtū ſignū fuit acceptationis & dilectionis diuinę, cū Deus non permiſit hoſtē illudere ſponſæ ſuæ. Quocunq; igitur ſe vertat calūniator, ſanctitatē huius virginis neceſſe ē vt fateat. Sed nos phariſæorū calūnias, quibus manifeſtis Dñi Ieſu Chriſti miraculis detrahebāt, cordialiter fugientes, videamus ſi maiorē gloriā conditori noſtro poſſumus afferre, inueſtigādo iudicia & teſtimonia eius, quæ ſunt plus quā profunda iuxta modulū meū. Voluit ſiquidē, ſi non fallor, Altiſſimus, quantū ſpōſam ſuā diligeret, demōſtrare, quādo id quod pro ea nō reperiebat, ea etiā ignorāte miraculoſe produxit, ita vt ipſa verbū ſponſi ſui dicere potuerit illi populo, cū hoc ſciuit: Nō propter me vox hęc venit, ſed propter vos, id ē, non mihi, ſed vobis per hoc ſignū notificare voluit Dñs quantum me diligat: nec ad hoc ſciendū indigeo ego quocunq; miraculo. Vobis autem expediuit hoc ſcire, vt ſalutem animarum veſtrarum, hoc ſigno viſo, quęratis feruentius. Sed quia dū ſum in hac vita, ſemper mihi timendum eſt, ne magnitudo donorum & reuelationum, ſiue ſignorum extollat me, oraui Dñm meū, vt hanc oſtentationē auferret: nec cōtempſit Dñs preces meas, ſimul prouidēs vobis & mihi: Vobis in ſigno priori, mihi in poſteriori. Quod ſi quis omnino voluerit adſtruere, quod per ſecundū ſignū, primū fuerit annihilatū, dicat: vnde illa materia liquoris quantūcunq; fęculenti, in vas ex toto vacuū, vel cuius miniſterio venit. Scimus

quod

ꝙ non poterat illud dici eſſe nihil, & omnino aliquid erat, vbi nihil liquoris fuerat prius.
Quia hoc fecit, vel cuius opere factũ eſt? Si omnipotentis Dei iuſſu, habet propoſitũ lau
dis vberioris diuinę. Sin aũt vertatur opus Dei ad Belial per eius imitatores, cũ duo fue-
rint ſigna, quorũ vnũ fuerit abſq; ſcitu ſacrę virginis factũ, alterũ vero ad preces eiuſde
neutro poteſt eã calũniari detractor, quoniã in primo nihil egit, in ſecũdo habuit quod
optabat. Sed ego mihi ipſi noto, quod in primo Dñs oſtendit, quantum ſibi foret acce-
ptum in ſecũdo, quantũ eſſet ſibi per profundam humilitatẽ ſubiecta. In primo dedit no
bis materiã, ipſam honorãdi: in ſecundo, ipſam imitandi. In primo deſignauit, quãta fue-
rit gratia decorata: in ſecundo, quanta fuerit ſapientia firmata. Vbi enim humilitas, ibi
ſapientia. Porro ſi beatus Gregorius virtutẽ patientię ſignis & miraculis reputat maio-
rem, vt ipſe teſtatur in primo libro dialogi ſui: quia non videat, ꝙ virtus humilitatis, ſine
qua ſapientia eſſe non poteſt, quæ fuit cauſa ſecundi, ꝓcedens ſignum incomparabiliter
exceſſit? Sed animalis homo nullatenus poteſt hoc percipere. Nec mirum, quia ſapientia
carnis non eſt nec eſſe poteſt Deo ſubiecta, ſecundum beatum Apoſtolum. Sed ſi veli-
mus reliqua ſigna quæ Dominus per ſponſam ſuam in rebus inanimatis oſtendit, ſingu-
latim aſſcribere, plures eſſent conficiendi libri. Vnde breuitati propter tædium legen-
tium annuentes, finem huic capitulo imponamus.

¶ De huius ſacræ virginis frequenti cõmunionis ſumptione, ac de miraculis quæ fecit ei Dominus tam circa venerabile ſacramentum, q̃ circa reliquias ſanctorum. Caput XII.

NOuit Altiſſimus, lector bone, ꝙ Legendæ huic libenter finem imponerẽ, po-
tiſſime propter multas aliorũ negociorũ occupationes, q̃ me vndiq; ꝑmunt.
Sed tot mihi occurrunt, cũ de factis huius ſacræ virginis meditor, admiran-
da pariter & notãda, q̃d vrgẽte cõſcientia, cogor dictã dictis adijcere, ac proli-
xiorẽ q̃ intendo, reddere librum iſtũ. Notũ enim noui oibus, qui de ipſa notitiã habuere,
q̃ circa venerationẽ ſimul & deuotionẽ venerabilis corporis Dñi fuit ſingulariter & ex-
cellenter affecta, ita vt propter eiuſdem ſacramẽti frequentem ſumptionẽ, nomen inter
vulgares exierit, ꝙ virgo Catharina ſacramẽtum Euchariſtię ſumeret quotidie, de ipſoq;
abſq; alio corporali cibo viueret incolumis. Et hi quidẽ, licet non vſquequaq; veraciter,
pie tamẽ opinor narrabãt, dantes honorẽ Deo, qui ſemꝑ in ſanctis ſuis apparet mirabilis.
Verũ quia nõ quotidie, ſed frequẽter hoc ſacramentũ cũ magna cordis deuotione ſume-
bat, quidã ſatrapę (plus Philiſtinorum, q̃ Chriſtianorũ in hoc) murmurabãt de hac ſum-
ptione frequenti. Contra quos pro innocente illa aſſumpſi, nec potuerunt reſpondere ra
tionibus adductis, q: confundebantur ſuper factis & dictis tam ſanctorũ patrũ, q̃ Eccle
ſiæ ſacroſanctæ. Cõſtat namq; ſecundũ doctrinã Dionyſij de eccleſiaſtica Hierarchia, ꝙ
in primitiua Eccleſia, quãdo feruor ſancti ſpiritus abũdabat, fideles vtriuſq; ſexus q̃tidie
ſumebant illud ſuperuenerabile ſacramentũ. Quod & Lucas ſentire videtur in Actibus
apoſtolorũ, cũ de fractione panis facit pluries mentionem. Et ſemel addit, cum gaudio:
q̃d non, niſi de ſacramẽto intelligi digne poſſit. Sed & ipſa quarta petitio oratiõis dñicæ,
vbi petitur panis q̃tidianus, de ipſo eodem venerabili ſacramẽto intellecta, non eſt quo-
modolibet repudianda, ſed potius cũ deuotione cordis amplectẽda. Inſuper aũt in ſignũ
huius quotidianæ cõmunicatiõis fideliũ, in canone Miſſæ orationẽ pro cõmunicãtibus
cũ ſacerdote appoſuit ſacroſancta mater Eccleſia, nec ſine myſterio: Supplices, inquit, te
rogamus omnipotẽs Deus, iube hæc perferri per manus ſancti angeli, &c. Et ſubdit: Vt
quotquot ex hac altaris participatione ſacroſanctũ filij tui corpus & ſanguinem ſum-
pſerimus, &c. Item ex quo ſanctorũ patrum habet doctrina, ꝙ fidelis q̃ſq; lętali crimine
non detentus, ſi deuotionem habeat actualem, nõ ſolũ licite ſed etiã meritorie ſumit hoc
ſaluberrimũ ſacramentũ: q̃s audere debeat perſonã catholice ac ſancte viuentẽ, q̃modoli
bet prohibere, ne meritũ illud ſępe ac frequẽter acquirat? Nõ dubito q̃n iniuria tali pſo
næ fieret, & non parua, ſi ei petenti humiliter memoriã dñicæ paſſiõis & viaticũ ſuæ pere
grinatiõis, à quocunq; denegaret, niſi forſitan cõtra ſupradicta omnia aſſereret q̃ſpiam,
non eſſe licitũ cuicunq; fideli, quantũcunq; perfecto ſiue deuoto, illud ſacramentũ ſępius
ſumere, aut (ſicut dicũt quidã, propriã vocẽ ignorãtes) niſi ſemel in anno: q̃d plus reputo
ſacræ ſcripturæ repugnantiã, q̃ rationabilẽ cauſam dictã. Porro ad hãc probandã ſtoli-
ditatem, q̃dam ex ſatrapis ſupradictis à deuotione nudi, & à ſacrarũ ſcripturarũ ſenſu pe
nitus alieni, adducunt pro ſe illud beatiſſimi Auguſt. dictũ, quo inq̃t: Quia omni die ſacra-

mentum Euchariſtiæ ſumere non laudat, nec vituperat quoq̃modo. Quaſi dicat excellentiſſimus ille doctor, ꝙ ſumptio bona ē, ſed talitee poſſet fieri, ꝙ eſſet dānoſa. Et ideo relinquit ipſe diuino iudicio, cui patēt omnia, nec audet ſuper hoc certā peoferre ſententiā. Quod ſi tam excellentiſſimus, imo doctorum eximius, non affectat iudiciū in hoc q̃mo docun. ꝑ pferret: qua frōte allegantes hic eius verba, pſumant ipſi iudiciū ſup hoc facere, videre nō poſſum. Vnde ad propoſitū iſtud occurrit mihi q̄dam reſpōſio, quā ipſa virgo fecit ſemel cuidā epiſcopo, me pſente, q dictam autoritatē Auguſt. allegauerat cōtra cōmunicantes q̄tidie. Inq̄t enim virgo: Si beatus Auguſtinus nō vituperat, Dn̄e, quare vos vultis vituperare? Dum allegatis eum, facitis contra eum. Poſt hęc aūt oīa doctor ſanctus & Inclitus Thomas de Aquino, dū facit hic dubiū, an videlicet expediat catholico Chriſtiano frequenter aut quotidie ſumere hoc ſacramentum: reſpondet, ꝙ feequēs huius ſacramenti ſumptio deuotionem ſumentis augmētat, ſed reuerentiā quandoq̃ diminuit. Vnuſquiſq̃ aūt fidelis, ad tā venerabile ſacramentū deuotionē & reuerentiam debet habeee. Vnde ſi ſentit ex frequēti ſumptiōe diminui reuerentiā, debet aliquantulū abſtineee, vt cū maiori reuerentia ſuſcipiat ipſum. Si aūt reueeentiā non ſentit minui, ſed augeei, tunc debet ſecure ſumere: q̄a indubitantee magnā acquirit anima bene diſpoſita gratiā à ſumptione huius mirabilis & excellentiſſimi ſacramenti. Hęc eſt intētio & ſententia ſancti Thomæ doctoris, cuius doctrinā de cętero tenuit hęc ſacea viego: q̄a frequētee ſumebat, & tamen aliquando abſtinebat, licet quaſi ſemp deſiderabat ſpōſo ſuo, mediāte illo ſacramento, cōiungi, proptee ardentiſſimam chaeitatem qua trahebatur ad ipſum, quem viderat, quē amabat, in quē perfecte crediderat, quē totis pcordijs diligebat. In tantū quādoq̃ hoc deſiderabat, q̄d ſi priuabatur illa die ſacra cōmunione, corpuſculum illud plus patiebatur, q̃ ſi vehementi dolore vel febre fuiſſet pluribus diebus afflictū. Quod tamen totum procedebat ex paſſione mentali, qua paſſione ipſam longis tēporibus ſæpiſſime afflixerunt quandoq̃ indiſcreti fratrū prælati, quandoq̃ prioriſſæ ſororū, etiā quādoq̃ hi vel hę q magis domeſtice cū ea conuerſabant. Et hęc fuit vna de cauſis, quare ipſa maiorē habuit conſolationē de ſeruitio meo, q̃ de ſeruitio me pręcedentiū: q̄a. ſ. conabar iuxta poſſe, non obſtantibus quibuſcunq̃ impedimentis, volentiū ipſam impedire circa ſacræ Euchariſtię ſumptionē, vt conſolationē ſuā habeeet ad votū. Propter q̄d in conſuetudinē duxerat, quādocunq̃ mens eius accēdebatur deſiderio ſacræ cōmunionis, & ego adeſſem, dicere: Pater, ego eſurio, propter Deū detis cibū aīæ meæ. Hinc etiā pceſſit, q̄d fęlicis memorię dn̄s Gregorius papa xi. pro eius cōſolatione cōceſſit ei p bullā, q̄d poſſet, q ſe abſolueeet, & ſacrā hoſtiā miniſtraret, ſecū habere q̄tidie. Etiā cōcedendo ei altare viaticū, vt poſſet vbiq̃ Miſſam audire, ac ſacrā cōmunionē eecipere, abſq̃ licētia cuiuſcūq̃.

His igit̃ taliter declaratis, vnū narro mirabile, q̄d mihi ſoli oſtēſum eſt, nō pꝑter al q̄d q̄d eſſet in me vel ex me, ſed q̄a locū tenebā confeſſoris p ipſam electi, & miniſter erā, licet immeeitus, ſępe dicti venerabilis ſacramēti. Voluit, vt ęſtimo, Dn̄s pꝑter gloriā noīs ſui, mihi oſtēdere q̃ grata ſibi foret hęc ſacea virgo. Nec talia, fateor, me deceret proferre aut ſcribeee, ſi nō eſſet honor Dei & vieginis huius ſacrę, q̄ ſalua cōſcientia obmittere neq̄o. Noueris igit̃ lector, quē nūc potiſſime poſtulo eſſe piū inteeptem, q̄d poſtq̃ cū hac ſacra virgine reuerſi fueramus de Auinione, & peueneramus ad ciuitatē Senarū, accidit eā & nos viſitare q̄ſdam ſeruos Dei extra ciuitatē eandē, vt ad inuicē in Dn̄o cōſolaremur. Quo facto, in die S. Marci euāgeliſtę de mane eeuerſi ſumus ad ciuitatē. Et cum peueniſſemus ad domū habitatiōis eius, hora tertiarū quaſi tranſacta, ipſa ſe vertēs ad me, ait: O ſi ſciretis pater quantū eſurio. Ego vero intelligēs eā, dixi: Iā hora celebeandi quaſi trāſiuit, & ego ſum ita feſſus q̄d ad celebrandū vix me poſſem diſponere. Quo audito, ipſa parump cōticuit. Sed poſt paululū deſideriū ſuū celare nō valens, iterū dixit ſe nimiū eſurire. Propter quod annui, & accedēs ad capellā quā intra domū propriam de licentia dicti ſummi pōtificis ordinauerat, purgata mente per ſaceamentalem confeſſionē, indui me veſtibus ſaceis, & ipſa pſente, Miſſam de beato Marco celebraui. Cumq̃ conſecraſſem hoſtiā vnā paruam pro eius cōmunione, ac poſtquā ego ſumpſerā ſacramentū, & me verterē ad faciendū ei generalē abſolutionē ſecundū morē, vidi faciem eius ſicut faciē angeli, emittentē eadios & ſplendorem, habentemq̃ figuram quodammodo aliam, ita vt in mēte dicerē: Iſta non eſt facies Catharinę. Propter quod in mēte tantum excepi hāc verborū ſententiā: Vere Dn̄e hęc eſt ſpōſa tua fidelis & grata. Et hęc cogitans, vertebā me ad altare, & eadē locutiōe mētali tantūmodo dixi: Veni Dn̄e ad ſpōſam tuā. Nec ſcio qualiter hęc cogitaui,

Mox

Mox autem vt hanc cogitationem perfeci, ſacra hoſtia priuſquã eam contingerem, per ſe ipſam ſe mouit, & venit verſus me, vt clare vidi, per ſpacium latitudinis triũ digitorũ & plus, donec .ſ. peruenit ad patinam quam in manu tenebam. Ego autem tã ex prima claritate vultus, q̃ ex hoc ſigno ſecundo, adeo factus ſum ſtupidus, quod non recolo ſi ſacra hoſtia per ſe ipſam aſcendit patinam, an ego poſuerim eam. Sed vere, quamuis aſſerere non audeã, ego credo quod aſcẽderit per ſeipſam. Deus & pater Dñi Ieſu Chriſti ſcit & eſt mihi teſtis, quod non mentior. Si quis autem his dictis fidem adhibere noluerit, propter defectus meos & propter vitam prohdolor non virtuoſam, quam videt in me, memor ſit, quod pietas ſaluatoris ſaluat homines & iumenta, & non tantum maioribus, ſed etiam minoribus quandoq; reuelantur ſecreta Dei: & vlterius memor ſit illius ſentẽtiæ veritatis, qua inquit: Non veni vocare iuſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam: vbi contemnentibus peccatores, veritas ipſa dicit: Euntes diſcite quid eſt, Miſericordiam volo, & non ſacrificium. His ergo excuſationibus, quæ peccatoribus omnibus competunt, me tantum excuſo. Parcant mihi Domini iuſti & ſerui Dei, & ſcio quia parcent, ga miſericordes ſunt ſerui Dei. Si qui autem alij iudicant me, pro minimo mihi eſt, Domino meo ſto, & Dño meo cado. Ipſe qui nouit ſeſſionem meam & reſurrectionem meã, ipſe quærat & iudicet, quia Dominus eſt: ipſe nouit quia veritatem dico. Nec volo credere me fuiſſe paſſum illuſionẽ hoſtis corã & in tam venerabili & terrifico ſacramento: imo ſcio & ſum certus, quod vidi ſacratiſſimam hoſtiam abſq; tactu ſeu motu cuiuſcunq; ſe mouentem, & verſus me venientem, dum ſolo cogitatu dicerem: Veni Domine ad ſponſam tuam. Qui vult, credat. & Deum laudet: qui non vult, quandoq; errorem ſuum videbit, non dubito. Nos autem ad alia tranſeamus. Et quoniam incepi ab his, quæ mihi ſolummodo nota fuerunt, addam ſigno ſupra recitato aliud, iudicio meo, non minus notabile nec minus memoriæ commendandum. Propter quod ſi mihi credatur, vel ſaltẽ his qui mihi credent, demonſtrabitur manifeſte, q̃ placitum erat Domino ſaluatori ardens deſiderium, quod menti huius virginis inerat, ſumendi hoc venerabile ſacramentum. Fateor autem quod (ſi non male recolo) illud quod nunc ſecundo recito, prius fuit q̃ id, quod primo eſt recitatum, nec in hoc eſt magna cura de tempore, dummodo recitetur veraciter, ſicut fuit.

Eram in ciuitate Senenſi, ex obedientia ordinis mei poſitus vel aſſignatus pro lectoriatus officio, tempore quo ſacræ virginis huius notitiam recenter habuerã. Conabarq; quantum potueram, vt ſupra dictum eſt, ipſam de ſacramẽti huius ſumptione, iuxta meũ poſſe conſolari. Propter quod, quando volebat ad ſacramentum accedere, confidentius ad me q̃ ad cæteros fratres ordinis mei recurrebat. Accidit quodã mane, quod ipſa deſiderante ſumptionem venerabilis ſacramenti, doloris iliaci & aliæ conſuetæ paſſiones eius corporeæ ipſam nimium opprimebant: ſed propter hoc non remittebatur deſiderium eius, imo magis accendebatur. Et confidens ꝙ paſſiones illæ, facto alicuius temporis interuallo, remitterentur, miſit ad me de ſociabus ſuis vnam, me hora Miſſæ ingrediente ad Eccleſiam, & dixit mihi: Rogat vos Catharina, ꝙ tardetis aliquantulum Miſſam veſtram, quoniã ipſa modo nimiũ patitur: & omnino vellet iſto mane ſumere ſacramentũ. Quod ego libenter annuens, acceſſi ad chorum. Et expleto toto cõuentuali officio, adhuc expectabam. Virgo vero Domini, me penitus ignorante, circa horam tertiarum ad Eccleſiam venit, vt ſanctum ſuum deſiderium perficeret: ſed ſociæ eius tarditatem horæ conſiderantes, & ſcientes ꝙ quando cõmunicabat, tribus vel quatuor horis vel amplius ſtabat in raptu, nec de loco illo poterat ſe mouere, & ex hoc neceſſe erat vt tempore quo Eccleſia de more claudebatur, ſtaret aperta: de quo quidam ignorantes fratres, pluries murmurauerunt & murmurabant: perſuadebant ei ꝙ illo mane non communicaret, ne fratres murmurantes, ex hoc ſcandalizarentur. Quibus illa, ſicut tota humilis & diſcreta, contradicere non audens, aſſenſit. Sed propter deſiderium quod habebat, ad cõſuetum recurrit orationis refugium. Et proſternens ſe apud quoddam ſeſſorium, in extrema quaſi parte Eccleſiæ poſitum, cœpit accenſo corde orare ſponſum, vt ſicut ipſe deſiderium illud infundendo gratioſe donauerat, ita perficeret per ſeipſum, ex quo non poterat ab hominibus hoc habere. Tunc omnipotens Deus qui ſeruorum ſuorum nunq̃ ſpernit deſideria, ſponſam ſuã non modo miſericorditer, ſed etiam mirabiliter exaudiuit, infra ſcripto videlicet modo mirabili. Ego enim de his omnibus nihil penitus noueram, ſed putabam virginem in domo habitationis propriæ adhuc eſſe, cum poſt deliberatio-

nem factam de non communicando, vna ex ſociabus eius venit ad me, adhuc in Eccleſia
expectantem, & dixit: Catharina dicit quod celebretis quando placet vobis, quoniam
ipſa non poteſt hodie cõmunicare. Quo audito, iui ad ſacriſtã: & indutus veſtibus ſacris,
acceſſi ad quoddam altare circa caput illius Eccleſiæ poſitũ, q̃d (ſi non fallor) ſub nomine
beati Pauli apoſtoli eſt appellatũ. Et incepi Miſſam, vt moris ẽ. Ipſa vero diſtabat à me,
quanta eſt illius Eccleſiæ longitudo, licet ego penitus ignorarem in Eccleſia tunc eſſe.
Cum aũt poſt conſecrationẽ ac poſt orationem dominicam, vellem ſacram hoſtiam, vt
ritus habet Eccleſiæ primo in duas partes, deinde in duas partes alias frangendo diuide-
re. In prima fractura non duæ tãtum partes, ſed tres factæ ſunt: duæ magnę, & vna par-
ua, longitudinis (vt poſſum recolere) vnius communis fabæ, ſed non tantæ latitudinis.
Tanta tamen erat illa portiuncula, quod nullum mihi dubium eſt, quin ibi eſſet veriſſimũ
ſacramentum. Hæc autem portiuncula ſaltauit, oculis meis videntibus, & diligenter at-
tendentibus, vltra calicem ſuper quo faciebã illã fracturã, vt moris ẽ, & viſa ẽ mihi cadere
ſuper corporale. Nam clare vidi eã non longe à calice declinantem ad partẽ inferiorẽ ver-
ſus corporale: ſed in corporali nunq̃ potui eã videre. Putãs aũt ꝙ ratione albedinis cor-
poralis non poſſem particulã albã diſcernere, perfeci ſequentẽ fracturã. Et dicto, Agnus
Dei, factaq; ſacroſancta comeſtione, cũ habui dexterã expeditã, mox ipſam extendi ad
locum corporalis vltra calicẽ, vbi videram dictã particulam declinantẽ: ſed tangendo di-
gitis, & hinc inde per corporalem palpando, nihil ibi potui reperire. Vnde tactus dolo-
re cordis intrinſecus, perfeci cętera q̃ perficienda erant. Et ſumpto ſacramento, iterum
quęro, totũ & vbiq; corporale tangendo, ſimul & palpando, ſed nec ſenſu viſus, nec ſenſu
tactus poſſum aliquid inuenire, licet diligẽter & diu quæſierim. Ex quo amplius mœſtus
factus & dolens, quaſi vſq; ad lachrymas, cogitaui propter adſtãtes ſeculares Miſſam pfi-
cere, ac illis abeuntibus cum omni diligentia iterum quęrere particulam illam per omnes
partes altaris. Quo facto, illiſq; recedentibus, quæſiui non modo corporale, ſed omnes
partes altaris minutatim hinc inde: nec quidq̃ apparuit dictæ particulæ ſimile quis mo-
do. Et quoniã ex oppoſito mei erat tabula magna cũ imaginibus ſanctorũ, nõ poteram
ſuſpicari ꝙ ſæpe dicta particula per illam viã potuiſſet altaris terminos tranſmeare, cum
tamen ego vidiſſem eã clariſſime verſus eandem viam mihi oppoſitã, ſaltantem & decli
nantem. Ad maiorẽ aũt cautelam quęſiui partes collaterales, & adhuc deſcẽdi vſq; ad ter-
ram, hinc inde diligenter & caute quęrendo. Sed nihil inuentũ eſt. Quamobrem cogi-
taui totus anxius, ꝙ de hac re conſiliũ haberem cũ Priore conuentus illius, quẽ nouerã lite
ratũ & Deũ timentem. Cooperuiq; altare diligenter, & aduocans ſacriſtã, mandaui ei, q̃d
ad illud altare neminẽ pmitteret appropinquare, donec ego redirẽ. Sicq; totaliter mœ-
ſtus & anxius, rediꝗ ad ſacriſtã: & depoſui ſacras veſtes, intendens ſtatim priorem adire, &
eius adhærere cõſilio. Sed mox veſtibus depoſitis, affuit quidam Prior B. Rignardi (iſte
Prior B. Rignardi fuit dñs Chriſtophorus, poſt Prior Carthuſię, prout ipſe narrauit ſuc-
ceſſori ſuo, dño videlicet Stephano priori) Carthuſiẽſis ordinis mihi notus, & amicitia
non parua coniunctus, rogãs me quod facerẽ eũ loqui cum Catharina virgine. Cui cũ
dicerem ꝙ aliquantulũ expectaret donec expedirẽ aliq̃d negocium, quod habebã facere
cũ Priore, reſpõdit: Dies eſt hodie ſolennis ieiunij, & neceſſarium eſt mihi ſine dilatione
ad monaſterium redire: & vt noſcis, per tãta miliaria diſto à ciuitate, propter Deũ non
retardetis, quoniã vrgente conſcientia cogor omnino loqui cum Catharina. Quibus
auditis, dixi ſacriſtæ: Non diſcedas ab hinc, cuſtodiendo (vt dixi) altare iſtud, quouſq; re-
diero: & ſic cum dicto priore acceſſi ad domum habitationis virginis Catharinę. Sed qui
erant in domo, dixerunt ipſam iamdudum iuiſſe ad Eccleſiam fratrum, & ibidem adhuc
permanere. Quo audito, miratus ſum; & rediens cum ipſo Priore ad dictam Eccleſiam,
inueni ſocias eius in inferiori parte ipſius Eccleſiæ. A quibus dum petiſſem de virgine;
vbi eſſet, reſponſum accepi ꝙ erat ibi appodiata genibus flexis ſuper quoddam ſeſſori-
um, & erat in raptu iuxta conſuetudinem ſuam. Ego autem qui ſemper pũgebar in cor-
de de caſu qui mihi acciderat, rogaui eas quod omnem modum tenerent ad excitandam
eam, quia feſtinantiam nimiam habebamus. Quod cum factum eſſet, & dictus Prior &
ego cum ſacra virgine ſediſſemus ad colloquendum: ego qui doloris aculeo interius vr-
gebar, prius ſecrete in paucis verbis narraui virgini caſum qui mihi acciderat, & dolorẽ
quem patiebar. Quę mox parumper ſubridens, reſpondit tanq̃ omniũ cõſcia: Nõne vos
q̃ſiuiſtis vbiq;? Me aũt reſpõdente quod ſic, ſubiunxit: Vt quid ergo tantam exinde cõ-

ccpiſtis

cepiſtis triſtitiam? Et his dictis, non potuit continere qn iterum aliqualiter ſubtideret. Quod ego nō ſegniter notans, conticui donec Prior ꝓdictus dixit quæ voluit, reſponſumq́ ſuū ab ipſa recepit, & abijt. Tunc ego lætificatus ex primo reſponſo, ac ſuſpicans id quod erat, dixi: Vere mater, puto quod tu es illa q̄ abſtuliſti particulā hoſtiæ meæ. Et illa cū riſu inqt: Nō detis mihi pater hanc culpā, ſed ſcitote q̄d alius fuit, ego nō fui. Tantum tamē dico vobis, quod particulā illā non inuenietis. Tunc eā adſtrinxi, vt aperiret mihi clare quidquid inde ſciebat. Et illa: Pater, nullam triſtitiam habeatis de particula illa: quoniā vt verū vobis dicā, ſicut cōfeſſori & patri ſpirituali, ipſa particula fuit ad me portata, & ego illam Ieſu Chriſto miniſtrāte ſumpſi. Cum enim ſociæ meæ nollēt pro iſto mane q̄d cōmunicarē propter murmurationēs quorundā, nolēs eas contriſtare propter ſcandalum aliorū, recurri ad ſponſum meū benigniſſimū, & ipſe ꝑſonaliter mihi apparēs, particulam illā à vobis ſublatā, mihi miſericorditer obtulit, & ego eā de eius ſacratiſſimis manibus accepi. Gaudete igiť in ipſo, q̄a nihil mali vobis accidit, & mihi factum eſt hac die tantū donū, in qua intendo ꝑ totū laudes & gratiarū actiones canere ſaluatori. Quibus auditis, ita fuit triſtitia mea cōuerſa in gaudiū, adeoq́ facta eſt ſecura mēs mea ex verbis eius, q̄d non poterā amplius dubitare. Conferebā aūt in corde meo atq́ dicebam: Nōne clare vidi particulā ſup corporale declinantē? Sed tamē in corporali nunq̄ potui eā videre. Ibi nulla erat nec poterat eſſe ſpiratio venti, cum altare vndiq́ ſit concluſum, & nullus eſſet ventus tunc intus vel extra. Qui tamē ſi fuiſſet, vidiſſem vtiq́ ad quā partē particula declinaſſet, cū attētos oculos haberē ad eā: nūc aūt nullo paruo vel magno flante ſpiramine, declinantē eā vidi, & locū ad quem declinabat, diligenter attendi. Sed dū declinaret, ita ſublata eſt ab oculis meis, quod nec in illo, nec in alio loco ipſam vnq̄ potui reperire, cum tribus vicibus ita diligenter q̄ſierim, q̄d debuiſſet etiā granū ſinapis inueniri. Notabā etiā qualiter me dicēre virgini, q̄d in magna mentis amaritudine poſitus erā, nullā (vt aſſolebat) cōpaſſionem oſtendit, imo ſubriſit. Et cū dicerē q̄d perdiderā quandā particulā hoſtiæ cōſecratę, mox in nullo mora, eodē vultu ſubiunxit: Nōne vos diligēter q̄ſiſtis, & inuenire nō potuiſtis? Vt q̄d igitur inde habetis triſtitiā. His & alijs indicijs q̄plurimis atq́ ſignis ita fuit mea mēs certificata, q̄d triſtitiā ſimul & q̄rendi ſolicitudinē deponere quodāmodo ſum coactus. Hęc de his mirabilibus, q̄ me conſcio Dñs eſt opatus circa venerabile ſacramentū meritis huius ſacratæ virginis, hic ſcripſi, ne ingratitudinis aut negligentiæ redargutione iuſta poſſem à Deo vel hominibus reprę̄hendi. Nunc autē ad alia tranſeamus, quæ de hac eadem materia percepi ab alijs.

Retulerunt enim mihi q̄plures vtriuſq́ ſexus fide digni, qui aliquando Miſſæ interfuerant, quando ipſa ſumebat hoc ſacramentum: quod clare videbant ſacram hoſtiam euolare de manibus ſacerdotis, & in os eius volando intrare, etiam (vt dicebant) de manibus meis, quando ei conſecratam hoſtiam porrigebam. Et ego quidē de hoc nō clare ꝑpendi, ſed bene ſemp ſentiebā ſtrepitum, quē faciebat hoſtia ſacra quādo in os eius intrabat, ac ſi quaſi lapillus fuiſſet in os eius à longe proiectus violenter. Frater aūt Bartholomęus Dñici, ſacræ paginæ profeſſor, & nunc Prior prouincialis Romanæ prouincię ordinis mei, etiā dicit q̄d quādo cōmunicabat eam, ſentiebat duobus digitis, q̄bus hoſtiā ſacram tenebat, in os eius volando intrare. Hæc aūt ego aſſerere non audeo, nec negare. Sed deuoti lectoris diſcretio iudicet, q̄d credendum in talibus, conſideratis fundamentis gratiarum ſupra recitatarum. Porro plura ſunt ſuperius recitata, quæ replicare foret ſuperfluum, & ideo huius ſacramenti mirabilibus finem hic faciamus. Et de miraculis circa ſanctorum reliquias contingentibus, breuiter diſſeramus, vt finem huic ſecundæ parti ponere valeamus.

Reuelatum eſt huic ſacræ virgini, prout ipſa tā mihi quàm alteri cōfeſſori ſuo ſecrete aperuit, quod in regno cœlorū cū beata ſorore Agnete, de mōte Politiano, & in eodem gradu locari deberet, ipſamq́ habere conſociam beatitudinis ſempiternæ. Quamobrē deſiderabat viſitare ex corde eius reliquias, vt perpetui conſortij q̄d in ęterna vita ſecum habere debebat, arras initiales in hac vita reciperet. Sed ne ignorātia ſanctitatis dictæ ſanctæ virginis Agnetis, te lector impediat ab intelligētia ſignorū inferius narrādorū: noſſe te volo, q̄d dū ex obediētia ſacri ordinis mei apud monaſteriū, in q̄ ſanctū corpus eiuſdē virginis requeſcit Agnetis, ꝑ tres annos & amplius poſitus eſſem ꝓ rectore, ex q̄buſdam ſcripturis q̄ ibidē inueni, & ex relatiōe quatuor ſororū quæ fuerūt eius diſcipulę, & adhuc ſuperuiuebant, Legendam eius tempore iuuentutis meæ ipſe compoſui, breuibuſque

verbis pro tua informatione ſummam ſanctitatis & virtutũ eius hic inſerendo narrabo. Noueris igitur quod virgo illa, licet non ſit catalogo ſanctorum aſſcripta, tanta tamen fuit gratia in benedictionibus à clementia diuina præuenta, quod dũ ex matris vtero naſceretur, lumina clare viſa ſunt in habitaculo vbi mater parturiens habitabat, à cunctis adſtantibus, quæ mirabiliter apparentia, & poſt eius natiuitatis perfectionem ceſſantia, illis qui aderant, oſtenderunt, quanti meriti apud Deum eſſe deberet puella quæ tunc naſcebatur. Tandem in qualibet ſui ætate, virtutibus ſemper potioribus decorata ſimul & augmentata, duo virginum monaſteria condidit: in quorum ſecũdo nunc requieſcit, vbi multis & magnis miraculis claruit adhuc viuens, quæ etiã poſt eius obitum ſunt clarius & multiplicius demonſtrata. Inter alia autem ſigna poſt obitum eius patrata, fuit & eſt ꝙ ſacrum corpus eius virgineum nuſq̃ fuit humatum, ſed adhuc integrum perſeuerat, ac non ſine magno miraculo. Cum enim terrigenæ propter miracula quibus in vita claruerat, vellent corpus eius balſamo condire, vt integrum diutius ſeruaretur, mox de manuum eius & pedum extremitate cœpit liquor precioſiſſimus exire guttatim, qui per ſorores collectus, adhuc in vaſe vitreo conſeruatur, populoq; monſtratur, habens balſami colorem, ſed puto ꝙ maiorem valorem: vt oſtenderet omnipotẽs Deus, quod ſacrum corpus eius virgineum, quod de ſeipſo balſamum mirabiliter & ſupernaturaliter producebat, naturali balſamo non egebat. Inſuper in hora exitus eius, qui fuit in noctis ſilentio, vtriuſq; ſexus infantes, parentum lectulis poſiti, clamabant: Nunc ſoror Agnes eſt egreſſa eſt de corpore, & eſt ſancta in cœlis. Et mane facto, magna turba virguncularum infantium, ſolo Deo iubente, ſe congregauit, nullamq; corruptam ſecum admittere volentes, procuratis candelis, proceſſionaliter cum eiſdem accenſis acceſſerunt ad monaſterium eius, virgineam oblationẽ virgini offerentes. Multa quoq; alia ſigna Dominus per virginem oſtendit ſanctam in conſpectu omnis populi terræ illius. Propter quę miro quolibet anno à cunctis terrigenis honore memoria eius recolitur, & magnorum & multorũ cereorum oblatione deuotiſſime celebratur.

Ad huius igitur virgineum corpus intuendum ſimul & venerandum, virgo Catharina, cuius geſta in præſentiarum referimus, volens accedere, tamq̃ tota obedientiæ filia, prius tam mei q̃ alterius confeſſoris petiuit licentiã: & ipſa obtenta, ſecuti ſumus eam, vt cerneremus finem, & videremus ſi aliquod ſignum operaretur Altiſſimus in cõuentione harum tã electarum virginum ſponſarum ſuarum, ſicut poſtmodũ eſt ſecutum. Nã antequã nos fratres confeſſores eius ſequentes, peruenìremus ad locum, hora qua virgo peruenit, mox clauſtrum monaſterij eſt ingreſſa, & ad corpus Agnetis virginis deuote acceſſit, præſentibus ſororibus quaſi omnibus dicti monaſterij, ac ſororibus de pœnitẽtia beati Dominici comitantibus. Cumq; flexis genibus ad pedes ſe poſuiſſet, & caput inciperet inclinare, vt deuote illos oſcularetur, ſacrum illud corpus exanime deoſculandum pedem alterum, videntibus cunctis, leuauit in altum, eiq; abſq; inclinantis iniuria porrexit. Quod illa perpendens, ex hoc magis humiliata, ſe amplius inclinauit. Sicq; pes virginis Agnetis, ad locũ priſtinũ paulatim reductus eſt. Vbi notanter aduerto, quod Agnes virgo non abſq; myſterio alterum tãtum pedem leuauit propter incredulos. Si enim ambos leuaſſet, credi potuiſſet in exanimi & rigido corpore, quod ex aliqua inclinatione caſualiter facta in parte ſuperiori eiuſdem corporis, partes inferiores naturaliter ſeu accidẽtaliter per ſe leuaſſent in altum. Nunc autem vno ſe tantũ pede leuante, manifeſte monſtratur quod diuina hæc egit virtus ſuper omnem naturam, nec aliqua fictio potuit interuenire. Sed non ſine cauſa hæc interſerere hic decreui. Cum enim ſequenti die perueniſſemus ad locum, nos qui (vt dictum eſt) ſequebamur, inuenimus famã miraculi, quod ſponſus virginum, meritis vtriuſq; virginis erat operatus. Sed cum hoc etiam reperimus quaſdam ſorores monaſterij licet paucas, coram quibus miraculum fuerat patratũ, opus Dei calumniantes more phariſæorum, dicentium: In Beelzebub principe dæmoniorum &c. Quamobrem ego qui poteſtatem à prouinciali Priore illius prouinciæ ſup illud monaſterium acceperam, ſorores omnes iuxta morem ordinis in capitulo congregaui, faciens diligenter inquiſitionem de dicto miraculo ſub præcepto ſanctæ obediẽtiæ. Cumq; omnes quæ affuerant, hoc clariſſime faterentur, vocaui vnam coram me de magis calumniantibus, petens ab ea ſi res ita ſe habuerat, ſicut aliæ teſtificabantur. Quę mox ſponte confeſſa eſt coram omnibus, rem ita fuiſſe geſtam, ſicut illę dicebant. Sed volebat interpretari aliam fuiſſe intentionem beatæ virginis Agnetis in hoc miraculo, q̃ illam.

quam nos credebamus. Cui reſpondi: Chariſſima ſoror, nos de intentione Agnetis, ãte non petimus quidquam: quia te nouimus nec conſiliariam, nec ſecretariam eius: ſed tantum petimus, ſi miraculoſam illam pedis eleuationem vidiſtitqua dicẽte, quod ſic, de calumnia quam protulerat, pœnitentiam ei dedi, ad quam zelus Domini & aliarum exemplum expediens, me induxit. Propter quod magis hoc ſecure ſcripſi.

Cæterum poſt aliquod temporis ſpacium rediens eadem virgo Catharina iterum ad Agnetis beatæ monaſterium, vt duas neptes ſuas, filias videlicet fratris ſui vterini, eodem in monaſterio collocaret ad ſeruiendum Altiſſimo: iterum in viſitatione corporis Agnetis virginis nouum recepit miraculum, nullatenus ſilentio tranſeundum. Venit ſiquidem ad monaſterium ſæpe dictum, & ſicut prima vice fecerat, mox vt monaſterium eſt ingreſſa, ad viſitandum corpus Agnetis virgineum properauit. Quam ſecutæ ſunt ſociæ eius quæ cum ea venerant, & aliquæ ex ſororibus monaſterij. Cum autem peruenit ad corpus, non vt prima vice ad pedes poſuit ſe, ſed ad caput tota gaudẽs acceſſit, forſitan ſicut tota humilis, volens eleuationem pedis vitare. Vel forte memor extitit Magdalenæ, quæ prima vice ad pedes Dñi effudit vnguentum, ſecunda vero ad caput diſcumbentis ipſum effudit. Perueniens autem ad caput, poſuit genas ſuas ſuper genarum Agnetis operimenta ſerica & aurea quæ ſunt ibi, diuq; ſic ſtetit. Sed poſt aliquam moram, ad Lyſam ſuam ſociam & cognatam, quæ adhuc ſupereſt, & mater erat puellarum quas duxerat, ſe vertens humiliter & gaudens, inquit: Cur non perpendis de dono quod nobis de cœlo tranſmittitur? Quare ſic eſtis ingratæ? Ad quam vocem tam Lyſa q̃ aliæ oculos leuantes in altum, viderunt albiſſimũ & minutiſſimũ man, ſeu (vt clarius loquar) m ãna, more pluuiæ ex alto deſcendere, corpuſq; Agnetis ac virginem Catharinam, necnon & cunctas adſtantes ſuæ abundantiæ copia cooperire, ita vt Lyſa prædicta manus impleuerit eiuſmodi granis. Nec ſine cauſa miraculum hoc ibi apparuit. Fuerat enim Agneti virgini, dum ageret in humanis, illud viſitatum ſignum de manna ſuper eam pluente, potiſſime dum oraret, ita vt frequenter puellæ, quas Domino nutriebat, ignorantes myſterium, & videntes cum ab oratione ſurgeret, eius pallium dealbatum, voluerunt illud excutere: ſed ab ipſa modeſte prohibitę, deſiſtebant, prout in eius Legenda recolo me ſcripſiſſe. Sciens igitur Agnes virgo virginem Catharinam ſociam ei futuram in cœlis, ſigno ſibi conſueto cœpit illam ſibi ſociare in terris pariter & honorare. Nec abs re. Nam illud man puritatem & humilitatem ex albedine & paruitate granorum intelligentibus oſtendebat. Quæ duo in vtraq; illarum virginum ſingulariter refulſere, prout mihi potiſſime conſtat per vtriuſq; Legendam, quam non ex meis meritis, ſed pura ſaluatoris miſericordia ſcripſi, iuxta gratiam mihi datam.

Porro huius miraculi teſtes fuerunt omnes ſocię eius, quarum Lyſa ſuperuiuit adhuc, & plures ſorores dicti monaſterij, quæ omnes mihi & fratribus qui mecum erant, teſtificatæ ſunt ſic fuiſſe, narrantes & aſſerentes ſe hoc vidiſſe, quarum multæ iam ex luce migrauerunt, ſed earum teſtimouium adhuc viuit, tam apud me, quàm apud illos fratres qui ſuperſunt, & tunc mecum fuerunt. Lyſa vero de manna quod collegit, pluribus dedit pariter, & oſtendit. Multa quidem & alia oſtendit Deus admiranda per ſponſam ſuam, dum ageret in humanis, quæ non ſunt ſcripta in libro hoc. Hęc autem ſcripta ſunt propter diuini nominis honorẽ & gloriam ac animarum ſalutẽ, necnõ vt nõ inuenirer dono cœleſti ingratus, aut talentum mihi traditum in ſudario (quod abſit) repoſuiſſe, ſed cum qualibuſcunq; gratis vſuris, iuxta modulum meum, omnipotenti Domino aſſignaſſe. Et ſic huic ſecundę parti finem impono, vt tranſeamus ad tertiam de tranſitu eius, ac miraculis tunc patratis & poſt obitũ eius, vt per ternarium numerum ęternę trinitati referantur laudes, & honor, & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

TERTIA

TERTIA PARS.

In qua recitatur obitus ſacræ huius virginis, & miracula poſt facta. Et primo de teſtibus qui fuerunt præſentes in obitu eius, & infoemauerunt autorem, qui & quales fuerunt. Caput I.

VOX eſt veteris ſynagogæ ſanctæ aſcenſum Eccleſiæ admirantis, ac aīæ cuiuſcunq; Chriſto Dn̄o deſponſatæ volatū, cum ſtupore non modico, quæ dicit: Quæ eſt iſta quæ aſcendit de deſerto, delicijs affluens, innixa ſuper dilectum ſuū? Cuius quidem vocis ſententia, ſi huic vltimo noſtro applicetur propoſito, videbitur manifeſte pręmiſſarum duarū vocum duas pręcedentes partes, antecedentium fructum & finem perfectum, pee hanc vocem tertiam demonſtrari ſeu etiā deſignari. Enimuero cuius finis bonus eſt ſecundū prophetam, ipſum quoq; haud dubie bonum eſt. Et à fructibus docet nos Dominus iudicare de arbore bona. Inter fructus aūt, vltimus tenere primatū dinoſcit: quia quod vltimum eſt in opere, primum in int tione eſt agentis: finiſq; eſt ille, qui mouet agentem. Ex quibus omnibus apud intelligentem cōcluditur, ꝙ hæc tertia para cōtinens finem beatum & vltimum fructum bonum virginis huius almæ præcedentes partes coborat pariter & decorat. Eſt ſiquidem videre in hac virgine perverba propoſita, virtutum omnium decorem & excellentiam ſingularem, dum tam admirantur, dicitur: Quæ eſt iſta? Eſt videre adhuc ipſam volatu auium leuiorem per affluentiā ſpiritalem, dū ſubditur: Quæ aſcendit de deſerto, delicijs affluens. Eſt cernere rurſum eidem vnitum Dominum per feruorem & adhęrentiam æternalem, cū vltimo ſubinfertur: Innixa ſup dilectū ſuum. Primum patet in prima parte, in qua ſingularibus, imo ſingulariſſimis gratijs oſtenditur à Domino fuiſſe præuenta, tam in infantili ætate, q̄ etiam in adoleſcentię ſuæ principio, q̄ etiā in deſponſatione mieaculoſa, quæ in vltimo eiuſdem partis capitulo continetur. Secundum in ſecunda parte oſtenditur manifeſte, propter afectum virtutum vel virtuoſorum actuum, quæ recitantur in ea. Ex quibus clare cōcluditur, ipſam in hac valle lachrymarum tales & tantas virtutum aſcenſiones, Dei gratia mediante, diſpoſuiſſe in corde ſuo amore diuino pleno, quod anteq̄ perueniret ad terminum vitæ, ſatagebar quantū poterat anima eius, per frequentiſſimum actū quaſi ante tempus appręhendere brauium, & ſemper currens velociter, modis omnibus ad ſupernum pręmiū vehementiſſime anhelabat. Hoc enim ſum in eius conuerſatione frequentee expertus, ꝙ quādocunq; liberabatur ab occupatiōibus neceſſarijs vel vtilibus animabus, mox quaſi curſu quodammodo (vt ita dixerim) naturali mens eius rapiebatur ad ſumma: quod clariſſime indicabat, q̄ velociter anima eius volabat ad alta continue. Nec mirum, quia motus ille cauſabatur ab igne qui ſemper agit, & ſemper ad ſuperiora mouetur. Ab illo in quā igne, quem ſaluator mundi venit mittere in terrā, & voluit vehementer accendi. Quod luce clarius patuit, quando (vt diffuſe in ſexto ſecundæ partis capitulo recitaui) ex diuini amoris vehementia cor eius ſciſſum à ſummo vſq; deorſum, & anima eius à corpore ſeparata fuit, quod nuſquā de alio vel alia recolo me legiſſe. Tertium autem ex vtroq; prędictoeum pręcedens, in hac tertia parte aperte videbitur, quādo recitabitur qualiter ipſa in termino vitę huius, ſponſo ſuo in paſſionibus ſimilata, eiq; vnita, & ſuper ipſum ſemp innixa, glorioſa cum victoria de hoc ſeculo nequā lætabunda cœlos aſcendit. Quāuis eñ viſa ſit oculis inſipientium mori, nec animalis homo eius gloriam in pręſentiarū percipiat, ipſa tamen in pace in idipſum requieſcens cum ſponſo, quē toto corde dilexit, ſignis & miraculis patenter oſtendit, quanta cum gloria fuerit in cœlos recepta: quę oīa particularius infra patebunt.

Noueris igitur lector bone, quod cū hęc ſacra virgo, me teſte, de mandato felicis memoriæ, dn̄i Gregorij huius nominis papæ xi. acceſſiſſet Flocentiā, quæ peotunc rebellis erat & contumax in cōſpectu Eccleſiæ. pro pace tractanda inter paſtorem & oues, ibiq; multas perſecutiones iniuſtas fuiſſet paſſa, adeo vt euaginato gladio quidam ſatelles diaboli venerit furibundus ad occidendū eam, licet ſola Dei virtute prohibitus fuerit: tandē non obſtantibus minis aut perſecutionibus quibuſcunq;, nullo modo voluit inde recedere, quouſq; defuncto Gregorio, Vrbanus vi. ſucceſſoe eius, pacem fecit cum Florentinis prædictis. Pręconizata igitur pace, ad proprios redijt lares, & circa compoſitionem cuiuſd. m

huiuſdam libri, quẽ ſuperno ſpiritu afflata dictauit in ſuo vulgari, diligentius intendebat. Rogauerat ſiquidem ſcriptores ſuos, qui epiſtolas quas ad diuerſas partes mittebat, ſcribere conſueuerant, quod ſtarent attenti & obſeruarent omnia, prout ſupra diximus, quando iuxta conſuetudinem ſuam rapiebatur à ſenſibus corporeis, & tunc quod dictaret, ſcriberent diligenter. Quod illi ſolerter fecerunt, librumq; cõpilauerunt plenum magnis & vtilibus nimis ſententijs, ei à Dño reuelatis, & vocaliter ab ipſa dictatis in vulgari ſermone. In quo dictamine hoc fuit ſingulare & admirandum, quod totum dictamen ſuit ab ea prolatum tunc tantummodo, quando ex mentis exceſſu ſenſus eius corporei actu proprio priuabantur: quia nec oculi viderunt, nec aures audierunt, nec nares ſenſerunt odorem, nec guſtus ſaporem, nec etiam tactus ad obiectum ſuum moueri poterat pro illa menſura temporis, pro qua erat in illo raptu. Et tamen Domino ſic operante, virgo ſacra in illa ectaſi poſita, totum illum librũ dictauit, vt daretur nobis intelligi, quod liber ille non ex aliqua naturali virtute, ſed à ſola ſancti ſpiritus infuſione proceſſit. Nec dubito quando quilibet intelligens & legens, ac diligenter ſcrutans ſententias libri illius, hanc eandem ſententiam proferet de ipſo. Sed dum hæc Senis agerentur, per ipſam, præfatus dominus Vrbanus papa VI. qui viderat eam in Auinione, dũ eſſet archiepiſcopus Acherontinus, & magnam deuotionem in verbis & moribus eius conceperat, mihi quem nouerat eius eſſe confeſſorem, mandauit ꝙ ei ſcriberem, vt veniret ad vrbem, eius ſanctitatẽ viſitatura, quod & mox feci. Sed ipſa tanq̃ tota plena diſcretione, infraſcripto modo mihi reſpondit: Pater, plures ex noſtris ciuibus & eorum vxoribus, & etiam ex ſororibus ordinis mei, propter nimium vt eis videtur, diſcurſum, quem hucuſq; feci ambulando, hinc mihi ſcandalum non modicum ſumpſerunt, dicentes non decere religioſam virginem ſic paſſim diſcurrere, quamuis autem nouerim me in illis diſcurſibus non offendiſſe, quia ex obedientia Dei & vicarij ſui, ac pro ſalute animarum iui quocunq; iuiſne tamen ſim iſtis materia ſcandali ex voluntate mea, non propono nunc hinc me mouere. Verum ſi Chriſti vicarius vult omnino quod veniam, fiat voluntas ſua, & non mea. Sed ſi ita eſt, faciatis taliter quod appareat per ſcripturam voluntas eius, vt hi qui ſcandalizantur, aperte videant quod nõ ex voluntate mea hoc iter aſſumo. Hac reſponſione percepta, ſum num Pontificem adij, & cuncta ad pedes eius narraui. Mandat ille, quod præceptum ſanctæ obedientiæ ei mittatur vt veniat, quod & per me factum eſt. Illoq; præcepto percepto, ſicut vera obedientiæ filia, feſtinauit & venit ad vrbem, cum comitiua vtriuſq; ſexus non pauca. Sed & longe plures veniſſent, niſi quia ipſa prohibuit. Illi tamen qui venerant, in voluntaria paupertate diuinæ ſe prouidentiæ cõmiſerunt, eligentes magis cum ſacra virgine peregrinari & mendicare, quàm in domibus proprijs abundando, tam ſuaui & virtuoſa conuerſatione carere. Summus autem Pontifex ea viſa gauiſus eſt, voluitq; coram cardinalibus qui tunc aderant, quod verbum faceret exhortationis, potiſſime propter ſchiſma, quod tunc incipiebat. Quod & perfecte fecit, animando vnumquemq; eorum ad fortem conſtantiam verbis & ſententijs plurimis, ac oſtendendo diuinam prouidentiam ſemper adeſſe cuilibet, ſed potiſſime quum ſancta Eccleſia patitur. Et concludendo, quod propter inchoatum ſchiſma in nullo trepidare deberent, ſed agere quæ Dei ſunt, & nullum timere. Cumq; ſua verba compleſſet, Pontifex exhilaratus verba eius reaſſumpſit, vertens ſe ad cardinales, dicens: Ecce fratres dum timidi ſumus, quantum in conſpectu Domini repræhenſibiles reddimur. Hæc muliercula nos confundit. Mulierculam autem voco non in contemptũ eius, ſed in expreſſionem ſexus fœminei naturaliter fragilis, & ad noſtram inſtructionẽ. Iſta ſiquidem naturaliter timere deberet, etiam quando nos eſſemus bene ſecuri: & tamen vbi nos formidamus, ipſa ſtat abſq; timore, ſuiſq; perſuaſionibus nos cõfortat. Magna hinc nobis debet oriri confuſio. Et ſubiunxit: Quid debet timere vicarius Ieſu Chriſti, etiam ſi totus mundus ſe contra eum opponeret? Potentior eſt mundo Chriſtus omnipotens, nec eſt poſſibile quod derelinquat Eccleſiam ſuam ſanctam. His & alijs ſermonibus ſummus Pontifex ſe ac fratres ſuos confortans, virginem ſanctam commendauit in Domino, ac gratias quàm plurimas ſpirituales ei pro ſe ac ſuis cõceſſit. Quo facto, poſt dies aliquos intrauit in mente eius, vt ad Iohannam reginam Siciliæ regni, q̃ inſtigante diabolo, tũc manifeſte rebellabat Eccleſię, & ſchiſmati atq; ſchiſmaticis totalẽ dabat fauorẽ, ſacram tranſmitteret virginem Catharinam, vnà cum quadam alia virgine, quæ Catharina etiam vocabatur, & fuit filia beatæ quondã Brigittæ de Suedia,

quæ. ſ. Brigida fuit iſtis diebus per Bonifaciũ papã ix. catalogo ſanctorum aſſcripta, vt videlicet ambæ q̃ notæ fuerant dictæ reginę, ipſam retraherent à tãto errore. Quod virgo dum ſenſit, nullatenus ſe ab obedientiæ iugo retraxit, imo ſpontaneã ſe obtulit ad euncũ. Alia vero Catharina, videlicet de Suedia, nullo modo voluit illud iter aſſumere, in pręſentiaq; mea omnino negauit. Ego aũt vt fatear imperfectionem meã, tanq̃ modicę fidei, in hoc pontificis propoſito plurimũ dubitaui, cogitaui nanq; ꝙ ſanctarũ virginũ fama eſt nimis tenera: & apparens macula, etiã ſi nõ exiſtat, eas nimis obumbrat. Illa vero ad quã virgines mittebantur, potuiſſet cõſilio ſatellitũ ſathanæ, quorũ habebat copiã, ordinare, ꝙ per ſceleratos viros in via fieret ſacris virginibus inſultus, vt ad ipſam accedere non poſſent, & ſic fruſtrati fuiſſemus fine intento, ipſæq; virgines cum non parua infamia remanſiſſent. Has cogitationes meas ipſi pontifici retulerãt. Qui me audito, parump deliberans intra ſe, ſubintulit: Tu bene dicis, melius eſt ꝙ non vadant. Hæc omnia dum audiente ſacra virgine, decũbente in lectulo, recitaſſem, mox ipſa ſe vertens ad me, alta voce reſpondit; Si hęc cogitaſſent Agnes & Margareta, aliæq; virgines ſanctæ, nunq̃ coronã acquiſiſſent martyrij. Nunqd nõ habemus ſpõſum, q nos poſſit eripere de manibus impiorũ, & inter fœdã hominũ turbã noſtram pudicitiam conſeruare? Vanæ ſunt iſtę cogitationes, & à defectu modicæ fidei procedentes, potius q̃ à vera prudentia. Tunc ergo, licet in memetipſo erubeſcerem de imperfectione mea, tamẽ gauiſus ſum de magna ꝑfectione eius notans & conferens in corde meo firmitatem & ſtabilitatem fidei eius. Verũ quia pontifex decreuerat iter illud virgineum fieri non debere, non fui auſus amplius de materia illa loqui. Sed hoc ſcripſi, vt lector quilibet valeat cernere, in quãto ꝑfectionis apice pedem fixerat virgo ſacra. ¶ Cæterum his ita geſtis, viſum eſt bonum in conſpectu ſummi pontificis dicti, me ad partes Galliæ deſtinare, putans per nuncios Carolum qui tunc erat rex Frãciæ, poſſe ab errore ſchiſmatis, cuius autor eſſe inceperat, reuocare: ſed fruſtra, quia cor Pharaonicum induerat cum duritie eius. Ego aũt percepta eius intentione, cum ſacra virgine contuli: quæ licet diſplicenter, præſentia mea careret, omnino tamen ſuaſit, vt mandatis & votis Pontificis obedirem. Et inter alia dixit mihi: Habeatis pro certo patet, hunc eſſe veriſſimum vicarium Chriſti, quidquid dicant calumniatores ſchiſmatici, & ita volo ꝙ exponatis vos pro hac veritate prædicanda & defendenda, ſicut exponere vos debetis pro veritate Catholicæ fidei. Quod verbum, licet prius hanc eandem veritatẽ nouiſſem, ita me firmauit in propoſito laborandi cõtra ſchiſmaticos impugnantes hanc veritatẽ, q̃d huc uſq; non ceſſo labores aſſumere pro veri Pontificis defenſione, iuxta modulum meũ, & ſemp in anguſtijs & labyrinthis memoria huius verbi me conſolatur. Feci igitur q̃d ipſa cõſuluit, & collum ſubmiſi obedientiæ iugo. Sed ante diſceſſum per aliquot dies ipſa præſciã futurorũ, voluit mecũ conferre de reuelationibus & conſolationibus receptis à Dño, oẽm quidem perſonã excluſit, non quidẽ à loco, ſed à colloquio. Et poſtq̃ per plures horas ſic contuleramus, finito colloquio, ipſa inquit: Vadatis modo ad Deũ, quia credo q̃d amplius in hac vita non loquemur ad inuicem tanta mora, ſicut & modo locuti ſumus. Quod & rei poſtmodum probauit euentus: quia me diſcedente, ipſa remãſit: & antequã redirem, ipſa trãſiuit ad cœlũ, nec merui amplius frui ſacris colloquijs eius, ſaltem ita moroſe. Propter quod, vt puto, volens mihi oſtendere vltimum vale, quando debui aſcẽdere galeã, ipſa perſonaliter venit vſq; ad locũ vbi erat galea: & cũ cœpimus nauigare, genu flexit, & poſt orationem ſignum ſanctæ crucis manu ędidit, lachrymando, ac ſi aperte dixiſſet: Tu fili ſecurus ibis, ſigno ſanctæ crucis te protegente, ſed in hac vita matrem tuam amplius nõ videbis. Quę omnia miro modo fuerunt cõpleta. Nam cum multi eſſent piratæ in mari, ſecuri ab omnibus trãſiuimus vſq; Piſas. Et cum perueniſſemus tute Ianuam, non obſtantibus multis & pluribus galeis ſchiſmaticorum, quæ tunc tranſibãt verſus Auinionẽ, tandẽ vlterius trãſeuntes per terrã, & venientes ad ciuitatẽ quę Vintimiliũ dicitur, ſi p modicum ſpaciũ proceſſiſſemus plus vltra, incidiſſemus in inſidias nobis ꝑparatas à ꝑdis ſchiſmaticis, q me potiſſime intendebant occidere. Sed volente Deo, nobis in dicta ciuitate contrahentibus moram per diẽ, qdam frater ordinis mei, de illis partibus oriundus, miſit mihi quandam literam, dicens: Nullo modo tranſeas Vintimilium, quia paratę ſunt tibi inſidię: nec qſquam, ſi capereris, liberare te poſſet à morte. Quo nouo ꝓcepto, retroceſſi de conſilio cõſocij, mihi per Pontificẽ dati, & Ianuę fixi pedẽ, miſiq; ad Pontificẽ, nuncians q̃ contigerãt, poſtulãs quid me facturum eſſe iuberet. At ille iuſſit vt ibi morarer, & cõtra ſchiſmaticos crucẽ ꝑdicarem.

Hae

Hac igitur occaſione dilatus eſt reditus meus,& interim ſacra virgo curſum vitæ huius fœliciter conſummauit,mirabili (vt infra patebit)martyrio laureata. Quamobrem de his quæ poſt hæc euenerunt,teſtimonium de viſu perhibere non poſſum.ſed illa quæ ſcribam,habui vel per epiſtolas eius,quas mihi ſæpius tempore intermedio miſit,narrādo quæ ſibi contigerant:vel habui à perſonis vtriuſq; ſexus,quæ fuerunt cum ea aſſidue vſq; ad exitum eius,& poſt exitum eius viderūt ſigna magna,que per ſponſam ſuā oſtēdit altiſſimus:vel in ſcriptis reperi quorundam filiorum eius ſpiritualium intelligentium,qui quędam notabilia ſcripturæ commendauerūt in latino & etiam in vulgari ſermone,vt omnibus eſſent nota.

¶ Verum ne allegando teſtes in generali,lectorem videar ſubornare, ipſos & ipſas nominaliter hic exprimā,vt fides non mihi,ſed eis tanq̄ dignioribus adhibeatur. Noui enim quod ipſi & ipſæ eam perfectius in ſacris actibus ſunt imitati,& ideo perfectius eius actus intellexerūt. Nomina vero ſunt hæc, incipiendo à ſexu fœmineo,quia magis aſſidue erant cum ea. Alexia de Senis,ſoror de pœnitētia beati Dominici,quæ erat licet poſterior tempore in eius diſciplinatu,prior tamen (mea ſententia) in virtutum perfectione. Hæc iuuētutis ſuæ tempore viro nobili & ſciētifico viduata,mox ſpretis oblectationibus carnis & mundi,ſanctæ virgini tam feruenter adhæſit,q̄d habitum eius conuerſationis accipiens,nunq̄ poterat ſeparari ab ea. Vnde diſtractis cunctis quæ prius poſſiderat, & pauperibus iuxta eius conſilium erogatis,ieiunijs,vigilijs & alijs aſperitatibus propriam carnem affligens,orationi & contemplationi,magiſtram ſuam imitando, vacabat aſſidue. In hiſq; taliter perſeuerauit,& tam perfecte,q̄d (niſi nimium fallar) ipſa virgo ſacra in fine vitæ cuncta ſecreta reuelans ei, voluit quod dictam Alexiam loco ſui haberent poſt tranſitum eius,& eam imitarentur. Et hanc inueni viuentem in vrbe, quando primo reuerſus ſum,& de multis me informauit,ſed paruo poſt tempore tranſiuit ad cœlum,ſequens illā quā dilexerat tanto cum feruore in domino. Et hæc prima fuit informatrix eorum,quæ me abſente contigerunt. Secunda dicebatur Franciſca de Senis. hęc mentem deuotiſſimam habuit deo,& ſanctæ huic virgini cordiali dilectione coniunctā. Quamobrem eadem Franciſca mox viro defuncto,habitum quem ſacra virgo geſtabat aſſumens,tres filios qui de dicto viro ſuo ſibi remāſerant,ad ſeruitiū dei in ordinem prędicatorum poſuit,quos oēs præmiſit ad cœlum,me teſte,antequam moreretur:& tēpore peſtilentiali laudabiliter omnes vitam finierūt,vt mihi conſtat. nec ſine miraculoſa operatione altiſſimi,precibus huius virginis impetrata,prout in capitulo de miraculis operatis circa ſalutē animarū,in ſecunda parte huius operis memini me dixiſſe. Hęc etiam Franciſca poſt Alexiam modico tempore ſuperuixit,ſed de multis me informauit vna cum alijs. Tertia vero ſacræ virginis ſocia, adhuc ſupereſt,quæ Lyſa vocatur. cuius fama in vrbe noſcitur,potiſſime à conuicinis vici vbi moratur. Hanc idcirco non cōmēdo,quia viuit,& quia etiam fuit vxor germani eiuſdem virginis: ex quo forſitan apud incredulos teſtimonium eius redderetur ſuſpectum,licet nouerim eam in omnibus ſemper eſſe veridicam.

¶ Cæterum viros reperi poſt obitum eius q̄plures,qui conſummationi eius interfuerunt. ſed quatuor tantum nomino in pręſenti,quos noui omni virtute conſpicuos & decoros. Horū autē duo iam ſecuti ſunt eā ad cœlum:duo vero adhuc ſuperſunt. quorum quēlibet particulariter nominabo & deſcribam propter incredulos. Et primus quidem horum certe ſanctus fuit re & nomine. Vnde & frater ſanctus dicebatur à nobis. Hic Teranenſis origine,deſerens parentes propter deum & patriam, Senas deuenit, vbi triginta annis vel eo amplius (ſi non fallor) anachoreticā vitam duxit, viuens ſine quęrela,cum conſilio ſemper religioſorum literatorum & deuotorum. Hic in ſenectute ſua inueniens precioſam hanc margaritam,virginem ſcilicet Catherinam, dimiſſa quiete cellę ac priori modo viuendi,vt non tantum ſibi,ſed & alijs vtilis eſſet,ſecutus eſt eam,potiſſime propter ſigna & miracula,quæ tam in ſe q̄ in alijs videbat quotidie,aſſerens q̄d maiorem quietem & mentis conſolationem necnon & profectum virtutum inueniebat ſequendo eam,& audiēdo doctrinā ipſius,q̄ vnq̄ reperiſſet in ſolitudine cellę. Singulariter autem inueniebat profectum in patientia. cum enim pateretur continue quādā infirmitatē cordis nimiū afflictiuā,nō modo patiēter,ſed etiā lętāter eā à virgine ſacra didicerat tolerare. de q̄ altiſſimo gratias referebat. Hic me de pluribus q̄ me abſente acciderāt informauit. Sed nō poſt lōgo tēpore dū iterū me abſētaſſem,trāſiuit poſt

M magiſtram

magiſtram ſuam ad cœlum. Secundus fuit quidam iuuenis ætate, moribus canus, Florē-
tinus origine: ſed omnibus (meo iudicio) virtutum floribus edornatus, qui Barductius
dicebatur. Hic relictis parentibus ac germanis, ac propria patria, ſacram virginem eſt
ſecutus ad vrbem, & vſq; ad tranſitum eius permāſit. quem ipſa ſacra virgo poſtmodum,
vt comperi, tenerius cæteris diligebat. & puto propter puritatem eius, quam æſtimo eſſe
virgineam. Vnde nō mirum, ſi virgo virginem diligebat. Hinc tranſiens ex hoc mun-
do virgo ſancta, mandauit ꝙ mihi adhęreret, ac iuxta meam diſpoſitionem duceret vi-
tam ſuam. Quod ideo puto eam mandaſſe, quia nouerat ipſum paruo tempore in cor-
pore moraturū. Mox enim poſt virginis obitū Baeductius infirmitatem incurrit, quam
medici phthiſim appellant. & licet quandoq; meliorationē videretur accipere, de illa ta-
mē vltimo eſt extinctus. Timens enim ego ne aer Romanus ei noceret, miſi eum Senas,
vbi poſt non longum tempus migrauit ad Chriſtum. Teſtimonium autem perhibent
qui migrationi eius interfuerunt, ꝙ dum eſſet in vltimo ſpiritu, in altum ſuſpiciens, io-
cunda facie cæpit ridere, & ſic cum riſu lætitiæ tradidit ſpiritum, ita vt etiā extincto cor-
pore apparerent ſigna iocundi riſus poſtmodum. Quod æſtimo accidiſſe, quia illā quam
in hac vita veri cordis charitate dilexerat, in tranſitu ſuo ſplendore amictam ſibi cerne-
bat cum lætitia occurrentem. Hic etiam me de pluribus que in abſentia mea contige-
rant, informauit, cui omnimodam adhibui fidem, ſicut ſi egoipſe vidiſſem, propter mag-
nas virtutes quas in eo fui expertus. Tertius horum fuit & eſt quidam iuuenis Senenſis,
dictus Stephanus de Maconibus, de quo ſuperius memoriam feci: quem idcirco diffuſe
non laudo, quia adhuc eſt in via, in qua nemo tute laudatur. Sed vt ſaltem deſignem eum,
Hic fuit vnus de ſcriptoribus virginis ſacrę, qui tā epiſtolas quas dictabat, q̄ librum quem
conpoſuit, pro parte conſcripſit. Et intantum ei adhæſit, ꝙ vtroq; parente tribuſq; ger-
manis relictis, vna cū propria patria, virginem ſequebatur quocunq; iret. Hunc eadem
virgo dum eſſet in tranſitu, aduocans, ait: Fili, voluntas dei eſt, ꝙ relicto totaliter ſeculo
religionē Carthuſienſem ingrediaris. Quod pręceptū deuotus filius deuote aſſumens,
executioni perfecte mandauit. Sed patētibus factis oſtēſum eſt & quotidie oſtēditur amplius,
pręceptum illud de ore altiſſimi proceſſiſſe. Nunq̄ enim me recolo in ordine illo vidiſſe
vel audiuiſſe tam celebrem profectum virtutum in vno ingrediente. Mox namq; vt fe-
cit profeſſionem factus eſt Prior: taliterq; in illo prioratu ſe habuit, ꝙ poſtea non vaca-
uit à prioratu: & nunc actu eſt prior in Mediolano, & cum hoc Viſitator multorū con-
uentuum ordinis ſui, magnæq; famæ vbiq;. Hic notauit & ſcripſit quædam, quæ conti-
gerunt in trāſitu ſanctæ virginis, meq; verbo plenarie informauit. Hic etiam totus qua-
ſi legendę huius teſtis eſt meus, ita vt dicere poſſum cū euangeliſta Iohanne: Ille ſcit quia
vera dicit. Ille ſcilicet Stephanus Carthuſienſis, ſcit quia vera dicit. Raimundus ordinis
prędicatorum, qui licet immeritus & indignus, compoſuit hanc legendā. Quartus & vl-
timus premiſſorum virorum me informantium, fuit & eſt Nerius ſeu Rainerius de Pa-
gla de Senis, filius quondam Lādoccij. Hic poſt tranſitum ſanctæ virginis anachoreticam
vitam duxit, ſicut in pręſentiarum etiam ducit. Hic fuit vna cum prędicto Stephano &
Baeduccio ſcriptoribus tam epiſtolarum q̄ libri eius. ſed prior tempore cæteris, ſecutus
eſt ſponſam Chriſti, relicto patre qui tunc viuebat, & omnibus attinentibus ſuis. Et quia
diuturno tempore nouit virtuoſos actus virginis almæ, idcirco ipſum inuocaui & habeo
in conteſtem huius legendæ vna cum fratre Stephano ſupradicto Carthuſienſi. Hi pa-
riter & hæ dicto & ſcripto informauerunt me de his quæ facta ſunt in abſentia mea, tā
ante tranſitum q̄ in tranſitu huius ſacrę virginis, de qua ſermo. Vnde data tibi fide lector
chariſſime de dicendis, finem huic primo capitulo imponamus.

¶ De his quæ contigerunt per annū cum dimidio ante obitum ſacrę vir-
ginis, & de martyrio q̄d ſuſtinuit à dæmonibus, de quo tandem mor-
tem incurrit corporalem Caput II

POſtq̄ vt ſupra retuli, à ſponſa Chriſti receſſi ex iuſſione ſummi pontificis, ea re-
manente in vrbe, plurima contigerunt narratione digna, quorum aliqua, licet
pauca, ſuperius ſunt recitata. Sed nunc illa tantum, quantum conceſſeris domi-
nus, recitabimus, quæ oſtendunt fidelibus fœlicis finis lucidam ſanctitatem, &
quaſi quædam præludia introitum eius ad gloriam præceſſerunt. Noueris ergo lector,
quod ſancta virgo videns in eccleſia dei pro qua ſemper ardebat, tanta mala ſuccreſcere
per illud nefandum ſciſma, q̄d (vt ſuperius diximus) ipſa præuiderat, cernensq; vicarium

leſu

Ieſu Chriſti vndiq; vexationibus & perſecutionibus circundatum: ſiebant ei lachrymæ
panes die ac nocte, nec ceſſabat clamare ad dominũ, vt pacem redderet eccleſiæ ſuæ ſan-
ctæ. Cõſolatuſq; eſt eam aliqualiter dominus, quia per annum anteq̃ ipſa migraret, eo
dem die quo ipſa reuoluto anno poſtmodũ obijt, dedit duplicem victoriã eccleſię ſanctę
ſuæ ac ſummo pontifici, tã de caſtro ſcilicet ſancti Angeli, q̃d in vrbe ſchiſmatici vſq; in
illam diem tenuerant cum magno vrbis diſturbio, q̃ de gentibus quibuſdam armigeris
quæ pro ſchiſmaticis patriam totam vexabant, & tunc fuerunt debellatæ totaliter, cap
tis principalibus & multis occiſis. Quo facto, põtifex qui non poterat habitare apud ec
cleſiam principis apoſtolorum, vt ſolebat, propter caſtrum prædictum, de cõſilio ſacræ
virginis ad eandem acceſſit eccleſiam pedes & abſq; calceamentis, quem vniuerſus popu
lus eſt ſecutus cum non parua deuotione, gratias agentes altiſſimo de his & alijs benefi-
tijs eius. Et ſic ſancta eccleſia cũ ſuo pontifice cœpit aliqualiter reſpirare, virgoq; ſacra ex
his eſt pauliſper conſolata. Sed renouati fuerunt mox eius dolores, quia ſerpens antiquus
quod non poterat per vnam viam attentare, attentauit per aliam magis periculoſam &
duram. Quod enim facere non poterat per extraneos & ſchiſmaticos, attentauit facere
per intrinſecos & domeſticos fidei. Nam cœpit ſeminare diſcordias inter populum vrbis
& pontificem, qui creuerunt tantum, ꝙ aperte cõminabatur populus inteniare mor-
tem pontificis. quod ſentiens virgo ſancta, nimis afflicta, ad conſuetum recurrit oratio-
nis refugium, & totis conatibus aſſidue ſponſum ſuum exorans, vt nullo modo permit-
teret fieri tantum nephas. Quod dum ageret, vt ipſa mihi ſcripſit per quandam ſuam
epiſtolam, vidit in ſpiritu totam vrbem plenam dæmonibus, qui, vndiq; populum inci-
tabant ad paricidij ſcelus, & contra orantem virginem horribiles dabant clamores, di-
centes: Maledicta tu niteris nos impedire, ſed nos te horrenda morte infallibiliter occi-
demus. Quibus illa nihil reſpondens, prolixius ac feruentius orationi inſtabat, petens à
domino, vt pro nominis ſui honore ac pro remedio eccleſię ſuæ ſanctæ, que tunc tan-
tis turbinibus quatiebatur, vellet dæmonum deſideria ex toto fruſtrare, & vicariũ ſuum
illæſum ſeruare, nec permitteret ꝙ populus ille tantum peccatũ & tam inmane nephas
conmitteret. Reſponſumq; ſemel recepit à domino: Sine hunc populũ qui quotidie no-
men meũ blaſphemat, cadere in hoc malũ, vt poſtmodum propter hoc grande crimen
vindicem & deleam eũ, quia iuſticia mea exigit, vt amplius non ſuſtineã iniquitates ipſo-
rum. At illa tunc magis orabat feruẽter his verbis in ſententia vel in ſenſu: Clementiſſi
me domine, tu noſti qualiter ſponſa, quã proprio ſanguine redemiſti, per totũ quaſi or-
bem prochdolor laniatur: Noſti etiã quã paucos habeat adiutores & defenſores. Nec
latere poteſt, qualiter vſurpatores & hoſtes eius, deſiderent vicarij tui mortem & ſcanda
lum. Si hoc malum eueniet, non tantum huic populo, ſed toti populo chriſtiano, & eccle-
ſię tuæ ſanctæ nocebit grauiſſime. tempera igitur iram animi tui domine, & noli deſpice
re populum tuum, quem tam grandi pretio redemiſti. In hac diſputatiõe, ſi non male re
colo, plures occupauit dies ac noctes, cum magna corpuſculi ſui afflictione pariter & la-
bore. Illa ſemper orante, dominoq; ſuam iuſtitiam allegante, ac dæmonibus contra eam
clamantibus, vt eſt ſcriptum. Tantus feruor erat orantis, ꝙ ſicut ipſa tunc mihi ſcripſit,
niſi dominus (vt modo eius loquar) circulaſſet fortitudine corpus eius, ſicut veges ſolet
circulis roborari & ſtringi, abſq; dubio corpuſculum totaliter defeciſſet & concrepuiſſet.
Sed finaliter in tam arduo bello cum eiuſdem corpuſculi tormento mortali, vicit & obti
nuit virgo. Nam domino (vt dictum eſt) ſuam iuſtitiã allegante, reſpondit: Domine, ex
quo aliter fieri non poteſt quin fiat iuſtitia iſta, ſupplico non ſpernas preces ancillę tuę,
ſed quicquid pœnalitatis debetur ſuper hunc populum, fiat ſupra corpus meum. libentiſ
ſime namq; pro tui nominis honore ac pro eccleſia tua ſancta bibam hunc calicem paſſio
nis & mortis, ſicut ſemper teſte tua veritate, optaui, ex quo tuum amorem te donante
concepi toto corde ac tota mente. Ad hanc vocem plus mentis q̃ corporis huius virgi-
nis ſacræ, conticuit vox diuina, quæ loquebatur in eius mẽte. Datur per hoc intelligi, ꝙ
ita fieret vt petebat. Factumq; eſt, ꝙ ex illa hora ceſſauit primo paulatim & tandem tota
liter murmur in populo illo: ſed totam paſſionem virgo virtutibus plena portauit. Nam
infernales illi ſerpentes ſuper virginale corpuſculũ licentia obtenta, ex diuina permiſſio-
ne, tanta cum crudelitate ſuum oſtenderunt furorem, q̃d (vt retulerunt mihi præfati te-
ſtes) non eſſet apud illos qui nõ viderunt, credibile id, quod ipſi oculata fide viderunt.
Tantis enim illud corpuſculum vltra ſolitum languoribus quotidie amplius angeba-

 tur,

tur,quod ſere pellicula ſine medio oſſibus adhęrente,non viuum,ſed iam à terra cõſumptum potius apparebat:& cũ hoc nihilominus ambulabat,orabat & laborabat,aſſidueq; oculis videntium plus monſtrum repreſentabat,q̃ aliquid naturale. Creſcebãt tormenta pœnarum in corpore illo continue,quibus conſumebatur ad ſenſum,nec ceſſabat tamen virgo ab oratione continua,imo feruentius ſolito & diutius orationi vacabat. Filij vero & filiæ,quos & quas in Chriſto genuerat,ſecunq; tũc habebat manifeſte videbant ſigna percuſſionum & verberum ab hoſtibus infernalibus illatorum, nec poterant aliquod remedium adhibere:tamen quia diuinæ voluntati non poterant reſiſtentiam facere,tum etiam quia virgo ipſa licet corpore deficeret,granditate tamen animi lętantiſſime currebat ad pœnas, quas vtiq;(vt à predictis teſtibus habui, & per literas eius mihi tranſmiſſas percepi)quanto magis orabat,tanto acrius ſuſtinebat. Nec deerant(vt ipſa mihi ſcripſit)voces terribiles inter ipſa tormenta,quibus eam dæmones ſingulariter affligebant,horribiliter exclamantes: Maledicta quæ ſemper & vbiq; nos es hactenus perſecuta,venit nũc tempus,in quo ſumemus de te plenam vindictam, tu nos hinc expellis, ſed nos te de hac vita corporea excludemus. His autem verbis ſociabãt etiam verbera, de quibus iam ſupra dictum eſt. Taliq; modo à dominica Septuageſimæ vſq; ad penultimam diem Aprilis, in qua migrauit, paſſa eſt ſacra virgo paſſiones vſq; ad felicem eius migrationem,per dies quaſi ſingulos capiẽtibus incrementũ. In quo tempore vnum(vt ipſa mihi ſcripſit)mirabile contigit,quia cum prius cõſueuiſſet ipſa propter iliacas paſſiones & aliquas alias,quas ſemper eſt paſſa,vſq; ad horam tertiarum auditum Miſſæ ſuæ differre illo tempore per quadrageſimam cõtinuauit, ꝙ ſemper omni mane accedebat ad ſancti Petri principis apoſtolorum eccleſiam. Ibiq; Miſſa audita,prius diutius orabat, & tandem reuertebatur ad domũ in veſperis,vbi non niſi in lectulo decumbens poterat inueniri. In quo quidam lectulo ſi quis eam intuebatur,iuraſſet ꝙ non poſſet ſe inde mouere. Cum autem ſequens mane apparuiſſet,ſurgebat & ambulabat de loco,qui dicitur via Papæ. In qua domus habitationis eius erat,ſcilicet inter Mineruam & campum Floris,vſq; ad ſanctum Petrum peditando velociter,ꝙ iter quemlibet ſanum notabiliter fatigaret. Sub hoc autem euẽtu vocata de cælis, aliquibus diebus decubuit inmobiliter. Et tandem die qua ſupradiximus,ſcilicet die viceſimanona menſis Aprilis,quæ fuit dominica,ſciſicet anno domini M.CCCLXXX. qua die celebrabatur feſtum beati Petri martyris ordinis prędicatorum,circa horam tertiarum,migrauit ad Chriſtum. Multaq; notabilia illo in tẽpore geſta ſunt,quę in ſequẽtibus capitulis,quãtũ cõceſſerit dñs,eius meritis,breuiter diſſeremus. Vnde hic pręſenti capitulo finem ſimpliciter ìponamus.

¶ Qualiter hæc ſacra virgo cupiebat diſſolui & eſſe cum Chriſto, vt probatur per vnã orationẽ, quam fecit & poſuit in fine libri, quẽ ipſa dictauit,cuius libri epilogus vna cum dicta oratione ponitur de verbo ad verbum in latino,ſicut ipſa dixit in vulgari. Caput III

Appropinquante igitur termino curſus vitæ corporeę virginis huius ſacræ,ꝑ diuerſa ſigna oſtendebat dominus gloriam,quam conſũmatis laboribus & languoribus in breui donaturus erat ſponſæ ſuæ in cælis ,correſpodentem donis gratiæ quibus dotauerat eam in terris. Inter alia vero ſigna quibus perfectionem mentis eius volentibus conſiderare oſtendit,fuit,ꝙ deſiderium eius quotidie accẽdebat amplius,vt caperet diſſolui & eſſe cũ Chriſto:vt veritatem quam de ipſo in via contemplabatur per ſpeculum,clare & aperte intueretur in patria. Quod quidem deſideriũ tanto plus in corde ipſius creſcebat,quanto perfectius lux ſupernaturalis eius in mẽte diffudebatur ex alto. Vnde circa biennium ante tranſitum eius, tanta claritas ei veritatis diuinitus eſt aperta,quod coacta eſt ipſam per ſcripturam effundere,ac ſcriptores ſuos rogare, ſicut ſuperius tactum eſt,vt cum in extaſi poſitam eam ſentirent, ad ſcribendum eſſent parati quidquid ab ore ipſius audirẽt. Sicq; in breui tempore compoſitus eſt quidam liber,qui continet quendam dialogum inter vnam animam,quæ quatuor petitiones petebat à domino,& ipſum dominum reſpondentem,ac eam de multis vtiliſſimis veritatibus informantem. In cuius quidem libri vltimo duo ponuntur quę iudicaui fore perutile hic inſerere:tum propter vtilitatẽ legentiũ,tũ etiam cauſa oſtendendi deſideriũ ſupraſcriptũ fuiſſe ꝑfecte in mẽte huius virginis benedictę. Nec ab re forſitan hic hæc duo ponunt̃,quia motus eſt naturalis conditio in finem intendi. Et finẽ dñm Ieſum diligenter Iohannes euangeliſta teſtatur,nec non & vniuerſi finem,primam veritatem eſſe,nullus ſacræ ſcientiæ ſciolus dubitat. Verum ne quiſquam putet quod doctrinæ

ſeu orationi,quam vel quas de dicto libro ſumendo,huc tranſtuli,aliquid addam de meo, ipſam veritatem primam de qua eſt ſermo,inuoco teſtem & iudicem, ꝙ prædicta duo, ſicut ſtant in libro,quem ipſa dictauit,de vulgari tranſtuli in Latinum, nullam addendo ſententiam vel aliquid immutando,imo quantum ſciui & potui, ſeruaui ordinem verborum eius,& conatus ſum quantum Latina locutio patitur,transferre de verbo ad verbum:quãuis ſtrictiſſime loquẽdo,hoc fieri forſitan vſqꝫquaqꝫ nõ poſſit, quin quandoqꝫ aliqua interiectio,copula,vel aduerbium in Latino ponatur, quod poſitũ non fuerat in vulgari.Sed hęc non habent ſenſum immutare,nec etiam augmentare, ſed potius locutionis per ordinẽ ornare ſenſum,ſeu ſententias apertius declarare. Duo vero illa inſerenda ſunt hæc,videlicet primo quidã epilogus dicti libri in fine poſitus, qui cuncta breuiter recitat,quæ in eodẽ libro prolixe ſunt poſita.Secundum aũt eſt quædã oratio,quã ipſa virgo fecit poſt omnia,per quã oſtenditur,quantum deſiderabat diſſolui & eſſe cum Chriſto. ❡Recitat igitur virgo ſancta in fine libri ſæpius nominati, Dñm Deum patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti,ſic animã illã allocutũ fuiſſe circa finẽ dialogi, poſtq̃ de obedientia perfectorũ fuerat diu locutus, dicendo: Modo dilectiſſima & chariſſima filia ſatisfeci deſiderio tuo,à principio vſque ad vltimũ finẽ,quẽ feci loquẽs de obediẽtia. Nam ſi bene recordaris,in principio tu petiuiſti à me cum anxietate deſiderij, ſicut ego te feci petere,vt facerẽ creſcere ignem charitatis meæ in aĩa tua. Tu,inquã,petiuiſti quatuor petitiones,quarũ vna fuit pro te ipſa,cui ego ſatisfeci,illuminãdo te lumine veritatis meę,& oſtendendo tibi modũ,ꝙ mediante lumine fidei, cũ cognitione tui & mei, per modũ quẽ tibi declaraui,tu veniebas ad notitiã veritatis. Secunda petitio quam tu petiuiſti,fuit,ꝙ ego facerẽ miſericordiã mundo. Tertia petitio fuit pro corpore myſtico.ſ. Eccleſiæ meæ,rogando me ꝙ ego auferrẽ tenebrã perſecutionis quã patitur, & petebas ꝙ ego punirẽ iniqtates illorum ſup te Hinc ego oſtendi tibi, q̊d nulla pœna finita, ſiue data tẽpore finito,ex ſeipſa ſola poteſt ſatisfacere pro culpa cõmiſſa contra me,qui ſum bonum infinitũ:ſed tamen ſatisfacit,ſi fuerit vnita cũ contritione cordis & deſiderio aię. Modũ aũt qualiter ſatisfacit,declaraui tibi. Adhuc etiã reſpõdi tibi,quod ego volo facere miſericordiã mundo,oſtendẽdo tibi q̊d miſereri mihi propriũ eſt. Vnde propter inæſtimabilem miſericordiã & amorẽ quẽ gerebam ad hominẽ,miſi vnigenitũ filium meũ & verbũ,q̊d ſeu quẽ,vt tibi clarius demonſtrarẽ,aſſimilaui vni ponti,q attingit à cœlo vſqꝫ ad terram:& hoc propter vnionẽ, quæ facta eſt in ipſo inter naturam diuinã & humanã. Item vt illuſtrarem te magis lumine veritatis meæ,oſtendi tibi qualiter ad iſtũ pontem aſcendebatur per gradus tres, id eſt,cũ tribus potẽtijs animę. Itẽ de iſto verbo põte tibi oſtenſo,feci aliam figuram,figurãdo in corpore eius dictos tres gradus,ſicut tu noſti. Primũ in pedibus,ſecundũ in latere ſeu coſta perforata,& tertiũ in ore. In quibus poſui tres ſtatus animę.ſ.ſtatum imperfectũ,ſtatum perfectum,& ſtatũ perfectiſſimũ: in quo attingit & peruenit ad excellentiam vnitiui amoris,oſtendẽdo tibi in quolibet,quid eſt illud quod aufert imperfectionẽ,& per quam viam itur,& de occultis deceptionibus dęmonũ,& de proprio amore ſpirituali,loquendo etiã tibi de rẽphenſionibus in tribus iſtis ſtatibus,quas fecit clementia mea. Et primam rẽphenſionem poſui, quod facit hominibus in vita,antequã de corpore tranſeant. Secundã in morte, quantũ ad illos qui moriuntur in peccato mortali ſine ſpe,de quibus ego poſui tibi,quod ibant ſub põte per viã diaboli,tibi narrando miſerias talium. Tertiam vero repręhenſionem faciet in generali iudicio,& locutus ſum tibi aliquid de pœnis damnatorũ,& de gloria beatorum, quando vnuſquiſqꝫ receperit proprium corpus. Item promiſi tibi & iterũ promitto,q̊d cũ multa ſufferentia ſeruorum meorum reformabo ſponſam meã,inuitando vos ad ſuſtinendum, & conquerendo tecum de iniquitatibus malorum miniſtrorum, & oſtendendo tibi in quanta excellentia ego poſui eos,& reuerentiam quam ego requiro & volo, quod ſeculares laici exhibeant eis. Reſpondendo tibi etiam, quomodo propter ipſorum defectus non debet diminui reuerentia erga eos,& quantum eſt diſplicibile & contrarium voluntati meæ. Et locutus ſum tibi de virtute illorum qui viuunt ſicut angeli,tangendo ſimul cum hoc de excellentia ſacramẽti altaris. Itẽ quia loquendo de dictis tribus ſtatibus aię, voluiſti ſcire de ſtatibus lachrymarum, & vnde lachrymæ procedunt, narraui tibi cõcordando ſtatus lachrymarum cum ſtatibus animæ: & dixi tibi, quod omnes lachrymæ exeunt de fonte cordis,& ordinate aſſignaui tibi cauſam huius & quatuor ſtatuum lachrymarum,& de quinto ſtatu qui generat mortem etiam tunc dixi tibi. Reſpondi

quartæ petitioni tuæ, qua me rogaſti, quod prouiderem ſuper caſu quodam particulari
qui contigerat. Nam ego omnia iſta declaraui, & tibi diſſerui de prouidentia mea tam
in genere quam in ſpecie, incipiendo a principio creationis vſq; ad finem mundi, qua-
liter omnia feci & facio cum prouidentia ſumma & diuina, dando & permittendo quid-
quid datur uobis, ſiue tribulationes, ſiue conſolationes ſpirituales atq; temporales, om-
nia propter bonũ ueſtrum, ut ſanctificati ſitis in me, & ueritas mea perficiatur in uobis.
Veritas enim mea fuit & eſt iſta, quod ego creaui uos, ut haberetis uitam æternam: quã
quidem ueritatem uobis manifeſtaui cum ſanguine unigeniti uerbi & filij mei. Itẽ in ul
timis ſatiſfeci deſiderio tuo & promiſſioni, quam feci tibi, narrando ſcilicet tibi de perfe
ctione obedientiæ, & de inperfectione inobedientię, & vnde procedit, & quid eſt illud q̃d
uobis aufert obedientiam. Nam poſui eam pro una claui generali, & ſic eſt. Et dixi etiam
de particulari, & de perfectis & imperfectis, tam intra religionem q̃ extra, de quolibet lo
quendo diſtincte. Et de pace quam dat obedientia, & de guerra quam facit inobediẽtia,
& quantum inobediens decipit ſemetipſum. Addendo & ponendo ꝙ propter inobedi
entiam Adæ mors uenit in mundum. Modo ego pater æternus ſũma & æterna ueritas
concludo tibi, quod per obedientiam unigeniti filij & uerbi mei, uos habetis uitam.
Et ſicut omnes a primo ueteri homine contraxiſtis mortem, ſic omnes qui uolunt por
tare clauem obedientiæ, contraxiſtis uitam a nouo homine Chriſto dulci Ieſu. de quo
ego feci uobis pontem, poſtquã fracta fuit uia cæli, ut poſſitis tranſire per iſtam dulcem
uiam & rectã, quę eſt vna & recta veritas lucida, cum claui obedientię, & ſic tranſitis per
tenebras huius mundi abſq; offenſa, & ultimo claui uerbi mei aperitis cælum. Modo er
go inuito te & alios ſeruos meos ad fletum, quia cum fletu & cũ humili & cõtinua oratio
ne, uolo facere miſericordiam mundo. Curras mortua per hanc uiam ueritatis, & non
poſtea reprehenderis de motu lento, quia plus requiram à te nunc q̃ prius, ex quo mani
feſtaui tibi meipſum in veritate mea. Et aduertas ne egrediaris de cella cognitionis tui ip
ſius, ſed in ipſa expandas & conſerues theſaurum, quem dedi tibi. Qui quidem theſau-
rus eſt vna doctrina veritatis, fundata ſupra firmam petram viuam, Chriſtum ſcilicet,
dulcem Ieſum, quę doctrina veſtita eſt luce per quam diſcernuntur tenebrę. Iſtam ergo
induaris in veritate dilectiſſima filia. Tunc anima illa, poſtq̃ viderat oculo intellectus, &
mediante lumine fidei ſanctiſſimę cognouerat veritatem & excellẽtiam obedientię, audi
uiſſetq; eam cum recto ſenſu, ac guſtaſſet eam cum affectu, & cum ineffabili deſiderio, ſpe
culando ſe in diuina maieſtate, gratias ei referebat, dicens:

Gratias tibi pater, quia non deſpexiſti me facturam tuam, nec auertiſti faciẽ tuam a me,
nec deſideria mea deſpexiſti, tu enim lux, non attendiſti tenebras meas: tu uita, non attẽ
diſti mortem meam: nec tu medice contemſiſti grauem infirmitatem meam. Tu puri-
tas ęterna, non contempſiſti me plenam luto & multis miſerijs: tu infinire me finitam: tu
ſapientia, me quę ſum ſtultitia. propter iſta & infinita alia mala & defectus innumeros q
ſunt in me, non me ſpreuiſti, nec me ſpreuit ſapientia tua, bonitas tua, clementia tua, infi
nitum bonum tuum, imo in lumine tuo dediſti mihi lumen, in ſapientia tua cognoui ve
ritatem, in clemẽtia tua inueni charitatem tui & dilectionem proximi. Quis ergo te ad
hoc coegit? non mea aliqua virtus, ſed ſola charitas tua. Hic igitur idem amor te cogat ad
illuminandum oculum intellectus mei lumine fidei, vt intelligam & cognoſcam verita
tem tuam mihi manifeſtatam. Da mihi domine, vt memoria mea ſit capax ad retinen-
dum beneficia tua: voluntas ardeat igne charitatis tuæ, qui ignis faciat corpus meum
effundere ſanguinem datum amore ſanguinis, & claui obedientię aperiam portam cęli.
Iſtud idem peto a te pro qualibet rationali creatura, tam generaliter q̃ particulariter, &
ꝓ corpore myſtico eccleſię tuę ſanctæ. Ego cõfiteor & nõ nego, q̃d tu dilexiſti me priuſq̃
eſſem, & ꝙ tu ram ineffabiliter diligis creaturam tuam, ꝙ aſſimilaris quodammodo ho-
mini qui infatuatur ex nimio amore. O trinitas ęterna. O deitas quę per vnionem natu-
rę diuinę feciſti tantum valere precium ſanguinis vnigeniti tui filij. Tu Trinitas ęterna, es
unum mare profundum, in quo quanto plus quero, plus inuenio: & quanto plus inue-
nio, plus quęro te. tu quodammodo inſatiabiliter ſatias, quia in abyſſo tua ita ſatias ani-
mam, ꝙ ſemper remanet famelica, & eſuriens te trinitas æterna, deſideratq; videre te
lumen in lumine tuo. Sicut ceruus deſiderat ad fontẽ aquę viuę, ſic deſiderat anima mea
egredi de corpore tenebroſo iſto, & videre te in veritate ſicuti es. O quamdiu erit ab-
ſcondita facies tua ab oculis meis, O Trinitas ęterna, ignis & charitatis abyſſus, diſſolue

amodo

amodo nubem corporis mei. Nam cognitio quã dediſti mihi de te, in tua veritate arctat & cogit me deſiderare depoſitionẽ grauedinis huius corporeę, ac reddit auidam ad dandum hanc vitã pro laude & gloria nominis tui, quia guſtaui & vidi lumẽ intellectus lumine tuo abyſſum tuam trinitas ęterna, & pulchritudinẽ creaturę tuę. Vnde intuendo me ipſam in te vidi me eſſe ad imaginẽ tuã factam, donante ſcilicet mihi patre æterno de potentia tua, & de ſapientia tua in intellectu, quę ſapientia appropriata eſt vnigenito filio tuo. Spiritus autem ſanctus, qui à te procedit patre & filio tuo, dedit mihi voluntatẽ, per quam me fecit aptam ad amandum. Nam tu trinitas ęterna es factor, & ego factura tua. Vnde cognoui te illuminãte in creatione, quã de me feciſti per ſanguinẽ vnigeniti filij, ꝙ amore captus es de pulchritudine facturę tuę. O abyſſus, o deitas æterna, o mare profundũ. Et quid maius poteras mihi dare, q̃ te ipſum? tu es ignis qui ſemp ardes a conſumis, & non conſumeris: tu es qui cõſumis calore tuo omnem proprium amorem animę. Tu iterum es ignis, qui tollis omnem frigiditatem, & illuminas mentes lumine tuo, cum quo lumine feciſti me cognoſcere veritatem tuã. Tu es illud lumen ſuper omne lumen, q̊d cum tuo lumine das oculo intellectus: lumen ſupernaturale, in tanta abundantia & perfectione ꝙ etiã lumine fidei per ipſum magis clarificatur: in qua fide video animã meã habere vitã, & in iſto lumine recepit te lumen. Nam in lumine fidei acquiro ſapientiam: in ſapientia verbi filij tui. In lumine fidei efficior fortis & conſtans, ac ſum perſeuerans. In lumine fidei acquiro ſpem, ꝙ nõ permittis me deficere in via: Item iſtud lumen docet me viã per quã ambulem, & ſine iſto lumine ambularẽ in tenebris. Et ideo petiui iſtud pater æterne, ꝙ tu illuminares me lumine fidei ſanctiſſimæ. Vere iſtud lumẽ eſt vnum mare, q̊d nutrit animam donec tota ſit in te. O mare pacificũ trinitas æterna. Huius maris aqua non eſt turbida: & ideo nõ dat timorem, imo dat notitiam veritatis. Hęc aqua eſt diſtillata, & res occultas manifeſtat. Vnde vbi abundat abundantiſſimũ lumen fidei tuę, anima quaſi clarificatur de eo q̊d credit. Iſtud mare, ſecundum q̊d tu trinitas ęterna me facis cognoſcere, eſt vnum ſpeculum, q̊d dum tenet manus amoris coram oculis animę meę, repreſentat me in te, quę ſum creatura tua. In iſtius ſpeculi lumine repreſentaris mihi, & cognoſco te ſummũ & infinitũ bonũ. Bonum ſuper omne bonũ, bonum fęlix, bonum inconprehenſibile, bonum ineſtimabile. Pulchritudinem ſuper omnem pulchritudinem, ſapientiam, ſuper omnem ſapientiam: quia tu es ipſa ſapientia. Tu cibus angelorum cum igne charitatis dediſti te hominibus: Tu veſtimentum cooperiẽs meam nuditatem, paſcis nos famelicos dulcedine tua, quia dulcis es abſq; vlla amaritudine. O trinitas ęterna, in lumine tuo q̊d dediſti mihi & accepi, mediante lumine fidei ſanctiſſimę, te cognoui, declarantẽ per multas & admirabiles declarationes viã magnę perfectionis, vt cũ lumine tuo, non cum tenebris, ſeruiam amodo tibi, & ſim ſpeculum bonę & perfectę vitę, ac reſurgã de miſerabili vita mea, qua ſemper hucuſq; in tenebris ſeruiui tibi. Non enim cognoui veritatem tuam, & ideo non amaui eam. Sed quare te non cognoui? quia te non vidi. Quare autem te non vidi cum lumine ſanctiſſimę & glorioſę fidei? quia nebula ꝓprij amoris, offuſcauit oculum intellectus mei. Sed tu trinitas ęterna lumine tuo diſſoluiſti tenebras meas. Et quis poterit attingere ad altitudinem tuam, & referre tibi gratias de tam inmenſo dono, & de tam largis beneficijs, quę dediſti mihi, & de doctrina veritatis quam mihi nunc tradidiſti, quę quidem doctrina eſt vna gratia particularis vltra generalem gratiam, quam das alijs creaturis. Voluiſti enim cõdeſcendere neceſſitati meę ac aliarum creaturarum, quæ in futurum tanq̃ in ſpeculo in ea inſpiciendo volent ſpeculari. Tu igitur domine reſpõdeas pro me tibi ipſi. tu qui dediſti, ſatiſfacias & reſpõdeas pro datis, infundendo videlicet in me vnũ lumen gratie, vt cum ipſo lumine gratias agam tibi. Veſti veſti me, & fac vt induam te veritatem ęternam, vt currã hanc vitam mortalem cum vera obedientia, & cum lumine ſanctiſſimę fidei.

¶ Hucuſq; verba virginis ſacrę q̃ potui propriiſſime de dicto libro in latinũ tranſtuli, nihil ſentẽtialiter mutãdo, verbaq; virgis ſeruãdo, q̃tũ ſtilus latinitatis ꝑmiſit. Ex quibus ſi lector aduertis, excellẽtiã venerari poteris virginis huius ſacrę, nõ modo quo ad modũ viuẽdi, ſed etiã (q̊d in ſexu fęmineo admirabile eſt nimis) quo ad veritatis doctrinã. Vnde rurſus, quantum ad preſens propoſitum, concludere poteris ſi attendiſti quę ſuperius ſcripta ſunt, q̊d ardentiſſime deſiderabat diſſolui & eſſe cũ Chriſto: quia ſciebat & intelligebat, maxime illo tẽpore, q̊d eſſe cũ Chriſto multo melius eſt tanq̃ illud bonũ q̊d

finis omnium bonorum & perfectio eſt, propter q̄d deſiderium hoc ſemper excreuit in ea, quouſq; id q̄d deſiderabat, plene obtinuit, de ſponſaliċȷs quę in adoleſcentia ſua cum Chriſto contraxerat, ſicut narrat vltimum capitulum primę partis, ad nuptialem ſpiritus vnionem, relicto corpore, tranſeundo. Vnde ad narrandum ipſum eius tranſitum, ad aliud capitulum tranſeamus.

¶ De trãſitu eiuſdẽ ſacrę virginis Catharinę de Senis, & de ſermone quem ante tranſitum ſuum fecit filijs & filiabus, quos & quas in Chriſto genuerat, tam in genere q̄ in ſpecie ipſos omnes & ſingulos inſtruendo. Et de viſione quæ in hora tranſitus eius fuit oſtenſa cuidam matronæ fœminæ

Caput IIII

Sicut paruitati meæ fidelis relatio teſtium ſupra nominatorũ & deſcriptorum tam per ſcripturam quam adhuc habeo apud me q̄ verbali teſtimonio hactenus reſeruaui: Beata virgo videns & intelligens, forſitan nõ abſq; reuelatione expreſſa, horam ſui exitus appropinquare, familiolam quę ſuerat eam ſecuta, filiorum .ſ. & filiarũ, ſibi à domino conceſſorum ad ſe vocauit: quibus in generali loquendo, longum & notabilem fecit ſermonem exhortatorium ad profectum virtutum, in quo quędam notabilia expreſſit puncta, quę ſcripta reperi per teſtes prędictos pariter & notata, nec dignum arbitror ꝙ prętereantur a nobis ¶ Et prima ſiquidem & fundamẽtalis eius doctrina fuit, ꝙ accedens ad ſeruitium dei, ſi vult deum veraciter poſſidere, neceſſe eſt ꝙ denudet cor ſuum omni amore ſenſibili, non tantum cuiuſcunq; perſonę, ſed etiã cuiuſcunq; creaturę, & ſimplici ac toto corde tendat in deum creatorem. Nam vt dicebat cor non poteſt totaliter dari deo, niſi ſit liberum ab omni alio amore, apertũ & ſimplex abſq; duplicitate, aſſerẽs ſe principaliter ad hoc perficiendũ a ſua pueritia laboraſſe ac ſtuduiſſe. Item dixit ſe cognouiſſe, ꝙ ad ſtatum talem, in quo anima totum cor ſuum dat deo, abſq; medio orationis nõ poterat ipã venire perfecte: aſſerens ꝙ oportet omnino, ꝙ oratio ſit in humilitate fundata, & ꝙ non procedat ex aliqua confidẽtia cuiuſcũq; virtutis orantis, ſed ſemper cognoſcat ſe per ſe nihil eſſe: Addens ꝙ magno ſtudio & ſollicitudine ipſa conata eſt ſemper ſe dare orationis exercitio, vt acquireret continuum eius habitum, quia videbat ꝙ ab ipſa oratione virtutes recipiunt incrementum & vigorẽ, & ſine ipſa virtutes debilitantur atq; deficiunt. Vnde inducebat eos & eas quibus loquebatur, ꝙ ad perſeuerantiam orationis omnino ſtuderent. Diſtinguendo duplicem orationis modum .ſ. vocaliter & mentaliter: Docendo eos ꝙ ad orationem vocalem attenderent horis determinatis, ad mentalem aũt ſemper vel actu vel habitu. Item dixit ꝙ per lumen viuę fidei, clare cõcepit & vidit in mẽte, ꝙ quidquid accidebat ſibi vel alijs, totum procederet a deo, non ex odio, ſed ex amore magno, quem habet ad creaturas ſuas. Et hinc acquiſiuit & concepit vnum amorem & vnam promptitudinem obediẽdi tam mandatis dei, q̄ pręlatorũ ſuorum, ſemper reputando ꝙ mandata eorum procederent a deo aut propter neceſſitatem ſalutis ſuę, aut propter augmentũ virtutũ in anima ſua. Item dixit, ꝙ ad acquirendum puritatẽ mentis, neceſſarium eſt ꝙ homo ſe cuſtodiat ab omni iudicio proximi, & ab omni vana locutione de factis proximi. Nam in quibuſcunq; creaturis ſolam dei voluntatem debemus reſpicere. Vnde multum efficaciter dicebat eis, ꝙ nullam creaturam pro quacunq; cauſa deberent iudicare, id eſt per modum iudicij deſpicere vel condemnare, etiam ſi viderent oculata fide ipſos facere peccatum. Si quando ſic eis conſtaret de peccato cuiuſcunq;, deberent illi peccanti compati, & pro ipſo ad dominum preces effundere, & non ipſum deſpicere aut iudicando contẽnere. Item dixit ꝙ maximam ſpem & fiduciam ipſa poſuerat ſemper & habuerat in diuina prouidentia, & ad hoc idem inducebat alios, narrans ſe inueniſſe ac per experientiam cognouiſſe, ipſam diuinam prouidentiam nimis eſſe exceſſiue grandem & extenſam, q̄d etiam vt dicebat, ipſi quandoq; ſimul cum ea fuerant experti, quando mirabiliter in neceſſitatibus ſubueniebat eis dominus: Addens, ꝙ ipſa diuina prouidentia nunq̄ deeſt ſperantibus in ea, & ſingulariter ſemper adeſſet eis. Hęc & alia perſuadens eis virgo ſacra ſalubria, ſermonem ſuum concluſit cum ſaluatoris pręcepto humiliter & inſtanter eos rogãdo, ꝙ dilectionem haberent adinuicem, dicens cum dulci & feruenti modo loquendi ac ſępius repetendo ſic: Diligite vos adinuicem filij mei chariſſimi, diligite vos, quoniam in hoc potiſſime oſtenderent ſe fuiſſe & velle eſſe ſuos filios ſpirituales, ſi veram adinuicẽ haberent dilectionem: & ipſa ſe tunc reputaret & vellet oſtendere fore matrem, Imo di

cebat

cebat, ꝙ ipſi ſi mutuo ſe diligerent, eſſent ſua gloria & corona, & ipſa recipiendo eos in peepetuos filios, otaeer bonitatem diuinam, ꝙ abundantiam gratiæ quam dignatus fuerat in animam eius infundere, infunderet in animabus eorum. Item quadam autoritate charitatis mandauit omnibus eis, ꝙ ſemper eſſent deſideria eorum accenſa, & cū humili ac deuota oratione illa coram deo offerrent pro reformatione ac bono ſtatu eccleſię ſanctę dei, & peo vicario Chriſti, aſſeeendo de ſeipſa, ꝙ ſemper, ſed ſingulaeius à ſeptē annis citra portauerat hęc deſideria ſempee in coede, nec vnq̄ pretermiſeear ſaltem infra dictos ſeptem annos, quin ea offereet in conſpectu diuinę maieſtatis & bonitatis. Confeſſaq́ eſt de plano, ſe pro dicta gratia obtinenda, multas pœnas & infirmitates ſupra corpus ſuū portaſſe: ſed ſingulariter tēpore illo, quo hęc loquebatue, dicebat ſe pro hac cauſa pœnas acee biſſimas pati. Addens ꝙ ſicut ſatan, accepta licentia à deo. ſuper corpus Iob poſuit infirmitates multas & pœnas, ſic videbatue à domino accepiſſe licentiam tormentādi & vexādi corpus eius mulris ac diueeſis tormētis, ita ꝙ à plāta pedis vſq; ad verticem nulla ſanitas appaeeret in ea. Quodlibet enim membrū eius corpuſculi, ſingulare peeſe patiebatur toementum, quamuis aliqua membra pluribus ſimul tormentis affligerenſ, ſicut clare cuncti videntes, etiam ipſa tacente cernebant. Poſt hæc aūt omnia dixit: mihi dilectiſſimi, clare videtur ꝙ dilectiſſimus ſponſus meus omnino diſpoſuit & vult, ꝙ in prędicto & ex peędicto ignito deſiderio & anxio, poſt iſtas pœnas quas mihi ſua bonitas conceſſit, anima mea educta de hoc carceee tenebroſo, eedeat ad ſuum principium. Et narrant interſerendo in ſceiptis teſtes prędicti, ꝙ eis videbantur illę pœnales aſflictiones eius, horrendę & inportabiles cuicunq; non fulcito magna gratia dei. Et mirabantur q̄liter ipſa poteeat eas ita æquo animo ferre abſq; ſigno etiam cuiuſcunq; triſtitię. Quibus ſic mirantibus, & prę triſtitia gementibus, ipſa ſubintulit: Non debetis filij chariſsimi de meo tranſitu contriſtari, imo potius congaudere mecum. Sed congeatulamini mihi, quia dimitto locum pęnarum, & vado ad eequieſcendum in mari pacifico deo æteeno. Vobis aūt affirmatiue promitto, ꝙ magis vobis vtilis ero poſt teanſitū q̄ vnq̄ fuerim vel eſſe potuerim, dum fui vobiſcum in hac vita tenebroſa plena miſerijs. Verum hoc non obſtante, vitam & mortem & omnia pono in manibus ſponſi mei æterni, vt ſi viderit me futuram vtilem alicui creatueę, velit me adhuc in laboribus manere & tormentis, parata ſum pro honore nominis eius & pro ſalute proximi, centies in die, ſi poſsibile ſit, mortem & tormenta ſubiee. Si vero placuerit ei q̄d modo teanſeam, tenete pro ſirmo filij chariſsimi, q̄d ego vitam dedi pro ſancta eccleſia, q̄d ad ſingulariſsimam grām reputo à domino mihi fore conceſſum. Poſt hęc aūt omnia vocans quemlibet & q̄libet particulariter ad ſe, vnicuiq; ordinauit modum viuendi, quem tenere deberet poſt eius tranſitum. Voluitq; q̄d omnia mihi referrentur, & loco eius haberent ad me recurſum, mittens quoſdam in religionem, quoſdam in anachoriticā vitā, quoſdam ad clericatum. Mulieribus vero de pœnitentia beati Dominici, maxime pręfecit Alexiam. Et ſic cuncta etiam in particulari diſpoſuit, iuxta q̄d ſpiritus ſanctus diſpoſuit, q̄d rei poſtmodum probauit euentus, quia cuncta fuerunt ſalubria quę mandauit. Quo facto, petiuit ab omnibus veniam, dicens: Licet dilectiſsimi ſemper ſitierim & deſideeauerim veſtram ſalutē, quod negaee non audeo: nihilominus tamen ſcio, q̄d eega vos in multis defeci, tū quia non fui vobis exemplum ſpiritualis lucis & virtutis ac bono eum operum, ſicut eſſe debuiſſem & potuiſſem, ſi fuiſſem vera ancilla ac ſponſa Ieſu Chriſti. tū etiam, quia erga veſtras neceſſitates coeporeas non fui diligens & ſolicita, ꝑut debui. Quamobrē ab omnibus & ſingulis vobis veniam peto & indulgentiam, humiliter & inſtanter vnūquemq; veſtrum hoetans & orans, vt ſequamini vſq; ad finem, virtutum viam & ſemitam: quia ſic faciendo, eritis vt peius dixi, gaudium meum & corona mea. Et his dictis, finem fecit ſermoni ſuo. Deinde licet omni die vt mihi conſtat, aduocato confeſſore, geneealiter fuit confeſſa, & ſacramentum ſuper dulciſſimum ſacrę euchariſtię humiliter petens, ac cętera ſaceamenta, hoeis & modis debitis, ad votū cuncta obtinuit, vt optabat: Quo facto petiuie indulgentiam plenariam ſibi dari, ſicut à duobus ſummis pontificibus, Gregorio .ſ. XI. & Vrbano VI. iampridem obtinueeat gratioſe. Quo facto cępit agoniſaee, ac cū hoſte antiquo bellum ingeedi ſpeciale, q̄d aſtantes perceperunt ad actus atq; verba eius, nam quandoq; tacebat, q̄ñ ꝗ reſpondebat, q̄ñq; ridebat quaſi deridens quę audiebat, quandoq; accendebatur. Vnum tamen notauerunt q̄d mihi retulerunt, & puto q̄d dei voluntas fuit. Nam dum parumper conticuiſſet, quaſi audiens aliqua contra ſe, lęto vul-

Quamobrem illo eodem mane quo virgo migrauit, deſcenderam in eccleſiam ꝓpter feſtum beati Petri martyris, ꝙd illa die celebrabatur per fratres. & licet indignus, legeram ſeu celebraueram vnam miſſam. quo facto, redibam ad dormitorium, ad parandū ſarcinulam ſecundum morem itinerantiū. Tranſiens aūt coram imagine virginis glorioſæ, iuxta fratrū conſuetudinem, ſalutationem angelicam ſilenter dicebam: & caſu fixi pauliſper pedem. Moxq́ facta eſt vna vox abſq́ ſonoritate aerea, exprimens verba non auri corporeę, ſed mentali, cuius tamen verba melius percipiebam in mēte, q̄ ſi ſono exterioris vocis mihi fuiſſent prolata. Nec ſcio aliter deſcribere vocem illam, ſi vox ſit, dicenda, quę ſono exteriori carebat. Quidquid tamen ſit, vox illa hæc mihi ſonabat verba vel exprimebat in mente: Nequaq̄ timueris. Ego ſum hic ꝓ te. Ego ſum in cœlo ꝓ te, protegam & defendam. ſis ſecurus & nihil timeas, ego ſto hic pro te. His mente perceptis, fui (vt verum fatear) in agonia non parua, & cogitabā qualis eſſet conſolatio iſta ſeu ſecuritatis promiſſio. Et quia pro tunc niſi de dñi genitrice Maria, quam ſalutabā, poterā ſuſpicari, ꝙd me ſic alloqueretur, nihilominus penſata mea indignitate, hoc credere non audebam. Putabam ꝙ aduerſitas aliqua grandis mihi eſſet superuentura, ꝓpter quod orabam vt mater miſericordię iuxta conſuetudinem ſuam, qua ſemper conſolatur afflictos, vellet me per hanc conſolatoriam promiſſionē reddere magis cautum, & magis paratum ad paciendum æquanimiter quęcunq́ occurrerent. Suſpicabar etiam, quod (quia prędicaueram in dicta ciuitate crucem contra ſchiſmaticos) poſſibile foret me in via maris aliquibus ſchiſmaticis obuiare, qui forſitā aliquid mali mihi & meis inferrēt. Sicq́ his cogitationibus fui abſtractus ab intelligendo myſterium, quod operabatur miſericordiſſimus dominus per ſpiritum ſponſæ ſuæ, ad ſubleuandum debilitatem puſillanimitatis meę, quā bene nouerat ipſa virgo, ſed longe melius dominus ſponſus eius. ꝓpter quod ego in horum recitatione, magis confuſionis q̄ vanitatis materiam habere me video. Et ideo ſecurus hæc ſcripſi, ne volendo confuſionem meam vitare, ſponſi & ſpōſę gloriam ſubticerem, quorum ſum benefitio tam benigniter confortatus.

¶ Cæterum ne credatur ꝙd ſoli mihi abſenti fuerit eius exitus patefactus, viſionē quādam narrare conſtringor, quæ hora qua ſacra virgo migrauit, fuit oſtenſa cuidam matronę Romanę (ꝓut ipſamet quę vidit) ſerioſiſſime mihi recitauit, & cum non parua deuotione, cuius relationi nec leuiter nec ignoranter adhęſi, noueram enim eius conſcientiam & vitam ferme per viginti annos vel circa, anteq̄ hęc omnia fierent, ſicut illius quę ſolita erat mihi cōfiteri peccata ſua, & de dubijs cōſcientiæ ſuę me ſemper conſulere, ꝓpterea ſecurus recito ea quę ſcribo.

Erat igitur in alma vrbe tempore quo ſacra virgo migrauit, quędam matrona, videlicet duorum filiorum mater, quę Semia proprio nomine dicebatur, nec obſcuri multum generis, nec etiam valde clari, ſed inter cōmunes ciues vrbis conſanguineorū copia ſociata. Hęc & ante mortē viri, & perfectius poſt, ſe diſpoſuit ad ſeruiēdū altiſſimo, ac peregrinationibus ſeu viſitationibus eccleſiarū vrbis, & orationibus ſe quodāmodo totaliter dedicauit, ſicq́ lōgo tpe pſeuerauit. Habebatq́ de more omni tpe de nocte cōſurgere. tūc autē pauliſper caput declinabat in lectulo, breuiq́ ſe reficiens ſōno, vt ad labores peregrinationis fortior redderetur. Accidit igitur, ꝙd quādo ſacra virgo (vt ſupra diximus) venit ad vrbem, iſta eadē quæ de virtutū excellentia informata prius fuerat, tam à me, q̄ ab alijs, ad ipſam mox acceſſit, cepitq́ cōuerſationis eius dulcedinem deguſtare, ac mihi & alijs informatoribus ſuis dicere, ꝙd nec medietatem ꝑfectionum eius ſibi retuleramus. Facta eſt ergo ei familiaris, & domum habitationis virginis frequentabat, ſed ꝓpter peregrinationes cōſuetas, & quia oportebat eā qñq́ filijs deſeruire, plures aliquando pertranſibant dies, quibus ſacram virginem non videbat, & ideo non putabat eā tam grauiter infirmari. In nocte igitur pręcedente mane illud, quo ſacra virgo migrauit a corpore, Semia matrona ſuperius nominata, iuxta morem ſuum ad orandum ſurrexit, & oratione cōpleta, circa diluculum cogitauit, ꝙd quia dies erat dominica, oportebat eā cito conſurgere, tamen quia volebat intereſſe offitio Miſſę ſolēnis, tamen etiam quia ſola exiſtens tunc in domo, erat neceſſe vt etiam curam haberet perſonaliter de coquina pro prandio filiorū. Vnde reclinauit caput cū intentione modicū dormiendi, & cito ſurgendi. quamobrem ſicut ſolet naturaliter facere ſolicitudo mentalis, etiam dormiens ſolicitabatur de cito ſurgēdo. Dumq́ quaſi ſibiipſi loquens, in ſomnis diceret: Oportet te cito ſurgere, vt prius pares coquinā, & poſtea vadas ad eccleſiam

horaſua apparuit quidam pulcherrimus puer ætatis octo vel decem annorũ, vt videbatur, & dicebat ei: Nolo q̃ ita cito exciteris aut ſurgas, quouſq; videris illud q̃d volo tibi oſtendere. Illa vero (licet in aſpectu pueri multũ delectaretur) ſollicita tamen de miſſa dicebat: Permitte me ſurgere bone puer, quia non licet me hodie negligere Miſſam ſolemnem. At puer: Nullo modo, inquit, volo q̃d ſurgas, niſi prius videris mirabilia, quę volo tibi ex parte dei oſtendere. Et trahens eam, vt ſibi videbatur, per pannos, ducebat eam ad quendam locum latum & amplum, in quo apparebat eſſe forma cuiuſdam oratorij ſeu eccleſię, in cuius quidẽ ſummitate loci tabernaculum quoddam erat argenteum, decorum quidem & clauſum. Et tunc puer ait: Expecta pauliſper, & videbis quid eſt in tabernaculo illo. Et ſtatim apparuit quidam alius puer ſimilis illi, qui deferebat quandã ſcalam ad tabernaculum illud argenteum, q̃d in eminenti loco ſituatum erat: & vt videbatur, aſcendit per ſcalã, & aurea quadam claui oſtium tabernaculi eiuſdem aperuit. Quo patefacto, mox apparuit matronę videnti quędã puella, nimio decore pulcherrime ornata. erat enim in veſte fulgenti & cãdida, monilibuſq; decorata, & in capite eius tres erãt coronę multum aptę compoſitę ſeu cõiunctę, ita vt quęlibet integraliter appareret, Inferior erat argentea, niueum candorem oſtendens: ſecunda erat argentea mixta cum auro, habens rubedinem ſicut ſolent quandoq; panni rubei deſuper filis aureis coperiris & tertia pure aurea erat, ſed intexta vndiq; & ornata margaritis & lapidibus precioſis. Hanc cum vidiſſet deuota illa matrona, cogitabat quę nam eſſet hęc puella, tantis ornatibus decorata. & fixe reſpiciẽs in faciem eius, clare diſcernit effigiem virginis Catharinæ de Senis. Sed quia nouerat ipſam eſſe maioris ætatis q̃ illa viſio demonſtraret, ſuſpicabatur aliam eſſe. Puer autem qui ei primo apparuerat, petebat ab ea vtrum illam cognoſceret quam videbat. Cui reſpondebat videns: Facies quidem eſt facies Catharinæ de Senis, ſed ætas non correſpondet. Cũq; ſic nutans diu in eãdem reſpiceret, illa quę intra tabernaculum erat, ſubriſit, & dicebat illis duobus pueris: Videtis q̃d iſta me non cognoſcit? Poſt hęc venerunt alij quatuor pueri, ſimiles duobus prioribus, deferentes quoddam geſtatorium in ſimilitudine thalami, ornatum precioſis pannis purpurei coloris. quod cum depoſuiſſent prope tabernaculum ſupradictum, aſcenderunt in altum agiliter, & ceperunt in manibus dictam coronatam puellam, volẽtes eam deponere in thalamo ſupradicto. Sed dum hoc fieret, dixit puella: Permittatis me prius ire ad iſtam quę me nunc videt, & non cognoſcit. & hoc dicto, quaſi volans venit ad ſępedictam matronam, & ait ei: Semia, nõ me cognoſcis? ego ſum Catherina de Senis, ſicut apparet in facie mea. Cui illa reſpondit: Es tu mater mea ſpiritualis Catherina? Et illa: Ego ſum, ſed nota illa bene quę vidiſti, & quę videbis. quibus dictis, per dictos ſex pueros reducta eſt & locata in thalamo ſupradicto, ac ſubito leuata in altum. Cumq; Semia intueretur euntẽ illam, mox apparebat in cœlo ſedes, & ſuper ſedem ſedens rex gemmatus & coronatus, habens in dextera librum apertum. Pueri autem illi virginem cum thalamo eleuabant vſq; ad ſcabellum ſedis & pedes ſedẽtis, quo cum perueniſſent, depoſuerunt thalamum, moxq; virgo ad pedes regis procidens, adorauit. Quo facto, rex inquit: Bene venerit dilectiſſima ſponſa & filia mea Catherina. Iuſſu aũt regis caput erexit, & legit in libro illo aperto, per ſpatium, in quo ſemel moroſe oratio dominica poſſet dici. & tandem eodem iuſſu erexit ſe ſtans circa ſedem, expectans reginam, quæ maximã cohortem virginum ſecum ducebat, & veniebat (vt videbatur) ad regem. Cumq; appropinquaſſet regina, virgo mox feſtina de gradu, in quo erat, deſcendit, & eam flexis genibus adorauit. quã domina cœlorũ obuijs manibus ſuſcipiens: Bene, inquit, venerit dilectiſſima filia mea Catharina. & eleuans eam, recepit eam ad oſculum pacis. Quo facto, poſt q̃ iterum adorauit Imperatricem cœlorũ, & iuſſu eius acceſſit ad cæteras virgines, & quælibet eã cũ magna hilaritate ad oſculũ pacis recepit. Cum aũt hęc fierent, Semia videns fortiter exclamabat: O Domina noſtra, o mater dñi noſtri Ieſu Chriſti, intercede pro nobis. Et iterum: O Beata Maria Magdalena, o beata Catherina, o beata Agnes, o beata Margareta orate pro nobis. Dicebat etenim mihi, (vt aſſerebat) q̃d quãuis appareret ſibi, q̃d hęc in cœlis fierent, tamen omnia particularia decernebat, ſicut ſi fuiſſent ad pedes aliquorum graduum, & diſcerniſſet ea quę fierent in ſummitate ipſorum. Et addebat q̃d optime cognouit & diſcreuit, non ſolum beatiſſimam matrem dei, ſed & cunctas alias, quãlibet per ſe. Et ideo vocabat nominatim quãlibet, quia quælibet gerebat ſignum martyrij ſui. Puta Catherina Rotam, Margareta ſub pedibus habebat draconem, Agatha mã

millas,

millas oſtendebat præciſas.&ſic de alijs. Poſtremo cunctis virginibus applaudentibus
virgini Catherinę,inter eas eſt collocata, & in gloria coronata,vt diximus. Et Semia
matrona ſæpius nominata,excitata ſeu expergeſacta fuit à ſomno,quæ aperiens oculos
vidit ſolem iam aſcendiſſe vſq; ad horam tertiarum vel circa. de quo admodũ dolens
tam propter Miſſam q̃ propter filios,quorum cibus non erat paratus,cæpit cogitare
quare vltra ſolitũ ſibi hæc viſio fuiſſet oſtenſa. Non enim ſciebat nec credebat virginem
ſacrã obiſſe,licet ſciret eã eſſe infirmã:tũ quia pluribus ante diebus occupata in alijs,non
viſitauerat eam:tum etiam,quia conſuetum erat virgini,de grauiſſimis etiam infirmita-
tibus liberari. Vnde potius credebat virginẽ pro mẽſura illa tẽporis,qua ipſa viſionem
habuerat,fuiſſe iuxta conſuetudinem ſuam in raptu aliquo ſingulari,in quo magnas re-
uelationes à dño percepiſſet, Verũ quia propter tarditatem horæ dubitabat ſe Miſſam
pro illa die inuenire poſſe,ſuſpicabatur illuſionẽ fuiſſe hoſtis antiqui,vt eam faceret do-
minica die contra præceptum eccleſiæ Miſſa carere. Vnde mox feſtinauit,& poſita olla
ſuper ignẽ,cucurrit ad parochialẽ eccleſiã,dicẽs in corde ſuo: Si priuata fuero Miſſa,ſi-
gnum mihi erit q́ viſio hæc fuit ab hoſte antiquo:ſi vero Miſſam habuero: tũc dicam
quod hæc fuit meritis matris meę Catharinę. Perueniens aũt ad eccleſiam,reperit quod
offertorium poſt euangeliũ cantabatur. Vnde non parũ triſtata,dixit: O me miſeram
aduerſarius me decepit. Moxq; reuerſa eſt domũ,vt habita cura paulìſper coquinæ,per
alias quæreret eccleſias,ſi poſſet habere integrã Miſſam. Sed dum ageret quippiã operis
in domo,audiuit cãpanã pulſari ad Miſſam apud q̃ddã monaſteriũ virginũ domui ſuæ
vicinum,quæ lętificata,feſtinauit ad illã eccleſiam accedere,ac iſta de cauſa dimiſit cau-
les,quos mundauerat & lauerat,ſicut ſtabant. nec miſit eas in ollam,vt intendebat. clau-
ſitq; ianuam domus claui intus dimiſſo. Cũq; ad eccleſiam dicti monaſterij perueniſſet,
inuenit q́ tunc Miſſæ offitium inchoabatur. de quo gauiſa,dixit intra ſe: Non me dece
pit ſathanas ſicut putabam. Verum de filiorum turbatione,qui erant prouectæ ætatis
ſatis timebat,quia bene ſciebat quod cibus eorũ non erat paratus,nec poterat per eam
congrua hora parari: totum tamen cõmiſit domino,vt poſſet de Miſſæ officio conſo-
lari,orans nihilominus ſaluatorem,quod ſi viſio illa fuiſſet ab ipſo,præſeruaret eã à ſcan-
dalo filiorum,quos propter eorum auſteritatem valde timebat. ſicq; Miſſam ſolemnem
cõplete audiuit. Qua cõpleta,dũ domũ reuerteretur inuenit filios in via,qui ei obuiãtes
dixerunt: Mater,hora iam eſt tarda,faciatis quod poſſimus prandere. Quibus illa: Mo
dicum dilecti filij expectate,quia in breui totum perficietur. Cucurritq; verſus domũ,
& inueniens eam clauſam,ſicut dimiſerat,aperuit oſtium: & putans perficere quod ſibi
reſtabat operis ſiue laboris,reperit quod totum perfecte erat completum,caules ſcilicet
cũ carnibus,& omnia ita bene parata,quod ſtatim poterãt ad mẽſam accedere. Stupet
illa,& cognoſcit ſe à domino mirabiliter exauditam. Proponitq; mox poſt prandiũ ad
Catharinã,quam putabat adhuc in corpore viuentẽ,accedere,eiq; cuncta narrare. Filios
autem qui non longe diſtabant,ad prandium vocat cum non parua lętitia. & illis eden-
tibus,ipſa ſemper cogitat de viſione tam grandi,duobus iam miraculis firmata. Sed &
filij hęc oĩa ignorãtes,cõmendabant cibũ ſolito meliorẽ. Ipſa vero cõferebat in corde
ſuo cuncta quæ viderat & videbat: & vt mihi ſingulariter expreſſit,dicebat intra ſe: O
mater mea dilecta,veniſti ad domum meam clauſis ianuis ad faciendum mihi coquinam,
Nunc ſcio vere quia ſancta es,& vera ancilla Chriſti. Nec propter hęc omnia ſuſpicaba
tur eam migraſſe à corpore,imo filijs ſumpto cibo recedentibus,mox ad domũ habita
tionis acceſſit virginis,& ſolito more pulſauit ad oſtiũ domus. ſed non fuit qui reſpon-
deret. Vicinæ aũt dixerunt ei,q́ ad ſanctuaria viſitanda iuerat,& nemo erat in domo,q́
illa credidit,& abceſſit. In rei aũt veritate, omnes qui erant ab intra,flentes & lugentes
ſpiritualem matrem,quæ ipſos in hoc ſeculo neq̃ reliquerat orphanos,mortem eius oc-
cultabant ab alijs: tũ ne fieret tumultus in domo aut congregatio popularis: tum etiam
quia volebãt conſilium habere cum diſcretis, qualiter eius exequias celebrare deberent:
aliquos aũt,licet paucos,ab extra tranſmiſerant,qui clauſerant oſtium à parte exteriori
ac ſi nullus eſſet in domo,vt ſic abſq; impedimento poſſent & ſuo ſatiſfacere dolori per
fletum,& quietius de fiendis deliberare. Fuit tamen vltimum & determinatum conſi-
lium eorũ,quod ſequenti mane corpus virgineũ ad eccleſiam prędicatorum quæ ſancta
Maria de Minerua vocatur à vulgo, deberet deferri: & ibidem,iuxta quod concederet
dominus,exequiæ celebrari. Quid plura? ſatis ſuum obitũ celauerũt per omnẽ modum,

facta ſua fectere fecerunt: ſed non potuerunt tantum occultsee, quin ipſos ſuus ſponſus ſciret magis manifeſtare. Mox enim vt corpus eius ad eccleſiam eſt delatum, totus populus vrbis uouit, conuenitq; maxima multitudo ad eccleſiam ſupradictam, cateruatimq; ruebant populi ad eius veſtea tangendas vel pedes, ita vt timerẽt filij eius & filię vna cũ fratribus, ne tã veſtes q̃ corpus ab irruentibus populis lacerarẽtur, & menbratim diſcerperetur. Propter quod poſuerunt ſacrum corpus intra cancellos ferreos cuiuſdam capellæ, quæ ſub beati Dominici nomine intra eandem eccleſiam eſt dedicata. Quæ aũt his patratis poſtmodum euenerunt, in ſequenti capitulo declaeabuntur. Sed dum hæc agerentur, Semia matrona ſæpius nominata, caſualiter ſuperuenit. Vidẽſq; popularem tumultum, petiuit de cauſa congregationis tam grandis. & ſubito dictum eſt ei, ꝙ Catherina de Senis migrauit, & corpus eius aderat in ipſa eccleſia, propter quod populi confluebant. Quo audito, mox eiulans acceſſit ab locum, vbi ſacrum corpus iacebat, & ſpieitalibus filiabus virginis circumſtantibus eiua feretrum, dixit: O crudeliſſimæ fœminæ, cur cælaſtis à me obitum dulciſſimæ matris meæ? quare me non aduocaſtis ad tranſitũ eius. Cunq; illę ſe ſuper hoc excuſarent, illa petiuit: Dicatis mihi quando migrauit a corpore. Cui illę dixerunt: Heri circa horam tertiarũ reddidit ſpiritum creatori. Tunc Semia exterminans vnguibus propriam faciem, exclamauit: Ego vidi eã, ego vidi dilectiſſimam mateem egredientem de corpore, quam videntẽ me angeli detulerunt in cœlum, tribus coronis peecioſiſſimis coronatam, veſtibus candidis & fulgentibus decoratã. Nunc ſcio quod miſit dñs angelũ ſuũ, & oſtendit mihi exitum matris meę, ſeruauitq; mihi Miſſam vſq; ad horã tardã: ac ꝙ amplius eſt, in miniſteeio coquinę miraculoſe me iuuit. O mater o mater, cur non intellexi dum erã in illa viſione, ꝙ tranſieras ex hoc mundo.? Quibus dictis, cuncta quę videear, eecitabat filijs & filiabus, qui & quę circũſtabant, ſacrũ corpus eius ſeruantes. Et hic finis ſit huius capituli.

¶ De ſignis & miraculis, quę operatus eſt dominus poſt obitũ ſanctę virginis, tam ante ſepulturam eius, quam poſt, videlicet de illis quę ſciri potuerũt per me, quia multa ſunt facta quę nõ fuerũt notata. Caput V.

COnſummato curſu peregrinationis virginis huius ſacræ, nõ defuit virtus diuina, quę comes eius ſemper fuerat in hac vita, quãdo ſanctitatis eius meritum etiam poſtq̃ conſecuta premium fuerat fidelibus declararet. Siquidem prout tactũ eſt ſuperius, nullo vocante ſeu procurante, imo pluribus (vt dictum eſt) querentibus occultare, totus quaſi populus vrbis Romanę ad eccleſiã, vbi iacebat adhuc inhumatum ſacrum corpus eius, concuerit, pedes ac manus eius cum reuerẽtia deoſculando, ſeq; eius orationibus commendando. Tantusq; fuit tumultus populi cõcurrentis, quod oportuit (ſicut dixi) ſacrũ coepus poni intra cancellos ferreos capellæ beati Dominici. Verum inter hæc cœpete plurimi, fidutiam de meritis ſanctitatis eius, habẽtes infirmos & inpotentea adducere, ſanitatemq; illorum à domino meritia huius virginis poſtulare. Nec ſunt fraudati à deſiderio ſuo. propter quod neceſſitor illa quæ in ſcriptis reperi, hic interſerere, ac quædã quę mihi plenarie cõſtant, etiã enerrare. ¶ Dum ſacrum corpus eſſet in eccleſia ſupradicta, quædam ſo cor ordinis, qui dicitur tertius orbo beati Franciſci, quæ vocatur Dominica, oriunda de Pergamo ciuitate Lombardiæ, habitatrix in vrbe, quæ paſſa fuerat infirmitatem in brachio, tam diutinam & grauem, quod ſex menſibus ante obitũ virginis ipſo non potuerat vti, quia inualidũ erat & quodammodo arefactum. Acceſſit ad eccleſiam prædictam: & non valens ad corpus appropinquare præ turba, porrexit quoddam uelum ſuum, rogans vt illo virginis corpus tangeretur ſibiq; redderetur. quo facto, ſuperpoſuit brachio, & mox abſq; mora fuit plenaeie liberata. propter ꝙ cœpit in medio totius piopuli illius exclamare & dicere: Ecce quod ſum liberata meritia huius virginis ab infirmitate incurabili, ex qua brachium totũ perdideram. Quo audito, maior factus eſt tumlutus in populo. & cæperunt multi ſuos infirmos illuc adducere, vt ſaltem fimbriam veſtimentorum eius poſſent contingere.

INter alios adductus eſt quidam puerulus, ætatis quatuoe annorum, qui contractionem neruorum colli ex quadã infirmitate incurrerat, ita caput ſuper humerum totaliter tenena declinatum, quod nullatenus ipſum valebat erigere. Hic cum deportatus eſt ab ſacrum corpus, mox vt manu virginea tactus in loco infirmo, ac quodam velo ipſius virginis circũdatus eſt circa collũ, cœpit meliorari, & infea ſpatium breue caput erexit, fuitq; perfecte curatus. Hac de cauſa non fuit poſſibile per dies tres corpus ſacrum teadere

dere

dere ſepulturę,ſcilicet propter ſigna& miracula quæ fiebãt per eam. Tantaq; populi congregatio dictis diebus tribus perſeuerauit in eadem eccleſia, quod cum quidam magiſter in ſacra theologia vellet illi populo de laudibus ipſius virginis prędicare,ac iſta de cauſa aſcendiſſet ambonem,nullo modo potuit populi ſedare tumultum,nec per conſequẽs audientiã obtinere. ꝑpter ꝙ,audientibus multis,hoc verbum dixit: Hæc ſancta virgo non indiget prędicationibus noſtris. ipſa enim ſeipſam ſufficienter prędicat & declarat. Et hoc dicto deſcendit,imperfecto,imo nec inchoato ſermone. miracula vero creſcebant & augmentabantur: Nam quidam Romanus dictus Lucius Cannarolæ quadam infirmitate grauatus, nulla eum medicina iuuante, perdidie quaſi coxam cum tota tibia,ita vt etiam baculo ſuſtentante, vix ambulare valeret ad modicum ſpatium. Hic aũt audita fama ſignorum quæ per virginem Catharinam operabatur altiſſimus, cum magno labore ad eccleſiam prędictam peruenit,& auxilio aliorum ad locum vbi iacebat corpus,ductus eſt. Ibiq; cum magna deuotione manum virginis ſuperpoſuit cruri, & tibiæ ſuæ debilibus & infirmis. moxq; cœpit ſentire iuuamen & virtutem in membris illis: & anteq̃ inde recederet,plene curatus eſt ,cunctis qui aſtabant videntibus,& omnipotentem deum benedicentibus,qui in ſanctis ſuis ſemper eſt mirabilis.

ITem quædam puella nomine Rotozola, habens horrendam infirmitatem lepræ in facie,ita ꝙ naſus & ſuperius labium oris horribili & fœtida lepra tegebatur, hac fama percepta,perrexit ad dictam eccleſiam. Cumq; conaretur ad ſacrum corpus accedere,pluries à circumſtantibus eſt repulſa. Ipſa vero importune inſtando, tandẽ ingreſſa eſt: & tanq̃ gratiæ auida,quam ſumme optabat,non modo pedibus & manibus virginalis corporis,ſed & faciei ſuam applicuit infirmitatem. Quid plura? mox ſuæ lepræ ſenſit releuationem,& infra breue tempus fuit perfecte curata,ita vt nec veſtigium in facie remaneret.

ITem quidam Romanus nomine Typreus,ex vxore que dicebatur Lella,quandam ſuſcepit filiam,quę in puellari ætate infirmitatẽ,que dicitur phthiſis,incurrerat,nulloq; medicinali remedio liberari potuerat. Parentes aũt miraculorũ per ſacram virginem patratorum fama percepta,ipſam eidem virgini deuote recommendantes,fecerũt eam tangere velum ſeu pater noſter,quæ virginis corpus tetigerant. Mira res. cum de ſalute puellę quodãmodo deſperaſſent,cum tetigit res prędictas, abſq; interuallo quocunq; ſimpliciter eſt curata,& ſanitati priſtinę reſtituta.

ITem dum ſacrum corpus inhumatum iaceret,quidam ciuis vrbis vocatus Antonius Lelli Petri,exiſtens in eccleſia principis apoſtolorum,audiuit,famã miraculorũ per huius ſacrę virginis merita patratorum. Ipſe aũt ex quodam exceſſiuo labore infirmitatem quandam incurrerat. ex qua factus eſt quaſi impotens ad ambulandum,nec potuerãt eum medici omnibus naturalibus medicinis nedum curare,ſed nec mitigare infirmitatem prædictam. Quamobrem audita prędicta fama miraculorum, ſanctæ virgini ſe deuote recommendauit,ac votum promiſſionis emiſit, ſi eius meritis liberaretur. Mira res. mox voto emiſſo,fuit ab illo grauamine ꝙ patiebatur, perfecte curatus,nec amplius ſenſit illas grauedines,& agiliter ac libere ambulauit vt prius,venitq; ad ſuæ liberatricis reliquias. votum quod promiſerat reddidit. & omnibus audire volentibus, gratiam quam receperat,intimauit.

ITem quædam deuota matrona, quę ſanctæ virgini fuerat valde domeſtica,imo ipſius domeſtica ſeu hoſpita,quia in propria domo cum tota ſocietate ſua ipſam receperat, & vocabatur Paula: tempore quo ſacra virgo migrauit,per quatuor menſes grauiter vexata extiterat doloribus iliacis ſiue lateris & podagræ. Et quoniam illorũ duorum dolorum remedia ſibi inuicem aduerſantur,quia vnus requirit apertiua,alter oppilatiua, dicta matrona nimium vexabatur. & quandoq; vſq; ad mortem deducebatur. Migrante aũt ſacra virgine, petiuit cũ magna inſtantia, quod poſſet habere aliqua de his quę ſacrum corpus eius tetigerant. Quod cum factum fuiſſet, veſpere ſequenti mane, de lecto, de quo quatuor menſibus ſurgere nequibat, liberata ſurrexit, & ambulauit libere, ſicut priuſq̃ infirmitatem incurreret. ambulabat, ſicut ipſamet mihi recitauit, poſtq̃ veni ad vrbem. Hæc & quamplura alia ſigna,quæ neglientia ſcriptorum fuerunt obmiſſa,operatus eſt omnipotens dominus per ſponſam ſuam, anteq̃ corpus eius traderetur ſepulturæ: quę, vt dictũ eſt ſupra,per triduũ ꝑpter concurſum populi eſt dilata.

POſtq̃ vero reconditum eſt in ſepulchro, non deſtitit virtus diuina ab operando infirmorum ſalutem, immo fuit quodammodo augmentata. Nam quidã Romanus dictus Iohannes Veri ſeu Neri, habebat quendã filium paruulum, qui nullo modo poterat ſtare rectus in pedibus, nec per conſequens ambulare. Audiens aũt famam miraculorum ſupra dictorũ, votum emiſit deo & ſacræ virgini Catherinæ pro liberatione filij ſupradicti. Quid plura? Ductus eſt puer ad ſepulchrum virginis, ſtatimq; cum poſitus fuit ſuper illud, conſolidatę ſunt plantæ eius & tibiæ, & cœpit per ſe ſtare rectus & ambulare, acſi nunquam ſuiſſet paſſus.

ITem quidam Ioannes de Tozo, habebat in oculis horrendam infirmitatem, in tantum quod de vno oculo vermes ſcaturiebant. Hic vouit beatæ Catherinæ virgini de Senis, & fuit mox pleniſſime liberatus, veniensq; ad eius ſepulchrum, narrauit gratiam ſibi factam, & ſignum appoſuit ſuper ſepulchrum de cera, vt moris eſt.

ITem quædam peregrina Teutonica, cuius nomen neglexerunt ſcribere illi qui tunc adfuerunt, & iſta ſcripſerunt, patiebatur in oculis tam grauiter & tam diu, ꝙ quaſi ex toto vſum videndi perdiderat, & de recuperatione quodãmodo deſperabat. Hæc ſanctæ virgini deuote ſe reconmendans, votum emiſit, & in breui viſum recepit abſq; aliqua medicina. Vnde veniens ad eius ſepulchrum, clare videbat ſicut priuſq̃ pateretur.

ITem quædam domina Romana, quæ vocatur Maria, incurrit quandã infirmitatem capitis tam grauẽ, quod non obſtãtibus multis & varijs medicinis, quas fecerat, ex toto perdiderat vnum oculum. Propter quod tam ex triſtitia q̃ ex verecundia nolebat egredi propriam domum, nec etiam coram hominibus apparere. Hæc percepta fama miraculorum virginis ſanctæ, ſe ei deuote reconmendauit, & votum vouit. Nocte aũt ſequenti ſancta virgo apparuit in ſomnis ſeruitrici dictæ dominæ, & dixit ei: Dic dominæ Mariæ, quod non faciat amplius medicinas, ſed omni mane vadat ad audiendum officium diuinum, & liberabitur. Quod dum ancilla dominæ ſuæ retuliſſet, acquieuit, accedens ad officium diuinum. moxq; dolor ceſſauit, & cœpit videre oculo illo excæcato, ſicq; perſeuerando in audientia diuini officij perfecte reſtituta eſt priſtinæ ſanitati & viſioni. Vbi lector obſecro nota, quid ſacra virgo hic fecerit, Imitata eſt enim in hoc opere ſponſum ſuũ, vel vt magis proprie loquar, ſponſus eius æternus ipſam ſibi in hoc opere ſimilauit: quia non ſuffecit ſibi curare corpus ſe inuocãtis, niſi etiã conferret animæ medicinam. Poterat ſiquidem iſti ſicut & cæteris fecerat, poſt inuocationem & votum, remedium cæcitati concedere: ſed cumulatius eã decreuit, q̃ peteret, exaudire. Iuxta conſuetudinem ſaluatoris, qui corpus ſine anima non curabat. Et illi qui pro cura corporis veniebat, prius peccata dimiſit, dicens: Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.

ITem quidam iuuenis dictus Iacobus, filius cuiusdam Romani, qui vocabatur Petrus Nicolai, infirmitate quadam graui fuit oppreſſus, & per plures menſes detentus. ſicq; nullis remedijs medicinæ iuuantibus, ad extrema deductus eſt. Cumq; ſpes nulla eſſet de vita, quædam deuota mulier, quę dicitur Tecchola Catherina, deuouit eum beatæ Catherinæ virgini. moxq; reſumptis viribus, cœpit meliorari, & breuiſſime liberatus eſt ab illa infirmitate.

ITem quædam mulier, vocata Cilia Petrucij de vrbe, infirmitate grauata, poſt medicorum remedia deducta eſt ad extremum, ita vt ipſi medici diffiderent de ipſius ſalute omnino, & ſecundum naturalem curſum eam iudicauerunt indubitantiſſime morituram. Ipſa vero deuote ſanctæ virgini Catherinæ de Senis ſe recommendans, mox ſenſit ſanitatis auxilium: & meliorationem recipiens illa hora, intra dies paucos integraliter fuit ſanitati priſtinæ reſtituta.

ITem quædam domina nobilis & deuota, quæ vocabatur Iohanna de Hilprinis, habuerat domeſticã notitiam ſanctæ virginis dum ageret in humanis. Et ideo viſis miraculis eius, maiorem fidem cõcepit de ſanctitate eius, ita vt ipſa apud quoscunq; infirmos ſe reperiret, ſemper eis perſuadebat, vt ſanctæ virgini Catherinę de Senis ſe deuote reconmendarent. Ex quo procurauit plures infirmos curari meritis eiuſdem virginis ſanctæ. Accidit aũt vt ſemel vnus ex filijs eiuſdem nobilis dominę, puerilis ætatis, incaute incedens aut currens ſuper ſolariũ domus ſuæ, deorſum verſus terram, nullo impediente obſtaculo, precipitãter caderet coram oculis propriæ genitricis. Quæ hoc videns exiſtimauit ſicut veriſimile nimis erat, quod ex illo caſu puer mortẽ incurreret, vel ſaltẽ perpetuam debilitationem aliquorum membrorum. Vnde fortiter exclamauit: Sancta

Catherina de Senis, tibi reconmendo filium meum. Mira res, quamuis eminentia loci & conditiones tam pueri quã caſus, repentinam mortẽ cadentis naturaliter indicarent, tamen puer nec in magno nec in minimo læſus eſt, tamq; incolumis fuit poſt caſum, q̃ ſoſpes erat antequam caderet. Quod cum inueniſſet præfata mater eius, quæ feſtinantiſſime deſcendit ad eum, gratias omnipotenti deo & ſponſæ eius Catherinæ reddebat deuotas & humiles, ac apud omnes ſanctitatẽ virginis Catherinæ de Senis prędicabat.

ITem quædam mulier de ſeruitijs aliorum viuens, & potiſſime de lotione pãnorum, quæ vocabatur bona Iohannis. Dum ſemel ad ripam Tyberis pannos lauaret, contigit eam lauare quoddam coopertorium lecti, quod de lineo panno & bombyce conficitur, & vulgari vocabulo cultra vocatur. Hanc igitur cultram dum incaute lauaret, & magnam eius partem fineret curſu fluminis duci, pars illa grauitate ſua traxit aliam, quę ſub manibus eius erat: & ſic tota cultra de ipſius manibus exiens, cœpit fluere cum currentibus aquis. Quod illa perpendens, & ſciens ſe non poſſe ſatisfacere pro cultra, ſi perderetur, voluit cultram recuperare. Sed dum ſe nimis ad eam retinendum extendit, ipſa etiam ab impetu aquarum eſt rapta longe à terra. Itaq; omni humano ei deficiente auxilio, ſolum adiutoriũ ei reſtabat diuinum. Ad quod dum cogitaret recurrere, occurrit menti eius fama ſignorum & miraculorum illis diebus in vrbe per ſanctã virginem patratorum. Vnde ipſam inuocans, dixit: O ſancta virgo Catherina de Senis, ſuccurre mihi in tanto periculo. Nec mora, ſtatim virginis auxiliũ affuit. Nam mox ſenſit ſe ſup aquas eleuari, & per inde ac ſi aquæ illæ non currerent, per ſeipſam cum tota cultra diuertit de recto curſu aquarum, & peruenit ad terram abſq; quocunq; humano auxilio. Quo facto, ipſamet ſtupens conſiderabat, nec poterat imaginari qualiter periculum illud euaſerat, niſi ꝙ clare confitebatur ſanctã virginẽ mirabiliter ſibi adſtitiſſe, eamq; ſuis meritis liberaſſe. His omnibus & quãpluribus alijs ſignis per omnipotentẽ deũ oſtenſis pro teſtimonio ſanctæ virginis ſponſę ſuæ, anteq̃ ego veniſſem ad vrbem, contigit me tãdẽ venire cũ importabili mihi onere, ſcilicet officij magiſterij ordinis fratrũ Prędicatorum: & tunc per fratres meos ac ſorores filios & filias ſanctæ virginis in Chriſto, cũcta ſupraſcripta mihi fuernut relata. Sed vnum ſignum miraculi accidit poſt meum aduentum, cuius ego in parte ſum teſtis, ꝙ non licet mihi quomodolibet ſubticere.

ERam ſiquidem in vrbe, ac corpus ſacrum eiuſdem virginis trãſtuleram ea die, qua ipſa per plures annos prophetauerat, vt clarius infra patebit, & infirmitatis corporeę cauſa indigni medico, qui & vicinus conuentui fratrum meorum, ac mihi domeſticus & amicus non modicum erat, vocaturq; magiſter Iacobus de ſancta Maria Rotũda. Hic dũ ſemel curę medicinalis cauſa me viſitaſſet, narrauit ꝙ iuuenis ciuis vrbis, vocatus Nicolaus ſiue diminutiuo noie Cola, filius vxoris cuiuſdã nominati ciuis eiuſdẽ vrbis, qui dicebatur Cincius Tancancini, & priuignus ſeu filiaſter eiuſdẽ, grauiſſime infirmabatur de morbo gutturis, qui dicitur ſquinantia, per medicos, & quod ipſe nullam videbat curã poſſibilem per naturam. Qua de cauſa deſperauerat ex toto de eo. Inſuper ſenſi ab alijs, ꝙ dictus iuuenis erat in mortis articulo, & expectabatur tranſitus eius. Verum Alexia ſocia ſanctæ virginis, de qua pluries ſupra facta eſt mentio, hac fama percepta, conſiderans ꝙ dictus Cincius cum tota domo ſua fuit ſanctæ virgini valde deuotus & charus, feſtina perrexit ad dictũ iuuenem, iam in trãſitu poſitum, deferens ſecum dentem virginis, quem ſibi pro magno theſauro ſeruauerat: & inueniens eundem iuuenem iam pene deficientem prę clauſura gutturis, quod apoſtema paulatim claudebat, & ipſum per conſequens ſuffocabat: prædictum dentem appoſuit gutteri eius, & mox ac ſi lapis aliquis cecidiſſet, factus eſt ſonus grãdis, & fractum eſt apoſtema. Cępitq; infirmus caput erigere, & per os eius emittere putredinis magnam quantitatem. ſicq; intra breuiſſimum ſpatium plene curatus eſt, gratias agens deo & ſanctæ virgini, cuius dentis virtute fuerat illa vice à mortis dentibus liberatus. Hoc ſignum admirandum cunctis, ſed potiſſime medicis, qui melius nouerant viam naturæ & patientis diſpoſitionem ex toto mortalem, ipſe Nicolaus ſeu Cola, omnibus publice narrabat, intantum ꝙ ſemel me verbum dei populo prędicante, & recitante magnalia quę per ſponſam ſuam fecerat dominus, dum hoc ſignum enarraſſem populo, ipſe ſurrexit in medio populi, atq; clara voce dixit: Domine, verũ dicitis. ego ſum ille, cui hæc ſancta virgo fecit iſtud miraculũ.

HIs quoq; ſignis & miraculis, quæ particulariter recitauimus hic, noueris lector alia multa adiuncta fuiſſe, quæ in ſcriptis non fuerunt redacta: ſed patuerunt per ſig-

na, id eſt, per imagines ceræ, quæ in maximo numero poſitæ ſunt ſuper ſepulchrũ eius, etiam tempore quo ibi perſonaliter eram præſens. Verum effrenata cupiditas, ne dicam malignitas quorundam latrunculorum, neſcio ſi extraneorum, quibus ſemper vrbs eſt repleta, an internorum, nequaq̃ permiſit imagines illas diu durare. Furtiue nãq; cunctæ abſportatæ fuerunt paulatim per fures: qui proculdubio aut ſunt iam puniti, aut in poſterum punientur cito. Ego aũt coram deo & angelis eius ac etiam cunctis fidelibus meipſum accuſando confiteor, quod multi & multæ ad me venerunt, qui & quæ diuerſas receperunt gratias admirandas meritis huius virginis ſanctæ, quas mea negligẽtia pluſq̃ alicuius alterius ſepeliuit, quia non fui ſolicitus ad redigendum eas in ſcriptis, licet ſemel notariũ quendam ad hoc deputauerim, qui non fuit ſolicitus ad ſcribendum. Vnum tñ quod recolo, meipſum pauliſper corrigẽdo, inſerere non obmitto, videlicet quod tempore quo regina quondam Iohanna miſit contra vrbem Rainoldum de vrſinis, cũ magna comitiua armatorũ, vt ſummũ pontificem Vrbanum ſextum, capi faceret, vel expelli, aut (quod nequius erat) occidi, Romanis fortiter & prudẽter ſe tenentibus cũ pontifice ſuo: contigit q̃ plures de vrbe, potiſſime de inferioribus, capi ab hoſtibus: quorum quidam ligabantur ad arbores, & ſic dimittebantur, vt crudelius morerẽtur: quidam vero ducebantur ad campum, & inſtrumẽtis ferreis captiuabantur, vt ſe redimerẽt. Prout aũt à quibuſdam ipſorum, qui liberati ſunt, habui, quotquot ſtatim virginem inuocauerunt, mirabiliter ſunt à vinculis liberati, nullo ipſos iuuante poſt deũ, & ſalui venerunt ad vrbem. Vnde retulit mihi vnus ex eis quod abſq; quacunq; mora, mox vt ipſam inuocauit, reperit ſe vinculis liberatum, quibus ab hoſtibus ad quandam arborem fuerat ligatus. Reuertenſq; ad vrbem, ipſam virginem inuocando, neminem reperit qui ei aliquot præſtaret impedimentum. Quod cum non parua deuotione referens, rurſum addebat quod aliqui alq eandem gratiam receperant meritis ſanctę virginis Catherinę. Sicut aũt de hoc genere ſignorum, ſic & de pluribus alijs me recolo percepiſſe à multis: ſed ſeneſcente memoria, non poſſum particulariter recordari de omnibus alijs. Oro aũt lectorem, vt deuota mente, non faſtidiendo propter huius libri prolixitatem, nec propter ſtyli ruditatẽ, flores & fructus colligat ad ſui vtilitatem, frigidos ſemper & indeuotos ac malignos detractores vitando, ſicut venenum peſtiferum. Cæterũ hic finem huius operis facerem, niſi quia de patientia eius, quam eccleſia militans plus in ſanctis ſuis notat, q̃ ſigna, iuxta doctrinam beati Gregorij, qui virtutem patientiæ ſignis & miraculis reputauit maiorem: vnum intendo dictare capitulum, ipſa impetrante, ac concedente ſponſo eius æterno, qui cum patre & ſpiritu ſancto viuit & regnat per omnia ſecula ſeculorum amen.

¶ De forti patientia, quam hæc ſacra virgo à prima ætate vſq; ad mortem incluſiue oſtendit manifeſte, per quam clare probatur, ipſam dignã eſſe nomine ſanctitatis in eccleſia dei militante, ex quo tot glorioſis triumphis decoratur in eccleſia triumphante. Vltimum capitulum, in quo epilogatur quaſi quidquid dictum eſt ſupra, propter faſtidioſos lectores. Et vt ſi quis non poteſt totam legendam habere, hoc capitulo habito, ſubſtantiam quaſi percipiat totius legendæ.

SEntentia eſt primæ veritatis, quæ propter noſtram ſalutem carnem aſſumpſit, vt hi qui in corde puro & optimo verbum retinent, fructum afferant in patientia. Et vt paulo ſuperius tactum eſt, in libro dialogorum dicit beatus Gregorius: Ego virtutem patientiæ ſignis & miraculis puto maiorem. Sed & apoſtolus Iacobus in canonica ſua dicit, Patientiam habere opus perfectum. Non quod ipſa ſit ſumma ſeu regina virtutũ, ſed quia eſt comes indiuidua illius virtutis, quæ teſte Apoſtolo, maior alijs virtutibus, nunq̃ euacuatur aut excidit. Hæc eſt charitas, ſine qua nihil prodeſt homini quæcunq; alia virtus. De qua idem Apoſtolus, eam deſcribendo, inquit, quod patiẽs eſt & benigna, nõ æmulatur, nõ irritatur, nec quærit quæ ſua ſunt. Hac de cauſa ſacroſancta mater eccleſia, cum vitam ſanctorum, qui in beatorum catalogũ referentur, examinat, non principaliter ſignorum operationem attendit, duplici de cauſa: Prima, quia plures mali fecerunt & facient ſigna, quæ apparent miracula, licet non ſint, ſicut magi Pharaonis. Simili modo magus & antichriſtus cum ſuis faciet tempore ſuo. Secunda, quia quãdoq; aliqui etiam virtute diuina miracula fecerunt, qui finaliter fuerunt reprobati, ſicut Iudas, & illi de quibus dicitur in euangelio, quod in die iudicij dicent domino: Nonne in nomine tuo ſigna fecimus? Quibus ipſe reſpondebit: Recedite à me operarij iniquitatis.

Per quod manifeſte datur intelligi, ꝙ ſigna ſiue miracula ſint iuxta diſcretionē doctorum examinanda, quæ non poſſunt per ſeipſam certificare militantem eccleſiam, quod perſona per quam ſunt facta, ſit ad æternam beatitudinem acceptata ſiue prædeſtinata, licet faciāt magnam præſumptionem ſanctitatis, & potiſſime illa, quæ fiunt poſt tranſitum ex hac vita. Sed & iſta ex toto non certificant, quia etiam ſi non eſſent ſancti, ad quorum ſepulchra fiunt miracula, poſſibile eſſet ꝙ deus miſericors reſponderet fidei eorum, qui credunt eos ſanctos, non propter illos, ſed propter gloriam nominis ſui, ne credentes in eum, ſuo deſiderio defraudarentur. Vnde ſacroſancta mater eccleſia, quæ regitur à ſpiritu ſancto, volens de merito ſanctorum certificari, quantum eſt poſſibile in hac vita, quærit de vita eorum, id eſt de his quæ in hac vita ſunt operati. Sic enim ſponſus eius docuit eam, dicens: A fructibus eorum cognoſcetis eos, Id eſt, ab operationibus: quia ſicut ſaluator ibidem ſubdit, Non poteſt arbor mala fructus bonos facere, nec arbor bona etiam fructus malos. Hęc aut ſunt opera charitatis dei & proximi, In quibus (teſte ſaluatore) vniuerſa lex & prophęte pendent. Sed quia hæc opera, ſicut ſunt deo placita, ſic diabolo ſunt diſplicabilia: conatur eidem diabolus per omnem modum poſſibilem, illa impedire tam per ſe q̃ per mundum: id eſt, per homines mundo deditos. Propter ꝙ ſanctis viris, qui volunt in bono perſeuerare, ſine quo non coronarentur, id eſt, ſi non ꝑſeuerarēt, eſt ſemꝑ neceſſaria patiētia, per quā ſeipſos cōſeruant in bona dilectione dei & proximi, non obſtantibus perſecutionibus quibuſcunque. Vnde dicebat ſaluator diſcipulis: In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Et Apoſtolus primam conditionem charitatis aſſignat, dicens: Charitas patiens eſt. Hac igitur de cauſa plus inquiritur, vt dictum eſt, in canoniſatione ſanctorum, de operibus q̃ de ſignis. Et inter opera plus quæritur de operibus patientię, q̃ de alijs, tanq̃ de his quę maius teſtimonium perhibent charitatis & ſanctitatis. Hæc pro tanto dixerim: quia cum omnia quæ ſuperius ſcripta ſunt, ſint per me dictata & ſcripta, vt ſanctitas huius virginis innoteſcat eccleſiæ ſanctæ catholicę ac rectoribus eius, operęprecium putaui, propter caſus ſupradictos, vnum capitulum de pacientia dictare, ne aliquis de ipſius ſanctitate poſſit rationabiliter dubitare. Quia vero (vt infra, duce domino, oſtendetur) tota vita eius fuit patientia decorata, recitando actus eius patientiæ, totam quaſi hanc legendam epilogabo, quantum dominus duxerit concedendum: potiſſime propter faſtidioſos lectores, quibus in materijs deuotis videtur vna hora tota die prolixior. In fabulis aūt vel nugis, dies apparet breuior hora. Volentibus igitur de pacientia huius virginis breuiter pertractare, ordinate nimis eſt procedendum, vt ordo ipſe, prolixitate ſecluſa, breuitatem adducat. Porro virtutem patientiæ verſari circa ea quæ aduerſantur homini, nullus qui cōditionem virtutum nouit, ignorat ꝙ & ipſum nomen eius deſignat, ꝙ à patiendo ſe deriuatum oſtendit. Homini enim aduerſantia, generali diuiſione ſunt in duplici genere, iuxta duplicem ſubſtantiam eius, quædam enim aduerſantur animę, quædam corpori. In aduerſis aūt animæ nulla eſt patientia virtuoſa, imo ſemper eſt vitioſa. Quā reprehendit per ironiam & figuratiuam locutionem beatus Apoſtolus, ad Corinthios ſcribens: Libēter ſuffertis inſipientes, cum ſitis ipſi ſapientes. Sed in aduerſis corporis principaliter virtus patientiæ locum habet, intelligendo per corpus cuncta quæ ſenſibiliter patent homini viatori, ſiue pertineant ad corporalia procuranda, ſiue ad ſpiritualia promouēda, vt clarius patebit inferius. Verum bona quæ in hac vita poſſunt per hominem poſſideri, triſarie ſecundum philoſophos diuiduntur, quædam enim ſunt delectabilia, quædam vtilia, quædam honeſta. Et in horum priuatione perpetua, vel ad tempus, virtus patientiæ locum habere dinoſcitur. Bona delectabilia ſunt, vita corporis, ſanitas eius, deliciæ tam ciborum q̃ veſtium, & cætera quæ carnem delectant, inter quę etiam venerea numerantur. Vtilia vero ſunt diuitię, quę multas in ſe materias compręhendunt, ſcilicet domorum, agrorum, pecuniarum, animalium, localium, & omnium ex his deſcendentium, conſanguineorum & ſeruitorum copia, & cuncta quę adiuuant viuentem in hac vita mortali. Honeſta autem ſunt, bona quę reddūt hominem honorabilem in aliorum conſpectu, ſicut bonum nomen ſiue bona fama, honeſta amicitia, laudabilia ſtudia, & cuncta quę adiuuant ad exercendum actus virtutum. Prędictorum autem quędam ſunt omnino illicita, & illa ſunt pręcidenda ex toto: quędam ſunt impeditiua de ſe perfecti ſtatus virtutum, & illa ſunt cauenda & (quod melius eſt) contemnenda: quędam ſunt licita, & quędam ſunt neceſſaria vitę humanę. & horum priuatio patienter eſt ſuſtinenda, ſicut

magis particulariter hæc omnia infra patebunt, dum actus huius ſacræ virginis, iuxta præſcriptum ordinem, magis particulariter diſſeremus. Redeundo igitur ad propoſitum noſtrum, quod eſt, epilogando, quæ dicta ſunt de perfectione patientiæ huius virginis, iuxta quod conceſſerit dominus, pertractare: noueris lector bone, quod hæc ſacra virgo, attendens quod patiētia nihil prodeſſe poſſet, niſi prius amoueret à ſe illicita, & potiſſime veneris voluptates, anteq̄ ad ætatem perueniſſet, in qua eas experiri valeret, ipſas à ſe tam potenter q̄ prudenter abſcidit. Nec hoc factum eſt abſq; inſpiratione diuina & notabili viſione, qua in ſexto ætatis ſuę anno corporalibus oculis ſuis vidit dominum in pontificalibus veſtibus ſedentem, atq; corona ſummi pontificis decoratum, in pulcherrimo thalamo ſupra fratrũ prędicatorũ eccleſiam ſituatum: necnon & Petro & Paulo atq; euangeliſta Iohanne aſſociatum, qui clementibus oculis eam reſpiciens, regali dextera benedixit, tāq; perfecto ſui amore animam eius replenit, ꝙ euacuatis puellaribus moribus in illa ætatula, pęnitentię & orationi ſe dedit, & profecit in tantum, ꝙ in ſequenti anno, qui fuit ſuę ętatis ſeptimus, votum perpetuę virginitatis emiſit coram beata virgine ſeu eius imagine, pręcedente prius deliberatione matura & oratione diutina, prout ſupra in ſecundo & tertio capitulis primę partis latius continetur. Verũ quia nouerat puella deuota ꝙ ad ſtatum virginalem ſeruandum, nimis vtilis & forſitan neceſſaria erat parcitas victus, & abſtinentia cibi & potus: ac ab ętate tenera inchoauit & in ętate perfecta non tantũ laudabiliter, ſed nimis mirabiliter cõſummauit. Nam prout ſupra in dicto tertio capitulo primę partis eſt tactum, ac in ſexto eiuſdem partis capitulo diſtentius recitatum eſt, ab infantia cępit eſu carnium vt in pluribus ſe priuare. Deinde creſcente parumper ætatę, ſe carnibus priuauit ex toto, bibens vinũ ita lymphatum, q̄d vix ſaporem vini videbatur habere. In quintodecimo aũt ætatis ſuę anno, cœpit à vino totaliter abſtinere, carnem ſuam, cunctaq; cibaria cuiuſcunq; generis abdicās à ſeipſa, ſolum panis & crudarum herbarum ſibi eſum & vſum retinuit. Demum in viceſimo anno ætatis, eiuſdem etiam eſu panis totaliter ſe priuauit, de crudis tantũ herbis proprium reficiens corpus: & ſic perſeuerauit vſq; ad tempus illud, in quo nouum & mirabilem modum viuendi ei conceſſit deus omnipotens, ſcilicet abſq; cibo quocunq; manendi: ꝙ fuit, ſi nõ fallor, circa viceſimumquintum vel viceſimum ſextum ætatis ſuæ annum, de q̄ latiſſime ſcriptum eſt in quinto capitulo ſecundę partis, vbi recitantur cauſa & modus, cur & qualiter ad hunc ſtatum peruenit, & murmurrantibus ac contemnentibus modum illum viuendi, ſufficienter (ſi non nimis decipior) reſpondetur. Quamobrem viſis puritatis & parcitatis pręludijs, per quæ pręciduntur carnis oblectamenta cuncta tanq̄ illicita. Nunc ad huius ſacrę virginis patientiam deſcendamus. Sed noueris lector bone, ꝙ pro magna parte eius patiētia circa priuationem honeſtorum bonorum verſata eſt, licet infirmitates corporis & mortis violentę pericula paſſa ſit. ſed hæc erant ei ad gaudium, vt infra patebit, illa vero nimium affligebant ipſam. Quæ vero perſona fuit ei domeſtica vel coniuncta, quę ipſam non afflixerit illa priuatione à ſua infantia vſq; ad eius tranſitum: Et prima fuit genitrix eius, & ipſius germani, qui eam volentes tradere nuptui in principio ſuę adoleſcentię, omni honeſto bono (quantũ in eis fuit) eam priuauerunt, ita vt cellam habitationis ei auferrent, & ipſam coquinę ſqualoribus deputarent, vt nec orare poſſet, nec meditari, nec aliquem actum virtutis contemplatiuę ſeu ſpeculatiuę exercere. In qua perſecutione quanta fuerit eius patientia, & quam lęta, in quarto capitulo primę partis huius legendę plenius recitatur. Miro enim modo & mirabilibus vijs ac virtuoſis, ſtans inmobilis in virginitatis propoſito, corde ac vultu lętiſſimo ſeruiebat. Nec propter occupationem miniſterij aut priuationem cellæ orationis inſtantiā relinquebat, nec (ꝙ plus eſt) diminuebat, imo ſemper augebat, donec vicit ſimul perſecutiones & perſecutores, vt patet in dicto capitulo. Sed poſt iſta cum auſteritates tam diſciplinarum q̄ nocturnarum vigiliarum & ſtrati duritiem vellet impedire hoſtis antiquus, matrem eius Lapam iterum contra eam concitauit, quaſi vſq; ad rabiem incluſiue. Ipſa vero patientia forti ac miranda diſcretione munita, quod mirum eſt dictu, & matris furorem placauit, & ſuum rigorem conſtanter ſeruauit, vt in ſexto capitulo primæ partis plenius continetur. Pręter aũt omnia hęc, quanta ei procurauerit inimicus homo inpedimenta honeſti boni, conſiſtentis in continuę orationis deuotione, in ſui corporis afflictione, in proximi ſubuentione, non eſt facile recitare: ſed vbi hęc in legenda notata ſunt, particulariter diſſerã. Studuit igitur modis omnibus hoſtis antiquus ſibi poſſi

bilibus

bilibus, virginem ſacram à ſui æterni ſponſi amplexibus primo remouere, deinde ſubtrahere, tādemq́ ſaltē, inpedire in parte ad tps. ſed illa remouentē forti feruore proſtrauit, ſubtrahentem ſapienti conſilio vicit, inpedientem conſtanti virtute cōfudit. Remouere ſiquidem eam à ſancto propoſito conatus eſt hoſtis malignus, primo per ſororem nuptam, quæ per vanam curioſitatem capillorum & veſtium, domino pro meliori hoc permittente, ipſam attraxit, vt in quarto capitulo primę partis latius continetur. Secundo per germanos & matrem, quibus inerat voluntas maritandi, vt in eodem capitulo plene narratur. Et tertio per ſeipſum, inferendo ei tentationum moleſtias, etiam vſq́ ad illuſiones viſibiles procedēdo, ſicut in quadā ſcriptura nouiter reperi, quę per ſcriptores epiſtolarū eius fuit notata, anteq̃ habitū ſanctæ conuerſationis acciperet, de cuius ſuſceptione fit mentio in ſeptimo capitulo primæ partis. Nam ipſa aliquando orante coram imagine Chriſti crucifixi, hoſtis antiquus ſe iniecit in medio, veſtem panni ſerici habens in manu, & parans ſe ad inducendum virginem illa veſte: quæ licet ipſum deridēdo contemneret, crucisq́ ſigno ſe muniens, ad crucifixum ſe verteret, ille tamen poſtq̃ diſparuit, tantam ibi tentationem de veſtium pompis reliquit, quod mens virginis fuit nō modicum perturbata. ſed mox recordata propoſiti virginalis, ſic allocuta eſt ſpōſum ſuum: Dulciſſime ſponſe mi, tu ſcis quod præter te nunq̃ ſponſum quemq̃ appetij. tu mihi ſuccurre, vt has vincam tentationes in nomine ſancto tuo. nec peto vt ipſas auferas à me, ſed vt miſericorditer victoriam de his mihi concedere digneris. Hoc ſermone conpleto, apparuit ei regina virginum mater dei, quæ de latere filij crucifixi pulcherrimā veſtem trahere videbatur, quam ipſa etiam ornabat vernantibus & coruſcantibus gemmis, & deinde virginem illa decora veſte induit, dicens: Sciens ſcito filia, quod veſtes quæ de latere filij mei procedūt, omnes alias veſtes excedunt in pulchritudine & decore. Quo facto omnis abceſſit tentatio, virgoq́ remanſit nō mediocriter conſolata. ſicq́ factum eſt, vt forti feruore virgo triplicem aciem vinceret, quarum quælibet nitebatur eam à ſancto propoſito remouere. Porro ſubtrahentem cohortem (vt dictum eſt) ſapienti vicit conſilio, dum primo matrem volentem ipſam ab aſperitate vitæ retrahere, ſapienter placuit, nihil quodammodo de ſua pœnitentia minuēdo, prout eſt ſuperius repetitum. Ideo cū confeſſorem proprium & conſiliarios vtriuſq́ ſexus, ſumptionem cibi ex ignorantia ſibi ſuadentes, ſapientiſſime declinauit, vt in quinto capitulo ſecundæ partis eſt dictum. Et tertio, tam ſuperiores q̃ alios prohibentes eam ad quædā loca ire quo ipſam diuina reuelatio iubebat accedere, aut facere facta quæ dominus ipſam mandabat implere, non minus ſapienter q̃ mirabiliter mitigando, & diuinā obedientiam ſemper perfecte implendo. In quo quanta patientia ſua vſa fuerit, nec calamus nec lingua ſufficerent explicare. Noui ego circa talia tantas & toties virgini ſacræ illatas iniurias, etiam ab his qui magis eam conſolari deberent, quod ſufficientem me non reputo ad narrandum, nec licenciatum ad explicandum: ſed non minus noui, omnia hæc ipſam forti patientia & ſapienti conſilio ſuperaſſe. ¶ Cæterum videns ſerpens antiquus, quod nec remouere, nec ſubtrahere eam poſſet à ſancto propoſito, conatus eſt ſaltem ad tempus ei dare inpedimentum, tam per ſe q̃ per diuerſas perſonas, de quibus particularius infra differetur. Et primo per matrem, quę duxit eam ad balneū, vt ſaltem eā ad tempus retraheret à diſciplinis, & à cæteris auſteritatibus: ſed ipſa magis auſteram ſciuit ibi inuenire pęnitentiā, quam in propria cellula, ſuſtinendo videlicet aquas feruentiores patienter & diu, prout in ſeptimo capitulo primæ partis plenius ſcripſi: quod tamen (vt ibi dixi) mihi non videtur eſſe potuiſſe abſq́ miraculo, quod videlicet caro eius abſq́ mortali vel ſaltem notabili aduſtione tranſierit. Secundo per indiſcretos prælatos & prælatas ſeu prioriſſas ignorantiſſimas, à quibus ſæpiſſime inpediebatur, tam circa confeſſionem quam libentiſſime frequentabat, quam circa orationem, quam ardentiſſime cupiebat, quam etiam circa diuerſos actus ſuę frequentiſſimæ orationis, quos quia ſicut animales non intelligebāt, condemnabant lucem exiſtens in tenebris, & habitantes in vallis profunditate, montiū cacumina metiri volebāt, prout in quinto capitulo ſecundę partis me recolo latius ſcripſiſſe. Verum vt melius pateat eius patiētię magnitudo, hic decreui aliqua particulariter ponere, quæ ibi recitata non ſunt. Licet enim abſq́ aliquorum religioſorum rubore non valeant recitari, melius tamen eſt quod publicentur, quam quod dona ſpiritusſancti conceſſa huic ſacræ virgini, occultentur. Nam hinc poterit lector intelligere timorem pariter & amorem: timorem, audiendo culpas offendentium: & amorem, cernendo patien-

tis

ſi virtutem, vt ex vno recedat à malo, ex alio accedat ad operandum bonum in patientia forti.

NOueris igitur lector bone ꝙ anteq̃ huius ſacræ virginis meruiſſem habere noticiã, vix poterat vnum actum deuotionis exercere in publico, quando pateretur calumnias, impedimenta, & perſecutiones, ab his potiſſime, qui magis debuiſſent ei fauere, ac etiam ad actus eoſdem continue promouere. Nec mireris: quia (ſicut dixi ſuperius in quinto capitulo ſecundę partis) niſi ſpirituales perſonæ perfecte proprium amorem extinxerint, teteriorem incurrunt inuidiæ foueam, q̃ quicunq; carnales ſicut exemplum poſuit ibidem de Pachomij monachis, qui propter abſtinentiam Macarij, quam imitari non poterant, dicebant ſe de monaſterio receſſuros, niſi expelleretur Macarius. Sic perfecto accidit & in propoſito noſtro, cũ enim ſorores de pœnitentia beati Dominici, cernerent Catherinam puellam cunctas ſorores in auſteritate vitæ, morum maturitate, ac orationis & contemplationis deuotione præcedere, mox in quaſdam ex eis, ingreſſus eſt ſerpens antiquus, ſator inuidiæ, cœperuntq; phariſęorum more, actibus eius detrahere tam publice quam occulte, ipſamq; corrigendam eſſe, tam inter ſe q̃ apud pręlatos ordinis frontoſe denunciare. Si qua vero ſorent, quę magnam excellentiã pretendebãt, imo clarius oſtendebant, non valentes negare quod omnibus erat notum, phariſeis ſe ſocìantes & ſcribis, in beelzebub principe dęmoniorum eam ſigna facere aſſerebant. Hæ mulieres tanq̃ Euæ filiæ, ita miſcuerunt & ad ſuum errorem traxerunt Adam, id eſt, ordinis prędicatorum quoſdam rectores & patres, quod quandoq; conuerſatione, quandoq; ſacra communione, quandoq; etiam confeſſione ſeu confeſſore ipſam fecerunt priuari: quod illa patientiſſime ac ſine murmure ſupportabat & ſuſtinebat, ac ſi non eſſet illa cui fiebant tales iniurię: nec quiſquam potuit eã de talibus querulantem aut murmurantẽ audire vnquam. imo putabat cuncta illa fieri ſancta intentione, ac pro animæ ſuæ ſalute: reputabatq; ſe amplius obligatam ad orandum pro eis, & non tanquam pro perſecutoribus, ſed tanquam benefactoribus ſingularibus & dilectis. Præter hęc aũt ſi permittebatur communionem accipere, volebant ꝙ cito de oratione ſurgeret & recederet de eccleſia: quod ei impoſſibile reddebatur omnino. Tanto nanq; feruore ſacram ſumebat communionem, quod ſpiritus eius rapiebatur à ſenſibus, nec corpus illud aliquid actualiter ſentiebat. ſicq; ſtabat per plures horas prout ſupra in ſecundo & vltimo ſecundę partis capitulis latius eſt narratũ. Illi vero qui per prędictas ſorores erant ſeducti, adeo contra ipſam fuerant quandoq; accenſi, quod illam in ea extaſi poſitam capiẽtes, violenterq; leuantes, ſic inſenſibilem & rigidam extra portam eccleſię proiecerunt, tanq̃ quoddammodo abortiuum, vbi ſub feruore ſolis ſocię eius hora meridonali eam cuſtodiebãt, non ſine lachyrmis, quouſq; rediret ad ſenſus corporeos. Quidam etiam (vt relatum eſt mihi) pedibus eam percuſſerunt, animo irato, dum eſſet in illo raptu nec vſq̃ eſt auditum verbum de ore ipſius, ꝙ de omnibus his vel de aliquo talium ſe diceret eſſe grauatam, Imo nec de illa materia vnq̃ faciebat ſermonem, niſi forſitan excuſando illos qui fecerant, cum ſuæ vel ſui obloquebãtur de eis. Verum quanto ipſa magis iniurijs illatis patientiam ſeruabat perfecte, tanto amplius ſponſus eius iudex iuſtiſſimus, contra iniuriantes iraſcebat, ipſoſq; durius puniebat. Nã prout tã à cõfeſſore, q me pceſſit qtã à pluribus alijs fide dignis percepi, cum primo eius merui noticiam, quędam domina eã ſemel ſic in extaſi poſitam, indignans pede percuſſit: ſed cum reuerſa eſſet ad propriam domum, ſubito mortali dolore correcta, abſq; ſuccurſu ſacrorum eccleſiæ infra breuiſſimam moram expirauit.

QVid aũt alius miſellus, cui melius extitiſſet ſi natus ex vtero nõ fuiſſet, qui etiã dictũ actum pedis fecit, & inſuper ipſam ſemel extra portam eccleſię poſuit iniurioſe ac violenter tam dure fuit punitus, quod vix audeo recitare. Hic infœlix quem optime noui, intantum proceſſit ad actum odioſum contra virginem ſacram, ꝙ (vt mihi fuit à fidedignis relatũ) pter actus ſupraſcriptos, ſemel ipſam deliberauit occidere: nec defuit hec quam niſi quia eam vbi credidit, non inuenit. Ipſa tamen hęc omnia ignorabat, ſed ſponſus eius qui nihil ignorat, hæc omnia vindicabat. Nam ille poſt non multos dies ad alium locum acceſſit, in quo nulla pręcedente ſeu operante infirmitate corporea, factus eſt freneticus ſeu maniacus, ne dixerim, dæmoniacus. Clamabat die noctuq;, iuuate me propter deum, quia ecce officialis vult me capere & decapitare. His auditis, illi qui aderant ei in domo, confortantes eum ne timeret, verbis & factis perpenderunt, quod non erat capax cu

quicunq;

luſcunq; remedij, ſed ex toto amens fuerat effectus. Vnde cœperunt eū diligenter cuſtodire, potiſſime quia verbis & ſignis oſtendebat ſe ipſum velle occidere. Quid plura? Dū poſt aliquod dies videretur reuerſus in ſe, nec cuſtodia fieret ſicut prius, clam de nocte diſceſſit, extra oppidum illud, tanq̄ alter Iudas, inter fruteta ſeipſum ſuſpendit, vel vt magis proprie loquar, ſe ſuffocauit. non enim in loco alto ligauit funem, quo ſe occidit: ſed ad ſtipitem cuiuſdam arboris, & ipſe ſedens in terra, cum altero eiuſdem funis capite ꝓprio collo colligato, ſeipſum pura violentia ſuffocauit, vt mihi retulit ille, qui eū ſic ſuffocatum inuenit, & cadauer eius ad terram illam reduxit, licet in ſacro loco ſepultus non fuerit, nec quacunq; ſolemnitate, ſed in ſterquilinio humatum ſecrete fuerit, vt decebat. ¶ Ex his omnibus poteſt lector perpendere, quanta fuſeit in hac virgine patientiæ virtus, & quam grata fuerint opera eius altiſſimo, qui tam dure vindicabat iniurias eius.

PRęter hæc aūt, quia inter bona honeſta, fama bona & amicitia virtuoſa noninmerito numerantur, hic neceſſitor ſuperaddere quædam grauiſſima, quæ paſſa eſt circa duo prædicta: & cum hoc incomparabilem patientiam eius, quæ forſitan dicenda eſt fortitudo & ſuperueniens charitas, quam patientia, ſicut in quarto capitulo ſecundæ partis eſt recitatum ad plenum. Fatentur ſiquidem omnes ſacri doctores, teneram eſſe virgineā famam, & puellarem pudorem nimis delicatum. propter quod nihil in eis durius quam infamię macula, nihil aſperius q̄ impoſitio corruptelæ. hac ex cauſa, inter cęteras, voluit dominus reginam virginū matrem ſuam, ſponſum putatiuū habere. Hinc etiā in cruce poſitus, eandem matrē virginem, virgini commendauit Iohanni. Suſtinere igitur hanc infamiam patienter, plus oſtendit virtutem patientiæ in virgine, quæcunq; ſit illa, quā quodcunq; tormentum corporis violenter illatum. Quamobrem tria quæ continentur in prædicto ſecundæ partis capitulo quarto, quæ hanc tangunt materiam, hic epilogando repeto: quorum primum eſt mirabile, ſecundum mirabilius, & tertium nimis exceſſiue mirandum. Et primo quidem ibidem ſcribitur, quod dū quædam mulier Tecca nomine, in quodam hoſpitali iaceret infirma, & facta eſſet leproſa, careretq; non tantū rebus neceſſarijs, ſed etiam miniſtrante, quia nullus volebat ei miniſtrare propter lepræ infectionem: ſancta virgo hæc ſentiens, illuc lætanter acceſſit, ſeq; ei obtulit perſonaliter miniſtraturam & ſeruituram, ac de cunctis neceſſarijs prouiſuram. Et quod verbo dixit, facto perfecte impleuit. Quod dum fieret, infirma de beneficio recepto ſuperbiens, benefactricem ſuam verbis iniurioſis quodammodo infamatorijs iurgabat, & ſępiſſime ꝓuocabat. ſed illa armata patientia forti, in nullo eſt mota. Deinde cum ex contrectatione lęproſæ, manus virginis lępra eſſent infectæ, perſeuerās conſtanter in ſancto ſeruitio, p̄elegebat leprā incurrere, quā obiurgatricis ſuę ſeruitiū relinquere: nec dimiſit eā, q̄uſq; ipſam ꝓprijs manibus ſepeliuit, & tūc miraculoſe de manibus virgineis lepra diſceſſit. Et oīa hęc charitas, quæ patiēs eſt & benigna, docuit eam pati & vincere. Secūdo ibi adducit̃ quædam Pamerina, eiuſdem habitus religionis cū ea, quæ odio peſſimo & indurato virginem ꝑſequēs & infamans, ad infirmitatem corporis primo, deinde ad vtriuſq; hominis mortem ſuis demeritis eſt deducta nec euaſiſſet damnationem æternam, niſi eam orationes illius quam odiebat, potentiſſime adiuuiſſent. Miro etenim modo in hoc caſu operatus eſt dominus, vt ſimul & cor peccatricis per gratię ſuę priuationem induraretur, & cor virginis Catherinę ꝑ charitatis ſuę infuſionem accenderetur: quantoq; illa magis indurabatur, tanto magis iſta accendebatur. Vicit tamen in fine ſanctæ charitatis ꝑfectio, & mollificata eſt dura charitatis defectio. Vicit Catherina virgo feruenter & ꝑſeueranter orando, quidquid ſerpens antiquus operatus fuerat Palmerinam indurando: tantaq; gratia fuit in corde diffuſa & labijs Catherinę, quod quodāmodo damnatam animam ſaluauit Palmerinę. Sed & ſaluatori tantum placuit ſeruitium Catherinæ, quod expreſſe dixit precibus eius ſaluatam animam Palmerinæ. Et hoc totum perfecit perfecta patientia, quam charitas formabat in mente Catherinę, prout in dicto quarto capitulo ſecūdę partis plenius continetur. Porro licet in primo duorum actuum ſupraſcriptorū, patiens admodum oſtendatur, in ſecundo aūt ſimul patiens & mirabilis videatur: in tertio tamen qui ſequitur, plusq̄ patiens & ſupermirabilis demonſtratur. Fuit ſiquidem, vt in dicti capituli parte vltima ſcribit̃, in ciuitate Senenſi anus q̄dā eiuſdē religioſi ſtatus cū virgine ſacra, quæ iuxta illius primæ morem, maſculino nomine, mutato in fœmininū, vocabatur Andrea. Hec cancri morbum patiebatur in pectore, adeo corroſiuum & infectiuum, quob prę fœtore quem emittebat, nullus niſi clauſis naribus ei poterat appro

pinquare

rit eam: quia ſic operabatur ſathanas, ipſam etiam per eius uiſcera pſequendo. Sed ipſa licet in talibus plus longe pateretur, quam iniurijs extraneorum, ut mihi confeſſa eſt: tam forti & cauta patientia cuncta uincebat, quod ſicut tunc recolo me pluries dixiſſe, ac nunc coram tota eccleſia dei confiteor, plus me illa ædificauit patientia, quam quæcunq; uideram & audiueram de moribus & actibus eius, ſiue eſſent ſigna, ſiue quæcunq; alia, q̃tumcunq; magna. erat columna inmobilis, pondere ſancti ſpiritus fixa in charitate tam grandi, quod nullis perſecutionum tempeſtatibus poterat etiam uultus eius in diuerſa mutari. Nec mi℞, fundata enim erat ſupra firmam petram. Et iuxta dictum ſapientis, fundamenta æterna ſupra petram ſolidam, & mandata dei in corde mulieris ſanctæ. Adeo nãque anima eius ſe ſummę petræ Chriſto coniunxerat ſuper fundamenta æterna, quod ſancta mulier, dei mandata in corde immobiliter retinebat. Sciui em̃ ego unum ex noſtris quandoq; ita fuiſſe ſeductum a ſatana, ꝙ ſæpe magna improperia & turpiſſimas iniurias ei dicebat, etiam in præſentia ſociarum eius. Illa uero in tantum patiens fuit, ꝙ nullum uerbum aut ſignum turbationis aut contriſtationis erga illum quomodolibet oſtendebat: Imo ſociabus audientibus diſtrictiſſime iniungebat quod in nullo turbarent illum, aut contriſtarent, prohibens quod nihil nobis reuelarent de his quæ audierant uerbo uel ſigno. Ille autem ex eius patientia factus deterior, uſque ad rapinam pecuniarum quæ uirgini eleemoſynaliter dabant, pceſſit. Nec illa in aliquo mota eſt a charitate priori, nec permiſit ꝙ aliquis ex nobis, quibus hęc rapina cõſtabat, propter hoc moueretur ad uerbum uel ad factum cuiuſcunque querelæ: ſed in ſilentio & in ſpe fortitudo eius ſemper manebat, ſicque cuncta uincebat, ac nos eodem modo uincere uerbo & exẽplo docebat. Præter omnia uero iſta, ſi patientiam eius quam in infirmitatibus corporis habuit & oſtendit, rimari uelimus, deficiet forſitan nedum calamus, ſed intellectus. Patiebatur ſiquidem aſſidue, immo continue, dolores iliacos, (ſicut in ſexto capitulo ſecundæ partis circa principium clarius eſt recitatum, ubi ponitur etiã cauſa illius infirmitatis, q̃ fuit liberatio animæ Iacobi patris ſui de purgatorij pœnis) ac cum hoc dolorem capitis quaſi continuum. Et ſuper hæc ſingularem & continuum dolorem habebat in pectore, ut ipſa mihi confeſſa eſt, dicens ꝙ ex illo die, quo ſaluator eã fecit pœnas ſuæ ſacratiſſimæ paſſionis guſtare, ſicut in ſexto capitulo ſecundæ partis ſuperius eſt deſcriptum, remanſit ſibi dolor ille pectoris, quem aſſerebat excedere cæteros dolores ſuos corporeos. Item cum iſtis doloribus omnibus tam acerbis, frequentiſſime ut in pluribus patiebatur febres. Nec propter cuncta hęc unquam audita ſeu uiſa eſt querulari, aut triſtem uultum etiam ad horam oſtendere, imo uultu lętiſſimo cunctos ad ſe uenientes recipiebat & conſolabatur. Et ſi non ſufficeſſent cõſolationes uerbales, opusq; foret ipſam aliquos labores aſſumere pro animaꝶ ſalute, oẽs prædictæ infirmitates eam non poterant ꝓhibere, quin de lectulo ſurgeret & laboraret, acſi nunquam fuiſſet aliquid horum paſſa, ꝑut in dicto ſeptimo capitulo ſecundæ partis eſt tractatum.

Cæterũ quid paſſa ſit a dęmonibus, non agiliter poteſt referri. Tactum eſt enim & recitatum in ſecundo capitulo ſecũdæ partis, qualiter pluries ab eis fuit in ignem ꝓiecta, licet non in aliquo læſa, iuxta fidedignorum teſtium aſſertionem, qui fuere præſentes. Sed ego uidi & interfui, dum de itinere rediremus ad ciuitatem Senenſem, & iam eſſemus ꝓpinqui ciuitati, ipſaq; ſuper aſellum ſederet, quod impetuoſo ictu proiecta eſt de animali, ubi ſedebat, & cum capite deorſum pendente, non ad paruam ꝓſtrata eſt profunditatem. quod ego cernens, cum beatam uirginem inuocaſſem, mox uidi eam in terra ridentem ac lætam, dicentemq; ꝙ mala taſcha (id eſt, dæmon) hoc feceri. Cum autem repoſita eſſet ſuper idem animal uix ꝓceſſeramus ad tactum baliſtæ, & idem malignus ſpiritus ipſam cum animali proiecit in lutum, fuitq; talis caſus, ꝙ animal ſuper eam iacebat. Tũc ipſa ſubridẽs, ait: Iſte aſellus calefacit mihi latus ubi patior dolores iliacos. ſicq; deridebat hoſtem, nihil patiens mali. Nos aũt cum uix eripuiſſemus eam de luto, ubi ſub animali iacebat, noluimus ꝙ amplius aſcẽderet animal. & quia propinqui eram⁹ ciuitati, duximus eam peditem in medio duoꝝ ex nobis. Sed nec ſic deſtitit hoſtis, quin eam trahere modo hinc, modo inde, ita quod niſi tenuiſſemus eam, cecidiſſet indubitanter in terram. Ipſa uero ridens & læta facie, hoſtem deridendo deſpiciebat & ſubſannabat. Verum hanc illuſionem ſecutus eſt magnus animaꝝ fructus, de quo in dicto capitulo ſeptimo fit mentio, quem ꝓuidens ſerpens antiquus, dolorem quẽ inde habebat, ꝑdictas moleſtias exprimebat. Hæ igitur & aliæ dæmonum moleſtiæ, ſicut patientem eã

teſtantur dum currebat in uia, uitæ præſentis, ſic martyrem ipſam, ſi non nimium fallor, reddiderunt & oſtenderunt, dum charitate operante, ipſam coegerunt eiuſdẽ uitæ curſum cum pœnis incredibilibus terminare, ſicut in ſecundo tertæ partis capitulo latius eſt & plenius enarratum. Et aduerte lector, quod beatiſſimus Antonius ſitiens martyrium & petens illud a domino, tali exauditus eſt modo, ꝙ fuit duriſſime a dæmonibus uerberatus, ſed non fuit ex hoc corporea uita priuatus. Hęc autem ſacra uirgo, & uerberata frequenter, & flagellata, tandem in ultimis ex eorum flagellis fuit hac uita priuata: quod apud intelligentes demonſtrationem inſolubilem, de ſanctitate eius concludit uerum teſtimonium. Tamen tam ꝓpter fortitudinis eius oſtenſionem, quam ꝓpter linguarũ detrahentium reprehenſionem, unum hic cogor apponere, quod eam demonſtrat ſimilem ſponſo ſuo, ſaltem quantum ad initium paſſionis. Et quia mihi notæ ſunt quædam illius paſſionis cauſæ, quæ alijs ſunt ignotæ, neceſſitatus ſum in fine huius ultimi capituli hanc narrationem annectere, ad incarnatæ ueritatis & Catherinæ uirginis ſponſæ eius gloriam & honorem: quidquid hi, qui docuerunt linguas ſuas loqui mendacium, detrahendo loquantur.

Sicut in decimo ſecundę partis capitulo, ubi de ſpiritu ꝓphetiæ huius uirginis agitur, eſt recitatum. Anno dñi M.ccc.lxxv. ciuitas Florentina, quæ ſolebat inter peculiares filias ſanctæ Romanæ eccleſiæ computari multiplici ratione, coopante ſatore Zizanię, humani generis inimico, ſiue ex culpa officialium eccleſię, ſiue forſitan ex ſuperbia ipſoꝝ Florẽtinorum, aut ex utriuſq; partis defectu, ſe cum eiuſdem eccleſiæ hoſtibus colligauit, & ad deſtructionem totius temporalis potentiæ ipſius eccleſiæ, dedit cum dictis hoſtibus operam efficacem. Qua ex cauſa Romanus pontifex, qui dominabatur in Italia ſexaginta ciuitatibus epiſcopalibus, & decem millibus terris muratis, ut erat fama, quaſi totum perdidit, ita ut paucæ uel nullæ terrę remanerent ſub dominio eius. Dum aũt hęc fierẽt, felicis memoriæ Gregorius papa huius nominis undecimus contra dictos Florẽtinos fecit ꝓceſſus terribiles, ita ut per totum fere mundum caperentur, ac bonis omnibus ſpoliarentur ꝑ dominos & rectores terraꝝ, ubi ſuos exercebãt mercationes. Hac igitur pœna cogente, arctati ſunt ad ꝓcurandum habere cum ſummo pontifice pacem, per medias perſonas, quas nouerant ipſi ſummo pontifici gratas. Fuit autem eis notificatum, ꝙ ſancta uirgo propter famam ſanctitatis ſuæ, in conſpectu ſummi põtificis ad modũ erat grata. Hac de cauſa prius ordinauerunt, ꝙ ego ad dictum ſummũ pontificem accederem ex parte ipſius uirginis Catherinæ, ut eius iracundiam declinarem, & deinde fecerunt eam uenire uſq; prope Florentiam. Et egreſſi priores ciuitatis ad eam, rogauerunt ab ipſa magnis precibus poſtulantes, ꝙ ꝑſonaliter accederet Auinionem ſæpe dictũ põtificem, ut tractaret pacem inter ipſum & eos. Illa uero tota plena dilectione dei & ꝓximi, ac zelans pro bono eccleſię, iter aſſumpſit, & uenit Auinionem, ubi me repit. Fuiq; interpres inter ſummum pontificem & uirginem ipſam. illo latina uerba loquente, iſta uero in lingua Tuſciæ ſua uerba uulgariter depromente. Teſtisq; ſum coram deo & hominibus, quod benignus ille pontifex, me audiente & interpretante, poſuit pacem in manibus uirginis, dicens: Vt clare uideas ꝙ ego uolo pacem, ego pono eam ſimpliciter in manibus tuis. tñ habeas tibi recõmiſſum honorem eccleſię. Veꝝ quidam uiri qui regebant tunc ciuitatem ꝑdictam, licet uerbo ſe dicerent petere pacem, intrinſecus tamen pleni omni dolo, non intendebant ad pacem, quouſq; tandem ad tantam paupertatem duxiſſent eccleſiam, ꝙ nullam haberet temporalem potentiam, ne poſſet de ipſis uindictam ſumere quoquo modo, ſicut poſtmodum mihi cõſtitit ex ipſoꝝ relatione uel aliquoꝝ ex ipſis, q poſt tẽpꝰ ꝓpalauerũt ea q̃ tũc oĩo celabãt. Agebãt eñ ſicut ueri (ne dixerim, ꝑfecti) hypocritę. Nã populo dicebant ꝙ ipſi quærebant, quanũt poterãt, pacem habere cum ſummo pontifice ſeu eccleſia dei: ex alia aũt parte ſemper pacem impediebant, quod manifeſte patuit in deceptione, quam huic ſacræ uirgini tunc fecerunt. Nam qñ ipſam uirginem rogauerunt, quod iter & laborem tantum aſſumeret, ꝓmiſerunt ei quod nuncios ſeu oratores ſuos poſt eam tranſmitterẽt, quibus expreſſum darent mandatum, quod alte uel baſſe nihil agerẽt, niſi ꝓut & q̃tum ipſa dictaret & diceret eis. Sed mẽtita eſt iniquitas eoꝝ non uirgini ſacræ, ſed ſibi. Miſerunt etenim ualde tarde oratores poſt eam, ex quoꝝ tarditate ſummus pontifex interim dicebat, quãdo ſacram uirginem uidebat: Crede mihi Catherina, ipſi deceperunt & decipient te. Ipſi non mittent, & ſi mittant, talis erit miſſio, quod nihil ualebit. Quamobrem poſtquam

dicti nuncij puenerunt Auinionem, uirgo ſacra me pręſente ipſos accerſiuit, dixitq; eis ea, q̃ ſibi ꝓmiſerant priores & rectores ciuitatis, quæ ipſos mittebat, ac narrauit qualiter ſummus pontifex poſuerat pacem in manibus eius, & ꝙ ex eis concludebatur, ꝙ ipſi poterant habere bonam pacem, ſi uolebant. Illi uero tãquam aſpis ſurda, obturantes aures ſuas a ſono pacifico, reſponderunt ꝙ nullum mandatum habuerant de conferendo cum ipſa, nec de faciendo ea quæ ipſa diceret eis. Ex quo perpendens eoꝝ uerſutias uenenoſas, faſſa eſt ſummum pontificem fuiſſe prophetam. Sed nec propter hoc deſtitit ipſum rogare iudicem, ut non crudeliter, ſed miſericorditer cum eis procederet, plus patrem quam iudicem ſe oſtendendo. Demum quia uicarius Ieſu Chriſti deliberauit tunc, ipſa cũ inducente, uenire ad ꝓpriam ſedem Romanam, ſicut & fecit, reuerſi ſumus omnes ad partes Italiæ: ac completis quibuſdam negocijs in Tuſcia quę concernebant animaꝝ ſalutem, uirgo poſt aliquod tempus me Romã ad ſæpe dictum pontificem miſit cum quibuſdam bonis, ſi fuiſſent intellecti, tractatibus, ꝓ eccleſia ſancta dei. Verũ dum eſſem ibidem, coactus ſum ꝑ ordinem meum ſubire onus Prioratus conuentus Romani, quem alias gubernaueram tempore quo felicis memoriæ dominus Vrbanus quintus erat in urbe, propter quod ad uirginem redire non potui. Prius autẽ q̃ ad urbem uenirem, contuleram cum quodam ciue Florentino, fideli deo ac ſanctæ eccleſiæ, qui uocabatur Nicolaus Soderini, & erat ſanctæ uirgini ualde deuotus, ſuper negocijs ciuitatis Florentiæ, & potiſſime ſuper malitia ſupra ſcripta, qua prætendebant ſe uelle pacem cũ ſancta eccleſia, quam tantum offenderant, & nihilominus pacem fugiebant. De qua malitia cum ego conquererer, ille uir bonus, prudẽs & laudabilis famæ, reſpondit: Habeatis pro certo, ꝙ populus Florentinus uniuerſaliter & omnes probi uiri ciuitatis eiuſdem, uellent pacem: ſed quidam maligni & pauci, qui peccatis noſtris exigentibus hodie ciuitatem noſtram gubernant, ſunt qui pacem impediunt. Tunc ego: Huic malo non poſſet apponi remedium? At ille: Poſſet utiq;, ſi aliqui ex bonis ciuibus, feruenter appræhenderent negocium dei, & cum officialibus ſeu capitaneis partis Guelfę, facerẽt illos paucos priuari officijs, tanq̃ hoſtes boni cõmunis. Et non eſſent iſti priuandi, ultra numerum quaternariũ uel ſenarium. Hoc ego cum audiſſem, tenui apud me: ſed cum ad uicarium Chriſti ueni, miſſus a uirgine, ei retuli quidquid a uiro illo audieram. Ipſe autem qui mihi hęc dixerat, in ciuitate Senenſi, reuerſus eſt Florentiam: & ego, ut dixi, ueni ad urbem. Ibi cum pluribus menſibus laboraſſem in regimine Prioratus ac in uerbi dei ꝓdicatione, quadã dominica de mane nuncius quidam uenit ad me ex parte ſummi pontificis, mandans ꝙ eſſem cum ſanctitate ſua in prandio. Cui mandato cũ obediſſem, facto prandio, ſummus pontifex accerſito me, ait: Mihi ſcriptum eſt, ꝙ ſi Catharinà de Senis ibit Florentiam, ego habebo pacem. Tunc ego nedum Catharina, ſed omnes quotquot ſumus, parati ſumus pro obedientia ſanctitatis ueſtræ, uſq; ad martyrium ire. Ipſe uero ait: Nolo quod tu uadas, quia ipſi male te tractarent: ſed ei, tũ quia mulier eſt, tũ etiam quia reuerentiam habent ad eam, credo quod nihil mali facient. tu uero conſpicias, quæ bullæ ſint neceſſariæ ad hoc factum, & porta mihi cras de mane in ſcriptis in memoriali, ut cito expediatur negocium. Quod & feci, & tuli. Confectisq; literis, miſi uirgini ſanctæ, quæ ſicut ueræ obedientiæ filia, abſq; omni tarditate iter aſſumpſit, Florentiamq; perueniens, ibi a uiris deo & ſanctæ eccleſiæ fidelibus, cum non parua ueneratione ſuſcepta eſt. Et prædicto Nicolao Soderini operante, locuta eſt cum quibuſdam probis ciuibus, perſuadẽdo eis ꝙ nullo modo ſtarẽt in diſſenſione ſeu guerra cum ſummo paſtore animarum ſuaꝝ, ſed quã citiſſime poſſent, reconciliarentur uicario Ieſu Chriſti. Item eodem uiro faciente, locuta eſt cum officialibus partis Guelfę, qb' dixit inter cætera, ꝙ ſi qui eſſent illi qui pręſtarent impedimentum paci & concordiæ inter patrem & filios, illi eſſent digni priuari omni officio: quia non uocandi erant rectores, ſed boni communis & ciuitatis eiuſdem deſtructores, nec debebant habere conſcientiam liberandi ciuitatem ſuam a tanto malo ꝑ priuationem paucoꝝ ciuium: Addens, quod hæc pax non ſolum expediret corporibus & bonis temporalibus, ſed quod plus erat & eſt, neceſſaria animarum ſaluti, quam habere nullatenus poterant abſq; hac pace. Conſtabat nanq;, ꝙ ipſi operam dederant efficacem notorie ad ſpoliandum eccleſiam Romanam bonis ſuis, & ad eam pleno iure ſpectantibus. Vñ ſi etiam fuiſſe priuata pſona, ipſi coram deo & quocunq; iuſto iudice tenebantur ad reſtitutionem bonoꝝ, q̃ abſtulerant, aut auferri ꝑ alios fecerant, ꝙ ſi ꝑ pacem poterant habere huius debiti remiſ-

ſionem, ſequebatur utilitas & ipſorum corporibus & animabus. His & alijs rationibus & pſuaſionibus tam dicti officiales, q̃ multi boni ciues, inducti ſunt ad ſuadendum rectoribus ſiue prioribus, ꝙ omnino facerent & peterent pacē, non uerbo tm̃, ſed & facto. Quare uero quidam huic bono ſe manifeſte oppoſuerunt, & potiſſime quidā qui hactenus deputati erant ad faciendum guerram contra eccleſiam, q erant octo numero: dicti officiales Guelfæ partis, unū & ex illis octo, & aliquos alios, paucos tm̃, ſicut poterant officijs priuauerunt. Quo facto, mox accenſus duplex ignis: unus ex parte illoꝝ q ſic erant priuati, & alius ex quorundam maleuoloꝝ parte, qui accenſi ſunt ad faciendum priuari quoſdam ſibi odioſos, ut uindictam facerent contra omne dei mandatū de qbuſdam proprijs iniurijs. Et iſte ſecundus ignis plus nocuit quam primus, & multos contra ſacram uirginem concitauit. Nam tantus factus eſt numerus prauoꝝ, quod tota ciuitas quaſi de hoc clamabat. Sed ſacra uirgo nec fecit hoc, nec uoluit facere: immo ſumme doluit qñ pcepit, & ſtatim dixit pluribus, & fecit dici alijs, quod peſſime faciebant ad tot & tantos extendere manus: nec debebant illud quod fuerat factum, ad finem pacis habendæ, ad intrinſecam guerram per odia ſua deducere tā iniq;. Illis autem poſt malitiam ſuam euntibus & augmentantibus mala ſua, hi qui pfecti fuerant guerraꝝ directioni, gentes armorum congregantes, & pauperiorē populū concitantes contra dictarum priuationum actores, ciuitatem in diſturbio poſuerunt. Sicq; per ſeditionem & incurſum gentiū inferiorum ſiue populi pauperioris & infirmi, illos qui dictaꝝ priuationū fuerant autores, expulerunt de ciuitate, & ſpoliauerunt bonis, cōburentes domus ipſorū, & quoſdam (ut pcepi) gladijs pemerunt. In hoc aūt turbine q per homines irrationabiles excercebatur, plures innocentes ſunt paſſi: & omēs quodammodo pacē optantes, coacti ſunt exulare. Inter quos ſacra uirgo, q̃ cauſa pacis tantūmodo uenerat, & conſiliū dederat in principio, ut dictū eſt, ꝙ qdem pauci pacis impeditores priuarentur, fuit principaliter per iniquos homines cōputata, taliterq; deſcripta, ꝙ publice illi de inerudita plebe clamabant: Capiamus & cōburamus illam nequiſſimā mulierē, aut ipſam gladijs trucidemus. Hac fama percepta, hi quoꝝ domus inhabitabat cum ſuis, licentiauerunt eā & ſuos, dicentes quod nolebant quod ꝓpter eam domus illæ conburerentur. Ipſa uero conſcia ſibi de innocentia, pro eccleſiæ ſanctę cauſa libenter patiens, in nullo mota eſt a conſueta conſtantia: immo ſubridens, & ſuos confortans, imitādo ſponſum ſuū, acceſſit ad locū ubi erat hortus. Ibiq; poſt aliqualē ſuoꝝ exhortationem, orationi ſe dedit. Deniq; cū ſic oraret in horto cū Chriſto, aduenerunt cum gladijs & fuſtibus tumultuantes ſatellites ſatanæ clamātes & dicētes: Vbi eſt illa mala mulier? Vbi eſt? Quod illa percipiens, ac ſi ad delectabile conuiuiū quęreretur, mox ad martyriū ꝙ diu deſiderauerat, ſe parauit. Occurrenſq; uni, q cū euaginato gladio fortius cæteris clamabat, Vbi eſt Catharina? læta facie genuflexit, & dixit: Ego ſum Catharina. fac quodcūq; pmiſerit dñs ſuper me, ſed ex parte omnipotentis tibi præcipio, ꝙ nullū ex meis lædas. Quib⁹ uerbis ꝓlatis, ita conſternatus eſt ille neq̃, & taliter pdidit uires, ꝙ nec pcutere poterat, nec corā pſentia eius ſtare audebat. Et q tā ferociter ac ſolicite eā q̃ſierat, poſtq̃ uenerat, expellebat eā a ſe dicēs: Recede a me. Illa uero martyriū ſitiēs, reſpōdebat: Ego bñ hic ſto, q̃ debeo modo ire? Parata ſum ꝓ Chriſto & eccleſia eius pati. Hoc eſt eñi ꝙ diu deſideraui, & uotis om̃ibus exqſiui. Nunqd modo fugere debeo, cū repi ꝙ optabā? Hoſtiam me uiuentem offero ſponſo meo ęterno. Si tu aſſignatus es, ut ſis immolator, age ſecurus, ego hinc nullatenus fugiam, tñ nullis ex meis inferas læſionē. Quid plura? non permiſit illū deus ultra ſeu amplius ſæuire in uirginē, ſed cū omnibus ſocijs cōfuſus abſceſſit. Quo facto, cū ſpirítales filij & filiæ eam circundarent cū aliquali congratulatione, qa euaſerat man⁹ impioꝝ, illa non paruam oſtendit mœſtitiā, dicens cū fletu: O me miſeram, putabam ꝙ dñs om̃ipotens hodie cōpleret gloriā meam, ut ſicut ſua miſericordia cōcedere dignatus eſt mihi roſam albā uirginitatis, ſic roſam rubeā martyrij cōcedere dignaret: & ecce ꝓh dolor, inuenio me meo deſiderio fruſtratā, ꝙ totū factū eſt ꝓpter innumera pctā mea, q̃ iuſto iudicio dei tāto priuauerūt me bono. O q̃ beata fuiſſet anima mea, ſi uidiſſet ſanguinem meum effundi ꝓ illius amore, q me ſanguine ſuo redemit. Veꝝ licet furor ille protunc ceſſaſſet, non tñ remanſerat uirgo ſacra ſecura ex toto cum ſua ſocietate: immo tantus inerat tremor omnibus incolis ciuitatis illius, ꝙ ſicut fuit tempore martyrum, non fuit qui uellet eam in domo ſua recipere. Propter quod dicebant ei filij & filiæ eius ſpiritales, quod rediret ad ciuitatem Senenſem. Quibus illa

reſpon-

reſpondit. ſe non poſſe a territorio illo recedere, quouſq; pax eſſet ꝑconiſata inter patrē & filios, ſicq; dixit ſe habere a domino in mandatis. Quod illi ꝑcipientes, & ei contradicere non audentes, inuenerunt hominem bonum & timentem deū, qui nihil metuēs ſuſcepit eam in domo, occulte tamen propter furorem populi & hominum iniquorū. Poſt dies aliquos cedentes furori, extra ciuitatem, ſed non extra territorium eius, ad quendam locum ſolitarium, ubi anachoretæ habitare ſolebant, mater uirgo & ſpiritales filij & filię acceſſerunt. Tandem diuina prouidentia terminato furore, omnibuſq; tumultuantibus illis per iuſtitiam punitis, ac hinc inde diſperſis, uirgo rediit Florentiam: ubi primo ſecrete, propter regnantes qui uidebantur eam habere exoſam, tandē publice habitauit, quouſq; Gregorio xi. defuncto, & domino Vrbano vi. electo, pax inter ipſum & dictos Florentinos fuit tractata, conſummata, & ex toto firmata, necnon & in ciuitate ſupra dicta ꝑconiſata. Quo facto, uirgo dñi filijs & filiabus in Chriſto dixit: Amodo poſſumus de ciuitate iſta recedere, quia gratia Chriſti feci obedientiam eius ac uicarij ſui. Et quos inueni rebellantes eccleſiæ, dimitto pacificos, & reconciliatos matri tam pię. Redeamus ergo ad ciuitatem Senenſem, vñ huc uenimus, ꝙ & factum eſt. Sicque euaſit manus hominum impiorū in nomine domini, pacemq; obtinuit iuxta uotū. Et hoc non ab homine, neq; ꝑ homines, ſed Ieſu Chriſto tantummodo faciente inuiſibiliter ꝑ angelos pacis illud, quod operantibus angelis ſatanæ, homines neq̄ impedire uolebant. In quo quilibet ratione utens, uidere poteſt apertius & pacientiam excellentem, quæ uſq; ad mortem quodammodo incluſiue ſe extendebat: & ſapientiam dirigentem, quæ ipſam docuit quid ageret in anfractibus & anguſtijs illis. Et ultra hac conſtantiam indeficientem, qua perſeuerauit ſemper ad oſtium pulſans regis pacifici, donec tam eccleſiæ quam illi ciuitati obtinuit pacem ad uotum. Vñ non modo patientię uirtus, ſed charitatis & perſeuerantis conſtantiæ ſplendores relucent in opere ſuperius recitato, ſi non fueris ſegnis lector bone. His autem uiſis, ad ultimam patientiam deſcēdamus, qua diram & duram mortem ſuſtinens, inter Chriſtum & eccleſiam ſanctam ſuam, non ſolum merita martyrum adæquauit, ſed quoſdam ex ſanctis martyribus (ſi non fallor nimium) ſuperauit. Illi nāq; ſunt paſſi ab hominibus, qui q̄nq; temperantur, placantur, & fatigantur: iſta uero a dæmonibus, qui nūquam tepeſcunt aut remittuntur in ſua crudelitate, crudeliterq; agendo nunquam deficiunt. Illorū aliqui, breui curſu & morte minus graui conſummauerunt martyrium: Hæc aūt tredecim ſeptimanis. a. dominica Septuageſimæ uſq; ad penultimā diē Aprilis, incredibiliter tormētata, per ſingulos dies augmentum capientibus pœnis eius, cum animi lætitia totum patientiſſime pertulit, ſemper gratias agens, uitamq; corpoream libens exhibuit, ut Chriſtum populo ſuo placaret, ac ſanctam eccleſiam præſeruaret a ſcandalo. Vñ nec cauſa nec pœna ei defuit perfecti martyrij, ſicut in ſecundo tertiæ partis capitulo latius eſt deſcriptum, ac in tertio ac quarto capitulis ſequentibus repertum. Ex quo manifeſte concluditur, quod nō modo auream per martyrij deſiderium, ſed etiā aureolam per actualem martyrij paſſionē eſt conſecuta in cœlis. Qua ex re deducitur ulterius apud intelligentem, quod in eius canoniſatione ſecurius & breuius eſt procedendum, ſicut in canoniſatione martyrum fieri ꝑ eccleſiam conſueuit. In talibus enim, in quibus martyrij fortitudo reperitur, de patientia non eſt dubitandum, immo nec etiam diſputandum. Teſtes autem qui in primo tertię partis capitulo ſunt deſcripti, teſtificantur aperte illa quę in ſecundo eiuſdem partis capitulo & in ſubſequentibus ſunt ſuperius recitata. Ex quibus ultimo colligitur, hanc ſacram uirginem & martyrem, eſſe ſanctorum catalogo annotandam per militantem eccleſiam.

Quod æterna bonitas mihi & cæteris filijs & filiabus ipſius dignetur concedere, quę una in trinitate, ac trina in unitate uiuit & regnat in ſecula ſeculorum

Amen.

INCIPIT LIBER DIVINAE DOCTRINAE, DATAE PER PERSONAM AETERNI PATRIS INTELLEctui loquentis, admirabilis & almæ uirginis Chaterinæ de Senis, Ieſu Chriſti ſponſę fideliſſimæ, ſibi ſub habitu beati Dñici famulantis cōſcriptus, dictāte ipſa uulgari ſermone dū eſſet in extaſi ſiue raptu, & actualiter audiēte q̄d in ea loquerēt ipſe dñs, & corā plurib⁹ referente. Primū ergo capitulū in ſe cōtinet quomodo per orationē unio fit in deo, & qualiter hęc aīa de qua loquit hic quatuor petitiones dño porrigat.

EXurgens anima quędam uerſus honorem dei & animarum ſalutem anxia, deſiderio maximo ꝑ alicuius temporis ſpacium in habituata uirtute ſemetipſam excercendo, ſollicite in cella cognitionis propriæ fragilitatis, ſtetit ut bonitatem dei melius in ſe cognoſceret, quia poſt huiuſmodi cognitionem illico ſequitur amor, atq; diligendo ſequi conatur & ſe induere ueritatem. Sed nullomodo tantum guſtat, nec eſt ab ipſa ueritate tantum illuſtrata, quantum oratione mediante, continua, deuota & humili in ſui atq; dei cognitione fundata. Nam oratio talis unit animam cum deo ſequendo Ieſu Chriſti crucifixi ueſtigia. Et ſic ex affectuoſo deſiderio & unione amoris efficit alium ſemetipſum. Hoc Ieſum dixiſſe uidetur cum ait: Siquis diligit me, ſermonē meum ſeruabit. Et iterum. Qui diligit me, diligetur a patre meo, & ego diligā eū, & manifeſtabo ei meipſum, & erit unū mecum & ego cū illo. Et in pleriſq; ſcripturæ locis uerba ſimilia reperimus, ꝑ q̄ cognoſcere manifeſte poſſumus ꝙ anima ꝑ affectum amoris efficit alter ipſe. Et ut hoc apertius uidere poſſimus, ſciendum quod a quadam memini ſerua dei audiſſe q̊d dum orationi uacaret cum ingenti mentis eleuatione, pius deus immenſam affectionem q̄ ſeruis ſuis habebat, oculo intellectus eius aperte patefaciebat, dicens: Aperi oculum intellect⁹ & aſpice in me, & uidebis dignitatem atque pulchritudinem rationalis creaturę meę, & in pulchritudine quam animę tribui creando illam ad imaginem & ſimilitudinem meā, iſtos aſpice q ſunt indumēto nuptiali ueſtiti, charitate uidelicet, multis & uarijs ornati uirtutib⁹, & ex dilectiōe continua mihi ſunt cōiuncti. Et ideo ſi peteres a me qui ſunt iſti: tibi reſponderem aſſerebat amabilis & omnipotens de⁹: Ipſi ſunt alter ego, quia ſponte ꝑdiderunt & abnegauerunt eoꝝ ꝓpriam uoluntatem, facti meę uoluntati conformes, & uniti ſunt in omnibus eam induti. Ergo bene uerum eſt q̊d anima deo ſe unit ex dilectionis affectu. Itaque anima prędicta uolendo lucidius ueritatem agnoſcere, ac agnoſcēdo ſequi, magno deſiderio q̄tuor humiliter ab ęternio patre poſtulabat. Primū ꝓ ſe ipſa cōſiderans animā in ueritate nō poſſe doctrinę uel orationis & exēpli ꝓximis utilitatē afferre, niſi primo ſibi ꝓfectū uirtuſoc fecerit, uidelicet acquirēdo & in ſe poſſidēdo culmina uirtutū. Secunda petitio fuit pro reformatione ſanctę matris eccleſię. Tertia generaliter ꝓ ſalutifera pace totius orbis, & ꝓcipue Chriſtianoꝝ, q tā eleuata ceruice cū execrabili ꝑſecutiōe ſunt eccleſię ſanctę rebelles. Quarta uero petitio cōtinebat ꝙ in cōmuni & i ꝑticulari cuidā obſcuro & inopinato caſui diuina miſericordia prouideret.

Quomodo huic animę deſideriū excreuit dum ei mūdi neceſſitas a dño demonſtraret.

Caput .ij.

HOc uero deſideriū erat ingēs atq; continuū, ꝙ ampli⁹ & feruētius illi creuit & augmētatū eſt, ex q̄ ſibi demōſtrata fuit ab uniuerſi opifice neceſſitas maxima miſerrimi mūdi, in q̄to periculoſo turbine atq; dei offēſa cōtinua mūdus ipſe iacebat. Intellexerat etiā ex q̄dam tenore literaꝝ q̄s ab patre aię ſuę receperat, in qbus ipſe demonſtrabat habere pœnā immēſam atq; doloris intolerabilis aculeū offenſaꝝ dei & aiarum ꝑditionis & ꝑſecutiōis eccleſię ſancte dei. Hęc aūt oia igne ei ſancti deſiderij ſuccēdebāt cū offenſaꝝ amaritudine. Et cū ſancto gaudio cuiuſdā uiuę ſpei ꝓſtolabat altiſſimi bonitatē & miſericordiā, tātis malis atq; ꝑiculis gratioſe ꝓuideri. Et q̄niā in ꝑceptione ſanctiſſimi ſacramēti aīa deo dulci⁹ inhęret, atq; ueritatē eius melius agnoſcit, q̄a tūc aīa ē in deo, & de⁹ in illa, quēadmodū piſces in mari moranē & mare in piſcib⁹. Ideo deſideriū habuit ardēs ad mane ſequētis diei peruenire, ut miſſam audire ualeret, quę dies erat dulciſſimę matris Ieſu Chriſti.

Quo mane miſſam audiens hora congrua cum ingenti deſiderio & agnitione ſuę fragilitatis ac imperfectionis, erubeſcendo multum quia ſibi uidebatur eſſe cauſa principalis omnium malorum, quæ fiebant in mundo. unde concipiebat in ſe quoddam odium cum diplicentia magna ſui & quadam iuſticia ſancta, ex quibus purificabat omnes maculas quæ ſibi uidebant & erant in anima ſua. aiter Clementiſſime pater æterne coram te facio quærimoniam de me, ut in iſto finito tempore punias omnia peccata mea. Et quia pœnarum quas proximus meus tolerare debet, ego propter delicta mea ſum cauſa potiſſima, ideo maieſtatem tuam exoro ſuppliciť ut ſuper me infligas eas.

Qualiter opera finita non ſufficiunt ad puniēdum uel ad remunerandum abſque charitatis affectu.

Caput. iij.

TVnc ueritas æterna deſiderium ſuum acceptando rapiens atque uehementius ad ſe trahens agebat ut in ueteri teſtamento. Quia dum accepta ſacrificia deo fiebāt, ignis de cœlo deſcendens ad ſe tale ſacrificium attrahebat. Sic illi animæ dulciſſima ueritas faciebat, quia mittebat ſancti ſpiritus ignem, & ſacrificiū ſui ſucceſi deſiderij rapiebat, quod ei de ſemetipſa faciebat. Et aitei: An ignoras filia quod omnes pœnę quas anima ſuſtinet uel ſuſtinere poteſt in præſenti ſeculo, nullo modo condignę ſunt ad culpam etiam minimam puniendam. Quoniam offenſa quæ mihi fit, qui ſum bonum infinitum, procuľdubio ſatisfactionem exigit infinitam. Et ideo te noſce uolo quod non omnes pœnę quę dantur in iſto ſeculo ſatisfactorię ſunt: ſed correctiuæ, & pro corrigēdo filio cū offendit. Sed eſt uerum quod ex animæ feruenti deſiderio ſatiſfit, uidelicet ex contritione uera & peccatorum diſplicentia. uera contritio, tam culpæ quam pœnę ſatisfacit, non quidem ex pœna finita qua puniatur, ſed ex infinito deſiderio. Quia de⁹ qui eſt infinitus, amorem pariter & dolorē expetit infinitū. Duobus quippe modis infinitum dolorem exigit, unum quidem ex offenſa propria quam commiſit contra creatorem ſuum. & alium ex offenſa quam uide a ſuo proximo perpetrari. Talium habentium infinitum deſiderium, quoniam ex dilectionis affectu mihi copulantur & ualde dolent cum offendunt, uel offendere quenquam uident, omnis pœna quam ſuſtinent ſpiritualem uel corporalem ex quacunque parte proceſſerit, habet infinita merita, unde culpæ ſatisfacit, quæ pœnam infinitam habere merebatur, quamuis operā fuerit in ſe finita & finito tempore perpetrata. Sed quia uirt⁹ perpetrata fuit cum infinito deſiderio, & pœna ſimili modo tolerata fuit cum cōtritione atque diſplicentia defectuum commiſſorum infinita, ideo plenarię ſatisfecit. Ita beatus apoſtolus Paulus oſtendit eſſe dum ait: Si linguis hominum loquar & angelorum, & ſi habuero prophetiam, & ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt. Oſtendit itaq; beatus apoſtolus opera finita non habere ſufficientiam ad puniendum ſiue præmia tribuendum abſque condimento & pinguedine charitatis affectuoſę.

Quomodo ſanctum deſiderium & contritio cordis culpæ ſatisfacit atque pœnę in ſe & in alio, & quomodo culpæ ſatisfacit aliquando, ſed non pœnæ.

Caput. iiij.

OStendi tibi filia chariſſima q̄modo culpa in iſto tempore finito non punitur ex aliqua ſimplici & mera pœna q̄ toleretur, ſed punitur ex pœna quę cum ingenti dilectione, & contritione cordis ab aliquo ſuſtinetť & non uirtute ſiue merito pœnę. immo uirtute deſiderij feruentis animę. ſicuti deſiderium & alię uirtutes habent in ſe uitam propter Ieſum unigenitū meum crucifixū inquantū anima dilectionē extraxit ab illo, & uirtutibus ueſtigia eius ſequitur, & per hunc & nō per modū alium ualet. Et ita plenę ſatiſfaciunt culpę cū intima dilectione acquiſita in agnitiōe meæ dulciſſimę bonitatis, & in dolore cordis & amaritudine ſemetipſum atq; defect⁹ proprios agnoſcēdo. Quę cognitio parit odiū & diſplicentiā peccatoꝝ & proprię ſenſualitatis, q̄re ſe fructu iudicāt indignū, & pœnaꝝ ualde dignū. Itaq; dicebat illa dulciſſima ueritas, uides q̄ ex contritione cordis cū amore uerę humilitatis atq; paciētię ſe reputant hoīes pœnaꝝ dignos & indignos fructu. Et ideo p̄ humilitatē oīa pacientiſſime tolerant, & iſto modo ſatisfit ut iā dictū eſt. Tu poſtulas a me pœnas ut ſatisfiat offenſionib⁹ mihi factis a creaturis meis, & q̄ris me q̄ ſum ſumma ueritas & oīum uita cognoſcere pariť & amare: Si uis ergo ad pfectā de me cognitionē uenire & me deguſtare ueritatē æternā, hęc ē uia ſaluberrima, uidelicet ut nūq̄ a tui cognitiōe deuies uľ diſcedas. Et ex q̄ pfundata fueris i ualle humilitatis i te bonitatē meā agnoſcere ſtudeas, ex q̄ notitia poteris agiliť haurire cūcta tibi neceſſaria. Nulla nāq; uirt⁹ in ſe poteſt hr̄e uitā niſi charitate miniſtrāte, hūilitas aūt ē pcipua nutrix & baiula charitatis.

In

In agnitione uero tui humiliaberis te conſi-
derando, per te nõ eſſe, ſed a mea gratioſa bo
nitate tuum eſſe recognoſces. Nam antequam
ipſi naſceremini uos dilexi. Et ex ineffabili
charitate q̃ ad uos habui, uolendo uos ad gra
tiam recreare, laui uos in prçcioſo ſanguine Ie
ſu Chriſti filij mei, qui fuit habundanter effu
ſus cum inextimabili dilectionis ardore. Quç
ſanguinis effuſio facit illum agnoſcere ueritatem,
qui remouit a ſe nubem amoris proprij,
nam aliter agnoſcere non ualeret. Tunc in co
gnitione meç bonitatis in ſe ſuccenditur ani-
ma cum ingẽti dilectiõe, ꝓpter q̃ in iugi pœ
na commoratur, non quidem in iugi pœna
quç cruciet animam uel exiccet, immo pingue
facit ipſam. Sed quia ueritatem meam agno-
uit & culpam ſuam atq; cçcitatem, & ingrati
tudinem proximi ſui, pœnam intolerabilem
habet. Et ideo quia me diligit conturbatur,
& dolet, nam ſi me non diligeret non dole-
ret. Statim ergo quod tu & alij ſerui mei no-
ueritis modo prçdicto meam ueritatẽ, opor-
tebit uos iniurias quamplurimas, tribulatio-
nes & iproperia uerbis & operibus uſque ad
mortem propter gloriam & laudem nomi-
nis mei multipharie ſuſtinere. Tu ergo & alij
ſerui mei tolerate cum patientia & doloribus
offenſarum ac amore uirtutum propter me-
am gloriam & honorem. Sic.n. agendo, ſatis
fiet culpis ueſtris, in tantum quod pœnç quas
tolerabatis uerç charitatis uirtute, ſufficient in
uobis & in alijs ad ſatisfaciendum atque prç
miandum. In uobis quippe fructum habebi-
tis uitalem, extinctis ueſtrarum ignorantijs
macularum, & ego tradam obliuioni cuncta
delicta ueſtra. In alijs uero ſatisfaciam pro-
pter ueſtrç charitatis affectũ, & illis donabo
libere ſecundum diſpoſitionem quam in ſe re
cipient & acceptabunt. Specialiter illis cul
pam pariter & pœnam gratioſe relaxabo, q
ſeruorum meorum doctrinam recipere cum
reuerentia & humilitate ſe diſponunt. Quo-
modo? Quoniam ex hoc uenient ad ueram
huiuſmodi noticiam, diſplicentiam atque con
tritionem ſuorum omnium peccatorum. Ita-
que mediantibus orationibus atque feruenti
deſiderio ſeruorum meorum humiliter acce
ptantes & benigne recipientes in ſe, gratiç ſin
gularis fructum habebunt, in maiori ſeu mi-
nori gradu, prout uoluerint gratiam cum uir
tutibus exercere. In generali uero dico quod
propter ueſtra deſideria ſancta, remiſſionem
& donationem ſolummodo recipient com-
miſſorum niſi iam ipſorum tanta foret obſti
natio, quod a me uoluerint ex deſperatione re
probari, ſanguinem filij mei contemnendo, q
eos cum ſumma dulcedine redemit. Quem er
go fructum habebunt? hic eſt ille fructus quẽ
accipient, quod a ſeruorum meorum indu-
ctus & artatus orationibus eos expecto, lu-
men ipſis exhibens, conſcientiç canem exci-
tando, eos deguſtare faciens uirtutis odorem,
& delectari ſalubri conuerſatione ſeruorum
meorum. Aliquando permitto quod iſte mũ
dus oſtendat eis miſeriam ſuam, in quo ſenti-
unt & uident uarias paſſiones, atque ſuam in-
ſtabilitatem, ut cor & ſua deſideria ſurſum ele
uent, & ſupernam patriam æternæ uitæ per-
quirant. Et ita prçdictis & alijs quampluri-
bus modis & uijs quarum uarietatem oculus
uidere non ſufficit, neque cor cogitare, neque
lingua loqui prçualet, ex ſola dilectione per
ambulo, ut ad ſtatum gratiæ reducantur, &
in eis mea ueritas impleatur. Ad iſta compel
lor ab ineſtimabili charitate mea quæ me coe
git ad creãdum eos, & etiã ſeruoꝝ meoꝝ ora
tionibus & anxijs deſiderijs & offenſarum in
genti dolore, quia lachrimas atque ſudores
& ipſorum orationes humiles ualde gratan-
ter accepto. Nam ego ſum ille qui ſuos proxi
mos amare facio, ac etiam de animarum detri
mẽto uiſceroſe dolere. Sed huiuſmodi gene-
ralibus non exhibetur pœnç ſatiſfactio, ſed ſo
lummodo culpæ, quoniam ex ipſorum parte
cum amore perfecto dilectionem meam at-
que ſeruorum meorum apprçhendere mi-
nime ſe diſponunt, nec etiam dolorem ipſo-
rum cum amara contritione & perfecta pec
catorum ſuorum, ſed cum imperfectione
contritionis & amoris. Et ideo non ha-
bent neque recipiunt ut alij pœnæ ſatiſfa-
ctionem, ſed culpæ. Nam ex utraque par-
te, dantis uidelicet atque recipientis, diſpo-
ſitio congrua requiritur. Et quoniam am
bulant imperfecto modo, imperfecte reci-
piunt perfectionem deſideriorum illorum,
qui cum pœnis offerunt pro eis illa coram
me. Et quia tibi dixi quod ſatiſfactionem
recipiebant, & etiam eis donabatur: Ita re-
cte ueritas eſt eo modo quo ſuperius di-
ctum eſt. Nam ex lumine conſcientiç ac a-
lijs ſupradictis eis remittitur culpa, quia dum
de ſe cognitionem incipiunt habere, fçcem
putridam peccatorum ſuorum uomunt & a
ſe rejciunt, unde recipiunt a me donum gra
tiç ſingularis.

Qualiter omnis uirtus & omnis defectus fit proximo mediante.

Caput. vi.

VNum te uolo nõ ignorare. ſ. quod omnis uirtus & omnis defectus mediante proximo perpetratur. Ille qui commoratur in odio mei, damnificat proximum atq; ſemetipſum, qui eſt proximus principalis. In genere illi atq; particulariter detrimẽtum infert. In genere quia tenemini diligere proximum ueſtrum, uelut uos metipſos. Illum diligendo ſpiritualiter, orationibus & uerbis ei cõſulendo, & eum ſpiritualiter adiuuando atq; temporaliter ei debetis in ſuis neceſſitatibus ſubuenire, ſaltem bona uoluntate, ſi nequaquam haberetis aliud, quia qui me non diligit, etiam proculdubio proximum non diligit. & qui non diligit eum, ipſi non ſubuenit. Primitus ergo ſemetipſum offendit, quia ſibi gratiam abſtulit: deinde proximum ſuum, ei ſubſidium ſufferendo, quoniam orationes ei minime largitur atq; ſancta deſideria, quę corã me pro illo tenetur effundere. Quęlibet. n. ſubuentio debet oriri ex dilectione quam ei gerit intuitu mei ſancti nominis Et econuerſo, quicunq; defectus proximo mediante perpetratur, quia uidelicet me non diligens etiam proximi charitate priuat̃, unde cuncta mala procedunt, cum anima nõ eſt in charitate mei atq; proximi. Qui namq; bonum non operatur, ex conſequenti malum agit. qui uero malum agit, contra quem agit atque demonſtratur. prius contra ſeipſum, deinde cõtra proximum ſuum. Non contra me, quoniam in nullo me damnificare poteſt, niſi pro quanto quod illi fit ego reputo mihi factum. Semetipſum ergo culpę detrimento damnificat, quę priuat eum gratia mea, & ita nihil ei deterius accidere poteſt: proximum quoque damnificat & offendit, ei non exhibendo debitum amoris atq; fraternę dilectionis, ex quibꝰ ei ſubuenire tenet̃, uidelicet oratiõe ſanctis q; deſiderijs oblatis ante me pro illo. Iſta ſubuentio generalis eſt, quæ debet omnibus impendi. Particularis autem eſt utilitas illa quæ fit his q magis ueſtris oculis appropinquant, quoniam adinuicem ſubuenire tenemini uerbo & exemplo bonorum operum, & in omnibꝰ alijs opportunis fideliter ei conſulendo, tanquam animę ſuę ſine reſpectu proprię paſſionis uel utilitatis. Hęc uero non agit ille qui iam priuatꝰ eſt charitate fraterna. Itaq; uides quod ita non agens intulit illi particulare dãnum. Et non ſolum damnificat illum bonum quod poterat non impendendo, uerum etiam iugi detrimento, uidelicet iſto modo. Peccatũ actualiter atq; mentaliter ab homine ꝑpetratur. Mentaliter. n. iam conſtat eſſe cõmiſſum quando concipit ex peccato complacentiã, & odium uirtutis ex amore proprio ſenſitiuo, q priuauit eũ affectu charitatis, quẽ habere debet ad me pariter & ad proximum ſuum. Et ex quo concepit, parit unum poſt aliud ſuper uerticem proximi, modis uarijs, ut eius uoluntati peruerſe placet: Nam aliquando cõcernimus ſpiritualem atq; corporalem quandã crudelitatẽ parere: Spiritualis eſt in mortis atq; damnationis periculo uidere, ſe cęteraſq; creaturas ex priuatione gratię, & eſt adeo crudelis quod amore uirtutum & odio uitiorũ ſibi & alijs ſubuenire non curat: immo ueluti crudelitatis amator ſuam crudelitatem ulterius extendere ſtudet, uidelicet quia non ſolũ uirtutum exẽplo minime refulget, ſed ueluti nequam homo dęmoniorum aſſumens officiũ ſubtrahit a uirtutibus & ad uitia iuxta poſſe creaturas adducit: Iſta crudelitas eſt aduerſus animam, quoniam deteſtabile ſe fecit inſtrumentum ad auferendum ei uitã gratię, ſibi procurando mortem ęternã. Crudelitate uero corporali fruit̃ ex iniqua cupiditate, quia nõ ſolummodo de ſubſtantia ſua ꝓximo ſubuenire negligit, ueꝝ etiã aliena rapere iuxta poſſe conat̃, ꝑſonas paupculas expoliando. Aliquãdo prętextu dominationis, & aliquando ſtudio doloſę fraudis rediini faciẽdo bona ꝓximorum, & ꝙ etiam eſt ualde crudelius, etiam proximoꝝ ꝑſonas proprias. O miſerãda crudelitas q̃ mea miſeratione priuaberis, niſi cũ illo redeas ad beneuolẽtiam atq; pietatem. Et aliquando parit iniurioſa uerba, poſt quę quãdoq; ſequit̃ homicidiũ. Quandoq; parit inhoneſtatẽ in ꝑſona ꝓximi, propter q̃ efficit̃ animal oino brutũ om̃i putredine plenũ. Nec unũ uel duos tãtũmodo uenenat, ſed uniuerſi q ſibi dilectione ſiue cõuerſatiõe cohęrent ab ipſo ꝓculdubio toxicant̃. In quẽ parit & exercet elationẽ atq; ſupbiã, ſolũmodo in ꝓximũ ex ꝓpria reputatiõe ſui & inani iactãtia, unde cũ diſplicẽtia cõtẽnit alios, exiſtimãdo ſe maiorẽ, & iniuriã infert illis. Si dñij ſtatũ habet, iniuſtitiã atq; crudelitatẽ exercẽdo fraudator & uorator hominũ eſt effectꝰ. O chariſſima filia, ſup offenſione mea cõdoleas, & ſuper hos mortuos amariſſime plora, ut orõne pia reſurgãt ab huiuſmodi morte peſtifera, uides enim ubiq; ab oibus cõtra ꝓximũ & illo mediante. pctã q̃plurima ꝑpetrari: Alias pct̃m occultũ ſiue manifeſtũ oino abeſſet. Occultũ em̃ ẽ dũ illud m q̃ tenet̃ illi nõ impẽdit, manifeſtũ uero q̃do uitia parit ut iã dixi. ueꝝ ẽ ergo ꝙ ois offenſio mihi facta mediãte ꝓximo ꝑpetratur.

affectu. Et ſic quamplurima dona & uirtutum gratię, ac etiam aliorum ſpiritualiter & corporaliter diſtributa ſunt differenter. Corporaliter dico pro rebus in uita hominis neceſſarijs. cunctaq; in tanta differentia ſum largitus, qa nequaquam omnia uni dedi, ut ex ui cauſam habeat charitatem in alterutrū exercere. Nam bene dotare poteram homines ſecundum corpus & animā omnibus opportunis, ſed ego uolui ut unus alterius indigeret, & ut mei eſſent diſpenſatores ad contribuendū dona, & gratias, quę a bonitate mea ipſi receperunt. Quia uelit nolit uitare non poteſt homo per uim, quin utatur cum proximo charitatis actu. Verum eſt tamen quod ſi talis actus mei contemplatione non fit, nihil quantum ad gratiam ſibi prodeſt. Itaq; uide ut uirtute mutuę charitatis uterētur, ipſos meos miniſtros conſtitui, eoſque in diuerſis ſtatibus & uarijs gradibus collocaui. Hoc certe uobis demonſtrat q̄d in domo mea manſiones multę ſunt. quia ego nil aliud pręter amorem uolo, quoniam in mei dilectione amor proximi cōſummatur, expleto amore proximi, lex extitit conſummata. Vnde quicquid poteſt utilitatis afferre ſecundum ſtatum ſuum ille operatur, qui eſt in hac dilectione connexus.

Quomodo probantur & fortificantur uirtutes ex contrarijs ipſarum.

Caput. viij.

HVcuſq; tibi dixi qualiter in charitate cōſtitutus utilitatem proximo ſuo agit, in qua mihi quā gerit dilectionem demonſtrat. Nunc autem tibi dico, quod in proximo experitur uirtutem patientię in ſeipſo iniuriarum tempore, quas ab illo recipit, experitur humilitatem in ſuperbo & fidem experiens in infideli, ueram ſpem in eo qui ſe diffidit in ſperando, & iuſtitiam in iniuſto, pietatem in crudeli, manſuetudinem & benignitatem in homine iracundo. Omnes enim uirtutes pariuntur in proximo, & experientiam in illo recipiunt, ꝓut impij omne pariunt uitiū in ꝓximo ſuo. Si bene autem tu concernis, licet humilitas in ſuperbia cōprobatur, uidelicet qa humilis extinguit ſuperbiam, ideo ſuperbus humili poteſt minime damnum ferre, nec iniquorum infidelitas, qui non me diligunt, nec ſperant, fidem poteſt minuere mihi fidelis ſimiliter, nec ſpes illi, qui eā ex dilectione mei in ſeipſo concepiſſet. Imo illam fortificat & cōprobat in dilectiōe ac ꝓximi charitate. Quia cū hoc ſit quod ipſum uideat infidelē, & ſine aliqua ſpe. & in illo etiam in me, quia ille qui me non diligit non poteſt & in me fidē, uel aliquam ſpem habere, imo illam quam diligit in propria ſenſualitate locauit. Fidelis autem ſeruus meus non ceſſat ꝓpterea, quin fideliter illum amet, & quod ſemꝑ ſpe uiua in me ipſius ſalutem proximi non inquirat. Itaq; uide quod in infidelitate ipſorum & in ſpei defectu uirtus fidei experitur. In his & in alijs in quibus neceſſe fuerit cōprobare in ſe ac in proximo illam probat. Et ſimiliter ex ſuis iniuſtitijs iuſtitia non decreſcit, imo uirtute patientię oſtenditur ipſum eſſe iuſtum. Sic benignitas & manſuetudo tempore iracundię dulci patientia comprobātur. Inuidia quoq;, diſplicentia, & odium, charitatis dilectione, fame ac ſalutis deſiderio animarum ſimiliter comprobātur. Pręterea dico tibi quod non ſolum quod uirtus experientiam recipiat in his qui bonū pro malo reddere ſatagunt, uerum etiā ſępius eructabit carbones igne charitatis ſucceſſos, qui adnihilat cordis & mentis huius iracundi odium & rancorem, & ex odio ad beneuolentiam ſępe redit. Et hoc ex charitatis uirtute procedit, & patientia perfecta quę uiget in illo qui iram ſuſtinet, iniquorum portans ac ſupportans defectus in omnibus corendē. Si enim concernis fortitudinis & perſeuerantię uirtutem, in pati quamplurima comprobātur, in iniurijs & detractionibus hominum, qui ſępe ſępius, aliquando contumelijs, aliquādo blanditijs ipſum uolunt retrahere ne uiā doctrinę ac ueritatis aliqualiter conſequatur. In totum eſt fortis ac perſeuerans, ſi uirtus intra ſe fortitudinis eſt concepta, tunc eam ut dictum eſt circa proximum experitur. Et ſi tūc quo tempore multis contrarijs cōprobatur, experientiam bonam non faceret, nequaquā eſſet uirtus in ueritate fundata.

Incipit diſcretiōis tractatus. Et primo quomodo affectus non debet principaliter poni in pœnitentia, ſed in uirtutibus. Et quomodo diſcretio uitam ab humilitate recipit. Et quomodo unicuiq; debitum ſuum reddit.

Caput. IX.

HAe ſunt enim dulces operationes & ſāctę, quas a meis creaturis expoſco, uidelicet has uirtutes intrinſecas, animę expertas, ut ſuperius dictum eſt, id eſt non ſolum uirtutes quę peraguntur corporis inſtrumento, uidelicet actu exteriori cū diuerſis & uarijs pœnitentijs, quę ſunt inſtrumētum uirtutum, ſed minime ſunt uirtutes. Quia ſi ſolū hoc eſſet ſine uirtutibus ſuperius repetitis modicum placibilis eſſent mihi, imo ſępe, ſi anima ſuam pœnitentiā diſcrete non ageret, uidelicet quia eius affectus principaliter eſſet in inchoata pœnitentia, penitus ſua impediretur perfectio. Sed ipſum debet in

amoris collocare affectu, cũ odio ſancto ſui, uera humilitate & patientia perfecta & alijs uirtutibus intrinſecis animæ, cum mei amoris deſiderio ac famæ & ſalutis etiam animarũ, quæ uirtutes oſtendunt eſſe mortuam uoluntatem, necnon continue occiditur ſenſualiter, ex affectu dilectionis uirtutum, cũ hac debet pœnitentiam ſuam diſcretione peragere, uidelicet, ponere principalẽ eius affectum in uirtutibus potius quam in pœnitẽtia. Pœnitentia nanq; debet ut inſtrumentum operari, p incremento uirtutũ, prout uiderit opus eſſe, & prout operari poteſt, ſecũdum ſuę potentię iuſtam metam. In alio nanq; modo uidelicet faciendo ſuper pœnitentia fundamentum, ſua impediretur perfectio, quia cum lumine cognitionis ipſius & meę bonitatis diſcrete minime facta eſſet, & meam ueritatẽ nõ caperet, ſed indiſcrete, non diligens id quod plus diligo, & non habens odio q̃d plus odio habeo. Quoniã diſcretio nil eſt aliud quam uera cognitio, quam de ſe & me habere anima quęq; debet. In hac tenet ſuas cognitione radices. Ipſa quidẽ eſt filius, qui eſt inſitus ac unitus cũ ipſa charitate: uerum eſt tamen q̃ multos filios ipſa habet, prout arbor quæ habet multos ramos. ſed id q̃d uitam infert arbori ac ramis, eſt radix, dum in terra humilitatis plantatur, quæ mater eſt charitatis & nutrix, ubi manet inſitus hic filius & arbor diſcretionis. Nã aliter uirtus diſcretionis appellari nõ poſſet, neq; fructus uitę produceret, ſi plantaretur alibi quã in humilitatis uirtute. Ex uera nanq; cognitione quam habet anima de ſe, procedit humilitas. Et iam ego dixi tibi, quia radix huiuſmodi diſcretionis erat uera ſui & meę bonitatis agnitio, quare diſcretiſſime quod ſuũ eſt unicuiq; ſine dilatione reddit. Principaliter uero mihi gloriam atq; laudem nomini meo reddens, attribuit mihi cũ gratiarũ actione multa munera quę recognoſcit a mea bonitate gratioſe recepiſſe. Sibimet autem attribuit ea quæ meruiſſe iudicat: & ſe per ſe non eſſe cognoſcens, ſuum eſſe cum gratijs ſuper eſſe fundatis, non a ſe, ſed a me p gratiam ſingularem humiliter & aperte proceſſiſſe fatetur. Et uidetur ei fuiſſe nimis ingratã ad huiuſmodi beneficia, tẽpus etiam ualde negligenter exercuiſſe, quare pœnis infinitis iudicat ſe eſſe dignam. Tunc uero concipit odium atq; diſplicentiam contra ſemetipſam ex defectibus ſuis. Et hoc operatur uera diſcretionis uirtus in ſui cognitione cum humilitate fundata, quia ſi hęc humilitas in anima non eſſet, indubitanter eſſet indiſcreta & non diſcreta. Quę quidem indiſcretio eſſet in ſuperbia fundata, ſicut in humilitate diſcretio. Et ideo tanq̃ latro, meum honorẽ indiſcrete furatur, illum tribuendo ſibi ex propria reputatione, quod uero ſuum eſt attribueret indiſcrete mihi. querelas atq; murmurationes iniuſtas agendo circa myſteria mea, quę facerem erga ſe uel alios. In omnibus iniuſte ſcandalizaretur in me, pariter & in p̃ximo ſuo. Contrarium autem operantur illi, qui uirtute diſcretionis utuntur. Ex quo nanq; mihi & ſibi, ſicut iam dixi, debitum reddiderint, illico proximo ſuo retribuent principale debitum affectuoſę charitatis, cum oratione deuota, continua & humili, quod utiq; debetis in alterutrum operari, etiam ei reddendo debitum exemplaris & honeſtę uitę, inſuper etiam doctrinę ſalutiferę cõſulendo ſibi fideliter & auxilium exhibendo, prout uiderit expedire ſuę ſaluti. In quocunq; ſtatu fuerit homo, dominus uel prælatus uel ſubditus, ſi ſic operatur & proximo ſuo contribuit, utiq; diſcrete procedit, & cum ingenti charitatis affectu. Nam inſimul annexę ſunt diſcretio & charitas, & in humilitatis humo plantatę. quę quidem egreditur ex uera cognitione ſui.

Similitudo, quomodo charitas, humilitas, atq; diſcretio ſunt inſimul unitę, cui ſimilitudini debet anima conformari.

Caput x.

NVnquid audiſti ſiue noſti q̃modo tres iſtę uirtutes commorantur? ueluti haberes rotundum unum circulum in terra collocatum, & in medio circuli arbor una progrederetur cum uno filio penes illam. Tunc arbor in terra nutritur, quæ latitudinem continet circularem, quia ſi eſſet extra terram arbor ilico moreretur, & nullum omnino fructum ex ſe produceret, donec iterato plantaretur in terra. Simili modo cogita quod anima eſt quędam arbor ex amore plantata ſiue creata, quare ſolum ex amore uiuere ſiue nutriri poteſt & nõ aliter. Si uero non habet in ſe diuinum amorem uerę charitatis, uitę fructum nullo modo producit, ſed mortis. oportet ergo q; radix huius arboris, uidelicet affectus animę, moretur & egrediatur de circulo uerę cognitiõis proprię fragilitatis, q̃ cognitio ſui unita conſiſtit in me, non habente principiũ neq; finem, ut in circulo rotundo patet exemplum, in quo neq; principium neq; finis inuenitur. huiuſmodi notitiam ſui atq; mei reperit in ſe fundatam in terra dulcis humilitatis, quę tanta eſt, quanta circuli latitudo uel amplitudo, id eſt, noticia ſui, recepta & in me unita ſicut iam dixi. Nam aliter ille circulus procul dubio non eſſet abſq; principio, & abſq; fine.

fine. Imo principium haberet, dum ſe tā/
tum incepiſſet agnoſcere. deniq; finiretur
in confuſione, ſi notitia talis in me non eſ/
ſet unita. Tūc arbor iſta charitatis in hu
militate nutritur, iuxta ſe pullulans uerę
diſcretionis filium, ut ex prædictis aperte
colligitur. Arboris uera medulla, uideli/
cet affectus ueræ charitatis exiſtentis in a
nima, eſt inuicta patientia: quæ ſignū eſt
euidens hac apertiſſime demonſtrans ani
mam conſiſtere in me pariter & in ea me
per gratiam eſſe: nec arbor amœniter ita
plātata flores uirtutum odoriferos uarijs
multisq; ſaporibus in ſe germinat & pro/
ducit, gratiæ fructus animæ reddens: ꝓ/
ximo uero fructus utilitatis, iuxta metā
fructuoſæ ſolicitudinis, uolentis percipere
fructus amicorum atq; ſeruorum meorū:
Mihi uero iugiter odorem gloriæ tribuit
& nomini meo laudem. Et ita facit illud
ad quod eum ex ineffabili charitate mea
creaui, unde peruenit ad felicem terminū
ſuum, ſcilicet ad me, qui ſum uita durabi
lis, qui ſibi non poſſum quoquo modo au
ferri, niſi uoluerit ipſe. Omnes ergo fru/
ctus ab hac arbore procedentes, ad inui/
cem uniti ſunt, atq; prudenti diſcretione
conditi.

Quomodo pœnitentia & alia exercitia
corporalia pro inſtrumento debent aſſu/
mi perueniendi ad uirtutes, & non pro
principali affectu: Et de lumine diſcretio
nis in diuerſis alijs modis & operationi/
bus. Caput xi.

ISTI ſunt illi fructus quos ab anima
requiro, uidelicet experientiam realē
uirtutum opportuno tempore. Ideo ſi be/
ne recordaris iam diu dixi tibi, quādo de
ſiderabas amore mei facere magnam pœ
nitentiam: Ego ſum ille qui delector in
paucis uerbis & multis operationibus, ap/
te tibi demonſtrans ꝙ ille modicū eſt mi/
hi gratus & acceptus, qui tantūmodo me
ſonitu uerborum uocauerit, dicens: Do/
mine domine pro te uellem aliquid agere.
Similiter & ille qui pro me corpus morti
ficare diſponit cum uarijs pœnitentijs,
uoluntate propria uiua remanente. Sed
ego multa cupiebam opera, præcipue ſu/
ſtinendo uiriliter, cum uirtuoſa paciētia,
cum alijs uirtutibus intrinſecis animæ,
de quibus tibi dixi, quæ ſunt operantes in
anima fructus gratiæ. Alias autem ope/
rationes, quæ ſunt in alio principio ſun/
datæ, quoddam uocare ſolummodo uer/
bo reputo, quia ſunt opera finita. Ego ue
ro qui ſum infinitus, à uobis infinitas o/
perationes exigo, uidelicet cum infinito
deſiderio & amoris affectu factas. Ergo
uolo ꝙ opera pœnitentiæ, aliorumq; cor/
poralium exercitiorū, aſſumantur ueluti
inſtrumenta perueniendi ad uirtutes, &
non pro affectu principali. Quia ſi affe/
ctus poneretur ibi principalis, exhibere/
tur mihi finitum opus, & eſſet uelut uer/
bum, quod ex quo proceſſit ab ore, nihil
apparet ulterius. Niſi forte uerbum cum
animæ progreditur affectu, qui uirtutes
in ueritate concipit & parit. Hoc eſt, q̄d
ſi finitum opus quod uerbum uocaui, fo/
ret unitum & adiunctum affectui chari/
tatis, ualde mihi gratum eſſet tunc & ac/
ceptabile: quoniam operatio ſola non eſ/
ſet, imo laudabiliter aſſociata cum uera di
ſcretione, ſumendo corporales operatio/
nes ueluti inſtrumētum, & non pro prin
cipali fundamento. Multum eſſet incōue
niens ꝙ principium ſiue fundamentū in
exteriori pœnitētia c[illegible]o exercitio cor
porali poneretur. Iam enim dixi tibi, ꝙ
etiam opera finita, & proculdubio finita
ſunt, pro eo quod facta ſunt tempore fini/
to. Ac etiam quia cōpellitur homo mul
toties illa dimittere, uel ex obediētia, uel
ex infirmitate, uel alia ſuperueniente cau
ſa. præcipue ſi ſui prælati obedientia con
tradiceret. ſi uellet huiuſmodi pœniten/
tiam ſuam exequi, non ſolum illam non
acceptarē, imo grauiter offenderet. Itaq;
uides ꝙ opatiōes huiuſmodi finitæ ſunt:
illas ergo debet aſſumere tanquam exer/
citium, & non pro principali fundamen/
to. Quia ſi non faceret ita, quando com/
pelleretur eas obmittere, ut dictū eſt, ani/
ma eius uacua remaneret. Et hoc oſten/
dit aperte glorioſus preco meus Apoſto/
lus, in epiſtola ſua, dicens ꝙ mortificare/
tis corpus, uidelicet membra ueſtra, quæ
ſunt ſuper terram. Voluntas uero pro/
pria debet occidi, id eſt refrenādo corpus,
dum uellet contra ſpiritum pugnare per
immunditiam, libidinem, atque concupi
ſcētiam inordinatam. &c. Voluntas ue
ro propria, ſicut iam dixi, debet occidi,

ſuffocata, & ſubdita uoluntati meæ per
omnia. Quæ quidem propria uoluntas oc
ciditur eo debito de quo tibi dixi, quod
uirtus diſcretionis animæ reddebat ui/
delicet odium atque diſplicentiam offen/
ſarum & propriæ ſenſualitatis: Quod o/
dium acquiſiuit in ſui notitia. Hic eſt
ille gladius acutiſſimus, qui præcidit &
occidit omnem amorem proprium, ui/
delicet in propria uoluntate fundatum.
Hi ſunt illi qui non ſolummodo uer/
ba, ſed opera multa mihi quotidie red/
dunt: in quibus utique delector. Sed
ideo tibi dixi, quod uolebam habere à
uobis multas operationes, & pau/
ca uerba. Dicendo multas, non an
notaui numerum, quoniam affectus
animæ, charitatis igne ſuccenſæ, quæ
uirtutibus omnibus uitam exhibet, in
infinitum attingere debet. Non ta/
men abſolute uerba renuo, ſiue con/
temno, ſed dixi pauca uerba uelle:
denotans omnem operationem actua/
lem eſſe finitam. Ideo dixi pauca.
Illa tamen accepto, ſi ponantur pro
uirtutis adiumento, ſiue inſtrumen/
to, & non pro principali fundamen/
to: Vnde cauendum eſt iudicare quen/
quam in maiori perfectione conſiſtere,
licet in maiori pœnitentia corpus af/
fligat illo, qui minorem pœnitentiam
agat. Nam, ut iam dixi, uirtus uel
meritum ipſorum in hoc actu minime
conſiſtit: Quia male ſuccederet eis qui
nequeunt ex cauſa legitima facere pœ/
nitentiam actualem: ſed ſolummodo in
charitatis uirtute conſiſtunt, condita
lumine ueræ diſcretionis, nam aliter
non ualeret. Hunc autem amorem,
iſta diſcretio mihi ſine modo, & abſ/
que fine contribuit, quia ſumma ſum
& & æterna bonitas. Ideo legem ſi/
ue terminum amori meo non uult im/
ponere: ſed amori proximi bene mo/
dum imponit, ex ordinata chari/
tate, uidelicet, nullo modo ſibi facien/
do detrimentum culpæ, propter ali/
quam utilitatem ipſi proximo confe/
rendam. Quia ſi ſolum unum pec/
catum ex conſenſu committeret, ut mun/
dum uniuerſum eriperet ab inferno, aut
aliqua uirtus quantumcunque maxima
naſceretur inde, nullo modo licet uirtu/
tem aliquam, uel utilitatem, proxi/
mo facere, cum ueneno peccati. Di/
ſcretio uero ſancta taliter ordinat, quod
anima potentias eius uniuerſas cum o/
mni ſancta ſollicitudine dirigit atque di/
ſponit, ut mihi utiliter atque fideliter
ſeruiatur: Proximum quoque diligit, af/
fectu dilectionis ordinate ponendo, ui/
delicet uitam corporis in ſalutem ani/
matum, etiam (ſi poſſibile foret) mil/
lies tolerando quæcunque tormenta, ut
anima proximi uitam gratiæ reperire ua/
leat. Subſtantiam uero temporalem
exponit in utilitatem atque ſubuentio/
nem corporis ipſius proximi ſui. Hoc
agit uirtus huiuſmodi diſcretionis in lu/
mine ſuo, quod à uera charitate pro/
greditur. Itaque uides, quod omnis
anima, quæ uult inuenire gratiam, diſcre
te debet impendere mihi dilectionem infi
nitam, & abſque modo. Proximum
uero tamen infinita dilectione mea dili/
gere, cum modo & ordinata charitate:
non inferendo ſibimetipſi peccati culpam
propter aliquam utilitatem proximi.
Super quo beatus Paulus uos admonuit,
dicens: Omnis ordinata charitas incipit
à ſe. Nam aliter alicui non eſſet, & non
fieret utilitas aliqua perfecta: Quoni/
am anima perfectione carens, omnia quæ
cunque facit imperfecta ſunt, in ſe pari/
ter & in alijs. Multum eſſet inconue/
niens, ut pro ſalute creaturarum, quæ ſunt
finitæ, & à me creatæ, offenderet ego, qui
ſummum ſum, & æternum, & infinitum
bonum. Maior enim eſſet & deteſta/
bilior iſta culpa, quam eſſe poſſet incom/
parabiliter aliquis fructus inde prouent/
ens. Itaque nunquam ullo modo debes
acquieſcere ſiue conſentire culpæ cuiuſ/
cunque peccati. Syncera charitas hoc
apertè cognoſcit, eo, quia ſecum habet lu/
men naturæ diſcretionis. Ipſa lumen
eſt, quod ilico diſſoluit omnes tenebras, &
aufert omnem ignorantiam, & omnibus
uirtu

uirtutibus, atque inſtrumento uirtuali impendit utile condimentum. Ipſa prudens eſt, ita quod ab aliquo decipi non poteſt: ita fortis, quod ab aliquo uinci non ualet. Ipſa perſeuerantiam habet ingentem, uidelicet uſque ad finem, hoc eſt, à cœlo uſque ad aridam, in eo quod à notitia mea deſcēdit ad ſui notitiam, & à charitate mei, uſque ad charitatem proximi. Cum humilitate prudenti & uera, pertranſit & euadit omnes dæmonum & aliarum creaturarum laqueos. Cum inermi manu, uidelicet pacientiſſime tolerando, carnem & aduerſarium uictorioſe debellauit, iſto glorioſo lumine mediante: Quia nouit aperte fragilitatem propriam, qua cognita, ſibi debitum odij ſancti feruenter intulit. Mundum uniuerſum uilipendendo ſuppeditauit, & ipſum contemnendo factus eſt dominus eius. Omnes mundi peruerſi perſequutores non ualent ei uirtutem animæ tollere, ſed omnes eorum perſequutiones experientiam uirtutum operantur, & ipſarum augmentum: quæ prius ex affectu dilectionis meæ conceptæ fuerunt. poſtea uero probantur in proximo, & in ipſo parturiuntur, ut iam dixi tibi: Quia ſi uirtus illa non appareret opportuno tempore, neque lumen impenderet ante creaturas, procul dubio uirtus in ueritate concepta non uidetur. Nam oſtendi tibi iam quod uirtus eſſe perfecta non poteſt atque fructuoſa, niſi mediante proximo. Sicut eſt de muliere, quæ concepit in utero filium: Nam antequam illum pariat, atque perueniat ad lucem ante creaturarum oculos, non exiſtimat ſponſus habere ſe filium. Similiter ego, qui uere ſponſus ſum animæ, quia niſi pariat uirtutis filium, in proximi charitate demonſtrando patenter, ut expedire cognouerit opere ſubueniendo ſibi, particulariter uel in communi, ſecundum exigentiam illius temporis, non indico uirtutem ueram in ſe concepiſſe. De uicio quoque ſimiliter accidit, quia mediante proximo perpetratur.

Repetitio quorundam. Et quomodo Deus promiſit aſſertiue ſeruis ſuis Eccleſiæ reformationem.

Caput xij.

NVNC autem uidere potuiſti, prout ego ſumma bonitas, oſtendi tibi ueritatem atque doctrinam, per quam uenire potes ad ſtatum excellentiſſimę perfectionis, & in ipſa te conſerues. Similiter aperte declaraui qualiter pœnis atque culpis in te pariter & in proximo ſatisfieri debeat in uita præſenti: Referando tibi, quia pœna ſola nullo modo ſufficit ad ſatisfaciendum culpæ ſimul & pœnæ, niſi ſit unita cum affectu ſynceræ charitatis, & cum uera contritione cordis, atque diſplicentia peccatorum. Cum uero pœna chatitati connectitur & unitur. Iſto modo ſatisfacit: non uirtute cuiuſcunque pœnæ, quæ ſuſtineatur actualiter. Imo uirtute charitatis atque contritionis culpæ commiſſæ, quam charitatem acquiſiuit anima cum intellectuali lumine, corde ſynceto & liberali, attendens in me ſuum obiectum, qui ſum ipſa charitas. Hoc uero tibi demonſtrare uolui: Quia uelle pati pro me pœnas, humiliter & inſtanter à me poſtulaſti, ut tu & alij ſerui mei noueritis, qualiter & quomodo ſacrificium de uobis mihi facere debetis.

Dico ſacrificium, actuale & mentale, ſimul unitum, prout unitum eſt uas cum aqua, quod alicui domino præſentatur: Nam aqua ſine uaſe præſentari non poſſet. Vas quoq; uacuum domino præſentatum, non eſſet acceptum. Ita dico uobis, quia mihi debetis offerre uas iſtud, uidelicet labores plurimos actuales, & alia corporalia exercitia ſancta, quocunque modo mihi concedere placuerit uobis. Nec eligere debetis ueſtra uoluntate tempus neque locum ſiue labores ut uobis gratum eſt, ſed ut mihi concedere placet. Sed iſtud uas omnino debet eſſe plenum, uidelicet omnia tolerando cum amoris affectu atque pacientia uera deſtructus ueſtri proximi, cum odio tamen & diſplicentia peccatorum.

Tunc iſti labores, quos tibi nomine uaſis appellaui, reperiuntur aqua gratiæ meæ pleni, quæ confert animæ uitam. Ego uero tunc accepio ualde gratanter hoc exenium à dilectiſſimis ſponſis meis, uidelicet à qualibet anima, quæ fideliſſime mihi ſeruit. A beis inquam accepto anxia deſideria, & ignita ſuſpiria ipſorum, cum continuis & humilibus orationibus, quæ ſunt ueluti medium unum acceptabile mihi. Quia ex ipſorum amore placatur iracundia mea, quam contra ſe prouocauerant homines iniqui & impij, qui me tantum iugiter offendunt. Itaque tolerate uiriliter uſque ad mortem, & hoc erit apertiſſime ſignum quod me diligitis.

Neque formidare debetis ſiue retrocedere cuiuſcunque tribulationis uel alicuius creaturæ timore, ſed in tribulationibus exultate. Mundus iſte lætatur in iniurijs meis, uos autem in ipſo triſtamini, propter iniurias quas mihi fieri conſpicitis: unde etiam uos offendunt. Et dum uos offendunt, me quoque ſimiliter offendunt, quia uobiſcum unum charitate paterna ſum factus. Aperte nanque cognoſcere potes, quia eum ad imaginem & ſimilitudinem meam uos gratioſe creaſſem, & occaſione peccati ueſtri priuati gratia fuiſſetis, ego peroptans uos iam amiſſam gratiam ſalubriter inuenire, diuinam naturam meam in uobis unire decreui, uelans illam humanitate ueſtra.

Itaque cum ſitis imagine mea realiter inſigniti, ueſtram humanitatem diuinæ naturæ meæ copulare uolui: Vnde ſum uobis paterna charitate coniunctus & unitus, niſi forſitan anima diſceſſerit à me per mortale peccatum. Sed qui me diligit, in me manet, & ego in illo. Et ideo mundus eum ira perſequitur, eo quod ipſe mundus nullam habet conformitatem mecum. Et idcirco perſequutus eſt unigenitum filium meum, uſque ad mortem, mortem autem crucis, ita crudeliſſimam & opprobrioſam: Et ita perſequitur etiam uos, atque ſimili modo perſequetur uſque ad mortem, quia me non amat. Nam ſi mundus ipſe me dilexiſſet, & uos utique diligeret. Sed exultate, quia gaudium ueſtrum in cœlo pleniſſimum erit. Inſuper addam ad conſolationem tuam, quia quanto nunc abundant in corpore myſtico Eccleſiæ meæ tribulationes & anguſtiæ, tanto plus abundabit in ea ſalubris & conſolatiua dulcedo. Et erit iſta ſua dulcedo: Quia reformabitur in bonis atque ſanctis paſtoribus, qui ſunt ueluti flores odoriferi & glorioſi, quia laudem & gloriam nomini meo iugiter exhibent & procurant: exalantes & adolentes in conſpectu meo uirtutum odorem, fundatarum in ueritate. Et hæc eſt optabilis & odorifera reformatio miniſtrorum atque paſtorum Eccleſiæ meæ: Non quod fructus huius Eccleſiæ meæ reformari ſimpliciter egeat, quia non obfuſcatur neque minuitur unquam, ex cuiuſcunque defectu miniſtri. Itaque lætare tu ſimul, & pater animæ tuæ, cæterique ſerui mei, conſiſtentes in amaritudine præſenti.

Quoniam ego ueritas æterna promitto uobis refrigerium exhibere. Atque poſt amaritudinem iſtam uos in ueritate conſolabor, ex quo pro tali reformatione multa ſuſtinuetitis.

Quomodo hæc anima ſimul creuit atque defecit in amaritudine pro reſponſione diuina. Et quomodo facit orationem pro Eccleſia ſancta, & uniuerſo populo. Capur xiij.

TVNC anima ſuccenſa & anxia deſiderio ignito & ingenti dilectione concepta in maxima bonitate DEI, ſuæ latitudinem affectuoſæ charitatis aperte cognoſcens, quæ cum tanta dulcedine petitioni ſuæ ſatiſfacere dingata erat, etiam præbendo ſibi ſpem de ſalubri remedio ſuper amaritudine quam habebat in corde, propter offenſas DEO factas, atque detrimentũ Eccleſiæ ſanctæ, necnon & miſeriam propriam, quã ex ueta

ra notitia ſui pcepit, ſui cordis mitigabat aliquãculum amaritudinem, licet aliunde creſceret amaritudo. Nam ab ęterno patre ſibi perfectionis itinere, demonſtratio nouiter offenſam propriam apertius una cum animarum detrimento patefaciebat ei, prout infra clarius intelligi poterit. Et etiam quia melius anima cognoſcit in ſe bonitatem dei, prius habita notitia ſuæ proprię fragilitatis. Et in lucidiſſimo dei ſpeculo perfecte dignitas & indignitas ꝓpria cognoſcitur, dignitatem uidelicet attendendo quod ad imaginem dei ſolum ex gratia ſingulari & nõ ex debito creata ſit. In quo diuino ſpeculo cognoſcit etiam indignitatem propriam, in qua ex culpa ſua deuenit. Quia ſicut materiale ſpeculum attendendo macula quę fuerit in facie deprehenditur, ſic anima quæ cum uera notitia ſui conſurgit ingenti deſiderio cum oculo ſui cordis & intellectus ad conſiderandam faciem propriam in dulci ſpeculo dei, ibi propter eius clariſſimam puritatem aperte cognoſcit indilate maculas faciei ſuę. Et ſic quia lumen erat augmentatum, in hac anima modo prædicto, quædam excreuerat in ea dulcis amaritudo, licet aliunde fuerit imminuta. Nam imminuta fuerat in eo quod ſumma ueritas exhibuerat ei ſpem ita gratam. Et ut ignis excreſcit quanto plus ei materia datur, ita creuit ignis in hac anima in tm̃ & taliter ꝙd impoſſibile fuiſſet humano corpori poſſe tolerare, ne mors inde ſecuta fuiſſet, unde niſi ga fuit illico circundata noua fortitudine ab eo qui eſt omnium uera fortitudo, nũquam erat euadendi poſſibilitas. Poſtquam ergo fuerat hæc anima purificata, diuinæ charitatis igne, quam inuenit in ſui notitia & diuinæ bonitatis in ſe, cum una ſaluberrima fame atq; ſpe uiua ſalutis totius orbis & ecclrſię ſanctę reformatione, poſtquam adeo fuerat docta de lepra uitiorum in eccleſia regnantium, atq; de mundi miſeria, cum ſancta & humili fiducia coram diuina maieſtate ſtabat, & quaſi cum Moyſe dicebat: Domine mi dulciſſime, miſericordes oculos tuos ad populum iſtum gratioſe conuerte, pariter & ad corpus eccleſię tuæ myſticum, quia gloria maior nomini tuo ſancto ſubſequetur parcendo tantę multitudini creaturarum tuarum, eis infundendo lumen in animarum ſalutem, quę laudarent omnes ineffabilem bonitatem tuam, ſe conſiderantes a trnebris mortalium peccatorum, & ab ęterna damnatione, ſolum ex paterna charitate tua gratioſe liberatos, quam ſolum de me miſerabili, quę tantum offendi maieſtatem tuam, & ut ęſtimo ſum cauſa potiſſima omnium malorum quę perpetrantur. Et ideo te deprecor ęterna bonitas, ut uindictã de me ſumas, & populo tuo parcas. Nunquam enim a deſiderabili pręſentia tua diſcedam, uſq; quo uidero quod eis gratioſe miſerearis. Ego quomodo conſolari poſſem uidendo me uita perfrui, ſi populus tuus eſſet in morte? Et uidendo tenebras peccatorum, in peramabili ſponſa tua, ex meis defectibus, & aliarum creaturarum tuarum. uolo igitur & pro ſingulari gratia peto quod illa charitas inextimabilis, quę te ad creandum hominem ad imaginem & ſimilitudinem excitauit, dicendo: Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram. Et hoc egiſti trinitas ęterna uolens hominem totius trinitatis eſſe participem: unde tribuiſti ei memoriam, ut in ea tua beneficia retineret, & in ipſa tui patris ęterni potentiam participaret. Intellectum quoq; tribuiſti ſibi, ut uidendo cognoſceret bonitatem tuam, & particeps eſſet unigeniti tui ſapientię. Inſuper & uoluntatem ei dediſti, ut amare poſſet illud quod intellectus uidit & agnouit in tua ueritate participando de clementia ſpiritus ſancti. Quid ſiue quis obſecro fuit in cauſa, ut hominẽ in tanta dignitate locares? Certe ſolus amor inextimabilis, quo creaturam tuam in temetipſo reſpexiſti de qua fuiſti phĩlocaptus. Et ideo ſolum illam ex affectuoſa dilectione creaſti, ſibi tribuens eſſe ut ęterno bono tuo gaudendo frueretur. Sed aperte cognoſco, quia propter peccati culpam iuſte dignitatem amiſit, in qua locaueras eam, & ex rebellione tibi facta guerram & odium contra ſe cum tua clementia prouocauit, unde facti ſumus inimici tui. Tu autem eodem excitatus amore, uolendo tibi genus humanum gratioſe reconciliare, donaſti nobis uerbum unigeniti filij tui, qui uere fuit inter nos & te ſequeſter atq; mediator & iuſtitia noſtra, qui puniuit & in ſe portauit omnes iniuſtitias & iniquitates noſtras ex obedientia, quam tu pater ęternus iniunxiſti ſibi, cum humanitatem noſtram ipſum aſſumere decreuiſti. O inextimabilis charitatis abyſſus, quod eſt illud cor ita durum quod in ſua poſſit integritate conſeruari, & minime ſcindatur attendendo tantam ſublimitatem ad tantam profunditatem atq; delectionem deſcendiſſe quanta & qualis eſt humanitas noſtra? Nos imago tua ſumus, & tu imago noſtra, propter unionem quam in homine feciſti, uelando deitatem ęternam cum miſerabili nube ac infecta maſſa carnis Adę. unde proceſſit hoc? Solum ineffabilis amor tuus eſt in cauſa. Deus quippe factus eſt homo, & homo factus eſt deus.

Per

per hunc igitur amorem inextimabilem humiliter exoro maieſtatem tuam omnibus uiribus animæ meæ, ut miſerabilibus creaturis tuis gratioſe miſericordiam impendas.

Quomodo deus conqueritur de populo ſuo Chriſtiano, & pręcipue de ſuis miniſtris aliquid de uenerabili ſacramento corporis Ieſu Chriſti tangendo. Et de beneficio incarnationis.

Caput xiiij.

Piiſſimus ergo deus uertens ad eam oculum ſuę miſericordię compelli ſe permittens ab humilibus lachrymis eius, & humano modo loquendi, ſancti deſiderij ſui funibus alligari reſpōdendo conquerebatur, & ait: dulciſſima filia mea, lachrymę tuę me cōpellunt, ex eo quod excellentiſſimę charitati meę ſunt unitę, & amore mei ſunt effuſę, necnon & anxia deſideria tua me ligāt. Sed aſpice peramabilem ſponſam meam in facie coinquinatam & immundam ueluti leproſam ex amore proprio, atq; tumefactam ex auaritia pariter & ſuperbia illorum quos ubera ſua lactant, qui ſunt uniuerſale corpus Chriſtianę religionis. Ac etiam corpus eccleſię meę myſticum, præcipue loquor de miniſtris ipſius eccleſię, qui ſugentes eius ubera ſuo dulciſſimo lacte nutriuntur. Nec ipſi ſolummodo paſcuntur & aluntur ab ea, uerum ad huiuſmodi mamillas eius, tenere debent & ex his alere corpus uniuerſale Chriſtianę religionis, ac etiam infideles, qui tenebris infidelitatis in ueritate derelictis, uellent ut utile membrum ligare ſe corpori myſtico eccleſię ſanctę. Conſidera cum quanta ingratitudine tenebroſa & ignorantia damnabili manibus immundis lac huiuſmodi dulciſſimum ipſius electę ſponſę meę pariter & unigeniti mei ſanguis miniſtratur ab eis, & cum quanta pręſumptione & irreuerentia recipitur ab alijs, unde illud quod in ſe ueraciter eſt uita, & uitā digne ſumētibus exhibet, ipſis qui miniſtrant indigne, & indigne ſumentibus, in iudicium eſt atq; mortē. Pretioſus iſte ſanguis filij mei unigeniti, mortem atq; tenebroſum mendatium abſtulit & confudit, donando lucem & ueritatem. Omnia circa ſalutem & perfectionem hominis neceſſaria præcioſus iſte ſanguis operatus eſt, dum tamen in diſpoſitio recipientis non impediat. Quia ſicut uitam exhibet, & animam omni gratia dotat & ornat modicum uel abundanter, iuxta diſpoſitionem & affectum illius qui recipit, ita mortem infert illi qui uiuit iniq;. Non ex defectu ſanguinis, nec ex defectu miniſtri, ſi forſitā eſſet in eodem peccato ſiue maiori, ſed ex defectu proprio. Quia nullus miniſtri defectus contaminare poteſt, nec inquinare ſiue minuere gratiam & uirtutem ipſius pretioſi ſanguinis. Imo nullo modo nocet illi cui tribuitur, ſed ſibimet miniſtrāti ualde nocet, uel detrimento culpę, poſt quam amariſſima pœna ſequitur, niſi culpam ipſam uera contritione cordis atq; diſplicētia ſui peccati delere ſtudeat. Hoc ergo uenerabile ſacramentum ualde nocet illi ſicut dixi, qui recipit indigne, nō ex defectu ſanguinis uel miniſtri, ſed ex defectu ſuę malę diſpoſitiōis, quia cum magna miſeria mentis & corporis & immunditia atq; crudelitate contra ſe pariter & proximum ita proceſſit. Sibi crudelis extitit, cum abſtulit a ſe gratiā, ſub pedibus affectus huius pretioſi ſanguinis conculcando fructum, quem a ſacro baptiſmo traxerat, quia tunc ablata fuerat uirtute ſanguinis huius originalis peccati macula, quam incurrit cum a ſuis parentibus eſt conceptus. Et ideo uerbum unigeniti filij mei donaui uobis, qa tota maſſa generationis humanę corrupta fuit in trāgreſſione primi parētis ueſtri Adę. Et ideo uos omnes ueluti uaſa formata de tali corrupta maſſa, corrupti fuiſtis, & ad uitam ęternam inhabiles & inepti, unde propter hoc altitudinem ſupremam iungi & uniri uolui cum ueſtrę uilitatis humanitate, ut remedium adhiberem humanę generationis mortiferę corruptioni, & ita recuperaret gratiam quam ex culpa ſui peccati perdiderat. Cum ergo in me pœna cadere non poſſit, & de culpa diuina mea iuſtitia pœnam omnino requireret, neq; purus homo per ſe ſatiſfacere quoquo modo ſufficiens uel idoneus erat, eo quod illa culpa perpetrata fuerat in me, qui ſum infinita bonitas, & homo debilis, pauper & imbecillis, exoluere per ſe nequibat, ut iā dixi, paterna charitate coactus, uerbum mihi coęternum ueſtitū eiuſdem ueſtrę naturę ueſtimento, miſi uobis, ut in ipſa maſſa corrupta, primi parentis ueſtri, qui peccauerat, exolueretur illa pœna quam exigebat iuſtitia diuina. Et ita tolerando ſupra dorſum eius pœnas acutiſſimas uſq; ad mortem crucis obprobrioſam, ſatiſfactum extitit iuſtitiæ diuinę pariter & affectuoſę charitati paternę, quę cum ineſtimabili miſericordia ſatiſfacere uoluit pro culpa commiſſa, hominem gratioſe diſponendo ad fœlicitatem illam ęternam, ad quam ego creaueram eum. Itaq; humana ueſtra natura diuinę naturę coniuncta & unita, ſufficientiſſimę ſatiſfecit pro toto mundo, & uniuerſa humana generatione. Non tamen ex pœna tollerata ſolum in ueſtra natura finita & in corrupta maſſa ſupradicta, ſed uirtute deitatis æternę, quę fuit & eſt infinitę po-

tentiæ. Hac ergo unione contracta utri/
uſq; naturæ, ſacrificium ſanguinis unige/
niti filij mei grat anter acceptaui, coniun
cti & uniti æternæ deitati, & igne diuinæ
charitatis exuſti, quæ uere fuit uinculum
illud, quod in cruce detinuit eum ſuſpen
ſum & affixum. Per hunc ergo modũ, &
non aliter humana natura ueſtra ſatisfa/
cere potuit huiuſmodi culpæ, uidelicet
uirtute diuinæ naturæ. Et ita ſanies ab/
luta & ablata fuit illius transgreſſionis at
que culpæ prima ueſtri parentis Adæ, re/
manente ſolummodo ſigno ſine fomite,
uidelicet inclinatione naturali ad peccan
dum, cum alijs defectibus, qui ſuſtinẽtur
in corpore, ueluti cicatrix, quæ remanet
ex uulneribus homini liberato. Ita culpa
transgreſſionis Adæ, quæ lætalem ſordẽ
atq; miſeriam & inclinationẽ humano ge
neri produxit in uobis eſt operata, ſed ma
gno ſuperueniente medico, uidelicet uni
genito filio meo, perfecte curatus eſt ægro
tus, amaram abſorbẽdo medicinam, quã
homo per ſe bibere non poterat, quia ni/
mis erat imbecillis effectus atq; debilita/
tus & infirmus, directe fecit uti ſolet age/
re nutrix, quando paruulus infirmatur,
quæ pro ipſo medicinam abſorbet ama/
ram, pro eo q; eſt fortis & adulta, puer ue
ro nec ſumere neq; tolerare poſſet amari/
tudinẽ huiuſmodi medicinæ: Vnde tulit
ipſe tanq̃ baiula ſiue nutrix, operante for
titudine atq; magnitudine deitatis, natu
ræ ueſtræ medicinam amariſſimã, crucis
& pœnoſæ mortis, ut uos ueluti puerulos
imbecilles, & ex culpa debilitatos & infir
mos, ſanaret, & haberetis uitam & inte/
gram incolumitatẽ. Remanſit ergo ſolũ/
modo ſignum originalis peccati, quod à
parentibus ueſtris in conceptu contraxi/
ſtis. Quod utiq; ſignum etiam ab anima
tollitur, quãuis nõ ex toto, uidelicet in ſa
cro baptiſmo, qui uirtutem habet, & gra
tiæ uitam exhibet in efficacia glorioſi atq;
pretioſi ſanguinis huius. Quando enim
anima recipit ab eccleſia ſancta baptiſ/
mum, aufertur ab ea peccatum originale,
infunditurq; ſibi gratia: & fomes pecca/
ti, uidelicet inclinatio ad peccandum, ab
originali peccato procedens, atq; rema/
nens ueluti cicatrix ex uulnere, ſicut iam
dixi, debilitatur, ita quod ſi anima uolue/
rit poteſt optime refrenare. Tunc huiuſ/
modi uas animæ diſpoſitum eſt ad recipi
endam & augmentandam in ſe gratiam
abundanter & modicum, ut ei placet, ex
ercere ſiue diſponere ſemetipſam cum af/
fectuoſo deſiderio ſeruiendi mihi pariter
& amandi me. Simili quoq; modo ſe diſ/
ponere poteſt ad malum ſicut ad bonum,
non obſtãte q; in ſancto baptiſmo gratiæ
receperit infuſionem: unde t[ē]pe diſcretio/
nis adueniente, propter arbitrij libertatẽ,
qua dotatus eſt à me quilibet, poteſt ope/
rari bonum ſiue malum, ut à ſua mera p/
ceſſerit uoluntate. Et eſt talis tãtaq; liber/
tas iſta qua dotatus eſt homo, & ita factus
eſt fortis uirtute ſanguinis huius pretioſi,
q; omnes aliæ creaturæ quæcunq;, nõ ua/
lent eum etiam ad minimam culpam ali/
cuius peccati compellere, niſi ſponte con
ſentire uoluerit. Ablata nanq; fuit ab eo
ſeruitus, atq; libertati donatus in ſacratiſ
ſima paſſione dilectiſſimi filij mei, ut pro/
priæ ſenſualitati dominaretur, & æternã
felicitatem obtineret, ad quã eum ita gra
tioſe creaui. O miſer atq; miſerabilis ho/
mo, qui delectaris in peccatorum fœtenti
luto morari, tanq̃ animal immũdum, &
uelut ingratus agnoſcere negligis uel nõ
uis, tanta beneficia, quæ tibi gratioſe con
ceſſi. Vltra recipere nõ poteras o miſera
creatura mea, circundata damnabili atq;
tenebroſa ignorantia.

Quomodo culpa punitur acrius poſt
Ieſu Chriſti paſſionem q̃ ante. Et quomo
do deus p[er]mittit mundo facere miſericor/
diam, ac etiam Eccleſiæ ſanctæ, mediante
oratione atq; tolerantia laborum
ſeruorum ſuorum. Cap. xv.

VOlo te noſce filia mea, q; p[ro]pter gra
tiam hominibus à me factam, nõ ſo
lummodo p[ro] prima creatione, ſed quoniã
eos in ſanguine filij mei recreaui & refor/
maui, reſtaurando eos ad gratiam, ex pec
cato iam deo deperditam, non uolẽtes eã
à me gratioſe humiliterq; recognoſcere,
ſed iugiter ambulando peruerſe, de malo
in peius, & de culpa in culpam, me cũ in/
iurijs offendẽtes, ita gratias meas uilipen
dendo, de quibus non ſolũ erga me ſunt in
grati, uerum aliquando reputant à me re/
cepiſſe contumeliam: quẽadmodũ ſi aliud
eis optatẽ q̃ ſanctificationẽ ipſorũ. Incom
parabiliter puniẽtur acrius, & maiori pœ
na cruciabuntur, ex quo redempti ſunt

glorioſo ſanguine filij mei, q̃ ante redemptionem. Quia proculdubio ualde cõueniens eſt, ut ille qui plus accepit, amplius obligetur ei à quo recepit. Homo quippe multum mihi obligabatur ex eo ꝙ cũ nõ eſſet eum creaui ita nobiliter, uidelicet ad imaginẽ & ſimilitudinem meã, unde mihi tenebatur exhibere laudem & honorem. Sed eam abſtulit à me quantum in eo fuit, & ſibimet impendere uoluit propter quod obedientiam iniunctam à me, damnabiliter eſt tranſgreſſus, & inimicus mihi factus eſt. Ego uero cum humilitate deſtruxi & uici ſuperbiam eius, diuinã uidelicet humiliando naturam, & illam uniui humanitati ueſtræ, & à ſeruitute diabolica liberatas reſtitui eos in poteſtate libera. Et non ſolũmodo liberꝝ hominem eſſe feci ſed ſi bene cõſideras, homo factus eſt deus, atq; deus factus eſt homo, ex unione diuinæ naturæ cum humana. Hoc eſt utiq; donum unum ualde ſingulariter excedens alia dona, ꝙ acceperunt homines, theſaurꝝ dico ſanguinis, in quo ſunt ad gratiã recreati. Itaq; uide quanto magis obligantur poſt redemptionem q̃ ante. Obligantur enim afferre mihi gloriam & honorẽ, ſequẽdo ueſtigia incarnati uerbi filij mei dilectiſſimi. Et tũc in dilectione uera mei atq; proximi, debitum ualde gratum & acceptabile contribuũt, ut ſuperius eſt expreſſum. Si uero non agunt ita quod multum obligantur, maiori punitione digni ſunt. Indubitãter ergo diuina iuſtitia mea puniet eos æterna damnatione. Quare maiori pœna cruciatur unus Chriſtianus iniquus, q̃ unus paganus infidelis, & ignis infernalis amplius eum exurit, & ut ita dixerim, abſq; cõſumptione conſumit, exigente diuina iuſtitia. Nam exterius ignis affligit & urit, & interius uermis conſcientiæ tabeſcere facit eos. Neq; conſumpti deficiunt, eo ꝙ illi qui ſunt in tali damnatione, propter aliqua tormenta minime perdunt eſſe, ita ꝙ omnino deficiant. Vnde noueris, ꝙ ipſi mortẽ inuenire peroptãt, & illam habere nequeunt, quia deficere non poſſunt quantũ ad eſſe ſimpliciter, licet ex culpa ſua perdiderunt eſſe quantum ad gratiã. Itaq; proculdubio culpa punitur amplius atq; grauius ex quo redẽptio ueſtra facta fuit per effuſionẽ huius pretioſi ſanguinis filij mei q̃ ante, quia plus ualde receperunt. Neq; uidetur ꝙ uelut inſenſati perpendant tãtam miſeriã ſuam, quia nimis inſipienter mihi facti ſunt inimici, cũ ego gratioſe reconciliaſſem eos in ſanguine dilectiſſimi filij mei. Vnũ tñ aſſumendum ego te docebo remediũ, quo diuinæ iuſtitiæ placabitur ira: uidelicet mediantibus amicis meis, inquantũ ipſi me cõpellant & inducant cum deuotis & lachrymoſis orationibus, & eoꝝ ignito deſiderio, ligare conentur diuinæ iuſtitiæ manus. Tu cernis aperte ꝙ iſto ligamine me ligaſti nunc, quod utiq; ligamen ipſe tibi tribui, quia uere cupio mundo facere miſericordiam. Et ideo mentibus amicoꝝ meoꝝ infundo famem ingentẽ & ignita deſideria circa meũ honorẽ, atq; ſalutẽ animarum, ut inclinatus, imo cõpulſus ab eoꝝ deuotis oratiõibus, tẽperare ſtudeã iram iuſtitię meę diuinę. Aſſumas ergo lachrymas una cũ ſudore tuo, ſimiliter & alij ſerui mei faciant, & hauriatis eas à mari meę diuinæ charitatis, & cum eis abluite faciem ualde maculatã amabilis ſponſæ meę. Quia tibi promitto, ꝙ iſto remedio cooperante, ſibi pulchritudo priſtina reſtituetur cum pace deſiderabili, uidelicet orationibus continuis, & deuotis ſudoribus, atq; lachrymis amicoꝝ meoꝝ effuſis ignito & anxio deſiderio. Et non in gladio nec hoſtili crudelitate procedendo. Et ita deſiderio ueſtro ſatisfaciã, uidelicet aduerſa plurima tolerando, & cum lumine ueræ patientiæ tenebras illuminabo iniquorum hominũ. Vos uero nullo modo timeatis eoꝝ perſecutiones iniuſtas, ego nanq; pugnabo pro uobis, nec unq̃ in aliquo deficiet indigẽtijs ueſtris mea diuina prouidentia.

Qualiter hæc anima plus de diuina bonitate cognoſcendo non erat contenta ſolummodo pro Chriſtiano populo rogare ac Eccleſia ſancta, ſed orabat etiam humillime pro uniuerſo mundo. Cap. xvi.

TVnc anima cum agnitiõe maiori cõſurgens, & ingenti gaudio lætabunda, diuinæ maieſtati aſtabat, ualde cõfortata ſuper diuina ſpe quam aſſumpſerat in diuina miſericordia, tum etiam ꝓpter amorem ineffabilem quem intelligendo guſtabat, attendens quod ex affectuoſo deſiderio atque paterna charitate motus

deus,

deus omnino decreuerat hominibus gratioſe facere miſericordiam, non obſtante, quod inimici ſui facti fuiſſent. Et ideo modum ſuis amicis impendebat, & uiam oſtendebat quomodo poſſunt ei facere ſanctam uiolentiam, & iracundiam iuſtitię diuinę placare. ualde lętabatur etiam omni timore perdito, ex quibuſcunq; mundi perſecutionibus, attendendo dominũ eſſe ſecum, & pro ſe pugnaturum. unde multum augmentabatur ignis deſiderij ſancti, intantum quod animo quieto minime remanebat, imo cum ſancta fiducia pro toto mundo, miſericordiã inſtanter & humiliter a domino poſtulabat. Et quamuis in ſecunda petitione ſua, contineretur ſalubre bonum & utilitas Chriſtianorum & infidelium, in reformatione matris eccleſię, nihilominus ueluti famelica & ſitibunda dilatabat orationẽ ad uniuerſum orbem, ut ipſemet deus eam expetere faciebat, unde uehementer exclamando dicebat: O deus ęterne, pijſſimos oculos tuos ad ouiculas tuas tanquam paſtor uere bonus, miſericorditer aperi. Obſecro non differas ultra mundo facere miſericordiam, quia iam uidetur ex toto deficere, priuatus unione tuę charitatis & proximi ſui. Non enim alterutrum inter ſe diligunt amore realiter fundato in te.

Quomodo deus conquerebatur de populo ſuo, pręcipue propter amorem proprium qui regnat in eis, cõfortans ipſam animam ad orationem & lachrymas.

Caput xvij.

TVnc erga ſalutem animarum, uelut ebrius pijſſimus dominus ampliorem amorem atq; dolorem in hac anima ſuccendebat, aperte monſtrando, cum quanto dilectionis affectu, creauerat hominem prout iam ſupra aliqualiter habetur. Et iterum ait: uide filia quam iniuſtiſſime quilibet me percutit offenſionibus iniquis, cum ego creauerim eos, cum ęſtimabili dilectione, & eos gratioſe dotauerim infinitis donis, non ex aliquo debito, ſed ex gratia mea ſolummodo paterna & liberali. Cõſidera nunc innumera peccata & uitia, quibus me iugiter offendunt, & pręcipuę cũ abhominabili atq; deteſtabili amore ꝓprio, unde procedunt omnia mala. Cum hoc amore peruerſo, totum orbẽ uenenauerunt. Quia ſicut amor erga me, cunctas uirtutes in ſe cõtinet, illas per effectum operis effundendo in ꝓximo, ut oſtendi tibi, ſic amor proprius in ſe continet omnia mala, quia fundatus eſt in ſuperbia, ſicut amor erga me fundatus in humili charitate. hoc uero malum creatura mediante perpetratur, quia ſeparati ſunt a uera proximi charitate, quia ne nõ dilexerunt, neq; proximũ diligunt, duę nanq; dilectiones iſtę, connexę ſunt adinuicem & unitę. Ideo dixi tibi, quod omne bonum & omne malum proximo mediante patrabatur. Multifarię ualde conqueri poſſum de creaturis meis. Nã a me non habuerunt niſi bonum, & ipſi mihi retribuunt odium, operando multa mala. Tamen iam dixi tibi, quod propter lachrymas amicorum meorũ, atq; deuotas humiliter effuſas orationes, iracundia diuina placaretur, & idem aſſertiue confirmo. Tu igitur & alij ſerui mei ſitis obuiare ſoliciti cum orationibus aſſiduis, atq; deſiderijs igniferis, amariſſime dolentes, de culpis & offenſis cõtra me factis, & de animarum damnatione, ut illi poſſint euadere iudicium ęterni ſupplicij.

Quomodo nullus manus dei euadere poteſt, ubi ſumus, uel per miſericordiam, uel per iuſtitiam.

Caput xviij.

NOueris igitur indubitanter, quod nemo poteſt euadere manus meas. Nam ego ſum ille qui ſum, uos uero non eſtis a uobiipſis, niſi quantum a me recepiſtis eſſe ueſtrum, qui ſum creator omniũ quę ſunt, excepto peccato, quod om̃ino nihil eſt, & ideo nullo modo ꝓceſſit a me, quare non eſt amari dignũ. Ex hoc igitur excęcata creatura mea, miſerabiliter offendit, quia diligit q̃d amare non debet, uidelicet peccatum, & me ſumme bonũ odit, a quo recepit eſſe ſuum, cũ alijs infinitis gratijs, in hoc eſſe fundatis, a me ſibi paterna charitate gratioſe conceſſis. Si ipſi nequeunt ullatenus effugere manus meas, quia uel a iuſtitia puniũtur, uel a miſericordia ſaluabũtur. Igitur aperi oculũ intellectus & uide manum meã, & aperte cognoſces huiuſmodi rei ueritatẽ. Tunc ex obedientia ſummi patris eleuans oculũ, in manu ſua uidebat uniuerſum orbẽ incluſum. Et ait illi dominus: Optime nunc uides, quia nemo poteſt a me quomodolibet auferri, & ſicut iam dixi, uel in manu mea ſunt per iuſtitiam, uel per miſericordiam. A me nanq; creati ſunt uniuerſi, & ea quę feci non odi, ſed affectuoſe diligo. Et ideo non obſtantibus ipſorum iniquitatibus, ego diſpono eis miſericordiam impendere gratioſam, humilibus amicorum meorum orationibus intercedentibus. Et ita petitionem tuam effectualiter adimplebo, quę cum tanta cordis amaritudine pariter & amore rogaſti me.

Qualiter hęc anima deſiderio ignito ſuccenſa, cupiebat a ſe ſudorem ſanguineum emanare, & ſe redarguens orationem pro patre ſuo faciebat.

Caput xix.

TVnc anima p̄ effectū amoris ebria, quaſi nō eſſet in ſe, igni ſancti ſui deſiderij creſcente, ſtabat ueluti beata pariter & doloroſa. Beata quidem erat ex unione perfecta, quam in deo fecerat, guſtando ſuę bonitatis amplitudinē, & quaſi ſuffocabatur in ipſius ineffabili miſericordia. Doloroſa uero, conſiderando diuinā bonitatem, ita damnabiliter offendi. Cui gratias uberes agebat, aduertens ei manifeſtata fuiſſe peccata delinquentiū hominum, ut affectuoſa charitate compulſa cū maiori ſolicitudine, ſanctū deſiderium augmentaret indefeſſe. Percepit igitur in ęterna deitate, ſenſum animę ſuę mirabili modo renouari. Et in ea tm̄ excreuit ſanctus & amoroſus ignis, ꝙ aquę ſudorem abundātet effuſum a corpore, propter uiolentiam ab anima ſibi factam, que tota ſuccendebatur amore diuino, ipſa contēnebat, ex uehementi deſiderio quod habebat, ut illius loco, ſudor uiui ſanguinis emanaret. Perfectior enim erat unio, quam tunc anima fecerat in deo, quam ſit unio corporis & animę: Ideo corpus laborioſe multum affligebatur. Anima ſic ſemetipſam arguebat dicens: O anima mea miſella, totam uitā tuam cū tēpore tibi gratioſe cōceſſo multū inutiliter expendiſti, imo potius perdidiſti. Et ideo tot & tanta damna, & innumerabilia mala, non ſolū in eccleſia ſancta, uerum etiam per uniuerſum orbē occurrerunt cōmuniter, ac etiam in particulari. Vnde uolo te cum ſudore ſanguineo, in p̄ſenti remediū adhibere. Veraciter hęc anima. bene mandauerat memorię doctrinam optimam, quam ei ueritas ęterna tradiderat, uidelicet ut ſemetipſam agnoſceret, atq; diuinā in ſe bonitatē, nec non & opportuna remedia, pro reparatione totius orbis, ad placandā iracundiam iuſtitię diuinę, uidelicet cum humilibus, cōtinuis, atq; ſanctis orationibus. Propter ꝙ hęc anima uehemēti cōpulſa deſiderio, ualentius inſurgebat, & aperirns intellectus oculum, attente ſpeculabatur in charitatę diuina, ubi lucide cognoſcebat atq; deguſtabat, q̄tū obligabamur amore indefeſſe ꝓcurando gloriam & laudem diuini nominis, in ſalutem animarum. Et ad hoc uidebat & intelligebat uocatos eſſe dei ſeruos. Et p̄cipue ueritas ęterna uocabat & eligebat animę ſuę patrem, quē offerebat in cōſpectu diuinę maieſtatis, ipſam inſtantiſſime deprecans, ut ei lumē gratię ſingularis infundere dignaretur, ad ꝑficiendam in omnibus, in ueritate uoluntatem ipſius ęterni patris.

Quomodo ſine tribulationibus cū patientia portatis, nemo poteſt deo placere.

Caput xx.

PLiſſimus ergo deus tertię ſuę petitioni reſpondendo, uidelicet deſiderio ſalutis patiens animę ſuę ait ei: Filia chariſſima, patrem animę tuę uolo cum omni ſancta ſolicitudine ſalutem animarum indefeſſe ꝑquirere, in quo proculdubio mihi ualde cōplacebit, hoc autē ipſe ſiue tu uel alius, quicunq; ꝑficere non ualeret, abſq; perſecutione & tribulationibus q̄plurimis, ut iam tibi dixi, ꝓut mihi concedere placebit & expedire cognouero. Sicut em̄ optatis honorem uidere meū, in eccleſia ſancta, ſic in corde ueſtro concipere debetis affectū amore mei tolerandi, cū uera patientia q̄cunq; conceſſero. Et in hac experientia uidebitur, utrū honorē meū in ueritate perquiratis, & ipſe tunc erit amabilis filius meus. Et una cū alijs amicis meis, ipſe quoq; requieſcet ſupra pectus unigeniti filij mei, de quo uobis pontem feci, ut incolumes ꝑuenire ualeatis ad glorioſum finē atq; terminū, ad quē ego uos gratioſe creaui, ubi recipietis fructū omnium laborū, q̄s amore mei cum patientia portaueritis. Itaq; tolerate uiriliter, quia non ſunt cōdignę paſſiones huius breuiſſimi tēporis ad futurā & ęternā gloriā, ad quā uos introducā.

Quomodo fracta uia per quam ad cęlum aſcendere debeamus ex inobedientia Adę, deus pontem de filio ſuo fecit, per quē tranſire poſſunt cum incolumitate fideles.

Caput xxi.

ET quia ibi dixi, quod ex unigenito filio meo humano generi pontem feceram, nolo uos ignorare filij mei electi, quod uia ꝑ quā aſcendere debeatis in cęlū, ex inobedientia, & propter trangreſſionē Adę fracta fuit & interrupta ꝑ modum, quod nemo tranſire poterat, & ad uitā pertingere durabilē. Itaq; genus humanū, mihi gloriā & honorem non reprehendebat ut obligabatur, non habendo finem illum, ad quem ipſum gratioſe creauerā, & ita ueritas mea, minime complebatur. Hoc eſt autem ueritas mea, q̄m hominem ad imaginem & ſimilitudinem meam, & magna dignitate creaueram, ut ad uitam ęternam ueniret, ibiq; participando guſtaret ineffabilē dulcedinē atq; bonitatem meā. Peccatū igitur impediebat, ne ꝑtingeret ad iſtū feliciſſimum terminum, & ita ueritas iſta non implebatur. Huiuſmodi nanq; peccati culpa, cęlū omnino clauſerat, atq; miſericordię ianuā. Prędicta culpa, ſpinas anguſtiarū, tribulationum, atq; moleſtiarū homini germinauit. Sicut em̄ homo mihi rebellis extitit, in ſemetipſo ſubito rebellionem inuenit. Caro contra ſpiritum illico rebellauit & impugnauit. Et innocentię ſtatum amittendo, effectus eſt ueluti animal

immun

immundum, & etiam alię creaturę factę ſunt ei rebelles, ubi plene fuiſſent eius obedientię ſubditę, ſi ſe conſeruaſſet in dignitate qua creaueram & collocaueram eum. Sed quia ſe conſeruare noluit, meam obedientiam offendendo, mortem ęternam, corporis & animę procul dubio meruit. Vnde poſt hęc ilico fluuius quidam inquietus, imo tempeſtate plenus ualde periculoſe profluxit, qui ſuis undis iugiter allidit eum cum uarijs afflictionibus atq; moleſtijs, a ſemetipſo uidelicet, ab aduerſario pariter & a mundo procedentibus. Omnes in iſto fluuio mergebamini, quia nullus ex quacunq; iuſtitia ſua poterat ad ęternam uitam aſcendere. Quam obrem ego pie, more paterno cupiens ueſtris multiplicibus obuiare periculis, ordinaui pontem omnino ſalutarem, donando uobis unigenitum filium meũ, ut tranſitu fluminis huius euadere poſſitis omne periculum: periculoſus itaq; fluuius eſt iſta mundi procelloſa pariter & tenebroſa uita. Nunquid aduertis, quãtum obligatur amare me genus humanum? & cum quanta procedit ignorantia, periculoſa, uolendo potius in flumine ſe ſuffocare, quam aſſumere ſalubre remedium, quod ei gratioſe conceſſi?

Deus inducit hanc animam ad conſiderandam dicti pontis magnitudinẽ, quę tendet a terra uſq; ad cęlum.

Caput xxij.

DIxit etiam huic animę dominus: Aperi oculum intellectus, & uidebis excęcatos & ignorantes. uidebis inſuper imperfectos atque perfectos, qui me uiriliter & in ueritate ſecuntur, ut de perditione miſerorum & ignorantium charitatiue condoleas, & de felicitate ſeruorum & electorum meorum affectuoſe congaudeas. Item aperte uidebis, qualiter incedunt, euntes in lumine, necnon & euntes in tenebris. Sed antea uolo te conſiderare pontem iſtum de quo dixi. Nam a ſummo cęlo uſque ad aridam extenditur & occupat altitudinem ſua, hoc eſt, quoniam altitudini diuinitatis, terra ueſtrę humanitatis unitur. Et ideo dixi, quod a ſummo pertingit ad infima, uidelicet ex unione utriuſq; naturę. hoc omnino neceſſarium extitit, uolendo reficere diruptũ iter, ut ad uitam ęternã pertingere ualeretis, amaritudine periculoſa uitę pręſentis, cum incolumitate tranſuadata. Iſte uero pons de terra ſolummodo conſtrui non poterat altitudinis, quę ſufficeret ad tranſitum huiuſmodi fluminis, ut habere poſſetis uitam. Quia uidelicet terra ueſtrę humanitatis, ad ſatisfaciendum offenſę contra me perpetratę, nullo modo ſufficiebat, nec abluere poterat illius culpę putredinem, quę quidem uniuerſum genus humanum & corrupit & infecit, ut iam dixi. Oportuit ergo naturam ueſtram uniri noſtrę diuinę, ut ſatisfacere poſſet, pro uniuerſo genere humano, dum humana ueſtra natura tollerãdo pœnam in dilectiſſimo filio meo, mihi ꝑ uobis oblato acceptaretur in ſufficientiſſimo ſacrificio uirtute naturę diuinę ſecũ unitę. Et ita mors a uobis auferretur & uita gratię donaretur. In hunc ergo modum altitudo diuinitatis humiliata fuit humo ueſtrę mortalitatis. Et ex tali unione perfectiſſima cõſtructus eſt iſte ſacratiſſimus pons & uia ſalutifera reparata. Quare ſe fecit uiam? Vt per eam tranſeundo ueniretis ad ęternum gaudium, una cum angelica natura. Sed uobis minime ſufficeret ad obtinendam uitam, licet unigenitus meus de ſe pontem fecerit, niſi per ipſum tranſiretis.

Quomodo ſumus omnes laboratores, a deo miſſi ad laborandum uineam eccleſię ſanctę.

Caput xxiij.

IN ſupradicta ſententia ueritas ęterna demonſtrabat, quod nos creauerat abſq; nobis, ſed ſaluare nos abſq; nobis omnino non uult. Oportet ergo quod apponamus in ſalutis noſtrę negotio bonam uoluntatem cum arbitrio libero tempus in ueris uirtutibus exercendo. Ideo ſubiunxit ilico dicens: Omnes tranſire debetis per pontem iſtum, perquirẽtes indefeſſe gloriam & laudem nomini meo, in animarum ſalutẽ cum pœna tolerando labores quamplurimos, amore ſincero dulcis & amoroſi uerbi ſequendo ueſtigia. Vos eſtis cultores atq; coloni mei, quos ego conduxi, ut uineam ſanctę matris eccleſię laboraretis. Vos utiq; laboratis in uniuerſali corpore chriſtianę religionis, a me conducti per gratiam. exhibendo uobis lumẽ baptiſmi ſalutaris quẽ habuiſtis in corpore miſtico, ſanctę matris eccleſię, per manus miniſtrorum, quos ad laborandum conduxi ſicut & uos. Vos eſtis in uniuerſali corpore. Ipſi uero ſunt in corpore myſtico, ad paſcendum animas ueſtras electi, miniſtrando uobis in ſacramentis unigeniti mei ſanguinem, extirpando ſpinas mortalium peccatorum, atq; plantando uirtutem & gratiam in uinea ueſtrarum, animarum alligata uinę ſanctę matris eccleſię. Quilibet homo uineam habet in ſemetipſo, uidelicet animã ſuam, cuius colonus & cultor eſt uoluntas una cum arbitrio libero, dum uiuit in iſto breui tempore. Tranſacto uero tempore, nullum opus in ea facere poteſt, neq; bonum neq; malum: dum autem eſt in tẽpore, poteſt imo debet uiriliter in uinea ſua laborare, ad quã eum introduxi.

Et ame gratioſe recepit iſte colonus tam ualidam fortitudinem, quod omnino nulla creatura poteſt auferre ſibi, nec eum uiolentare, niſi ſponte uoluerit, ac inquieſcere, nam in ſancto baptiſmo fuit ita fortificatus. Tunc accepit unum gladium bicipitem, uidelicet amorē uirtutis, & odium peccati, quę duo reperit in ſanguine. Q̃m amore ueſtrę ſalutis, & odio peccati, mortuus eſt unigenitus filius meus, effundendo prętioſum ſanguinem habundāter, in quo ſanguine uitam habuiſtis in ſancto baptiſmo. unde gladiū habetis quo debetis uti, manu liberi arbitrij, dum eſtis in tempore, ad euellendas peccatorum ſpinas, pungentes atq; mortiferas, in anima ueſtra plantando uirtutes. Aliter enim fructum ſanguinis non haberetis ab ipſis colonis, q̄s in eccleſia ſancta collocaui, de quibus iam dixi tibi, quod a uinea noſtrarum animarum auferebant ſpinas peccatorum, & infundebant gratiam in ſacramentis eccleſię, miniſtrando ſanguinem. Eſt ergo neceſſarium, quod prius humili contritione cordis atq; diſplicentia peccatorum aſſurgatis, & amore uirtutum, & ita ſanguinis huius prętioſi, ſalutiferum fructum habebitis. Aliter enim minime poſſetis habere, niſi etiam ex parte ueſtra uirtuoſam diſpoſitionem faceretis, ueluti palmites uniti, uere uiti, uidelicet Ieſu Chriſto filio meo, qui ait: Ego ſum uitis uera, pater uero meus agricola eſt, & uos palmites. Et ita uerū eſt: uerus enim agricola ſum, a quo ſunt egreſſa quęcunq; ſunt in eſſe creata. Potentia nanq; mea penitus inextimabilis eſt. Ipſa quotidie gubernat atq; regit uniuerſum orbem, & abſq; me nihil omnino factū eſt. Itaq; ſum ille uerus agricola, qui filium meum unigenitum in terra ueſtrę humanitatis plantaui, tanquam uitem, & uos ueluti palmites uniti per fidem & opera, uerę uitę fructum afferaris. Ideo, quicunq; ſalutiferum fructum, uidelicet bonorum operum afferre neglexerit, ab ipſa uite uera pręcidetur, & areſcet, & in ignem mittetur ęternum, quoniam ita pręciſus ilico uitę gratiam amiſit, & ueluti palmes, a uite ꝑciſus, & areſactus infructuoſus eſt omnino, & ſolummodo ſeruatur ad ignem, ſimiliter iſti peccatis eorum exigentibus ita pręciſi morientes in culpā mortali, mittentur a diuina iuſtitia, ueluti inutiles, in ignem ęternum. Iſti colere noluerunt uineā ſuam, imo potius exterminauerunt propriam & alienam. Nec in ea ſolum obmiſerunt aliquam uirtutis plantam immittere, imo quod uidetur eſſe deterius, inde ſemen gratię quod in lumine baptiſmali ꝑceperant, abiecerunt, atq; modo miſerabili cōculcauerunt, in quo lumine participabant unigeniti filij mei ſanguini, qui ſuauiſſimum uinum extitit, quod uobis uitis iſta uera produxit. Ipſi autem abſtulerunt a uinea ſua ſemen iſtud, & in cibum exhibuerunt animalium aliquorum, uidelicet iniquitatum diuerſarum, illud uiliſſime ſubpeditantes per inordinatum affectum, cum quo me ſatis offenderunt, & ſemetipſos ualde miſerabili modo damnificauerunt, atq; proximum: uos uero ſerui mei fideles inſerti eſſe debetis uerę uiti, quia tunc afferetis habundatiſſime fructum, participantes huius uerę uitis humorem. Vobis autem in filio meo dilectiſſimo, permanētibus in me ſtatis. Nam ego ſum unum cum eo, & ipſe mecum. Si ſtabitis cum eo ſequemini proculdubio ueſtigia eius, & doctrinam, & ita ſubſtantię eius participabitis, uidelicet ęternę deitatis unitę ueſtrę humanitati, dum inde trahitis amorem ineffabilem atq; diuinum, ubi fidelis anima inebriatur. Et ideo dixi quia participabitis de ſubſtantia ſalutiferę uitis huius.

Qualiter deus palmites prędicte uiti unitos, uidelicet ſeruos ſuos putat, & quomodo nullus poteſt colere uel deſtruere uineam ſuam, quin colat uel deſtruat illam proximi.

Caput xxiiij

ITem ait dominus: Scis filia mea quem modum ego teneo poſtquam ſerui mei ſic uniti libenter animo prompto deſiderant Ieſu Chriſti filij mei ſequi doctrinam atq; ueſtigia? Ego puto illos amouendo ſuperflua, ut ampliorem fructum producant & fructus eorum ſit acceptabilis & electus, & non efficiatur inanis atq; ſilueſter: ſicuti palmes uiti coniunctus putatur a cultore, ut meliorem fructum atq; plus afferat. Quod uero ſilueſtrem uiderit, ad ignem ponit. Similiter ego uerus cultor ago. Seruos meos in me per amoris affectum inmorantes ego puto, multis uarijſq; tribulationibus, ut meliorem atq; maiorem fructum afferāt, & eorum probata uirtus eluceſcat. Steriles uero ꝑciduntur a gratia & igni comburentur. Tales enim ueri ſunt cultores, ualde bene colentes animas eorum, extirpantes ab eis omnem amorem proprium, in me terram terētes affectus animarum eorum nutriunt & iugiter augmentant in ſe gratię ſemen, quod in ſancto baptiſmo receperunt. Et ita bene uineam propriam excolentes, etiam illam proximi ſui bene colunt, quia non bene poteſt coli una ſine reliqua. Iam enim tibi dixi quod omnia bona, ſimiliter & omnia mala, mediante ꝓximo ꝑpetrātur. Itaq; uos eſtis coloni mei, a me ꝓgreſſi & electi, q ſum optimus

mus laborator, uos uniens & inſerens ueræ uiti, propter unionem cum humanitate ueſtra factā. Diligenter attende, ꝙ oēs homines habent uineam propriam, quæ ſine medio iungitur & unitur uineæ proximi ſui. Et intantum uniūtur, ꝙ nemo poteſt proficere ſiue nocere ſibi, ꝙ idem etiam proximo nō operetur. Ex omībus uobis, uidelicet ex tota religione Chriſtiana, uniuerſalis uinea conſtituta eſt, eo ꝗd eſtis uniti pariter in corpore myſtico ſanctæ matris Eccleſiæ, unde uitæ gratiā habetis. In qua uinea plantaui uitem hanc unigeniti filij mei, cui uos inſerti eſſe debetis pariter & uniti. Si uero non eſſetis in eo taliter inſerti, rebelles eſſetis indubitanter Eccleſiæ ſanctæ, ac eſſetis ueluti membra putrida, quæ præciſa ſunt à corpore. Veruntamen dum eſtis in tpe, poteſtis à peccati putredine conſurgere, habēdo recurſum ad miniſtros meos, qui ſunt coloni, tenentes claues uini ſaluberrimi, uidelicet pretioſi ſanguinis, ab ipſa uite uera producti & egreſſi. Qui tantæ uirtutis atque perfectionis eſt, ꝙ ex nullo defectu miniſtri contaminari poteſt uel inquinari, neq; poteſt à uobis auferri fructus ipſius immaculati ſanguinis. Vinculū uero charitatis eſt illud cum quo ligantur cum humanitate uera & notitia ſalubri mei & ſui. Itaq; uides aperte, ꝙ oēs uos ueluti colonos ad laborandum adduxi. Et nunc etiam inuito uos denuo, quia mundus in ſe defecit, & in tantum uepres in eo multiplicatæ ſunt, ꝙ omne ſemē omnino ſuffocatur, ita quod nullū fructum boni operis uel gratiæ facere uolunt. Igitur uolo uos eſſe cultores ueros atq; fideles, qui cū ſolicitudine ſancta & indefeſſa, in corpore myſtico ſanctæ matris Eccleſiæ, pro ſalute fideliū quotidie laboretis. Præcipue ad hoc uos eligo, quia decreui mundo miſerabili facere miſericordiam, pro quo tu tam humiliter & inſtātiſſime rogaſti me.

Qualiter hæc anima poſt aliquas Dei laudes humiliter expoſcit ei demonſtrari per pontem ambulantes, & alios qui per ipſum ambulare uolunt. Cap. xxv.

HAec anima tunc amore diuino ualde ſuccenſa, dicebat exclamans: O dulciſſima charitas inæſtimabilis & ignita, quis ex tanta dulcedine non accēdatur & uratur? Quod eſt cor ita durum, quod ſe defendere ualeat ut non deficiat. Tu, abyſſus æternæ charitatis, ita philocaptus es de tuis inutilibus creaturis, ꝙ (ut ita dicam) uideris inſanire, quemadmodum ſi uiuere non poſſes abſque illis: quū tu ſis omnipotens deus noſter, qui noſtri nullatenus indiges, & ideo de quocunque noſtro commodo nihil additur magnitudini tuæ. Et q̄a tu es immutabilis, de quocunq; noſtro detrimēto nihil omnino demitur ęternæ bonitati tuæ. Vnde prouocaris obſecro ad tantam atq; talem miſericordiam exhibēdam? Solummodo tua charitas ineffabilis hoc agit. Non quidē ex debito, ſiue quod egeas adiutorio, quia ſumus uere nequam & infideliſſimi debitores. Si bene conſidero, ſumma & ęterna bonitas, ego latro ſum: tu uero pro me ſuſpenderis atq; torqueris: quia uideo filiū tuum unigenitum in cruce pro me ſuſpēſum atq; clauatum: de quo feciſti pontem humano generi, ſicut mihi miſerrimæ ſeruę tuę propalare dignatus es: Vnde cor meum ex uehementi deſiderio atq; fame tui honoris in pręſenti ſcinditur, & tamē, ut opto, ſcindi non ualet. Inſuper habeo memoriæ quia mihi oſtēdere uolebas quī ſunt illi qui per pontem incedunt, & alios qui per illum ire nolunt. Et ideo ſi maieſtati tuę placet, ego libenter uiderem, atque te docente libenter audirem.

Quomodo pons iſte tres gradus habet, per quos aperte notantur tres animæ ſtatus. & qualiter intelligitur uerbum Chriſti, Si exaltatus à terra fuero &c.

Cap. xxvi.

AEternus uero Deus, ut animam illam circa ſalutem animarum amplius philocaperet atq; feruentius animaret, ait: Antequam pandam tibi ea quæ tibi monſtrare diſpono, & id quod à me petis, uolo te noſce qualiter iſte pons eſt utilime diſpoſitus: Dixi tibi ꝙ à cœlo uſque ad aridam extēditur, uidelicet ex unione quam in humanitate ueſtra fieri uolui. Nam de limo terræ primum hominē ego formaui. Iſte pons, uidelicet filius meus unigenitus, tres gradus in ſe continet, quorum duo fabricati fuerunt in ligno ſanctiſſimæ crucis. In tertio quoque perſenſit amaritudinem ualde moleſtam, uidelicet quando potatus in cruce fuit aceto felle permixto.

In

In his ergo tribus gradibus intelligere poteris tres animæ ſtatus. ut aptius tibi ſubiungatur. Primus gradus in pedibus intelligitur: quia ſicut pedes portāt corpus, ſic affectus animam. Affixi pedes tibi faciunt unum gradum, ut ad uulnus lateris pertingere ualeas. Secundus, tibi cordis a pte manifeſtat arcana, poſtꝙ homo ſuper affectum pedum aſcenderit, incipit iam guſtare cordis affectum, diligentiſſime conſiderans intellectus oculo cor apertum unigeniti filij mei, ubi reperire poteſt ineffabilē atq; perfectiſſimum amorē uere conſummatum. Conſummatū inꝗ, quia uos non amat ex aliqua utilitate ꝓpria: Nam utilitatē ei facere non ualetis, quoniam unum eſt mecum. Tūc anima repletur amore, conſiderando ſe tam ineffabiliter amari. Poſtꝙ ergo gradum ſecūdum aſcendit, peruenit ad tertium, uidelicet ad os, omni ſuauitate repletum, ubi repetit pacem quietiſſimam, ex amariſſima guerra quam prius incurrerat propter offenſiones eius. Igitur in primo gradu leuādo pedes affectus à terra, reſpuit uicia. In ſecundo repleuit animam uirtutibus. Sed in gradu tertio guſtat pacem. Itaq; pons iſte tres habet gradus, ut aſcendētes primum & ſecundum, peruenire poſſitis ad tertium. Eſt etiam iſte pons eleuatus in altum, quem aqua decurrēs lædere nō ualet, eo ꝙ in ipſo glorioſo ponte non fuit unquàm aliqua peccati macula. Et licet ipſe pons in altum extiterit eleuatus, tamen à terra fuit nullo modo ſeparatus. Scis filia chariſſima quando leuatus fuit in altum: quando affixus fuit in ligno ſaluti feræ crucis. Non tamen ſeparata fuit aliquo modo à terra noſtræ humanitatis altitudo diuinitatis. Et ideo dixi, ꝙ licet in altum eſſet eleuatus à terra, tamen non erat ſeparatus ex unione deitatis & humanæ naturæ. Nemo quippe poterat incedere ſupra pontem iſtum uſquequo nō extitit in altū eleuatus. Et ideo dixit ipſe: Si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipſum. Ego uero conſiderās ꝙ alio modo meliori trahi non poteratis, à mea paterna charitate ſolūmodo motus, uobis eum trāſmiſi ſup ligno ſaluti feræ crucis eleuandum & exaltandum, faciendo de corpore ſuo quandā incudem in qua fabricaretur humani generis filius, auferendo ſibi mortem, & ei uita gratiæ reſtitueretur. Et iſto modo trahit ad ſemetipſum omnia, dilectionem inæſtimabilem oſtendendo uobis: quia cor hominis agilius trahitur amore ꝙ alio modo: & ipſe uobis maiorem amorem oſtendere non poterat, ꝙ uitam pro uobis exponere. Violenter igitur homo trahitur ab amore, niſi forte ꝓpter ignorantiam & ingratitudinē eius omnino renuerit, atq; reſiſtentiā damnabilem adhibuerit. Dixit ergo, ꝙ ſi exaltatus eſſet à terra, omnia traheret ad ſe. Et ita ut ꝗ eſt. Hoc autē intelligi poteſt dupliciter: Vno modo ꝙ hominis attractio corde per affectum amoris, ut iam dictū eſt, etiam animæ potentiæ cæteræ ſunt attractæ, uidelicet memoria, intellectus atque uoluntas. Congregatis igitur & unitis his tribus animæ potentijs in nomine meo, tunc omnia quæ facit actualiter atq; mentaliter attrahūtur & uniūtur in me, per affectum amoris. Ideo ſunt mihi ualde grata pariter & accepta, quia ſunt in altum erecta, ſequendo dilectionem igniferam unigeniti filij mei. Itaq; uerꝫ eſt ꝙ ait: Si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me. quia uidelicet attractio corde cum animæ potentijs, opera cuncta ſimiliter attrahuntur. Secundo modo poteſt intelligi, quoniam omnia creata ſunt in obſequium hominis, & non homo propter alias creaturas: Imo propter me ſolū, modo, uidelicet ut mihi ſeruiat, & affectu oſe me diligat ex toto corde ſuo. Attēdas ergo ꝙ homine, ſicut dictum eſt, attracto, cætera ſunt attracta: dum omnia creata ſunt propter ipſum. Fuit igitur expediēs ꝙ iſte pons in altum erigeretur, & ꝙ haberet etiā in ſe ſcalas, ut agilius ad ipſum aſcendere ualeretis.

Quibus lapidibus iſte pons eſt muratus: Vnde qui per pontem tranſit omnino ſaluus eſt: qui uero tranſit per fluuiū, uadit ad mortem. Cap. xxvij.

ISTE pōs cōſtructus eſt ex lapidibus, ut uenientibus imbribus, uiatores nullo modo præpediantur. Noſti qui ſint iſti lapides? Proculdubio ſunt realis & ueræ uirtutes: qui lapides ante paſſionem unigeniti filij mei murati non erant. Ideo uiatores impediebantur, in tātum, ꝙ nemo peruenire poterat ad terminum ad quem ego creaueram eos, quantumcunq; ꝑ uiā uirtu/

uiam uirtutū ambulare conatentur. Cœ
lum adhuc omnino clauſum erat: clauis
enim ſanguinis pretioſi filij mei dilectiſſi/
mi nondum illud aperuerat. pluuia quo/
que diuinæ iuſtitiæ non admittebat ali/
quem pertranſire. Sed ex quo lapides iſti
ſupra corpus ipſius unigeniti filij mei, de
quo tibi dixi me feciſſe pontem dolati fue/
runt atq; contuſi, poſtmodum ipſe mura
uit & fabricauit calcem ad murandum,
conſpergendo ſuo pretioſo ſanguine: quæ
calx excocta cum igne dilectionis immē/
ſæ, fortitudinem habuit inæſtimabilē, ui/
gore diuinitatis æternæ. Cum potentia
mea lapides uirtutum murati atq; cōſtru
cti ſunt ſuper eum, quia nulla uirtus eſt q̃
non extiterit in eo probata, & ab eo uirtu
tes omnes habēt uitam & efficaciam. Et
ideo nemo poteſt habere uirtutem aliquā
quæ uitæ gratiam exhibeat, niſi ſolum ab
eo, uidelicet ſuam ſequendo doctrinā atq;
ueſtigia. Ipſe murauit atq; plantauit uir/
tutes tanꝗ uiuos lapides in ædificio, firma
uit & conſtruxit proprio ſanguine ſuo, ut
omnes fideles expedite tranſire ualeant,
abſq; timore ſeruili cuiuſcunq; pluuiæ di/
uinæ iuſtitiæ, quia miſericordia præuenit.
Quæ miſericordia de cœlo deſcendit in in
carnatione dilectiſſimi filij mei. cum qua
claue cœlum fuit apertum: Solummodo
cum claue ſui pretioſi ſanguinis. Itaq; ui/
dere poteris hunc ſalutiferū pontē eſſe con
ſtructum atq; muratum, ac etiam cooper
tum ineffabili miſericordia. Super quo ui
ridarium Eccleſiæ ſanctæ, uelut apotheca
cōſiſtit, in qua panis uitæ miniſtratur eſu
rientibus, & ſanguine pretioſo ſitientes a/
bundantiſſime potantur, ne uiatores atq;
peregrini ueluti feſſi deficiant in uia. Et
ex hoc ordinauit affectuoſa mater pater/
na charitas, ut uobis corpus atq; ſanguis
unigeniti filij mei quotidie miniſtretur, q
uerus deus & uerus eſt homo. Cum uero
pertranſieritis pontem, peruenietis ad ia/
nuam, quæ tamen ianua idem eſt & pons
per quam omnes uos indubitanter opor/
tet ingredi. Vnde dixit in euāgelio: Ego
ſum uia, ueritas & uita. qui uadit per me
non ambulat in tenebris, ſed habebit lu/
men uitæ. Et alibi dixit idem: Nemo ue/
nit ad patrem niſi per me. Et ita ſe ueritas
habet: Nam eſt uia, ueritas & uita. Et ſi
bene meminiſti, iam tibi monſtraui quæ
eſt uia ſub forma pontis. Et quia mecum
eſt unum, qui ſum æterna ueritas, etiam
idem eſt, uidelicet æterna ueritas, quia qui
ſequitur eum, in ueritate perambulat.
Eſt inſuper uera uita, quia qui ſequitur ue
ritatem iſtam, uitam gratiæ recipit, neq;
fame perire poteſt, quia ueritas ſe uobis ex
hibuit in cibū: neq; poteſt in tenebris ire,
quoniam ipſe uera lux eſt, omnem homi/
nem illuminans, omni mendacio priuatus,
imo cum ueritate ſuæ lucis irritauit & ad
nihilauit omnino mendacium aduerſarij
cum quo deceperat Euam. Quod utiq; di
aboli mendacium iter ad cœlum uobis ir
rupit, ueritas uero reparauit: illud, ut iam
dixi, fabricādo pretioſo ſanguine ſuo. Igi/
tur omnes qui uiam iſtam in ueritate ſe/
quuntur, utiq; ſunt ueritatis alumni, quia
ueritatē imitantur, & per portam uerita/
tis intrantes, ad me mare pacificum, uni/
tum cum hac æterna ueritate, porta pari/
ter & uia feliciſſime perueniunt. Qui uero
declinat & omnino renuit hanc uiam ſa/
luberrimam ambulare, uadit infra per flu
minis alueum, ubi non eſt uia conſtructa
lapidibus, ſed aqua procelloſa decurrens.
Et quia nullum eſt ibi ſuſtentaculum ſi/
ue ſubſidium, nullus inde tranſire poteſt
quin ab aqua ſubmergatur atq; ſuffoce/
tur. Tales proculdubio ſunt huius mūdi
deliciæ, ſtatus & oblectamenta ſuæ uani/
tatis, eo ꝙ affectus hominis ſuper uiuo &
angulari lapide nō eſt collocatus: imo ue/
rius in creaturis & alijs uanitatibus eſt ex
tra me poſitus, illas inordinate amando at
que poſſidendo, ſimilitudinem habent cū
aqua decurrenti. Similiter & homo una
currit cum illis, ſingulis diebus infallibili/
ter unam dietam agit, ad mortis terminū
properando. uellet utiq; ſemetipſum con
ſeruare ne curreret ita una cū rebus quas
diligit: hoc autem eſt eis penitus impoſſi/
bile, quia neq; ſe, neq; ſua multo tempore
conſeruare poteſt. Statutum eſt enim ho/
minibus indubitantiſſime ſemel mori, etiā
ea quæ poſſidet neceſſarium eſt omnino re
linquere: Quia uel ipſe per mortem aufere
tur eis, uel illa per ordinationem ſiue per/
miſſionem meam, auferentur ei. Iſti mēda
cium imitantur, ideo merito filij diaboli
nominari debent, qui mendax eſt, & men
dacij pater. Et quia tranſeunt per mēda/
cij portam, æternā incidūt iuſtiſſime da/

minationem. Nunc autem oſtendi tibi ueritatem atq; mendacium, uidelicet uiam meam, quæ ueritas eſt: & uiam diaboli, quæ mendacium in ſe continet.

Quomodo per uiam dei, uidelicet per pontem iſtum, ac etiam per uiam contrariam, uidelicet per flumē cum labore tranſitur. Caput xxviij.

ISTAE ſunt duæ uiæ, ſed per utranq; cum difficultate tranſitur. Attende diligenter hominis ignorantiam, & affectatam eius cæcitatē, qui uiam habens expeditam atq; ſalubrem, uult ambulare p flumen ad interitum. Via uero mea tāiæ cōſolationis eſt electis meis ambulātibus in ea, quod omnis amaritudo efficitur eis ualde dulcis, & omnia pondera leuiſſima. Qui licet adhuc habitent in corpore tenebroſo, lumen inueniunt, atq; mortales exiſtētes, uitam inueniunt immortalē, deguſtādo per amoris affectum cum lumine fidei ueritatē æternam: quia promitto refrigerium inæſtimabile cunctis qui fideliter amore mei laborant: ualde nanq; ſum liberalis & gratus, atq; iuſtus, unicuiq; retribuens iuxta merita ſua. Quare nullum malum eſt impunitū, nec aliquod bonum aliquando manet irremuneratum. Iucunditatem uero quam habet ambulans in ueritate p uiam iſtam, lingua tua narrare non ualet, nec auris audire, nec oculus uidere, pro eo quod etiam in uita præſenti participando guſtat illud ineffabile bonum quod ei præparatur in uita durabili. Ergo uere ſtultus eſt ille qui bonū huiuſmodi recuſat, & potius eligit in hac uita miſerabiliter arram inferni guſtando recipere, tendendo p uiā fluminis, in qua cum anguſtioſo labore p ambulat, abſq; refrigerio uel aliquo bono, quia propter eius culpam & iniquitatem eſt omnino priuatus me, qui ſum æternū atque ſummum bonum. Ergo rationabiliter uos electi mei ſtatis in amaro dolore cordis, propter offenſas quas iugiter ab homine recipio, & ex compaſſione ſuæ damnabilis ignorantię, cum qua me grauiter offendit, in detrimentū, imo damnationē animę ſuę: Hoc enim à uobis accepto grátanter, & ita uolo uos agere. Nunc uero uidiſti atque comprehendere potuiſti qualitatē & diſpoſitionem huiuſmodi ſaluiferi pontis, ad declarationē eius quod tibi dixeram, quia pontē humano generi fece tam ex unigenito filio meo. Et iſta ueritas eſt aperte tibi patefacta, ut iam dictū eſt.

Quō iſte pons cum aſcēdiſſet ad cœlū die aſcenſionis, nō tamē ſe à terra ſeparauit. Caput xxix.

POſtq̄ autē unigenitus filius meus ad me rediꝫt, quadrageſimo die poſt eius glorioſam reſurrectionē, iſte pons eleuatus eſt à terra, uidelicet à conuerſatiōe corporali mortalium, & aſcendit in cœlū uirtute diuina, ſedens ad dextram mei patris eius æterni, prout angelus ipſa die aſcenſionis eius, diſcipulis ait. Qui mente ſuſpenſi ſtabant, ex eo quod eorum corda in cœlū aſcenderant, uno cū ipſo filio meo, dicēs: nō expedit ut hic ultra moremini, iſte enim dñs Ieſus aſcendit in cœlū, & ſedet ad dexterā æterni patris. Cum aſcendens in altū, ad me corpore ſuo rediſſet, quia nunq̄ ex diuinitate diſceſſit, ego miſi magiſtrū optimum humano generi, uidelicet ſpiritum ſanctū, qui uenit cum potentia mea, & cū ſapientia uerbi mei pariter & cū clementia ſua met, uidelicet eiuſdem ſpiritusſancti. Qui ſpiritus unum eſt mecū & cū unigenito meo, unde confirmauit uiam atq; doctrinā quā ipſa mea ueritas in mūdo reliquerat, & aperte docuerat. Et ideo licet humana conuerſatione diſceſſerit a mundo, remāſit ibi ſaluberrima doctrina ſua, pariter & ueræ uirtutes, quæ ſunt uelut uiui lapides, fundati & cōſtructi ſup ipſa doctrina ſua atque uobis eſt certiſſima uia facta pro ſalute mundi. A b iſto ponte glorioſo prius ipſe ceperit uiam iſtā inchoare choruſcantibus uirtutibus, dando uobis doctrinā iſtā exēplo & opere magis q̄ uerbo, imo plus incepit opere facere q̄ uerbo docere. Doctrinā huiuſmodi clemētia ſancti ſpiritus ualide confirmauit, mētes diſcipulorum uirtuoſe roborando, ut annunciarent atq; cōſtantiſſime faterentur in uniuerſo mūdo ueritatē & uiā iſtā, doctrinā uidelicet Ieſu Chriſti filij mei, publice mūdū arguēdo de ſuis iniuſtitiꝫs atq; falſis iudicijs. de qbus alias aptius tibi pādā. Iſta uolui tibi narrare, ne in mētibus aliquorum poſſet error exoriri, dicēdū: Fatemur de Ieſu Chriſti corpore pontē factū humano gñi, ex uniōe naturæ diuinæ cū humana: ſed iſte pōs aſcēdit in cœlū, diſcedēs a nobis. Ipſe erat à priſtina uia ſalutis, docēdo nos ſeruare omnē uerbo pariter & exēplo.

Nūc

Nunc autem ubi poſſumus exemplum intueri uel uiam inuenire? Reſpondeo talibus, lucidiſſima doctrina ſua confirmata fuit a ſpiritu ſancto ꝑ apoſtolos, in ſanguine declarata martyrum innumerabilium, lumine ſanctorũ doctorũ illuminata: quã apertiſſime declarant, & publice confitentur. Ex hac etiam euangeliſtę ſpiritu ſancto repleti uobis fidem pleniſſime faciunt, etiam per publicum inſtrumentum. Omnes apertiſſimum & acceptabile teſtimonium exhibent in corpore myſtico ſanctę matris eccleſię chriſtianę ueritati, ueluti lucerna clariſſima ſup candelabro poſita, ut uiam ueritatis oſtendant, quę uere conducit ad uitam. Et illam non ſolũ uerbo docuerunt, imo per experiẽtiam in ſemetipſis apertiſſime demonſtrant. Itaq; quicunq; uoluerit uti ratione, ſalubriter de tali ueritate poteſt informari, niſi uoluerit ex amore proprio damnabiliter excęcari. Indubitanter ergo noueris quod ueriſſima ſua doctrina remanſit in mundo ueluti nauis tutiſſima, ut animas eruat a procelloſo mari, & incolumes adducat ad feliciſſimum portum ęternę ſalutis. Itaq; prius humano generi feci pontem ex unigenito filio meo actualiter in mundo conuerſando cum hominibus, poſtea uero ab actuali cõuerſatione ſublato remanſit in mundo loco pontis uia ſaluberrimę doctrinę ſuę, quę doctrina condita eſt a potentia mea cum ſapientia dilectiſſimi filij mei, & cum clementia ſancti ſpiritus. Potentia dat uirtutem omnibus imitantibus huiuſmodi uiam, ſapientia uero eis lumen infundit ad agnoſcendam ueritatem, & amor infunditur a ſpiritu ſancto, qui penitus aufert ab anima proprium amorem ſenſitiuum, & ſolummodo remanet amor uirtutũ. Quolibet ergo modo, ſiue per actualem in mundo conuerſationem, uel per doctrinã, ueraciter ipſe uia, ueritas eſt & uita. Quę uia eſt ille pons qui uos adducit ad cęleſtem altitudinẽ. Et hoc exprimere uoluit ubi dixit: Exiui a patre & ueni in mundũ: iterum relinquo mundum & uado ad patrẽ, & ueniam ad uos &c. Quaſi dicat: pater meus me miſit ad uos, faciendo me pontem ueſtrũ, ut incolumes euadatis a flumine damnationis, & ꝑuenire poſſitis ad uiam ęternę ſalutis. Poſtea ſubiecit: Nos uos relinquam orphanos, uado & ueniam ad uos, & mittam uobis paraclitum. Quaſi dicat: Ego uadam ad patrẽ, & ad uos ueniam, quia ut ſpiritus ſanctus adueniens, qui paraclitus dicitur, aperte uobis oſtẽdit me uiam ueritatis, in uobis confirmando uerba ſalutaria quę docui uos. Promittendo ſe rediturum, uerum dixit, quia ſpiritus ſanctus uenit cũ potẽtia mea, cum ſapientia filij mei, & cũ clementia eiuſdẽ ſpiritus ſancti. Vides ergo quia redij: non quidem actualiter, ſed ex uirtute ſicut iam dixi, fortificando & illuminando uiam doctrinæ ſuæ. Quæ uia deficere non poteſt, neq; uiolenter auferri uolentibus eã imitari & per eam ambulare: quia ſtabilis atque firmiſſima, procedens a me, qui ſum immobilis & non mutor. Viriliter ergo debetis per iſtam uiam ita ſaluberrimam ambulare, ſine quacunq; tenebroſa nube, ſed cum lumine fidei, quę pro principali ueſtimento uobis exhibetur in ſancto baptiſmo. Nunc oſtendi tibi plene declarando põtem actualem atq; doctrinam, quę unum eſt cũ ipſo ponte. Et ignorantibus oſtendi quis uiam huius patefecit in ueritate, & ubi morantur illi qui docent eam, narrando quod erant apoſtoli, euangeliſtæ, martyres, confeſſores atq; ſancti doctores in corpore myſtico ſanctę matris eccleſię, ueluti lucerna ſplendida collocati. Item oſtenditur quomodo ueniens ad me redijt ad uos: nõ corporali pręſentia, ſed uirtute ſpirituali, uidelicet adueniente ſpiritu ſancto ſuper apoſtolos & alios fideles diſcipulos. Quia cum pręſentia ſuæ maieſtatis non ueniet ultra, niſi cum in ultima die iuditij ueniet in maieſtate ſua & diuina poteſtate mea, iudicaturus orbem, ut electos in anima cum ſuo corpore pro laboribus eorum ęterna mercede remuneret: Reprobos uero, qui male uiuere decreuerunt in mundo, cum dęmonibus in inferno perpetuo cruciandos igne condemnet. Nunc ego ueritas ęterna tibi monſtrare uolo qđ antea tibi ꝓmiſi, uidelicet illos qui ambulant imperfecte & eos qui uadunt ꝑfecte, alios etiam q̃ ſunt in perfectione magna, & qualiter ambulant. Inſuper & iniquos homines, qui cum ſuis iniquitatibus eligunt uoluntarie ſemetipſos in flumine ſuffocare, inde peruenientes ad ęterna ſupplicia. Exhortor ergo uos electos atq; filios meos chariſſimos, ut uadatis ad pontem, quoniam illa eſt uia ueritatis atq; ſalutis, & nõ infra ꝑ fluuium, quoniam illa eſt uia perditionis & mendatij, ꝑ quam ambulant iniqui peccatores, de quibus in pręſenti narrare tibi diſpono. Iſti ſunt illi peccatores, ꝓ quibus ego uos affectuoſe deprecor, ut aſſidue me rogetis ꝓ ſalute, quorum a uobis exigo ſudores atq; lachrymas orationes, ut eis impendã ut opto miſericordiã gratioſam.

Qualiter anima ſtupefacta miſericordia dei, multa dona narrat humano generi conceſſa.

Caput xxx.

TVnc hęc: ia diuina charitate multũ inflãmata, quaſi tanq̃ ebria, non uidebatur quod ſemetipſam in ſe continere poſſet: ergo ſtabat in cõſpectu deiuclut attonita & abſorpta di-

tenſio diuina miſericordia & ęterna bonitas,
quę diſſimulas ita libenter, & operis iniquita
tes creaturarũ tuarũ, ego nõ admiror ſi de cõ
uerſis peccatoribus ad te redeuntibus dicis:
Ego nõ ero memor iniuriarum quas mihi fe
ciſtis. O ſtupẽda miſericordia penitus ineſti
mabilis, ego non ualde ſum admirata quod ita
dicas illis qui peccata declinant & abhorrent,
ad te redeuntes humili corde, qñ loqueris ita
de illis qui ſic erecta ceruice te ſuis iniquitati-
bus quotidie perſequuntur. Ego dicis uolo q
me pro illis affectuoſe rogetis, ut ego eis miſe
ricordiam impendam ut opto. O miſericor-
dia incomprehenſibilis, quæ de ſinu æternæ
deitatis egreditur, quę potentia tua gubernas
uniuerſum orbẽ, in tua miſericordia creati ſu
mus, in tua miſericordia recreati ſumus in ſan
guine Ieſu Chriſti domini noſtri, tua miſeri-
cordia nos in q̃libet opere bono gratioſe con-
ſeruat. Miſericordia tua fecit & ordinauit uni
genitum inire duellũ in ligno ſanctiſſimę cru
cis cum morte, & conuerſo mors aduerſus ui-
tam. Sed uita glorioſe triumphauit de morte
peccatorum noſtrorum, & ibi mors huiuſmo
di perempta fuit in tali conflictu. Mors uero
culpę noſtrę corporalem uitam abſtulit agno
totaliter immaculato. Quis ergo fuit in tali
bello uictus? proculdubio mors. Et hoc un-
de proceſſit? Solum a miſericordia tua. Miſe-
ricordia tua uitam ueram exhibet atq; lumen
ualde ſalutiferũ, quo mediante clementia tua
cognoſcitur in omnibus creaturis, uidelicet in
iuſtis & in peccatoribus. In cęli ſublimitate mi
ſericordia tua reſplendet, uidelicet in ſanctis
tuis. Si conſidero terram miſericordia tua ſu
perabundat. Etiã in tenebris infernalibus ha-
bitat ipſa miſerordia tua, non inferendo re-
probis tantam pœnam quantam habere me-
ruerunt. Cum ineffabili miſericordia tua mi-
tigas gratioſe rigorem diuinę iuſtitię. Ex pu-
ra miſericordia loti ſumus a ſorde peccatorũ
in ſanguine filij tui pretioſo. Quod etiam ex
ipſa miſericordia uoluiſti cum tuis creaturis,
licet immundis, conuerſari ſuper terram. Tu-
us etiã unigenitus infatuatus ex ingẽti dilecti
one uidetur. Non ei ſufficit incarnari, ſed etiã
ex immenſo deſiderio noſtrę ſalutis uiliſſima
morte mori decreuit. Nec etiam hoc apparuit
ei ſuffeciſſe, ſed etiam deſcendit in lymbum, in
de liberando patres antiquos, qui tibi uirtute
ſeruierunt, ut in eis tua ueritas miſericorditer
impleretur: eo quod ęterna tua bonitas ęter-
num præmium ualde gratioſe promittit om-
nibus tibi ſeruientibus in ueritate. Ideo deſcen
dit in lymbum ut eos a tenebroſo carcere libe
raret, & eis fructũ laborũ ſuorũ abundantiſ-
ſime largiretur. Item attente conſidero, quia
miſericordia tua coegit humano generi etiã
ampliora concedere nobis, in cibum exhiben
do corpus & in potum ſanguinẽ unigeniti fi-
lij tui ne nos infirmi deficeremus in uia, & ue
luti immemores & ignorantes obliuioni dare
mus excellentiã beneficiorũ tuorũ. Ideo ſingu
lis diebus in altari nobis offertur atq; pſenta-
tur iugiter in corpore myſtico ſanctæ matris
eccleſię. Quis obſecro te coegit & induxit ad
hoc? ſolummodo tua benigna miſericordia.
O miſericordia ineffabilis, in tui conſideratio
ne deficio, & in ea cor meũ omnino ſuffocatur.
undecunq; nanq; me uerto, non inuenio niſi
miſericordiam. O pater ęterne digneris obſe-
cro gratioſe parcere paupertati & ignorantię
meę, qa loqui pſumpſi corã altiſſima maieſta-
te tua. Sed amor huius ampliſſimę tuę miſeri-
cordię me reddat excuſatam in conſpectu tuæ
paternę benignitatis.

De indignitate tranſeuntiũ p flumen uideli-
cet ſub põte, quorũ anima uocatur a domino
mortis arbor, q̃ radices habet in q̃tuor uitijs.

Capvt xxxi.

POſtq̃ hæc anima cor ſuũ aliquantulum in
dei miſericordia uerbo ſuo dilatauerat hu
militer expectabat atq; petebat ut promiſſio
ſibi facta effectualiter impleretur. Vnde reiu-
mendo uerba ſua dñs ait: Chariſſima filia q̃-
dã ante me narraſti de miſericordia mea, quia
guſtandã illam exhibui tibi pſertim in uerbo
quod ego tibi, prius dicens: iſti ſunt illi pecca to
res, p quibus uos affectuoſe deprecor, ut me q̃o
tidie rogetis. Sed indubitantiſſime noueris q
abſq; comparatione ualde maior eſt erga uos
miſericordia mea quã tu uidere poſſis, qa ui-
dere tuũ eſt imperfectũ atq; finitũ, ſed miſeri
cordia mea perfecta eſt & infinita. Itaq; de fi-
nito ad infinitũ nulla pportio ſiue cõparatio
datur. Voluiq; miſericordiã iſtam aliquantu
lũ intelligẽdo guſtares, una cũ hominis digni
tate, de q̃ tibi dixi ut apertius agnoſcas & intel
ligas iniquorũ hominũ indignitatẽ atq; cru-
delitatem, q potius ire uolunt infra p flumen
ęternę damnationis, q̃ per pontẽ exoptandę
ſalutis. Igitur aperi tui oculũ intellectus, & ui
debis iſtos q uolũtarie ſuffocant in flumine ſe
metipſos: & cõſidera diligenter in q̃tam indi
gnitatẽ atq; miſeriã ex culpa ppria deuene-
runt. Ipſi principaliter effecti ſunt imbecilles
& ęgroti. Et hoc accidit eis ex q̃ mortale pec-
catũ in corde cõceperunt, & poſtmodũ opere
pficiunt, unde gratię uitã amittunt. Et accidit
eis ueluti homini mortuo q nullo mẽbro ſuo
poteſt uti, neq; p ſemetipſum aliq̃ modo mo-
uere, niſi q̃tum ab aliq̃ mouetur. Sic iſti q ſunt
in

in flumine ſubmerſi,mortui ſunt ad gratiā,atque ſuffocati ſub aquis amoris inordinati deliciaꝝ uitæ pſentis. Et qa mortui ſunt, ut dixi, memoria minime retinet in ſe beneficia mea q̄ ſibi gratioſe conceſſi. Oculus intellectus uidere nequit ueritatē meā ex eo qa ſenſus eius omnino mortuus eſt.uidelicet intellectus nihil ultra ſibi ꝓpoſuit in obiectum niſi ſe cū amore ꝓprio ſuę ſenſualitatis. Et ideo etiā uoluntas mortua pmanet,q̊ ad uoluntatē meam, qa nō amat niſi q̄ mortua ſunt. Extinctis igitur his tribus animę potentijs, oēs operationes eius actuales & mentales ꝓculdubio mortuę ſunt, q̊ ad gratiam.nec ullo modo ſe tueri poteſt homo p ſemetipſum ab inimicis eius, qa niſi per me fuerit gratioſe adiutus.adiuuare ſe nullatenus ualet. Veꝝ eſt nihilominus,ꝙ dū iſte mortuus eſt in tēpore uiuens in corpore mortali, q ſolūmodo liberū habet arbitriū,a me ſubſidiū in ueritate poſtulando, ipſum adiuuare ꝓmittor:ſed ut dixi per ſemetipſum adiuuare ſe non ualeret. Ipſe factus eſt ſibimetipſi moleſtus & importabilis. Et exoptans iſti mundo cū ambitione dominari,ſubiugaē a dn̄o peccati,ꝙ omnino nihil eſt: pc̄m̄ eſt ſolummodo priuatio gratię.Sicut ergo cęcitas nihil eſt niſi priuatio luminis, ita peccatū om̄ino nihil eſt. Et ipſi ſunt effecti ſerui atq; mācipia peccati. Ego creaueram eos ueluti arbores amoris, cū uita gratię q̄ obtinuerūt in ſancto baptiſmo: & ipſi ſemetipſos fecerūt arbores ęternę mortis.qa mortui ſunt ad gratiam. Nunqd agnoſcis ubi radices iſta deteſtabilis arbor habet: In elatione ſuperbię, q̄ amor ꝓprius ualde ꝑiculoſe fouet atq; perniti oſe nutrit. Medullū eius eſt impatientia:ſed filius eſt indiſcretio. Iſta ſunt quatuor uitia principalia, q̄ penitus occidunt animam eius de q̊ tibi dixi ꝙ erat arbor mortis.q in ſe uitam gratię non habuit. Inſuꝑ infra dictam arborē oritur atq; nutriē unus uermis cōſcientię, q dum homo uiuit in peccato mortali cęcatus eſt ab amore proprio, & ideo modicum illum aduertit. Fructus autē huius arboris om̄ino mortiferi ſunt, ex eo qa uenenatum humorem attraxerunt a radice ſuperbię: unde miſerabilis anima repletur ingratitudine, poſtmodum inde ſuccedunt omnia mala ſibi. Quia ſi grata fuiſſet.agnoſceret innumerabilia beneficia mea, & ita me diligeret. Agnoſceret etiam ſemetipſam,atq; fragilitatem propriam, & in hoc humiliaretur, & in dilectione mea conſiſteret. Sed ipſa ueluti ex ignorantia cęcata, conatur applicare ſe fluuio decurrenti: nec aduertit quod aqua feſtinat in ſuo curſu nec eum expectat.

Quomodo fructus huius arboris uarij ſunt, ueluti peccatā uaria ſunt.

Capuc xxxij.

NOueris qa tantum uarij ſunt huius arboris fructus,q mortē inferunt,q̄tum exiſtunt uaria genera peccatorū. Aliquos uidere potes eſſe cibos animalium immundoꝝ.prout illi ſunt q ſtare delectantur in fœtore luti, tanq̄ immundiſſimę ſues, q̄ ſe circumuoluunt in luto carnalitatis animā cum corpore damnabiliter inquinantes O anima miſerabilis & ignominioſa,ubi nobilitatē atq; dignitatem q̄ te gratioſe dotaui collocaſti: Creaueram em̄ te ſororē angeloꝝ: & ex tua uero miſeria nunc es uelut animal immundum, ita fœtidum & abominabile,ꝙ nō ſolum ego.q ſum excellētiſſima puritas, ueꝝ etiā aduerſarij dęmones, quoꝝ te feciſti ſeruam, hanc immunditiā abhorrent. Nulla tranſgreſſio eſt in conſpectu meo ita deteſtabilis,& q̄ tm̄ auferat homini lumen intellectus, ut eſt iſta. ꝓcipue cōtra naturam. hoc etiam infideles philoſophi cognouerunt nō ex lumine gratię.q̄ carebant. imo ſolum ex inſtinctu naturali, & ne ſuus intellectus obfuſcaretur. Ab hac immunditia continēter uiuebant, ubi in ſuo ſtudio magis eſſent illuminati.Inſuꝑ a ſe diuitias ejciebant.ut illarum excogitatio ſollicita corda ſua non occuparet & a ſtudio retardaret.Nō agit ita Chriſtianus ingratus & ignorans, qui uoluntarie gratiam amiſit ex culpa ſua.

Quomodo fructus aliquoꝝ eſt auaritia,& de malis quæ procedunt ab illa.

Caput xxxiij.

FRuctus aliorum quorundam eſt ex terra. Iſti ſunt auari, cupidi & uſurarij. Tales directe faciunt ueluti talpa, quę quotidie de terra nutritur uſq; ad mortem: poſtea uero nullum omnino remedium inuenire poſſunt. Iſti cum auaritia ſua meam gratioſam liberalitatem & temporis diuitias contemnunt, quia tempus a me libere conceſſum proximo ſuo cum ſua cupiditate uendunt. Ita faciunt uſurarij.ueluti crudeliſſimi ſuos proximos iuxta ſe conantur expoliare,ex eo quod obliuioni tradiderunt opera miſericordię meæ. Quia ſi memores eſſent,ꝓcul dubio nō eſſent ita crudeles animę ꝓprię, neq; ꝓximo ſuo, imo pie miſericordia uirtuoſe uiuēdo fruerenē atq; ꝓximo ſuo charitatiue ſubuenirent.O q̊t & q̄ta mala iugiter ab iſta nequitia procedunt. Oriuntur enim homicidia, furta, rapinę, proditiones, illicita lucra, cordis impietas & iniuſtitia contra proximum. Cum his & alijs iniquitatibus eorum occidunt animam ſuam facientes

entes ipſam diuitiaſq; atq; mammonę ſeruam, unde uilipendunt utilia pręcepta mea. Tales nullum omnino diligunt, niſi propter utilitatem propriam. Hoc uitium a ſuperbia procul dubio ꝓcedit, atq; ſuperbiam nutrit & fouet. unum ab altero procedit, quia ſecum habet reputationē propriam, & ilico pueniit in aliud uitium. Et ita de malo ꝓcedit in deterius, ex deteſtabili ſuperbia, quę ſemper elata reputatione ſui procedit, hinc etiam qdam ualde peſtifer ignis oritur, obſcurum ex ſe fumum uanitatis cordis & inanis glorię mendoſę producens, unde cum falſitate frequentiſſime gloriantur in illis a quibus alieni ſunt: hæc eſt radix quę ramos aliquos in ſe continet, quorū principalis eſt propria reputatio, unde libido dominandi proximo ſuo procedit, & in omnibus illo maior apparere deſiderat. Ideo non habet in corde ſimplicitatē, ſed cum duplicitate ficte cum omībus ambulat, unum uerbo demonſtrando, & oppoſitum corde retinendo. Ex utilitate propria non ueretur occultare ueritatem impudentiſſime proferendo mēdacium: hinc etiam oritur inuidia qdam parturiens uermem unum, a q̄ iugiter anima ſua conſumitur, neq; permittit cum aliquo bono ſuo uel alieno lęto corde gaudere. Iſtis miſerrimi tot iniquitatibus inuoluti, q̄modo pauperi ꝓximo ſuo ſubuenient, exhibendo ei de ſubſtantia propria, quando rapere non deſinunt aliena? Quomodo purgabunt immundam animam ab immunditia ſua, quando mūdam animam in fœcibus immunditię ſubmergunt? Nam aliquando ſunt ita beſtiales, quod filijs atq; filiabus uel alijs attinentibus in quocunq; gradu non deferunt, ſed etiam cum illis immunde multas iniquitates operantur. Nihilominus a miſericordia mea clementer expectantur, & non iubeo terrę ut uiuentes eos abſorbeat, & huiuſmodi culpas emēdēt. Quia non opto mortem peccatoris, imo potius ut conuertatur & uiuat. Sed iſti miſeri quomodo uitam corporalem in ſalutem animarū exponent, quando renuunt etiam uilem temporalem ſubſtantiam expendere? Quomodo ꝓximo ſuo dilectionem affectuoſam impendent, quando proximum ipſum ex inuidia lacerant? O uitia deteſtabilia, quę cælum animę uiliſſimę proſternunt. Cælum ipſam uoco, qa feceram ipſam tanquam cælum, ubi per gratiam habitare delectabar, celādo me infra eam, ibi manſionem eligendo ꝑ affectum amoris. Nunc autem heu tanquam adultera, talis anima diſceſſit a me, creaturas plus amādo q̄ me, imo de ſe ipſa fecit idolū, & deum, me uero ꝑſequitur cum uarijs iniquitatibus eius atq; multis generibus peccatorum. Hęc autem omnia facit, quia uelut ingratiſſima beneficium effuſi ſanguinis Ieſu Chriſti filij mei, cum ineſtimabili charitate renuit excogitare.

Qualiter aliquorū qui ſtatum terrenę dominationis occupant iniuſtitię fructus eſt.

Caput xxxiiij.

ALij quoq; ſunt qui pretextu terrenę dominationis ingenti ſuperbia caput erigūt, in quo ſtatu uexillum iniuſtitię geſtant erga me deum ſuum, cōtra proximum, atq; ſemet ipſos iniuſtitiam exercentes. Erga ſe nanq; ꝓcedunt iniuſte, qui ſibimet uirtutis debitum non impendunt: mihi uero ſubtrahunt honoris & glorię debitum, quod nomini meo iugiter offerre debent ut obligantur, imo ueluti fures auferunt a me, quod eſt proprie meū, & ancillę ſuę ſenſualitatis attribuunt. Itaq; committunt iniuſtitiam erga me pariter & erga ſe, tanquam ignorantes & excęcati ab amore ꝓprio, non agnoſcendo me in ſemetipſis, prout accidit illis Iudęis atq; phariſęis, qui propter inuidiam & amorem proprium excęcauerūt ſemetipſos, & ideo non agnouerunt ueritatē, uidelicet unigenitum filium meum. Ideo debitum ſuum nullo modo reddiderunt, ignorantes uitam ęternam, quę tunc inter eos erat, ut ipſa ueritas mea dixit eis: Regnum dei eſt inter uos. Ipſi uero qa lumine rationis carebāt, quod utiq; perdiderant uoluntarie, quantum in ſe erat, mihi ſimiliter & ei qui mecum eſt unum debitum abſtulerunt, uidelicet honoris & glorię. Quare ueluti ceci tam execrabilem iniuſtitiam commiſerunt, ipſum opprobrioſe perſequendo crudeliter, uſq; ad mortem ignominioſę crucis. Similiter etiam iſti ualde culpabiliter & iniuſte procedunt erga me & proximum, atq; contra ſemetipſos, abſq; miſericordia ſine diſcretione quacunq;.

Quomodo per hęc & alia plurima quis incurrit in iudicium falſum.

Caput xxxv.

EX hoc ergo & alijs defectibus in falſum iudiciū incidunt, ut in antea tibi clarius aperiam. Ipſi quotidie ſcandalizantur in omnibus operibus meis, quę ſunt omnia iuſta & in ueritate facta, ſolum ex paterna charitate procedentia. Etiam hoc iniquo iudicio cum ueneno ſuperbię pariter & inuidię calumnioſe redarguebantur ab impijs opera ſancta dilectiſſimi filij mei. Falſiſſime nanq; dicebant, hic in uirtute Beelzebub eiicit demonia. Sic huiuſmodi peruerſi & iniqui fundati ſuper amore ꝓprio, immunditia polluti, ſuperbia inflati, auaritia & inuidia putridi atq; corrupti, ſibimet ipſis per impatientiam importabiles, per

cęcata

cæcitatem & ignorantiã, indiſcreti, cum
alijs iniquitatibus, quas ipſi frequentiſſi/
me cõmittunt, quotidie ſcandalizãtur in
me pariter & in ſeruis meis, mendoſe iudi
cando ꝙ ipſi ficte uirtuoſe uiuant. Et hoc
accidit eis eo, quia cor eorũ omnino putri/
dum eſt, unde ꝓcedit ꝙ etiam guſtus eſt
infectus & alteratus. Quare dulcia iudi/
cant uelut amara, & econuerſo. Similiter
opera bona iudicant eſſe mala, & econtra,
propter uitam eorũ inordinatã, opera ma
la iudicant eſſe bona. O cæcitas humana,
cur attendere negligis dignitatẽ tuã? Ab
altitudine nanq; dignißima deſcendiſti,
propter iniquitatẽ tuã, ad ſtatũ infimum
atq; deteſtabilẽ. Dñm ego te feceram hono/
rabilem, tu uero te feciſti ſeruũ ualde mi/
ſerabilẽ, eligendo ſuper te dominium uili/
oris dñi quẽ eligere potueras, uidelicet pec
cati, cuius te feciſti ſeruũ. Et ita factus es
talis qualis illa res cui ſeruis. Et quia pec/
catum nihil eſt, ergo tu nihil es effectus, q̃
tum ad gratiã. Abſtuliſti tibi uitã, & ele
giſti mortem. Huiuſmodi dominiũ & ui
tam habuiſtis omnes ab unigenito filio
meo, de quo ſalutiferũ & glorioſum ponẽ
ego feci uniuerſo generi humano. Cũ enĩ
eſſetis ſerui diaboli, uos omnino liberauit
ab ipſa ſeruitute ſua. Ipſum unigenitũ me
um ordinaui fieri ſeruũ, ut uos à ſeruitute
peſſima liberaret. Impoſui ſibi obediẽtiã,
ut annihilaretur inobedientia perpetrata
per Adam. Semetipſum humiliauit uſq;
ad mortem obprobrioſæ crucis, ut omĩno
ſuperbia confunderetur. Omnia uitia, ſua
ſacratiſſima morte deſtruxit, ita quod nul
lus in ueritate dicere poteſt pro aliquo de
licto non eſſe ſatisfactũ, neq; id eſſe impu/
nitũ, imo omnia fuerũt fabricata, punita
& annihilata ſuper corpore ſuo, de quo ti
bi dixi quia feceram ego quaſi unã incu/
dem, ubi talia fabricarẽtur. Hominibus
omnia remedia prouidi, ut ſi uoluerint, e/
uadere poſſint ualde faciliter æternã dam/
nationẽ. Ipſi uero ſanguinẽ iſtũ ita preti/
oſum uilipendunt, ipſum cõculcãdo pedi
bus affectus inordinati. Et hoc eſt iniu/
ſtitia & iudiciũ iniquũ & falſum, de qui/
bus arguuntur, & etiã in die iudicij mun
dus arguetur, ut exprimere uidebatur ue
ritas mea, dicens: Paraclitus aũt quẽ mit
tet pater in nomine meo, ille mundũ argu
et de iniuſtitia & de falſo iudicio. Tũc ue

ro reprehenſus extitit, quando ſpiritũ ſan
ctum ſuper apoſtolos effudi.

De tribus reprehenſionibus, quarũ una
eſt continua. Caput xxvi.

NOueris chariſſima filia tres eſſe rep̃/
henſiones, quarũ una fuit in aduẽtu
ſancti ſpiritus in diſcipulos, ut iam dixi.
Qui fortificati à potentia mea, & illumi/
nati à ſapientia dilectiſſimi filij mei plene
fuerunt edocti, cum eiuſdem ſancti ſpiri/
tus plenitudine, qui eſt unũ mecũ & cum
filio meo. Et per os illorũ apertiſſime mun/
dus eſt argutus cum doctrina meæ uerita
tis. ipſi cæteriq; ſequaces eorũ agnoſcentes
ueritatẽ, quotidie mundũ arguunt. Hæc
eſt illa quotidiana reprehenſio qua mũdũ
arguo, uidelicet cum efficacia ſacræ pagi
næ ſeruis meis illum arguentibus. Nam à
ſpiritu ſancto linguæ eorũ eruditæ fiũt at/
que diſertæ, ad annunciandũ ueritatem
meã: prout aduerſarius inimicus inſtruit
atq; diſertas facit in malũ ſeruorũ ſuorũ lin
guas, uidelicet eorũ qui per fluuium uadũt
ad mortẽ. Hanc ergo reprehenſionẽ dul/
cem & acceptabilẽ ordinaui mundo, cũ
affectu magnæ paternæ dilectionis in ani
marũ ſalutẽ. Itaq; nemo poteſt excuſare di
cens: Ego non habui docentem uel argu/
entem. quia tamẽ eis oſtendi ueritatẽ, ap/
te cognoſcẽtibus uirtutẽ & uicium, atq;
demonſtraui præmium uirtutum, & exe
crabile detrimentũ uiciorũ, ut habeant in
ſe timorẽ & amorẽ ſanctũ, cũ diſplicentia
uiciorũ, & amore uirtutũ. Inſuper iſta ſa/
luberrima ueritas non extitit oſtenſa uo/
bis per angelum aliquem ſolummodo, ne
quis inaniter excuſare ſe uelit, dicens: An
gelus equidem impaſſibilis eſt atq; beatus,
& offendere non ualet, neq; ſentire poteſt
moleſtias huius corporis prout & nos.
Hoc ablatum eſt, nec aliquis opponere po
teſt, quia mõſtrata fuit ab unigenito filio
meo, qui uere fuit indutus ueſtra mortali
carne. Sed etiam utriuſq; ſexus innume/
ri, qui uirtuoſe ſequuti ſunt huiuſmodi
ueritatem. Qui ſiue quales, uel unde fue/
runt? Proculdubio creaturæ mortales &
paſſibiles, ut eſtis uos, cum impugnatione
carnis aduerſus ſpiritum: à qua non fuit
exceptus etiam Apoſtolus, præcipuus &
electus præco meus, & alij plurimi ſan/
cti, qui diuerſis modis fuerunt impugna/
ti, ad augmentum uirtutum & coronæ.

Tamẽ

Tamen ita nati fuerunt in peccato, ſicut
& uos, eodem educati cibo. Et idem De/
us in præſenti tpe ſum ſicut etiã tũc. Neq;
mea manus infirmatur, & infirmari non
poteſt aliquo modo, quin omnia quæ uo/
lo, poſſim. Itaq; ſubuenire & poſſum, ſcio,
uolo, paterna charitate, omĩbus à me ſub
ueniri poſtulantibus. Tunc uero demon/
ſtrat aliquis à me uelle ſubueniri, quando
fluuium egreditur, & uadit per pontem,
uiam atq; doctrinam imitando dilectiſſi/
mi filij mei. Et ideo nullam excuſationẽ
habent, quoniam uia demonſtratur eis &
iugiter arguũtur, unde niſi ſe correxerint
dum tempus adeſt, in ſecunda reprehen/
ſione condemnabũtur, quæ fiet in ultima
extremitate, uidelicet in morte, ubi iuſti/
tia mea clamat, dicens: Surgite mortui,
uenite ad iudicium. uidelicet tu qui mor
tuus es ad gratiam, atq; morti corporali ꝓ
pinquas, exurgẽs ueni coram iudice ſum
mo cum iniuſtitia & falſo iudicio tuo, cũ
extincto lumine fidei, quod utiq; ſuccen/
ſum & ardens extraxeras à ſacro baptiſ/
mate, tu autem extinxiſti cum uentoſu ſu
biæ pariter & uanitate cordis. Ex his or/
dinaſti tibi quodammodo uelum unum,
illud exponens uentis ualde contrarijs tuę
ſaluti. Ventum enim propriæ reputatio/
nis augebas & nutriebas cum uelo per/
uerſo amoris proprij. Quare ueelociſſime
currebas per fluuium deliciarũ atq; mun/
danæ proſperitatis, uoluntarie ſequẽdo de
ſideria carnis, atq; tẽtationes diabolicas.
Ipſe nanq; diabolus cum uelo tuæ uolun/
tatis inordinate nauigare te fecit ꝑ decur/
rentem & mortiferũ fluuium, & ſic una ſe
cum ad æterna tartara merito ꝑueniſti.

De ſecunda reprehenſione, in qua reꝑ
henditur de falſo iudicio & iniuſtitia.

Caput xxvij.

ISTA ſecunda reprehenſio, filia cha/
riſſima, iam eſt in facto, quãdo deuenit
ad ſuæ mortis extremitatem, ubi non ua/
let ultra remedium inuenire. Tunc enim
uermis conſcientiæ, de quo tibi dixi, quod
erat excæcatus amore proprio, incipit a ꝑ
te uideret Nam iſte in extremitate tali cla
re cognoſcit euadere non poſſe manus me
as: unde ualde rodendo ſemetipſum argu
it, attendens ex defectu ſuo ſolummodo ſe
deductum ad huiuſmodi miſeriam intto/
lerabilem. Si tamen etiam tunc anima lu
men haberet culpam agnoſcẽdo propriã
& in ueritate peniteret atq; doleret Non
quippe propter pœnam quam ſe uidet in
currere, ſed intuitu mei, quem offẽdit, qui
ſumma ſum & æterna bonitas, adhuc in/
ueniret in conſpectu meo miſericordiam.
Si uero mors inuaſerit eum abſq; tali lu/
mine, uel abſq; ſpe ſanguinis unigeniti fi/
lij mei: ſed tantummodo cum uerme con
ſcientiæ ſiue propria paſſione, dolẽdo ma/
gis de pœna ſua ꝗ̃ de meis offenſionibus,
indubitanter æterna damnatione punie/
tur. Tunc enim irremediabiliter à mea iu
ſtitia corripietur, tam. de iniuſtitia ꝗ̃ de fal
ſo iudicio ſuo. Et non ſolum in generali,
prout eſt uſus in omnibus operibus ſuis in
mundo uiuens impie, ſed etiam arguetur
in particulari de iniuſtitia & falſo iudicio,
quibus eſt uſus in hac extremitate ſua, ui
delicet iudicãdo falſiſſime, ponẽdo & æſti
mando maiorem iniquitatẽ ſuam ineffa/
bili miſericordia mea. Hoc eſt illud irre/
miſſibile peccatũ, cui non parcitur in præ
ſenti ſeculo nec in futuro: quia deteſtabili
modo contemnere decreuit inæſtimabilẽ
miſericordiam meam. Nam amplius ego
deteſtor & abominor hanc ultimam eius
iniquitatẽ ꝗ̃ omnia peccata ſua quæ prius
in uita commiſerat. Vnde noueris abſq;
dubitatione, ꝙ illa deſperatio perfidiſſimi
Iudæ, diſplicuit amplius mihi ſimul & uni
genito filio meo, ꝗ̃ illa crudeliſſima ꝓditio
ſua. Itaq; tales acriter arguuntur de falſo
iudicio ſuo, pro eo ꝙ æſtimauerũt eſſe ma
iorẽ iniquitatem ſuam, ꝗ̃ ſit diuina miſe/
ricordia mea: Ex quo poſtea cum dæmo/
nibus irremediabiliter æterna punitione
cruciantur. Inſuper arguuntur de iniuſti
tia, pro eo quia magis de ſuo detrimento
dolent ꝗ̃ de ſuis offenſis contra me factis.
Tunc enim iniuſtiſſime procedunt & iu/
dicant, non exhibendo mihi quod meum
eſt, neq; ſibi quod ſuum eſt. Mihi nanq;
reddere debent affectuoſum amorẽ, & a/
maritudinẽ, atq; cordis uerã contritionẽ,
offerendo mihi propter offenſas cõtra me
factas: & ipſi faciunt oppoſitum, exhiben
do ſibimet amorẽ carnalis compaſſionis,
atq; dolorẽ amariſſimæ pœnæ quã ex cul
pa commiſſa præſtolantur. Igitur aperte
patet illos iniuſtiſſime iudicare et unde me/
rito de utroq; puniuntur, uidelicet de fal/
ſo iudicio pariter & iniuſtitia. Et quia tri/
ſeti/

ſericordiam meam ita contempſerunt, ex
igente iuſtitia cruciādos eos ordinaui, una
cum ſeua crudeliſſima ſenſualitatis eoꝝ,
& impio dæmone, cuius tyrannidi ſe ſpō
te ſubmiſerunt, ut ſicut inſimul offende/
runt, ita puniantur & excrucientur inſi/
mul à miniſtris meis dæmonibus, quos or
dinauit iuſtitia mea lictores, ad puniēdos
omnes iniquos.

De quatuor principalibus tormentis damnatoꝝ, quæ certa ſubſequuntur.

Caput xxxviij.

Filia chariſſima, nulla creata lígua pœ
nas infelicium iſtaꝝ animaꝝ enarra
re ſufficit. Et ꝓut iſta tria ſunt uitia prin/
cipalia, uidelicet amor proprius, unde ꝓ/
greditur uana reputatio ſuæ uirtutis, &
inde ſubſequitur elata ſuperbia, cum iuſti
tia falſa, & alijs impijs & immūdis iniqui
tatibus, quæ poſtea ſequuntur: Ita tibi di/
co, ꝙ quatuor in inferno principalia tor/
menta recipiunt, quę cętera ſubſequūtur.
Primum eſt, ꝙ ipſi benefica uiſione mea
ſe priuatos eſſe conſpiciunt ex culpa ſua:
Et in hoc inæſtimabili pœna cruciantur
& affliguntur, intantum, ꝙ ſi poſſibile fo
ret ipſi potius eligerent igne comburi ui/
dendo me, ꝗ omni cruciatu carere non ui
dendo me. Iſta grauiſſima pœna eis inno
uat aliam, quia uermis conſcientiæ rodit
animam inceſſanter, attente conſiderādo
ſe priuatos uiſione mea, pariter & angeli/
ca conuerſatione, ſolū ex defectu ſuo, quē
uoluntarie contra me cōmiſerunt, dæmo
num conuerſatione dignos & eoꝝ horri/
bili uiſione: Quoꝝ aſpectus omnē eis cru
ciatum mirabiliter augmentat atq; dupli
cat. Et hæc eſt pœna tertia. Vnde ſicut
in uiſione mei ſancti ſemper exultant, &
cum inæſtimabili gaudio renouatur in ip
ſorum anima fructus laboꝝ, quos in uita
ſua pertulerunt amore mei, atq; diſplicen
tia ſui, contemnendo ſemetipſos: ſic econ
uerſo damnati miſeri & infelices, iugiter
innouantur in peccatis atq; cruciatibus,
in aſpectu dæmonum. Nam illoꝝ uiſione
ſe cognoſcunt amplius & apertius, quia co
gnoſcunt ꝙ ſolummodo propter inordi/
natam propriam uoluntatē, ſe dignos hu
iuſmodi uiſibili conuerſatione fecerunt.
Et ideo uermis conſcientiæ ualidius ardē
do atq; cruciando rodit, nec unꝗ aliquo tē
pore moritur ſiue rodere deſinit. Auge/
tur etiam eis amariſſima pœna, quia dæ/
mones uident in propria figura, quæ tam
eſt horribilis, ꝙ nullus hominū excogita
re poſſet. Et bene recolis quando ſemel in
forma ſua eum tibi monſtraui quaſi per i/
ctum oculi, poſtꝗ ad ſenſus corporeos re/
ſtituta fuiſti, tu potius eligebas ire per unā
uiam igneam uſq; ad diem iudicij duratu
ram, ꝗ amplius eum intueri. Nihilomi/
nus licet eum ita uideris in breuiſſimo ſpa
tio tēporis, adhuc ignoras ꝗtum eſt hor/
ribilis. Quoniā operante diuina iuſtitia,
horribilius uidetur ab anima tartaro de/
putata, plus uel minus, prout exigunt in
felicium animaꝝ exceſſus. Quartum ue/
ro tormentum eſt ignis, qui iugiter ardet,
conſumere tamen nullo modo poteſt. Nā
anima nō eſt materialis, quæ cōſumi poſ/
ſit, ſed eſt incorporea, ideo non deficit in
eſſe ſuo. Sed exigente diuina iuſtitia ſic or
dinaui, ꝙ igne damnatoꝝ animæ combu
rantur afflictiue, ſed non conſumātur: ta
men inæſtimabili pœna ſemper affligun/
tur atq; cruciantur, plus uel minus, ut e/
oꝝ demerita requirunt, diuerſimode, iux
ta diuerſitatem iniquitatū eoꝝ. Iſta qua/
tuor principalia tormenta, plurima ſubſe
quuntur, cum intolerabili calore, & inæ/
ſtimabili frigore, atq; lamētabili dentium
inaudito ſtridore. Sic igitur irremediabi/
liter æterna damnatione reprobi crucian
tur, qui poſt reprehēſionem eis in uita ſua
factam de falſo iudicio & iniuſtitia, corri/
gere ſe noluerunt, ut iam dixi, nec etiam
in ſecūda reprehenſione, uidelicet in mor
te, ſperare uoluerunt in me, pariter & in
ſanguine filij mei dilectiſſimi, non doleres
de culpa contra me commiſſa, ꝗuis de ſua
pœna, quam ſubſequi culpā agnouerūt.

De tertia reprehenſione, quæ fiet in die iudicij. Caput xxxix.

NVNC uero de tertia reprehenſio/
ne, quæ fiet in die iudicij, dicendū
eſt, ut aperte cognoſcas ꝗtum excæcatus
homo ſe decipit, ego declarabo tibi de re/
prehenſione tertia, uidelicet de generali &
ultimo iudicio, in quo animabus infelici/
bus augebitur & innouabitur amariſſima
pœna, propter unionem quam cum ſuis
corporibus habebunt, cum intolerabili re
prehenſione, quæ generabit eis uerecun/
diam confuſibilē, atq; ruborem inæſtima
bilē. Noueris ergo ꝙ in nouiſſimo die iu/

dicẽ quando ueniet unigenitus filius meus in excelſa maieſtate ſua, ut orbem arguat & iudicet in potentia diuina: non ueniet uelut pauperculus, prout eo tempore quo natus ex uirgine fuit & in ſtabulo reclinat⁹ inter animalia, poſtea moriendo ſuper ligno crucis, ut malefactor inter duos latrones. Tunc enĩ abſcondi potentiã meam in eo, pmittendo ipſum uelut hominem pœnas & obprobria tollerare. Natura tamẽ diuina ſeparata nõ erat ab humana natura, ſed eo permiſi q̃ ipſe pœnas illas tolleraret ut uerus homo, ut ordinate ſatiſfieret iuſtitiæ diuinæ pro culpis ueſtris. In hoc aũt ultimo iudicio non ita ueniet, imo cum potentia magna perſonaliter arguet & iudicabit uniuerſum orbẽ in æquitate, ita q̃ in conſpectu ſuo omnis creatura cõtremiſcet. Ipſe uero iuſte retribuet unicuiq; put in uita ſua operando pmeruit. Reprobi miſerabiles & infelices ex aſpectu iudicis huius tantũ timorẽ atq; terrorem habebunt, q̃d lingua carnis exprimere non ualet. Iuſti uero timorem habebunt, nõ quippe ſeruilẽ, ſed filialẽ, cũ reuerentia & inæſtimabili gaudio. Nõ q̃ in ſe facies immutetur, immutabilis enim eſt: nam eſt unũ mecũ ſecundũ naturam diuinã, ac etiã ſecundũ naturam humanã, ex quo glorioſe reſurrexit a mortuis. ipſius facies eſt immutabilis, ſed oculo reprobi talis apparebit. uidebit enĩ eum cũ oculo terribili & obſcuro, put habet in ſemetipſo. Sicut oculus infirmus de luce ſolis nõ uidet niſi tenebras, oculus uero ſanus uidet lucẽ ualde gratam atq; delectabilem. Hoc uero non accidit ex defectu ſiue uarietate ſolis, imo ſolũ ex defectu infirmitatis oculi. Similimodo damnati uidebũt in odio & cõfuſione tenebroſa, nõ ex defectu diuinæ maieſtatis, cũ q̃ ueniet iudicaturus orbem, imo procedet ex eorum iniquitate perfida.

Quomodo damnati non poſſunt uelle bonum aliquod uel optare.

Caput xl.

TAntũ eſt odium q̃d habent iſti miſeri damnati, q̃ ipſi non poſſunt uelle ſiue deſiderare bonũ aliq̃d, me quotidie blaſphemantes. Cauſa uero ppter q̃ nequeunt bonũ aliq̃d appetere pates eſt, qa uidelicet in morte ligatur arbitriũ liberũ: unde poſtea nemo poteſt aliq̃d opus meritoriũ operari. Ergo qcunq; moritur in odio, cũ graui culpa peccati mortalis, exigente diuina iuſtitia, ſemp in odio pſeuerat, obſtinatus in illis iniquitatibus in quibus eũ hora mortis inuenit, q̃tidie corrodendo ſemetipſum & augendo ſibi pœnã. Et pcipue ppter pœnas alicuius creaturę, de cuius dãnatiõe fuit in cauſa: put aperte cognoſcere potes exẽplo diuitis epulonis in euangelio nominati, q petebat ex gratia Lazarũ ſuis fratribus in mundo dirigi, ut eis annũciaret amariſſimas pœnas eius, ut illas euadere poſſent. Hoc aũt ex charitate nõ dicebat: uel ex cõpaſſione fratrũ, qa priuatus erat omĩ charitate, neque poterat optare bonũ in honorẽ meũ, uel illorũ ſalutẽ, eo q̃ ipſius uita finita fuit in odio mei pariter & uitiorũ. Sed ideo dicebat, qa maior atq; principalior extiterat inter eos, & eos uitioſe nutrierat in ſuis iniquitatibus. Cũ igitur ipſe cognoſceret eis exhibuiſſe materiã & occaſionem æternę dãnationis, uidebat augmentũ ſuę pœnę ſi deuenirent illuc, ubi q̃tidie ſe rodunt cũ odio q̃docunq; uita finit in odio.

De gloria beatorum.

Caput xli.

SIc aĩa iuſti creſcere qdem in uirtute nõ ualet, licet in affectu charitatis uita finita fuerit: ſed cũ ea dilectione cũ q̃ uenit ad me, ſemp amare poteſt, & cũ ea mẽſura remetitur ei. Quotidie me cupiẽs habere, iugiter habẽdo me poſſidet atq; fruitur. Ipſius ergo deſideriũ nunq̃ eſt uacuũ, imo cõtinuo plenũ: qa dũ auide fameſcit abundantiſſime ſaturatur: ſaturata uero fameſcit procul tñ eſt a ſaturitate faſtidiũ, & ois anxietas eſt a fame remota. Semper uero gaudet in eterna mei uiſione, particeps eo in ſe bonũ illud ineffabile q̃ eſt in me. Quilibet in ſemetipſo iuxta menſurã eius, hoc eſt q̃ cũ ea menſura charitatis cũ q̃ uenit ad me, cũ eadẽ ei remetitur, eo q̃ uniti fuerũt in charitate mea pariter & pximi ſui. Vñ q̃tidie gaudent oẽs & exultãt in me. Quilibet eſt in ſe particeps cuiuſcũq; gaudij pximi ſui, cũ affectu ſynceriſſimę charitatis ultra bonũ uniuerſale, q̃ generaliter oẽs exultant. Etiam cũ angelica natura, beatorũ animę ſingulare feſtũ iugiter habẽt, pcipue cũ angelis illis cũ qbus iuxta merita ſua collocatę ſunt, ſecundũ uarias uirtutes q̃s in mũdo principaliter habuerũt. Et

Et licet omnes uinculo perfectę charitatis in-
diſſolubiliter uniti ſint, habēt nihilominus iu
cundam atq; familiarem participationem cū
quodam ſingulari gaudio, cum his quos amo
re ſingulari dilexerunt in mundo, & amore
ſuo ſancto creſcebāt in gratia, ſemper augmē-
tando uirtutem, & unus erat occaſio ſalutis al-
terius: unde nomini meo reſultabat honorifi-
ca laus & gloria. Itaq; poſtmodum in uita du
rabili ſanctus amor eorum nō eſt imminutus,
imo cū abundantia maiori felicius inter ſe par
ticipant ultra gaudium atq; bonum uniuerſa
le cęteris a bonitate mea conceſſum. Nec tamē
exiſtimes quod illud gaudium particulare, de
quo dixi, ſolum ipſi poſſideant, imo partici-
patur ab omnibus electis atq; ciuibus supernę
ciuitatis, & etiam ab omnibus angelis. Cum
enim anima ſancta peruenit ad uitam ęternā,
omnes beati participant illius animę felici bea
titudini, ſimiliter & ipſa participat omnium
felici bono. Non tamen intelligas quod illoꝝ
uaſa, uel illius animę creſcere poſſint ultra, ſi-
ue ꝙ egeant amplius impleri, quia plena ſunt
& ampliari non ualent: ſed habent unam iu-
cundam exultationem, quę recreatur & reno
uatur in eis cū gaudioſo iubilo, ex agnitione
felicitatis illius animę. Nam attente conſide-
rant ipſam a conuerſatione terrena ſublatam
a miſericordia mea cum plenitudine gratię.
Sic igitur exultant in me propter illius animę
bonum, q̄d a mea benignitate recepit. Et econ
uerſo ſimiliter anima lętatur & exultat in me,
uidens atq; deguſtans pulchritudinē atq; dul
cedinem ęternę meę charitatis in animabus at
que ſpiritibus angelicis. Quoꝝ affectuoſa de-
ſideria coram maieſtate mea q̄tidie clamant ꝑ
ſalute totius orbis: pro eis quorum uita finita
fuit in charitate proximi, quā ꝓculdubio nō
amiſerunt, imo cum illa tranſierunt per ianuā
unigeniti filij mei, ut infra tibi pandam. Itaq;
potes aperte cernere quod cum eodem gradu
ſiue nexu dilectionis in quo finiuit illoꝝ uita,
permanent in ęternū. Ipſi ſunt omnes ita uo-
luntati meę conformes, ꝙ optare uel uelle ne
queunt, niſi quod ego uolo: q̄m ipſorum ar-
bitrium eſt ita ligatum uinculo charitatis, q̄d
hominis uita deficiente in ſtatu gratię, nō po
teſt ultra peccare. Et in tantum uoluntas eius
eſt uoluntati meę conformis & unita, quod q̄-
uis in inferno parentes unigenitum ſuum aſpi
ciant, ipſi nulla compaſſione mouentur, imo
ualde contentantur illum uidere puniri ſiue
cruciari tanquam inimicū meū. Et a me nun-
quam in aliquo diſcrepantes, habent eoꝝ de-
ſideria plena. Deſideria beatorum appetunt
in uobis uiatoribus atq; peregrinis, qui quoti
die curritis ad mortis terminum, uidere meū
honorem, & in honoris mei deſiderio ſalutem
ueſtram affectuoſe peroptant: & ideo quoti-
die maieſtatem meam ꝓ uobis exorant. Hoc
autem ipſorum deſiderium ex parte mea ſem
per impletur, inquantum uos ignorantes &
ingrati miſericordiam meam acceptare uelle-
tis, & ei cum ueſtris iniquitatibus non obuia-
retis. Beati quoq; deſiderant habere dotem
corpoꝝ ſuoꝝ: ſed huiuſmodi deſiderium eos
nullatenus affligit, q̄uis ipſa corpora non ha-
beant, imo gaudent & exultant in me, q̄a cer-
tiſſime ſciunt huiuſmodi deſideriū adimplen
dum. Et non affliguntur interim, q̄m beatitu
do eis non deficit, unde nullam omnino pœ-
nam inde recipiunt. Neq; t̄n exiſtimare debes,
ꝙ poſt reſurrectionem glorificatio corporis
ampliorem beatitudinē afferat animę, quia ſi
hoc eſſet, utiq; ſequeretur ꝙ beati donec habe
rēt corpora ſuam beatitudinem haberent im-
perfectam: quod eſſe nullo modo poteſt. nam
eis nulla perfectio deficit. Itaq; corpus non af
feret uel augebit animę beatitudinē: imo cor-
pori dabit anima beatitudinem ex abundan-
tia ſua, cum in ultimo die iudicij ueſtietur in-
dumēto proprię carnis, quam habuit in mun
do uiuens. Sicut enim anima creata eſt immor
talis, in me ſtabilita: ſic in unione tali corpus
efficietur immortale, perditaq; ſua corrupti-
bili grauedine, tenue ſine corruptione fiet at-
q; leue. Vnde corpus glorificatum per impe-
nitrabilē muꝝ tranſire poteſt, nec unq̄ offen
ditur ab aqua uel igne: non quippe uirtute ꝓ-
pria, ſed animę uirtute, q̄ ei gratioſe conceſſi
ex ineffabili dilectione mea, cū qua illā ad ima
ginem & ſimilitudinem meam creaui. Oculus
intellectus tui uidere non ſufficit, nec auris au
dire, neq; lingua narrare, neq; cor excogitare
quanta beatitudo ſit electorum. O quale gau-
dium eſt uidere, contemplari & frui me, qui
ſum ęternum atq; ſummum bonum. O quam
tam iucunditatem habebunt una cum corpo-
re glorificato: qua tamen uſq; ad diem iuditij
carendo, nō habent inde pœnam aliquam, q̄-
niam anima beatitudine perfecta repleta eſt:
quam utiq; beatitudinem etiam corpori po-
ſtea participabit, ut iam dictum eſt. Nunc uo
lo tibi dicere breue quid aperiendo ſuper in-
effabili gaudio quod habebit corpus beatoꝝ
in hūanitate glorificata dilectiſſimi filij mei,
quę certitudinē uobis impendit ueſtrę futurę
reſurrectionis. Vnde iugiter exultant in aſpe
ctu ſacratiſſimoꝝ uulneꝝ eius, quorum cica-
trices in corpore ſancto ſuo recentes apparēt,
& ita conſeruantur, quę quotidie pro uobis
in conſpectu meę diuinę maieſtatis miſericor-

dum acclamant & inſtantiſſime poſtulant. Omnes una cum eo ineffabiliter exultabunt, & omnimodam conformitatẽ habebunt. Oculus cum oculo, manus cum manu, atq; totum, corpus cum ipſius filij mei corpore. Cõmorantes in me ſtabiles in illo, quoniã unum eſt mecum. O oculus tu ueſtri corporis in humanitate dilectiſſimi filij mei delectabitur. Et accidit hoc pro eo ꝙ ipſorum uita finita eſt in dilectiõe meę charitatis: & ideo durabit in ęternum. Non ꝙ ipſi poſſint ultra bonum aliq̃d operari meritorium, qa ſolummodo dum in mundo uiuitur meritum acquiritur, ſiue peccatur, ut uoluntati cuiuſcunq; placet, cum arbitrio libero. Sed in eo beatorum animę gaudẽt bono, quod ex operibus eorum factis in mundo ſecum attulerunt. Iſti non expectant cum timore ſeruili diuinum iudicium, ſed cum alacri gaudio. Neq; dilectiſſimi filij mei facies terribilis apparebit, uel odio plena: qm̃ ipſorum uita finita eſt in dilectione mea & in beneuolentia ꝓximi. Itaq; certum eſt q̃d mutatio faciei non erit in eo quando ueniet in maieſtate mea iudicaturus orbem uniuerſum, ſed in his q iudicabuntur ab eo. Quia damnatis apparebit cum odio & iuſtitia: ſaluatis uero cum miſericordia & amore.

Quomodo poſt iudicium generale damnatis augebitur pœna.

Caput xlij.

Aliqua tibi narraui de dignitate iuſtorum, ut amplius agnoſcas miſeriam impiorũ atq; damnatorum. Hęc eſt enĩ alia pœna reprobis, uidere beatitudinẽ iuſtorum: quę quidem uiſio generat eis augmentum pœnarum: & iuſtis & electis meis uiſio damnatorum eſt maugmentũ exultationis & immenſi gaudij, meę bonitatis intuitu: quia contraria iuxta ſe poſita magis lucent, ut aperte uidetur in albo & nigro, in tenebris & luce. Pœna erit igitur eis aſpectus electorum, & cũ amariſſima pœna diem ultimi iudicij ẽxpectolantur, eo ꝙ aperte cognoſcunt pœnarum ſuarum futurarum augmentum. Et ita firmiter erit: qm̃ in illa terribili uoce Surgite mortui, uenite ad iudicium, anima reuertetur ad proprium corpus. In iuſtis quidem erit glorificatum: in reprobis autem erit ęternaliter in infrno cruciatum, & intolerabilem uerecundiam & improperium habebunt in conſpectu tremendi iudicis, & omnium beatorum. Vermis uero conſcientię crudeliter arboris interiora corrodet, uidelicet animam, ac etiam exteriorẽ corticẽ, uidelicet corpus. Audent improperiũ effuſi ſanguinis precioſi ꝓ ſua redemptione ſoluti, & operationũ meę miſericordię, q̃ ipſis unigenito meo mediante feci, tã temporalia q̃ ſpiritualia. Et id q̃d obligabantur in ꝓximo facere neq; fecerunt, ut in euangelio continetur. Etiã ualde terribiliter arguentur de crudelitate quam erga ꝓximũ exercuerunt, cũ ego magnã eis miſericordiam impenderim. Itẽ de ſuperbia cordis eorũ, amore ꝓprio, & immunditia pariter & auaritia. In morte ſua ſolum eorum anima reprehenſa fuit: in iudicio uero generali ſimul anima cũ corpore redarguetur: quia corpus aſſociabat animã, & ipſo mediante fecit anima bonũ uel malũ, ſicut uoluntati ꝓprię placuit. Omnis operatio bona ſiue mala mediante corpore ꝑpetratur. Et ideo chariſſima filia ualde cõgrue remunerãtur electi mei gloria & infinito bono cũ corpore glorificato ſimul & anima, ꝓut in ſimul amore mei laborauerunt. Et ita reddẽt in quis ęterna pœna, ut in anima crucientur una cũ corpore, q̃ mediante peccata ꝑpetrauerunt. Ipſis ergo renouabitur amariſſima pœna reaſſumpto corpore in aſpectu dilectiſſimi filij. Miſera q̃q; ſenſualitas eorum cũ immunditia ſua cõfuſ. biliter arguetur, attendẽdo naturã humanam in Ieſu Chriſti corpore diuinę naturę conformatã & unitam in puritate maxima, ſuper choros omniũ angelorum exaltatam. Et iniqui ſe uident ex eorum ſolummodo defectu in ꝓfundo tartari ſic immerſos. Immẽſam uero dei miſericordiam cõſiderant in electis & iuſtis abundantiſſime ſupfluere, qui recipiunt agni ſanguinis effuſi fructũ, & aperiſſime uidẽt pœnas omnes quas illius amore portauerunt, in corpore glorificato ſtare uelut ornamentũ, uel aurifriſiũ in panno ſeu ueſtimento: nõ q̃dem uirtute corporis, imo ſolũ ex animę plenitudine, quę corpori fructum laborum ſuorum repreſentat: qm̃ eã aſſociauit in operibus uirtuoſis. Itaq; fructus huiuſmodi laborum ab extra demonſtratur, ut in ſpeculo facies hominis apparet modo ꝓdicto. Dum igitur attendunt iſti miſeri tenebroſi tã excellentẽ dignitatẽ, qua priuati ſunt ipſi ꝓpter iniquitates eorum, augetur eis amariſſima pœna, & intoleranda confuſio: qm̃ in corporibus eorum aperte ſigna demonſtrantur iniquitatũ ſuarum quas in ſeculo cõmiſerunt. Vnde q̃tidie cruciantur. In illo nanq; terribili uerbo quod audient, Ite maledicti in ignẽ ęternum, ibit anima cũ corpore ſimul ad cõuerſationem atq; ſocietatem dęmonum, abſq; remedio cuiuſcunq; ſpei, & ſic circumuoluti cũ omni putredine totius orbis, unuſquiſq; per ſe diuerſimode ſecundum uarias iniquitates eorum. Auarus enim inuoluetur in auaritię putredine, quam inordinate dilexit, & igni comburetur una cum uana mundi ſubſtantia. Crudelis uero cum ſua

crudelitate, & immundus cum immunditia putridę conſcientię ſuę ualde fœtentis. Iniuſtus cum impiiſſima iniuſtitia ſua, inuidus cũ inuidia. Qui ꝓximum oderunt, cũ odio ſuo. Qui ſemetipſos amore proprio & inordinato dilexerunt, unde ꝓceſſerunt alia mala, quõ eſt uelut origo atq; principium aliarũ iniquitatum, elata ſuperbia ſociante, perpetuo cruciabuntur igne cum atrociſſima pœna. Itaq; omnes in gradu ſuo punientur indubitanter in anima ſimul & in corpore. Sic ergo miſeri peccatores ambulantes ꝑ inferiorem uiam fluminis, qui noluerunt de ſuis iniquitatibus in ueritate pœnitere, neq; miſericordiam meam acceptare, quã ego libenter eis impendiſſem, perueniunt ad mendacij ianuam, eo ꝙ imitati ſunt diaboli doctrinã qui eſt pater omnis iniquitatis atq; mendacij. Vnde per eum tanq̃ per ianuam ſuam omnes iniqui tranſeunt, per quam tranſeuntes ad ęterna ſupplicia perducuntur, ſicut iam dixi. Sic econuerſo filij & electi mei, ꝑ ſuperiorem uiam, uidelicet per pontem ambulantes, imitati ſunt uiam ueritatis, ideo ueritas eſt ipſorũ uera ianua. Et idcirco ueritas ipſa mea dixit: Nemo poteſt uenire ad patrem, niſi per me. Ipſe quidem eſt uia & ianua per quam ambulare atq; pertranſire debent omnes electi, ut quieſcere ualeant in me mari pacifico. Sed illi reprobi miſeri tranſire uoluntarie decreuerunt ecõtrario ꝑ uiã obſcuri mendacij, ubi mortuam aquam inuenerũt. Et ad illã ipſe demon eos inuitat, quaſi dicat: Quicunq; ſitit & aquam mortuam habere deſiderat, ueniat ad me: quia ibi dabo ſatis. & bibat iuxta libitum. Et ipſi ueluti ſtulti & omnino cęci, quia fidei lumen amiſerunt, uoluntarie ſequuntur illum, & non aduertunt neq; cõſiderant horribile pręcipitium ſuum.

De utilitate tentationum, & qualiter anima in mortis extremitate guſtat & intelligit locum ei deputatum, etiam antequam a corpore ſeparetur.

Caput xliiij.

ETiã intelligere debes ꝙ ipſe diabolus eſt ueluti lictor atq; miniſter a mea diuina iuſtitia conſtitutus & ordinatus ad cruciandos omnes iniquos, qui me miſerabiliter offenderunt. Sed in mundo permittendo cõcedo, ut hominibus frequentiſſime tẽtationes atq; moleſtias inferat: non quidem ut homines in tali bello ſuccumbant, ſed ut in bello uincant & poſtmodum a me recipere coronam glorię pro uictoria mereantur, & interim uirtus experimento probetur. Non enim coronabitur niſi qui legitime certauerit. Vnde nemo debet expauescere propter quãcunq; tentationem diabolicam, uel aliam tribulationẽ ſiue bellũ undecunq; procedat, quõ omnes ego roboraui iugiter, atq; uoluntatem hominis in ſanguine dilectiſſimi filij mei fortificaui, quę uinci nõ ualet a quocunq; dęmone uel alia creatura, niſi ſponte conſentiat: quoniã eſt ueſtra, uobis a me conceſſa, cum arbitrij libertate. Cũ hac ergo libertate poteſtis uoluntatem ipſam inclinare ſeu refrenare, iuxta libitum ueſtrum. Et iſta gratioſe conceſſi uobis uelut inexpugnabilem armaturam. Quando uero ſponte peccatum acceptatis, armaturam ueſtram in manu diaboli ponitis: & iſte gladius eſt cum quo uos percutit & occidit. Si uero gladius iſte uoluntatis in manu diaboli non exhibetur, uoluntarie uidelicet acceptando tentationes atque moleſtias eius, homo nunquam offendetur ab aliqua peccati mortalis occaſione cuiuſcunq; tentationis uel moleſtię ꝓuenientis undecunq;: imo fortificabitur inde. Si oculum intellectus aperuerit ad uidendam & intelligendam charitatem meam uere paternam, quę permittit huiuſmodi tentationes ſolum ut homines in ſe uirtutes acquirant, & in eis experiantur. Ad uirtutes uero non peruenitur niſi mediante cognitione ꝓprię fragilitatis atq; meę bonitatis, & iſta cognitio ꝑfectius acquiritur tempore tentationis quam tempore conſolationis & quietis: quia tunc aperte cognoſcit ſe per ſe non eſſe, quia ſe liberare non ualet ab illis moleſtijs, quas utiq; uitare uellet & illis omnino careret: me uero cognoſcit in uoluntate ſua, quę fortificatur a bonitate mea, quare non acquieſcit illis moleſtijs atq; tentationibus: & quia prudenter aduertit quod ego concedo ſibi propter utilitatem eius ex charitate mea. Diabolus enim infirmus eſt, & omnino nihil agere poteſt, niſi quantum ego ſibi concedo. Hoc autem ei concedo, nõ ex odio ueſtri, ſed ex charitate paterna, ſicut iã dixi: non ut in bello huiuſmodi ſuccumbatis, ſed ut in bello tali triumphũ obtineatis, & ut exinde ueniatis ad uerã cognitionẽ ueſtri atq; meę bonitatis, & ut uirtus experientia probetur, quę proculdubio non probatur niſi per oppoſitum eius. Ergo diligenter attende, quia dęmonea eſſe cõſtitui & ordinaui miniſtros meos, ut impios atq; reprobos in inferno, crucient, & in mundo tentationibus atq; moleſtijs electos exerceãt, ut uirtutes in anima ꝓbentur: quãuis intentio diaboli non ſit, ut uirtus in uobis augeatur ſiue probetur, quia charitate priuatus eſt: imo iuxta poſſe laborat ut omni uirtute priuemini, hoc aũt agere nullo modo poteſt niſi uolitis ei cõſentire. Nũc uidere potes hois amẽtiã, q uult eſſe debilis, ubi factus eſt a mea

boni

bonitate fortis atq; robuſtus, & ipſemet uolun
tarie ſe ponit in manibus inimici ſui crudeliſſi
mi, qui quotidie quęrit animę ſuę mortē ęter
nam. Vnde uolo te noſce ꝙ ex quo ſponte re-
probi ſe dęmoniacę ſeruituti ſubiecerunt in ui
ta, poſtmodū in extremitate mortis exiſten-
tes, ipſi ſub huiuſmodi crudeli domino nō ex-
pectant aliud iudicium a me, ſed ipſimet ſui iu
dices exiſtunt a conſcientia cōpellente. Qua-
re ueluti deſperati feſtinant ad ęterna ſuppli-
cia. Et antequam ingrediantur infernum, in
extremitate mortis illum amplectuntur cum
odio cuiuſlibet uirtutis, & cum dęmonibus, ꝙs
in dominos elegerunt, pro pręcio ſuorū operū
habent infernum: ſicut econuerſo iuſti & ele-
cti mei, poſtq̄ in perfecta uirtute uixerunt, ad
mortis extremitatē adducti, uera charitate ſuc
cenſi, cum oculo pfectę fidei, cū firma ſpe fru-
ctiferi ſanguinis agni, uidelicet unigeniti filiꝫ
mei, uident illud ęternum pmium eis a me ppa
ratum, & cum uerę dilectionis brachijs ample
ctuntur, aſtringentes amoris amplexibus me
ſummum & ęternum bonum, in hac extremi
tate: ſicq; uitam ęternam affectuoſe deguſtāt
anteq̄ egrediantur a corpore mortali. Alij ue
ro qui uitam in quadam duxerunt charitate
cōmuni, & nō in tanta pfectione, uenientes ad
ultimum uitę, miſericordiam meā amplectun
tur cum eodem lumine fidei atq; ſpei, put ha-
buerunt illi perfecti, ſed imperfecte. Qui licet
imperfecti fuerint, aſtrinxerunt tñ affectuoſe
miſericordiam meā, exiſtimantes & intelligē
tes ualde maiorem eſſe diuinam miſericordiā
omnibus offenſionibus eorum. Peccatores au
tem iniqui faciunt oppoſitum, qa cum inreme
diabili deſperatione & odio crudeli uident &
amplectuntur locum ſuę damnationis, ut iam
dixi. Itaq; nec electi, neq; reprobi pſtolantur
iudicari, ſed in egreſſu a corpore quilibet ui-
det & intelligit & quaſi poſſidet ei locum aſ-
ſignatum, etiam anteq̄ a corpore fuerit anima
ſeparata. Nam animę damnatorū egrediuntur
cum odio atq; deſperatione: perfectorū uero
cum amore & lumine fidei, & cum uera ſpe
ſanguinis agni: imperfectorū aūt cū miſericor
dia, & cū eadē fide perueniunt ad purgatoriū.

Quomodo diabolus homines decipit ſub
alicuius boni colore.

Caput xliiij.

Dixi tibi diabolū ad aquam mortuam ho-
mines inuitare, uidelicet ad illam quam
ipſe pro ſe poſſidet: illos excęcando cum deli-
tijs atq; mundi ſtatibus, & cum decipula uel
hamo terrenę delectationis eos incautiſſime
capit ſub colore boni. Nā aliter eos capere nō
poſſet, niſi uiderent uel iudicarent inuenire
bonum aliquod proprium, uel aliquam dele-
ctationem, proculdubio ſe capi nullo modo
permitterent. Naturaliter enim anima quoti
die bonum habere deſiderat. Sed anima pro-
pter amorem proprium excęcata, non intelli
git nec agnoſcit ubi ſiue quod eſt uerum & ap
petibile bonum quod animę proſit & corpo-
ri. Et ideo diabolus aſtutus & iniquus attē
dens animam excęcatam ab amore proprio
ſenſitiuo, ſibi pponit uarias delectationes, cū
aliqua bonitate uel utilitate coloratas, unicui-
q; ſecundum gradum eius & ſecundum uitia
principalia in qbus uiderit aliquem irretitū
& inclinatum. Aliud enim anteponit uni ſecu
lari, & aliud uni religioſo. Aliud in prælatura
poſitis, & aliud in ſublimitate ſecularis domi-
nij collocatis: & ita de cęteris. Iſta tibi narra-
ui, qa tibi dicam de ijs qui p fluuium ambulan
tes in eo ſe ſubmergunt. Imprudentiſſime pce
dunt, nullum omnino reſpectum habentes ni
ſi ſolum ad ſemetipſos, cum iniquo amore p-
prio, meas offenſiones uilipēdendo, quorum
exitum in parte narraui. Nunc aūt aperte ti-
bi monſtrare uolo quomodo ſemetipſos in ue
ritate decipiunt, quia uolentes effugere pœ-
nas, incidunt in pœnas: qa uidetur eis quod
labor exceſſiuus eſſet eis in ſeruitio meo, uide
licet ambulando per pontem a dilectiſſimo fi
lio meo fabricatum, & ideo ſe ſubtrahūt a par
ua ſpina territi: hoc accidit eis, quia ſunt excę
cati penitus, & ideo non uident ueritatem nec
agnoſcunt illam. Sicuti in principio uitę tuę
monſtraui tibi, quādo me rogabas ut ego mi-
ſericordiam orbi facerem homines extrahen-
do de tenebroſis peccatis eorum. Noſti quod
oſtendi me tibi ſub figura cuiuſdam arboris,
cuius non uidebas radicem terrę unitam: &
hoc innuebat unionem naturę diuinę cum hu
mana ueſtra natura. Iuxta ſtipitem arboris ui
debas aliquas uepres paruas, quas horrore ſi
ue terrore cuncti proprię ſenſualitatis amato
res elongabantur atq; recuſabant arbori ppin
quare, currentes ad quendam monticulū cor
ticis frumenti ſiue quiſquiliarum. In q̄ declara
ui tibi ꝙ omnia mundi delectamenta ſignifica
bantur. Illę frumenti cortices apparebant eſſe
frumentum, & tamen non erant. Quare ui-
debas animas illuc euntes ibi fame perire. Mul
tę uero cognoſcentes mundi fraudes atq; defe-
ctum indilate redibant ad arborem, tranſeun
do ſpinas & uepres illas, uidelicet deliberatio
nem uoluntatis. Quę deliberatio priuſquam
fiat uidetur eſſe una ſpina pungens in ſequen-
do uiam ueritatis & ſalutis: quia pugna quę-
dam exercetur inter conſcientiam atq; ſenſua-
litatem. Sed quando cum odio ſancto & diſ-

plicentia

ꝑlicentia ſuę ſenſualitatis uirili corde deliberat, dicēs: ego uolo ſequi Ieſum Chriſtū crucifixum: uepres ſiue ſpinas illico calcat illęſus, & inuenit admirabilē in dilatę dulcedinem, prout illo tēpore tibi mōſtraui: tamen amplius uel minus iuxta diſpoſitionem atq; ſollicitudinem ipſorum. Et ut iā dixi tibi, ego ſum deus ueſter immobilis, neq; muto, nec ab aliquo qui uelit ad me uenire me ſubtraho, ſed omnibus oſtendi ueritatem, naturam diuinam inuiſibilem ordinādo uiſibilem. Et iā eis oſtendi quid eſt aliquid amare ſine me. Sed ipſi uelut excęcati penitus à nube amoris proprij inordinati, neq; me neque ſe cognoſcunt. Vides aperte quantum ſe decipiunt, quia potius uolunt fame perire quam paucas uepres pertranſire. Nemo quippe poteſt abſque pœna in pręſenti uita ſtare, nemo ſine cruce pertranſit, exceptis illis qui per uiam ſuperiorem uadunt. Non tamen euadunt omnem pœnam: ſed huiuſmodi pœnam exiſtimāt ſibi fore refrigerium. Et quia propter peccatum Adę mūdus humano generi ſpinas atq; tribulos germinauit, & iſte ꝑiculoſus fluuius ueluti quoddā inquietum mare periculoſe fluxit, ideo uobis ordinaui pontem de quo tibi dixi, ne periretis in ipſo flumine. Nunc uidere potuiſti qualiter ipſi ſe decipiunt cum inordinato timore, & quia ſum deus ueſter qui nō muto: neq; ſum perſonarū acceptor, imo uirtutis atq; ſancti deſiderij. Hoc autem uidiſti, ꝑſenti in illiꝰ arboris & cōgrua figura.

Oſtēditur q ſunt illi quibus minime nocēt ſpinę q̄s mūdus ꝑ peccatū germinauit. Caput xlv.

NVnc uero tibi mōſtrare decreui qui ſunt illi quibus uepres & ſpinę quas propter peccatum iſte mundus germinauit, inferunt damnum & quibus non. Et quia iam tibi monſtraui damnationē ipſorum una cū bonitate mea, & etiam uidiſti qualiter ipſi decipiūtur à propria ſenſualitate ſua, nunc attende diligenter quod ipſi ſolum offendūtur ab huiuſmodi ſpinis. Nemo uiuens in mūdo pertranſire poteſt abſq; pœna corporali ſiue mētali. Laborē quippe corporalē etiā electi tolerant, eorum uero mens eſt omnino libera: quia nō habent aſflictionem de labore ſiue quacunq; pœna, pro eo quod eorum uolūtas in omnibus eſt conformis & unita uolūtati meę, qꝛ uoluntas eſt illa res unde procedit afflictio ſiue pœna. hic enim affligitur homo uel habendo quod habere nollet, uel non habendo quod habere uellet. Ablata uero uolūtate ꝓpria, pacifice quieſcit. Igitur iſti diſcordes a uoluntate mea, ſunt illi qui corporaliter atq; mentaliter affligūtur. Nam & in mundo uitā ęternam inferni deguſtāt ſicut econuerſo ſerui mei guſtant arrā ſempiternę uitę. Vnde noueris quod ualde ſingulare bonū beatorū eſt habere uoluntatē plenam omnium quę deſiderant. Ipſi cupiunt habere me: cupiētes uero me, guſtant, fruuntur atq; poſſident abſq; rebellione quacūque: quia depoſuerūt in morte corporis grauedinem atq; moleſtiam, unde ſentiebant impugnationē atq; bellum contra ſpiritū. Corpus enim erat eis obſtaculum ne perfecte cognoſcerent ueritatē, & impediebat eos ne me facie ad faciē uidere poſſent. Poſtquam autē anima depoſuit onus corporis, uolūtas eſt omnino plena: quia deſiderātes uidere me, ſtudie me uidēt, in qua uiſione feliciſſima beatitudo ueſtra conſiſtit. Videntes agnoſcunt & agnoſcētes amāt, & amātes guſtant me ſummū & ęternum bonū, in quo guſtu ſatiatur cum plena refectione uolūtas eorum, id eſt deſiderium, quod habent uidendi & agnoſcendi me: quia deſiderantes habent, & habendo deſiderant. Et ut iā dixi, procul eſt ab omni pœna tale deſiderium, & omne faſtidium à tali ſacietate eorum. Itaq; ſerui mei principaliter beatitudine glorioſa perficiuntur, uidēdo, cognoſcendo & amando me: quę quidē uiſio replet eorum uoluntatē habēdo quicquid exoptat, & ita ſatiata quotidie repetitur. Et ideo tibi dixi quod uitam ęternam guſtare pręcipue cōſiſtit in hoc ut uoluntas habeat omne quod optat. Noueris tamen, quod ipſa ſolummodo uidēdo, cognoſcendo & amādo me ſatiatur ut iā dixi. Etiam igitur in hac uita pręſenti guſtat arram ęternę uitę, guſtando illud de quo poſtea ſatiatur. Guſtatur autem hęc arra uitę durabilis in pręſenti tēpore, bonitatē meā in ſe uidendo & in agnoſcēdo ueritatē meā. Iſtā uero noticiā habet intellectus illuminatus in me, q eſt oculus animę. Hic autē oculus pupillā habet almę chriſtianę fidei: & lumē huiuſmōi fidei facit agnoſcere pacitei & imitari uiā atq; doctrinā ueritatis, uidelicet incarnati uerbi dilectiſſimi filij mei.

Nullus

De illoꝝ infidelitate loquendo, qui ſanctū
baptiſma receperunt, in quo pupilla fidei
fuit oculo intellectus immiſſa. Qui tēpore
diſcretionis adueniente, ſi ſe poſtmodū in
uirtutibus exerceant, ipſum fidei lumē in
anima ſua conſeruant, & exinde uirtutes
uiuas atq; reales operantur in proximo ſtu
dioſe patiendo. Sicut accidit in muliere,
quæ parit infantem uiuum, quem ita uiuē
tem iucundo corde ſponſo repræſentat: ita
faciunt iſti qui uirtutes uiuas mihi repræ/
ſentant, qui ſum animæ ſponſus. Cuius op
poſitum iſti miſeri faciunt: Adueniente nā
que tpe diſcretionis, ubi deberent exercere
lumen ueræ fidei, uirtutes cum uita gratiæ
pariendo, & ipſi pariunt eas omnino mor
tuas. Mortuæ quippe ſunt, eo ꝙ ipſoꝝ opa
facta ſunt in peccato mortali, quia priuati
ſunt ipſo lumine fidei. Habent utiq; ſan/
cti baptiſmi formā, ſed minime lumen, quo
priuati ſunt, quia nubes pctōrum amore ꝓ
prio patratoꝝ, oculi pupillam, unde uirtu/
oſe uidebāt, operuit. His qui fidē abſq; uir
tuoſis operibus habēt, apertiſſime dicitur,
quia fides eoꝝ eſt omnino mortua. Vnde
ſicut ille qui mortuus eſt uidere nequit, ita
nec oculus habens pupillam opertam, nō
uidet neq; cognoſcit ſemetipſum, neq; ſuos
defectus: neq; bonitatē meā, a qua ſuum ha
buit eſſe, & omnem gratiam fundatam ſu
per eſſe. Et quia nō agnoſcit me, neq; ſe, nō
odit in ſe propriam ſenſualitatē, ſed inordi
nate diligit eam, quærendo quotidie ſuo ap
petitui ſatiſfacere, ſicq; pariter omnes filios
mortuos gignit, uidelicet multa pctā mor/
talia committendo. Me quoq; non amat,
& ita me non amando nec etiam illud ꝙd
ego diligo diligit, uidelicet proximū eius.
Neq; delectatur opari quę mihi grata ſunt
& accepta, uidelicet ueras atq; reales uirtu
tes, de quibus habeo complacentiam, illas
in uobis uidendo: non ex utilitate mea, q̃a
mihi nullo modo ꝓdeſſe poteſtis, quia ſum
deus ueſter, & non indigeo bonoꝝ ueſtro/
rum: Omnia nanq; creata ſunt a me, ſolū
excepto peccato, quia nihil eſt, & animam
gratia priuando ſe reperit quoq; eſſe me pri
uatam, qui ſum omne bonum. Itaq; pro/
pter utilitatē ueſtram, uirtutes mihi placēt
in uobis, ut inueniam unde uos æterno ꝑ/
mio remunerare ualeam, in me uita dura/
bili. Vides ergo fidem iſtoꝝ eſſe mortuam,
quia non habent operatiuam opera quæ fa
ciunt, licet in ſe bona ſint, non tamē eis ua/
lent ad uitam æternam, quia uita gratiæ
priuata ſunt. Nihilominus operari bonū,
etiam abſq; gratia, nunꝗ intermitti debet,
quoniam omne bonum a me remunerabi/
tur, ut etiam omnis culpa ſuo tempore pu
nietur. Bonū quod hoies operantur in ſta
tu gratiæ, uidelicet abſq; peccato mortali,
ualet ad uitam æternam acquirendā: illud
uero quod operātur in culpa mortali, pro/
culdubio non ualet ad uitam æternam, ta
men a me diuerſimode remuneratur. Nā
aliquādo præſtolor eos gratioſe tempus cō/
modando, ut emendare ualeant, uel eos in
corde aliquoꝝ ſeruoꝝ meoꝝ imprimo, ut
pro illis humiles atq; continuas orationes
in conſpectu meo fundant, quibus interue
nientibus a me gratiam obtineāt, ut a ſuis
iniquitatibus egrediantur. Quando uero
non acceptant gratiam huiuſmodi cōmo/
dati temporis, nec etiam fructum illaꝝ ora
tionum, aliquando remunero tales in abū
dantia reꝝ temporalium. Et his accidit ſi
cut uitulo ſiue porco ꝗ ſatis impinguatur,
ut ad macellū poſtea congruentius addu/
catur. Ita continget iſtis qui quotidie recal
citrauerunt uoluntati meæ: tamen aliqua
bona faciunt, non in ſtatu gratiæ, ſed in pec
cato mortali: nec acceptare uoluerunt gra
tiam conceſſi temporis, nec orationes pro
eis effuſas, nec alios modos quibus eos gra/
tioſe uocaui multoties, ut opera ſua bona
facerent in ſtatu gratiæ, ueluti reprobi niſi
ſe correxerint ultimo punientur æterno ſup
plicio. Interim uero mea bonitas pro par/
uis illis bonis quæ fecerunt in tali ſtatu, re/
munerat eos in tali minima cōpenſatione,
uidelicet diuitiaꝝ huiuſmodi temporaliū.
Itaq; ualde decepti ſunt. Quis eos decepit?
Ipſimet. quia ſponte lumine uiuæ fidei ſe
priuauerunt, & ueluti excæcati palpantes
inhærent ſolum ijs quæ tangunt. Et ideo ni
hil uident niſi oculo tenebroſo, quia poſue/
runt affectum ſuum ſolum in his tranſito/
rijs, & ideo decepti ſunt. Ipſi directe faciūt
ueluti ſtulti, qui reſpiciunt & uident auꝝ
ſolūmodo, ſed minime uenenum quod ibi
latet, & occidit incautos. Vnde noueris ꝙ
iſta mundana cum oblectamentis eoꝝ, ꝗ̃/
tumcunq; grata uideantur, abſq; me poſſeſ
ſa uel acquiſita, ſed cum amore proprio &
inordinato, directe portant & habent in
ſe ſcorpionum effigiem & figuram, ut in

principio uitæ tuæ poſt illam arboris figuram ego tibi monſtraui, dicens, quod ante ſe portabant aurum, poſt tergum autē uenenum. Neq; uenenum erat abſque auro, neque aurū abſq; ueneno. Aurum tamen erat in aſpectu primo, nec aliquis homo ſe tueri poterat a ueneno, niſi tantum illi qui erant illuminati lumine ueræ fidei.

Quomō præcepta ſeruari nō poſſunt niſi ſeruent etiam conſilia, & q̄liter in omni ſtatu de⁹ acceptat bonā hominis uolūtatē. Caput xlvij.

IAm tibi dixi q̄ iſti ſic illuminati, cum gladio bicipiti, uidelicet cum odio uitiorum & amore uirtutum, intuitu meæ dilectionis, a ſe præcidebant uenenum propriæ ſenſualitatis & uoluntatis. Et cum lumine rationis acquirebant, poſſidebant atque tenebant aurum in his temporalibus, ſcilicet qui retinere ea uolebant. Qui uero magna uolebant uti perfectione, mētaliter & actualiter omnia contēnebant. Iſti ſunt omnes illi qui conſilium perfectionis à mea ueritate traditū, actualiter obſeruant. Alij uero qui poſſidēt hæc exteriora, ſunt illi q̄ præcepta quidem obſeruāt actualiter, conſilia uero mentaliter: ſed non actualiter obſeruant. Et quia conſilia ligata ſunt & cōnexa cum præceptis, ideo nemo poteſt obſeruare præcepta, quin etiam conſilia ſeruet: non actualiter, ſed mētaliter, uidelicet huiuſmodi poſſidendo diuitias cum humilitate, non cum elata ſuperbia, poſſidendo non tanq̄ proprias, imo tanquā à mea bonitate ſibi cōmodatas ad uſum, ut in ueritate ſic eſt. Vnde tantū habetis quantum ego uobis impendo, & etiam tanto tēpore relinquo uobis quantum uideo ueſtræ ſaluti conuenire. Et iſto modo uos uti debetis, & ita quiſquis mandatum obſeruat, uidelicet amando me ſuper omīa, & ꝓximum tamquā ſemetipſum, uiuit cū libertate cordis, & eas ex affectu cōtēnit & uilipēdit, ac licet actualiter eas poſſideat, tamen uoluntati meæ nullo modo contradicit. Obſeruant quoque conſilium ex affectu mentis, qui a ſe præciderunt uenenum amoris inordinati. Tales in communi charitate morantur. Illi uero qui ſeruant actualiter atque mentaliter præcepta pariter & cōſilia, ſunt in ſtatu perfectæ charitatis. Et cum uera ſimplicitate ſeruant ueritatis meæ, uidelicet Ieſu Chriſti conſilium exhibitū iuueni petenti quid agere deberet, ut uitam æternam obtinere poſſet, qui audiuit, obſerua mandata. Quo reſpondente, ita iam feci, ei ueritas ait: Si uis eſſe perfectus, uende quæcunque poſſides, & da pauperibus. Iuuenis uero contriſtatus, quia diuitias adhuc amore nimio poſſidebat, ideo contriſtatus eſt. Sed iſti perfecti conſilia realiter obſeruant, mundum & omnes diuitias eius affectuoſe relinquentes, macerando corpus cum abſtinentia, uigilia & oratione continua. Illi uero qui uiuunt in charitate cōmuni, nō relinquēdo diuitias cor̄ actualiter, nō priuant ex hoc æterna uita, quia nō obligant ad hoc ex præceptis: ſed ſi uolunt eas habendo poſſidere, faciāt ut iā dixi. Nec offendunt illo modo tenendo, q̄m omnia bona ſunt à me creata, qui ſum æterna & ſumma bonitas, in obſequium creaturarum mearum, quæ rationem habent, & non ut ipſe delicijs mundi ſeruiāt. Et ſi placet illas habēdo poſſidere, nō optātes aſcēdere huiuſmodi gradū pfectionis, habeāt atq; teneāt nō tanquā dn̄i, ſed tāq̄ ſerui mei. Deſiderium eorum mihi debent offerre, cætera uero poſſidendo tenere, non tanq̄ ꝓpria, ſed uelut à me cōmodata. Ego uero non accepto perſonas uel perſonarum ſtatū, imo ſancta deſideria. In omni ſtatu quē homines eligere uolunt habendo ſanctam uoluntatem, accepto gratanter, & in eis habendo complacentiā. Omnes ergo qui uenenum amoris inordinati præciderunt a uitijs cū odio ſancto propriæ ſenſualitatis, & amore uirtutis, ordinate poſſunt illas habere. Inſuper ablato ueneno uoluntatis inordinatæ, poſtquam illam ordinauerit cum uera dilectione atque ſancto timore mei, poteſt eligere quilibet cum ſancta fiducia ſtatum amplius ei gratum, & ubicunque lucrari poteſt uitam æternā, fauente gratia mea: quāuis indubitanter eſt maioris perfectionis atque mihi magis acceptum amore mei mentaliter & actualiter omnia mundana relinquere. Qui uero nequit hanc attingere perfectionem, fragilitate propria contradicente, poteſt unuſquiſque ſtare iuxta gradum ſuum, in prædicta charitate communi.

Et hoc ordinauit affectuoſa charitas mea paterna, ut nullus in quocunq; ſtatu fuerit excuſare ſe legitime propter peccatum ualeat ullo modo. Quia uere nullam excuſationē homo poteſt inuenire legitimam, uel etiam apparentē. Valde nanq; gratioſe cōdeſcendi fragilitati & imbecillitati ſuę, taliter ꝙ ille qui uult in ſeculo uiuere poſſit in ſtatu ſalutis eſſe, etiam poſſidēdo diuitias, ſtatū tenere dominij, uxorem ducere, filios procreare, laborando uictum acquirere. Poſtremo quilibet eſſe poteſt in illo ſtatu quem eligere uoluerit: dum tamen uere p̄cidere ſtudeat a ſe uenenū proprię ſenſualitatis & uoluntatis, quę conducit indubitanter ad mortem ęternam. Et uere uenenū eſt: c[illegible] ſicut uenenum inficit hominē in corpore, tandem inferendo ſibi mortem, niſi uomere feſtinet ſiue ſalubrem aliquā aſſumpſerit medicinam: ita uenenum huiuſmodi ſcorpionis deliciarum mundi uenenat & inficit animam, inferendo ſibi poſtea mortem, niſi per confeſſionem ſanctā euomat illud extrahendo uirtuoſe cordialem affectum. Et hæc eſt una ſaluberrima medicina, quę liberat hominē a ueneno peccati: licet amara uideatur miſere ꝓprię ſenſualitati. Peſtiferum atq; mortiferum uenenū attendere debes non conſiſtere in rebus creatis, quoniā in ſe bonę ſunt, & ut iam dixi, creatę ſunt a me, qui ſum æterna bonitas: ſed intelligo de peruerſitate uoluntatis hominis q bonis gratioſe conceſſis in mortem propriā abutitur. Vides ergo quomodo ſunt huiuſmodi miſerabili modo decepti: q̄a poſſunt habere me per gratiam uitando triſtitiam omnem, & habere ſanctum gaudium atq; conſolationem, & ipſi potius eligunt habere malum ſub colore boni. Cupiunt & habent aurum inſatiabiliter amore nimis inordinato. Et q̄a ſunt excęcati cū infidelitate ſua, nō uidēt neq; agnoſcūt ue[illegible]. Se uenenatos eſſe cōſpiciunt, & ex infideli cęcitate ſua negligūt aliquod aſſumere remedium: Ipſi ꝓfecto crucem diaboli portant, arram inferni in pręſenti uita guſtantes.

Quomodo ſerui mundi q̄uis multa poſſideant ipſi tamen ſaturari nequeunt. Et de pena quam peruerſa uoluntas eis exhibet.

Caput.xlviij

DIxi iam tibi q̄a ſola uoluntas hominē affligebat, & quod ſerui mei, quia uoluntate ꝓpria priuati ſunt, illam abnegādo, & induerunt uoluntatem meam, ideo non habent neq; ſentiunt aliquam penam afflictiuā: imo quotidie conſolati me per gratiam habēt in animabus eorum. Qui uero gratia mea priuati ſunt, non poſſunt in aliquo ſatiari ſiue cōſolari, licet uniuerſo mundo dominarentur, pro eo quod omnia quę ſunt in mundo minora ſunt homine: quia creata ſunt propter hominem, & non homo propter illa. & idcirco non poſſunt ab illis habere ſacietatem. Solus ergo ego deus ęternus cum ineffabili ſacietate quietare poſſum. Vnde miſerabiles iſti ſic excęcati quotidie laborando fatigantur, & nunquam habere ſacietatem ullo modo ualent, optantes ea quę non inuenient unquam: q̄a non expoſcunt a me, qui pleniſſime poſſum adimplere deſideria ſua. Vis audire qualiter affliguntur? Tu noſti quod amor affligit homines, quando perdūt ea cū quibus erant affectuoſe conformati. Iſti conformati ſunt in terra diuerſimode, ꝑ inordinatum amorem, & ideo terra ſunt effecti ſiue terreni. Aliqui ſe cōformant cum diuitijs, quidam cum tēporali ſtatu ſiue cum filijs. Aliqui me perdunt ut obediant alicui creaturę, alij faciunt ut animalia irrationabilia, corpora ſua fędantes in immūditia deteſtabili. Et ita diuerſimode ſe miſerabiliter de terra nutriunt. Vellent iſta fore manſura, cuius oppoſitum experientia quotidie docet: q̄a uel his q̄ diligunt auferūtur ipſi morte mediante: uel ex mea diſpenſatione res auertunt ab eis, & ipſis omnino priuantur. Vnde iugiter affliguntur intolerabili pœna, & illa cū tanto dolore perdunt cum quanto amore inordinato poſſidebant. Si poſſediſſent ea tanq̄ a mea bonitate commodata, & non tanquam ꝓpria, nō habuiſſent in tali priuatiōe pœnam. Affliguntur igitur iuſte, q̄a non obtinent ea quę deſiderant a mundo, a quo proculdubio ſatiari nullo modo poſſunt, unde pœnam habent ueluti uacui atque famelici. Quot pœnas habent inique uiuentes a ſtimulo conſcientię? Qualiter affligitur ille qui uindictam appetit? Quotidie nanq; tabeſcit & afflictione conſumitur, & ante ſemetipſum occidit, uidelicet animam quam inimico nocuerit, uel in minimo: gladius aūt odij ſuam iam occidit animam. Quantum affligitur auarus qui ſibi ſubtrahit ex auaritia quę ſunt uitę ſuę neceſſaria. Quantum affligitur inuidus, cuius anima ſemꝑ amaricatur ex omni felicitate proximi ſui. Tales ex omnibus quę ſic inordinate diligunt extra me, ſemper habent afflictionem atque miſeriam. Et ita cruce diabolica quotidie tormentantur, & etiam in uita pręſenti guſtant & habent arram inferni. Corpus etiam ipſorum ex hoc aliquando grauiter infirmatur, & niſi ſe corrigant, incurrunt hominis utriuſque mortem ęternam. Igitur iſti ſunt quos uepres atque ſpinę multarum anguſtiarum offendunt. Ipſi nanque ſemetipſos affligunt cū deteſtabili & inordinata uoluntate ꝓpria. Ipſi meri

to cruciantur intus & extra, uidelicet in anima ſimul & corpore, cum pœnoſo tormento uiuẽtes abſq; merito quocunq;: quã in tribulatione ſua fuerunt impatientes, aurum atq; delicias uitę pręſentis inordinate diligentes, gratia mea priuati, atq; charitatis affectu, mortis arbores effecti ſunt: & ideo ipſorum opera mortua ſunt amaritudine plena. Sponte uadunt ꝑ fluuium in quo ſuffocantur, & ita perueniunt ad aquam mortuã, cum odio tranſeuntes per ianuã dęmonij, & ſic ęterna damnatione merito puniuntur. Nunc ergo uidiſti quomodo ſemetipſos iſti miſeri decipiunt, & cum quanta pœna lucrantur infernũ: quia ſponte ſe fecerunt martyres diaboli. Vidiſti quoq; qd eſt illud quod eos excęcat, uidelicet obſcura nubes amoris proprij, ſuper pupilla luminis uerę fidei collocata. Item attendere potuiſti qualiter amici mei corporaliter a mundi tribulationibus atq; ꝑſecutionibus offenduntur, ſed non mentaliter: quia ſunt conformati uoluntati meę, quia ualde contentantur amore mei pœnas quaſq; ſuſtinere, conſiderantes illas a me conceſſas, qui ſalutem ipſorum affectuoſe deſidero. Serui uero mundi multipliciter affliguntur intus & extra. Singulariter autem intus a timore perdendi quę poſſident ac etiam ab amore proprio & inordinato, deſiderando quę nullo modo poſſunt obtinere. Alios uero labores afflictiuos q post hos duos principales eis occurrendo ſubſequuntur, lingua tua non eſt enarrare ſufficiẽs. Itaq; cernis apte quod etiam in mundo ualde melius eſt iuſtis amicis meis quam iniuſtis atq; reprobis, quorum uitã atq; terminũ occultata fide uidiſti.

Quomodo timor ſeruilis nõ ſufficit ad ęternam uitam obtinendam: ſed cum exercitio timoris huius peruenitur ad amorẽ uirtutum. Caput xlviij.

ETiam uolo te noſcere q̃d aliqui ſunt ſtimulati frequenter a mundi tribulationibus, q̃s ego concedo, ut anima cognoſcat aperte finẽ ſuum in uita pręſenti non eſſe, ſed omnia temporalia tranſitoria ſunt, atq; ſolummodo me diligat & optet habere, qui ſum optabilis finis hominum: & ita debet intelligendo cognoſcere. Tales igitur incipiunt amouere nubem ab oculo fidei propter huiuſmodi pœnas, a quibus opprimuntur, & etiam propter illam quam poſt culpam attendunt eſſe futuram. Et cum iſto timore ſeruili egredi incipiunt a uia fluminis ita ꝑicloſi, uenenum extra uomendo, quod incaute ſuſceperant a ſcorpione ſub auri figura, & inordinate ſine modo ab eodẽ acceptauerãt. Hoc uero poſtea cognoſcentes, ab eo purgantur, & ad ipſius fluuij ripã dirigere greſſus incipiunt, ut ad pontem ualeant applicare. Sed attende, quia nullo modo ſufficit ambulare ſolũmodo cũ ſeruili timore, qa purgare domum a ſpurcitia peccati mortalis non implendo uirtutibus eam in amore fundatis, & non tñ in timore, nõ ſufficit ad uitã ęternam. Oportet ergo ꝙ hos duos pedes apponat in primo gradu pontis, uidelicet culpę diſplicentiã cũ pœnę timore, & uirtutis amorẽ atq; deſideriũ. Hi ſunt duo pedes qui baiulant animam in affectũ meę ueritatis, uidelicet unigeniti filij mei, de q̃ uobis feci pontem. Iſte primus eſt gradus quã aſcendere debetis, q̃uis iſte quaſi generalis modus eſt quẽ obſeruant homines a ſeculo recedentes: qa primo formidine pœnę mouentur q̃ amore uirtutis atq; iuſtitię: qa uexationes & tribulationes q̃s a mundo ſuſtinent aliquando faciunt hoĩes ex q̃dam anguſtioſo tędio ſibimetipſis importabiles, unde ſumunt ualde diſplicentiam. Si autẽ exercebunt huiuſmodi timorẽ uirtuoſe cũ lumine fidei, ꝑuenient ad amorẽ uirtutum. Sed aliq ſunt qui cũ tanto tẽpore ꝓcedunt, ꝙ in eo ſępe recidiuant. Nam ex q̃ peruenerunt ad fluuij ripam, attendentes atq; ſentientes uentos eis contrarios, illuduntur ab undis huius ꝑicloſi maris uitę ꝑſentis. Si occurrat eis uentus proſperitatis, antequã ex negligentia ſua gradũ primũ aſcenderint, uidelicet cũ affectu ſuo & cũ amore uirtutis, ipſi retrocedunt iterum ad mundi delicias cũ amore ſicut prius inordinato ſe conuertentes. Et ſi tali uentus aduerſitatis occurrat, ipſe retrocedit ex impatientia: qa non odit culpam ſuam ex offenſa mihi facta, ſed ex timore ꝓprię pœnę qua ſe conſiderat ex culpa ſua fore puniendũ. Cũ iſto nanq; timore ſeruili cũ uomitu peccatorũ inceperat a uita ſua priſtina reſurgere, ſed omnis uirtus uult habere ꝑſeuerantiam. Quiſquis uero uirtuoſe uiuendo ꝑſeuerare non curat, ꝑuenire non poteſt ad effectũ ſui deſiderij, nec ad illũ finẽ ꝓpter quẽ incepit. Expedit ergo ꝑſeuerare, ſi deſiderat. Dixi tibi ꝙ iſti retrocedunt a bono ꝓpoſito prout eis aliq contrarij motus occurrunt, unde moleſtiã habeant, uel a ſemetipſis, uel a ſenſualitate ꝓpria contra ſpiritũ impugnante, uel ex parte creaturarũ, uidelicet cum eas inordinate diligit extra me, ſiue cum impatiẽter portat iniuriam ab aliq̃ ſibi factam, uel ex parte dęmonũ, cum eum uarijs tentationibus infeſtant. Etiam aliquando facta ſua contemnere uidentur, ut ad cõfuſionẽ adducant, homini dicentes: Iſta bona quę facere cepiſti nihil omnino tibi proſunt propter innumera peccata tua. Et hęc aduerſarius ait ut homo retrocedat, & omittat agere bonum illud ex-

exercitium quod inchoauerat. Et aliquando tentat hominem ad interitum adducere cum pręſumptione miſericordię meę, dicens: Quare uis tantum in hoc exercitio laborare. Gaudeas in uita ꝓſenti cum iucunditate, poſtmodum in fine uitę tuę poteris humiliter adeo miſericordiam expoſcere, & indubitanter obtinebis. Et iſto modo diabolus iuxta poſſe conatur, ut ipſi perdant illum timorem cum q̃ ceperant. his igitur & alijs q̃pluribus aduerſantibus & occurrentibus eis agiliter retrocedũt, eo quod non ſunt in ſancto ꝓpoſito conſtantes neq; perſeuerantes. Et hoc accidit eis eo ꝙ radix amoris ꝓprij nõ eſt ab eis auulſa prout expedit. Ideo non perſeuerant, imo ualde ꝓſumunt ultra quam debeant de ſpe miſericordię meę, multum inordinate. non ſicut oportet, ſed uelut ignorantes atq; ꝓſumptuoſi ſperant in miſericordia mea, quam iugiter offendunt. Ego non offero miſericordiam hominibus ut ipſi cũ ea me ſemper offendant, ſed ut cum ea ipſi ſe tueri ualeant a malitia diaboli, & ab inordinata confuſione mentis. Ipſi uero frequentiſſime faciunt oppoſitũ, quia cũ brachio miſericordię meę grauiter offendunt. Et hoc eis accidit eo ꝙ mutationem primam uirtuoſe non exercuerunt: ſed cum timore ſolummodo pœnę. necnon & a ſpina multaꝝ anguſtiarum atq; tribulationum impulſi ſurrexere a miſeria mortalium offenſarum. Vnde ſe non aliter emendantes & exercentes non perueniunt ad amorem uirtutum, & ideo in perſeuerãtia defecerunt. Anima quippe ſtare nõ ualet immobilis, uidelicet in uno ſtatu. unde neceſſarium eſt ipſam procedere ſiue retrocedere, ueluti nauicula quę ducitur contra curſum fluuij decurrentis. Ita quod iſti non procedendo uirtuoſe relinquentes imperfectionem huiuſmodi timoris, nec ad amorem feſtinantes, oportet ꝙ omnino retrocedant.

Qualiter hęc anima multum amaricata fuit ex illorum cæcitate qui in flumine mergebantur.

Caput L.

TVnc hęc anima cum ingenti deſiderio anxia, ſuam & aliquorum attendens imperfectionem, afflictione magna cruciabatur in corde, uidendo pariter & audiendo tantam in homine cęcitatem: attendendo præcipue q̃d diuina bonitas obſtacula cuncta quæ poſſent impedire ſalutem eius, ab eo remouerat, & in quocunq; ſtatu perſiſtere uellet, inuenire gratiam dei poterat, qua mediante cuncta redundabant in bonum & ad exercitium, experimentum ac augmentum uirtutis. Et nihilominus his non obſtantibus ipſa plurimos aſpiciebat ex amore proprio, & inordinato affectu, uoluntarie tranſire per flumen. Et quia ſe non emendabant, uidebat eos in ignem aperte ꝓcipitari. Aliqui tamen erant ibi qui retrocedere feſtinabant ex cauſa quam audierat a dulciſſima bonitate dei, qui dignatus fuerat ita gratioſe manifeſtare ſeipſum ei. Erat igit̃ ex his amato corde. Firmauit inſuper oculũ intellectus in patrem ęternum, & ait: O amor ineffabilis & inęſtimabilis, cum grandi cęcitate creaturę tuę ſe decipiũt. Sed obſecro ſi bonitati tuę placet, quod apertius exponere mihi digneris illos tres gradus in corpore dilectiſſimi filij tui ſignificatos. Et q̃ modus eſt habendus ad exeundum ex toto de flumine, ac etiam qui ſunt illi qui ſcalam aſcendunt.

Quomodo tres gradus in ponte figurati, uidelicet, in filio dei, ſignificant tres potentias animæ.

Caput II.

DIuina uero bonitas oculo miſericordiæ ſuę reſpiciens illius animę deſiderium ita famelicum, ait: Amabilis atq; chariſſima filia, nunquam ego contemno, imo gratanter accepto ſancta deſideria, quare tibi declarare decreui, hęc quæ petiſti. Tibi declarari poſcis de figura trium graduum, & quod etiam tibi dicam qui modus teneri debet, ut exeuntes a flumine pontem aſcendere poſſitis. Et quamuis ego ſupra narrando tibi cęcitatem hominum, & unde procedebat eorum uitanda deceptio, & quomodo ueluti martyres dęmonum, in uita præſenti arram inferni guſtabant, poſtmodum uero percipiebant ęternã damnationem, in fructum operationum iniquarum. Illo tunc expreſſi tibi modum quem ipſi tenere debebant: nunc autem apertius oſtendam tuo deſiderio ſatisfaciendo. Tu noſti q̃d omnia mala fundata ſunt in amore proprio & inordinato, & inde trahunt originem, quia amor eſt uelut una obſcura nubes, quæ priuat hominem lumine rationis: quæ ratio continet in ſe lumen uerę fidei, nec unum amittitur abſq; reliquo. Animã ego creaui ad imaginẽ & ſimilitudinem meã, exhibendo ſibi memoriã, intellectũ & uoluntatẽ. Intellectus uero nobilior pars eſt animę. Intellectus ipſe mouetur ab affectu: intellectus uero nutrit affectũ. Manus aũt amoris, uidelicet affectus, implet memoriã beneficioꝝ a me gratioſe ſibi conceſſorum, ita ut iugiter in me delectetur. Quoꝝ affectuoſa memoria facit eum ſollicitum atq; gratum, & om̃ino uitare facit hominem eſſe negligentem & ingratum. Per hunc ergo modum una potentia contribuit alteri, & ita nutritur anima ſemper in uita gratiæ.

Quomodo ſi antedictæ tres animæ potẽtiæ non ſint unitæ, non poteſt haberi perſeuerantia, ſine qua nullus ad ſuum terminũ peruenire poterit. Caput lij.

TRium graduũ figurã in gñe tibi ſignificare dixi tres animæ potẽtias, quæ ſi multitudinaliter tres apparent eſſe ſcalæ. Nec aliquis aſcendere poteſt unam abſq; reliquis nolendo tranſire per pontẽ atq; doctrinam unigeniti filij mei. Nec anima poteſt habere perſeuerantiã, niſi tres has potentias unitas habuerit in ſe. De qua perſeuerantia tibi ſupra dixi, ꝙ abſq; illa nemo poterat ad ſuum terminũ peruenire. Duo nanq; termini ſunt, & uterq; perſeuerantiã exigit ui/delicet uirtus & uitiũ. Qui uult ad uitã at/tingere, perſeuerare debet in uirtute. Si quis uero uellet æternaliter igne cruciari, perſeuerare poteſt in uitio. Itaq; cum ſancta p/ſeuerãtia peruenitur ad me, qui ſum æterna uita. Et ecõuerſo cũ perſeuerantia peruenitur ad aquã mortuã cũ dæmone guſtãdã.

Expoſitio illius uerbi Ieſu Chriſti, Si quis ſitit, ueniat ad me & bibat. Caput liij.

VOS omnes eſtis a ueritate mea parti/culariter atq; gñaliter inuitati, cũ anxio deſiderio clamabat in tẽplo filius me/us, dicens: Si quis ſitit, ueniat ad me, & bi/bat, quia ſum fons aquæ uiuentis. Nõ em̃ dixit, Vadat ad patrẽ & bibat, ſed ait: Veniat ad me. Quare dixit ita? Qm̃ in me patre nulla poteſt eſſe ſiue cadere pœna, ſed in dilectiſſimo filio meo ſic. Vos uero dum eſtis in uita mortali uiatores peregrini, non poteſtis abſq; pœna tranſire, quia ter/ra propter inobedientiã Adæ ſpinas huma/no gñi germinauit, ut iam dictum eſt. Sed quare dixit, ueniat ad me & bibat? Quia ſectantes doctrinã eius & ueſtigia, ſiue per uiam cõmunis charitatis, uidelicet obſer/uando mandata eius actualiter, & cõſilia mentaliter uel ambulando p uiam pfectæ charitatis, uidelicet actualiter obſeruando mandata pariter & conſilia, quocunq; modo perueneritis ad ipſum, inuenietis abundã/tiſſime quid potare poſſitis, inuenientes a/quæ guſtantes fructũ p̃cioſi ſanguinis eius, ex unione naturæ diuinæ in humana na/tura unitæ. Cũ aũt eſtis in eo, reperitis uos & in me conſiſtere, qui mare ſum ualde pa/cificum, qm̃ ipſe mecum & ego ſecũ unum ſumus. Indubitanter igitur eſtis inuitati, ſicut dictum eſt, ad fontẽ aquæ uiuentis di/uinæ gratiæ. Sed uos oportet omnino per ipſum habere tranſitum, ueluti per ſalutiferum pontẽ ueſtrum, cum ſancta perſeuerã/tia, ita ꝙ occaſione ſpinæ cuiuſcunq; tribulationis, uel aduerſitatis ſiue proſperitatis, a ſancto propoſito nullo modo retroceda/tis unq̃, quouſq; perueniatis ad me, qui do fidelibus meis aquam uiuam, quam uobis abundantiſſime dare promitto, dulciſſimo uerbo filio meo glorioſo mediante. Sed quare dixit, Ego ſum fons aquæ uiuæ? Quoniã ipſe fuit & eſt ille fons qui me continebat, qui uiuam aquam exhibeo cunctis amicis meis. Sed ideo dixit, Veniat ad me & bi/bat, qm̃ in me nullo modo pœna cadere poteſt, & uos abſq; pœna nullatenus pertranſire poteſtis. Ideo uobis pontẽ ex ipſo con/ſtruxi, ut per eum ſolum ad me uenire poſſitis illæſi. Et ita dixit ipſa ueritas in euãgelio: Nemo uenit ad patrem niſi per me. Quod utiq; ueriſſimum eſt. Iam ergo uidiſti uiã per quam uos oportet ambulare, uos rum modo quẽ tenere debetis, uidelicet cum iugi perſeuerãtia. Nam alio modo bibere nõ poſſetis, nec ad aquam uiuam perueniretis, quia ſola perſeuerantia corona glorioſæ ui/ctoriæ coronabitur a me, q ſum om̃e bonũ.

Quem modum tenere debent homi/nes ut exire de pelago poſſint illæſi, & tranſire per pontem. Caput liiij.

IN præſenti reſumo narrandũ de tribus gradibus quos uos oportet aſcendere, ſi cupitis in fluuio non immergi, & ad aquã uiuam illæſi peruenire, ad quam ita dulci/ter inuitamini, & ut ego quotidie ſim in medio ueſtri. Quia tunc in itinere ueſtro ſum in medio quieſcendo, uidelicet per gratiam in animabus ueſtris. Oportet igitur hanc uiam ambulare cupientes, habere ſi/tim, quia ſolummodo ſitientes inuitantur, cum dicitur: Si quis ſitit, ueniat ad me & bibat. Qui uero minime ſitit, in itinere nõ perſeuerat, ſed ambulare deſiſtit, aut occa/ſione laboris, uel occaſione delectationis a/licuius. Et obmittit uas habere ſecum in quo poſſit haurire, nec eſt ei curæ ſocietatẽ habere, cum tamen ſolus ambulare nequeat. Et ideo retrocedit quando ſentit aliquarum anguſtiarum ſiue tribulationum aculeos, illas enim abhorret. Timet etiam quã do ſolus eſt. Si enim aſſociatus eſſet, procul/dubio nõ timeret. Inſup ſi tres illos gradus aſcẽdiſſet, uere ſecurus eſſet, qa ſociatus eẽt.

Opor

Oportet ergo uos habere ſitim & congregatos eſſe. Quare ueritas incarnata dixit: Vbi duo fuerint, uel tres uel etiam plures in nomine meo cõgregati &c. Sed ꝓpter quid dixit, Vbi fuerint duo uel tres? Quia duo minime ſunt abſq; tribus, neque tres abſq; duobus, neq; tres ſiue duo abſq; pluribus. Vnus eſt excluſus: quia nõ ſum in medio ſui, pro eo quod aliquem ſocium ſecum habere nolunt, ut in medio ſtare poſſet, & ideo reducitur ad nihilum. Nam ille qui conſiſtit in amore proprio ſui, ſolus eſt atque ſeparatus a gratia mea, priuatus etiã ſui proximi charitate. Cum igitur ex culpa ſua excluſus ſit à me, merito gratia mea priuatus redigitur in nihilum: quia ſolus ego ſum ille qui ſum. Igitur unus ille qui priuatus charitate fraterna, ſolus in amore ꝓprio conſiſtit, nõ eſt auctoritate mea computatus, neque mihi acceptus. Ait ergo: Vbi fuerint duo ſiue tres uel plures in nomine meo congregati, in medio eorũ ſum. dixi tibi quod duo non erant abſq; tribus, neque tres abſq; duobus, & ita uerũ eſt. Tu noſti quod præcepta legis in duobus tãtummodo pendent, ſine quibus nullũ aliud obſeruari poteſt, uidelicet ut homo ſuper omnia deũ ex toto corde diligat, & ꝓximũ tanquam ſeipſum. Hic omnino cõſiſtit omniũ mandatorum diuinę legis principiũ, medium atq; finis. Ita duo non poſſunt in nomine meo cõgregari ſine tribus, uidelicet abſq; trium animę potẽtiarum aggregatiõe, quę ſunt memoria, intellectus & uolũtas. uidelicet ut memoria iugiter in ſe retineat abundantiam beneficiorum meorũ, & inæſtimabilẽ bonitatẽ meam in ſe. Intellectus uero diligẽter attẽdat amorem ineffabilẽ, quẽ humano generi porto atq; demonſtraui, mediãte dilectiſſimo filio meo, quem in obiectũ intellectus oculo collocaui, ut in eo conſideret ignem diuinæ charitatis. Volũtas etiã inſimul aggreget, ut me diligat & affectuoſo deſiderio peroptet, qui ſum omne bonũ. & omnium finis optabilis. His ergo tribus animæ potentijs inſimul aggregatis, ego ſum per gratiam in medio. Et quia tũc homo ſe repletũ inuenit uera charitate mea, pariter & proximi ſui, ſubito ſocietatẽ inuenit uerarum uirtutũ. Tunc ad ſitiendũ appetitus animæ ſe diſponit, ſitiendo uidelicet uirtutes ueras, & honorem meum atque ſalutem animarum, extincta ſiti quorũcunq; corporalium atq; temporaliũ. Et ita primũ gradum aſcendens ualde ſecure graditur abſq; timore quocunque ſeruili. Poſtquam affectum ſuũ expoliauit amore proprio ſupra ſemetipſum aſcẽdit & ſuper uniuerſa tranſitoria, mundi res & diuitias amando atq; poſſidendo ſi ſibi retinere placet iuxta beneplacitũ uolũtatis meæ, non abſq; me, uidelicet cum ſancto timore pariter & amore uirtutũ. Tũc uero ſe reperit aſcẽdiſſe gradũ ſecũdũ, uidelicet ad lumen intellectus, quo diligẽtiſſime ſpeculatur & attendit amorẽ exceſſiuum atq; cordialem quẽ uobis apertiſſime demonſtraui dilectiſſimo filio meo Ieſu Chriſto mediante. In hoc autem gradu ſecundo quietẽ atq; pacem inuenit eo, quod memoria nõ eſt uacua, ſed plena charitate mea. Tu noſti quod uas uacuum quando percutitur ab aliquo reſonat. Simili modo quando memoria cũ lumine intellectus repletur amore uero, licet exagitetur à tribulationibus undecunque peruenientibus, non reſonat per impatientiã, uel ſi delicijs uitæ præſentis alliciatur inordinato gaudio nullo modo diſſoluitur, quoniam anima me per gratiam habet, qui ſum eſſe bonum, & eam feliciſſime repleui. Poſtquam aũt aſcendit hos gradus in congregatione ſancta ſe reperit: quia ſi ratio poſſideat hos tres gradus trium potentiarum animæ cõgregate ſunt in nomine meo. Cõgregatis illis duobus, qui ſunt amor mei & proximi, & congregata memoria ut me retineat, & intellectu ut uideat, & uoluntate ut amet, aĩa ſe reppit optime ſociatam: quia ſum ubiq; ſecum, exhibẽdo ſibi fortitudinem atq; ſecuritatẽ. Et ita reperit ſocietatẽ uirtutũ: & iſto modo ſecuriſſime ꝓcedit quia ſum in medio tũc illarum. Poſt hæc illico mouetur anxio deſiderio ſitiendo uiam ueritatis, per quam inuenit inuentis aquæ fontẽ abundantiſſimũ. Propter huiuſmodi ſitim quam habet honoris mei, & ſalutis animæ ſuæ & proximi ſui, uiam inuenire & perambulare deſiderat, quia ſine uia peruenire nequiret. Ideo ſolicite uadit, & ambulando ſecũ affert uas cordis uacuũ omni affectu & amore quolibet inordinato uitæ præſentis. Et illico quia uacuũ eſt impletur, quia nõ eſt dare uacuum. Vnde ſi quid aliqua re materiali uacuum eſt, impletur aere. Simili modo cor eſt unum uas quod nullo modo uacuum eſſe poteſt: ſed extractis inde

rebus

rebus tranſitorijs per amorem inordinatũ illico repletur aere, uidelicet amore cæleſtiũ atq; diuino, cum quo peruenit ad aquam gratiæ. Poſtq̃ autẽ attigerit per ianuã Ieſu Chriſti crucifixi, pertranſit in me mare pacificum, ubi reperit aquam uiuam, qua fugitur habundantiſſime ſitiẽdo potatur.

Repetitio ſummatim aliq̃rũ iã dictorũ.

Caput lv.

NVnc aperte tibi mõſtraui modũ quẽ generaliter oĩs homo tenere debet ad exeundum de pelago, ne ſuffocetur in eo, unde poſtea ꝑueniat ad æterna ſupplicia. Oſtendi quoq; tibi tres gradus in generali, qui ſunt tres animæ potentiæ, quorũ homo non ualet unum aſcẽdere ſine reliquis. Itẽ uerbum incarnatæ ueritatis explanaui, cũ ait ubi fuerint duo ſiue tres cõgregati &c. qualiter iſta congregatio eſt animæ trium potentiarũ atq; trium graduũ prædictorũ, una cũ cõcordia duorũ pricipalũ ꝑceptorũ legis, uidelicet dilectionis dei atq; proximi. Poſtq̃ uero homo huiuſmodi ſcalam aſcenderit, in nomine meo facta congregatione salubri, prout iam ſupra dixi, ſubito ſitit aquam uiuã, unde ſolicite tranſit per pontem, uidelicet uiam atq; doctrinam incarnatæ ueritatis, id eſt Ieſu Chr̃i filij mei, de quo feci põtem humano generi. Tũc ille ſit ſecuriſſime curritis poſt uocem eius uos inuitantis, cum in templo clamabat: Si quis ſitit, ueniat ad me, & bibat quia ſum fons aquæ uiuæ. Patefeci tibi quid ipſe dicere uolebat, atq; ſicut intelligi debet, ut apertius agnoſcẽtes abundantiã excellẽtiſſimæ charitatis meæ, & confuſibilem cæcitatẽ illorũ qui uidentur auiditate magna currẽtes ambulare per uiam dæmonum, eos ad aquam mortuam atq; mortiferam inuitantium. Nũc audiſti & ordinate uidiſti declarationes eorum de quibus a me petiſti, uidelicet de modo tenendo, ne quis in flumine ſubmergat, hoc eſt aſcendendo per pontẽ per ſupradictos gradus, ut ſupra ſerioſe dictum eſt. Et iſte modus eſt ille quem omnes in q̃ðcunq; ſtatu fueritis in uita ueſtra tenere debetis. Vnde nemo ſe poteſt excuſare dicens: Iſta facere nequeo, quia ſtatus in quo ſum omnino mihi cõtradicit, ſiue propter uxorem, ſiue propter filios, aut huius mũdi proſpera uel aduerſa. nemo legitimam inuenire poteſt excuſationem, quia iam tibi dixi quod in omni ſtatu quicunq; ſeruat bonam in ſe uoluntatem, ualde mihi placet, & acceptus eſt in conſpectu meo. Quoniã omnia facta ſunt à me, qui ſum æterna bonitas: nec; ſunt uobis à me cõceſſa ut inde mortem incurratis, imo potius ut uitã uobis inueniatis. Quod enim à uobis exigo leuiſſimum eſt. Nihil enim eſt agilius neq; tantæ dulcedinis atque conſolationis ut eſt amor: & ego ſolum a uobis amorem exigo, uidelicet ut me pariter & proximum affectuoſe diligatis. Hoc itaq; fieri poteſt omni tempore, in omni loco, & in quocunque ſtatu quiſq; fuerit, etiam amando quæcũque poſſidet atq; tenere uoluerit ad laudẽ & gloriam nominis mei, uoluntate ſancta & ordinata. Recordare me tibi dixiſſe q̃d illi qui ſine lumine uadunt amorẽ propriũ induentes, iſta creata poſſidendo, ſine me, ſe damnabiliter eſſe fundatos inueniunt, & ſibimetipſis importabiles effecti cũ multo labore in uita præſenti pertranſeunt. Et niſi ſe corrigant, ut iam dictum eſt, ad æterna ſupplicia deducuntur. aperte nunc expoſui tibi generaliter qui modus à quilibet homine tenendus eſt.

Quomodo deus oſtẽdit huic animæ ꝙ tres gradus pontis in particulari ſignãtur per tres animæ ſtatus.

Caput lvi.

QVia ſupradixi qualiter ambulare debent illi qui morãtur in charitate cõmuni, uidelicet obſeruantes actualiter præcepta, conſilia uero mentaliter, nunc pãdere tibi propoſui de his qui ſcalas aſcendere ceperunt & ambulare deſiderant uiam ueræ perfectionis, uidelicet actualiter obſeruando præcepta pariter & omnia conſilia. Inſup aperiã in particulari tres gradus atque ſtatus animæ, cum tribus illis gradibus de quibus in genere tibi dixi, ꝑ tribus animæ potentijs, intelligendis, quorum unus eſt imperfectus, alter eſt perfectus, alius uero ꝑfectiſſimus. Vnus eſt mihi ſeruus mercenarius, alius eſt mihi ſeruus fidelis, alius eſt mihi filius, quia me diligit in ueritate ſine reſpectu ſui. Iſti ſunt tres animæ ſtatus, qui poſſunt in quam pluribus eſſe etiam in eadem perſona. In eadem perſona poſſunt eſſe quando cum perfecta ſolicitudine currit per uiam ſuum exercendo tempus, ita quod à ſeruili ſtatu perueniat ad liberalem, & a liberali ad filialẽ. Sup temetipſam igitᷣ exurgẽs aperi oculũ intellectus, & attende

peregrinos atque uiatores iſtos, quomodo
trauſeunt aliqui cum imperfectione, aliqui
uero cum perfectioue, ſeruantes in uita ſua
præcepta, quidam alij perfectiſſime ſeruā/
de præcepta pariter & cōſilia. Tunc enim,
aperte cognoſces unde ꝓcedit imperfectio
& unde perfectio, & quātam fraudem ani/
ma recipit iu ſemetipſa, quia radix amoris
proprij non eſt adhuc euulſa. Neceſſarium
eſt enim in quocunq; ſtatu quem tenuerit
homo ut occidat in ſe penitus huuc amo/
rem proprium ita peſtiferum.

Quomodo hæc anima deuota reſpiciens
in diuino ſpeculo creaturas, uidebat uarijs
ambulare modis.

Caput lvij.

TVnc hæc anima ſucceuſo deſiderio
multum anxia ſe ſpeculans in dulciſſi
mo ſpeculo diuino creaturas uarijs uijs at/
que modis ambulare uidebat, atq; diuerſis
reſpectibus, ut ad ipſarū finē peruenire uale
rent. Quoſdam aſpiciebat incipientes aſcē
dere quodam timore ſeruili eos impugnan
te, uidelicet pœuam propriam abhorren/
tes atq; formidantes. Multos etiam uide/
bat uocationem primam exercētes uirtuo
ſe unde perueniebant ad perfectionē. Pau
ciſſimos uero conſiderabat ad maximam
uenire perfectionem.

Quod timor ſeruilis ſine dilectioue uirtu
tum non ſufficit uitā æternā impēdere. Et
quod lex antiqua timoris, & noua lex amo
ris iuſimul ſunt unitæ.

Capi. lviij.

TVnc æterna dei bonitas uoleus huius
animæ deſiderio ſatiſfacere dixit; At
tende diligeuter iſtos qui cum ſeruili timo
re dereliquerunt mortalium peccatorum
abomiuationes, uiſi ſurgaut atque proce/
daut cum amore uirtutum, iſte ſeruilis ti/
mor ad uitam æternam exhibendam nullo
modo ſufficit. Amor uero cum ſancto ti/
more beue ſufficiens eſt. Lex enim fun/
datur in amore pariter & in ſaucto timo/
re. Lex euim timoris erat antiqua lex
quam exhibui Moyſi. Hæc in timore ſolū
modo fuudata fuit, eo quod ilico commiſſa
culpa punitio ſequebatur. Lex uero noua
per uuigenitum meum uerbum incarnatū
exhibita in amore fundatur. Tamen attē
de quia per huiuſmodi nouam legem mini
me ſoluitur, uel irritatur antiqua, ſed im/
plet. Ita dixit ipſa ueritas incaruata, qa nō
uenerat in mūdū ſoluere legē, ſed adimple
re. Vniuit ergo legē amoris cū lege timo/
ris. Abſtulit anti q̄ legi pœuæ timoris im/
ꝑfectionē, ſolummodo remanente timore
ſancto, uidelicet a peccatis & offenſioni/
bus abſtinēdo, nō ex cōſideratiōe pœnæ q̄
ſequebaẗ: imo ſolū amore mei ne ſim offen
ſus, q ſum æterna bonitas. Itaq; uetus lex
impꝑfecta habuit a noua lege pꝑfectionem
amoris, ex q̄ uenit unigenitus fili' meus,
q uenit uelut igneus curr' igneæ meæ cha
ritatis uniuerſum orbē accendere. Igiẗ ex
abūdātia diuinæ miſericordiæ ſuus ablata
ſiue dilata pœna culparū, q̄ frequētiſſime ꝑ
petranẗ, qa uidelicet nō indilate puniunẗ
ipſofacto q̄ cōmittunẗ, ut in antiq̄ lege Mo
yſi fuerat ordinatū. Nō expedit ergo uobis
habere timorē huiuſmodi ſeruilē. Neq; ta
mē omittiẗ quin iuſte culpa puniatur, qa
reſeruatur in futura uita puniēda, cū aīa ſe
pata fuerit à corpore, niſi qs iuꝑſenti ſatis
faciat cū ſaucta cōfeſſione, cōtritiōe cordis,
atq; debita ſatisfactiōe. Dū homo uiuit ha
bet abūdātiſſime nūc tēpus, ipſo uero mor
tuo erit ei tēpus iuſtitiæ. Quilibet ergo uir
tuoſe debet ab iſto timore ſeruili cōſurge/
re, & ad amorē attigere, cū ſancto timore
mei. Alias abſq; remedio ꝑcipitareẗ in flu/
mē aduenientib' undis aduerſitatū ſiue ſpi/
nis tēporaliū conſolationū, quæ recte ſpinę
uocari debent, eo ꝙ animā eius excruciādo
pungāt, q poſſidet eas & amat inordinate.

Qualiter exiſtens in gradu timoris pri/
mo peruenire poteſt ad gradū amoris qui
ſecundus eſt.

Caput lviiij.

TIbi iam dixi quod nemo poterat exire
de flumine procelloſo, & ambulare per
pontem, niſi tres illos gradus aſcendat: &
ita uerum eſt. quot aliqui aſcendunt imper
fecte, aliqui perfecte, quidam uero perfe/
cte, quidam uero perfectiſſime. Iſti qui mo
uentur à timore ſeruili aſcenderunt quidē
& aggregati ſunt imperfecte. Nam anima
conſiderando pœnam quæ ſequitur poſt
culpam, aggregat in ſe memoriā, ut ab ea re
miniſcentiam uitiorum extrahat. Et in/
tellectum, ut uideat pœuam ex culpa ſua
debitam, & ideo uoluntas mouetur ad
odium aduerſus eam. Et quamuis iſte ſit
primus atque communis aſcenſus & con/
gregatio, tameu oportet exercere uirtuoſe
cum lumine intellectus & illuminata pu
pilla ſanctiſſimæ fidei, couſiderando non
ſolummodo pœuam ſuam:

imo

imo fructum uirtutũ & amorem affectuoſum quem ad homines habeo, ut cum amore filiali procedant, & aſcendant pedibus affectus animę, timorem ſeruilem exuendo. Si faciũt iſta, mihi ſerui fideles efficientur, & non infideles, mihi ſeruientes ex amore ſyncero, & non ex timore ſeruili. Si uero cũ odio ſancto conabuntur euellere amorem proprium ab anima radicitus, ſi fuerint uirtuoſi, prudentes, cõſtantes & perſeuerãtes, uere poterunt illuc attingere. Plurimi uero ſunt quorum aſſenſus atq; principium eſt cum tanta & tali negligentia, tœpore mentis & ignorantia, quod ilico deficiunt. Quilibet uentus quantumcunq; paruus ad uelum irę compellit, & eos ab incepta uia retrocedere facit: tq̃m imperfecte primũ gradũ aſcẽderunt Ieſu Chriſti crucifixi. Et ideo non attingunt ad gradum ſecundũ, uidelicet ad cor.

De imperfectione ſeruientium deo ſiue diligentiũ ex utilitate ſiue cõſolatione propria.

Caput lx.

ALiqui uero ſunt effecti ſerui fideles, quia uidelicet mihi fideliſſime ſeruiunt abſq; timore ſeruili, nõ ſeruientes timore pœnæ, ſed amore iuſtitię. Amor iſte quando reſpectu ꝓprię cõſolationis uel utilitatis oriretur, eſſet imperfectus. Vis aperte cognoſcere quod amor huiuſmodi pſonarum eſt imperfectus? Quando priuatę ſunt ipſarum conſolatione quã in me reperiebant, amor ille minime pſeuerat, imo tœpeſcit, & aliquando deficit. Ex hoc etiã imperfecto amore ꝓximum ſuum diligit. Erga me tœpeſcit amor ille, quando uolẽs aliquando ſeruum meũ in uirtutibus exercere, ꝓpter utilitatem ipſius, ut ab imperfectione reſurgat ego ſubtraho conſolationẽ quam habere ſolebat in me, permittens ei moleſtias atq; diuerſa bella, prout expedire cognoſco, & eſt de uoluntate mea. Et hoc ita permitto, ut ad ſui notitiã ueniat & aperte ſe recognoſcat omnino nihil a ſemetipſo poſſe, ac ut in tempore tẽpeſtatis atq; bellorum huiuſmodi recurſum habeat ad me, cum humilitate me quęrens, atq; recognoſcens me eſſe benefactorem & adiutorem eius. Et ad hoc ego tribuo ſiue retraho cõſolationem, ſed non gratiam meã. Tales autẽ iſto tempore tœpeſcunt in amore retrocedentes cum inpatientia mentis. Quandoq; multis modis exercitia ſancta quæ ſolebant agere dimittunt, etiam aliquando ſub colore uirtutis, in corde ſuo dicentes: *Hæc* operatio tibi nullius eſt ualoris, ex quo nullam inde recipis utilitatem ſiue conſolationem in mente tua. Quicunq; dicit ita, facit uelut imperfectus, quia pannum amoris proprij ſpiritua lis a pupilla oculi ſanctiſſimę fidei nõ amouit adhuc, quia ſi pannũ illum amouiſſet aperte uideret quod hæc omnia procedunt a me, imo neq; folium arboris abſq; ꝓuidentia mea cadit. Et omnia quęcunq; concedo ſiue permitto ſeruis & amicis meis, do propter eorum ſanctificationem, ut uidelicet habeant illum finem ad quem eos creaui. Hoc enim aperte debent intelligendo cognoſcere, quod opto bonũ atq; ſalutem ipſorum in ſanguine dilectiſſimi filij mei, ubi loti ſunt ab omnibus iniquitatibus eorum. In quo ſanguine manifeſte cognoſcere poſſunt ueritatẽ meam. Nam ut haberent uitam ęternam, eos ad imaginẽ meam ualde gratioſe creaui, poſtmodum aũt ipſos filios adoptiuos ad gratiam in ſanguine filij mei unigeniti recreaui. Sed quoniam ipſi ſunt imperfecti, ſeruiunt ex utilitate propria, & in charitate ꝓximi tœpeſiunt. Primi retrocedũt atq; deficiunt ex timore uolentes effugere pœnam. Iſti uero ſecundi tœpeſiunt in amore proximi, ſubtrahentes utilitatem quam ei facere ſolebant, ſi ſe priuatos uiderint utilitate ſiue conſolatione quam recipere ſolebant. Et hoc eis accidit, quoniam amor eorum non erat uerus, neq; purus, ſed imperfectus. Nam cũ imperfectione qua me diligũt, etiam amant proximum, uidelicet ex utilitate propria. Et niſi recognoſcant imperfectionem propriam, cum auiditate perfectionis, impoſſibile uidetur quod ipſi non retrocedant. Igitur expedit omnino uolentibus habere uitam ęternam, ut abſq; utilitatis proprię reſpectu diligant. Non ergo ſufficit uitare peccatũ formidine pœnę, uel amplecti uirtutes intuitu proprię utilitatis ad uitam ęternam acquirendam, ſed expedit uitare peccata, quia mihi diſplicent: & amare uirtutes, intuitu & amore mei. Verum eſt quod quaſi generalis eſt iſta prima uocatio peccatorum ad pœnitentiam, eo quod anima prius eſt imperfecta quam pfecta. Et ab imperfectione procedere debet ad perfectionem, uel in uita dum ei tempus adeſt, uidelicet uirtuoſe uiuendo corde ſyncero atq; liberali diligendo me ſine reſpectu ſuę utilitatis, uel in morte ſaltem agnoſcendo ſuam imperfectionem cum propoſito, quod ſi ſuperuixerit, mihi ſeruiet abſq; ſui reſpectu. Hac imperfecta dilectione amabat Petrus Ieſum unigenitum meum, ualde ſyncere ſentiendo dulcedinem conuerſationis ipſius. Sed adueniente tẽpore tribulationis, omnino defecit, & non ſolummodo tunc uitam pro ipſo, ut aſſeruit nõ expoſuit, uerumetiam ad tm̃ inconueniens deductus eſt quod ex formidine pœnæ tũc eum etiam iuramento negauit, aſſerens eum nulla tenus agnouiſſe. Anima quę ſcalas iſtas aſcendit ſolummodo cum timore ſeruili, & amore

mercenario, proculdubio deducitur ad incon uenientia multa: debet ergo ſurgere ab his im perfectionibus ſuis, & tanq̃ uerus filius ſeruire mihi fideliter abſq; reſpectu ſui. Ego uero re munerator omnium exercitiorum quæ fiunt ex amore mei, retribuo unicuiq; iuſte ſecundum gradum ac exercitium ſuum. Et ſi tales exerci tium orationis & aliorum bonorum operum uir tuoſe proſequantur, iugiter augmentando uir tutes in ſe, peruenient ad filialem amorem & ego diligam eos amore paterno: quoniam ego dili gentes me diligo illo amore quo diligor ab eis: ui delicet ſi diligor ab aliquo ſicut ſeruus domi num ſuum diligit, & ego tanq̃ dñs ei retribuo prout iuſte promeruit: ſed meipſum tali non manifeſto, quia ſecreta ſoli amico fideli pan duntur, qui factus eſt ex amore cordiali unũ cum amico ſuo. Quanq̃ iſte ſeruus amorem & uirtutem ſuam erga dominum ſuum augmen tare poteſt, ita quod amicus efficietur ualde p cipuus: ita cõtingit huiuſmodi ſeruis meis. Dũ enim in amore mercenario cõmorantur, ego meipſum eis non manifeſto: ſi uero cum diſpli centia imperfectionis eorum & amore uirtutum cum odio ſancto radicem amoris proprij ſpi ritualis peruerſi atq; ueneni nati realiter euulſe rint ab animo & attendendo ſuper conſtan tiæ fidem ſibimet iuſtitiã egerint, ita q̃ motus in corde ſeruilis timoris & amoris mercenarij ſine correctione non tranſeant, & illos cũ lu mine ſanctiſſimæ fidei puniãt, ita faciendo mi hi ualde placebũt, & exinde peruenient ad amo rem amici. Et ita manifeſtabo me ipſis eis, p ut ueritas incarnata dixit: Qui diligit me dilige tur a patre meo, & ego diligam eũ, & ei ma nifeſtabo meipſum & faciemus manſionem in ſimul. hęc eſt conditio amicorum qui ſe inuicem in ueritate diligunt, quia ſunt duo corpora, ſed anima una per affectum amoris atq; ſynceræ dilectionis. Nã amor unit atq; ſe transformat in creaturã ſiue rẽ quę diligitur. Sicſt igit̃ una tñ anima duobus amicis, nullũ in uno poteſt eſſe ſecretũ quod alterum aliquo modo lateat. Et ideo dixit ueritas incarnata: Veniemus ad eũ, & manſionẽ apud eũ faciemus: & ita uerum eſt.

Quomodo deus manifeſtat ſeipſum animæ diligenti eum. Et quare Chriſtus nõ dixit ma nifeſtabo patrem, ſed meipſum.

Caput lxi.

SCias tu qualiter in anima q̃ me diligit in veri tate manifeſto meipſum, quãdo uirtuoſe do ctrinã incarnati uerbi dilectiſſimi filij mei ſe quitur. Multis modis utiq; uirtutẽ meam ani mę patefacio, prout eius deſiderium exquirit. Præ cipue tamen tres in ea manifeſtationes facio. Prima quidem eſt q̃ ei patefacio meæ ſynceriſ ſimę charitatis affectũ, unigenito filio meo di lectiſſimo mediante: q charitatis affectus apertiſ ſime manifeſtatur in pretioſo ſanguine ſuo, q fuit effuſus in cruce cum ineſtimabili charita tis ardore. Iſta quippe charitas duplici modo manifeſtatur. Vnus eſt generalis & omnibus communis, uidelicet eis qui morantur in cha ritate communi. Eis itaq; manifeſtatur atten dendo & probando charitatem meam in mul tis & uarijs gratijs quas a me recipiunt. Alius modus eſt particularis, illis tantummodo qui ſunt iam effecti amici ultra manifeſtationẽ an tedictæ cõmunis charitatis quam agnoſcunt, guſtant & experiuntur per ſenſum in anima bus eorum. Secunda manifeſtatio charitatis eſt etiam in eiſdem quibus me patefacio per guſtũ & affectum amoris: non q̃ in me ſit acceptio perſonarum, imo ſancta deſideria libenter ac cepto, ſed in anima meipſum manifeſto in ea p fectione cum qua me quęrit. Nam aliquando manifeſto me ſibi præbendo ſpiritum prophetiæ, monſtrando ſibi futura diuerſis atq; uarijs mo dis prout ego nouero uel animę propriæ uel crea turis alijs expedire. Tertia uero manifeſtatio fit aliquando formando præſentiam incarna tę ueritatis, uidelicet unigeniti filij mei multis modis in anima prout eius deſiderium appe tit. Nam aliquando me quærit in oratione uo lens agnoſcere potentiam meam: & ego ſibi ſa tiſfacio, ita q̃ uirtutẽ meam in ſe guſtat & ex peritur. Aliquando me quęrit in ſapientia fi lij mei: & ego ſibi ſatiſfacio, illũ ponendo per obiectũ celſo intellectus eius. Quãdoq; me q̃ rit in clementia ſpiritusſancti: tũc uero bonitas mea facit eã guſtare ignẽ ardentiſſimę charita tis diuinę, ubi cõcipit uirtutes uarias atq; rea les in charitate puriſſima proximi ſui fundatas.

Quare Chriſtus non dixit ego manifeſtabo patrem, ſed dixit me ipſum.

Caput lxij.

VIdes igitur unigenitum dilectiſſimum fi lium meũ ueritatem dixiſſe cum ait: Si quis me dilexerit, erit unum mecũ: quia do ctrinam eius in ueritate ſectantes, eſtis uniti ſe cũ ex amoris affectu, & ita per cõſequens eſtis etiam uniti mecum: nam unum ſumus ego & ipſe. Et ita manifeſtabo me uobis, quia ſumus unum: unde manifeſtando ſe, me quoq; mani feſtabit, & econuerſo. Sed quare non ait: ego manifeſtabo patrem meum uobis. Ita quidem ait in euangelio triplici reſpectu. Vnus quidẽ eſt, quia propalare uoluit q̃ inter me & ipſum nulla ſeparatio eſſe poteſt. Vnde beato Philip po dicenti: oſtende nobis patrem, & ſufficit nobis, ait. Qui me uidet eſſe patrẽ uidet & ecõ uerſo. Hoc ita dixit, quoniam eſt unum mecum: & id

id quod habet indubitâter habet a me, nõ ego ab ipſo. Ideo dixit Iudæis: doctrina mea non eſt mea, ſed eſt patris mei qui me miſit: quia filius ipſe genitus eſt a me, non ego ab ipſo, ſed unum mecum eſt & ego ſecum. Idcirco nõ ait manifeſtabo patrem, imo dixit ego manifeſtabo me, quia uidelicet unum ſum cum patre. Secundus uero reſpectus eſt, quia manifeſtando ſe uobis, non aliud oſtendebat quam id quod a me patre ſuo receperat, quaſi dicens: Pater manifeſtauit aperte ſe mihi, quia ſecum unum ſum: & ego manifeſtabo me pariter & ipſum uobis, mediante me ipſo. Tertius quoq; reſpectus eſt, q̃m ego ſum inuiſibilis, & a uobis uiſibilibus uideri non ualeo, niſi poſtq̃ a corpore ſeparati fueritis. Tũc uidere me poteritis facie ad faciem, atq; uerbũ, id eſt filiũ meum unigenitum intellectualiter, uſq; ad tempus ueſtræ reſurrectionis, cũ humanitas ueſtra conformabit atq; delectabitur in humanitate ipſius uerbi, ſicut iam tibi dixi. Non ergo me nunc uidere poteſtis in eſſentia mea. Quare uelaui diuinam naturã uelamine ueſtrę mortalis humanitatis, ut illam uidere poſſetis: exhibẽdo uobis uerbum, uidelicet filium meũ ita uelatũ, cum, q̃ me uobis ipſe manifeſtat. Ergo non ait: ego manifeſtabo me uobis. Quaſi dicat: Vt accepi a patre meo manifeſtabo me uobis. Itaq; uides ꝙ in iſta manifeſtatiõe manifeſtãdo ſe, me q̃q; manifeſtat. Inſup audiſti q̃re nõ ait, ego manifeſtabo patrẽ uobis; uidelicet quia nullo modo poteſtis in corpore mortali meã eſſentiã intueri, ſicut dictũ eſt, & q̃m ipſe mecũ eſt unum.

Qualiter anima poſt aſcenſum primi gradus ipſius pontis ſtudet aſcendere ad ſecundũ.

Caput lxiij.

NVnc aperte cõprehendere potuiſti excellentiam illius qui iam ad amorẽ amici ꝑuenit. Iſte iam aſcendit pedes affectus & ad cordis occulta peruenit, uidelicet ad gradũ ſecundum triũ graduum q̃ figurati ſunt in corpore filij mei. Dixi prius illos eſſe figuratos in tribus animę potentijs, nunc uero pono ſignificare tres animę ſtatus. Sed anteq̃ ad tertium gradũ explanandũ accedam, uolo monſtrare qualiter attigit ut amicus efficeretur; & cũ fuerit amicus effectus, effectus eſt filius, uidelicet ad amorẽ filialẽ attingendo. Et quid agit amicus effectus, & quomodo cognoſcitur aperte quod amicus ſit effectus. Primo tibi dicã quõ peruenit ut eſſet amicus. Ipſe nanq; prius imꝑfectus erat in timore ſeruili conſiſtens. Exercendo uero ſe uirtuoſe cũ perſeuerantia ſancta, ꝑuenit ad amorẽ quendam iuę delectationis ſiue ꝓprię utilitatis q̃ in me reperit. Hęc eſt uia p̃ q̃ ille tranſit q̃ peruenire deſiderat ad amorẽ ꝑfectum, uidelicet amici atq; filialem. Nõ et iſ amorẽ filialẽ eſſe ꝑfectum: nã in amore filiali recipit hæreditatẽ a me ſummo & ęterno patre. Et q̃m amor filij non eſt abſq; dilectione amici, tibi dixi, ꝙ ex amico factus eſt filius. Sed quẽ habuit in ſe modũ, ut illuc attingeret. Dico tibi. Oĩs uirtus & oĩs ꝑfectio ꝓcedit ex charitate; charitas aũt ab humilitate nutrit̃ & humilitas a notitia & odio ſancto ſui, uidelicet ꝓprię ſenſualitatis. Huc attingentem oportet omnino ꝑſeueranter in cella notitię ſui cõmorari. In q̃ sui notitia cognoſcet in ſanguine dilectiſſimi filij mei miſericordiã meã attrahẽdo cũ affectu ſuo diuinã charitatẽ meã ad ſe, iugit̃ extirpando q̃libet uoluntatẽ ꝓpriam & peruerſam, ſpiritualẽ atq; tẽpalem a corde ſuo. Et habitare cũ humilitate ſtudeat in domo notitię ſui, ꝓut egit apoſtolus Petr. q̃ poſtq̃ Ieſum filiũ meum abnegauerat latitando fleuit amare: licet illo tẽpe planctus eius erat impfectus, & q̃tidie fuit imperfectus uſq; ad pẽtecoſten. Poſtq̃ eñ unigenit⁹ filius meus ad me rediit ſecundũ humanitatẽ aſſumptã, apoſtoli cũ alijs amicis meis in domo ſe clauſerunt, aduentũ ſancti ſpirit⁹ expectantes, iuxta ꝓmiſſa ueritatis incarnatę. Clauſi q̃dẽ erant ex timore, q̃a donec aĩa ad amorẽ uerũ attingat, q̃tidie timet. Illi uero perſeuerantes in humili & cõtinua oratione, poſtmodũ abundantiã habuerunt ſpũs ſancti. Vñ timore q̃cunq; ſublato, publice ꝑdicauerũt ꝑfecte ſequentes ueſtigia Ieſu Chriſti crucifixi. Similiter aĩa q̃ ꝑuenire deſiderat ad ꝑfectionẽ ex q̃ poſt culpã ab iniq̃tate ſua ſurrexit, illa recognita formidine pœnę cũ amare corde deplorat. Poſtea uero cõſurgit attẽdendo miſericordiã meã. Sed ut illã attingere faciã ad ꝑfectionẽ, interpolatim ab ea me ſubtraho, nõ ꝑ gratiam, ſed ꝑ ſenſum: q̃a me nõ ſentit in ſe. Hoc ueritas incarnata patefecit uobis, q̃ñ diſcipulis ait: Ego ibo, & ad uos iterũ ueniã. Oĩa q̃ dicebat illis in particulari, etiã ab oĩbus ꝑñtibus atq; futuris intelligi debẽt. Dixit igit̃: ego ibo, & ad uos iterũ ueniã: & ita fuit. Quia ſpũ ſctõ ſuper diſcipulos ueniẽte, ipſe q̃q; uenit. Iã eñ ego dixi ſupra, q̃a ſpũs paraclit⁹ nõ uenit ſolus, imo uenit cũ potẽtia mea, & cũ ſapiẽtia dilectiſſimi filij mei, q̃ mecũ ẽ unũ, & cũ clemẽtia ſpũs ſcti a me ꝓcedẽtis & ab ipſo filio meo. Simili modo dico tibi, ꝙ ut aĩa ſurgat ab imperfectione ſua me ſubtraho, q̃a nõ habet neq; ſentit in ſe priſtinã cõſolationẽ. Q̃ñ iacebat in culpa peccati mortalis, ipſa diſceſſit a me: tunc ego gratiam ſubtraxi ab ea ꝓpter eius culpã, q̃a ſancti deſiderij clauſerat ianuam, unde ſole gratiæ priuata fuit: nõ ex defectu ſolis, ſed ex defectu peccatoris, qui ianuam deſiderij contra ſolem clauſerat. Recognoſcendo uero ſemetipſum, atque tenebras ſuas, aperiendo feneſtram,

euomendo putredinem peccatorum in ſancta & humili confeſſione, tunc ad animam indilate cum gratia redeo. Sed aliquando ab ea me ſubtraho, non per gratiam: ſed ſolummodo per ſenſum, ut iam dixi. Hoc aũt ita facio, ut humilietur, & ut exercitium ſanctum aſſumat in ueritate querendo me, & ut probetur in lumine fidei, & perueniat ad prudentiam. Tunc uero ſi diligit abſq; reſpectu ſui, & cũ fide uiua, & cum odio ſancto ſui, lætatur & exultat in tempore laborum, ſe reputans indignã habere pacem atq; mentis quietem. Et hęc eſt ſecunda res ex tribus, de quibus tibi dixi, uidelicet oſtendere qualiter ad perfectionem attingat, & quid ait poſtq̃ attigerit. Hoc eſt enĩ ꝙ ait: quia q̃uis anima ſentiat ꝙ ab ea me ſubtraxerim, non tamen ullo modo retrocedit: imo quotidie pſeuerat, humiliter in exercitio ſancto ſuo recluſa, perſiſtens in domo noticię ſuę proprię, ubi cum fide uiua pręſtolatur aduentum ſancti ſpiritus: uidelicet me, q ſum ignis ardentiſſimę charitatis. Ibiq; nõ expectat ocioſe, ſed in uigilia & oratione ſancta & continua: & non ſolum cũ uigilia corporali, ſed etiã intellectuali. Quia uidelicet oculus intellectus iugiter eſt apertus, quia cum lumine fidei uigilat ad extirpandũ a corde cogitationes inutiles, attendendo diligenter meę charitatis affectum, ubi cognoſcet aperte, quia nihil aliud uolo ex eo niſi ſanctificationem eius. Et hoc indubitantiſſime patet in ſanguine dilectiſſimi filij mei. Cum igitur oculus uigilat in cogitatione ſui atq; mei, ſemper orat oratione bonę atq; ſanctę uoluntatis, & hęc eſt oratio continua. Orat etiam actualiter, uidelicet in ordinato tempore per ſanctam eccleſiam ordinato & conſtituto. Et hoc eſt quod agit anima q̃ diſceſſit ab imperfectione. Et ut ad illam attingeret ideo me ſubtraxi, non per gratiam, ſed per ſentimentum. Etiam ab ea me ſubtraxi, ut humiliter ſuum defectum agnoſceret: qa uidendo ſe priuatam conſolatione mea, ſi ſentit in ſe pœnã afflictiuam atq; debilem, neq; uirtuoſa ſtabilitate perſeuerare poſſe, reperit immediate poſt hæc in ſe radicem ſpiritualis amoris proprij, unde materiam habet agnoſcendi ſuam imperfectionem. Et exurgere debet ilico ſupra ſemetipſam atq; ſupra ſedem cõſcientię ſuę, ſedendo corripere debet huiuſmodi ſentimentum, nec illud impune pertranſire permittat: ſed cũ improperio euellat a corde radicem amoris ꝓprij, cum gladio bicipiti, uidelicet ipſius amoris odio, & amore uirtutũ.

Quomodo deum imperfecte diligens etiã proximum imperfecte diligit. Et de ſignis huius imperfecti amoris.

Caput lxliij.

ITem uolo te noſce quod om̃is perfectio ſiue imperfectio manifeſtatur & acquiritur in me. Similiq; modo manifeſtatur & acquiritur proximo mediante. Simplices hoc experiuntur, qa frequenter amant aliquos amore ſpirituali. Vnde ſi mei dilectionem pure ſine reſpectu ſui recipiunt & habent etiam amorem ꝓximi, pure bibunt. Sicut accidit uaſculo quod impletur in fonte ſi foras extrahitur: & ſi ita foris ex eo bibitur, indubitanter euacuatur. ſi uero bibitur in fonte, nõ euacuatur, imo quotidie plenum eſt: ſic amor proximi ſpiritualis & temporalis debet in me bibi ſine reſpectu propriæ commoditatis. A uobis enim exigo quod me diligatis ea dilectione qua uos ego diligo. Hoc uero mihi reddere non ualetis: qa uos amaui non amatus a uobis. Omnis amor ueſter erga me non eſt ex gratia, ſed ex debito. Nam eſtis obligati me diligere. Ego uero diligo uos ex gratia, non ex debito. Ergo mihi reddere non ualetis hunc amorem quem a uobis exigo, ideo uobis aſſignaui proximum ueſtrum, ut ei faciatis ea quę mihi facere nõ poteſtis, uidelicet cũ ut gratioſe diligatis abſq; reſpectu propriæ utilitatis ſiue commoditatis. Et ego reputo mihi facta quęcunq; facitis illi. Hoc aperte ueritas incarnata demonſtrauit cũ Paulo perſequenti dixit: Saule, Saule, quid me perſequeris? hoc ita dixit imputando ſibi factam perſecutionem quam irrogabat diſcipulis ſuis. Itaq; talis amor omnino debet eſſe purus. Et cum eodem amore q̃ me diligitis etiã proximum amare debetis. Nunquid filia mea noſti propter quid noſcitur illum imperfectũ eſſe qui diligit hoc amore ſpirituali? Si ſentit in ſe pœnam afflictiuam quando ſibi uidetur creaturam quam ita diligit amori non ſatisfacere, iudicando ſe nõ diligi quantum uidetur ei diligere, ſiue quando priuatur conuerſatione ſiue cõſolatione ſua, ſiue qñ uidet aliũ diligi pluſq̃ ſe. Ad hoc & ad alia plurima ꝑpendi poteſt, ꝙ hic amor tã in me quam in ꝓximo ſuo imperfectus adhuc eſſe manifeſte comprobatur, & quod uaſculum huius amoris bibitur extra fontem, quamuis amorem a me prius attraxit. Sed quoniam imperfecte me diligebat, etiam imperfectum amorem oſtendit illi, quẽ hoc amore ſpirituali diligit. Et hoc abſq; dubio procedit eo, quia radix amoris ꝓprij ſpiritualis a corde nõ erat in totum euulſa. Et ideo permitto frequenter, ut aliquis hoc amore diligat aliq̃ creaturam, ut hoc ipſo ſemetipſum agnoſcat, atq; ſuam imperfectionem. Interdũ inſuper ab anima me ſubtraho, non per gratiam, ſed per ſenſum: ut ſe reducat in domo noticiæ

titiæ ſui, ubi perfectionem omnium uirtutum acquirit. Ego uero poſtea redeo cum maiori lumine atq; notitia meæ ueritatis, in tantum, quod poſſe trucidare propriam uoluntatem amore mei ad gratiam ſingularem imputat. Iugiter etiam putare ſtuder uiniam animæ ſuæ ſpinas inutilium cogitationum euellendo, lapides uirtutū ædificādo, fundatos in ſanguine Ieſu Chriſti crucifixi, quos inuenit eundo ꝑ pontē ipſius Ieſu Chriſti dilectiſſimi filij mei, prout iā tibi dixi, ſi meminiſti, ꝙ ſuꝑ ponte uidelicet ſuper doctrina meæ ueritatis lapides erant in ſanguinis uirtute fundati. Nā exhibent uirtutes uobis, uitam in uirtute prætioſi ſanguinis eius.

TRACTVS SECVNDVS.

De modo quē anima tenere debet, ut ad amorem purum atq; liberalem perueniat. Et incipit orationis tractatus.

Capur lxv.

POſtq̄ introiuerit anima tranſeundo per doctrinā Ieſu Chriſti crucifixi cum amore uero uirtutū, & odio uitiorum, cum ſancta perſeuerentia, deueniens ad domum notitiæ ſuæ uilitatis atq; fragilitatis, incluſa permanet in uigilia & oratione continua, penitus ab omni ſeculari conuerſatione ſeparata: quia ſe clauſit ex timore, cognoſcens imperfectionem ſuam, & ex deſiderio perueniendi ad amorem purum atq; liberalē. Et quia prudenter agnoſcit quod alio modo liberari non ualet, ideo præſtolatur uiua fide meum aduentum, per augmentum in ſe gratiæ meæ. Sed in quo uiua fides agnoſcitur? In perſeuerantia uirtutum: nullo tēpore retrocedendo per occurrentia, quomodocunq;, uel undecunq; proueniant: nec etiam orationē ſanctam omittere debet aliqua cauſa ſtatuto tempore, niſi propter obedientiam, uel charitatem expreſſam. Aliter ab oratione diſcedere non debet. Quia frequenter orationis ordinato tempore diabolus amplius animam infeſtare conatur cum ſuis uarijs fantaſijs atque moleſtijs, q̄ extra tempus orationis. Hoc autem agit, ut oratio ſancta oranti tædium generet interdū in mēte ſua, dicēs: hæc oratio nihil omnino tibi ꝓdeſt, qa nō debes alia cogitare nec aliud attendere quā ad ea q̄ dicis. Hoc aduerſariꝰ orāti ꝑſuadet, ut ꝑueniat ad tædium & ad mētis cōfuſionē, & omittat orationis exercitiū, ꝙ eſt uelut armatura fortiſſima, cū q̄ ſe uiriliter anima defendit ab omnibus aduerſarijs eius, quando tenetur cū amoris affectuoſi manu & cum brachio liberi arbitrij, tunc uirtuoſe pugnat in armatura prædicta cū lumine ſanctæ fidei.

Qualiter anima peruenire debet ab oratione uocali ad mentalem. Recitatur etiā una uiſio ꝑ hāc animā habita. Cap. lvi.

FIlia chariſſima noueris quod in oratione humili, continua & fideli cū uera perſeuerentia lucratur anima perfectionem & omnem uirtutem. Et ideo debet in ea perſeuerare et nunquam illam omittere propter aduerſantia quæcunq;, ſiue procedant ab eluſione, uel à fragilitate ꝓpria, uidelicet ex cogitationibus immundis, uel à carnali motu corporis inordinato, uel propter inutilia uerba cuiuſcunque creaturæ. Diabolus enim aliquando incitat & ſollicitat aliquem ad loquendum, ut orantē impediat. Hæc omnia poſtergare debet cum ſancta perſeuerentia. O quantum eſt animæ dulcis atque proficua mihiq; grata talis oratio, quæ fit in domo notitiæ propriæ humilitatis atque uilitatis, & in agnitione meæ bonitatis, oculum intellectus aperiendo cum lumine ſanctiſſimæ fidei, & cum affectu meæ charitatis abundantiæ. Quæ charitas uobis facta eſt uiſibilis in unigenito uiſibili filio meo dilectiſſimo, quam uobis apertiſſime demonſtrauit in prætioſo ſanguine ſuo. Qui ſanguis animam inebriat & induit eam igne diuinæ charitatis, ei præbendo cibum uenerādi ſacramenti, ꝙ ego in apotecha myſtici corporis ſanctæ matris eccleſiæ collocaui, uidelicet corpus & ſanguinē unigeniti filij mei, qui eſt uere deus & homo. Quod ordinaui miniſtrandū per manus uicarij mei, qui claues habet huius prætioſi ſanguinis. Hæc eſt apotheca de q̄ tibi ſupra dixi, quā ſuper pontē conſtruxerā & collocaueram, ex q̄ cibū aſſumerēt atq; cōfirmarent uiatores & ꝑegrini trāſeūtes ꝑ doctrinā ueritatis incarnatæ, ne ꝓpter imbecillitatē in uia deficiāt. Iſte cibꝰ cōfortat modicū atq; ſatis, iuxta deſideriū aſſumētis q̄cūq; modo ſumat, uel uirtualr, uel ſacralr. Sumit enī ſacraliter qñ cōicādo qs actualiter accipit hoſtiā cōſecratā a ſacerdote. Virtualr aūt intelligitur quando quis ſolummodo ex deſiderio ſancto comunicat ex auiditate cōmunionis, etiā ex conſideratione pariter & deuotione ſanguinis Ieſu Chriſti crucifixi,

ubi

ubi reperit affectu exceſſiuæ charitatis eius quam deguſtauit, & agnouit in ſanguine quem attēdit effuſum cū inæſtimabili charitate diuina. Et ideo ſuccenditur ibi cum ſancto deſiderio, & inebriatur atque ſatiatur animam inueniendo plenam charitate mea diuina pariter & proximi ſui. Hęc aūt ubi acquiſiuit? In domo notitiæ ſui cū oratione ſancta, ubi perdidit imperfectionem. ſicut apoſtolus Petrus, & alij diſcipuli reclusi ſtantes in domo cū uigilia & oratiōe, perdiderūt imperfectionē, & ibi pfectionē adepti ſunt, uidelicet cum perſeuerātia condita cum lumine ſanctiſſimæ fidei. Sed exiſtimare noli quod tantum ardorem atque nutrimentum ab hac oratione recipiat ille qui ſolū modo cum oratiōe uocali pcedit, prout animæ multæ faciunt, quarū oratio potius eſt in uerbis quā in affectu cordis, q̄ non uidetur ad aliud attendere niſi ut expleant numerum aliquorum pſalmorum, uel oratiōum aliarum, & expleto numero, quem in corde propoſuerūt ultra cogitate non uidentur. Euidenter apparet ipſos affectum & intentionem ad orationem ſolū modo uocalem appoſuiſſe. Sed ita procedere nō oportet, qa niſi faciant aliud ultra, modicum fructum ex hoc haberent, mihi quoq; modicum eſſet acceptum. Si uero petas utrū hæc oratio uocalis omitti debeat, quia non uidetur omnes eſſe tractos ad orationem mentalem? Non, ſed prudenter & ordinato modo procedendum eſt. Nam optime noui quod ſicut anima prius eſt imperfecta quā perfecta, ſic eſt etiā oratio ſua. Debet ergo ne tranſeat ocioſe cum ad huc eſt imperfecta cū oratione uocali pcedere uel incboare, tamen addendo mentalē orationem iuxta poſſe, uidelicet dum ỳ ba ore profert mentem eius in affectum excellentiſſimæ charitatis meæ dirigere conetur, & eleuare cum conſideratione generali, peccatorum ſuorum, atq; ſanguinis unigeniti filij mei, ubi reperit abundantiā meæ charitatis inæſtimabilis, atque remiſſionē omnium peccatorum eius. Hoc autem ideo facere debet ut in ſui notitia & ſuorum defectuum conſideratiōe faciat eam intelligere bonitatem meam in ſe, & cum uera humilitate faciat animam ipſam in ſuo ſancto exertitio perſeuerare. Nolo tamen ipſos defectus in particulari ab orante cōſiderari, ſed in generali, ne mens inquinetur ſiue cōtaminetur in recordatione particularium atque turpium peccatorum. Inſuper admoneo quod homines non accipiant ſiue retineant in ſe conſiderationem ſolummodo peccatorum, ſiue in generali, uel in particulari, ſine conſideratione atque memoria ſanguinis, & magnitudinis diuinæ miſericordiæ, ut inde non ueniant in confuſionem. Quia ſi notitia ſui & conſideratio peccatorum non conditetur cum memoria ſanguinis atq; miſericordiæ, eprmanerent homines in confuſione ſua. Et cum ipſa ſimul, & aduerſario dæmone, qui ſub colore contritionis, & diſplicentiæ peccatorum, eos adduxit in eam, ultimo pertingerent ad æternam damnationem: non ſolummodo propter hoc, ſed quoniam inde ueniūt ad deſperationem, niſi cum lumine fidei miſericordiæ meæ brachium aſſumerent. Et aduerte quod iſta eſt ualde ſubtibilis & magna fraus, cum qua diabolus etiam ſeruos meos irretire ſiue decipere conatur. Et ideo ptopter utilitatem ueſtram atque diaboli fraudem euitandam, & ut in conſpectu meo ſitis accepti, oportet quod iugiter affectum & animam ueſtram amplius dilatetis, ad conſiderandā & amplectendam ineffabilem miſericordiā meā cum uera humilitate. Noſti nanque quod ſuperbia diaboli ſuſtinere nullo modo poteſt humilitatem animæ, neque ſua confuſio meæ bonitatis amplitudinem immenſam atque charitatem, in quantum anima ſperet in me. Vnde ſi meminiſti quādo diabolus te proſternere ſiue decipere uolebat, ex confuſione, uolens oſtendere tibi quod uita tua fraudulenta fuiſſet, & non in ueritate, neque te ſecundum uoluntatem meam ambulaſſe, tu feciſti quod utique facere debuiſti, & ut bonitas mea te docuit: q̄ quippe bonitas alicui uere petenti non denegatur, uidelicet humiliter eleuando mētem ad miſericordiiam meam. dicens: Ego confiteor aperte creatori meo, quod uita mea quotidie fuit in tenebris, tamen ego latitabo fideliter in plagis Ieſu Chriſti crucifixi, & in ſanguine ſuo prætioſo maculas omnium iniquitarum mearum abluam, & cum ſancto deſiderio gandebo iugiter in creatore meo. Noſti quod indilate diabolus aufugit. Poſtea uero cum alia uice rediret uolendo te per ſuperbiam in altum eleuare dicens: Tu es perfecta, deo ual de placēs. unde nō expedit ut ulteri' affligēdo te peccata tua, qa ſunt abluta, deplores,

Tu

Tu uidiſti uiam per q̄uam ambulare debeas, ut ego te docui, uidelicet humiliādo te, reſpondiſti tentatori dęmonio, dicens: Ioannes baptiſta nunq̄ offendit, & in uētre matris a deo ſanctificatus extitit, & nihilominus tantam pœnitentiam egit: ego uero miſerabilis, plena tot iniquitatibus, adhuc incipere neglexi uel paruam agere pœnitentiam, uel ipſum agnoſcere creatorē atq; dominum meum in gemitu & cōtritione cordis, attente conſiderando quis eſt deus q a me ſic fuit offenſus, & qualis ego ſum iugiter ipſum offendens. Tunc ipſe diabolus humilitatem animę tuæ ſuſtinere non ualens, neq; ſpem in bonitate mea conceptam, tibi dixit: Tu ſis a deo maledicta, qa modum in te reperire nequeo. Si te per confuſionē in infimis deprimo, & tu per miſericordię diuinę ſpē in altum erigeris, & ſi te ponere conor in altum, & tu temetipſam ad infima deprimis, deſcendens etiam in infernū ex humilitate, inſuper etiam in inferno me perſequeris. Vlterius igitur ad te non ueniam, eo quia dure me percutis ualido baculo charitatis. Ergo debet anima notitiam excellentiſſimę bonitatis meę condire cum ſui notitia, & econuerſo notitiam fragilitatis & uilitatis ſuę cum notitia meę bonitatis. Et iſto modo uocalis oratio utilis erit animę ſic oranti, mihi quoq; ualde placebit. Et ab hac uocali oratione imperfecta, cum exercitio ſancto perſeuerando, perueniet ad mentalem orationē perfectam. Sed ſi uoluerit ita ſimpliciter omnino perficere numerum ſuū in mente ſua diſpoſitum, uel ſi ꝓpter orationē uocalem omitteret orationem mentalem, a uia perueniendi nimis errat. Occurrit aliquando ꝙ anima cum tanta procedit ignorantia, ꝙ ex quo concepit in mente ſua quoſdam pſalmos, uel aliquoties orationem dominicam uoce repetere, uiſitabo gratioſe mentem eius, modo per unam uiam, modo per aliam. Quandoq; cum uno lumine uerę notitię ſui, cū inuſitata contritione peccatorꝫ ſuorum, quandoq; cum amplitudine diuinę charitatis immenſę, quandoq; ponendo mēti ſuę diuerſimode, ꝓut mihi placet, uel ipſa deſiderat, unigeniti filij mei ꝑſentiam in obiectū. Ipſa tn̄ ignorans anima uiſitationem meam q̄ in ſe percipit, omnino derelinquit, ut numerꝫ quē in corde diſpoſuit explere poſſit, quaſi faciendo ſibi conſcientiam imperfectum numerꝫ illum omittere quem ceperat. Non debet igitur ita facere, quia patenter a dęmonio fraudaretur & illuderetur ita faciendo. Sed ilico ſentiendo mentem ex uiſitatione mea diſpoſitam, orationem uocalem omittere debet, poſtea uero tranſacta mentali, ſi ei uacat, ea q̄ ſibi propoſuerat perficere poterit. Si uero cōmode non ualet, ad tædium ſiue mentis confuſionē adduci nullo modo debet, & ſic ordinate procedet. Excepto diuino officio, ad q̄d omnes clerici atq; religioſi ex debito ſunt obligati uſq; ad mortē, q̄a ſi non perſoluerent illud, indubitanter offenderent. Et ſi tempore quo perſoluere debent illud, eleuari uel attrahi mentē ex deſiderio ſentirent, ſibi ꝓuidere debent, horam pręueniendo, uel ſaltem poſtea ſubſequendo, ita ꝙ officium debitum nullatenus omittatur. De ſingulis alijs orationibus anima debet inchoare uocaliter, ut attingere poſſit ad orationem mentalē: q̄ orationem uocalem omittere debet qn̄ percipit a me uiſitari, ſicut iam dixi. Hæc uocalis oratio facta ſicut eſt expreſſum, attinget & adducet ad perfectionē. Et ideo nō debet oratio uocalis omitti q̄cunq; modo facta fuerit, ſed ordinate quiſq; debet ꝓcedere, ſicut iam dixi. Et ita perſeueranter agendo ſanctum exercitium, orationē in ueritate guſtabit & cibū ſanguinis unigeniti filij mei. Et ideo dixi tibi q̄d aliquis uirtualiter cōmunicabat, licet non ſacramentaliter, uidelicet affectuoſo deſiderio guſtando charitatem ineffabilē Ieſu Chriſti, quam in ſanguine ſuo ꝑtioſo cognouit, oratione mediante, modicum & abundantius iuxta deſiderium orantis. Si quis cum modica prudentia procedit, & abſq; modo, modicum inuenit: qa q̄to magis anima conatur ab his infimis affectum ſuum elongando ſoluere, & in me ligare, cum lumine intellectus, tanto plus agnoſcit. Et q̄to plus agnoſcit, plus diligit: & q̄to plus amat, tanto plus anima guſtat. Igitur attende q̄d oratio perfecta non acquiritur in multitudine uerborꝫ, imo cum affectuoſo deſiderio in me conſurgente cum notitia ſui pariter & meę bonitatis in ſe: nec unum abſq; reliquo fit, & ita pariter habebit orationem uocalem atq; mentalem: qa optime conueniunt ut actiua uita cum contemplatiua, q̄uis oratio uocalis uel mentalis appellari multipliciter ualeat. Quia dixi tibi ꝙ ſanctum deſiderium animæ, uidelicet uoluntas bona, cōtinua uocatur oratio: quæ uoluntas actualiter ordinato tēpore conſurgit & eleuatur in me ultra præfatam orationem continuam ſanctæ uoluntatis. Et hæc uocalis oratio cum huiuſmodi ſancto deſiderio quandoq; fit ordinato tēpore, aliquando uero ꝑter ordinatum tēpus, uel ultra tale tēpus indeſinenter, ut expoſtulat uera charitas in ſalutē proximorꝫ, uel aliter expediēs erit iuxta gradum in q̄ poſitus eſt orans. Quilibet operari tenetur in ſalutem animarꝫ ſecundum ſtatum eius iuxta ſanctę uoluntatis exordium. Et ita q̄cquid operaꝰ uocaliter, uel actualiter

in ſalutem animarum, eſt unũ orare uirtualiter: & quis actualiter etiã orat in tempore debito & in loco deputato. Etiam ꝑter hanc orationem debitam omnia quęcunq; facit in charitate dei & proximi conſtitutus etiam ad exercitiũ eius actuale, totum uocari poteſt oratio continua: qa non ceſſat orare qui non ceſſat benefacere. Et ideo dixi tibi ꝙ oratio multis modis fiebat ſi fuerit uocalis unita mẽtali. Qm̃ actualis oratio uocis facta modo ꝑdicto, procedit ab affectu ſyncerę charitatis, quia charitas affectus ꝑ cõtinua oratione reputatur. Nunc audiſti qualiter ad orationem mentalem attingitur, uidelicet cum exercitio ſancto atq; perſeuerantia: & ꝙ omittatur oratio uocalis propter mentalem cum animam uiſito. Inſuper audiſti quæ ſit oratio cõmunis & uocalis cõmuniter extra tẽpus ordinatũ & oratio bonę atq; ſanctę uoluntatis etiã de quibuſlibet exercitijs in ſe, uel in proximo factis, cum bona uoluntate extra tempus orationi deputatum & ordinatum. Igitur anima debet ſemetipſam uirtuoſe calcaribus urgere ſanctę ſolicitudinis, cum hac oratione ſancta, quę parit ueluti fructifera mater in anima uirtutes omnes, & iugiter eas alit. & ad perfectionem adducit. Hoc eſt ergo quod ait anima quæ recluditur in domo notitię ꝓpriæ ſui, & quę peruenit ad amorem amici pariter & filialem. Quod niſi teneat per uiam ſuperius expreſſam quotidie, remanebit in tepiditate & in ſua imperfectione. Et amaret tantum quantum in ſe percipere uideret utilitatem, uel conſolationẽ a me uel a proximo ſuo.

De fraude quã homines incidunt qui deum diligunt & eiſeruiunt ex propria utilitate.

Caput lxvij.

DE qua quidem imperfecta dilectione uolo tibi pandere fraudem unam quam homines in ea recipere poſſunt, quando me diligunt delectatione propria. Vnde uolo te noſſe ꝙ ille ſeruus meus q me diligit imperfecte, potius exquirit & amat conſolationem propter quam me diligit quam me. Et in hoc apte perpendere poteſt, qa deficiente cõſolatione, ſiue ſpirituali, uidelicet in anima, q̃d ad religioſos uiros atq; ſpirituales: ſiue conſolatione tẽporali, quo ad ſeculares, qui uiuunt cum quibuſdam actibus uirtuoſis, ilico turbantur ipſo facto cum agitantur: uel ab aliqua leui tribulatione, quam indubitanter eis cõcedo propter utilitatem eorum. Et ſi quis ab eis interrogaret, quare turbamini? reſponderent qa recepi tribulationem & illud bonum quod agere ſolebã in ꝓſperitate, nunc iudicio meo quaſi perdo, qa nõ operor illud aio leto & puro corde, ſicut hactenus. Et hoc accidit ꝓpter huiuſmodi tribulationẽ, qa prius ualde melius operabar, & cum maiori tranquillitate cordis q̃ in pſenti faciã. Quid dicit ita, deceptus eſt a ꝓpria delectatione. Non enĩ uerũ eſt q̃d illa tribulatio ſit in cauſa, nec etiã ꝙ ipſe minus amet neq; minus ualeant ea q̃ nũc opatur. Operatio nanq; facta tẽpore tribulationis, in ſe tm̃ ualet q̃tum ualuit ante, uidelicet in tempore cõſolationis: imo plus ualere poſſet inquantũ haberet in ſe patientiam. Sed hoc accidit ei qm̃ in ꝓſperitate delectabatur, ubi cũ actu modico uirtutis alicuius amabat me, ibiq; mentẽ eius aliquali pace fouebat operatione tantilla. Cum ergo priuatur illo ubi requiẽ aliq̃ habere uidebatur, iudicat eſſe priuatũ in q̃libet opere ſuo ꝗete ſalutari. Sed non eſt ita ꝓculdubio. hcibus aũt huiuſmodi cõtingit uelut homini q moratur in pulchro uiridario, q pro eo ꝙ ibi delectatur in ſua operatione quieſcit. & uidetur ei habere requiẽ in operatione ſua, ſed ipſe requieſcit in delectatione q̃ habet ex uiridario. Et apte cognoſcit eſſe uerũ ꝙ amplius in uiridario q̃ in operatione delectatur qm̃ ablato ſibi uiridario, ſe ꝑcepit ilico delectatione priuatũ. Sed ſi principalẽ affectum atq; delectationẽ in opere ſuo poſuiſſet nõ amiſiſſet: imo ſecũ haberet, qm̃ exercitiũ operandi bonũ amitti non poteſt ultra uoluntatem hominis, q̃uis ei fuerit ablata delectatio ꝓſperitatis, uelut iſti uiridarium. Igitur iſti fallunt in eorum operibus a ꝓpria paſſione. Vnde tales dicere conſueuerunt: Mihi conſtat q̃d melius operaber, & ampliorẽ conſolationem habebam ante tribulationẽ iſtam q̃ nunc, & ualde magis optabã agere multa bona: nũc uero nullatenus ita facere delector. huiuſmodi ſermones eorum ueritatẽ offendunt: qa ſi primo delectati fuiſſent in bono amore boni & uirtutis, nullo modo ꝑdidiſſent affectũ illũ, neq; defeciſſet in eis, imo potius augmẽtatus eſſet. Sed qm̃ illorum opera uirtuoſa erant in ꝓprio bono fundata, uidelicet in reſpectu ꝓprię conſolationis & delectatiõis, ideo defecit. hęc eſt illa fraus q̃ decipiũtur cõmuniter homines in quibuſdã eorum bonis operibus. Hi proculdubio falluntur a ſemetipſis, uidelicet a propria delectatione ſenſuali.

De fraude qua decipiuntur etiã ſerui dei, q deum amãt hac inperfecta dilectione iã dicta.

Caput lxviij.

SEruiq; mei q adhuc in amore ſunt imperfecto, quęrentes & amantes me reſpectu cõſolationis uel utilitatis ꝓprię, q̃ in me reperiunt, aliquando decipiuntur. Nam qa ſum omnium bonorum quæ fiunt indubitãter ſumme remunerator, amplius uel minus iuxta menſuram amoris operantis, exhibeo mentales conſolationes

tiones orationis tempore, quandoq; per unū modum, & aliquando per aliū. Hoc autē ego non ago ut ignoranter anima potius acceptet & attendat enxenium ſiue donū conſolationis quod exhibetur a me, quā attendat ad me largitorem: ſed ut attēdat principaliter meę charitatis affectum, cum qua largior, & indignitatem eius qui recipit, q̄ delectationem ꝓpriæ conſolationis. Si uero uelut ignorans & ingrata uoluerit attendere magis ad conſolationē ꝓpriam q̄ ad affectū meæ charitatis erga ipſam ualde damnificatur atq; decipitur, ut ego tibi dicam: Nam a ꝓpria conſolatione decepta q̄rit eam, & ibi delectatur in tm̄, quod aliquando cōſolationem ſeu uiſitationē meam in ſe ꝑcipiendo proſequi conabitur uiam q̄ alias tenuit quando eam reperit, ut eam inuenire ualeat. Ego uero non uniformiter animę concedo, imo ualde diuerſimode, prout expedire ui deo atq; bonitati meę placet, ut ex hoc agnoſcere poſſint omnes quod habeo multa donaria quibus amicos meos abundantiſſime ditare ualeo. Si cū ignorantia ſua ꝓcedere decreuerit, ipſam omnino q̄ret habere per eundē modum quemadmodum ſi ſpiritui ſancto legem imponere uellet. Sed non ita facere debet, imo uirili corde tranſire debet per pontē doctrinę Ieſu Chriſti crucifixi. & ibi recipere cū humilitate cordis, eo modo, eo loco, & eo tempore ꝓut bonitati meę tribuere placet. Et ſi ei nō tribuo quicq̄, illud etiam nō tribuere, non ex odio, ſed ex amore ꝓcedit: ut uidelicet anima me quęrat in ueritate: neq; me ſolū ex propria delectatione ſua diligat, ſed humiliter acceptet affectum meę charitatis, amplius q̄ illam delectationem q̄ inuenit. Quia ſi quęreret ipſam delectationem iuxta uoluntatē ſuam, & non iuxta meam, inueniet proculdubio pœnā atq; confuſionem intolerabilē, quando ſe priuatā inueniet illa delectatione ſua quam animę ſuæ poſuerat in obiectum. Hi ſunt illi q conſolationem eligere uolunt iuxta beneplacitum eoꝝ. Inuenientes enim in mentibus eoꝝ aliquoties de me conſolationem, uolunt in illa perſiſtere iugiter. Et incurrunt aliquando in tantam ignorantiam, ꝙ eos uiſitando per aliū modum mihi faciunt imprudentiſſime reſiſtentiam, nec acceptabunt niſi uiſitentur illo modo quo fuerant imaginati. Iſtę defectus a propria paſſione procedit, ac ab illa delectatione ſpirituali quam in me reperit. Hæc anima decipitur eo quod eſſet impoſſibile continuo uno modo perſeuerare, quia ſicut anima fixa ſtare non ualet: oportet enim ipſam in uirtute proficere, uel a uirtute deficere, ita mens in uno ſtatu iugiter in me ſolummodo cum una gratia ſtare non poteſt, imo largior uarias atq; differentes. Nam aliquando concedo mentale gaudiū ualde ſolatioſum, aliquando magnam contritionem, cum tanta diſplicentia ſui, ꝙ uidebitur in ſe mentem habere turbatam. Quandoq; moror in anima, neq; me ſentit. Quandoq; formabo ueritatē incarnatam ante oculū intellectus uarijs modis: tn̄ non apparebit animæ tantam iocunditatē atq; calorē in ſe percipere, ut huiuſmodi uiſioni uideretur debere ſequi. Aliquando uero non uidebit, & habebit ualde magnam delectationē. Hęc omnia facio paterna charitate motus, ut anima conſeruetur & in uirtute proficiat humilitatis atq; pſeuerantię, ut etiam inſtruatur, ne mihi legē imponere uelit, neq; finē ſuum in conſolatione ꝓpria ſenſitiua, ſed ſolū in uirtutibus in me fundatis. Et cū humilitate ſuſcipiat utrunq; tꝑs, & cū affectu ſyncerę charitatis accipiat affectum meū, cū q̄ ſibi tribuo: cū fide uiuā credens ꝙ ea q̄ ſibi cōcedo ſunt uel ꝓ neceſſitate ſuę ſalutis, uel ut ad pfectionē attingat. Igit̄ in humilitate cōſiſtere debet, faciendo principiū atq; finē in affectu paternę meę charitatis, & in ipſa charitate ꝑcipere delectationē iuxta uoluntatē meā, & nō iuxta ſuā. Iſte modus eſt ad uitandū fraudem inimici ſiue deceptionē, a me cuncta recipiendo per affectuoſum amorem, q̄ ſum omnium finis felix & optabilis. Ideo fundari cuncta debent in meā uoluntate.

De his qui ne perdant conſolationem propriam negligunt ꝓximum in ſua neceſſitate. Caput lxix.

Dixi tibi de fraude qua decipiuntur illi qui ſuo modo guſtare me uolunt in mentibus eoꝝ. Modo fraudem aliam exprimere tibi uolo, qua decipiuntur illi qui ſolicite q̄tidie procurant habere conſolationē propriam, in mentibus eorum, intantum ꝙ aliquando uidebunt proximum ſuum in magna neceſſitate ſpirituali ſiue temporali. nec ei ſubuenient, ſub colore uirtutis. & dicent: Ex hoc ego perdo conſolationem atq; pacem animę meę, nec horas cōgruo tempore perſoluo. Vnde quia non habent, ut aſſerunt in ſe conſolationem, iudicant offendiſſe ſiue ꝑdidiſſe me. Ipſi uero decepti ſunt a propria delectatione ſpirituali mētis eorum. Et ualde magis offendunt me non ſubueniendo neceſſitati proximi ſui, quàm ſi dimitterent omnes conſolationes eorum: quoniam exercitia quęcunq; tam uocalia quam mentalia ſunt a me diſpoſita, & ordinata ut homo ꝑueniat ad perfectam charitatem mei atq; proximi, & ut in ipſa charitate uirtuoſe conſeruetur. Itaq; grauius me offendit omittendo charitatem proximi propter ſuum exercitium actua

le ſiue q̄uietem mentis, q̄uā ſi dimitteret exer-
citium amore p̄ximi. Nā in charitate p̄ximi
me reperiūt, in delectatione uero propria ubi
me quęrunt eſſent om̄ino me priuati: quia nō
ſubueniēdo proximo, q̄n neceſſarium eſt, ipſo
facto ſunt ipſius proximi charitate priuati: &
imminuta charitate proximi, etiā affectus me-
us imminuitur erga ipſos. Affectu uero dimi
nuto, pariter & conſolatio diminuitur. Itaq;
lucrari putantes ualde, perdunt, & uolentes p-
dere, lucrantur: q̄a ſi uolūt in ſalute proximi
proprias omittere conſolationes lucrantur in
anima ſua me per gratiam, & etiam proximū,
ei charitatiue ſubueniendo in ſuis opportunita
tibus, & ita guſtarent omni tempore dulcedi-
nem affectuoſæ charitatis meæ. Cum aūt hoc
omittunt iugiter in pœna commorantur. Nā
oportet aliquando q̄ ipſi proximo ſuo ſubue
niant, uel obedientia compellente, uel ex chari
tate, uel ex infirmitate corporali ſiue ſpiritua
li. Tunc ei ſubueniendo ſentit in ſe pœnam at-
q; mentis tœdium, & efficitur incōportabilis
omnibus cum q̄bus aſſidue conuerſatur, imo
etiam ſibimetipſi. Si quis uero peteret ab eo q̄-
re ſentis iſtam pœnā? ilico reſponderet: Quia
mihi uidetur amiſiſſe pacē atq; mentis meę q̄e
tem, & multa bona quę facere ſolebam omiſi,
unde reputo deū offendere. Sed non eſt ita. Iu
dicium enim eius in propria delectatione col-
locatū eſt. Ideo neſcit agnoſcere ſiue diſcerne-
re ubi conſiſtat offenſio ſua, q̄a ſi bene uideret,
intelligeret offenſam in carendo ſua cōſolatio
ne mentali, uel omittendo ſanctū exercitium
orationis, tempore neceſſitatis proximi ſui nō
exiſtere, imo conſiſtere carentia charitatis pro
ximi ſui, cui ſeruire debet, atq; cū charitate ſub
uenire, iuxta poſſe ſuum, amore mei. Itaq; ui-
des q̄ fallitur ex amore proprio ſpirituali cir-
ca ſemetipſum.

De deceptione qua falluntur illi qui ſuum af
fectū poſuerunt in conſolationibus atq; men-
talibus uiſionibus.

Caput lxx.

ET aliquando contingit ex hoc amore ſpi-
rituali proprio q̄ anima maius damnum
incurrit, quia ſi ſuum affectum ſolūmodo
collocat in quęrendo mentales conſolationes
atq; uiſiones, quas ego frequentiſſime largior
amicis meis, quando ſe priuatam illis uideret,
incidit in amaritudinem atq; mentis intolera-
bile tœdium, quia ſe iudicat gratia eſſe priua-
tam, cum ab ea me quandoq; ſubtraho, non
per gratiam, ſed per ſentimentum a mente ſua,
ſicut iam tibi dixi, ut ita perueniat ad perfe-
ctionem. Ipſa uero cadit in amaritudinem, &
ei uidetur arram inferni guſtare, percipien-
do ſe conſolatione priuatam, & moleſtijs mul
tarum tentationum agitari. Nullo modo de-
bet in tantam ignorantiam incidere, nec ita p-
mittere ſe decipi ab hoc amore proprio ſpiri-
tuali, quod nō intelligat ueritatē, ſed in ſe co-
gnoſcat fore me q̄ ſum illud ęternum bonum,
q̄d ei conſeruo bonā uoluntatem in tempore
belli, q̄ non ſequitur cum conſenſu tentationes
illas a quibus in mente moleſtatur. debet igitur
humiliare ſe reputando ſe pace ſiue quiete men
tis indignam. Et ideo frequenter ab anima me
ſubtraho, ut in humilitate perſiſtat & ut uerita
tem meam in ſe cognoſcat, q̄ in bona uolunta-
te reperit, quam ego ſibi conſeruo tempore bel
lorum, & ut ipſa non aſſueſcat accipere uel opta-
re ſolummodo lactis dulcedinē, uidelicet hui-
uſmodi conſolationes, imo ſe uiriliter applicet
ad pectus ueritatis incarnatę, ut una cū lacte
carnē etiam aſſumat, uidelicet attrahendo dul
cedinē affectuoſę charitatis meę mediante car
ne Ieſu Chriſti crucifixi. Hoc intelligendo de
doctrina ſua ſalubri, de qua uobis feci pontē,
ut per illum ad me uenire poſſitis. Ad hunc er
go finē ab animabus aliquando me ſubtraho.
Si prudenter incedunt, ego poſtea redeo ad
ipſas cū lumine maiori dulcedine, fortitudine,
atq; charitatis ardore. Si uero quando me ſub
traho recipiunt cum tœdio triſtitiam & confu-
ſione mentis, modicum inde lucrantur, & in
ſua tepiditate perdurant.

Quomodo iſti ſtatiqui delectantur in menta-
libus uiſionibus aliquando decipiuntur a dia-
bolo, qui ſe transfigurare poteſt in angelū lu-
cis. Et de ſignis quibus poteſt agnoſci quan-
do uiſio procedit a deo, uel a demonio.

Caput lxxi.

POſt hęc animę tales aliquando recipiunt a
demonio fraudē aliam, transformando ſe
in angelum lucis. Q̄m in eo quod intelligit ani
mam optare ſeu recipere diſpoſitam, tentatio
nis laqueum inuenire conatur: unde q̄a men-
tem uidet inclinatam & allectam ad dulcedinē
proprię delectationis, & in huiuſmodi uiſio-
nibus mentalibus ex deſiderio cōmorari, ipſe
diabolus in illa mente ſe transformat in diuer-
ſis modis. Aliquando ſub forma meę ueritatis,
uidelicet Ieſu Chriſti, aliquando ſub angelica
forma ſe demonſtrat, uel aliquorū ſanctorum
meorū, ſicut intellexerit animā libentius acce-
ptare. Hęc aūt facit ut eam illaqueare poſſit ha
mo proprię delectationis ſpiritualis, ad quā aui
ditate tanta deſiderium inclinatur. Et niſi ſolli
cite conſurgat anima cū humilitate profunda,
contēnendo realiter uiſiones atq; conſolatio-
nes iſtas, hęc hamo capta remanet in manu dia
boli. Sed anima prudens in illis nō apponit af
fectum

ſcctum ſuum, imo q̃tum eſt in ſe reſpuit, ex humilitate ſe reputans illis indignã, & cũ affectuoſo deſiderio ſolummodo uirtutes amplectitur, & affectũ meum, q largitor ſum attendit, & non ad huiuſmodi donũ ſiue delectationem ꝓpriam, Et ita diaboli manus euadit illęſa, q̃a ſuperbia ſua humilitatē animæ tolerare nullo modo poteſt. Si uero petas quomodo cognoſcitur uiſio uera ſiue uiſio falſa, & diabolica, reſpondeo tibi prębendo ſignum ueꝝ: quia q̃n diabolus animã uiſitat in forma lucis, ilico ſentit in aduentu ſuo gaudiũ, uel alacritatem quandam: ſed q̃to moratur amplius, tanto magis in ſe deficit atq; tenebrę remanent, cũ quodã tœdio & obfuſcatione ſtimulatę mentis. Cum autem anima in ueritate uiſitatur a me, q ſum ęterna ueritas, in aſpectu primo recipit anima timorē ſanctum, & cũ ipſo timore gaudium & ſecuritatē, cum una dulci prudentia, q̃a dubitãdo non dubitat: ſed pro ſui notitia ſe reputans indignam, humilime dicet: Ego non ſum digna tuam uiſitationem habere. Cum ergo ſim indigna, quomodo poteſt hoc eſſe? Tunc uero ſe conuertit ad latitudinē charitatis ineffabilis meę, uidens & aperte cognoſcens q̃a mihi poſſibile eſt omĩa quęcunq; uolo dare, nec aſpicio ad alicuius indignitatem, imo dignitatem meam attendo, qui dignam illam facio, ut me recipiat in ſe ꝑ gratiam atq; ſenſum: q̃a non cõtemno deſiderium q̃ me uocat ad ſe. Ideo me recipit humili corde, dicens: Ecce ancilla tua fiat in me tua ſancta uoluntas. Tunc egreditur ab itinere uiſitationis meę pariter & orationis eius cum alacritate, & magno gaudio mentis, cũ humilitate ſe reputans indignam, & cũ charitate, quia recognoſcit a me. Hoc eſt ergo ſignum cum anima uiſitatur a me, uel a dęmonio, q̃a quando uiſitatur a me, reperit in aſpectu primo timorē ſanctum, in medio autē & in fine gaudium cum fame uirtutũ. E conuerſo uiſitatio dæmonis in aſpectu primo q̃dã alacritatem exhibet, poſtea uero dimittit in fine mentē cum confuſione tenebroſam. Ergo prouidi uobis exhibendo ſignũ, ut anima ſi uult humiliter ambulare cum prudentia, decipi nõ ualeat. Quam fraudē incideret anima q̃ procedere uellet ſolummodo cũ amore imperfecto circa proprias cõſolationes & uiſiones affectũ meum attendere negligendo, ut iã dictum eſt.

Qualiter anima quæ ſeipſam agnoſcit, prudenter euadit pręfatas fraudes.

Caput lxxij.

NOlui tibi tacere filia chariſſima fraudem quam incurrunt communiter homines mundani, in amore ſenſitiuo permanentes, cũ paruitate bonę operationis. In tempore ſcilicet q̃ cum modica uirtute operantes, magis delectantur ipſa tēporali conſolatione q̃ operando recipiunt, q̃ uirtute. Nec tibi tacere uolui q̃modo decipiantur ſerui mei, cũ conſolationibus ſpiritualibus delectantur amore proprio decepti, q non ſinit eos cognoſcere ueritatem affectus mei, nec uidere ubi culpa conſiſtat. Et dixi tibi fraudē qua utitur dęmon eos decipiendo, culpa ſua, cũ ipſi non ſeruant modum, quē dixi tibi hac ratione, ut tu & alij ſerui mei, uirtutes ſequamini amore mei, & non affectu alterius rei. In hęc omĩa pīcula incidere poſſunt, imo ſępe incidunt illi qui in imperfecto amore mei poſiti, potius ꝓpter donum meum me diligunt, q̃ propter me donatorem. Verum anima quę domum proprię cognitionis uerę eſt ingreſſa, orando pfecte & abijciendo imperfectionem amoris & orationis eo modo quē tibi in tractatu orationis expoſui, meipſum recipit amoris affectu, q̃rendo ad ſe trahere lac meę dulcedinis a pectore doctrinę Chriſti crucifixi, tertiũ iam ſtatum adepta amoris ſcilicet filialis & amici. Non habet hęc anima mercenarium amorē, ſed mecum agit, ut ſolent inuicē amici chariſſimi, quoꝝ ſi alteri fuerit ab altero munus oblatũ, qui accipit non tantũ munus reſpicit, ueꝝ principaliter amici cor, & donantis affectum. Sic igitur anima q̃ ad tertium ſtatum peruenit amoris perfecti, cum a me recipit munera & gratias, non reſpicit ſolummodo donum meũ, ſed oculo intellectus intuetur meæ charitatis affectum qua ſibi munus contuli. Atq; ut ipſa non poſſit ſe excuſare, ꝙ id agere nequeat, ſcilicet meum affectũ intueri, munus cum donatore coniunxi, cũ diuinam naturam humanę naturę copulaui. & uerbũ unigenitum, id eſt, filiũ meum, q mecum unum eſt, & ego ſecum uobis donaui: hac itaq; ratione donum reſpicere non ualetis, niſi & me donatorem reſpiciatis. Vides ergo q̃ amoris affectu debetis diligere & deſiderare donum & donatorē. Quod ſi facietis, non in mercenario, ſed puro & ſyncero amore eritis. & hoc faciunt illi qui clauſi manent in domo cognitionis proprię uilitatis.

Quomodo anima recedit ab amore imperfecto, & peruenit ad amorem perfectum.

Caput lxxiij.

HVcuſq; multi mode tibi mõſtraui ſicut anima reſurgit ab imperfectione ſua, & ad amorem perfectum attingere poteſt, & quid agit ex quo peruenerit ad amorem filialem & amici. Tibi nanq; dixi quod illuc ualet attigere cum ſancta perſeuerantia, claudendo ſemetipſam in domo notitiæ ſuæ fragilitatis. Quæ notitia ſui debet eſſe condita

cum

cum agnitione meę bonitatis, ut ad confuſionem non ueniat. Nā in notitia ſui proprię ſenſitiuæ paſſionis odiū acquirit atq; delectationis proprię conſolationis. Et ab hoc odio ſancto in humilitate fundato, patientiam ueram acquirit, in q̄ fortis efficitur cōtra bella diaboli, & contra ꝑſecutiones hominum. Erit etiā ualde patiens q̄n pro ſalubri bono ſuo me ſubtrahere uelim ꝑ ſenſum ab ea, omnia libentiſſime tolerabit cum iſta reali uirtute. Et ſi propria ſenſualitas uellet ex aliqua difficultate rebellare quandoq; contra rationem, iudex conſcientię debet aſcendere ſup ſe, cum odio ſancto, faciendo iuſtitiam, neq; ꝑmittendo motus tranſire inordinate ſine correptione. Quāuis anima q̄ conſiſtit in odio ſancto ſui, quotidie ſe corrigit & arguit omni tempore: non ſolū eos q̄ ſunt contra rationē, imo frequenter illos etiam motus corripit q̄ procedunt a me. Hoc innuere uoluit ille deuotus ſeruus meus beatus Gregorius cum ait: Bonarum mentiū eſt ibi culpam agnoſcere, ubi culpa non eſt. Igitur ita debet anima facere, & facit, quę uult ſurgere ab imperfectione, uidelicet expectare perſeueranter in domo notitię ſui, ꝓuidentiā meam cum lumine fidei, ſicut egerunt illi ſancti diſcipuli, qui patiēter expectauerunt in domo, nec inde diſceſſerunt, imo perſeuerauerūt in uigilia, cum humili oratione continua, uſq; ad aduentum ſancti ſpiritus. Et hoc eſt illud quod agit anima ſicut iam dixi, poſtq̄ ab imperfectione ſua exit, & in domo ſe recluſit, ut ad perfectionem attingat. Ipſa ſtat iugiter in uigilia, oculum intellectus ad doctrinam ueritatis meę dirigendo, & q̄a ſe cognouit, humiliata cōſiſtit in oratione cōtinua, uidelicet deſiderij uere ſancti, quoniam in ſe cognouit meæ charitatis affectum.

De ſignis quibus cognoſcitur animam attigiſſe ad amorem perfectum.

Caput lxxiiij.

NVnc uero tibi dicendum eſt in quo demonſtratur animam ad amorē perfectū attigiſſe. Noueris ergo ueræ eſſe ſignum illud q̄d habuerunt illi ſancti diſcipuli, poſt aduentū ſancti ſpiritus. A domo nanq; fuerūt egreſſi, & amiſſo timore, uerbum meum annunciabant, prædicantes doctrinam unigeniti filij mei, uirili corde contemnendo pœnas: imo gloriabantur in pœnis, neq; metuebant annunciare ueritatem in conſpectu tirannorum atq; principum huius mundi, ad nominis mei laudem & gloriam. Sic animam quę in cognitione ſui perſeueranter expectauit, ego poſtmodum in reditu meo uiſito cū igne meę charitatis, cū qua charitate dum ſtetit in domo cū ꝑſeuerantia concepit uirtutes per amoris affectū participando de potentia mea. Cum qua uirtuoſa potentia uicit & ſubiugauit ꝓpriam paſſionem ſenſitiuam. Et cū ipſa charitate participaui cum ea ſapientiam unigeniti filij mei in q̄ ſapientia uidit & agnouit oculo intellectus ueritatē meam atq; fraudes amoris ꝓprij ſpiritualis, uidelicet amoris imꝑfecti ꝓprię conſolationis, ut iā dixi. Cognouit etiā fraudē atq; malitiam diaboli, q̄ decipit animam q̄ ligata fuerit in illo amore imperfecto. Et ideo ſurrexit cū odio ipſius imperfectionis in dicta charitate, quę ipſe ſpiritus ſanctus eſt, participaui, uidelicet in uoluntate ſua ipſam fortificando, ut q̄cunq; pœnā pro nomine meo ſuſtinere uellet, & egrediendo domū, uirtutes in ꝓximo ſuo pareret. Non quidem egreditur a domo notitię ſui, ſed egrediuntur a domo cordis & animę uirtutes conceptæ ꝑ amoris affectum. Et eas parturit in tempore neceſſitatis ꝓximi ſui multifarie multiſq; modis, q̄a timor ille ꝑditus eſt, q̄ detinebat eam ne manifeſtarent ex timore perdendi conſolationes ꝓprias, ut iam ſupra dixi. Poſtq̄ autem homo ꝑuenit ad amorem perfectum, & liberalem, egreditur extra modo dicto ſemetipſum deſerēdo. Et hoc unit homines cū quarto ſtatu, uidelicet quando a tertio ſtatu conſurgens q̄ perfectus eſt, in quo tertio ſtatu guſtat & parit in proximo ſuo charitatem, recipit unum ſtatum ultimū perfectæ unionis in me. Qui duo ſtatus inſimul uniti ſunt, nec eſt unus abſq; reliq̄, ꝓut charitas mea ſine charitate ꝓximi, neq; charitas ꝓximi ſine charitate mea poteſt eſſe. Non eñ eſt una ſeparata ab altera. Sic eſt de duobus ſtatibus iſtis, ut in ſequentibus apertius audire poteris.

Qualiter imperfecti ſequi cupiunt ſolummodo patrem: ſed perfecti ſequuntur filium. Et de quadam uiſione pulchra.

Caput lxxv.

DIxi tibi quod egrediuntur extra & quod eſt ſignum quod ab imperfectione diſceſſerunt & ad perfectionem attigerunt. Aperi oculum intellectus & illos per pontem feſtinare conſidera, doctrinę uidelicet Ieſu Chriſti crucifixi, qui fuit & eſt uia, regula & doctrina ueſtra: & nunc quod coram oculis intellectus eorum non habent obiectum niſi Ieſum Chriſtum crucifixum. Non enim aſſumunt in obiectum patrem, ſicut ille facit qui ſtat adhuc in amore imperfecto, qui nullam uult omnino pœnam habere, quoniam in me patre pœna cadere non poteſt. Ergo ſolummodo ſequi concupiſcit meā delectationem q̄ in me reperit. Iſti uero nō ita faciūt, imo tanq̄ ebrij &

ignito

ignito amore ſuccenſi congregauerunt & aſcē
derunt tres gradus generales, q̄s in tribus ani-
mę potētijs figuraui tibi, atq; tres gradus actu
ales, quos actualiter tibi figuraui in corpore
Ieſu Chriſti crucifixi unigeniti filij mei. Vn-
de ex q̄ pedes attigerunt, & aſcenderunt cū pe
dibus affectus animæ, peruenerunt ad latus ſiue
coſtatū, ubi ſecreta cordis agnouerunt, & aquę
baptiſmū inuenerunt, q uirtutē habet in ſan-
guine, ubi reperit anima gratiā in ſancto ba-
ptiſmo, & ibi diſponitur & paratur animę uas
ad gratiam unitā atq; concretam ſanguine re
cipiendā. Sed ubi cognouit anima huiuſmodi
dignitatē, ut eſſet unita ſiue cōpoſita in ſangui
ne agni, recipiendo ſacrū baptiſmum uirtute
ſanguinis? In eo ſtatu ſiue lateris uulnere, ubi
cognouit ignē ardentiſſimę charitatis. Et ita ſi
bene meminiſti ueritas incarnata tibi maniſe-
ſtauit, cū interrogaſti, dicens: Agne dulcis &
immaculate, tu iam uitā in cruce finieras, q̄do
latus lancea tibi fuit apertū, quare decreuiſti ta
li modo percuti atq; lancea cor tuū ita crudeli
ter aperiri? Ipſe uero tibi reſpondit, hoc eue-
niſſe multiplici reſpectu, quoꝝ aliquem ilico
tibi patefecit. Quia uidelicet eius deſideriū er-
ga ſalutem humani generis erat infinitū, & o-
peratio pœnaꝝ illarum atq; tormentorū erat
in ſe finita, & per aliq̄ rem finitam oſtendere
non ualebat amorem eius infinitum. Et ideo
uoluit aperiri cor eius, ut apertiſſime ſecreta
cordis agnoſceretis: quia proculdubio magis
& ardentius diligebat quā oſtendere poterat
ex aliqua pœna finita. Et ideo ſanguinem &
aquam inde uoluit effundere ſic abundanter,
ut in aqua denotaretur atq; ſanctificaretur il-
le baptiſmus aquę, q̄ genus humanum uniuer-
ſum a ſuis iniquitatibus lauari atq; mundari
poſſet, qui uirtutem habet in efficatia precio-
ſi ſanguinis effuſi, cum tam ardenti & amoro-
ſo deſiderio. Et in hoc actu uoluit oſtendere
duplicem. alium baptiſmum ſanguinis. unus
eſt in his q baptizati ſunt in ſanguine ſuo, quē
amore mei fuderunt, & aquę baptiſmū habere
nequiuerunt. Qui ſanguis habet efficaciam,
propter Ieſu Chriſti dilectiſſimi filij mei ſan-
guinem. Alius autem eſt baptiſmus ignis, uide
licet eorum qui baptiſmum affectuoſe deſide
rant & habere nequeunt. Nec eſt baptiſmus
ignis abſq; ſanguine, q̄a ſanguinis eſt uere con
ſperſus & immixtus igni diuinę charitatis, eo
quod ingenti fuit amore effuſus. Inſuper aliter
anima recipit huiuſmodi ſanguinis baptiſmū,
figuratiue loquendo: nam quia noui fragilita-
tem & infirmitatem hominum, unde frequen
ter offendunt, committendo grauia peccata,
ex quorum culpa gratiam amittunt, quam ac-
quiſierunt in ſacro baptiſmate uirtute ſangui-
nis. Ad quam tamē culpam cō mittendam ho-
mines inuiti non impelluntur ab infirmitate,
nec ab aliqua creatura, niſi ſponte conſentire
uelint, ut iā dixi tibi. Ideo ut ipſi poſſint ipſam
gratiam perditam animę ſuę recuperare ac in
ipſa quotidie perſeuerare, ſynceriſſima diuina
charitas mea gratioſe prouidit, ut iugiter ho-
mines baptiſmum ſanguinis haberent, quem
utiq; recipiunt ex contritione cordis, in ſancta
confeſſione, uidelicet confitendo peccata ſua
miniſtris meis, quibus ego cōmiſi clauē huiuſ-
modi ſanguinis. Quem utiq; ſanguinem in ab
ſolutione peccatoꝝ effundunt in facies anima-
rum, quo lotę reſtituuntur ad gratiam. Et ſi
forte nequirent habere confeſſorē, ut in omni
bus caſibus creaturis meis occurrat prouiden
tia mea, ſufficit habere contritionē in corde, cū
propoſito cōfitendi ſi poterit. Tunc ergo ma
nus exoptandę clementię meę fructum ſangui
nis huius precioſi largitur. Qui uero poteſt ha
bere confeſſorem, omnino uolo atq; pręcipio
quod actualiter ipſi miniſtro meo cōfiteatur.
Si quis autem habere poterit & acceptare no-
luerit, omnino priuatus erit fructu ſalutiferi
ſanguinis. Tamen etiam ſi in extremis tandē
cōfiteri cordialiter & in ueritate uoluerit, &
& non potuerit, etiam ad gratiam acceptabit.
Sed conſulo ne quis ita ſtulte procedat in uita
ſua, quod ad hanc extremitatē adducatur, q̄a
magno periculo ſemetipſum exponit. Nō eſt
eñ aliq̄ modo tutus, ꝙ non ꝓpter obſtinatio
nem ſuam diuina iuſtitia mea dicat ei.: Tu mei
non fuiſti memor in uita quando potuiſti, &
ego tui obliuiſcor in morte. Itaq; nemo debet
inaniter amittere ſalubre tempus, differendo
remedia ſuæ ſalutis. Si tamen ex negligentia
ſua diſtulit uſq; dum uiuit, omittere nullo mo
do debet in ſpe ſanguinis huius precioſi ſemeti-
pſum iſto modo baptizare. Itaq; uides in ſa-
lutem animarum ueſtrarum huiuſmodi ba-
ptiſmum humano generi continuum eſſe gra
tioſe conceſſum. In hoc ergo baptiſmo cogno
ſcere potes operationem filij mei, uidelicet pœ
nam crucis fuiſſe finitam: fructus uero pœnę
quem per ipſum recipiſtis, eſt infinitus. Et
hoc accidit uirtute diuinę naturæ, quę infinita
eſt, unita cū natura ueſtra humana, q̄ finita eſt.
Quę natura humana ſuſtinuit pœnam in uer-
bo meo ueſtra humanitate ueſtito. Sed quo-
niam eſt inſerta & unita una natura cum alte-
ra, traxit ad ſe pœnam ęterna deitas, quam in
cruce ſuſtinuit inęſtimabili charitate. Ideo pœ
na talis & operatio dici poteſt infinita, non ꝙ
in ſe pœna fuerit infinita, nec actualis in cor-
pore, nec etiam in animæ deſiderio, quod
habebat

habebat implendi redemptionē humani generis, quę terminata fuit in cruce, cum anima diſceſſit & fuit a corpore ſeperata. Sed fructus qui proceſſit a pœna & deſiderio meo ueſtræ ſalutis extenditur in infinitum, & ideo infinito modo recepiſtis, quia ſi fructus non eſſet infinitus, non fuiſſet in gratia reſtitutum uniuerſum genus humanum, uidelicet præteriti, præſentis & futuri. Nec etiam homines qui iugiter offendunt, poſt offenſam, ab ea releuari poſſent, ſi tale baptiſma ſanguinis in uobis infinito fructu careret. Hoc ipſe filius meus uobis aperte patefecit, in ſui ſacratiſſimi lateris apertura, ubi ſecreta cordis inuenire potes, oſtendendo quod magis uos atq; ſalutem ueſtram amat & optat q̄ cum aliqua pœna finita demonſtrare potuerit. Oſtendi tibi fructum iſtum infinitum. Cum dixi: Cum baptiſmate ſanguinis iuncto cum igne diuinæ charitatis, quia cum ineſtimabili amore fuit effuſus & in generali baptiſmo Chriſtianis exhibitus. Et omnibus qui uolunt aqua baptizari, quod procul dubio uniuntur ignito ſanguini ubi anima ſe purgat & componitur ut panis aqua. Et ut hęc aperte cognoſcerentur, uoluit ipſe filius meus ut a latere ſuo ſacratiſſimo ſanguis efflueret una cum aqua.

Quomodo uoluntas propria in anima mortua ſignum uerum eſt quod ipſa peruenerit ad os, uidelicet ad tertiū gradū ſupraſcripti pontis.

Capur lxxvi.

OMnia quæ narraui tibi nunc prius audiſti ab unigenito filio meo, ſed in perſona ſua uolui tibi replicare, ut apertius uideres excellentiam, ubi eſt anima quę iam aſcendit iſtū ſecundum gradum, ubi cognoſcit & acquirit ineffabilē amoris ignem, quo ſuccenſa ſubito currit ad tertium gradū, uidelicet ad os. Et ibi manifeſte demonſtrat ad ſtatū perueniſſe perfectum. Vnde pertranſiuit per medium cordis, uidelicet cū memoria ſanguinis, in quo baptizata fuit, amorē imperfectum deſerendo, ex illa notitia quam attraxit ab amore cordiali, guſtando, uidendo & intelligendo ignem intenſę meę charitatis. Tales uere peruenerunt ad os. Ideo demonſtrant oris officium exercentes. Loquitur enim os cum lingua quā infra ſe continet. Guſtus uero guſtat. Os in ſe retinet atq; ſtomacho porrigit, dentes quoq; conterunt cibum, quoniam aliter ingeri neq; digeri poſſet. Sic anima primo loquitur mihi cum lingua quæ cōſiſtit in ore ſancti deſiderij, uidelicet lingua deuotę atq; continuę orationis. Iſta lingua loquitur actualiter atq; mentaliter. Loquitur actualiter annunciando meæ ueritatis euangelicam doctrinam, uidelicet monendo, conſulendo & abſq; timore quocunq; confitendo, contemnendo pœnā quācunq; mundus ei minaretur ſiue poſſet inferre: ſed audacia ſancta confitetur coram omnibus varijs modis, ut unicuiq; uiderit expedire. Mentaliter uero loquitur offerendo mihi dulcia & amoroſa deſideria pro ſalute animarum. Inſuper animarum cibū accipit atq; comedit ſuper menſa ſanctiſſimæ crucis ad honorem mei, quoniam aliter uel in alia menſa non poſſet illū in ueritate perfecte comedere. Dixi quod huiuſmodi cibum dentibus conterit, aliter enim illum ingerere ſiue digerere non ualeret. dentibus uidelicet odij & amoris. Quę duo ſunt ordines in ore ſancti deſiderij dentiū, ubi detinetur iſte cibus conterendo cum odio ſui & amore uirtutum, in ſe pariter & in proximo ſuo conterit uilipendendo quaslibet iniuriam & omnes cōtumelias, deriſiones, improperia & perſecutiones, undecunq; prouenianr, uirtuoſe tolerando famē, ſitim, calores & frigora. cum pœnis & anxijs deſiderijs, lachrymis atq; ſudoribus in ſalutē animarum. Hęc omnia & alia plurima conterit atq; deglutit amore mei ſupportando charitatiue proximum ſuum. Poſtq̄ autem ita cōtriuit, guſtus auide guſtat ſaporans fructū laborum dulcium & amenitatem cibi animarum, illum in ſyncera & ignifera charitate mei & proximorū ſuorum affectuoſe guſtando. Et ita cibus iſte peruenit ad ſtomachum, qui ex deſiderio ſalutis animarum ualde fameſcebat, & huiuſmodi cibum optabat, uidelicet quod ſtomachus amoroſi cordis cum amenitate atq; ſynceriſſima charitate proximi ſui ruminare delectatur. In tantū quod omnino perdit proprię uitę corporalis teneritudinem & affectionem: ut ipſum cibum in menſa crucis atq; doctrinę Ieſu Chriſti ſumptū ingerere pariter & uirtuoſe digerere ualeat. Tunc impinguatur anima in ueris atq; realibus uirtutibus, & ex abundantia cibi repletur, in tantum, quod ueſtimentum exterius proprię ſenſualitatis, id eſt corpus quod animam contegit, crepando ſcinditur, quantū ad ſenſitiuum appetitum. Qui uero crepat omnino moritur, ita ſenſitiua uoluntas ilico mortua remanet. Et hoc eſt ex eo quoniam animę uoluntas ordinata uiuit in me, uoluntatē meam in omnibus induta, & ex hoc illa ſenſitiua mortua fuit. Hoc igitur eſt uerum ſignū quod anima peruenit ad gradum tertium oris, quia uidelicet occidit in ueritate propriam uoluntatem, quando guſtauit meę charitatis affectū, & ideo reperit in opere pacem & quietē animę ſuę. Noſti quod in ore pax exhibetur. Sic in iſto tertio ſtatu pacē inuenit, ita & taliter, ut nemo eam turbare ualeat, pro eo quod perdidit & abnegauit uoluntatem propriam, quæ præbet utiq; pacem & quietem

quietem animæ, quę nouit illam occidere. Ta
les uirtutes pariunt abſq; pœna ſuper proxi-
mum ſuum, non ꝙ pœnæ non ſint eis pœnę,
ſed uoluntas quæ mortua eſt, non æſtimat eas
ad pœnam: quia uolũtarie tolerat amore mei
cum iocunditate quadam. Iſti ſine quacunque
negligentia currunt per uiam ſaluberrimę do
ctrinæ Ieſu Chriſti crucifixi: nec ex iniuria ſi-
bi facta, ſiue perſecutione quacunq;, ſiue qui-
buſdam mundi delicijs iter ſuum aliquo mo-
do retardant, ſed omnia tolerant cum perſe-
ueranti fortitudine. Et ſuccenſi charitatis af-
fectu, guſtant cibum ſalutis animarum cum ue
ra patientia, quę patientia ſignum eſt in ueri-
tate demonſtratiuum, ꝙ anima perfecte dili-
gat abſq; reſpectu propriæ cõmoditatis: quia
ſi me diligeret & proximum ex utilitate pro
pria eſſet impatiens ambulando remiſſe cum
negligentia. Sed quia tales me diligunt pro-
pter me, quia ſumma ſum bonitas, & amari di
gnus, & ſe propter me diligunt, & proximũ
ſuum, ſimili modo propter me, ut exhibeant
laudem & gloriam nomini meo, ideo fortes
atq; perſeuerantes exiſtunt ad omnia toleran
da cum uera patientia.

De operibus animę poſtquam tertium gra
dum aſcendit.

Caput lxxvij.

HAe ſunt illæ tres glorioſæ uirtutes in ue-
ra charitate fundatę, quę cõſiſtũt in ſum
mitate arboris ipſius affectuoſæ charitatis ui-
delicet patientia, fortitudo, atq; perſeuerãtia:
quæ cum lumine ſanctiſsimæ fidei coronan-
tur. Cum quo lumine ſine tenebris ambulant
ualde uelociter per ueritatis uiam, & in altum
extollitur ex deſiderio ſancto. Et ideo nemo
poteſt eam offendere, neq; dæmones cum ſuis
tentationibus, quia timent animam igne cha-
ritatis accenſam: nec hominum iniuriæ ſiue de
tractiones, imo quamuis iſte mundus eos in-
iuſte perſequatur, tamen eos ualde metuit. Ita
mea bonitas operatur & uult, ut in conſpectu
meo magnificentur ac etiam in mundo fortifi
centur, quoniam ex humilitate ſe paruulos eſſe
cerunt, & ego magnificaui eos in me, uita du-
rabili, ac etiam in corpore myſtico ſanctæ ma
tris eccleſiæ, ubi fit quotidie ueneranda me-
moria dę ipſis, quia nomina eorum in me li-
bro uitæ ſcripta reperiuntur. Itaque mundus
eos habet in reuerentia, eo quod ipſum uilipẽ
dendo contempſerunt. Iſti non ex timore, ſed
ex humilitate uirtutem abſcondunt. Et ſi fue-
rit opus in aliquo proximo ſuo ſubueniendo
ſeruire, non ſe ſubtrahunt ex timore laboris,
uel alicuius pœnæ, ſiue dubitando perdere cõ
ſolationem propriam, imo uiriliter atque fi-
deliter ei ſeruiunt, de ſe non curantes, imo
ſe ualde cõtemnentes, ut ipſi proximo ſuo ſer-
uire ualeant. Qualitercunq; tempus & uitam
ſuam exerceant in honorem meum, exultant,
& habent in mente ſua quotidie quietem atq;
trãquillam pacẽ. Et hoc unde procedit. Quia
non diligunt mihi ſeruire modo ſuo, imo ſi-
cut placet mihi. Et ideo tantũ appretiãt tẽpus
conſolationis q̃ tribulationis, tantum proſpe-
ritatem quantum aduerſitatem, tantum curãt
de una, quantum de altera: quoniam ubique
& in omnibus his talis inuenit ſanctam uolun
tatem meam, & ipſe nil aliud optat, niſi ut cũ
ea conformitatem habeat ubicũq; reperiat eã.
In qua uolũtate cognouit, quia nihil abſq; me
factum eſt, & cum myſterio & cum mea diui-
na prouidentia, niſi peccatum, quod nihil eſt.
Vnde ſolummodo peccatum odiunt cætera
uero cum reuerẽtia ſuſcipiunt. Et ideo ſunt ita
ſtabiles & firmi per uiam ueritatis ambulan-
tes, neq; tepeſcunt in ſeruitio proximorum,
imo fideliſsime ſeruiunt omnibus iuxta poſ-
ſe, nec attendunt ignorantiam uel ingratitudi-
nem aliquorum. Nec etiam quanuis aliquan-
do peruerſus uel uitioſus homo ſibi dicat iniu
riam redarguendo opera ſua, omittũt effun-
dere preces pro eo coram me, magis affligẽdo
ſe propter offenſam meam atq; detrimentum
animæ proximi, quam de iniuria propria. Iſti
dicunt cũ glorioſo precone meo Paulo: Mũ-
dus maledicit, & nos benedicimus, ipſe nos
proſequitur, & nos cum patientia & gratiarũ
actione ſuſtinemus: & blaſphemamus, & obſe
cramus: tanquam purgamenta mundi huius
facti ſumus. Itaq; uides dilectiſsima filia iſta ſi
gna, ſed præcipue ſupra cætera uirtutem patiẽ
tiæ, per quam apertius anima demonſtrat in
ueritate profeciſſe ab imperfectione ad amorẽ
perfectum, ſequẽdo dulcem & immaculatum
agnum unigenitum filium meum, qui dum eſ
ſet in cruce, clauis ibidem affixus amoris, nul
lo modo ſe retraxit ob inſultum & imprope-
rium Iudæorum, ei dicentium: Deſcende nũc
de cruce, credemuſq; tibi. Nec etiam propter
ingratitudinem aliorum, quin iugiter in obe
dientia quam impoſueram ei perſeuraret cum
tanta patientia, ꝙ uox alicuius murmuris nõ
fuit ab ore ſuo audita. Similiter iſti dilectiſsimi
filij mei ſequuntur doctrinã atq; ueſtigia meę
ueritatis. Et quanuis iſte mundus ipſos retra-
here uelit a recto tramite blãditijs uel minis,
ipſi tamen in hoc itinere ſuo nõ retardant, uel
ab ipſo retrocedunt: imo ſolummodo reſpici-
unt in meæ ueritatis obiectum. Iſti nolunt a cã
po belli retrocedere, neq; redire domum ul-
laſenus uolunt ad tunicam iam omiſſam pro-

prię complacentię repetendam. quia uidelicet ampli, timere ſolebāt creaturas, q̃ me creatorē, imo delectabiliter ualde conſiſtunt iugiter in prelio repleti, & ebrij ſāguine Ieſu Chriſti crucifixi, quē ſanguinē antepoſuit uobis affectuoſa mea charitas, in apotheca myſtici corporis eccleſię ſanctę: ut animentur illi qui cupiūt eſſe ueri milites ad pugnam, dū contra propriā ſenſualitatem carnalē & fragilē, atq; contra mundū & aduerſantem diabolū cum gladio & enſe odij prefatorū uitiorum ſuorum, & amore uirtutum. Qui amor uelut armatura ualida reparat atque defendit eos ab ictibus & uulneribus uniuerſis, ita q́ minime nocere poſſunt. niſi deponant armaturam ipſam, pariter & gladium, & in manibus inimicorū ſuorum exponant, uidelicet manu liberi arbitrij ſuccumbendo uoluntarie ſuis inimicis. Nō ita faciunt iſti qui ſanguine ſunt ebrij, ſed uſq; ad mortē uirtuoſe perſeuerant. ubi recipiunt omnes inimici ſui conflictum. O glorioſa uirtus, quantum es mihi quotidie grata reſplendens in mundo, in oculis tenebroſis ignorantiū hominum, qui declinare nequeūt quin amabilē ducem participēt amicorum meorum. Nā in eorum odio clemētia relucet, qua ſerui mei diligunt atq; procurant indefeſſe ſalutem eorū. In eorum inuidia relucet affectuoſa charitas, & in crudelitate pietas. In iniuria quoq; relucet uera patientia, quę glorioſe dominatur, atq; dominium in manu pacifice tenet omniū uirtutum, quoniam eſt utiq; medulla charitatis. Ipſa nanq; demōſtrat aperte ſi uirtutes in anima ſunt in me uere fūdatę. Ipſa q̃tidie triūphat ex omnibus nullo tempore ſuccumbens. Nam iugiter eſt aſſociata fortitudini ſimul & perſeuerantię. ſicut dictū eſt. Ipſa domū omni tempore cum glorioſo triumpho redit, & egrediens a campo preliorum, in conſpectu meo ſe repręſentat. Et quia ſum omnium laborum amicorum meorum ualde gratioſus remunerator, recipiunt a me coronam glorię.

De quarto ſtatu, qui tamen non eſt a tertio ſeparatus & de operibus animę, quę ad ipſum peruenit.

Caput lxxviij.

HVcuſq; tibi dixi quomodo demonſtrant homines ſe perfectionem amoris amici atq; filialis attigiſſe nunc autem uolo tibi narrare breuiter, in quanta conſolatione me guſtant, exiſtentes adhuc in ſuo mortali corpore. Cum enim attigerunt ſtatum illum tertiū, ut iam dixi tibi, acquirunt ibi quartum. qui tamen a tertio non eſt diuiſus uel ſeparatus, ſed eſt unitus ei, nec unus eſt abſq; reliquo, prout eſt mea charitas cum charitate proximi. Sed eſt unus fructus egrediens ab iſto tertio ſtatu, cuiuſdam unionis ualde perfectę, quam anima facit in me, ubi fortitudinē. Intra fortitudinem acquirit. ita ut non ſolummodo cū patientia toleret aduerſa quęcunq;, uerumetiā anxie deſiderat ad laudem & gloriam mei nominis omnia ſuſtinere. Iſti gloriantur in opprobrijs unigeniti filij mei, ut ait Apoſtolus Paulus, glorioſus preco meus: Libēter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me uirtus Chriſti. Et alio loco: Mihi autem abſit gloriari, niſi in cruce domini noſtri Ieſu Chriſti. Ego nanq; ſtigmata domini mei Ieſu Chriſti in corpore meo porto. Similiter iſti tanquam de honore meo philocapti, & ueluti famelici animarum cibum eſurientes, uelociſſime currunt ad menſam ſanctiſſimę crucis, exoptantes affectuoſo deſiderio pœnas quaſcunq; tolerare, proximo utilitatē afferre, uirtutes acquirere atq; conſeruare, ſtigmata Ieſu Chriſti portādo iugiter in corporibus eorū, uidelicet, quia cruciatus amor quem in corde geſtant, etiam in corpore relucet. Vilipendunt uo ſemetipſos, & pro magna delectatione ſua gloriantes in pœnis, opprobrijs atque moleſtijs, undecunq; proueniant, ſiue qualitercūq; mihi placeat eis concedere, huiuſmodi chariſſimis amicis meis pœna eſt utiq; conſolatio, delectatio uero labor eſt eis. Et conſolationem omnem ſiue delectationem quam mūdus eis exhibere uellet, ipſi contemnunt, nec acceptare dignantur. Neq; ſolummodo cōſolationes mundi, nam ego interdum concedo, q́ ſerui mundi eos habeant in reuerentia, atq; ſubueniant opportunitatibus eorum, ſed etiam cōſolationes quas ego pater ęternus animabus eorum infundo, ex humilitate & odio ſancto ſui contemnunt. Non quidem contemnunt cōſolationem atq; gratiam meam, ſed delectationem, quam animę deſiderium inuenit in ipſa conſolatione. Hoc enim accidit ex uirtute uerę humilitatis, quā acquiſierunt. in odio ſancto, quę quidē humilitas eſt baiula & uera nutrix charitatis, acquiſita in uera cognitione ſui pariter & mei. Itaq; uides uirtutē atq; ſtigmata Ieſu Chriſti fulgere in corporibus atq; mentibus eorū. Talibus ego concedo me nunq̃ ſeparari per ſenſum ab eis, prout ab alijs, ego dixi tibi quod ibam, & redibam ad eos diſcedēdo, non per gratiam, ſed per ſentimentum. Non igitur ita facio cum perfectiſſimis iſtis qui peruenerunt ad magnam perfectionem, qui uirtuoſe mortui ſunt ad omnem uoluntatem propriam, ſed iugiter in animabus eorū requieſco per gratiam atq; ſentimētum. Hoc eſt, quod quandocunque mens eorum uniri

uult

uult in me, per affectum amoris agillime poſſunt, quia deſiderium eorum eſt mihi unitum ita perfecta unione, q̄ nullo modo ſeparari poteſt, ſed eis omnis locus eſt locus, & omne tempus eſt eis tempus orationis, quia conuerſatio eorum eleuatur a terra, & aſcendit in cælum, quia uidelicet omnis terrenus affectus & amor proprius ſenſitiuus eorum ablatus eſt ab eis. Aſcenderunt ſuper ſe in altitudinem cæli cum ſcala uirtutum, & aſcenderunt illos tres gradus, quos figuraui fore in corpore unigeniti filij mei. Nam expoliauerunt in primo gradu affectum pedum ab amore uitiorum. In ſecundo uero guſtauerũt ſecretum & affectum cordis, unde acceperunt amorem in uirtutibus. In tertio uero pacis & quietis in mẽte, pbauerũt in ſe uirtutem, & omittentes amorem imperfectum, attigerunt ad magnam perfectionem, & ibi receperunt quietem in doctrina meæ ueritatis. Inuenerũt utiq; menſam, cibum atq; ſeruitorem. Quem cibum in mente guſtant, mediante doctrina Ieſu Chriſti crucifixi unigeniti filij mei. Ego ſum eis lectus atq; menſa; uerbum uero dulce omni ſuauitate plenum eſt eis cibus, tum quia cibum animarũ guſtant in iſto glorioſo uerbo, tum quia uobis a me datus eſt in cibum, dum uidelicet in altari recipitis in uenerabili ſacramento, carnem & ſanguinem eius, in quo Deus & homo ueriſsime continetur. Iſte cibus optabilis a mea bonitate datus eſt uobis, dũ eſtis uiatores atq; peregrini, ut ex imbecillitate non deficiatis in uia, & ne memoriam huius precioſi ſanguinis pro uobis effuſi cum excellentiſsima charitate tradatis obliuioni, ſed iugiter in me confortemini, & in itinere ueſtro quotidie cum delectatione refocillemini atq; conualeſcatis. Sanctus uero ſpirit⁹ affectuoſa charitate ſeruit eis, in qua dona pariter & gratię miniſtrantur. Iſte ſeruitor gratus & ualde dulcis, portat iugiter & adducit. Adducit & offert amoroſa, pœnoſa & dulcia deſideria, & illis affert fructum diuinę charitatis, fructum laborum ſuorum in animabus ipſorum quotidie guſtant, ſemetipſos nutriendo de dulcedine meæ diuinæ charitatis. Item uides, q̄ ego menſa ſum illis, filius uero meus uere eſt cibus, ſpiritus quoq; ſanctus a me procedens & a filio meo, ſeruit eiſdem. Ergo per ſentimentum quotidie me poſſident in mente ſua. Et quanto magis delectationem habere contempſerunt, eligentes & optantes propter me pœnam habere, magis priuati ſunt omni pœna, & delectationem ſuauiſsimam inuenerunt. Et hoc accidit, quia ſunt in meæ charitatis ardore ſuccenſi & igniti, ubi uoluntas eorum eſt omnino conſumpta, quare diabolus ualde metuit baculum charitatis ipſorum, ideo ſagittas ſuas iactat a remotis, nec audet eis adhærere. Mundus uero percutit exteriorem corticem corporis eorum, putans eos offendere, ſed ipſe ab eis offenditur: quia ſagitta quæ non inuenit ubi poſſit intrare, ilico redit ad ſagittantem. Ita mũdus operatur cum ſagittis iniuriarum, perſecutionum atque murmurationum ſuarum, ſagittare uolens iſtos perfectiſsimos ſeruos meos, ſed eis nocere non ualet. Nam ortus animarum earum eſt ualde clauſus, & non inuenit ubi poſſit intrare, ideo ſagitta redit ad eũ q ſagittauit, ueneno culpæ uenenata, ſeruos autem & amicos meos nullo modo lędere poteſt. Et ſi forte modicum in corpore lędat, animam uero uel in minimo lædere non poteſt, imo beata ſimul & doloroſa conſiſtit. Beata quidem eſt propter unionem & affectum charitatis quam habet in ſe, doloroſa uero propter offenſam proximi ſui. Iſti ſequuntur agnum immaculatum unigenitum filium meum, qui cum eſſet in cruce beatus erat atq; doloroſus. Beatus erat, quia natura diuina unita cum humana natura, pœnam in nullo ſuſtinere poterat, & ſemper animã eius beatam efficiebat, abſq; uelamine ſe demonſtrando ſibi. Doloroſus autem erat, eo quia crucem in corpore ſuo portabat, pœnam amariſsimã tolerando atq; deſiderij crucem, ut pro culpa ſatiſfaceret humanæ generationis: ideo beatus erat atq; doloroſus, eo quia caro pœnam habebat, deitas uero habere nequibat, nec etiam anima, quantum ad ſuperiorem partem intellectus. Sic iſti dilectiſsimi filij mei poſtq̃ ad tertium & quartum gradum attigerũt doloroſi ſunt, crucem tolerantes actualem atque mentalem, uidelicet actualiter in corpore ſuo tolerando pœnas, ut eis ego permitto, ſimul & crucem deſiderij doloris, uidelicet & amaritudinis ex offenſione mea & animarum detrimento. Beati quoq; ſunt, eo q̄ illa delectatio & dilectio charitatis ab eis auferri nullo modo poteſt, quæ proculdubio illos beatificat, unde recipiũt in ſe gaudium & beatitudinem. Et ideo dolor iſte non eſt affligitiuus qui deficeret, uel affligat animã, ſed impinguatiuus, qui uidelicet facit animam impinguare in affectu charitatis, quia pœnæ uirtutem augent atque fortificant, & uirtutum operantur experientiam. Itaque pœna talibus eſt impinguans & non affligens, eo q̄ nulla pœna ſiue dolor animam huiuſmodi ab igne charitatis amouere poteſt, ut apparet in titione, qui eſt ignitus totus, & in fornace conſumptus, quem nemo poteſt manu contingere pro extinguendo, quia

totus factus eſt ignis. Sic iſtas animas in fornace meę charitatis ignitas, eo ꝙ ex eis nihil extra me remanet, uidelicet nulla propria uoluntas, ſed omnino totaliter in me ſuccēſæ ſunt & ignitæ, nullus capere poteſt, nec illas a gratia mea diuellere, quia factę ſunt unitę mecum, & ego cum eis, nec unq̄ ego me ſubtraho per ſenſum, imo quotidie mens eorum in ſe me poſsidet atq; ſentit. Non enim accidit eis prout alijs, de quibus iam tibi dixi, ꝙ ibam & redibā, diſcedens & ſubtrahens me ab eis, non per gratiam. & hoc agebam, ut ipſi pertingerent ad perfectionem. Poſtq̄ autem ſtatum perfectionis attigerunt, ab eis aufero ludum eundi & redeundi, qui uocatur amoris ludus. Nam ex amore diſcedo ſiue me ſubtraho, & ex amore poſtea redeo. Non ego proprie, quoniam ego ſum Deus ueſter immobilis, qui non mutor, ſed ille ſenſus quem in anima mea charitas exhibet, eſt ille qui uadit & redit.

Quomodo Deus ab his perfectiſsimis nunquam diſcedit per gratiam, nec per ſenſum.

Caput lxxix.

Et ſequit̃ glo. Ray cōfeſſoris ſc̄tę uirginis. Nota ꝙ iſte ſtatus, eſt ille in quo erat iſta benedicta uirgo Catarina de Senis, ut oculi noſtri uiderunt apertiſsime.

Dixi ꝙ ab his perfectiſsimis nunq̄ per ſenſum me ſubtraho, tamē aliquo modo me ſubtraho, qm̄ anima quæ adhuc eſt in corpore ligata, ſufficere nullo modo poteſt in ſe recipere iugiter unionē illam quam in anima facio. Et ideo quia nō ſufficit, aliquando me ſubtraho, nō per gratiam, neq; per ſenſum, ſed ꝑ unionē. Nā exurgētes huiuſmodi animę cum anxio deſiderio uelociſsime currentes, uirtuoſe ꝑ pontē doctrinæ Ieſu Chriſti crucifixi peruenerunt ad ianuā mentis earū in me leuātes, madefactę ſanguine pariter & ebrię igne charitatis exuſtæ, guſtant in me deitatē æternam. Hoc eſt enim illis unū mare pacificū, ubi fecit anima tantam unionem, ꝙ illa mens omnino nullum modum habet, niſi ſolum in me: & exiſtens in ſtatu mortalium, in ueritate guſtat bonum immortalium. Et exiſtēs in corpore pōderoſo, habet agilitatem ſiue leuitatem ſpiritus, unde frequentiſsime corpus eleuatur a terra, propter unionem perfectam, quam anima fecit in me, quaſi grauedo corporis iam haberet in ſe dotem agilitatis, quam in uita durabili ſancti poſsident. Tamen huiuſmodi corpus non caret grauedine ſiue ponderoſitate ſua, ſed unio quam anima fecit in me, ꝑfectior eſt, q̄ ſit unio quæ conſiſtit inter animam & huiuſmodi corpus. Et ideo propter uiolentiam ſpiritus aſcendentis in me, taliter uniti, eleuatur a terra grauedo corporis. Corpus uero manet inſenſibile, ſine uiribus ex toto, quaſi laceratum ex affectu ſpiritus, in tantum ꝙ ſicut ipſa uere percepiſti, non eſſet in uita corporali poſsibile uiuere, niſi mea bonitas noua fortitudine circularet. Quare uolo te noſce, ꝙ ualde maius miraculū eſt in hac unione, quod anima non ſeparatur a corpore ſuo, quam uidere ſuſcitari plura corpora mortuorum. Et ideo quandoq; me ſubtraho per unionem, faciens animam ad uaſculum ſui corporis ab hac unione redire, uidelicet ut ſenſus corporis qui totus alienatus erat ꝑ affectum animæ redeat ad proprium ſenſum ſiue ſentimentum. Non quod anima totaliter a corpore ſeparetur, q̄niam hoc in morte ſolummodo fit, ſed animæ potentiæ diſcedunt propter amorem unitū in me, unde memoria ſolūmodo de me ſe repletam inuenit. Intellectus eleuatur ſolummodo ſpeculando meæ ueritatis obiectum. Affectus uero qui ſequitur intellectū, amat illud quod intellectus uidit, & unitur cum illo. Congregatis igitur, & unitis inſimul his tribus animæ potentijs. & in me ſubmerſis atque ſuffocatis, corpus ilico perdit ſenſum ſuum. Nam oculus uidendo non uidet. Auris audiendo non audit. Manus tangendo non tangit. Lingua loquendo non loquitur, niſi prout ex abūdātia cordis aliquādo ꝑmitto linguę mēbrū eloq̄ ꝑ reſpiratione, uel exalatione cordis, & ad laudē & gloriā mei nominis. Itaque loquendo non loquitur. Pedes ambulando nō ambulāt. Omnia membra ſunt occupata, pariter & ligata cū ligamine atq; ſenſu dilectionis & amoris. Vnde ſunt ita ſubdita rationi, & unita cū effectu animæ, ꝙ quaſi cōtra naturā ſuā uiua uoce clamant ad me patrē æternū, & optant ab anima ſeparari, ſimiliter & a corpore ſeparari deſiderat anima. Et ideo iugiter cū Apoſtolo Paulo clamant: O infœlix homo, quis me liberabit a corpore mortis huius? Video aliam legē in mēbris meis, contradicentē legi mentis meæ. Non tantummodo Paulus ita dicebat de impugnatione carnis contra ſpiritū, nā in uerbo meo certificatus fuerat cum audiuit: Paule ſufficit tibi gratia mea. Sed ideo dicebat, quia ſe uidebat in uaſculo corporis eſſe ligatū, quod tempus cū impediebat a uiſione mea, uidelicet uſq; ad horam mortis. Oculus erat ligatus & impeditus, ut me trinitatē æternam uidere nō poſſet uiſione beatorū immortaliū, q me q̄tidie laudant atq; glorificant, meo nomini benedicentes: imo ſe reperiebat inter mortales qui me grauiter offendunt, priuatus uiſione mea beatifica, uidelicet in eſſentia mea. Non ꝙ ipſe & alij ſerui & amici mei non uidcant atq;

deguſtent

deguſtent me, non quidem in eſſentia, ſed in
affectu charitatis, diuerſis & uarijs modis, ut
bonitati meę placet, me eis manifeſtare. Sed
omnis uiſio quam habet anima de me dum eſt
in mortali corpore, nimis eſt ualde tenebro-
ſa, reſpectu eius quam habet a corpore ſepara-
ta. Itaq; Paulo uidebatur, ꝙ uiſio corporalis
& exterior, impediret & impugnaret uiſionē
interiorem atq; ſpiritualem. Voluntas ei uide
batur ligata, quia nequibat amare quantū a-
mare peroptabat, quoniam omnis amor in ui
ta præſenti eſt imperfectus, uſquequo perue-
nerit ad ſuam perfectionē. Non ꝙ amor Pau
li & aliorum ſeruorum meorum imperfectus
extiterit ad gratiā & ad perfectionē uerę cha-
ritatis, quia proculdubio perfectus erat: ſed in
hoc erat imperfectus, eo ꝙ in amore ſuo ſacie-
tate carebat, quare pœnam inde ſentiebat. Si
enim eius deſiderium plenum extitiſſet eius
quod amabat, nullam inde pœnam habuiſſet.
Quoniam igitur amor in corpore mortali nō
habet perfecte quod amat, ex hoc affligitur.
Cum autem anima ſeparata fuerit a corpore,
deſiderium impletur, ideo diligit abſq; pœ-
na. Et licet pleniſsime ſacietur ualde, tamē eſt
omne faſtidium a ſacietate remotum. Saciata
fameſcit, ſed pœna qualibet eſt a me remota.
Nam anima cum a corpore ſeparata fuerit, uas
eius habet utiq; plenum in me ſumma fęlicita-
te, & firmatum atq; ſtabilitum, ita ꝙ ipſa ni-
hil optare poteſt, q̄ ilico non habeat. Deſide-
rans uidere me, quotidie me uidet ad libitum,
deſiderans uidere gloriam atque laudem no-
minis in ſanctis meis, ipſa uidet eam ultra q̄
uerbo poſsit exprimi, tum in angelica natura,
tum in humana.

Quomodo mundani Deo gratias reddunt,
uelint, nolint.

Caput lxxx.

ET animæ beatę tanta eſt uiſio perfecta, ꝙ
ne dum in ciuibus exiſtentibus in uita du
rabili, ſed etiam in creaturis uitæ mortalis ui-
det laudem atq; gloriam nominis mei, quia
uelit nolit iſte mundus infimus, mihi gloriam
exhibet: uerum eſt ꝙ illam nō exhibet eo mo
do quo debet & obligatur, amando me ſuper
omnia. Sed ex parte mea recipio & extraho
gloriam atq; laudem nomini meo. Nam in ho
minibus relucet abundantia charitatis, atq; mi
ſericordiæ meæ, dum eos ad pœnitentiam ex
pecto tempus eis accommodando. Neq; præ-
cipio, ut pro eorum iniquitatibus infernus uel
terra uiuos eos abſorbeat. Sed econuerſo ter-
rę pręcipio, ut eis de fructibus eius abūdanter
exhibeat, atq; ſoli pręcipio, ut eos calore ſuo
calefaciat & illuminet. Cęlo quoq; præcipio,
ut ad eorū utilitatē atq; conſeruationē indeſi
nēti motu circūdet orbē. Et in omnib' crea-
turis quas ego ꝓ eis creaui, miſericordiā meā
ualde charitatiue diffundo, nec illas ab eis uo-
lo ſubtrahere nō obſtātibus iniquitatibus eo-
rū. Imo concedo ita peccatoribus, ſicut iuſtis,
& etiā peccatoribus aliquando abūdantius q̄
iuſto, pro eo ꝙ iuſtus aptus eſt humiliter, & cū
patiētia tolerare, ideo frequenter eū uel o pri-
uare tēporalibus bonis, ut abūdantius ei retri
buam bona cęleſtia. Itaq; charitatiua miſeri-
cordia mea reſplendet in eis, etiā aliq̄n in ꝑſe-
cutionibus, quas amici mei ſuſtinēt a ſeruis mū
di, dū in eis experitur uirtus charitatis & pa-
tientię, dū amici mei ꝓ eis offerūt in cōſpectu
meo cōtinuas & humiles orationes, mihi reſul
tat laus atq; gloria: q̄q̄ perſecutores ipſi reſpe
ctum habeant in oppoſitum, uidelicet in dede
cus atq; meum uituperium. Ego tamē uelint
nolint, mihi gloriam attraho.

Qualiter etiam dęmonia gloriam Deo red
dūt atq; laudem, licet inuiti.

Caput lxxxi.

ISti perſecutores amicorū meorum in uita præ
ſenti, permanent ad augmentandā & exercē
dam uirtutē ipſorū, prout in inferno dæmo-
nia faciunt ueluti mei lictores iuſtitiam meam
contra dānatos exercēdo. In uita quoq; prę
ſenti ultrā augent uiatoribus & peregrinis, qui
deſiderant ad me peruenire, fęlicem ipſorum
terminū. Ipſi dæmones in cauſa ſunt in illis au
gendi uirtutem, dum eos exercent cum mul-
tis moleſtijs atq; tentationibus uarijs modis,
aliquando cōmouendo unum cōtra aliū iniu
rioſe uerbis, & aliquando factis. Etiā arripien
do bona temporalia, non propter iſta tem-
poralia, ſed ſolum ut animæ fraterna charita-
te priuentur. Sed dum aduerſarius ipſe putat
& optat eos charitate priuare fraterna, ipſe for
tificat eos, in ipſis experientia probando uir-
tutem patientię, fortitudinis atq; perſeueran-
tiæ. Hoc ergo modo reddūt gloriam atq; lau
dem nomini meo, & ita mea ueritas in eis im-
pletur, quos ego creaueram in gloriam & lau
dem ſancti mei nominis, & ut ipſi participent
ineffabili bonitate mei patris æterni. Sed quia
propter eorum dæmonum ſuperbiam aduer-
ſum me rebelles extiterunt, a ſua dignitate ce-
ciderunt in abyſſum, uiſione mea priuati, non
exhibent mihi gloriā in dilectione charitatis.
Ego uero ueritas ęterna poſui eos ueluti miniſ
tros ad exercendū in uirtute ſeruos meos, &
ueluti lictores eorū, qui ꝓpter defectus eorū
uadunt ad ęternam damnationē, ac etiam eo-
rū qui deducuntur ad pœnas purgatorij. Ita-
que uides ueritatem meam in eis impletam,

quia uidelicet mihi gloriam exhibent, non tamē ut æternæ uitæ ciues, qui priuati ſunt propter iniquitates eorum, ſed ueluti lictores & iuſtitiarij mei, patefaciēdo per eos iuſtitiā meā ſuper inimicos meos in inferno damnatos. Ac etiam ſuper illos qui purgatorij pœnis adiudicati ſunt.

Qualiter anima corpore ſoluta, plene uidet gloriam & laudem Dei in qualibet creatura. Et qualiter in ea finita eſt pœna deſiderij, ſed non deſiderium. Caput lxxxi.

POſtquam anima nudata fuerit a corpore, & ad me finem ſuum aduenerit, aperte uidet & guſtat gloriam & laudem nominis mei ſemper in omnibus creaturis, quæ rationē habent in ſe, ac etiā in dæmonibus, & in alijs quibuſcunq; creaturis. Ita pure uidet, & in ſuo uiſu ueritatē cognoſcit, uidendo me patrē æternū amplius amat, & amādo ſaciatur, ſaciata autē ueritatem agnoſcit. Agnoſcēdo ueritatem uoluntas eius in ueritate mea firmata cōſiſtit, & eſt ita ligata, & firmitate tanta ſtabilita, ꝙ in nullo diſcordare poteſt, neq; pœnam aliquā habere. quoniam habet omnia quæcunq; deſiderabat. Me nāq; uidere peroptabat, & gloriam atq; laudem nominis mei. hæc omnia uidet apertiſſime, ac in ueritate poſſidēdo agnoſcit. uidelicet in ſanctis meis, & in beatis ſpiritibus angelicis, & in omnibus alijs creaturis, & etiam in dæmonibus, ut dictum eſt. Et quāuis offenſas peccatorum uideat, de quibus prius amare dolebat, nunc uero nullū inde, uel aliūde, quoquomō dolorem habere poteſt, ſed cōpaſſionem abſq; pœna, peccatores ipſos amando, & affectuoſa charitate me iugiter exorando, ut ego mundo gratioſe miſericordiam impendam. In eis quidē eſt pœna terminata & finita, ſed minime charitas, prout accidit unigenito filio meo, quoniam in amariſſima morte ſuper cruce, pœna cruciati deſiderij, quod ab initio cum ipſum in mundū tranſmiſi, uſq; ad finē uitæ portauerat pro ſalute ueſtra, finita fuit atq; terminata, ſed non fuit finitum ueſtræ ſalutis deſiderium, quia ſi meæ charitatis affectus quem uobis ipſo mediante demonſtraui, fuiſſet in uobis finitus atq; terminatus, procul dubio non eſſetis, quoniam ex amore creati fuiſtis. Itaq; certiſſime noueris, ꝙ ſi ex amore non conſeruarē uos in eſſe, ſubito rediretis in nihilū: ſed ex amore creaui uos, & idem amor uos in eſſe cōſeruat. Ego ſum unū cū unigenito filio meo, & ipſe mecū, ideo finita eſt pœna deſiderij & nō amor deſiderij. Videtis ergo ꝙ oēs beati qui ſunt in uita durabili, ſalutē animarū exoptāt abſq; pœna, quia pœna terminata eſt in morte ipſorū, ſed non affectus uerę charitatis, imo tanq̄ inebriati ſanguine agni filij mei, ueſtiti charitate fraterna, tranſiere unt per arctam ianuā, Ieſu Chriſti ſanguine madefacti, & peruenerūt ad me mare pacificū ab imperfectione ſegregati, uidelicet ab inſacietate peruenerunt ad pfectionē oīm bonorū plene ſatiati.

Qualiter illi qui perueniunt ad tertium & quartū gradū, ut habetur ſupra, cupiūt a corpore diſſolui, ut etiam Apoſtolus Paulus optabat. Caput lxxxij.

QVoniam igitur Apoſtolus & præco meus Paulus iſta uiderat & guſtauerat, cum ipſum ad tertium cęlum attraxi, uidelicet ad altitudinem trinitatis, agnoſcens atq; deguſtans ueritatem meam, ubi plene recepit ſancti ſpiritus abundantiam, atq; didicit incarnati uerbi mei doctrinā, & tūc induit anima eius me patrem æternum, per ſenſum & unionem, uelut beati uitæ durabilis, hoc excepto, ꝙ anima nō erat a corpore ſeparata, ideo clamabat optando ſeparationem iſtam, dicēs: O infœlix homo ego, quis me liberabit a corpore mortis huius? Sed quia bonitati meæ placuit eū facere uas electionis, in abyſſo meæ trinitatis exui eum de me, quia non poteſt cadere in me pœna, & ego decreueram eum multa pati debere, & poſui Ieſum Chriſtum crucifixum in obiectum oculi ſui intellectus, eum induendo ueſtimento ſuę doctrinę ligato & cōnexo, cum clementia ſancti ſpiritus, qui eſt ignis ueræ charitatis. Ipſe uero tanq̄ uas aptum a mea bonitate reformatum, quia nullā omnino reſiſtentiam egit quando percuſſus extitit, imo ſubito dixit: Domine quid uis me facere? Tunc ego eū docui, quando coram oculis eius poſui Ieſum Chriſtū crucifixū, eum induendo perfectæ meæ ueritatis alma doctrina, cum lumine ueræ cōtritionis, cū qua defectū ſuum extinxit in charitate mea fūdatæ. Itaq; doctrinā indutus Ieſu Chriſti crucifixi & ipſam aīę ſuę taliter aſtrinxit, ꝙ ut ipſe tibi pp̄alauit nunq̄ exuit, uel ab ea ſeparari potuit aliqua tentatione diabolica, ſiue ſtimulo carnis, q̄ ięp̄ impugnabatur, mea bonitate pmittēte, ut in merito cresceret & in gratia, & ut in humilitate cōſeruaretur, eo q̄ guſtauerat altitudinē diuinitatis atq; trinitatis. Ipſe tamē huiuſmodi ueſtimētū nunq̄ uſ lo tpe uel in modico dimiſit ſiue depoſuit, uel laxauit ex aliq̄ pſecutiōe ſiue moleſtia, ſiue tribulatione ſibi occurrente, uidelicet pſeuerantiā in doctrina Ieſu Chriſti crucifixi, imo ſibi ſtrictius incorporabat in tantū, quod ex hoc uitam expoſuit corporalem, & cū eodem indumento rediqt ad me patrem æternū. Paulus ergo guſtauerat, qd erat guſtare me ſine corporali grauedine. Sibi nanque conceſſi guſtare

ſtare per ſenſum unionis, ſed non per ſepara-
tionem a corpore. Cum uero poſtea redit ad
ſe, ueſtitus indumento Ieſu Chriſti crucifixi,
ſibi uidebatur amor eius imperfectus, in cōpa-
ratione perfectionis amoris, quā in me guſta-
uerat, & quam uideat habere beatos a corpo-
re ſeparatos, ideo uidebatur ei q̄ grauedo cor
poris ei rebellaret, quia uidelicet impediebat ei
perfectionem illam ſatietatis deſiderij, quā ha-
bet anima poſt mortem. Memoria ſibi uide-
batur imperfecta & imbecillis, ut eſt, propter
quam imbecillitatem & imperfectionem im-
pediebatur eſſe capax atq; retinere poſſe, reci-
pere pariter & guſtare me cū illa perfectione
quam habent in uita durabili beati, qui ſunt a
corpore ſeparati. Et ideo uidebatur ei, q̄ om-
nia dum erat in corpore mortali, ſibi forēt ue
luti lex una peruerſa, quæ contra ſpiritum im
pugnaret, non tamen impugnatione peccati,
quia ſicut iam dixi, q̄ ego certificaueram eum
dicens: Paule ſufficit tibi gratia mea. ſed impu
gnatione cuiuſdam impedimenti perfectionis
ſpiritus, uidelicet ne me uidere poſſet in eſſen
tia mea, quę uiſio per legem & grauedinē cor
poris impediebatur, & ideo clamabat: O infe
lix homo ego, qs me liberabit a corpore mor
tis huius? Nam habeo aliam legem in membris
meis, quę repugnat legi mentis meæ. Et ita ſe
ueritas habet, quia memoria iugiter ab imper
fectione corporali repugnatur. Et intellectus
impeditus atq; ligatus eſt ab iſta mole corpo-
ris ne me uideat ut ego ſum in eſſentia mea. In
ſuper & uoluntas eſt alligata, q̄ uidelicet attin
gere nō poteſt ex grauedine corporis ad me,
ſine pœna guſtandum Deum ęternum, modo
ſuperius enarrato. Itaq; Paulus ueritatem aſſe
rebat dicens: Habeo aliam legem in membris
meis, repugnantem legi mentis meę. Similiter
iſti ſerui mei, de quibus ego tibi dicebam, q̄ iā
peruenerant ad tertium & quartum ſtatū u-
nionis perfectæ, quam in me faciunt, exclamāt
cum illo cupientes a uinculo corporali ſepara
ri atq; diſſolui.

Quibus cauſis anima cupit a corpore ſepa-
rari. Caput lxxxiiij.

Et ad apertiorem intelligentiam iſtius pū
cti notari debet illud quod habetur ſupra Ca
pit. lxxix.

Iſti ſerui mei fideles aſperitatem ſiue difficul
tatem huius corporalis diſſolutionis & mor
tis in ſe minime ſentiūt, imo deſiderant illam,
& cum odio ſancto fecerunt aſperam guerrā
cum ſuis corporibus. Vnde perdiderunt illam
teneritudinem, quę naturaliter eſt inter cor-
pus & animam, & ſuperato atq; ꝓſtrato natu
rali amore cum odio uitæ ſui corporis, & a-
more mei, mortem exoptant, & aiunt: Quis
me liberabit a corpore mortis huius? Cupio
diſſolui, & eſſe cum Chriſto. Vnde tales cum
eodem Apoſtolo dicunt: Mors eſt mihi in de-
ſiderio, ſed uita in patientia. Quoniam anima
cū eſt eleuata in hac unione ꝑfecta, toto deſide
rio me uidere peroptat, atq; mihi gloriam &
laudem uidere ab omnibus exhiberi. Quando
uero poſtea redit ad ſenſus corporeos, qui ſen
ſus omnes erant in me tracti & abſorpti per
affectum amoris, magnam habet impatientiā
in uiuendo, dū ſe conſiderat ablatam & auul-
ſam ab unione quā in me fecerat, & ab immor
taliū optabili conuerſatione, qui quotidie mi-
hi gloriam exhibent, & inuenit ſe fore in con-
uerſatione mortaliū, a qbus me uidet frequē-
tiſsime miſerabiliter offendi. Super quo tales
ſerui ualde affliguntur grauiter, unde tam ex
iſto q̄ ex amoroſo & anxio deſiderio uidendi
me, ipſorū uita eſt eis importabilis. Nihilom
nusquia uoluntas eorū nō eſt ſua propria, ſed
eſt unita cū uolūtate mea per amorē, neq; uel-
le poſſunt aut optare, niſi qđ ego uolo. Pero-
ptantes ad me uenire cōtenti ſunt, & in corpo
re manere ſi mihi placet, etiam cū quacunque
pœna, pro maiori gloria & laude mei nomi-
nis & animarum ſalute, ita q̄ in nullo penitus
unq̄ mea a uolūtate diſcordāt, ſed anxio deſi-
derio cui rūt induti Ieſum Chriſtū crucifixū.
Et ambulantes per pontē ſuæ ſaluberrimæ do
ctrinæ, gloriantur in ſuis obprobrijs atq; pœ
nis, & tanto magis gloriantur, q̄to grauiora
ſe tolerare uiderint, imo ſuſtinendo multas tri
bulationes undecunq; prouenīant, ipſi perci-
piūt inde refrigerium in deſiderio mortis. Et
aliquādo ex deſiderio & affectu ſuſtinēdi pœ
nas, aliquo modo mitigatur illa pœna deſide-
rij quā habent a corpore ſolui. Iſti nō ſolūmo
do cū patiētia tolerant aduerſa, ſicut in tertio
ſtatu, ſed ipſi gloriantur in multis tribulatio-
nibus, quia pro nomine ac amore meo por-
tant. Tolerando pœnas habent inde conſola-
tionem, quandouero nō habent aliquam pœ
nam ad tolerandū, habent amaritudinem, du-
bitantes atq; timētes, ne forte pro bono quod
operantur, uelim in præſenti uita præmiare,
uel q̄ eorū operatio mihi non ſit accepta. Sed
eos permittendo tribulari, ualde lætantur, ſe
ueſtiri conſiderantes de pœnis & obprobrijs
Ieſu Chriſti crucifixi. Vnde ſi poſsibile foret
eis habere uirtutem abſq; laborioſa pœna, nō
acceptarent. Potius enim eligunt in cruce cū
Ieſu Chriſto delectari, & cum pœna uirtu-
tem acquirere, quam alio modo uitam æter-
nam habere. Quia ſūt in ſanguine ſuffocati &
immerſi, ubi reperiūt ignitam charitatē meā.
quæ charitas eſt ueluti ſucceſſus ignis a me ꝓ-
cedens, qui rapit mentem eorum accēdendo

tenebras. Et huius oppoſitum eſt in ami/
cis meis, quia lumen in eis exiſtens animo
charitatiuo libētiſſime miniſtrant alijs cū
famelico deſiderio ſalutis eorum. hæc er/
go tibi dixi dulciſſima filia, ut huius uni/
tiui ſtatus perfectionē agnoſceres, ubi ta/
pitur oculus intellectus ab ignifera charita
te mea, in q̄ ſupnaturale lumē amici mei
recipiunt, & cum ipſo lumine me diligūt,
quoniam ipſa dilectio ſequitur intellectū.
Et quāto plus intelligit & agnoſcit, tanto
plus amat: & quanto plus amat, amplius
intelligit: & ſic unum ab altero nutritur.
Cum hoc ergo lumine perueniūt ad meā
æternam uiſionem, ubi me guſtant, & in
ueritate uident cum anima fuerit a corpo/
re ſegregata, prout ego narraui tibi ſupius,
exprimendo beatitudinem quam anima re
cipit in me. Hic eſt ille ſtatus excellentiſſi
mus, in quo dū amici mei ſunt in uita mor
tali guſtant inter immortales. Vnde fre/
quenter ad tantam unionem attingūt, ut
uix intelligere ualeant, utrum in corpore
fuerint an extra corpus: & ita guſtant ar/
ram æternæ uitæ tum ex unione quam in
me fecerunt, ac etiam quia uoluntas eſt in
ſe mortua, propter quam utiq; mortem, in
me fecit unionem. Nam aliter in me pote
rant vniri perfecte. Guſtant igitur arram
æternæ uitæ quia priuati ſunt inferno pro
priæ uolūtatis, que q̄dam arrā inferni tri/
buit hoi uiuēti iuxta ſenſitiuā uolūtatem.

Vtilis repetitio quorundam, & inducit
hæc anima ad orandum pro omnibus ho/
minibus, & ꝓ eccleſia ſancta.

Caput lxxxvi.

NVnc uidiſti oculo intellectus, & au
re tui ſenſus audiſti à me qui ſum
æterna ueritas, qui modus habēdus eſt ad
faciendum utilitatem proximo pariter &
tibi doctrinæ & agnitionis meæ ueritatis.
Vt in principio tibi dixi, ſcilicet quod ad
cognitionem ueritatis peruenit ex agni/
tione tui, nō abſolute pura & ſimplici, ſed
unita & condita cum agnitione mei in te,
ubi reperiſti humilitatem, odium atque
diſplicentiam tuꝰ. Et ignē charitatis meæ
propter agnitionem quam de me in te te/
periſti. Vnde ueniſti ad amorem atq; di/
lectionem proximi tui, utilitatem ei facien
do doctrinæ, nec non & exemplaris ac ho/
neſtæ uitæ. Inſuper oſtendi tibi diſpoſitio/
nē & qualitatē pōtis, ut eſt, ac etiā tres gra
dus generales poſitos atq; figuratos pro tri
bus animæ potentijs. Et quomodo nullus
habere poteſt uitā gratiæ ſi non aſcēderit
oēs, uidelicet ut ſint in nomine meo con/
gregati. Ipſos etiam tibi pateſeci particula
riter ꝓ tribus animæ ſtatibus in corpore fi
lij mei figuratis. de quo tibi dixi quod fece
rat in corpore ſuo ſcalas, aperte demōſtrās
hoc in affixis pedibꝰ in aptura lateris & in
ore, ubi guſtat aia pacē ueiā, ut dictū eſt.
Oſtēdi quoq; tibi ſupius impfectionē ſer/
uilis timoris, & imperfectiōem me diligētis
ex dulcedine conſolationis quā inuenit in
me, atq; perfectiōem tertij ſtatus, uidelicet
eorum qui peruenerūt ad pacē oris, ex quo
per pontē Ieſu Chriſti crucifixi anxio de/
ſiderio cucurrerūt, aſcendētes tres illos ge
nerales gradus, uidelicet congregādo tres
animæ potētias. Vbi cōgregat omnes opa
tiones ſuas in nomine meo, prout ego ſu/
perius apte tibi demonſtraui. Atq; de tri
bus gradibus particularibus quos aſcende
runt ab impfecto ſtatu tranſeūtes ad perfe
ctum: & ſic eos in ueritate currere uidi/
ſti. Feciq; te deguſtare perfectionē aiæ cū
ornatu uirtutū. Etiam oſtendi tibi frau/
des quas anima recipit anteq̄ ad ſuam per
fectionē attingat, niſi prudenter tēpus ex
erceat in cognitiōe ſui atq; mei. Item oſten
di tibi miſeriā illoꝝ qui ſponte ſemetipſos
in flumine ſubmergūt, renuentes ambula
re per pontem, ſequendo uidelicet doctrinā
mei dilectiſſimi filij, quem uobis ego grati
oſe conceſſi ne ſuffocaremini: ſed ipſi ue/
luti ſtulti potius elegerunt in miſerijs atq;
putredine mundi ſubmergi. Hæc omnia
tibi declaraui, ut in te creſcere facerem ig
nem deſiderij ſancti, atq; compaſſionē pa/
riter & amaritudinem ſuper animaꝝ inte
ritu, ut ipſa cōpellaris inducere ac aſtringe
re me cum lachrymis, ſudoribus cōtinuis,
& humilibus orationibus, oblatis ante me
cum ignifero deſiderio ad faciendum peri/
clitanti mundo miſericordiā. Iſta uero nō
ſolum a te ſiue pro te requiro, ſed pro mul/
tis alijs creaturis & amicis meis, qui perci
pient: ꝗ à me charitate compellentur una
tecum exorare me, ut ipſi mundo atq; cor/
pori myſtico ſanctæ matris eccleſiæ, pro q̄
tu tam aſſidue me rogas, ego miſericordiā
exhibeam. Quia iam tibi dixi ſi bene reco
lis, quod adimpleterem ueſtra ſancta deſide/
ria, præbendo refrigerium uobis in ueſtris

laboribus, & ordinabo reformationem ec/
clesiæ ſanctæ, ſicut pœnoſa deſideria ue/
ſtra præſtolantur in ueros & uirtuoſos pa
ſtores, nõ cũ gladio ſiue crudelitate guer
ræ, ſed cum pacifica quiete, atq; lachry/
mis & ſudoribus amicorũ meorum, quos
ego ueluti colonos ordinaui ueſtrarũ ani
marum atq; proximorum, & in corpore
myſtico ſanctæ matris eccleſiæ. In uobis
operando uirtutes, in proximis autem &
in eccleſia ſancta doctrinam & exemplũ,
offerendo mihi continuã orationẽ, in ſalu
tẽ omniũ hominum, uirtutes in proximo
parturiendo. Quia iã dixi tibi, ꝙ omnis
uirtus ſiue defectus mediãte proximo pa/
trabatur uel augmentabatur, & ideo uo/
lo ꝙ utilitatẽ proximo ueſtro faciatis, &
ita mihi dabitis acceptabilẽ fructũ uinea
rum ueſtrarũ. Non omittatis ullo tẽpore
odoriferum incenſum humiliũ orationũ
in conſpectu meo in ſalutem animarum
adolere, quia diſpono mundo facere miſe/
ricordiã. Et cũ ipſis orationibus, lachry/
mis atq; ſudoribus abluere faciem ſponſæ
meæ, uidelicet eccleſiæ ſanctę, quæ aliquã/
do tibi monſtrata fuit in forma domicil/
læ cuiuſdam inquinatam atq; deturpatã,
ueluti leproſam faciem habentis. Hoc au
tẽ acciderat ex defectu miniſtrorum, atq;
totius chriſtianæ religionis, qui ſe nutri/
unt ad huius ſponſæ pectus, de quorum
defectibus alibi tibi narrare diſpono.

Qualiter hæc anima petit a Deo ſcire
de ſtatibus lachrymarũ. Tractatus iiij.
Caput lxxxvij.

TVnc anima præfata conſurgens in/
genti & ignifero deſiderio ueluti e/
bria, tum ex unione quam in Deo fecerat,
ac etiã ex his quæ perceperat in ore ſum/
mæ ueritatis, tum adhuc anxiata dolo/
re propter ignorantiam hominum, qui
non agnoſcunt ſuum benefactorem, nec
affectum excellentiſsimæ charitatis eius,
licet haberet in ſe quãdam uiuam ſpem
ſancto gaudio plenam, ex promiſsione ſi
bi a domino facta, & quia modum eam
& alios amicos ſuos aperte docuerat ad
inclinandum eum, ut mundo gratioſe
miſericordiam faceret, leuauit oculum in
tellectus in dulcem ueritatem altiſsimi,
ubi ſtabat unita, uolens aliqua percipe/
re de ſtatibus animæ, de quibus audie/
rat a Deo, ad quos anima tranſit ipſis la/
chrymis operatiue mediantibus. Ideo cu
piebat audire differentiam ipſarum la/
chrymarũ, & quales erant, & unde pro/
cedebant, & qui fructus in fine ſequeba/
tur poſt huiuſmodi lachrymas. Et quia
ueritas intelligi uel agnoſci nullo modo
poteſt, niſi ab ipſa ueritate concedatur,
ideo petebat a ueritate declarari. Et in ue
ritate nihil intelligitur, uel agnoſcitur,
quod cum intellectus oculo nõ uideatur.
Expedit igitur uolenti cognoſcere quod
auiditate ſurgat, atq; deſiderio cognoſcẽ
di cum lumine fidei oculum intellectus
aperiendo cum fidei pupilla in obiectũ ue
ritatis. Poſtquam igitur hoc agnouit ani
ma, quoniã oblita nõ erat doctrinæ, quã
ei ueritas, id eſt Deus exhibuerat, atten/
dens alia uia ſcire nõ poſſe, ꝗ de ſtatu atq;
fructu lachrymarum, optabat ingenti de
ſiderio ſe ſupra ſe leuabat ultra modum
aſſuetum, & cum lumine uiuæ fidei ape/
riebat oculum intellectus in æterna ueri/
tate, in qua uidit & agnouit ueritatẽ eo/
rum quæ petebat. Deus enim inceſſabili
benignitate ſua condeſcendens ignifero
deſiderio ſuo petitionẽ eius exaudiebat.

De differentia lachrymarum diſcur/
rendo per prædictos animæ ſtatus.
Caput lxxxviij.

DVlcis autem ueritas ait: Amabilis
atq; chariſsima filia, tu petis à me de
clarari de ſpeciebus & fructibus lachry/
marum, & ego deſiderium huiuſmodi tu
um acceptando complebo. Aperias igi/
tur oculum intellectus, & oſtendam ex iã
ſupradictis tribus animæ ſtatibus lachry
mas impfectas in timore fundatas. Prius
uero dicam de lachrymis iniquorum ho/
minum. Iſtæ ſunt utiq; lachrymæ dãna/
tionis. Secũdæ uero ſunt lachrymæ timo
ris, eorum uidelicet qui conſurgunt ex ti
more pœnæ peccatorũ, & ex timore plo
rant. Tertiæ ſunt illorũ, qui derelicto pec
cato me guſtare incipiũt, unde cum qua
dam dulcedine plorant, & incipiunt ex
amore mihi ſeruire. Sed quoniam amor
ipſorum eſt adhuc imperfectus, etiam eſt
planctus eorum imperfectus, ut apertius
exponam. Quartæ lachrymæ ſunt illorũ
qui ad perfectionem in charitate proxi/
mi peruenerunt, in ueritate me diligẽtes
abſq; reſpectu ſui, & iſtorum planctus eſt
omnino perfectus. Quintæ quoq; lachry

mæ

mæ ſunt unitæ, quaſi cum præcedenti/
bus, quæ cum magna dulcedine ſuauiſ/
ſime fundũtur, ut infra tibi narrabo. Poſt
ea ſubiungam de lachrymis igneis abſ/
que lachrymis oculorum, ut ego ſatisfa/
ciam illis qui plangere deſiderant, & nul
lomodo poſſunt. Et uolo te noſcere, quod
omnes iſti diuerſi ſtatus poſſunt eſſe ſuc/
ceſſiue, ſed exercitium uirtutis in eadem
anima, quando primo timore deſerto ac
amore imperfecto feruenter attingit ad
charitatem perfectam, atque ſtatum uni
tiuum.

Quomodo quinque ſunt maneries la/
chrymarum.

Caput lxxxix.

PEr hunc ergo modum informabo te
de lachrymis antedictis. Et primo no
ueris omnem lachrymam à corde proce
dere. Nullum enim eſt in homine mem/
brum, quod ita cordi ſatisfaciat atq; cor/
reſpondeat, ut oculus, quia ſi dolorem ha
bet oculus, ilico manifeſtat. Et ſi dolor
carnalis atque ſenſitiuus effundit lachry
mas carnales, quæ mortem animæ gene/
rant, quoniam à corde procedunt, & ab
amore multum inordinato, me grauiter
offendendo, ideo mortalem inde dolorem
habet, & ſimiles lachrymas effundit. Ve
rum eſt, ꝙ culpæ grauedo & planctus eſt
magis uel minus grauis iuxta menſuram
amoris inordinati, qui ſic lachrymãtur,
ſunt illi primi qui lachrymas mortis ha/
bent, de quibus tibi ſupra dixi, & infra di
cam. Nunc uidendum eſt de lachrymis
quæ uitam exhibent, uidelicet illorũ qui
culpas proprias agnoſcentes, ex timore
pœnæ deplorãt. Iſtæ ſunt lachrymæ cor/
diales atq; ſenſitiuæ, quia uidelicet nõ ha
bentes adhuc odium perfectum cõtra cõ
miſſam culpam, ex offenſa mihi facta, pro
cedunt cum quadã amaritudine cordiali
propter pœnam quæ ſequitur ex peccato
commiſſo, ideo plorat oculus, quia ſatisfa
cere dolori affectat. Et ſi uirtuoſe ſanctũ
deſiderium anima ſumpſerit, huiuſmodi
timorem omittet atq; derelinquet, quia
cognoſcet aperte, ꝙ timor ſolũmodo non
ſufficit exhibere ſibi uitã æternam, prout
iam tibi ſupra narraui. Et ideo cũ amore
ſurgit ad ſemetipſam agnoſcendam, & in
ſe bonitatem meam, & incipit aſſumere
ſpem uiuam in miſericordia mea, in qua
alacritatem habet. Et ita culpæ dolorem
immiſcendo cum gaudio ſpe diuinæ mi/
ſericordiæ meæ, tunc oculus pias effundit
extra lachrymas, quæ lachrymæ procul/
dubio de fonte cordis egrediuntur, ſed qa
non ſunt adhuc in ſtatu perfectionis, ali/
quando ſunt iſtæ lachrymæ ſenſuales. Et
ſi tu petis à me, quare ſiue quomodo, dico
tibi, quia radix amoris proprij non eſt à
ſe totaliter euulſa. Nõ dico de amore ſen
ſitiuo ſiue corporali, quia iam cõculcauit
illum, ſed eſt unus amor proprius atq; ſpi
ritualis, cum anima uult habere conſola/
tiones ſpirituales, uel mẽtales à me, uel ali
qua creatura mediante, quã amore ſpiri/
tuali diligit. Et quando priuatur conſo/
latione ſua intus uel extra, uidelicet int⁹
conſolatione mea, uel extra mediãte creã
tura, ſiue ſuperueniẽte diabolica tẽtatio/
ne, uel hominũ perſecutione, cõr inde pœ
nã habet. Oculus uero qui ſentit amari/
tudinẽ atq; dolorẽ cordis, effundit ilico la
chrymas ex quodã tenero gemitu, in quo
ſibimetipſi cõpatitur amore proprio atq;
ſpirituali, quia uoluntas propria totaliter
abnegata & conculcata non eſt. Et ita la
chrymæ ſenſuales effundũtur, uidelicet
ex paſſione ſpirituali, quarum tibi narrã
ui ſupra plenius imperfectionem, ſed ani
ma uirtuoſe creſcendo ſemetipſam exer/
cens in lumine notitiæ ſui, concipit odiũ
ſanctum atq; diſplicentiam contra ſe, un
de trahit unam ueram noticiam meæ bo
nitatis in ſe, cum quadam ignifera chari/
tate, propter quod incipit unire ſe uolun/
tatem ſuam, conformando cum mea, un/
de gaudium habet atq; compaſſionem.
Gaudiũ in ſe propter guſtũ amoris atq;
compaſſionem proximo, prout in tertio
ſtatu tibi narraui. Oculus uero qui cordi
ſatisfacere cupit, ilico gemit ex charitate
mea & proximi ſui, & cum amore cordia
li ſolummodo dolet ex offenſa mihi facta
& proximi ſui detrimento, & non de pœ
na ſine damno proprio, quia de ſe cogita
re poſtponit, ſed ſolummodo cogitare ſtu
det, quomodo nomini meo poſſit laudem
atq; gloriam exhibere. Et cum anxio de
ſiderio cibum aſſumere delectatur in mẽ
ſa ſanctiſſimæ crucis, habendo conformi/
tatem cum humili & immaculato agno

unigenito filio meo, de quo feci pontem humano generi ſicut iam dixi. Poſtq̄ ita dulciter anima tranſiuit per huiuſmodi pontem, ſequendo meæ ueritatis doctrinam, tolerando patienter una cum dilectiſſimo filio meo pœnam quancunq; ſiue moleſtiam, quam ego pro ſalute ſua permiſi & ipſa uiriliter omnia portat, non ſolum modo patientiſſimo libenter & alacriter, ac exiſtimans ad quandam gloriam aduerſa quæcunq; pro nomine meo pati, non quippe ſuo, ſed modo meo. Tunc inuenit unam conſolationem atq; tantam mentis quietem & tranquillitatem ꝙ nulla lingua corruptibilis exprimere ſufficit. Ipſa nanq; firmauit oculum intellectus in me ueritatem dulcem, & æternam, quam uiſam agnoſcit, & agnoſcendo diligit: nam affectus utiq; ſequitur intellectum, ideo guſtat æternam deitatem meam. Et agnoſcendo uidet ipſam naturam diuinam unitam humanitati ueſtræ, & tunc in me mari pacifico dulciter, atq; ſuauiſſime requieſcit. Cor enim eſt unitum in me reali ex affectu ſynceræ dilectionis. Et ſic oculus effundit extra lachrymas ualde magnæ dulcedinis, q̄ directe ueluti lac in uera patientia nutriunt animam. Iſtæ lachrymæ ſunt uelut ungnẽtum odore ſuauiſſimo repletum, qui pretioſus odor etiam a remotis auiditate multa percipitur. O dilectiſſima filia q̄ eſt hæc anima glorioſa quæ nouit ita realiter, atq; prudẽter a mari procelloſo uitæ præſentis ad me mare pacificum pertranſire; ubi uaſculũ cordis ineffabiliter impleuit æterna deitate mea. Propter hoc oculus uelut aquæ ductus, ut extraxit a corde ſibi ſatis facere conatur, & ſic effundit habundanter atq; ſuauiſſime lachrymas. Hic eſt ultimus ille ſtatus in quo cõſiſtit anima beata ſimul & doloroſa. Beata quidem eſt ex unione quam in me fecit per ſenſum, amorẽ guſtando diuinũ. Doloroſa uero cõſiſtit ex offenſionibus quas in me fieri conſpicit, qui ſum æterna bonitas quã uidit, & guſtauit in cognitione ſui atq; mei. Et propter huiuſmodi cognitionẽ attingit adhunc ultimũ ſtatũ. Nec impeditur ex hoc ille ſtatus unitiuus, qui magnæ dulcedinis lachrymas effundit ex agnitiõe ſuimet in charitate ꝓximi, ubi gemitũ inuenit amoris ex diuina miſericordia mea, et amaritudinẽ ex offenſa proximorũ, flẽdo cũ flentibus, & gaudendo cũ gaudẽtibus. Hi nanq; ſunt uiuẽtes in charitate de qb⁹ anima lætatur attẽdẽs à ſeruis meis exhiberi nomini meo gloriã & laudẽ. Itaq; ſecũdus gemitus qui tertius eſt, nõ impedit ultimũ q quartus eſt unitiuũ, ſed unus exhibet adiumentũ alteri. Quia ſi gemitus ultimus ubi repperit anima tantã unionẽ nõ accepiſſet, à ſecundo ſtatu qui terti⁹ eſt, uidelicet in charitate ꝓximi, ſua perfectione ꝓculdubio careret. Itaq; neceſſariũ eſt ꝙ unus ab altero condiatur. Alter enim uitabili præſumptioni pateret, quia ſubintraret unus uent⁹ inanis cuiuſdam propriæ reputationis, & ita rueret ab altitudine uirtutis in profundũ uitiorũ atq; pẽſimi uomitus. Ideoq; neceſſariũ eſt iugiter in ſe charitatẽ proximi retinere cũ uera noticia ſui. Et ita nutriet ignẽ in ſe diuinæ charitatis, q̄a ꝓximi charitas exorit̃ à charitate mea, uidelicet ab illa noticia quam habuit anima cognoſcẽdo ſemetipſã atq; bonitatẽ meã in ſe. Ibi nãq; uidit ſe & agnouit ineffabiliter à me diligi, & ideo cũ eodẽ amore quo ſe nouit amari, diligit omnem rationabilem creaturã. Et hæc eſt illa ratio propter quã anima quæ me nouit & amat, ilico ſuccenditur ad amorem proximi ſui, quia feruenter amat illã creaturam quã amplius amo. Propter hoc etiam agnouit aperte, ꝙ mihi nullam utilitatem afferre poteſt, neq; mihi reddere purum illum amorem quo ſe noſcit à me diligi, quare conatur iuxta poſſe reddere mihi talem amorem in illo medio quod ordinaui uobis, uidelicet in proximo ſuo. Eſt enim illud medium cui deberis utilitatem afferre, prout iam tibi dixi, ꝙ omnis uirtus proximo mediante patrabatur. Vos amare debetis illo puro amore quo dilexi uos, hoc uero circa me facere non ualetis, quia dilexi uos non dilectus a uobis, & abſque reſpectu cuiuſcũq; utilitatis, & quia uos amaui antequã eſſetis. Imo ſolus amor quo uos dilexi me mouit ad creandũ uos ad imaginẽ & ſimilitudinẽ meã. Ideo mihi reddere non ualetis huiuſmodi gratuitũ amorẽ, ſed à uobis exigo, ut illũ exhibeatis ueſtro proximo, uidelicet illum diligendo gratis omnino.

nino, ſine reſpectu propriæ comoditatis,
uel utilitatis,temporalis, ſiue ſpiritualis,
imo ſolum ad laudem atq; gloriam nomi
nis mei,& quia diligitur a me. Et ita præ
ceptũ legis implebitis,uidelicet diligendo
me ſuper õia,& proximũ ueſtrũ ſicut uoſ
metipſos. Ergo bene uerum eſt ꝙ ad illã
altitudinẽ attingi non ualet ullo mõ ſine
ſecundo iſto ſtatu, qui tertius eſt & ſecun
dus ad unionẽ,nec etiã ex quo peruenit a
nima, conſeruari poteſt ſi diſcederet ab il
lo affectu,unde peruenit ad ſecundas la/
chrymas iam dictas,ut impleri nõ poteſt
lex mea ſine lege ꝓximi ueſtri, quia ſunt
duo pedes affectus per quos obſeruantur
præcepta pariter et conſilia,ita duo ſtatus
iſti de quib' factus eſt unus in uirtute nu/
triũt animam illã augmentando iugiter
imperfectione uirtutis & in unitiuo ſta/
tu. Nõ quippe mutat alium ſtatũ ex quo
peruenit ad iſtũ,ſed in hoc eodẽ augentur
diuitiæ gratiarũ in diuerſis atq; nouis do
nis & admirabilibus eleuationibus men/
tis,ut iã ſupradixi cũ quadam noticia ue
ritatis,ita ꝙ in uita mortali couſiſtendo
quaſi uidetur immortalis,ex eo ꝙ ſenſus
propriæ ſenſualitati,mortificatus eſt uo
luntates uero mortua eſt propter unio/
nem in me factam. O quam dulcis eſt
hæc unio cuilibet animæ guſtãti, quia ui
det & intelligit abſcõſa ſecreta mea. V n
de frequenter ſpiritu propheciæ dotabitur
agnoſcendo quæ futura ſunt.Iſta bonitas,
mea gratioſe conceditur quamuis humi
lis anima nõ debet hoc appetere, ſeipſam
indignam exiſtimãdo omnia propriæ con
ſolationis,pacis atq; ſerenitatis mentis ad
nutriendã atq; conſeruandã intus in a/
nima ſua uirtutẽ.Neq; conſiſtit in ſecũdo
ſtatu, ſed deſcendit iudilare in uallẽ agni
tionis,propriæ fragilitatis. Lumen au/
tem iſtud animæ gratioſe concedo, ut
ipſa quotidie creſcat.Nã in uita præſenti
nunq̃ eſt in tãta perfectione quin amplius
in amore creſcere ualeat,excepto filio meo
dilectiſſimo,cui nulla perfectio potuit au/
geri, qm̃ erat & eſt unum mecum,& ego
ſecum. Nam anima ſua beata tunc erat
propter unionem diuinæ naturæ. Vos ue
ro peregrini quotidie creſcere poteſtis, i/
mo debetis in maiori perfectione uirtutis,
non tamen ad alium ſtatum ſiue gradũ
ex quo peruenistis ad ultimum, ut a me
dictum eſt, ſed eundem ultimum aug/
mentare poteſtis cum illa perfectione quæ
placuerit uobis gratia mea mediante.

De fructu lachrymarum mundano/
rum.

Caput xciij.

TAmen incipere uolo a prima ſpeciẽ
lachrymarũ de qua tibi feci mentio/
nem in principio, uidelicet illorum qui
miſerabiliter in mundo uiuunt, in cor/
de ſuo fabricantes ſibi deum de rebus cre/
atis in mundo atq; de propria ſenſualita/
te, unde procedit omne damnum animæ
pariter & corpori. Ego dixi tibi ꝙ om/
nis lachryma procedit a corde,ſic enim eſt
ueritas, quia cor hominis tantum in ſe
dolet quantum amat. Serui mundi ge/
munt, quando cor habet aliquem dolo/
rẽ, uidelicet quãdo priuatur illa re quã di/
ligit, ſed ualde diuerſi ſunt illorũ planctus
V is audire quãrum? Pro ut & quantum
amor eſt diuerſus. Et quia radix amoris pro
prij ſenſitiui uere corrupta eſt, omẽ quod
egreditur inde corruptũ eſt. Iſte eſt uelut
arbor ſua quæ nõ ꝓducit niſi fructus mor/
tiferos, flores maleolẽtes atq; putridos,&
folia maculata,tam uero ſunt uſq; ad ter/
rã inclinati & a uarijs uentis quotidie cõ/
cutiuntur. Hæc eſt arbor animæ quoni/
am omnes eſtis arbores amoris,& quoni/
am ex amore creati fuiſtis,ſine amore ui/
uere non ualetis. Anima quæ uirtuoſe
uiuit in humilitatis ualle, figit radicem
arboris eius, ſed iſti qui miſerabiliter ui/
uunt,in monte ſuperbiæ fixerunt eam.
V nde quia male plantata fuit,non pro/
ducit uitæ fructum; ſed mortis. Fructus
uero ſunt eorum opera, qui fructus omẽs
uenenati ſunt ex uarijs eorũ offẽſionibus
atq; peccatis. Et ſi quem aliquando fru/
ctum alicuius operationis bonæ faciunt,
quia radix eſt in ſe corrupta, quicquid in
de producitur uel egreditur eſt abſq; du/
bitatione corruptum. Quia nulla uirtus
in peccato mortali perpetrata ualet ad ui
tam æternam alicui, quia non eſt in ſta/
tu gratiæ perpetrata. Quamuis operatio
uirtuoſa nunquam omitti debet in quo/
cunq; ſtatu fuerit homo, quia nullum
bonũ erit abſq; præmio tẽpore ſuo, ſicut
nullum malum impunitum abſq; du/

bio relinquetur. Operario uirtuoſa quę facta fuit in peccato mortali, ſicut iã dixi, non ualet ad uitam æternam, ſed iuſtitia mea diuina gratioſe remunerat illã imperfecta remuneratione, ſicut operatio imperfecta mihi fuit oblata. Nã in rebus temporalibus aliquãdo remunero tales omnes operationes. Aliquãdo præſto tempus expectando miſericorditer emendationẽ huiuſmodi peccatoris. Aliquando concedo alicui ſeruo qui mihi gratus eſt, ut intercedat & offerat ante me deuotas orationes pro illo, & ita gratioſe reddam ei uitã gratiæ, relinquendo peccatum, & uirtuoſe uiuendo. Sicut egi cum Apoſtolo Paulo, qui propter orationes beati Stephani diſcedit ab infidelitate ſua gratia mea ſaluete, reſipiſcendo à perſecutionibus, quas meis amicis inferebat. Itaq; nunq̃ operatio uirtuoſa debet omitti, qualitercunq; diſpoſitus inueniatur homo. Dicebã tibi flores illos eſſe putridos, & ſic eſt. Iſti ſunt animæ putridæ cogitatiões, quæ mihi ualde diſplicent, & præcipue quando iũguntur in corde cũ odio atq; diſplicentia proximi ſui. Iſte homo uelut latro furatus eſt honorem, quem offerre mihi creatori ſuo debebat, & ſibimetipſi exhibuit. Iſte flos exalat ubiq; fœtorem iudicij falſi & miſerabilis. Et hoc iuditium duplex eſt. unũ uidetur eſſe cõtra me, occulta iuditia mea & omne myſteriũ meũ inique iudicando, uidelicet in odiũ iudicando, q̃ in ueritate cũ amore paterno concedo, & in mortem quod ad uitam ordino. Omnia condemnat & iudicat iuxta ſuam infirmam atq; deteſtabilem ignorãtiam, quia talis cum amore proprio ſenſitiuo ſibimet excæcauit oculũ intellectus, unde cooperta pupilla ſanctiſſimæ fidei, non poteſt uidere neq; cognoſcere ueritatem. Secundum iudicium eſt cõtra proximũ ſuum, unde ſæpe multa mala ſequuntur, quia miſer homo ſemetipſum ignorando, uult agnoſcere pariter & iudicare cor & affectum proximorum, & ex quadam operatione ſiue minimo uerbo, ſtatim inconſulte damnabiliter iudicat ea quæ ſunt hominibus occulta, ſed amici mei ſemper iudicãt in bonum, quia fundati ſunt in me ſummo bono. Huiuſmodi uero miſeri ſemper iudicãt in malum, quia fundati ſunt in miſerabili malo. Ex quibus iudicijs frequentiſſime generantur odia, homicidia, detractiones, diſplicẽtiæ cõtra proximũ, atq; remoti fiunt ab amore uirturis amicorum meorum. Poſt hæc ilico ſequũtur folia, uidelicet uerba multũ inordinata, q̃ procedunt ex ore contra reuerentiã, imo potius in uituperium & iniuriam contra me, pariter & contra ſanguinẽ unigeniti filij mei, & aliorũ ſanctorum meorũ, ac in detrimentum proximi. Neq; uidetur ad alia uacare, niſi ad maledicendum & cõdemnandum opera mea, blaſphemando quaſcũq; creaturas, ut eis occurrit, & eorũ iudicia temeraria perſuadent. Nec aduertunt infœlices iſti, q̃ à me lingua creata fuit, ut mihi redderet laudem & honorẽ, & ut homo cõfiteretur omnia peccata ſua, & ut illam exerceret in uirtutibus, & in ſalutem proximorũ. Iſta ſunt folia maculata, & ex culpa miſerabili corrupta, quia cor unde proceſſerunt erat immundum, atq; duplicitate & alia multa miſeria corruptum & putridũ. Agiliter enarrate non poſſes ultra ſpirituale detrimentũ, uidelicet priuationis gratiæ meæ, quã incurrit anima, quanta ſunt etiã damna temporalia, quæ propter huiuſmodi linguas peſtiferas occurrunt. Nam propter inordinata uerba frequenter inter homines exorta ſunt odia, mortales inimicitię, mutationes aliquando ſtatuũ, deſolationes ciuitatũ atq; patriarũ, homicidia pluſima, & alia multa mala, quia uerbũ uulnerat aliquando cor audientis ualde læraliter, & illuc ingreditur, ubi gladius intrare nequiret. Hæc arbor habet in ſemetipſa ſeptem ramos ad terrã uſq; deflexos, à quibus folia cum ſupradictis floribus egrediuntur. Iſti rami ſunt ſeptẽ peccata mortalia, quæ plena ſunt alijs uarijs atq; multis offenſionibus & peccatis inſimul inſertis & annexis in radice ſiue ſtipite miſerabilis amoris proprij, pariter & uenenatæ ſuperbiæ. Quod primo ramos ex ſe produxit, exinde flores iniquarum cogitationũ, poſtea folia ſiue frõdes in honeſtorũ uerborũ, ultimo fructus peruerſorũ operũ. Inclinati ſunt etiã ad terrã huiuſmodi rami, q̃m ipſa peccata ſolũ modo ſe circũuoluunt in terra caducarumq; miſerabilis, & inordinatæ ſubſtantiæ terrenæ, nec alijs uidentur uacare poſſe, niſi quomõ ſe ualeãt rplere ſiue ſatiare tali terreno luto.

Sed

Sed ipſi miſerabiles omnino ſunt inſatia
biles, & ſibimetipſis incomportabiles. Et
quidē ualde congruum eſt, ꝙ ipſi ſemper
inquieti ſunt & uacui, quia ſolum uolūt
& optāt ea quæ nullo modo poſſunt ani/
mū implere ſiue quietare. Et hæc eſt eui/
dentiſſima ratio, ꝓpter quā ipſi ſatiari ne/
queūt, qm̄ appetunt iugiter hęc uiliſſima
& infima, q̄ finita, imo breuiſſima ſūt, &
ipſi quantū ad eſſe ſunt infiniti, nam ipſo
rum eſſe quotidie durabit, licet ex culpa
peccata finiantur quātum ad gratiā. Et
homo conſtitut⁹ eſt à me ſup alias creatu
ras, & non aliæ creaturæ ſuper eum, imò
ſatiari nō poteſt ſiue quietare animū ſuū,
niſi ſolū in te quæ ſit eo maior. Maior au
tem homine ſum ego ſolus Deus ęternus,
ideo ſolus ego poſſum eum & uolo ſatia/
re, atq; mentem eius in me fœliciter atq;
pleniſſime quietare. Sed quia tales ex eo/
rū culpa mortali gratia mea priuati ſunt,
iugiter in pœnoſo tormento perſiſtunt.

Quomodo prædicti mundani gēmētes
à iiij. uētis colliduntur. Cap. xciiij.

PRædicta igitur arbor propriæ ſenſua/
litatis in qua mūdani peccatores fece/
runt ſuum principiū atq; funadmentum
præcipue, cōcutitur à quatuor uentis, ui/
delicet à uēto ꝓſperitatis, aduerſitatis, ti/
moris, atq; conſciētiæ. Iſti ſunt uenti qua/
tuor: uētus proſperitatis nutrit in anima
ſuperbiā cū præſumptione multa, ſe ma/
gnificando cū iactātia, proximū uero ui/
lipēdendo cū iniuria. Si ſtatū dominij te/
net, iniuſte uiuit cū multa cordis uanita
te procedens, & cū immunditia mētis &
corporis, cū propria reputatione ſimul &
ambitione, cū multis alijs inconuenienti
bus atq; defectib⁹ q ſequuntur poſt hæc,
quos lingua tua faciliime enarrare nō poſ
ſet. Noueris tñ ꝙ iſte uētus ꝓſperitatis in
ſe nō eſt aliquo modo corruptus, nec etiā
alij corrupti ſunt, ſed eſt corrupta princi
palis illa radix arboris, unde corrūpun/
tur omnia quæ procedūt ab ea. Nā ego
q ſum æterna & ſumma bonitas, omnia
creaui, & quotidie facio bona. Iſti uero ꝑ/
uerſi gemunt, eo ꝙ eorū anima nō eſt ali
quo modo ſatiata, qm̄ affectu ſatis inordi
nato deſiderant in his infimis ea quæ te/
perire nō poſſunt. Non habēdo cordiali/
ter affligūtur, & in afflictione ſua gemūt.
Iam enim dixi, ꝙ oculus optat cordi ſatiſ
facere. Poſtmodū occurrit ei uētus unus
cuiuſdā timoris ſeruilis, ex quo mirabili
modo propriam umbram expaueſcit, me
tuendo perdere quæ ſic inordinate dili/
git. Iugiter enim uitam propriam amit/
tere trepidat, uel uitam filiorum, uel alia/
rum perſonarum ei dilectarum, ſiue ſta/
tum dominij ſui, uel alicuius alterius ex
amore proprio, ſiue diuitias, uel honorē.
Iſte timor impedit omnino ne pacifice cū
mentis tranquillitate poſſidere ualeat ea
quæ tenet, quia non poſſidet ordinate ſe/
cundum uoluntatem meam. Et ideo ſe/
quitur inde timor iſte ſeruilis, & ita timi/
dus eſt, quia factus eſt uilis atq; miſerabi/
lis peccati ſeruus, & ipſe talem ſe reputa/
re debet, qualis eſt illa res cui ſeruit. Pec/
catum uero nihil eſt, & ideo deuenit ipſe
ad nihil eſſe. Dum autem timoris uen/
tus exagitauit atq; commouit eum, illico
ſuperuenit uentus illius tribulationis &
aduerſitatis quam expaueſcebat, & au/
fert ab eo quę poſſidebat. Aliquãdo par
ticulariter & aliquãdo generaliter. Gene
raliter intellige, quando priuatur uita, q̄a
tunc etiam inuitus omnia relinquit. Ali/
quotiēs occurrit in particulari, q̄a priua/
tur aliquibus. Aliquando ſanitate ſiue fi
lijs, uel honore ſiue ſtatu tēporali, ſiue di/
uitijs, prout ego medicus egregius uidero
ſalubriter expedire. Nā pro ſalute mearū
creaturarum iſta concedo. Sed fragilitas
earum eſt ualde corrupta, & abſq; noti/
tia ueritatis, ideo patientiæ fructum amit
tunt, & ex impatiētia mouentur ad mur
murationem, ſcādalum, odium, atq; diſ/
ſplicentiam cōtra me, pariter & mearum
creaturarum. Et illa quæ dedi eis in uitā
accipiunt, & exiſtimant in mortē, & cum
illa menſura doloris amittunt ea cū quā/
to amore poſſidebāt. Vnde cōducuntur
ad afflictiuū gemitum, & ad impatien/
tiā q̄ deſiccat animā & occidit, auferendo
ſibi uitā gratiæ. Corp⁹ etiā affligit, exſic/
cat atq; cōſumit, pariter & excæcat intus
& extra, ſpiritualiter uidelicet & corpora
liter, & ita priuātur omni conſolatiua ſpe,
qm̄ ablata ſūt ab eis ea in q̄bus delectabā
tur, & in quibus affectū, fidē atq; ſpē col/
locauerant, ideoque gemūt. Lachryma
nanq; ſola non eſt in cauſa tot inconue/
nientiū, ſed inordinatus affectus, & huiuſ
modi dolor cordis, unñ lachryma ꝓceſſit.

Itaq;

Itaq; non eſt exterior oculorum lachryma quæ mortem infert atq; pœnam, immo radix unde ꝓceſſit, uidelicet inordinatus amor proprius a corde procedens: quia ſi coordinatum eſſet, & haberet in ſe uitã gratiæ, ſimiliter eſſet ordinata lachryma, & me deum æternum induceret ad ei miſericordiã exhibendam. Sed ideo dixi quod iſta lachryma mortem inferebat, quia eſt ueluti nuncius aperte patefaciẽs utrum uita ſiue mors in corde conſiſtat. Quarto dicebam occurrere quendam uentum conſcientiæ. hoc enim agit æterna mea bonitas. Cum ego primo probauerim cum proſperitate ut homines ex amore traherem, poſtea cũ timore ut ex importunitate dirigerent animum ad amandum cum uirtute ſine defictu. Tertio probaui cum tribulatiõe gratioſe conceſſa, ut aperte cognoſcant inſtabilitatem atq; fragilitatem uitæ præſentis. Videndo quod iſta minime proficiunt ex eo quod affectuoſe uos diligo amore paterno concedo multoties unum conſcientiæ ſtimulum, ut os humiliter aperiat, eijciendo & uomendo putredinem offenſarum atq; peccatorum in ſacramentali confeſſione. Ipſi uero tanquam obſtinati, à me ſuo demerito reprobati, quia gratiæ meæ recalcitrauerunt, & illam acceptare noluerunt, & huiuſmodi ſtimulum conſcientiæ refugiunt, & ut ita dixerim abhorrent illũ, uilipendiẽtes, & cum ſpaciamentis atq; miſerabilibus delectationibus trãſigentes cum diſplicentia mei atq; proximorum eorum. Totum occurrit eis eo quod radix eſt infecta ſiue corrupta cum arbore tota: propter quod omnia ſuccedunt eis in mortem, unde conſiſtunt in pœna continua, & in amaro gemitu, ſicut iam dixi. Et niſi ſe correxerint, habendo tempus in quo liberũ arbitriũ habent, & ipſo poſſunt uti, tranſeunt ab iſto gemitu quem habent in tempore finito, & omni eo perueniũt ad infinitum gemitum. Itaq; gemitus finitus redundat eis ad infinitum, quia lachryma fuit effuſa cum odio uirtutis infinito, uidelicet cum animę deſiderio fundato in odio, quod eſt infinitum. Sed tamẽ ſi uoluiſſent poterant ab ipſo egredi gratia mea mediante, quoniam liberum habebant arbitrium, quamuis ego dixerim infinitum eſſe. Infinitum eſt quantum ad affectum animæ & eius eſſe, ſed non odium uel amor exiſtens in anima: quia dũ eſtis in iſta uita poteſtis odire, uel amare, ut eſt ueſtræ uoluntatis. Qui uero finit uitam in amore uirtutum, bonum adipiſcitur infinitũ: ſed ille qui finit uitam in odio, continuo ſtat in odio infinito, æterna damnatione cõdemnatus, ut iam dixi, demõſtrando ꝙ in flumine ſponte mergebantur, ſemetipſos ibidẽ ſuffocantes, in tantum ꝙ ipſi nequeunt aliquid operari bonũ, priuati miſericordia mea, ſimul & uera charitate fraterna, quam in æterna patria ſancti mei guſtant ad inuicem. Priuati quoq; charitate ueſtra, qui eſtis uiatores & peregrini à me conſtituti & ordinati, ut ad ueſtrum terminũ uenire poſſitis, uidelicet ad uitam æternã. Ipſi uero ſuis demeritis omni bono ſe priuant. Vnde nec orationes, nec eleemoſynæ, nec alia bona ualent eis ad uitã. Ipſi ſunt à diuina charitate mea ueluti membra iã à corpore ꝑciſa, quia dũ uixerunt omnino renuerunt eſſe ſubiecti ſanctis præceptis meis in corpore myſtico ſanctæ matris eccleſiæ, nec eius obedientiæ, unde ſanguinem hauriſi ſunt geniti filij mei. Quare merito recipiũt æternæ damnationis horribilem fructũ, cũ amariſſimo gemitu & inæſtimabili ſtridore dentium. Iſti ſunt illi martyres dæmonis, de quibus tibi feci mentionem. Itaq; dæmon dat eis illud præmiũ exhorrendum, quod ipſe prius habet. Vides ergo ꝙd iſte planctus infert ualde pœnoſum fructum, in uita præſenti & in fine conuerſationem dæmonum infinito tempore.

De fructibus ſecundarum & tertiarum lachrymarum.

Caput xcv.

REſtat in præſenti loco dicendũ de fructibus quos illi recipiunt qui uitare culpam incipiunt ex timore pœnæ. Quidam enim ſunt qui mortem peccati mortalis egrediũtur, ex formidine pœnæ. Iſta eſt ꝗſi una uocatio generalis, ut iam dixi. Quem fructum habet iſte qui ſic agit: hic incipit euacuare domum animæ ſuæ ab immunditia peccatorum, eo quod liberum arbitrium mundauit præ formidine. Et ex quo purificauit animã à culpa, recipit atq; ſentit illico pacẽ in conſcientia, & incipit affectum animæ diſponere, oculũ intellectus aperiendo ad uidendum locum ſuum, quẽ antequam euacuaretur uidere nequibat, ſed ſolummodo putredinem uariorũ, atq; multorum peccatorum uidebat. Et incipit habere conſolationes, quia conſcientiæ

uermis in eo pacificatus eſt, expectando quaſi cibum uirtutis apprehendere. Sicut occurrit in homine qui poſtquã ſtomachum euacuauit malis humoribus, appetitum habet, atque dirigit, ut aſſumat aliquod alimentum: ſic iſti præſtolantur ut arbitrij liberi manus cũ amore cibi uirtutum, eis cibum porrigat, ut manducare ualeant. Et in ueritate ſic eſt. Nam ſi primum timorem excitauerit anima, uirtuoſe poſtquam affectũ ſuum uacuauit & expurgauit a peccato, recipit ſecundum fructum, uidelicet ſtatum ſecundum lachrymarum. In quo per affectum incipit anima fulcire domum uirtutibus, licet ſit adhuc imperfecta, quanquam a timore ſurrexerit, inde tamen percipit conſolationem. quoniam amor animæ huius hominis delectationem habuit in ueritate mea, quæ quidem eſt ipſe amor. Et propter conſolationem & delectationem quam in me reperit, incipit amare ualde dulciter, quia ſentit in ſe dulcedinem conſolationis meæ, uel creaturarum mearum propter me. Igitur amorẽ exercendo, qui eſt ingreſſus domũ animæ ſuę, ex quo timor eã purgauit a ſorde peccati, ſtatim incipit habere fructus meæ diuinæ charitatis. Et poſtquam amor intrauit ad poſsidẽdum, incipit indilate ſentire conſolationẽ uariorum atq; multorum fructuum. Vltimo uero perſeuerando, recipit in ſe fructum ponendi menſam, uidelicet poſtquam anima migrauit a timore ad amorẽ uirtutum, in menſa ſua diſcumbit, ad lachrymas tertias uirtuoſe perueniendo. Iſte menſam ſanctiſsimæ crucis in corde pariter & in anima ſua ponit. Ex quo menſam huiuſmodi parauit, ibi recipiendo cibũ dulcis & amoroſi filij mei, qui demonſtrat aperte mei patris honorem atq; ſalutem ueſtram, propter quã latus eius aperiri uoluit, & ſemetipſum exhibuit uobis in cibum. Tunc anima comedere incipit honorem meum, & animarum ſalutem cum odio, & magna peccati diſplicentia. Quem ergo fructum anima recipit in iſto tertio ſtatu lachrymarũ? Dico tibi, recipit fortitudinem quandam in odio ſancto, fundatam contra propriam ſenſualitatẽ, cum uno fructu mihi gratiſsimo ueræ humilitatis, & inuicta patientia, cum qua uitat omne ſcandalum: & ideo pœna priuat animã, quia cum odij gladio propriam uoluntatem interemit, ubi conſiſtit omnis pœna ueſtra. Quia ſola ſenſitiua uoluntas in ſe ſcandalum habet in iniurijs uel perſecutionibus illatis, uel ex priuatione conſolationum ſpiritualium ſiue tẽporalium, ut iam tibi dixi, & ita uenit ad impatiẽtiam. Sed quia uoluntas eſt occiſa cum lachrymoſo dulciq; deſiderio, guſtare incipit fructũ lachrymarum, uidelicet glorioſæ patientię. O fructus optabilis atq; magnæ ſuauitatis, & o q̃ uere dulcis es te guſtantibus in ueritate, mihi quoq; gratiſsimus & acceptabilis es. Dum es in amaritudine guſtas, & habes in te dulcedinẽ. Iniuriarum tempore tu pacem habes. Dum es in procelloſo mari, ubi uẽti periculoſi nauiculam animę concutiunt, & illudunt undis, tu cũ pacifica tranquillitate conſeruaris abſq; detrimento quocunq;. Nauicula nanq; tua reperitur operta cum dulci & æterna uoluntate diuina, unde ueſtimentum accepiſti charitatis ardentiſsimæ, ut aqua non ualeat ingredi. O filia dulciſsima, iſta patientia eſt una regina conſiſtens in quadam arce fortiſsima, ipſa quotidie uincẽdo triumphat, nec ullo tempore uincitur, ipſa non uult eſſe ſola, ſed eſt cum uera perſeurantia ſociata. Eſt etiam ueluti medullũ charitatis ignitæ, ipſa quidem eſt quæ patefecit ueſtimentum eius, utrum in ueritate ſit nuptiale uel nõ. Si uero fuerit in aliquo laceratũ ex imperfectione uirtutis, indilate manifeſtat per eius oppoſitum, uidelicet impatientiam. Omnes uirtutes aliquando ſe poſſunt occultare, demonſtrãdo perfectionem cum imperfectæ fuerint, te autem o patientia latere nequeunt, quia ſi tu es in anima quæ directe medullum es ueræ charitatis, aperte demonſtras omnes uirtutes alias ibi uiuas atq; perfectas adeſſe. Et ſi tu non ades, aperte cognoſcitur alias imperfectas eſſe uirtutes, & non peruenerunt adhuc ad menſam ſanctiſsimæ crucis. Tu patientia, concepta fuiſti realiter in uera noticia propriæ fragilitatis atq; meæ bonitatis in ſe. Inſuper odium ſanctũ te peperit. & humilitate uera te perunxit. Tibi patiẽtia nullo modo denegatur honoris mei cibus atq; ſalutis animarum, ſed ipſum affectuoſe quotidie manducas. Et in ueritate ſic eſt. Aſpicias o filia mea, uirtutem hãc excelſam in martyribus, qui cum ſancta dulciq; tolerãtia manducabãt huiuſmodi cibum animarum. Mors eorũ uitam exhibebat, atq; mortuos reducebat ad uitam, & ita mortalium criminum expellebat ab anima tenebras. Mundus iſte cũ omni magnificentia ſua, atq; domini ſiue tyranni cũ omni potentia ſua ſe tueri minime poterãt ab eis, ex uirtute præfatæ reginæ dulcis patiẽtiæ. Iſta glorioſa uirtus eſt quaſi lucerna ſuccẽſa ſuper candelabro. Hic eſt ille fructus optabilis, quẽ exhibuit animæ lachryma, poſtquã attigit ad ſui proximi charitatem manducando cum innocentiſsimo & immaculato agno filio meo dilectiſsimo cum deſiderio cruciato & anxio, & cum intolerabili pœna mearum offenſarũ cõtra me creatorem ſuum illatarum. Nõ dico

pœnam affligentem, quia uera dilectio cum cum forti patientia occidit omnem timorē & amorem propriū, unde pœna prouenit. Sed hæc eſt pœna ſolum ex offenſa mihi facta, & detrimento proximi, quę fundatur in charitate ſynceriſsima, pinguefaciēs animam. Itaque gaudet & in ſe lętatur, quia ſignum eſt aperte demonſtrans eſſe me per gratiam ſingularem in anima.

De fructu quartarum & unitiuarū lachrymarum.

Caput xcvi.

Dixi tibi de fructu tertiarum lachrymarū, proſequar ergo tibi narrare de quarto & ultimo ſtatu, de lachryma uidelicet unitiua, q tamē nō eſt a tertio ſtatu ſegregatus, ut iā tibi dixi, ſed unitur, uelut unitur mea charitas cū charitate ꝓximi, una cōditur ab altera. Sed ad quartum attingendo tantum excreuit anima, ꝙ non ſolum tolerat aduerſa, quæcūqȝ patiēter, imo ualde libenter, & cum ſancto gaudio uilipendit omnem recreationem, undecunqȝ ſibi prouenire poſsit, anxie deſiderans habere cōformationem cum unigenito filio meo Ieſu Chriſto crucifixo. Hęc anima recipit fructum cuiuſdam quietis mentis, & unam unionem perfectā per ſentimentū in natura mea dulci diuina, ubi ſuauiſsime lac in ueritate guſtat uelut infans qui requieſcit pacifice ad ubera ſuæ genitrici, in ore tenendo mamillam, & ad ſe trahendo ſiue ſugendo lac, ipſa carne pectoris mediante. Sic anima quæ peruenit ad hūc ultimum ſtatum ualde mirabili modo requieſcit ad ubera meæ diuinæ charitatis, in ore ſancti deſiderij tenendo carnem Ieſu Chriſti crucifixi, uidelicet ueſtigia ſua uirtuoſe realiter imitando, atqȝ doctrinam eius. Nā aperte cognouit in tertio ſtatu, ꝙ ipſum nō oportebat per me patrem ambulādo tranſire, quoniam in me nulla pœna cadere poteſt, ſed ſic in dilecto filio meo. Vos uero nō poteſtis abſqȝ pœna tranſire, ſed cum tolerantia multa peruenietis ad uirtutes ueras atqȝ probatas. Vnde ſe collocauit ad pectus Ieſu Chriſti crucifixi, & ita traxit ad ſe lac uirtutum, in quibus habuit uitam gratiæ. Et ita ſe ueritas habet. Nam uirtutes non habebant in ſe huiuſmodi dulcedinem, niſi quia factæ fuerunt & unitæ in me, uidelicet intuitu & amore mei perpetratæ fuerunt, & in ſalutem animarum, & non intuitu propriæ conſolationis, uel utilitatis. Nunc amabilis atqȝ dulciſsima filia diligenter attende, q̃ glorioſus & uere dulcis eſt iſte ſtatus in quo fecit anima tantam unionem pectori charitatis, ꝙ non inuenitur os abſque pectore, neque pectus abſqȝ lacte. Similiter hæc anima non inuenitur abſqȝ Ieſu Chriſto cruciato, nec abſque patre ſemper æterno, quem inuenit guſtando ſummam & ęternam deitatem. O quis intelligeret & attenderet, qualiter implētur illius animæ potentiæ. Memoria ſemper impletur iugi recordatione mei, trahens ad ſe per amoris affectum ei collata mea gratioſa beneficia, nec tantum beneficiorum actum, quantum affectum meæ paternæ charitatis, cum qua fui largitus. Et præcipue beneficium creationis, attendendo ſe creatam ad imaginem atque ſimilitudinem meam, ſuper quo beneficio cognouit in primo ſtatu ſupra poſito pœnam, quæ propter ingratitudinem ei ſequebatur. Et ideo ſurrexit a miſeria culparum & iniquitatum ſuarum, ad beneficium precioſi ſanguinis Ieſu Chriſti, in quo ad eam gratiam recreaui, lauando faciem animę ſuæ, ac omniū aliorum a lepra peccatorum. Vbi anima reperit in ſecundo ſtatu dulcedinem quandam amoris, guſtando ſuauitatem atqȝ culpæ diſplicentiam, quam culpam ipſe mihi tantum diſplicuiſſe uidit, & agnouit, ꝙ illam ualde puniui ſuper corpore dilectiſsimi filij mei. Poſt hæc ad inuenit in ſe ſancti ſpiritus aduentum, qui declarauit atque declarat animam in ueritate. Sed quando recipit anima lumen iſtud? Poſtquam agnouit per primum atque ſecundum ſtatum in ſe beneficium meum, tunc habet in ſe lumen perfectum agnoſcendo ueritatem meam, uidelicet quoniam ex amore paterno ſolūmodo motus, ipſam ego creaui ut haberet uitam æternam. Hęc eſt ueritas, quam aperte demonſtraui uobis in ſanguine Ieſu Chriſti crucifixi. Poſtquam eam agnouit, amat eam, & amando demonſtrat, uidelicet amando pure quicquid amo, & odiendo quicquid odio. Et ita ſe reperit in tertio gradu charitatis ꝓximi. Itaqȝ memoria repletur ad huiuſmodi pectore in perfectione quacunqȝ trāſacta, quoniā in ſe retinuit ipſa beneficia mea. Intellectus ueo retinuit lumen introſpiciens in memoria, & ibi ueritatem agnouit, & amittendo cęcitatem amoris proprij, remanſit in luciduſsimo ſole, uidelicet in obiectū Ieſu Chriſti crucifixi, ubi cognouit eum Deum uerum & hominem. Præter huiuſmodi noticiam & agnitionem ex unione facta, ſurgit etiam & eleuatur ad unum aliud lumen acquiſitum, non per naturam, neque per propriam uirtutem ab homine patratam, ſed per gratiam ſingularem a dulciſsima ueritate mea conceſſam, quæ nunquam uilipendit anxia deſideria, neque labores fideles oblatos ante me. Tunc affectus qui ſequitur intellectum, unitur in me cum amore perfectiſsimo & ignoto.

Et ſi

Et ſi quis a me peteret quæ uel qualis eſt hæc anima. reſponderem: Eſt alter ego, quoniã in me ſe transformauit ex affectu & unione amoris. Quæ lingua corporalis exprimere poſſet excellentiam iſtius ultimi & unitiui ſtatus atq; fructus uarios & quamplurimos quos anima recipit in eo cum plenitudine potentiarum eius? Hæc eſt illa congregatio dulcis, de qua tibi feci mentionem, explanando ſupra de tribus gradibus uerbum incarnatẽ meæ ueritatis. Non poſſet aliqua lingua corruptibilis explicare. Tamen hoc ſancti Doctores ab iſto lumine docti & illuſtrati demonſtrant, cum quo ſacram paginam explanabant. Vnde nouetis ordinis tui glorioſum Thomam de Aquino habuiſſe ſcientiam ſuam magis p ſtudium orationis & mentis eleuationem & lumen intellectus, quam per humanum ſtudium. Ipſe fuit ueluti lumen ualde lucidum quod in eccleſia ſancta collocaui, ut illuminaret errorum tenebras. Si etiam aſpicias euangeliſtam glorioſum Ioannem, quantum lumen acquiſiuit incumbendo ſupra pectus Ieſu Chriſti filii mei, cum quo poſt multum temporis ita laudanter euangelizauit. Et ita diſcurrendo omnes iſto lumine eccleſiam ſanctam illuminauerunt, aliqui per unum modum, aliqui per alium. intrinſecum uero ſenſum, unionem perfectam, atq; dulcedinem ineffabilem exprimere lingua tua, nullo modo poſſet, quia finita res eſt. Hoc exprimere glorioſus apoſtolus uoluit dicens: Oculus non uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendetunt ea quæ præparauit Deus diligentibus ſe. O quã dulcis eſt illa mãſio, dulcis ultra quãcũque dulcedinẽ, cũ unioni perfecta, quã anima fecit in me. Quoniã & ipſius animæ nõ eſt uolũtas media, p eo q a me cũ facta uidetur unũ. Ipſa per uniuerſum orbẽ odorẽ iactat ex fructu continuatũ, & humiliũ orationũ. Cum ingenti odore ſancti deſiderii clamat in ſalutẽ animarũ cum uoce ſine uoce humana, corã diuina maieſtate mea. Iſti ſũt unitiui fruct⁹ quos comedit anima in præſẽti uita, in hoc ultimo ſtatu cum multis laborib⁹, lachrymis atq; ſudoribus acquiſito. Et ita cum uera perſeuerẽtia pertrãſiit ab hac unione quæ licet in gratia perfecta ſit, in ſeculo tamen exiſtens eſt inperfecta, q a eo quod appetit ſatiari non poteſt, & quia cum corpore ligatur in quo lex peruerſa uiget, quæ quaſi dormitat ex affectu uirtutis, ſed non eſt in ſe mortua. Et ideo poteſt excitari ſublato uirtutis inſtrumento, quo mediante dormit. Ideo dicitur imperfecta nunc unio talis, iſta tamen unio indubitanter animam introducit ad illam perfectionem æternam atq; feliciſſimam, quæ nunquam in aliquo caſu poteſt auferri ſiue minimi, prout iam tibi dixi, narrando de beatis, ibi guſtat cum uetis guſta totibus in me uitam æternam, in oppoſitum eorum qui receperunt fructum ſui gemitus æternum interitum. iſti peruenerunt a gemitu finito & breui, ad æterna gaudia, recipiendo uitam glorioſam perpetuo duraturam, & cum fructu lachrymarum, & ignita charitate clamant, & offerunt lachrymas igneas ut iam dixi pro uobis in conſpectu meo. Nunc explicaui tibi gradus lachrymarum, & ipſarum perfectionem, & inperfectionem atq; fructũ, quem anima recipit ex ipſis lachrymis, quia perfecti luctantur uitam æternam, iniqui uero damnationem infernalem.

Reperitio breuis eorũ quæ ſupra dicta ſunt. Et quomodo diabolus effugatur ab his q perueneũt ad lachrymas quintas.

Caput xc.

NVnc ergo uidiſti de ſtatibus lachrymarum & illarum differentiam, prout meæ bonitati placuit explanare tuo deſiderio ſatisfaciendo. De primis uidelicet illorum qui ſunt in ſtatu peccati mortalis quorum planctus generaliter a corde procedit, quia principium affectus, unde lachryma uenit, omnino corruptũ erat: & ideo gemitus ide corruptus egreſſus eſt etiã cũ omnibus operibus eorũ. Secundus gemitus eſt illorũ q ppter pœnã quæ ſeqẽ poſt culpã cõmiſſam incipiunt agnoſcere mala ſua quę merẽtur. Hoc ẽ quaſi generale principiũ a me datũ fragilibus, q uelut ignorãtes in flũine ſe ſpõte ſubmergũt, ſu tãdo doctrinã unigeniti filii mei. Plurimi uero ſunt quiſe ipſos agnoſcũt abſq; timore ſeruili, uidelicet proprię pœnæ quorũ aliqui ſubito procedunt cũ odio ſancto ſui, ex quo ſe dignos exiſtimãt omni pęna.

Alij uero cum quadam cōmendabili ſim
plicitate, mihi creatori ſuo ſeruire conā/
tur, dolentes de ſuis offenſionibus contra
me factis. Proculdubio magis aptus eſt ad
perfectionem attingere ille qui cum odio
magno ſui procedit quam alij, licet exer/
cendo ſe uirtuoſe bene perueniunt etiam
illi, ſed iſte prius. Ille qui uadit cum odio
ſui uitare debet in timore ſeruili remane/
re. Qui uero procedit cum illa ſimplicita
te ſua, cauere debet ne remaneat in illa cū
tœpore mentis, non exercendo ſe feruen
ter & uirtuoſe. Hæc tamen eſt una cōmu
nis uocatio. Tertius atq; quartus gemi/
tus eſt illorum qui derelicto timore perue
nerunt ad amorem atq; ſpem, guſtantes
miſericordiam meam in qua multa dona,
& conſolatiōes a me gratioſe recipiūt. Ex
quibus oculus qui ſatisfacere cupit ſenſui
cordis cū gemitu lachrymas effūdit. Sed
quia gemitus adhuc eſt imperfectus im/
mixtus cū planctu ſenſitiuo ſpirituali, ſi/
cut dictum eſt exercendo ſe feruenter, &
uirtuoſe, peruenit ad quartum, ubi anima
in ſancto deſiderio augmentata uolunta/
ti meæ conformatur, & unitur in tantū
q; non ualet optare uel uelle, niſi quæcūq;
uolo, charitate proximi ueſtita. Vnde re/
cipit in ſe quendam amoris gemitum cū
amaritudine mearum offenſarum, & ani
marum detrimenti. Hic eſt unitus cum
quinta & ultima perfectione, in qua rea/
liter unitur, ubi laudabiliter excreuit ig/
nis ſancti deſiderij. Quem ignem deſide/
rij ſuſtinere non ualet aduerſarius hoſtis
antiquus, ſed ilico fugit, & animā ita ſuc/
cēſam igne ſancto nullo mō uulnerare po
teſt, neq; per iniuriā illatam, quoniam in
charitate proximi patiens effecta eſt, neq;
per conſolationem ſpiritualem ſiue tēpo/
ralem, quia per odiū & humilitatē ueram,
hæc ōia cōtemnit. Verū eſt quia diabol⁹
ex parte ſua nunq̃ dormit ullo tēpore, &
in hoc uos negligētes inſtruit, qui tempori
ueſtri lucri ſomno uacatis. Vigilia uero
ſua talibus nocere nō ualet, quia calorem
huiuſmodi charitatis eorū, nullo modo ſu
ſtinere poteſt, nec odorem unionis quā in
me mari pacifico fecerūt, ubi nō poteſt aīa
decipi, dū unita pſiſtit in me. Itaq; fugit ue
locius, ut a bolla feruēti muſca fugere ſolet
ex timore magni caloris. Si aūt olla tœpeſ
cit, ipſa muſca nō expaueſcit, ſed illā ingre
dit, ibiq; moratur. Quāuis aliquotiēs ipſa
perit ibidem inueniendo maiorem calo/
rem quam exiſtimauerat inuenire. Et ita
contingit animæ priuſquam ad ſtatum p
fectionis attingat. Diabolus iudicans ip/
ſam tępidam, ingreditur ad eam cum ua/
rijs atq; multis tentationibus. Cum
autem eſt ibi prudentia ſancta, calor ali/
cuius feruentis uoluntatis, atq; diſplicen/
tia culpæ, uirili uirtute reſiſtit, uolūtatem
alligando ne conſentiat, cum funibus a/
moris uirtutum & odij uitiorum. Læ/
tetur igitur omnis anima quæ moleſti/
as atq; tentationes uarias, & multas ha/
bet, undecunq; proueniant, quoniam illa
eſt uia perueniendi ad huiuſm.odi dulcem
atq; glorioſum gradū. Quia ſi meminiſti
dixi tibi q; ex uera noticia & odio ueſtri
& agnitionis meæ bonitatis in uobis, uos
ueniebatis ad perfectionem. Nullū itaq;
tēpus eſt in quo recognoſcat anima ſic a
perte ſi ſum in ea, ſicut illo tempore mul/
tarum tribulationū. Quia ſi bene cogno/
ſcit attendendo ſe tentationibus obſeſ/
ſam atq; circundatam, & ſe liberare ne/
quit neq; reſiſtere quin illas habeat. Re/
ſiſtere quippe poteſt ne uoluntas illis ac/
quieſcat, aliter uero non. Tunc agnoſcere
ſe poteſt atq; debet, quia per ſe nihil eſt.
Si enim eſſet, uel poſſet aliquid per ſemet/
ipſam ſe liberaret a moleſtijs quibus om/
nino carere deſiderat, & iſto modo mate/
riam habet humilitatis cum uera noti/
cia ſui. Et cum lumine ſanctiſſimæ fidei
recurrit ad me Deum æternum, cuius
gratioſa bonitate ſibi reperit uoluntatem
bonam eſſe ſeruatam, quæ non conſentit
illis illicitis cogitationibus atq; tentationi
bus a quibus impugnatur. Rationabili/
ter igitur & iuſte bene confortari debetis
in doctrina dulcis & amoroſi uerbi, uide/
licet unigeniti filij mei tempore multarū
afflictionū, pœnarū, tentationum & ad/
uerſitatū, undecunq; perueniant, ex quo
uobis uirtutem augmentant, & ad ſta/
tū pfectionis uiā exhibent & adducunt.

Qualiter deus a quibuſdam qui geme
re deſiderant, ex ipſorum utilitate ſubtra
hit habere lachrymas. Caput xci.

Dixi tibi de lachrymis pfectis & imp
fectis, & qualiter oēs lachrymæ cu/
iuſcūq; maneriei procedūt a uaſculo cor/

dis, quare poſſunt oẽs uocari lachrymæ
cordiales. Differentia ſolũmodo cõſiſtit in
amore ſalubriter ordinato, uel inordina/
to, & in amore pfecto, uel inpfecto. Nunc
uero tibi dicere diſpono, ut petitioni tuæ
ſatisfaciã, de quibuſdã qui uellent habere
perfectionem lachrymarum & uidetur ꝙ
habere nequeant. Tales ergo ſi neque/
unt habere lachrymas oculorum, ne ſe
reputent inanes, habere ſtudeant igni/
tas atq; cordiales lachrymas. Eſt enim ge
mitus un⁹ ignitus, uidelicet ueri atq; ſan/
cti deſiderij. Habẽs igitur illũ ex amoris
affectu, quaſi cõſumitur & uitã ſuã in ge/
mitu diſſoluere uellet & cõſumere per o/
diũ ſui & ꝓ animarũ ſalute, neq; uero hoc
obtinere poſſe. Tales in ꝗ indubitãter ha
bẽt ignitas & multum acceptabiles atq;
gratiſſimas lachrymas, in quibus ſpiritus
ſanctus, ante me ꝓ eis atq; ꝓximis eorum
utiliter & affectuoſe deplorat, qa uideli/
cet mea diuina charitas animã offerentẽ
hæc anxia deſideria iugiter ante me flam
ma ſua mirabili mõ ſuccẽdit abſq; lachry
mis oculorum. Itaq; lachrymæ tales uere
nũcupande ſunt ignitæ, & iſto mõ poteſt
dici ſpiritũ ſanctũ in anima tali gemere.
Quæ qa nequit habere lachrymas oculo/
rũ, offert anxiũ deſideriũ & affectuoſam.
uolũtatẽ habẽdi gemitũ amore mei. Quã
uis aperiẽs oculũ intellectus a pte cognoſ/
cet ꝙ in omni ſeruo meo qui flagrat odore
ſancti deſiderij, & humiles atq; cõtinuas
orationes offert in conſpectu meo, ſpiritus
ſanct⁹ quotidie gemit. Et hoc uelle uide/
batꝰ exp̄mere glorioſus Paul⁹ Apoſtolus
cũ ait ipſe ſpiritus ſanctus poſtulat ꝓ uo
bis gemitibus inenarrabilibus. Igitꝰ a pte
cognoſcere potes, qa nõ ẽ efficaciæ mino/
ris iſte fructus ignitaꝝ huiuſmõi lachry/
marũ ꝙ̃ ſit ille lachrymarũ oculorũ. imo
frequẽter eſt amplioris efficaciæ iuxta mẽ
ſurã amoris. Ideo talis aĩa nullatenus, de
bet induci ad aliq̃ mẽtis cõfuſionẽ nec exi
ſtimet ſe priuatã, uel excluſã a gratia mea
ꝓ eo ꝙ optat habere, lachrymas & habe
re neqt eo mõ q̃ deſiderat, ſcilicet eas opta
re debet ordinate, cũ uoluntate uidelicet
uniformi cũ uoluntate mea, & humiliter
acceptare ſi do, uel ſi nego ꝓut uoluntati
meæ placet. Aliquãdo ego nõ exhibeo la
chrymas oculorum actualiter, ut anima
quotidie ſtet ante me cũ oratiõe cõtiñua &
affectuoſo deſiderio guſtãdo me, qm̃ habẽ
do quod a me poſtulat, ei non eſſet utili/
tatis illius quã exiſtimat. Sed eſſet in men
te ſua quieta & cõſolata ſi petitionẽ ſuam
optatã haberet & ita minueretꝰ ſiue tepe/
fieret affectus ſiue deſideriũ cũ quo poſtu
labat. Igitꝰ in augmentũ & nõ in defectũ
uirtutis aliquãdo ſubtraho lachryma o/
culorũ, ſed exhibeo mentales ſolũmõ atq;
cordiales igne ſancto diuinæ charitatis ac
cenſas. Itaq; ſemꝑ omni tpe piter & in o
mni ſtatu ualde gratãter illas acceptabo,
dũ tamẽ oculus intellectus ueri nunq̃ a/
moueatur ſiue claudatur ab obiecto meæ
ueritatis æternæ, ſed cũ amoris affectu lu/
mine fidei illuſtretur. Quia uere ſum op/
timus medicus, uos aũt infirmi, unde cum
magna diligentia cũctis adminiſtro, ꝓut
expedit ueſtræ ſaluti cũ augmẽto pfectio
nis animaꝝ ueſtrarum. Hæc ẽ itaq; decla
ratio ſtatuũ lachrymaꝝ de qbus a me pri
ma & æterna ueritate tu dulciſſima filia
mea declarari petiſti. Debes igitur ſub/
mergere temetipſam in ſanguine Ieſu
Chriſti crucifixi humilis & immaculati
agni unigeniti mei, cũ augmẽto uirtutũ,
ut in te nutriatꝰ ignis diuinæ charitatis.

Quomodo iiij. ex prædictis v. ſtatibus
lachrymaꝝ exhibẽt uarietatis plurima/
rum, & quomodo deus uult ſibi ſeruiri cũ
re infinita & finita. Cap. xcij.

ISti p̄dici quiq; ſtat⁹ ueluti quinq; princi
palia canalia ſunt, quoꝝ quatuor exhi
bẽt habundãtiã & infinitam uarietatẽ la
chrymaꝝ. Et oẽs uitã exhibẽt, inquãtũ
exerceãtꝰ uirtuoſe, ſicut ibi dicitur. Nõ di
co ꝙ in hac uita ſitis in gẽitu infiniti, ſed
infinitas eas uoco ꝓpter infinitum animæ
deſideriũ. Nũc audiſti quomõ lachryma
ꝓcedit a corde, cor aũt illã oculo porrigit,
quã prius in ſe cõceperat & aggregauerat
infinito deſiderio. Velut uiride lignũ in i
gne poſitũ q̃d uigore caloris gemẽdo fun
dit aquam, qm̃ in ſe uiriditatẽ habet. Si
uero ſiccũ eſſet, aqua nõ effũderetꝰ ita cor
hominis agit humectatũ uiriditate atq;
renouatiõe gratiæ, priuatũ amoris ꝓprij
ſiccitate, q penitus animam exiccat a q̃li
bet uirore fructifero. Et ita ſunt unitæ la
chrymæ cũ igne, uidelicet ignito deſide
rio. Et qa deſideriũ nũq̃ in p̄ſẽti uita ſatia
tꝰ neq; finitꝰ ideo quãto pl⁹ amat, ei min⁹ a
mare uidetꝰ. Et ita ſãctũ deſideriũ exercetꝰ
q̃d ẽ in charitate fũdatũ, ex q̃ gemit ocul⁹.

Etiam ex quo ſeparata fuerit anima poſt mortem a corpore, pertingens ad me finē ſuum, non amittit ipſum deſiderium ſuū, imo quotidie deſiderat habere me, ſimul & proximi ſui charitatem. Quia charitas ingreditur aulam æternam, ueluti domina, ſecum auferendo fructum omnium aliarum uirtutum. Finitur ergo quæcunq; pœna, non deſiderium, ut iam tibi dixi: Anima nāq; me deſiderat, & ipſa me poſſidet, & in ueritate fruitur, abſq; timore quocunq; perdendi quod a multo tempore præterito deſiderauit: & iſto modo nutrit anima famem. Et dum fameſcit, iugiter in me ſaciatur, & ſaciata fameſcit: remotum eſt tamen a ſacietate faſtidium, & a fame procul eſt omnis pœna: quoniam in æterna beatitudine nulla perfectio deficit. Itaq; deſiderium ueſtrum extenditur in infinitum, quoniam alias minime ualeret aliqua uirtus, mihi ſeruiendo ſolūmodo cū aliqua re finita. Nam ego qui ſum deus ueſter, infinitus, a uobis uolo ſeruiri cum infinita re. Vos uero nihil habetis infinitum, niſi deſiderium & affectum animarum ueſtrarum. Et ego ſub hoc intellectu hoc dixi, ꝙ erāt infinitæ uarietates lachrymarum. Et ita ueritas eſſe comprobatur ex infinito deſiderio, quod eſt cum huiuſmodi lachrymis unitum. Cum anima poſtea ſeparatur a corpore, lachryma remanet extra, ſed affectus charitatis ad ſe trahit omnem fructum ipſarum lachrymarum, quas omnino conſumpſit, uelut aqua conſumitur in fornace ſuccenſa. Nō ꝙ aqua ſit extra fornacem, imo calor ignis in ſe traxit eam atq; conſumpſit. Sic anima quæ iam peruenit ad guſtandum ignē diuinæ meæ charitatis, quæ migrauit a uita præſenti cum affectu charitatis meæ atque proximi ſui, & cum unitiuo amore cū lachrymas effundebat, nunq̄ omittit offerre ſancta deſideria ſua, beata ſimul & lachrymoſa, ſine pœna. Nō quippe lachrymas oculorum effundendo: quia iam eſt in fornace ſic cocta, ut iam dixi: ſed lachrymas ignis, a ſpiritu ſancto procedentes. Ergo uidiſti quomodo debeant infinitæ lachrymæ nominari. Nam etiam in hac uita lingua tua non ſufficit enarrare quot uarij gemitus in ſtatu prædicto fiāt. Ego uero tibi dixi differentiam illorum quatuor ſtatuum, & etiam de fructu quem ꝑducit lachryma effuſa cum deſiderio, & quid operatur in anima.

Quomodo deo regratiatur hæc anima de declaratione prædictorum ſtatuū lachrymarum, & ei tres petitiōes facit. Cap. xcviij.

TVNC hæc anima ex ingenti deſiderio anxia pro declaratione quā habuerat a domino deo ſuper ſtatibus lachrymarum antedictis, ueluti philocapta dicebat: Gratias, gratias ago tibi ſummo & æterno patri, qui deſideria ſancta ſeruorum tuorum exaudis & imples, atq; ſalutē noſtrā inæſtimabiliter optas & amas: qui nobis ex amore paterno amorē exhibuiſti tempore quo tecum eramus in guerra, mediante dilectiſſimo filio tuo. Per hunc igitur amorem ineffabilem tuum, & igniferam charitatem ex gratia tibi ſupplico, ut itinere recto ad te uenire ualeam, cum ſalubri lumine, & non in tenebris curram ꝑ uiam ſanctiſſimæ doctrinæ tuæ, cuius apte mihi demōſtraſti ueritatem, & ego poſſim agnoſcere pariter & uitare duas alias fraudes, de quibus aliquando ſuſpicor occurrere poſſe. Itaq; priuſquam egrediar a ſtatibus iſtis, a te pater æterne declarari uellem. Primum eſt ſi quis a me conſiliū expoſcet de modo ſeruiendi tibi, quid uel qualiter ei reſpondere debeo? licet ego pater æterne recolo quia mihi ſupra declaraſti ſuper illo uerbo tuo, dicens: Ego delector in paucis uerbis, & multis operationibus. Nihilominus ſi maieſtati tuæ placet ulterius aliqua uerba tāgere, mihi gratiſſimum erit. Et inſuper ſi orante me pro ſeruis atq; creaturis tuis, ego reperirē in oratione mentem unius ualde bene diſpoſitam, mihiq; uidebitur illum intueri gaudentē in te, alium uero cōſpexero quaſi cū mente tenebroſa, nunquid ego pater æterne iudicare poſſum unū in luce grãæ, & aliū eſſe grã priuatū? uel uidēdo quēdā ambulātē cū pœnitētia magna, & aliū abſq; tali pœnitētia: nunqd iudicare poſſum illū q̄ talē penitētiā agit, in maiori ꝑfectiōe fore q̄ aliū? Suppliciter oro ut mihi declares hoc dubiū, ne ſim in lumine meo quādoq; decepta. Scd'm eſt ſignū q̄d aīa recipit in uiſitatione tua, uel aduerſarij noſtri. Si bñ recolo, dixiſti, ꝙ in uiſitatiōe tua remanet aīa cū gaudio ad uirtutē animoſa. Nunc ſcire cupio utrū tale gaudiū a ꝓpria paſſione ſpūali poſſet aliqñ fraudari aut decipi?

Hæc

Hæc illa ſunt, de quibus humiliter a te poſtulo declarari, ut in ueritate tibi ſeruire ualeam, & utilitatem afferre proximo meo, uitando quodlibet iudiciũ falſum erga creaturas tuas, & præcipue circa ſeruos tuos, eo quia mihi ui detur huiuſmodi iudicium eſſe cauſam, ut anima fiat a te remota. Ideo uitare tantum incon ueniens exopto.

Quomodo lumen rationis eſt neceſſarium cuilibet animæ uolenti Deo in ueritate ſeruire. Et primo de lumine generali.

Caput xcviij.

DEus autem æternus habendo complacentiã deſiderij atq; famis talis animę, necnõ & de puritate cordis, atq; de ſynceritate deſiderij, cum quibus optabat ei ſeruire, uertit ad eam oculum ſuę pietatis & miſericordię, dicẽs: O dulciſsima filia chariſsima, & ſponſa fideliſſima, leua te ſupra te, aperiens oculum intellectus, ad uidendam infinitam bonitatem meã, & amorem ineffabilem quem habeo circa te, & alios amicos meos, & aperias aurem tui ſenſus & deſiderij, quia ſi tu non uideres, nõ poſſes audire neq; cognoſcere ueritatem meam. Quia uidelicet anima quæ minime uidet oculo intellectus, in meæ ueritatis obiectum non poteſt audire ſiue cognoſcere ueritatem. Ideo uolo ut apertius eam agnoſcas, ut aſſurgas ultra tuum ſentimentum ſenſitiuum, ego uero qui delector in tua petitione atque deſiderio, tibi ſatisfaciã. Non quod ex uobis aliqua delectatio mihi poſſit augmẽtari, quoniã ego ſum ille qui ſum, & qui uos creſcere facio, & non uos me, ſed in memetipſo delector de factura mea. Tunc anima fuit obediens eleuando ſuper ſe, ut agnoſceret ueritatem eorum quę petiuerat, Deus autem æternus ait ei: Vt apertius intelligere poſsis ea quæ tibi dicam, a principio ſumam exordium de tribus luminibus, quę proceſſerunt a me uero lumine. Vnum eſt quoddam generale lumen illorum, uidelicet qui ſunt in communi charitate uiuentes. Et quanuis tibi de quolibet dixerim, tamen multa dixi tibi, quæ uolo replicare, ut infimus intellectus tuus intelligat apertius ea quæ noſce deſideras. Alia quoque duo luminaria ſunt eorum, qui a mundo ſunt ſegregati, & ad perfectionem attingere deſiderant. Et ſuper hoc ego tibi declarabo de his quæ petiuiſti, narrã do tibi particulariter ea quæ tetigeram in generali. Si bene recolis, ego dixi tibi, quod abſque lumine nemo poteſt per uiam ueritatis incedere, uidelicet abſq; lumine rationis. Quod lumen rationis a me trahitis uero lumine, cum oculo intellectus, & cum lumine fidei, quod uobis in ſacro baptiſmo tradidi, niſi uobiſipſis auferatis illud ex defectib⁹ ueſtris. In quo baptiſmo mediante uirtute ſanguinis unigeniti filij mei, fidei formam accepiſtis, quæ fides cum exercitio uirtutis & lumine rationis ab ipſo lumine illuminante, uobis uitam exhibet, adducendo uos per uiam ueritatis, & cum ipſo peruenitis ad me uerum lumen, ſine quo deueniretis ad tenebras. Duo lumina quę procedunt ab iſto lumine, ſunt uobis omnino neceſſaria, quibus duobus etiam addam tertiũ. Primum eſt, quod uos omnes illuminati ſitis in agnoſcendo bona mundi tranſitoria, quæ uelociter tranſeunt ut uentus. Sed illa plene non poteſtis agnoſcere, niſi fragilitatem ueſtram antea cognoſcatis, quantum in ſe labilis eſt, & ualde prona cum peruerſa lege, quæ membris ueſtris eſt alligata, mihi creatori ueſtro ſæpe rebellans. Non tamen ex huiuſmodi lege compellitur aliquis ad peccandum, ſiue ad committendum, uel unum minimum peccatum, niſi ſponte conſentiat. Ergo ſolummodo contra ſpiritum impugnat. Neque legem ipſam ego conceſsi hominibus, ut ipſi uincerentur atque ſuccumberent, ſed ut ipſi uincerent, & ſic in animabus eorum augmentaretur atque probaretur uirtus, pro eo ꝙ uirtus nullo modo probatur, niſi per eius oppoſitum. Senſualiter aduerſatur quotidie ſpiritui, & ideo in illa ſenſualitate probat anima dilectionem, quam habet in me creatore ſuo. Sed quando ſiue quomodo probatur? Quando cum odio atque diſplicentia contra ipſam inſurgit. Inſuper etiam iſtam hominibus impendi legem, ut in humilitate uera conſeruentur. Quare cum diligentia debes aduertere, quod cum ego creaſſem animam ad imaginem & ſimilitudinem meam, & ipſam excellentiſsime dotaſſem tanta dignitate nobiliſsima, poſt modum illam aſſociaui cum re tam uiliſsima ſicut eſt corpus, ex luto quippe formatum, etiam alligando ſibi legem huiuſmodi peruerſam, ne forſitan attendendo pulchritudinem ſuam, erigeret caput ex ſuperbia cõtra me. Vnde fragile corpus habentibus huiuſmodi lumen, occaſionem exhibet humilitatis animæ. Neque materiam habet elationis, ſi ſe bene conſiderat homo, ſed manſuetudinis & humilitatis. Itaque lex iſta quantumcunque peruerſa, nullo modo compellit aliquem ad quancunque peccati culpam, propter impugnationem quam facere poſsit,

imo

imo uobis occaſionem exhibet, ut in ueritate uoſmetipſos agnoſcatis, & inſtabilitatem uitæ præſentis. Hæc aperte uidere debet oculus intellectus cum lumine ſanctiſsimæ fidei, quam tibi dixi fore pupillam oculi. Hoc eſt illud lumen omnino neceſſarium omnibus habentibus in ſe rationem, qui participes eſſe cupiũt uitæ gratiæ, atq; fructus ſanguinis immaculati agni, in quocũq; ſtatu fuerint. Qui uero caret iſto lumine, indubitanter eſt in ſtatu damnationis. Et iſta eſt efficaciſsima ratio, ꝙ illi q non habẽt lumen, priuati ſunt gratia, quia qui lumine caret, ignorat omnino culpæ malum, & ea quæ ſunt in cauſa, & ideo uitare neſcit, nec odire cauſam eius. Et modo conſimili qui bonũ ignorat atq; boni cauſam, uidelicet uirtutem, amare non poteſt neq; optare me, qui ſum uerum atq; ſummum bonum, neq; uirtutem quam uobis exhibui, uelut inſtrumentum & quoddam medium ad acquirendam & impetrandam gratiam meam, ubi cõſiſtit eſſe bonum. Itaq; patenter aduertere potes, quãtum uobis neceſſe ſit habere iſtud lumen, quia culpæ ueſtræ non conſiſtunt in alio, niſi amando quod odio, & odiẽdo quod amo. Ego diligo uirtutem, & odio peccatum. Ergo qui peccatum amat, & uirtutem odit, ſe indubitanter offendere me nouerit & eſt gratia mea priuatus. Hic ambulat ueluti cæcus, qui peccati cauſam ignorando, uidelicet amorẽ proprium ſenſitiuum, non habet odio ſe metipſum, neq; peccatum agnoſcit neq; malum, quod ei ſequitur ex uitioſo peccato. Ignorat etiam uirtutẽ atq; me qui tribuo ſibi uirtutem, unde uitam adipiſcitur eam amãdo & ſectando & exercendo. Ignorat quoq; dignitatem in qua ſe conſeruare poteſt, & ad gratiam uenire mediante uirtute. Vides ergo, ꝙ ignorantia & ſua cæcitas eſt occaſio ſui mali. Igitur uobis expedit omnino lumen iſtud habere ſicut iam dixi.

De illis qui poſuerunt affectum ſuum potius in mortificatione, q̃ in occidendo propriam uoluntatem, & hoc eſt plus q̃ generale lumen, & eſt lumen ſecundum.

Caput xcix.

POſtquam anima generale lumen iſtud acquiſiuit, ſibi nullo modo debet eſſe contẽta. quia dum eſtis in hac uita mortali peregrini, poteſtis imo debetis iugiter in uirtute creſcere. Qui uero creſcere minime ſtudet, ipſo facto retrocedit. Quilibet ergo creſcere debet in cõmuni lumine, quod acquiſiuit gratia mea mediante, ſiue ſolicite conari debet ad ſecundũ lumen perfectum attingere, ut ſic ab imperfecto perueniat ad perfectum. Cum lumine nãque uos oportet ad perfectionem attingere. In hoc uero ſecundo lumine perfecto ſunt duę maneries perfectorum. Perfecti nanq; dicũtur, qui modum uiuendi communem ſecularium omiſerũt per uiam ueritatis ambulãtes, modo tamen duplici. Nam aliqui conantur iuxta poſſe perfecte caſtigare corpus eorum, cũ cum grauiſsima & aſpera pœnitentia. Et ut illa ſenſualitas eorum rationi rebellare nõ audeat, omnem affectum ſuum appoſuerunt magis ad mortificãdum corpus, q̃ ad occidendũ uoluntatem propriã, ut alias tibi dixi. Iſti paſcuntur ad menſam pœnitẽtiæ. Et quippe boni ſunt atq; perfecti, ſi pœnitentia fundata eſt in me cum lumine diſcretionis, uidelicet cũ uera notitia mei, pariter & ipſorum, & cũ humilitate profunda. Et pręſertim ſi attendant potius ad iudicãdum uoluntatem meam, q̃ uolũtatem hominum. Sed ſi non ambularent iſto modo, uidelicet humiliter induendo uoluntatem meam, frequenter offenderẽt perfectionem eorũ, iudicando temere illos qui non uadunt per eandem uiam, quam ambulant ipſi. Hoc autem accideret eis, ex eo quia ſtudium atq; deſiderium ſuum appoſuerũt amplius ad mortificandum corpus, q̃ ad occidendũ propriam uoluntatem. Tales uolunt quotidie tẽpus, locum & animæ conſolationes atq; mundi tribulationes & diaboli prælia, ſecundũ uoluntatem propriam, & non ſicut ego concedo prout in ſecundo ſtatu narraui tibi. Iſti dicere ſolent a propria uolũtate fraudari, quam ego tibi nominaui ſpiritualem uoluntatẽ. Ego uellem conſolationẽ illam & non tribulationem iſtam uel diaboli moleſtiam, nec ita deſidero propter me, ſed ut amplius Deo placere ualeã, & ipſum ex gratia magis in anima mea poſsideam, quia uidetur ei ſeruire perfectius iſto modo q̃ illo. Et ita qui talis eſt, frequẽter in pœnam incidit atq; tędium & ita quãdoq; fit incomportabilis ſibimet ipſi, & in hũc modum oſtendit ſui ſtatus perfectionem. Nec aduertit ꝙ ibi iaceat uitanda putredo ſuperbiæ, cum tamen iaceat ibi, quia ſi mens uere foret humilis, & nõ ita præſumeret, uideret aperte cũ lumine rationis, ꝙ ego dulcis ueritas omnibus exhibeo ſtatum, tempus locum, atq; conſolationes, ut expedit ueſtræ ſaluti & ad perficiẽdam in anima perfectionem, & uirtutis augmentũ, propter quam & ad quam eam elegi. Et agnoſceret ꝙ omnia tribuo cum affectuoſa charitate. Ideo cum amore debet omnia recipere cum reuerentia, prout agunt ſerui electi mei, de quibus tibi dicam, qui manent in iſto perfectiſsimo lumine.

De

De tertio & perfectiſsimo lumine rationis, & de operibus quæ facit anima, poſtquã ad ipſum ſtatum peruenit, & de quadam pulchra uiſione quam habuit hęc anima.

Caput c.

HI tertij qui dicuntur ſecundi, poſtquam ad huiuſmodi lumen glorioſum attigerunt, in omni ſtatu perfecti ſunt. Et omnia q̃ quomodolibet eis ego concedo ſiue permitto cum debita reuerentia ſuſcipiunt, ut in tertio & unitiuo ſtatu animæ tibi mentionẽ egi. Iſti ſe reputant omni pœna dignos, atq; mundi ſcãdalis & conſolatione priuati. Et ſicut ſe pœna quacunq; dignos exiſtimant, ita ſe reputãt indignos omni fructu ſiue conſolatione, q uel quæ ſequi debet in fine poſt pœnam. Nam in lumine guſtauerunt, & agnouerunt æternam uoluntatem meam, quæ nihil aliud optat, niſi bonum ueſtrũ, & ut in me ſanctificati ſitis. Et ideo uobis hæc omnia pmitto, & affectuoſa charitate paterna concedo. Poſtquã anima cognouit eam, induit illam, nec attendit ad alia niſi ſolum ad conſeruandum, & augmentandum huiuſmodi ſtatum ſuum perfectum, ad laudem & honorem mei nominis, oculum intellectus aperiẽdo, cum fidei lumine, in obiectũ Ieſu Chriſti crucifixi unigeniti filij mei, amando & uirili corde ſequendo ſaluberrimã eius doctrinam, qui regula eſt & iter omnibus uidelicet perfectis & imperfectis. Attẽdit enim amoroſus agnus ei præbere doctrinam perfectionis, quam attente conſiderando philocapitur in ea. Perfectio quidem hæc eſt q̃a uidit & agnouit ipſum unigenitum filiũ meũ, ſe nutriſſe ad menſam ſancti deſiderij, quotidie perquirendo mei patris eius honorẽ, atq; ſalutẽ ueſtram. Et ex hoc anxio deſiderio cũ ingenti ſolicitudine feſtinauit ad mortem opprobrioſam, ſalutiferæ crucis, & ita perfecte obedientiam iniunctam ei per me patrẽ æternum nunquã uitando labores & opprobria, nec ex ingratitudine ueſtra uel ignorãtia, nõ agnoſcendo beneficiũ tam exceſsiuum & immenſum, nec ex perſecutione Iudæorum ſiue murmurationibus uel clamoribus populorũ, nunquam ſe quoquomodo retraxit, ſed omnia ueluti miles ualde ſtrenuus, atq; capitaneꝰ inuictiſsimus, expugnando proſtrauit. Eum enim in campo prælij collocaueram, ut aduerſantes dæmones expugnaret, & uos de manibus eorum liberaret omnino. Nã eratis ipſorum peruerſæ ſeruituti damnabiliter obligati; & ut ipſe uos inſtrueret de uia, doctrina & regula ſua, & ita peruenire poſſetis ad ianuam æternæ uitæ uobis apertam cum claue ſui pretioſi ſanguinis cum igne tantæ dilectionis effuſi, cum odio atq; diſplicentia culparum ueſtrarum. Quaſi dicat uobis amoroſus iſte filius meus: Ecce uobis uiam oſtendi, & uitæ durabilis aperui ianuam, cũ proprio ſanguine. Nõ ſitis ergo negligẽtes, ipſam uirtuoſe proſequi, cum ignauia ſedentes in amore proprio, & cũ ignorantia uiæ lucidiſsimæ, atq; præſumptione uolentes ueſtro modo mihi ſeruire, & non modo meo, quia uiam planam & apertiſsimã explanaui coram uobis. Surgatis ergo ſolicite ſequentes eum, quia nemo poteſt ad me patrem æternum uenire, niſi per eum. Ipſe uobis eſt uia, pariter & ianua, per quam uos oportet ad me mare pacificum ingredi. Cum autẽ anima peruenit ad guſtandum hoc admirabile lumen, quia dulciter uidit & agnouit, ideo guſtauit, uelociſsime currit ad me, ueluti philocapta cum ingenti dilectione ad menſam ſancti Deſiderij, non uidendo ſe propter ſe, quærendo cõſolationes proprias temporales uel ſpirituales, ueluti perſona quæ totaliter in iſto lumine atq; ſalubri noticia propriam uoluntatẽ abnegauit. Nullum omnino laborem uitat, undecunq; proueniat, imo lætatur cum pœna tolerare opprobria quæcunq;, moleſtias diabolicas, & murmurationes hominum, & in mẽſa ſanctiſsimæ crucis manducat honoris mei cibum, atq; ſalutis animarum. Neq; remunerationem aliquam exquirit a me, uel ab aliqua creatura, quia ſpoliatus eſt ab omni amore mercenario, quia me nequaquam amat aliquo reſpectu ſui, & induit in ueritate lumen perfectum amando me ſyncere, ſine reſpectu l uocunq;, ubi ſolum ad gloriam & laudẽ nominis mei non ſeruiendo mihi, propter propriam conſolationem, neq; proximo ex utilitate quacunq; priuata, ſed ex amore puro. Iſti perdiderunt ſemetipſos, exuentes hominẽ ueterẽ & induti nouum hominem, uidelicet Ieſum Chriſtum unigenitum meum, ipſum uirili corde ſequentes. Iſti ſunt qui ſedent ad mẽſam ſancti deſiderij, qui ſolicitudinem ampliorem oppoſuerunt ad occidẽdum uoluntatem propriam, q̃ ad mortificandum corpus, ipſi quippe mortificant etiam corpus, ſed nõ pro affectu principali, ſed uelut inſtrumentum & in adiutorium ad occidendum propriam uoluntatem, ſicut ego tibi ſupra dixi, ſuper illo uerbo, dicens, ꝙ ego delectabar in paucis uerbis, & multis operibꝰ, & ita facere debetis, q̃a principalis affectus eſſe debet in occidendo propriam uoluntatem, ut non quærat, neque uelit, niſi ſolummodo ſequi Ieſum Chriſtum crucifixum, honorem & gloriam nominis meĩ exquirendo ſolicite, atq; ſalutem animarum. Iſti qui conſiſtent in iſto glorioſo lumine rea-

liter ita faciunt. Et ideo ſemper inquiete mo-
rantur, nec habent unde ſcandalizentur, quia
remouerunt a ſe uoluptatem propriam, unde
ſcandalum oriebatur. Et omnes mundi perſe
cutiones, ut aduerſarij tentationes uicerunt,
illas uilipendendo ſuppeditantes. Ipſi conſi-
ſtunt in aqua multarum tribulationū atq; tē-
tationum, ſed in ſlu... nullū omnino detrimē-
tum habent, eo quia roborati ſunt, atq; fulciti a
ſuſtentaculo ſancti & igniti deſiderij. Omnia
prębent e[illegible] ſtudij ſancti materiam. Neq; iu-
dicant aliquādo ſeruos meos, uel alias rationa
biles creaturas, imo lętantur de quocūq; ſta-
tu ſiue modo quem uidēt gaudendo, dicētes:
Gratias tibi pater æterne, quoniam in domo
tua māſiones multę ſunt & varię. Et amplio-
ri gaudio lætantur, attendentes amicos meos
per uarias uias ambulantes, q̄ ſi omnes per eā
dem uiam ambularent, quia magis in hoc ap-
paret excellentia meæ bonitatis. Et omnibus
augetur eis gaudium, & attrahunt odorem ro
ſarum. Neq; ſolummodo de bono uirtutis æ-
dificantur, uerumetiam de manifeſto peccato
iudicare nolunt, imo cum una charitatiua cō-
paſsione me pro transgreſſoribus huiuſmodi
deprecātur cum humilitate perfecta, dicētes:
Hodie tibi, & cras mihi, niſi diuina gratia me
conſeruet. O chariſsima filia mea, cordialiter
afficiaris, atq; congaude ad hunc excellentem
atq; glorioſum ſtatum. Et aſpicias iſtos q cur
runt in iſto precioſo lumine, & ipſorum excel
lentiam, eo quia mentes habent omnino ſan-
ctas, comedentes ad menſam ſancti deſiderij,
& cum lumine peruenerunt, ut animarum ci-
bo nutriātur, ad honorem mei pātris æterni,
induti ueſtimento dulci immaculati agni dile-
ctiſsimi filij mei, uidelicet doctrina ſua, cum i-
gnifera charitate. Iſti tempus amittere nolunt
in dando falſa iudicia contra ſeruos meos, ne-
que contra ſeruos mūdi, neq; ſcandalizantur
ex aliqua murmuratione, ſiue ſit contra ſe. ſi-
ue contra proximum, murmurationem nāq;
contra ſe tolerare contentantur amore mei:
quando uero fit aduerſus alios ex compaſsio-
ne proximi tolerant, & non iudicando ſiue
murmurando contra patientem uel agētem,
quoniam amor eorum ordinatus eſt in me cę
leſti patre, ac etiam in proximo ſuo. Et quo-
niam ordinatus eſt nullo tempore ſcandali-
zantur uerſus eos, quos ita diligunt, uel circa
creaturam aliquam habentem in ſe rationem.
Ac etiam iudicare uoluntatem alicuius homi
nis omnino renuunt, imo ſolum in omnib'
iudicant uoluntatem clementiæ meæ. Iſti do
ctrinam obſeruant in principio uitæ tuæ ti-
bi datam ab unigenito filio meo, dum ab eo
poſtulaſti cum ingenti deſiderio, quomodo
peruenire poſſes ad perfectam puritatem. A-
pertiſsime tibi reſpondit: Si tu uis ad perfe-
ctam puritatem uenire, atque ſcandalis omni
bus eſſe priuata, ſemp uniaris in me per amo-
ris affectum, eo quia ſumma ſum & æterna pu
ritas, & ſum ignis ille, qui animam in ueritate
purifico. Vnde quanto mihi magis adhæret,
tanto magis efficitur pura, & quanto magis
a me diſcedens elōgatur, amplius efficitur im
munda. Et ideo cadunt in tot iniquitates ho-
mines uitæ præſentis, qui elongati ſunt a me.
Nam anima quæ ſe mihi realiter unit, procul-
dubio de puritate mea participat. Rem etiam
aliam te facere conuenit, ut attingere poſsis ad
unionem atque puritatem iſtam, uidelicet ut
nunquam iudices in aliqua re quam uideris ab
aliquo fieri, ſiue dici contra te, ſiue contra aliū
uoluntatem hominum, ſed in omnibus uolun
tatem meam. Et ſi tu uideres etiam peccatum
expreſſum, extrahas ab iſta ſpina roſam odo-
riferam uidelicet eos offerendo coram me ṗ
ueram & fraternam compaſsionem. Et in-
iurijs tibi factis iudica, quod uoluntas mea
ita permittit uel ordinat, ad experientiam uir
tutis in te, pariter & in alijs amicis meis, iudi-
cando q̄ ille facit ita, uelut inſtrumētum a me
poſitum & ad hoc electum, & præcipue, quia
frequenter accidit huiuſmodi bonam inten-
tionem habere, quia nemo iudicare poteſt oc-
culta cordis hominum. Illud uero quod non
uides uel agnoſcis expreſſum & apertū eſſe
mortale peccatum, in mente tua iudicare nul-
lo modo debes, imo ſolummodo uoluntatem
meam in eis. Si autem expreſſe cognoueris, e-
tiam non debes aſſumere pro iudicio, ſed per
compaſsionem, ut iam dixi, & iſto modo per-
uenies ad puritatem perfectam: quia ſic agen-
do tua mens nullo tempore ſcandalizabitur
in me, nec in proximo tuo. Nā indignatio ſo
let accidere contra proximum, quando iudi-
catis uoluntatem eius eſſe malam contra uos,
& non uoluntatem meam in eo. Quæ quidem
indignatio ſeparat animam a me, atque perfe-
ctionem ueſtram impedit, & in quibuſdam
etiam aliquando gratiam aufert ab ea, plus
uel minus iuxta grauedinem indignationis
uel odij concepti contra proximum, propter
huiuſmodi iudicium. Sed econuerſo pacem ani-
ma ſentit in ſe, quæ uoluntatem meam iudicat
ut eſt dictum, quę ſolummodo bonum ueſtrū
exoptat. Et omnia quæcunque do uobis uel
permitto, facio ſolum ut habeatis illum finem
glorioſum ad quē ego creaui uos. Et quia talis
iugiter in dilectione ſui proximi conſiſtit etiā
immoratur in dilectione mea, ubi conſiſtens
unitur

unitur in me. Ideo ſi deſideras ad puritatē attingere quam' a me petis, omnino tibi neceſſarium eſt iſta tria principalia facere. Primo ut uniaris in me per affectum amoris, in memoria iugiter habendo beneficia mea, quæ tibi feci, & oculo intellectus attendendo meæ charitatis affectum, quia uere uos ineffabiliter diligo. Et in hominis uoluntate iudicare debetis uoluntatem meam, & non malam uoluntatem hominum perſequentium ſiue detrahētium, quoniam ego ſolus iudex exiſto, & non uos, & hinc extrahere poteris omnem perfectionem. Et hæc eſt illa doctrina, quam tibi tradidit uerbum incarnatum, ſi bene meminiſti. Nunc amantiſſima filia mea, tibi dico, ꝙ iſti de quibus tibi dicebā, ꝙ uidebatur eos huiuſmodi doctrinā opere didiciſſe in uita præſenti guſtant arram æternæ uitæ. Si doctrinā iſtam in mente conſeruaueris, indubitanter euades diabolicas fraudes, q̄a cognoſces etiam a remotis. Et inſuper ea quæ a me petiſti, nihilominus ad ſatisfaciēdum ſancto deſiderio tuo, clarius tibi pandam, aperte demonſtrando, ꝙ nullum iudicium uos uirtuoſe dare poteſtis pro iudicio, ſed pro ſancta cōpaſsione.

Per quem modum arram æternæ uitæ recipiunt in uita præſenti, qui conſiſtunt in iſto glorioſo & perfectiſsimo tertio lumine.

Caput ci.

DIxi tibi, ꝙ huiuſmodi ſerui mei recipiunt arrā æternæ uitæ in præſenti ſęculo. Arram utique recipiunt, ſed non ſolutionem ad plenum. Nam expectant illam in me uita durabili, fęliciter habere, ubi ſemper eſt uita ſine morte, ſatietas abſq; faſtidio, atq; fames abſq; pœna. Quoniam eſt a fame remota quęcunq; pœna, nam ibi omnes hab[ent] quæ deſiderant, tamē a ſacietate remotum eſt omne faſtidium, quoniam ego ſum huius uitæ cibus abſq; defectu quocunq;. Sed in uita præſenti recipiunt arram iſto modo, quoniam incipit hic anima fameſcere, & feruenter optare mei patris ęterni gloriam & honorem, atq; cibum ſalutis animarum, & iſto cibo famē ſuam paſcit. Quia uidelicet anima nutritur ex charitate proximi, ſalutē cuius ingenti fame peroptat. Et hoc eius deſiderium eſt ei, quaſi cibus ex quo nutritur. Nunquam tamen in præſenti uita ſatiatur, quoniam inſatiabilis eſt, & ipſi quotidie remanet ipſa fames. Et uelut arra eſt initiū ſecuritatis, quæ datur homini pro futura ſolutione completa, licet in ſe ſit imperfecta, niſi quia recipiens illam, eſt in mente certificatus de ſolutione futura recipienda, ſic hęc anima philocapta & ueſtita doctrina meæ ueritatis, quæ iam accepit arram in ſemetipſa nec charitatis, atq; proximi ſui expectat in uita durabili recipere perfectionē integrę ſolutionis indubitanter. Hęc arra quidē eſt imperfecta, nā anima quę guſtat illā, nō habet adhuc pfectionē abſolute, ita ꝙ non ſentiat in ſe pœnā & in alijs. In ſe quippe pœnā habet ex offenſa mea propter legē puerſam, quę ligatur in mēbris eius, q̄m cōtra ſpiritū impugnat. In alijs autē ex offenſione pximi ſui. Perfecta quidem eſt quoad gratiam, nō tamen in ea pfectione qua ſancti mei dotantur, q iam ad me puenerunt uitam durabilē, ſicut iam tibi dixi, ꝙ eoꝝ affectuoſa deſideria ſunt abſq; pœna, ueſtra uero ſunt cum pœna. Stant igitur iſti ſerui mei qui nutriūtur ad mēſam huius deſiderij ſancti, ut alias tibi dixi, beati ſimul & doloroſi, put unigenit⁹ filius me⁹ in cruce ſtabat. Caro nanq; ſua, ppter illata tormēta grauiſsima, ualde dolebat, ſed eius anima beata ſemper erat ex unione diuinę creaturę. Similiter iſti beati ſūt ex unione ſancti deſiderij eoꝝ in me, ſicut iam dixi, quoniam induerunt ex toto dulcem uoluntatem meam. Doloroſi uero ſunt ex compaſsione proximorū, & quia ſenſualitatem ppriam iugiter affligunt, auferēdo ſibimetipſis omnes delicias atq; ſenſuales conſolationes.

Quomodo proximus argui debeat dolendo uitare iudicium falſum. Caput cij.

NVnc aduerte chariſſima filia, Nam ut amplius eſſes in tua m[en]te declarata ſup eo ꝙ a me poſtulaſti, dixi tibi de cōi lumine, q̄d oēs habere debetis in quocūq; ſtatu fueritis. Loqr de illis q cōmorantur in charitate cōmuni. ac etiam tibi dixi de illis q ſunt in lumine pfecto. Q̄d utiq; lumē in duo tibi diſtinxi. Vnū erat illoꝝ, q diſcedentes a ſeculari uita, ſtudebant ualde mortificare ſua corpora. Secūdū erat illoꝝ, q principaliter uacabant ad occidēdum ppriam uoluntatē. Et iſti ſunt illi pfecti, q ſe nutriebant ad mēſam ſancti deſiderij. Nūc autē in particulari tibi loqr, licet loquendo tibi proderit etiam alijs, & ita tuo deſiderio ſatiſfaciā. Ego uolo te p̄cipue tria facere, ut ex ignorantia nō impediatur in aliquo pfectio tua, ad quam ego te uoco & inuito, & ut aduerſarius diabolus ſub ſpecie boni atq; mantello uirtutis charitatis pximi nutrire nō ualeat in anima tua radicē pręſumptionis, q̄m hinc in falſa iudicia p̄cipitareris quę tibi phibui. Tibi q̄dem iuſte iudicare uideretur, & ecōuerſo tu iudicares iniuſte, ſequendo tuū uidere. Et aliq̄n dęmonium ueritates tibi plures oſtenderet, ut poſtea te p̄cipitaret in falſitatem atq; mendacium. Et hoc ideo faceret ut eſſes iudex intentionum atq; mentium creaturarum habentiū inſ[p]eratione, Et hoc eſt abſolute ſolummo

do meum. Hoc eſt unũ ex illis, quę uolo ꝙ omnino ſerues & habeas in te, uidelicet ꝙ nemini iudices abſq; modo, ſed uolo iudicium tuũ habere modũ. Modus autẽ eſt iſte, ꝙ niſi defectũ ꝓximi tui prius expreſſe non ſolũ ſemel uel bis, imo pluries aperte manifeſtarẽ, in mẽte tua nõ debes in particulari redarguere, uidelicet illũ in quo uidetur eſſe defect⁹. Sed in cõmuni corrigere debes uitia te uiſitantiũ charitatiue, plãtando uirtutes, & cũ affabili benignitate. Tamen qñ uideris expedire cũ benignitate, poteris etiã aſperitatẽ imiſcere. Quãuis ergo tibi uideatur, ꝙ ego tibi pãdã defectus alienos niſi cognoſcas expreſſe meã eſſe reuelationẽ, ut iã dixi, nõ arguas in particulari, ſed ambula per uiã tutiorẽ, ut uitare poſsis aſtutiã atq; fraudẽ diaboli. Quia cũ hamo talis deſiderij te decipere poſſet, inducẽdo te ad iudicandũ in ꝓximo, quod a ueritate remotũ eſſet, unde poſſes eũ ſępe fruſtra & iniuſte ſcandalizare. Vnde ſit in ore tuo ſilentiũ, uel unũ ſanctum colloquiũ, in cõmendando uirtutes & uitia contẽnendo. Et qñ tibi uidetur in ꝓximo tuo defectũ aliquẽ agnoſcere, cũ quadam humilitate dulciter ſecũ etiã temetipſam argue. Tunc ſi uero uitiũ illud erit in proximo quẽ corrigere cupis, abſq; dubio corripietur, emendabitur agilius attendendo ſe, ita dulciter eſſe cõprehenſum, & ilico tibi dicet illud quod ei dicere uolebas. Tu uero ſecura ſtabis, & ita diabolo pręcidiſti, & obſtruxiſti uiam, quia te decipere nõ ualebit, nec impedire ꝑfectionẽ animę tuę. Itẽ uolo te prudẽter aduertere, quia confidere nõ debes in aliqua uiſione, ſed poti⁹ huiuſmodi poſtergare coneris, & eas humili corde uitare. Et ſolũmodo ꝑmanere ſtudeas in agnitione tui, & in te cognoſcere mei ineſtimabilẽ bonitatem. Ita faciant illi, q perueneruut ad ſtatum ꝑfectionis, de quibus tibi dixi, quia ꝗtidie redibam ad uallẽ cognitionis ipſorũ. Neq; tamen in hoc impediebat in eis altitudinem unionis, quam in me fecerant. Et hoc unum eſt illorum trium, quę te uolo ſeruare, ut in ueritate mihi ſeruias.

Si quis in oratione uidet aliquem proximum eſſe tenebroſum, nõ tamen debet ex hoc a ſeruo Dei temere iudicari, ꝙ ille ſit in peccato mortali.

Caput ciij.

SEcundum eſt, de quo declarari petiſti, ꝙ ſi quandoque contingeret, ꝙ me rogares in particulari pro aliquibus proximis tuis, & in oratione uideres in uno pro q̃ rogas aliquod gratię lumen, & in alio non, licet ambo ſint amici mei, ſed tibi uideretur, ꝙ unus mentem haberet inuolutam atq; tenebroſam, tu uero non debes, nec etiam uirtuoſe potes eum iudicare, ꝙ graui culpa ſubiaceat, quia frequenter in me iudicium huiuſmodi falſum eſſet. Vnde uolo te non ignorare, quod aliquando tu me rogas pro eadem perſona, & una uice uidebis eũ cum lumine iucundo & uno deſiderio ſancto coram me, imũm, quod de bono illius uidebitur tibi quod anima tua pingueſcat, ut affectus uerę charitatis exigit, ſ. ut unuſquiſq; lętetur & exultet de proſperitate proximi ſui, & alia uice uidebis eũ ita, quod tibi uidebitur mẽtem ſuam ualde remotam a me, totamq; tenebroſam, atq; moleſtijs exagitatam, ita quod tibimetipſi uidebitur ualde laborioſum orationẽ effundere coram me pro eo. Quandoq; hoc ex aliquo contingit defectu illius pro quo rogas, multoties tamen occurrit, non ex defectu ſuo, ſed quoniam ego Deus ęternus ab eius anima me ſubtraxi per ſenſum, prout ego frequenter ago, ut anima perueniat ad perfectionem, prout ego in ſtatibus animę tibi narraui, quia me quandocũq; ſubtraho per ſenſum, ſed non per gratiam. Vnde tunc anima nõ ſentit aliquam dulcedinem uel conſolationẽ, ideo mens eſt arida, ſterilis atq; pœnoſa, quam pœnam etiam extendere permitto, uſque ad animam qui orat pro tali. Et hoc ago ex affectuoſa charitate, quam habeo ad illam animã, quę recipit orationẽ, ut ille qui me rogat, una ſecũ adiuuet ad diſſoluendam nubem, quę mẽtem eius obumbrauerat. Itaq; dulciſsima filia, uides cum quanta procedit ignorantia, & quãtum eſſet arguendus ille qui iudicare uellet ex iſta ſimplici uiſione, quod uitium graue foret in anima tali, quamuis ego demonſtraſſem ita tenebroſam, de qua iam uidiſti & intellexiſti, quia non eſt priuata gratia, ſed ſolũmodo ſenſu dulcedinis, quam et de me dabam. Igitur uolo tu quoq; uelle debes, & alij ſerui mei, ꝙ attendatis ualde diligenter ad agnitionem ueſtri, ut perfectius agnoſcatis in uobis ineſtimabilem bonitatem meam. Et hoc & aliud etiã iudicium mihi relinquatis, quia meum eſt, & non ueſtrum. Sed omittatis iudiciũ quod utique meum eſt, & aſſumatis ueſtrę menti compaſsionem erga proximum, cum fame honoris, atque ſalutis animarum, cum anxio deſiderio annunciando uirtutes, uitia uero redarguite in uobis, & in eis, ut ibi ſuperius eſt expreſſum. Et in hunc modum in ueritate uenies ad me, demonſtrans aperte meminiſſe doctrinę cum obſeruantia commendabili, quam ab incarnata ueritate recepiſti, uidelicet in omnibus uoluntatem meam iudicando, & non uoluntatem hominum. Et ita facere debes, ſi deſideras in ueritate uirtutem adipiſci realem, & morari

iugiter

iugiter in ultimo perfectiſsimo atq; glorioſo lumine, nutriendo te ſemper in menſa deſiderij ſancti de cibo ſalutifero animarum, ad gloriam & laudem ſancti mei nominis.

Quomodo pœnitentia ſumi non debet ꝓ fundamento principali, ſed affectus & amor uirtutum. Caput ciiij.

TIbi chariſsima filia dixi de duobus. nunc uero tertiũ addam, quod a te requiro, circa quod habeas aduertentiam, & argue temetipſam, ſi quandoq; moleſtiam ſenſeris a diabolo uel a præſumptione tua, deſiderando uidere ſeruos meos omnes ambulare per uiam illã per quam tu uadis. Nam hoc eſſet contra doctrinam, quã ueritas incarnata tibi tradidit. Quia frequenter occurrit. ꝙ aliqui uadunt ꝑ uiam abſtinentiæ, uel admirabilis pœnitentię, & ita uellent omnes agere. Si uero ita fieri nõ uiderint, aſſumunt inde diſplicentiam, & in ſe ſcãdalizantur, iudicando tales nõ ambulare ſalubriter. Attende ꝙ iſti ualde decipiuntur, quia frequenter accidit, ꝙ ille de quo ſic iudicant, ampliorẽ merebitur habere gratiã, licet ipſe ſe nõ affligat in tãta pœnitẽtia, q̃ illi qui ſcandalizantur in eo, & maiori pœnitentia cõteruntur. Et ideo tibi iam dixi. ꝙ illi qui paſcuntur in menſa pœnitentiæ, niſi procedant cũ humilitate uera, & ꝙ ꝓ principali fundamẽto & affectu nõ aſſumant pœnitẽtiam ipſam, ſed pro uirtutis inſtrumento, ſępe propter huiuſmodi murmurationẽ ſuã pfectionẽ offendunt. Et ideo nõ debẽt ignoranter incedere, ſed attẽdere. quia pfectio nõ cõſiſtit ſolũmodo in macerãdo corpus, imo potius in occidendo pꝰerſam atq; ꝓpriam uoluntatẽ. Et ꝑ hanc uiam abnegatæ uoluntatis, & uoluntati meæ ſubditę deſiderare debetis oẽs ambulare. Hęc eſt doctrina lucis illiꝰ luminis glorioſi, in q̃ anima philocapta currit induta realiter uoluntatẽ meã. Non tñ ego contẽno pœnitentiam, quia pœnitẽtia quidẽ utilis eſt ad domãdũ atq; caſtigandũ corpus, qñ cõtra ſpiritũ impugnare uellet. Sed amantiſsima filia, noloq; hoc accipias tanq̃ regulã omnibus imponẽdam. Nam oia corpora nõ ſunt ęqualis cõplexionis, quia naturę fortioris eſt unus q̃ alter. Et etiã quia frequẽter occurrit, qđ ꝓpter accidẽtia diuerſa pœnitẽtiam iã ceptã oportet omittere. Itaq; ſi fundamentũ eſſet in te, uel alteri pſuaderes, qđ ſup pœnitẽtia faceres uel faceret omnia, deficeret & eſſet imperfectũ. Et ita cõſolatio uobis abeſſet, & uirtus in anima, cum eſſetis priuati re quam inordinate diligebatis ubi feceratis principiũ ueſtrum, & ita iudicaretis uos eſſe priuatos gra mea. Sic igitur exiſtimãtes ueniretis ad importabile tędiũ & ingentẽ amaritudinẽ atq; confuſionẽ, ex quo pderetis exercitium uřm. atq; orõnem feruentẽ, quam offerre mihi ſolebatis agendo pœnitẽtiam illam. Qua dimiſſa propter occurrentia plurima, non ſapit uobis orõ illo modo q̃ prius, imo quodammodo uidetur inſipida. Hoc uero contingeret, quia fundamentũ eſſet collocatum in corporali pœnitẽtia, & in eius affectu, & non in anxio deſiderio ſancto. Deſideriũ intelligo ueraꝝ atq; realiũ uirtutũ. Itaq; potes attente conſiderare, qt incõuenientia mala ſequerentur uobis uolendo facere principium atq; fundamentũ in pœnitẽtia corporali, quia pderetis ignoranter & iniuſte murmuraretis contra ſeruos meos, & ueniretis ad amaritudinẽ ualde tędioſam. Et mihi ſeruire ſtuderetis operibus finitis cũ ego ſim bonũ æternũ & infinitũ, & ideo a uobis expecto deſiderium infinitum. Oportet ergo qđ fundamentũ uřm ſit in occidendo & abnegando ꝓpriam uoluntatẽ, & cũ ea uoluntati meæ ſubiecta, mihi pbebitis infinitum famelicũ atq; dulce deſideriũ, honorẽ meum exquirendo, & animaꝝ ſalutę. Et nutrietis uos in menſa ſancti deſiderij, qđ nunq̃ in ſe uel in proximo ſuo ſcandalizatur, ſed in oibus exultando gaudet, atq; fructum extrahit de tot, & ita uarijs modis, qs in animarum ſalute teneo. Nam ita faciunt illi miſeri qui doctrinam iſtam obſeruare nolunt, uiã utiq; dulcem atq; directam a dilectiſsimo filio meo uobis exhibitam & oſtenſam, imo faciunt oppoſitum iudicando temere iuxta cæcam infirmitatem eorum. Et ideo uelut ſrenetici ſuam uitam ignorant, unde ſemet ipſos inueniunt eſſe priuatos bono terreno, pariter & cęleſti. Et ut alias dixi, guſtant in uita præſenti arram inferni.

Repetitio in ſumma cum quadam additione de reprehenſione ꝓximi. Caput cv.

NVnc ergo filia chariſsima, ſatiſfaciendo tuo deſiderio, declaraui te ſuper eo, qđ a me poſtulaſti, uidelicet quomodo ꝓximum arguere debeas, ne quandoq, dęmoniaca fraude decipiaris nec etiam ab infirmo iudicio tuo, quia uidelicet in generali arguere debes, & nõ in ſpeciali, niſi forte tibi reuelaſſẽ expreſſe, ſed cũ humilitate, ſicut admonui te, redarguere debes una cum eis temetipſam. Etiam tibi dixi, & iterato dico, quia nullo modo licet tibi iudicare creaturam aliquam rationalem in communi ſiue particulari, neq; mentes amicorum meoꝝ, ſiue reperias eas eſſe diſpoſitas, uel etiã indiſpoſitas, propalando tibi cauſam quare iudicare non debes, quia iudicando procul dubio te fraudatam inuenies in tuo iudicio. Sed tu pariter & alij compaſsionem habere debetis, iudicium uero mihi relinquatis. Etiam

Etiam te docui doctrinam, quã exhibere debes uenientibus ad te pro conſilio, quomodo poſsint egredi de tenebris mortalium peccatorũ, & uiã proſequi uirtutũ, ut uidelicet eis exhibere coneris pro principio atq; fundamẽto uirtutũ amorẽ & affectũ, cũ ipſorũ agnitione, pariter & meę bonitatis in eis, & abnegẽt & occidant in ſe propriã uoluntatẽ, ut in nullo mihi penitus rebelles inueniantur. Pœnitẽtiam autẽ eis exhibe, uelut inſtrumentũ uirtutis, & non pro affectu principali, ſicut iam dixi: non tamẽ ęqualiter omnibus, imo prout uideris eos ad portandũ aptos, & iuxta poſsibilitatẽ atq; ſtatum ſuum. Aliqui poſſunt amplius, aliqui uero minus, ſecundũ aptitudinẽ exteriorũ inſtrumẽtorum. Et quia te monui, ꝙ in generali proximos argueres, & non in particulari, nolo tamẽ ut credas, ꝙ actualiter uidendo quendam expreſſum defectum in ꝓximo tuo, tu non poſsis eum corrigere inter te & ipſum imo potes. Et etiam ſi eſſet obſtinatus ad ſe corrigendũ, ordinate potes & iuſte manifeſtare duobus uel tribus. Et ſi nõ ꝓdeſt ita feciſſe, potes eccleſię ſãctę corpori myſtico patefacere. Sed ego te cautam eſſe uolui, ne temere iudicare uelles ex aliqua uiſione leui, nec per ſenſum in ſua mente, nec etiam per uiſum exteriorẽ tu nõ debes pręcipitanter & incaute prorumpere ad arguendum proximum in ſpeciali, niſi tibi conſtaret a me procedere ꝑ expreſſam reuelationem, & eo modo ſicut iam dixi. Hæc uia tutior eſt, ut a diabolo decipi non ualeas ſub umbra charitatis proximi.

De ſignis ad agnoſcendum quando uiſitationes & uiſiones mentales a Deo ſint, uel a diabolo.

Caput cvi.

EXpleui chariſsima filia, declarare te ſuper hoc articulo, quantum expediens eſt ad conſeruandam & augendam perfectionem in anima tua. Modo te declarare uolo ſuper eo quod a me poſtulaſti, uidelicet de ſigno, quo poſsis aperte cognoſcere ſi uiſio uel uiſitatio mentalis quam anima recipit aliquando, fuerit a me, uel a diabolo. Super hoc alias tibi dixi, quod quãdo procedit a me uiſitatio, ſignũ erat alacritas in anima remanens poſt uiſitationem, fameſq; uirtutum, & pręcipue cum anima remanet uncta uirtute profundę humilitatis, atq; diuinæ charitatis igne ſuccenſa. Sed quia petis, utrum in alacritate tali poſsit intereſſe fraus aliqua diabolica, ꝗa ſi ſic eſſet, uelles uia tutiori perambulare, uidelicet habendo & attendendo ſignũ uirtutis, quę decipi non ualet, ego tibi pãdam in pręſenti fraudẽ, quæ recipi poteſt, & quomodo cognoſcere poſsis utrum alacritas illa fuerit in ueritate, an non. Fraus inimici poteſt iſto modo recipi: Ego uolo te noſce, quia quodcunq; creatura rationalis amat uel optat habere, poſtꝙ̃ habuit, inde gaudium habet. Et quanto magis amat id qđ habet tanto minus uidet, uel prudenter agnoſcere ſtudet unde uenerit, ex delectatione quã habet, & aſſumpſit habendo rem quam optauerat. Quę delectatio uel alacritas inordinata mentem eius impedit, ne uideat uel diſcernat. Sic iſti qui delectantur & appetũt habere cõſolationes huiuſmodi, mentales uiſiones exquirunt, & amplius principalem affectum in cõſolationis delectatione poſuerunt, ꝙ̃ in me directe. Sicut ego dixi tibi de illis ꝗ adhuc erant in ſtatu imperfecto, qui attẽdebant ad donũ conſolationum, quas a me donatore recipiebant, ꝙ̃ ad meę charitatis affectum, cum quo largior eis. Hinc ergo tales in alacritate ſua faciliime decipi poſſunt ultra fraudes alias, quas in alio loco tibi diſtincte recitaui. Aliquando nanq; fraudantur in iſto, quia poſtꝙ̃ ipſi cõceperunt amorẽ & auiditatẽ ad huiuſmodi cõſolationes, ut eſt dictũ, ex quo poſtea recipit cõſolationem uel uiſionem, eorum anima lætatur ualde, quia ſe recepiſſe uidet quod amat, & optabat habere. Vnde ſępius hæc alacritas a dęmonio procedere poſſet, licet alacritatem huiuſmodi ſentiret, de qua tibi dixi, ꝙ quãdo uiſitatio procedebat a dęmonio ueniebat ad animam cum quadam alacritate, poſtea uero cũ pœna remanebat, atque conſcientiæ ſtimulo uacua uirtutum deſiderio. Nũc autem audio te, ꝙ anima quandocunq; poterit alacritatem iſtam habere, ac etiam cum eadem ab oratione ſurget. Attente tamen aduertendum eſt, quia ſi fuerit hæc alacritas abſque uirtutis ignifero deſiderio & humilitate peruncta, non renanſerit anima, nec in fornace meæ diuinæ charitatis exuſta talis uiſio, conſolatio & uiſitatio indubitanter a diabolo procedit, & non a me, non obſtante, quod anima ſignum alacritatis in ſe perceperit. Sed quia talis alacritas iuncta eſt cum affectu uirtutis modo prædicto, manifeſte patet alacritatem illam ab amore mentalis conſolationis procedere. Ideo lætatur anima gaudendo, ꝙ habet quod optauerat. Nam eſt amoris uera conditio in occurrentibus quibuſcunq; ſentire gaudium habendo quod amat & optat. Itaq; confidendum non eſt in hac alacritate pura, licet alacritas illa ſimul cum tali conſolatione perduraret, uel etiã ultra. Quoniã amor ignorans ex ipſo gaudio non agnoſceret ibi fraudem adeſſe diaboli.

bolicam non ambulando caute cum ampliori prudentia. Si uero prudenter ambulare ſtudebit, attente conſiderabit, utrum alacritas iſta aſſociata fuerit ab affectu uirtutum. Et ita manifeſte perpendet uiſionem huiuſmodi fuiſſe meam uel diaboli. Hoc eſt ergo ſignum illud quo mediante poſsis intelligere qualitatem huius alacritatis, quando mens uiſitatur a me, uidelicet cum eſt unita cum affectuoſo deſiderio uirtutum. Hoc eſt utique uerisſimum ſignum, ut quilibet agnoſcere poſsit aperte quando uiſitatur a me, uel quando talis alacritas ab amore conſolationis proprię procederet. Etiã uiſitatio diabolica cognoſcitur aperte, quia pꝫbet aliquam alacritatem in aſpectu primo, & in fine tantam uirtutem in ſe reperit, quãtam prius habebat, & alacritas iſta procedit ab amore proprię cõſolationis quam optat, ut eſt ibi ſupradictum. Etiam uolo te noſce, ꝙ non omnes ab hac alacritate decipiuntur, niſi ſolũmodo tales imperfecti qui lętantur gaudendo talibus uiſionibus, atq; proprijs conſolationibus, qui magis attendit ad mea dona, q̃ ad me donatorẽ. Sed illi qui pure ſine reſpectu propriæ conſolationis eorũ attendũt ad affectũ meæ diuinæ charitatis, cũ qua largior ab hac alacritate, nullatenus decipi ualent. Et ideo ſubito recurrunt ad iſtud uerisſimũ ſignũ, quãdo diabolus uellet aliquando cũ fraude transformando ſe in angelũ lucis illos illaqueare ſiue decipere, ueniens ad mentes eorũ cũ alacritate iocunda. Ipſi uero qui minime paſsionati ſunt ab amore proprię cõſolationis, illico prudẽter in mentibus ſuis agnoſcũt diabolicam fraudẽ. Nã alacritate cito prætereũte, conſpiciũt ſe tenebris eſſe circũdatos. Et ideo ſemetipſos humiliant cũ uera noticia ſui, contẽnẽdo quancũq; conſolationẽ, amplectẽtes & aſtringentes meę ueritatis doctrinã. Dęmoniũ uero uidẽdo ſe cõfuſum, ultra nunq̃ uel raro ſaltem ſub illa forma redibit. Illi uero qui ſuas cõſolationes appetũt, ut ibi dixi, ſępe decipiũtur, niſi diligẽter attẽdant ad huiuſmodi fraudẽ agnoſcendã & uitanda, eo modo quo ſuperius eſt expreſſum, uidelicet inueniendo talẽ alacritatẽ abſq; uirtutis affectu, & ſi nõ percipiãt poſtea ſeruitutis humilitate perunctos, & uera charitate ſucceſsos erga meũ honorẽ & animarũ ſalutẽ, hoc egit mea bonitas ineſtimabilis. ſ. ꝙ ita prouidit circa uos imperfectos atq; pfectos, in quolibet gradu, ne decipi homines ualeant, inquantũ in ſe conſeruare uoluerint lumen intellectus a me gratioſe conceſſum, cũ pupilla ſanctisſimæ fidei. Nec obumbrari ſe permittant ab aduerſante dęmonio, nec ab amore proprio, ꝙ ſi ſponte perdere non uellent, nullus omnino a uobis poterit auferre.

Quomodo Deo ualde placet ille qui petit & pulſat cum perſeuerantia ad ianuam ſuę ueritatis.

Caput cvij.

SAtis aperte chariſsima filia, tui oculum intellectus illuminaui, ut prudenter uitare ualeas inimici generis humani fraudes, tuo deſiderio ſatisfaciendo, ſuper eo quod a me poſtulaſti, quia non contemno ſancta deſideria ſeruorum meorum, imo libenter accepto, & uos ad poſtulandum inuito. Et quod amplius eſt: Amantiſsima filia noueris quia valde mihi diſplicet ille qui non pulſat in ueritate iuxta portam ſapientię unigeniti filij mei, ſequẽdo realiter ſaluberrimam doctrinam eius. Quã omnis qui ſequitur uocem ſancti deſiderij pulſat iugiter orationibus humilibus atq; continuis, uociferans ad me patrẽ ęternũ. Ego uero ſum pater ille, qui uobis exhibeo panem gratię cœleſtis mediante porta dulcis meę ueritatis. Aliquando tamen ad probanda ueſtra deſideria una cũ perſeuerantia diſsimulo uos audire, tamen uos intelligo, & interim prouideo prout expedire uideo ſaluti ueſtræ. Inſuper exhibeo famẽ uobis, & uocem qua clametis ad me. Poſtea uidendo cõſtantiam ueſtram deſideria ueſtra libenter adimpleo, quando ſunt ordinata & in me directa. At ita petendũ atq; pulſandũ ueritas incarnata uos inuitabat in Euangelio, dicens: Quęrite, & inuenietis, petite, & accipietis, pulſate, & aperietur uobis. Et ita uolo te facere, ꝙ nunq̃ ullo tẽpore deſiſtas a me ſubſidiũ ingenti deſiderio poſtulare, uoce grandi mihi ſupplicando, ut mũdo miſerabili miſericordiam faciam, neq; pulſare deſiſtas ad ianuã ueritatis incarnatę ſequẽdo realiter veſtigia ſuã. Delecteris inſuper in cruce, ſecum manducando cibum animarum, ad gloriam atq; laudem ſancti mei nominis, iugiter emittendo mugitum cum cordis anxietate ſuper morte generis humani, quia uides ipſum ad tantam miſeriam adductum ꝙ lingua tua neſciret exprimere. Cum huiuſmodi mugitu & clamore meorum amicorum diſpono mundo facere miſericordiam. Et hoc eſt quod a te, necnon & ab alijs amicis meis iugiter expeto, & hoc erit pꝫ ſigno, ꝙ in ueritate me diligatis. Et ego promitto uobis ueſtra ſancta deſideria nullo modo contemnere.

Qualiter hęc anima Deo regratiatur, deindeque pro toto mundo facit orationem, & pręcipue pro ſuis in Chriſto filijs, & pro duobus patribus animæ ſuæ. Poſtea aliqua poſtulat.

Caput cviij.

Tunc

TVnc anima prædicta tanquam ebria uidebatur extra ſemetipſam, & alienatis ex toto ſenſibus corporalibus, ex amoris unione, quam in creatore ſuo fecerat, eleuata mēte ſpeculando ueritatem æternam cum oculo intellectus ueritate cognita, philocapta fuerat in ipſa dicens: O ſumma & æterna Dei bonitas, quæ ſiue quali ſ ego ſū humilis atq; paupercula, cui tu pater æternus ita dignatus es tuā patefacere ueritatem, & occultas diabolicas fraudes, ac etiā proprij ſenſus uitabilem paſsionē, imo deceptionem, qua ego pariter & alij ſeruitui decipi poſſum⁹ in iſta miſerabili uita noſtræ peregrinationis, ut ambulemus cum cautela prudenti. Quis obſecro te mouit? Solus amor, quia me dilexiſti, non amatus a me, imo priuſquam eſſem. O dilectionis ignis ineffabilis. Gratias ago tibi pater æterne, quia ſum imperfecta circundata tenebris obſcuris. Tu uero perfectio ſumma & lux inacceſſibilis, oſtēdiſti mihi perfectionem, & uiam lucidiſsimam, doctrinam uidelicet optabilem atq; ſalubrē, unigeniti filij tui. Ego iam obieram, & tu me reſuſcitaſti. Multo tempore iacuerā infirma: tu uero mihi medicinam exhibuiſti. Nec ſolūmodo medicinam precioſi ſanguinis unigeniti filij tui, quam uniuerſaliter humano generi tribuiſti, ſed in particulari mihi tradidiſti medicinam optabilem, contra quandā occultam ęgritudinem, quam etiam ignorabā, nec illam agnoſcebam, inſtruendo me ꝙ nullatenus ego iudicare præſumā aliquam rationalem creaturam, & præcipue ſeruos tuos, de quibus aliquando uelut excæcata & ægrotās hac eram infirmitate corrupta, quia ſub colorata ſpecie tui honoris, atq; ſalutis animarum, ego temere iudicabam. Et ideo tibi regratior affectuoſo corde, ſumma & æterna bonitas, quia manifeſtando ueritatem tuam, diabolicas fraudes atq; paſsionem⁹ propriam tu mihi notificaſti meam ægritudinem, unde maieſtati tuæ ſupplico ut miſericorditer atq; gratioſe mihi concedas, ut hodie finis imponatur & terminus, ut ego nunquā egrediar a uia ſaluberrimæ doctrinæ tuæ, quam mihi pariter & alijs omnibus qui ſequi uoluerint, tam ita gratioſe tribuiſti, quia ſine te nihil omnino fieri poteſt. Igitur ad te confugiendo recurro pater æterne. Neq; pro me ſola tibi ſupplico, ſed uniuerſaliter pro toto mundo, & præcipue pro corpore myſtico ſanctæ matris eccleſiæ, peto ꝙ iſta tua ſancta doctrina reluceat in ipſius eccleſiæ ſanctę miniſtris. Maxime uero ſingulariter a te cum inſtantia poſtulo, pro cūctis illis quos mihi dediſti, ut amore præcipuo diligā, & ex affectu ſingulari feciſti unum eſſe mecū. Nam ad honorem & laudem tui ſancti nominis mihi ualde gratum & acceptabile refrigerium erit eos ambulare uidendo cum ſancto feruore per uiam huiuſmodi dulcem atq; directam. Opto namq; ꝙ ipſi per eam uelociſsime currant, mortui penitus ad omnem uoluntatem propriā abſq; iudicio quocunq; temerario, ſine ſcādalo, ſine murmuratione cōtra proximum. Et amor mi dulciſsime ſupplico tibi ꝙ nullus eorum ab infernali dæmonio de manibus meis auferatur, ut in ultimo die perueniant omnes ad te patrem æternū. Inſuper offero maieſtati tuæ petitionē aliam pro duabus columnis, uidelicet pro duobus patribus, quos ad cuſtodiam atq; doctrinam in terra mihi tribuiſti a principio meæ conuerſationis, uſq; nunc in ſubſidium, & ad roborādam infirmitatem meam, ut eos unias, & in duobus corporibus unam animam introducas, & neuter eorum attendat ad aliud, ꝙ̄ ad perficiēdum in eis, & in myſterijs quæ ſuis in manib⁹ hodie poſuiſti gloriam & laudem tui ſancti nominis, in ſalutē animarū. Et ego miſerabilis & indigna ſerua, ut filia modos illos cū debita reuerentia teneam erga illos amore tui, qui cedant ad honorem tuum, pacem & quietem ipſorum, & ædificationem proximorum. Certiſsime ſpero ueritas æterna, quia non condemnes affectuoſe deſiderium meum, neq; petitiones, quas obtuli maieſtati tuæ. Nam aperte uidi & agnoſco, prout uoluiſti mihi patefacere, licet etiam experiētia me docuerit, quia ſancta deſideria libenter acceptas. Ego autē indigna ſerua tua, conabor iuxta poſſe, gratia tua fauēte, doctrinam atq; præcepta tua cū diligentia ſeruare. O pater æterne, recordor unius uerbi tui, quando recitabas aliquid de miniſtris eccleſiæ ſanctæ, quia promiſiſti ꝙ alibi latius enarrares de defectibus, quos hodierna die cōmittunt. Ideo ſi placet imple promiſſum, audiam, ut augeatur in me materia doloris atq; compaſsionis cum ſctō deſiderio in ſalutem ipſorū. Iā enim ſupra promiſiſti, ꝙ cū oratione continua, lachrymis, doloribus, ſudoribus atq; multa tolerantia ſeruorum tuorum nobis exhiberes optabile refrigerium, in ſanctis & bonis paſtoribus, eccleſiam uirtuoſe reformando. Ut igitur hoc in me creſcat ideo poſtulo.

Quomodo Deus hanc animam ad orationem ſollicitat, reſpondendo ad aliquam ſupra dictarum petitionum.

Caput cix.

TVnc Deus ęternus miſericordiæ uertens oculum huiuſmodi deſiderium una cum illis petitionibus acceptabat, & ultimę petitioni quam ei porrexerat, uolendo ſatisfacere dixit: O chariſsima filia mea, ſuper eo quod a me poſtulaſti, tuum deſiderium adimplebo,

dum

dum tamen ex parte tua non cōmittas ig/
norantiam ſiue negligentiam, quia mul/
to grauius offenderes & acriori reprehen/
ſione digna fores poſtea quam prius, quia
clarius, & amplius de mea ueritate cogno
uiſti. Et ideo ualde ſollicite debes oratio/
nes effundere pro creaturis omnibus ra/
tionalibus, & pro corpore myſtico ſanctæ
matris eccleſiæ, atq; pro illis quos tibi tra/
didi, ut amore ſingulari diligas. Igitur abſ
q; negligentia iugiter orationem offeras
in conſpectu meo, præbendo proximis in
uita uirtutis exemplum, atq; uerbi do/
ctrinam, arguendo uitia, & commendan
do uirtutes indefeſſe. De columnis uero
quas tibi gratioſe conceſſi & de quibus
mihi dixiſti, fac ut ſis eis unum medium,
tribuendo utriq; prout expedit, & ſecun/
dum aptitudinem eorum, ut ego creator
tuus inſtruxero te, quia ſine me nihil om/
nino potes facere, & ego tua deſideria ſalu
briter adimplebo. Sed uide ne deficiatis.
tu & ipſi fideliter in me ſperando, quia ꝓ
uidentia mea nunquam deficiet uobis.
Et quilibet humili corde recipiat illud
quod eſt aptus ad recipiendum. Et unuſ
quiſq; miniſtret illud quod ego tribui &
in futuro tribuam, ad miniſtrandum iux
ta modulum ſuum, prout a mea bonita/
te recepit & recipiet.

De dignitate ſacerdotum atq; de ſacra
mento corporis Ieſu Chriſti. Et de his
qui digne uel indigne ſuſcipiunt uel cō/
municant. Caput cx.

NVNC uero tibi reſpondere diſpono
ſuper eo quod a me poſtulaſti de mi/
niſtris eccleſiæ ſanctæ. Et ut ueritatem a
pertius agnoſcere ualeas, aperi oculum in
tellectus, & ipſorū excellentiam attendere
diligenter, & in quanta dignitate ſunt
a me conſtituti. Et quia contraria iuxta
ſe poſita magis eluceſcunt. uolo tibi de/
monſtrare dignitatem eorum qui uirtuo
ſe theſaurum a me commiſſum in mani/
bus eorum exercent. Et ex hoc apertius
intelligere poteris miſeriam eorum qui
hodie paſcuntur ſiue nutriuntur ad u/
bera ſponſæ meæ. Tunc ut obediret ani/
ma ſpeculabatur attentius in ueritate, u/
bi uidebat aperte relucere uirtutes in ue/
ris guſtatoribus. Tunc ait animæ Deus
æternus. Chariſſima filia prius tibi uolo
narrare dignitatem eorum, in qua pro/
pter bonitatem meam eos collocaui ultra
generalem amorem quē habeo & oſtendi
cæteris creaturis meis, creando uos omnes
ad imaginem atq; ſimilitudinem meam.
Et poſtea uos ad gratiam in ſanguine di/
lectiſſimi filij mei recreaui, unde uenitis
ad tantam excellentiam, ex unione diui/
nitatis facta per unigenitum filium me/
um in humana natura, ꝙ in hoc excedi/
tis Angelos, quia ueſtram humanam &
non angelicam uniuit ſibi naturā. Vn/
de ſicut iam dixi, Deus factus eſt homo,
& homo factus eſt Deus ex unione utri/
uſq; naturæ. Dignitas hæc & excellentia,
generaliter eſt conceſſa creaturis omni/
bus quæ ſunt ratione capaces. Inter om/
nes autem elegi miniſtros meos pro ſalute
ueſtra, ut ab eis uobis quotidie ſanguis u/
nigeniti filij mei miniſtretur, qui uere eſt
humilis & immaculatus agnus. Iſtis eti/
am ut ita loquar exhibui ſolem ad mini/
ſtrandum, ipſis exhibendo ſcientię lumē
atq; calorem meæ diuinæ charitatis, inſu
per & calorem unitiuum cum lumine pa
riter, & calorem uidelicet unigeniti filij
mei uerum corpus & ſanguinem. Quod
utiq; corpus eſt ueluti ſol qui mecum eſt
unitus, qui ſum uere ſol. Et hæc unio ta/
lis eſt atq; tanta quod ibi nulla ſegregatio
poteſt habere locum, ſicuti ſol diuidi non
poteſt, neq; calor eius a luce, neq; lux a ca/
lore ex unione ſuæ perfectionis. Iſte ſol a
ſua rota non abſcedens, uniuerſum orbē
illuminat, ac etiam omnes uolentes ab eo
calefieri, quantum eſt in ſe calefacit, nec
ex alicuius immunditia ſol iſte fœdatur
uel inquinari poteſt. Et eius lumen ſecum
eſt iugiter unitum ut iam dixi. Sic hoc
uerbum uidelicet unigenitus filius meus
uerus eſt ſol, totus deus & totus homo,
quia mecum eſt unum & ego ſecum. Po/
tentia mea non eſt a ſua ſapientia ſepara
ta, neq; calor ignis ſancti ſpiritus eſt a me
patre, nec ab ipſo filio meo ſegregatus,
quia uobiſcum unum eſt, quia ſpiritus
ſanctus a me patre & ab ipſo filio meo pro
cedit, quia ſumus idem ipſe ſol. Ego ſum
ille ſol deus æternus unde procedit unigē
nitus filius meus atq; ſpiritus ſanctus.
Spiritui ſancto eſt ignis appropriatꝰ, filio

meo ſapientia, in qua ſapientia miniſtri
mei gratiæ lumen hauriunt, quia mini/
ſtrauerunt lumen hoc in lumine, & cum
gratitudine beneficij recepti a me patre,
ſequendo in ueritate doctrinam iſtius, ue
ræ ſapientiæ filij mei, hoc eſt lumen illud,
quod haber in ſe colorem ueræ humanita
tis, unum equidem unitur alteri. Vnde
lumen diuinitatis meæ fuit illud lumen,
unitum cum colore humanitatis ueſtræ,
qui color effuſus eſt ualde lucidus, quoniã
fuit impaſſibilis uirtute naturæ diuinæ.
Et hoc obiecto mediante huius incarna/
ti uerbi conſperſi & inſerti cum lumine
meæ deitatis, & cum ignito calore ſancti
ſpiritus habuiſtis in ueritate lumen. Cui
lumen iſtud adminiſtrandum exhibui.
Miniſtris meis in corpore myſtico ſanctæ
matris eccleſiæ, ut uitam habeatis, ab eis
accipiendo uenerabile ſacramentum cor
poris eius in cibum & ſanguinem eius
in potum. Dixi tibi ꝙ huiuſmodi corpus
eſt ueluti ſol, unde non poteſt uobis exhi/
beri corpꝰ abſqꝫ ſanguine, neqꝫ corpꝰ atqꝫ
ſanguis abſqꝫ aĩa filij mei, neqꝫ corpus &
aĩa ſine diuinitate, quoniã unũ ab altero
ſeparari nõ ualet. Prout alibi dixi tibi ꝙ
natura diuina nũquã ſeparata fuit ab hu
mana natura, nec in morte, nec in a/
lio caſu, neqꝫ ſeparari poteſt. Itaqꝫ to/
tam diuinam eſſentiam in hoc uenera/
bili ſacramento recipitis ſub albedine
panis illius. Et ſicut non poteſt di/
uidi ſol, ita diuidi non ualet in hac al/
bedine panis uel hoſtiæ totus Deus atqꝫ
totus homo quamuis in mille diuide/
retur particulis hoſtia ſi poſſibile foret
ſub quamlibet particula totus Deus, &
totus homo contineret ut iam dixi. Ac
cidit enim ſicut in ſpeculo quod quam/
uis in ſe diuidatur, ibi tamen imago re/
præſentata non diuiditur, ſic hanc ho/
ſtiam diuidendo non tamen diuiditur
totus Deus, & totus homo, ſed in qua/
libet particula continetur ex integro,
nec in ſemetipſo minuitur, ut apparet
in hoc ſequenti exemplo. Si tu habe/
res unum lumen, & orbis uniuerſus ac/
cederet pro iſto lumine, participiando
ſingulis de tali lumine, in ſe tamen hu/
iuſmodi lumen in aliquo non minuitur
& omnibus uidetur habere totum. Ve/
runtamen aliqui plus & aliqui minus ex
iſto lumine participiant iuxta materiæ
quantitatem, quam ille qui debet reci/
pere portat: nam in tali quantitate re/
cipit ignem. Et ut apertius intelligas
exemplum hoc attendet Si plurimi por/
tarent candelas ad accendendum, &
una ponderis eſſet unius unciæ, alia dua/
rum ſiue ſex, uel unius libræ, & quamuis
omnibus accenſis in qualibet parua &
magna totum lumen accipias uidelicet
calorẽ, calorẽ & ipſum lumẽ, iudicabis ta
men ꝙ minus de lumine recipiat ille qui
candelam paruam accendit quam ille
qui maiorem. Igitur ita contingit in
hoc uenerabili ſacramento de his qui re/
cipiunt illud & eorum candelas affe/
runt, uidelicet ſanctum deſiderium cum
quo recipiunt ipſum uenerabile ſacra/
mentum. Quæ candelæ ſunt in ſemet/
ipſis extinctæ: ſed accenduntur in per/
ceptione præcioſi ſacramenti huius. Ex/
tinctas eſſe dixi, quia per uos ipſos omni/
no nihil eſtis, neqꝫ ualetis, ueruntamen
ego uobis exhibui materiam cum qua
nutrire poſſitis in uobis huiuſmodi lu/
men. Materia namqꝫ ueſtra eſt amor,
quoniam ex amore creaui uos, ideo neqꝫ
uiuere poteſtis abſqꝫ amore. Hoc eſſe
uobis ex amore traditum, habuit in ſacro
baptiſmo diſpoſitionem, quem accepiſtis
in uirtute ſanguinis unigeniti filij mei.
Nam alias participare nullo modo poſſe/
tis ex hoc uero lumine, ſed eſſetis ſicut
candela ſine licinio interiori, quæ ſuccen/
di non poteſt neqꝫ lumen in ſe recipere
ualet: hoc licinium in quo recipitur lu/
men huiuſmodi, hoc eſt fidem ſanctam
coniunctam cum gratia, quam in baptiſ/
mo recipitis cum affectu animæ ueſtræ a
me creatæ, quæ apta eſt ad amandum, in/
tantum ꝙ abſqꝫ amore uiuere nequit, i/
mo cibus eius eſt amor, ut iam dixi. Sed
ubi ſuccenditur hæc anima taliter uni/
ta? Proculdubio ſuccenditur ad ignem
meæ diuinæ charitatis, cum ſancto timo/
re pariter & amore mei, ſequendo uerita/
tis incarnatæ doctrinam. Tamen ac/
cenditur amplius uel minus prout affert
anima & exhibet huic igni materiam,
quia licet habeatis omnes eandem mate
riam, quia uidelicet omnes a me creati fu/
iſtis

ſtis ad imaginem atque ſimilitudinem meam,& uos Chriſtiani lumen habea/tis in ſancto baptiſmo tamen unuſquiſ/que creſcere poteſt in amore atque uirtute mediante gratia mea, prout eſt de bene/placito ueſtro. Non quod imminuetis ali/am formam quam a me recepiſtis, imo cre ſcitis & augmentatis in amore, uirtutes utentes in uirtute & affectu charitatis arbitrio libero, dum tempus eſt uobis a me gratioſe conceſſum, quia tranſacto tempore facere non poteſtis. Itaque po/teſtis in amore creſcere ſicut iam dixi ti/bi. Et cum hoc amore uenire debetis ad recipiendum hoc uenerabile ſacra/mentum, lumen utique dulciſſimum atque glorioſum, quod uobis exhibui miniſtris meis exhibendum uobis in cibum. At/que tantum accipitis ex iſto lumine quan/tum de materia ſyncere dilectionis & a/moris, & igniti deſiderii portatis: quam/uis totum in ueritate recipiatis, ut iam tibi dixi, ponens exemplum eorum qui candelas afferebant, qui ſecundum quan/titatem ponderis candelarum, ita lumen accipiebant: quamuis in quolibet uidea/tur eſſe totum integrum, & non diuiſum, quia diuidi non poteſt, ex imperfectione ueſtra quacunque, nec etiam ex imperfectione miniſtrorum. Tantum ergo percipitis ex iſto lumine, uidelicet de gratia quam in iſto uenerando ſacramen/to recipitis, quantum uos cum ſancto de/ſiderio diſponitis ad recipiendum. Si quis uero cum culpa peccati mortalis ac/cederet ad hoc uenerabile ſacramentum, ab eo non habet aliquam in ſe gratiam, quamuis actualiter in ueritate recipiat ex integro Deum & hominem, ut iam dixi. Sed amantiſſima filia noſti qua/liter eſt animæ quæ tantum ſacramen/tum, & tale indigne recipit? Quaſi ſtat uelut una cãdela quæ ſit aqua madefacta, quæ ſi quam taliter ignem accipit, ilico ſtridet & extinguitur indilate, ſolummo do fumo remanente. Sic hæc anima ſemetipſam affert candelam quam in ſan cto baptiſmo recepit, poſt modum au/tem aſperſit illam aqua culpæ, quæ fuit aqua directe quæ madefecit licinium in quo ſtabat lumen gratiæ baptiſmalis, ex/inde uero non calefacta iuxta uere con/tritionis ignem, neque culpam eius cum humilitate confitendo: acceſſit ad men/ſam altaris ad recipiendum huiuſmodi lumen actualiter, ſed non mentaliter. Et quia talis anima fuit indiſpoſita ad ac cipiendum tale ſacramentum, in ea gra/tia non remanſit, quia propter aquam culpæ fuit extinctum in ea lumen gratiæ. Tunc autem ipſa remanſit in tenebroſa confuſione cum maiori grauedine cul/pæ. Atque de tam excellentiſſimo ſacra/mento non percipit, neque perſenſit, niſi conſcientiæ ſtridorem ipſam remordẽn/tem, non ex defectu luminis, quia reci/pere non ualet aliquam in ſe læſionem, ſed ex aquæ defectu quam in anima repe/rit, quæ quidem aqua impediuit affec/tum animæ. Vnde recipere non ualu/it illud admirabile lumen. Itaque uides quod nullo modo lumen illud unito ſibi ca/lore pariter & colore diuidi poteſt, nec ex paruo deſiderio quod anima gerat re/cipiendo ſacramentum iſtud, nec ex de/fectu qui eſſet in anima quæ recipit nec ex defectu eius qui miniſtrat. Vt ergo dixi tibi de ſole qui licet per immunda loca tranſeat, ipſe tamen nullatenus in/quinatur neque ſordeſcit. Ita lumen hoc amenum in iſto uenerabili ſacramento nullatenus inquinari poteſt, neque diuidi/tur, neque minuitur in ſemetipſo, nec a ſua rota ſeparatur, licet uniuerſus orbis de ſuo luminoſo calore communicet. Ita minime ſeparatur hoc uerbum uidelicet unigenitus filius meus a me uero ſole, qui ſum pater æternus, quamuis in corpore myſtico ſanctæ matris eccleſiæ miniſtre/tur omnibus uolentibus illud accipere, imo totus in me remanet atque totum ac/cipitis & habetis, Deum uidelicet & ho/minem, ut exemplum ego tibi dedi de lu mine, quia ſi omnes homines mundi ſu/as candelas ibi accenderent, in ſe remane/ret ex integro, & omnes totum habe/rent.

Qualiter omnes corporei ſenſus in iſto ſacramento decepti ſunt, ſed non animæ ſenſus, & cum illo debet uideri, guſtari, & tangi. Et de uiſione quadam pul/chra.

Caput cxl.

C iij O Cha/

cum oculo intellectus & cum pupilla luminis fidei ſalutaris. Et quia uidit & agnouit ideo tangit, amoris manu fideli, & cum animæ guſtu & ignito deſiderio attendit atque guſtat ineffabilem & igniferam charitatem meam, cum qua eam feci dignam, ita gratioſe recipere tantum inæſtimabile ſacramentum atque gratiam quam in ipſo ſacramento ſe recipere percipit. Itaq; nunc aperte cognoſcere potes, quia debetis non ſolummodo ſenſu corporali recipere pariter & uidere ſacramentum iſtud, imo cum ſenſu ſpirituali diſponendo ſenſum animæ affectuoſa mente ad guſtandum, recipiendum, & uidendum uenerabile ſacramentum.

De excellentia ſumentis in ſtatu gratiæ ſacramentum hoc admirabile.

Caput cxij.

ATTENDE filia chariſſima in quanta conſiſtit excellentia quilibet homo congrue recipiens hoc pretioſum & admirabile ſacramentum. (Eſt enim panis uitæ, cibus Angelorum). In me nanq; manet, & ego in eo ueluti piſcis conſiſtit in Mari, & econuerſo mare conſiſtit in piſce. Sic ego ſto iugiter in anima, & anima conſiſtit in me mari pacifico. In anima tali gratia remanet, quia recipit huiuſmodi panem uitæ perſiſtens in gratia. Ideo panis illius accidenter conſumptis, remanet ibi gratia mea. Similitudinarie loquendo contigit, ut in ſigillo quando ſuper cera bene diſpoſita ponitur, quo ſublato, remanet effigies eius in cera. Sic in anima bene diſpoſita remanet effigies gratiæ meæ uirtute iſtius, uenerandi ſacramenti, quia uidelicet remanet in ea calor igniti æ charitatis meæ, quæ clementia ſancti ſpiritus eſt. Ibi quoque manet unigeniti filij mei ſapientia, intellectus oculo clarius illuminato in ipſa uerbi mei ſapientia, ut uideat atque cognoſcat ipſius ueritatis meæ doctrinam. Hæc ergo ſapientia in magna fortitudine remanet, participando fortitudinem potentiæ meæ, quæ fortificat animam contra mundum & aduerſarium, atque contra propriam paſſionem ſenſitiuam. Itaq; uides quod in anima remanet effigies, inde ſublato ſigillo, quia uidelicet conſumptis accidentibus illius hoſtiæ, uerus iſte ſol in ſua rota reuertitur atque conſiſtit. Non quia diuiſus, uel ab ea ſegregatus eſſet (eſt enim mecum ſemper unum, & ego ſecum) ſed abyſſus meæ paternæ charitatis, uobis exhibuit iſtum Angelicum cibum in uita præſenti, ubi uiatores eſtis atque peregrini, ut habeatis inde refrigerium, & non amittatis huiuſmodi præcioſi ſanguinis unigeniti filij mei memoriam ſaluiferam. Vt ergo ueſtris indigentijs diuina prouidentia mea ſubuenirer, ueritas incarnata ſe uobis ordinauit in cibum. Igitur attende diligenter quantum obligamini diligere me, quia tam exceſſiue uos diligo, & quia ſum æterna bonitas, & omni reſpectu dignus a uobis affectuoſe diligi.

Quomodo Deus requirat a ſacerdotibus in tanta dignitate conſtitutis maiorem puritatem quam in alijs creaturis.

Cap. cxiij.

HAEC omnia dixi tibi chariſſima filia, ut amplius agnoſcas in quanta dignitate miniſtros meos ordinauerim, & ut amplius ex corde percipias amaritudinem atq; dolorem ſuper miſerias eorum. Si diligenter ipſimet attenderent ipſam dignitatem ſuam, non iacerent in tenebris mortalium peccatorum, nec inquinarent ita facies animarum ſuarum. Et non ſolummodo uitarent offendere me, ſed tradendo corpus proprium ad comburendum igni, non uideretur eis in aliquo ſatisfeciſſe mihi pro tam glorioſo beneficio. Nam in uita præſenti nō poſſunt ad maiorē dignitatē aſcēdere.

Ipſos appello Chriſtos meos, quoniam uncti mei ſunt. Et hunc angelicum panem uobis exhibendum eis committere decreui. Et eos ueluti flores odoriferos in corpore ſanctæ matris eccleſiæ collocaui. Dignitatem iſtam proculdubio non habet Angelus quam hominibus ita gratioſe conceſſi, uidelicet illis, quos ad huiuſmodi miniſterium meũ elegit, quos uelut Angelos terreſtres eſſe uolo in uita præſenti. In qualibet anima puritatem atq; charitatem exquiro, uidelicet ut affectuoſe me diligat, pariter & proximum eius, & ꝙ ei iuxta poſſe ſubueniat in oratione ſancta, ſimul & ſubſidio temporali, ſecum charitatiue uiuendo. Multo tamen amplius a miniſtris huiuſmodi meis exigo puritatem interiorem, & exteriorem, & amorem ad me, ſimiliter & ad proximum ſuum, miniſtrando corpus & ſanguinem unigeniti filij mei, cum igne charitatis, ac ꝙ fame ſalutis animarum, ad laudem & gloriam mei nominis. Sicut enim iſti miniſtri requirunt & uolunt habere puritatem atq; mundiciam in calice, ubi fit hoc uenerabile ſacramẽtum ſiue ſacrificium, ita requiro puritatem, & animæ mundiciam in eis. Et corpus eorum uelut inſtrumentum animæ uolo ꝙ in puritate ſeruetur. Neq; uolo ꝙ ſe nutriant & inuoluãt in luto fœtentis immundiciæ, neq; ſint elati per ſuperbiam, exquirentes excelſas prælationes, neq; crudeles exiſtant in ſe pariter & in proximo, quia crudelitate ſua minime poſſent uti ſine detrimẽto proximi, quia ſi ſunt ſibimetipſis ex culpa crudeles, etiam proximorum animabus proculdubio crudeles exiſtunt, pro eo ꝙ non exhibent eis exemplum uitæ, neq; curant eorum animas extrahere de manibus inimicorum, nec eis unigeniti mei ſanguinem & alia ſacramenta, ſicut obligantur adminiſtrant. Itaq; quando crudeles exiſtunt in ſemetipſis, etiam in proximo crudeles eſſe probantur.

Quomodo ſacramenta nullo modo debent emi ſiue uendi, & illi qui recipiunt, ea debent huiuſmodi temporalibus uoluntarie ſubuenire miniſtris.

Caput cxiiij.

IGITVR uolo miniſtros meos eſſe liberales, & non auaros, uidelicet ne propter auaritiam, & cupiditatem uendant alicui ſpiritus ſancti gratiam. Nullo modo uolo ꝙ ita faciant, imo ſicut gratis, & cum magna liberalitate recipitur a bonitate mea, ita gratis & libero corde ſynceræ dilectionis affectu circa meũ honorem atq; animarum ſalutem donare debent omni rationali creaturæ humiliter expoſcenti, nec aliquid de præcio ſumere debent. Ipſi nanq; non emerunt illa, imo gratioſe receperunt, ut adminiſtrarent uobis. Bene tamen eleemoſynaliter accipere poſſunt: Vnde ſubditus huiuſmodi ſacramenta recipiens, iuxta poſſe miniſtris ex parte ſua ſubuenire debet. Congruum eſt enim ut ipſi paſcantur a ſubditis in temporalibus, ſubditi uero paſci debent a miniſtris meis, in gratia mea, & in ſpiritualibus donis miniſtrando ſacramenta, quæ ſunt a me in eccleſia ſancta collocata, ut in ſalutem ueſtram ordinato tempore exhibeant. Et uos ignorare nolo ꝙ abſq; comparatione quacunq; ualde plus ipſi conferunt uobis, quam uos eis, quia nulla comparatio dari poteſt a rebus finitis atq; tranſitorijs ex quibus aliquando uos eis ſubuenitis ad me Deum æternum, qui ſum bonum infinitum. Qui prouidentia mea & affectuoſa charitate paterna illos ordinaui, ut ea uobis miniſtrent. Nequam ſolummodo pro tanto ſacramentali miniſterio uobis ab eis exhibito, ſed a quacunq; creatura gratia ſpiritualis aliquo uobis adminiſtretur, uel per orationem uel alio modo, uos cum omnibus temporalibus ueſtris bonis, attingere non ualetis ad ſatiſfaciendum pro his quæ ſpiritualiter uobis exhibentur abſq; comparatione. Noueris tamen ꝙ ſubſtantiam quam a uobis accipiunt ipſi debent in tres diuidere partes: unã pro ſuo uictu conſeruent: aliam pauperibus diſtribuant: tertiam uero partem pro reparatione eccleſiæ, uel alijs neceſſarijs exponant, & ſi aliter expenderent inutiliter offenderent ſine dubio.

De dignitate ſacerdotum, & quia ſacramentorum uirtus ex defectu miniſtrantium ſiue recipientium, nullo modo minuitur. Et quia non debent a ſecularibus corrigi.

Cap. cxv.

VT tibi ſupra dictum eſt hoc agebãt uirtuoſe uiuendo dulces atq; glorioſi miniſtri mei, de quibus tibi dixi ꝙ ipſorũ attẽderes excellentiam ultra dignitatem quam eis exhibueram faciendo eos Chriſtos meos. Nam exercendo uirtuoſe dignitatem iſtam ueſtiti ſunt iſto dulci atq; glorioſo ſole, quẽ illis exhibui miniſtrandum. Aſpice dulcem Gregorium, Silueſtrum & alios anteceſſores atq; ſucceſſores, qui ſubſecuti ſunt poſt principalem pontificem Petrum, cui traditæ fuerunt claues regni cœlorum a ueritate mea pro uobis incarnata, quæ dixit ei: Tibi dabo claues regni cœlorũ. Et q̃dcunq; ſolueris ſup terrã erit ſolutũ & in cœlis etiã. Attẽde filia dilectiſſima, q a me tibi pãdẽte uirtutũ excellẽtiã iſtoꝝ, tibi plenius oſtendã in qualita dignitate collocaui pdictos miniſtros meos. Iſta q̃dẽ eſt clauis præcioſi ſanguinis unigeniti filij mei, q̃ claui fuit apta uobis ianua paradiſi q̃ lõgo tpe clauſa permãſerat ex culpa pmi ueſtri parẽtis Adæ. Sed ex q̃ uerbũ incarnatũ humão generi donaui pro redemptione ueſtra, ſacratiſſima morte ſua ſaluberrime mortem ueſtram occidit atq; deſtruxit, de prę cioſo ſanguine ſuo uobis habundãtiſſime faciendo balneum. Itaq; per effuſum ſanguinẽ, paſſionẽ & mortẽ eius in uirtute naturæ meæ diuinæ q̃ fuit unita cũ humanitate uña, cœlum humano generi fuit apertũ. Clauem aũt huius pcioſi ſanguinis Apoſtolo Petro dereliquit, atq; comiſit, cæteriſq; ſucceſſoribus eius præteritis & q ſuccedent in futuꝝ, uſq; ad ultimum iudicij diem habent & habebũt eandem autoritatem quæ Petro data fuit. Nec ex aliquo defectu commiſſo per eos hæc autoritas ullo modo minuitur, neq; perfectio ſanguinis auferrur uel alicui ſacramento, quia iam tibi dixi ꝙ hoc uenerabile ſacramentum ueluti ſol ex aliqua immunditia cuiuſcũq; ei nullatenus inquinari poteſt, neq; lux eiꝰ amittitur ſiue minuitur, ex quibuſcunq; tenebris mortalium peccatorum, qui forent in eo qui miniſtrat uel in eo qui recipit. Nam culpa illorũ eccleſiæ ſanctæ ſacramentis omnino nullam potuit facere læſionem, neq; uirtutem illorum in aliquo minuere. Sed in eo qui miniſtrat irreuerenter, uel indigne accipit, abſq; dubio gratia minuitur, & augetur in hoc actu culpa. Itaq; uicarius meus in terra uidelicet papa habet huiꝰ præcioſi ſanguinis claues. Et ſi bene recolis hic ego tibi patefeci ſub iſta figura uolendo tibi demonſtrare quantam reuerentiam uolo ſeculares habere miniſtris meis, ſiue ſint boni, ſiue mali, & quantam habeo diſplicentiam uidẽdo contrariũ. Noſti ꝙ tibi monſtraui corpus eccleſiæ myſticum in forma quaſi cuiuſdam cellarij, ubi ſanguis unigeniti filij mei conſeruabatur, cuius uirtute ſacramenta cuncta ualent & habent uitam. Ad ianuam uero cellari ſtabat papa uicarius meus, cui commiſſum erat huiuſmodi ſanguinem miniſtrare. Ad ipſum etiam pertinebat eligere miniſtrantes, alios qui iuuarent eum adminiſtrandum in uniuerſali corpore religionis Chriſtianæ. Sed ille ſolus quẽ acceptabat & ungebat, miniſter uerus erat, alius uero non. Ad ipſum procedit uniuerſus ordo clericatus hos eligit & ponit adminiſtrandum ſanguinem iuſtum unumquemq; per officia ſibi congrua. Et ut ipſe poſuit eos in eccleſia ſancta ſicut adiutores, ita pertinet ad eum ſolum ipſos corrigere de ſuis defectibus, & ita uolo penitus obſeruari. Nam ex excellentia & autoritate quam eis conceſſi, eos extraxi & exemi totaliter a qualicunq; ſeruili iuriſdictione ſiue ſubiectione temporalium dominorum: lex ergo ciuilis de nihilo ſe cũ illis intromittere debet in aliqua punitione. Sed ſolus ille qui habet iuriſdictionem in lege canonica, & diuina. iſti ſunt uncti mei. Et ideo monui dicente ſcriptura, nolite tangere Chriſtos meos, unde magnam proculdubio ruinam incurrit ille qui temere præſumit eos aliquo modo punire.

Quomodo perſecutionem factam eccleſiæ ſiue miniſtris Deus imputat ſibi factam, & ꝙ eſt grauiſſima culpa.

Caput cxvi.

SI tu peteres a me quare tibi monſtraui ꝙ culpa illorum qui ſanctam eccleſiã atq; miniſtros eius perſequebãtur grauior erat alijs culpis eorum, & etiam quare uolebam non obſtantibus eorum quibuſcunq; defectibus ꝙ reuerentia circa illos in nullo minueret unquam, ego reſpondebo tibi. Quoniam quæcunq; reuerentia fit eis, non eis, imo mihi fit ex uirtute ſanguinis unigeniti filij mei, quem eis ego commiſi miniſtrandum, unde ſi non eſſet ille reſpectus, uos haberetis ipſis miniſtris meis tantam reuerentiam quantam alijs hominibus uitæ præſentis & non ultra. Quare propter huiuſmodi myſteriũ eſtis compulſi reuerentiam eis exhibere. Poſtea uero nos oportet ad eorum manus incidere & accedere. Non quidem ad eos propter ſemetipſos, imo uirtute ſacramentorum quę commiſſa ſunt eis a quibus, illa recipere debetis, quæ ſi poſſetis habere & illa recuſaretis, eſſetis in ſtatu damnationis in tali ſtatu moriendo. Itaq; reuerentia talis eſt omnino mea, & huius pręcioſi ſanguinis unigeniti filij mei qui mecum unum eſt, & ego ſecum ex unione naturæ diuinæ cum humana natura, & non illorum. Et ſicut iſta reuerentia mea eſt, ita reputo meam irreuerentiam eis exhibitam. Quare tibi iam dixi ꝙ eis non obligamini facere reuerentiam huiuſmodi ſuo principaliter reſpectu, ſed auctoritatis intuitu quam ego eis commiſi. Et ita nullꝰ eos offendere debet, quoniã offendendo illos reputo talem offenſionem eſſe meam, & non eorum. Iam enim expreſſe prohibui dicens, Chriſtos meos a manibus eorum, nullatenus eſſe tangendos. Et nullus excuſari potuit dicendo, ego non facio iniuriam, nec eccleſiæ ſanctæ facio rebellionem ſed contra defectus iniquorum paſtorum. Iſte mentitur in caput eius, & uelut excecetus ab amore proprio non uidet quamuis in ueritate bene uideat, ſed uidere diſſimulat, ut conſcientiæ ſtimulum aliquo modo cooperiat. Ipſe tamen uidet & intelligit, ꝙ ſanguinem unigeniti filij mei perſequitur, & non illos. Mea quidem eſt hæc iniuria, ſicut erat illa reuerentia mea. Et ita reputo meum omne damnum eis illatum & contra me factas omnes contumelias, uel deriſiones & obprobria, & uituperia, quæ fiunt illis, quia Chriſtos meo nullo modo contingere ſine punire debent. Ego nanq; illos habeo punire, non ipſi ſeculares. Sed illi uelut iniqui demonſtrant irreuerentiam quam circa ſanguinem habent. Et quia uilipendunt hunc excellentiſſimum theſaurum eis a me traditum, in ſalutem animarum ſuarum, & uitam. Nam ultra recipere non ualebant, quam habere uerum Deum & hominem in cibum ut ſupra iam dixi tibi. Sed quia reuerentia mihi non fiebat ab ipſis, miniſtris, ideo circa eos eſt imminuta reuerentia conſueta, ſuſtinendo perſecutiones ab illis qui conſiderãt in eis multa peccata, prout alibi tibi magis aperte narrabo. Sed tamen in ueritate ſi reuerentiam in eis iſtam habuiſſent, iniuria mei non inſurrexiſſent, ita cõtra eos ex quocunq; defectu perpetrato per illos, quia ſanguis huius dignitas in nullo minui poteſt, unde neq; reuerentia minui debet, & quãdo minuitur offendor ego. Ideo multiplici reſpectu talis culpa mihi diſplicet amplius quã aliæ culpæ ſuæ, ſuper quo præcipue tres cauſas in præſenti dicam. Prima quidem, quoniam ea quæ miniſtris meis aguntur, ut iam dixi, contra me directe reputo facta. Secundario, quia præceptum meum tranſgrediendo uilipendunt. Nã eis expreſſe prohibui ne tangant eos aliqua moleſtia: unde ſanguinis uirtutem aperte contemnunt, quam a ſacto baptiſmo traxerunt. Sunt igitur inobedientes ea quæ ſunt inhibita faciendo: & ſunt ipſi pretioſo ſanguini rebelles propter ipſorum irreuerentiam, imo cum magna perſecutione moleſtantur & uelut putrida membra ſunt a corpore ſanctæ matris eccleſiæ precisa. Et ſi taliter obſtinati perſeuerant in huiuſmodi rebellione ac irreuerentia morte ſuperueniente, proculdubio baratrum æternæ damnationis incurrũt. Tamen ad extrema perueniendo ſi ſe realiter humiliauerint ex corde culpam ſuam agnoſcendo, & ex affectuoſo deſiderio capiti ſuo reconciliari uoluerint, quamuis actualiter implere non ualuerint, ad miſericordiam eos accepta bo. Conſulo tamen ne tale tempus expectare uelint, quia ſecuri minime ſunt ut illud habere poſſint. Tertia quoq; cauſa propter quã iſta eſt grauior culpa alijs, quia peccatũ

eſt

eſt ex affectata malitia perpetratum; agnoſcen
tes enim iſta nullo modo facere debere, neque
poſſe cum bona conſcientia, deliberatione pre
uia uolunt offendere. Quæ quidē offenſa pro
cedit a quadam odibili & peruerſa ſuperbia, ſi
ne ulla corporali delectatione, imo corpus u-
na cum anima conſumitur. Anima conſumi-
tur, qa gratia priuatur, & ſæpe cōſcientiæ uer-
mis eos intus exurit. Et ſubſtantia temporalis
in obſequium diaboli diſsipatur, unde corpo-
ra poſt hęc ſicut animalia moriuntur. Itaq; ta
le peccatum directe contra me militat & op-
pugnat. Et abſque colore delectationis uel u-
tilitatis, imo ſolummodo cum affectata mali-
tia & horribili fumo ſuperbiæ, quæ ſuperbia p
cedit abſq; ſenſibili delectatione & amore, ſed
ab illo timore deteſtabili & peruerſo quem il
le Pilatus habuit, qui timore perdendi tempo
rale dominium unigenitum meum interemit.
Ita fecerunt atq; faciunt iſti. Multa peccata cō
mittuntur ignorantia ſiue ſimplicitate, non in
telligendo ſiue cognoſcēdo. Aliud uero com
mittitur ex deliberata malitia, quia cognoſcūt
aliqui aperte malum quod ipſi faciunt, & ex
inordinata concupiſcentia & uoluntate quam
habent in peccato, uel ex aliqua utilitate miſe
ra, quā putant uel iudicant in eo reperire, gra
uiter offendunt. Et ſic offendunt atq; damni-
ficant animam ſuam, atq; pariter & proximū
eius, me quidem offendunt, quia nō exhibent
gloriam atq; laudē nomini ſancto meo. Pro-
ximum uero, quia ſibi non exhibent charita
tis debitum. Me tamen actualiter in hoc actu
minime percutit iſte, quia uidelicet mihi dire-
cte faciat offenſam, imo ſemetipſum offendit.
quæ quidem offenſio mihi diſplicet propter
eius detrimentum. Horum autem offenſio fit
abſq; medio directe mihi ſoli. Cætera peccata
colorē aliquē habent, & cum aliquo medio p-
petrātur, ut alias ego tibi dixi, q omne pecca-
tum & omnis uirtus fiebat proximo median-
te. Peccatum enim fit ex priuatione charitatis
Dei & proximi, uirtus uero cum amore chari
tatis. Offendentes proximum, me nimirū of-
fendunt ipſo mediante. Sed quoniam inter om
nes homines hos miniſtros meos elegi, q ſunt
uncti mei, miniſtratores ſanguinis unigeniti fi
lij mei, carni ueſtræ uniti cum natura mea di-
uina, itaq; conſecrantes Ieſu Chriſti filij mei
perſonam repræſentant. Itaq; potes aperte co
gnoſcere, q hæc offenſio fit huic uerbo filio
meo, & ſi fit ei utiq; mihi fit, quia ſumus unū.
Iſti miſeri precioſum ſanguinem hunc perſe-
quuntur, & iſto ineſtimabili theſauro ſe pri-
uant, atq; ſaluberrimo fructu eius. Vnde mi-
hi grauior eſt hæc eorum offenſā facta, mihi &
non miniſtris, q ſint alia ſua peccata. Sicut e-
nim honor ille non eſt, neceſſe reputo mini-
ſtrorum, imo uere meus eſt, ita perſecutio talis
in me dirigitur, & in hunc precioſum ſangui-
nem unigeniti filij mei, quia ſumus unum, ut
ſupra dictum eſt. Vnde noueris, q omnia prę
terita peccata quæ commiſerunt hactenus, iſti
culpæ cōparata leuiora iudico, quare tantam
inde ſentio diſplicentiam. Vnde ſicut alias tibi
patefeci materiam, exhibendo tibi doloris &
amaritudinis ex offenſione mihi facta & dam
natione miſerorum, ita te nunc exhortor, pa-
riter & alios amicos atq; ſeruitores meos, ut ui
uigilare ſolicite ſtudeatis orationibus humili-
bus, continuis & deuotis ante me, ut ex boni-
tate mea miſericorditer illuſtrentur atq; ſol-
uantur huiuſmodi tenebræ, quæ ſuperuenerunt
in his putridis membris, a corpore ſanctę ma
tris eccleſiæ præciſis. Sed ego quaſi nō inuenio
quēquam qui charitatiue de perſecutione quę
fit iſti precioſo ſaguine condoleat. Bene mul-
tos inuenio mihi diſplicentiam irrogantes atq;
me ſagittis amoris proprij ſagittantes. Iſti cū
quodam timore ſeruili & inani reputatione p
pria uelut excęcati reputāt ad honorem ſuum
accedere, quod in ueritate ſibi dedecus eſt. Et
econuerſo reputant eſſe dedecus illud, unde ſa-
lutem & honorem indubitanter acquirerent,
uidelicet humiliando ſe capiti ſuo.

In hoc capitulo loquitur de perſecutoribus
eccleſię ſanctę atq; de miniſtris uarijs modis.

Caput cxvij.

Dixi tibi q a plurimis ego ſagittabar, &
ita ſe ueritas habet, uidelicet cū intentio-
ne ſua mala me iuxta poſſe ſagittando pcutiūt,
non q in me cadere poſsit aliqua lęſio cuiuſcū
q; rei, uel ab aliquo poſsim offendi. Quia con
tingit in me per modum loquendi ſicut appa-
ret in duriſsimo lapide, qui percuſſus ictū in ſe
non recipit, imo reuertitur ad percutientē, ita
culparum illorū percuſsiones, unde ſentio fętō
rē, proculdubio mihi nocere nullo modo poſ
ſunt, ſed uenenata ſagitta culpæ lętalis eos p-
cutit & occidit. Quæ culpa gratia priuat eos
in uita præſenti, fructum huius precioſi ſan-
guinis amittendo. Et ſi in ultimo ſe non emen
dauerint cum contritione cordis & humili cō
feſsione ſancta, peruenient ad ęternam damna
tionem, a me pręciſi, & cum dæmonio copula-
ti colligationem enim inſimul inordinauerūt,
quoniam illico cum anima gratia priuatur in
peccato ligatur cum uinculis odij uirtutum,
& amoris uitiorum. Et cum arbitrio libero
ligamen iſtud in manu diaboli poſuerunt, cum
quo ligat eos, quoniam ab eo aliter ligari non
poſſent. Iſto ligamine ligati ſunt ad inuicem

iſti perſecutores huius precioſi ſanguinis. & ueluti membra cum dæmonio ligata, dæmonum officium aſſumpſerunt. Ipſa nanque dæmonia conantur iuxta poſſe fideles a ſalutis uia peruertere, gratiæ ſtatum ab eis auferendo, & ad culpas inducere mortalium offenſarum, atque peccatorum, ut irremediabile malũ quod ex perſentiunt in ſe, participent cum illis fidelibus, quos decipere poſſunt. Similiter iſti faciunt qui ueluti membra diaboli ſponſæ filios Ieſu Chriſti filij mei ſubuertunt, eos a charitatis uinculo diſſoluentes, & eos liga miſerabili & infelici ligantes, & ipſos cum eiſdem huiuſmodi fructu ſanguinis exultãt eſſe priuatos. Hoc utique uinculum ſigillo tenebrarum apparet eſſe ſigillatum, quia non agnoſcunt in quot inconuenientia miſeranda ceciderunt, & alios ad cadendum impellunt. Ideo non ſe corrigunt, quia minime cognoſcunt, imo tanquam excæcati gloriatur in eorum corporis & animæ deſtructione. O chariſsima filia, doleas amaritudine uehementi, uidendo tantam miſeriam & cæcitatẽ in his qui loti ſunt in iſto precioſo ſanguine, ſicut & tu. Sunt inſuper adulti atq; nutriti præfato ſanguine ad eccleſiæ ſanctæ pectus, & modo ueluti rebelles ab eius pectore diſceſſerunt ex quodam uilipẽdendo timore, atq; ſub colore corrigendi defectus miniſtrorum meorum, de quibus expreſſe prohibui, ne tangerentur ab eis. Vnde terror ualde te debet inuadere una cũ alijs amicis meis, quandocunque nominari ſentis uituperoſam huiuſmodi colligationem atq; deteſtabilẽ, lingua tua narrare non ſufficit, quantum illã abhominor. Et quod uidetur etiam eſſe deterius, quia cum clamide defectuum miniſtrorũ meorum ſe defendere uolũt, & eorũ culpas nec aduertere uidentur, quia nulla clamis ante meos oculos aliquid abſcõdere poteſt, quin aperte uideam omnia. Coram oculo creaturæ quandoque poteſt aliquid abſcondi, mihi uero nunquam, quia non ſolum præſentia uideo, uerumetiam omnia præterita & futura cognoſco. Ego dilexi uos, & agnoui pluſquã creditis. Et hæc eſt una de cauſis, quare miſerabiles homines in uita præſenti ſe non corrigunt, quoniam in ueritate cum lumine uiuæ fidei non exiſtimant a me uideri, quia ſi ueraciter ita crederent, & quod omnis culpa punietur, & omne bonum a me remunerabitur, ut in alio loco tibi dixi, proculdubio non ita multiplicarent offenſas, imo potius iam factas contra me ſolicite corrigerent, & humiliter a me miſericordiam expoſcerent, & ego mediante ſanguine filij mei miſericordiam eis impenderem. Sed ipſi ſunt ueluti obſtinati, & a bonitate mea reprobati, & in ruinam ultimam inciderunt priuati lumine, propter eorum defectus, & tanquam omnino cæci ſunt effecti, ſanguinis unigeniti mei perſecutores. Quæ perſecutio fieri non debet ex aliquo defectu qui uideretur, uel eſſet in miniſtris eiuſdem precioſi ſanguinis.

Breuis repetitio ſuper prædictis de eccleſia & miniſtris eius.

Caput cxviij.

ALiqua tibi narraui chariſsima filiã, de reuerentia quæ fieri debet unctis meis, nõ obſtantibus quibuſcunque defectibus eorum, quoniam illa reuerentia non fit, neque fieri debet intuitu ſolummodo ipſorum, ſed propter autoritatem quam eis exhibui. Et quoniam ex defectibus eorum ſacramenti miniſterium nec minui nec diuidi poteſt, ipſa reuerentia circa eos deficere non debet, intuitu theſauri precioſi ſanguinis. Faciendo autem oppoſitum, oſtendi tibi paruam ſcintillam in comparatione magnæ diſplicentiæ, quam inde percipio, & q̃ grauiter offendunt. Et quantum habeo moleſtam colligationem factam, & q̃ quotidie iſti faciunt in ſeruitium diaboli contra me, cum perſecutione precioſi ſanguinis unigeniti filij mei, ut amplius amariſsime doleas. Iſte quem in præſenti narraui tibi, eſt unus defectus particularis ex perſecutione facta contra ſanctam eccleſiam. & ita tibi dico generaliter de religione chriſtiana, quoniam omnes in peccato mortali conſiſtentes uita gratię ſe priuant, atque ſanguinem precioſum uilipendunt, hoc ualde mihi diſplicet. Sed ualde maiorem diſplicentiam habeo de ſupra memoratis, qui ligati ſunt ita directe contra me.

De excellentia & uirtutibus miniſtrorum ſanctorum, & quomodo conditionem habẽt ſolis, & de ipſorum correctione circa ſubditos.

Caput cxix.

NVnc ut impendam aliquale refrigerium animæ tuæ mitigabo dolorem tuum, atque tenebras iſtorum miſerabilium ſubditorum cum uita ſancta & odorifera miniſtrorum meorum, de quibus tibi dixi, quod habebant conditionem ſolis. Itaque cum odore uirtutum ipſorum ſanctorum poteris in præſenti mitigare, atque ſimili modo cum luce tenebrę ceſſabunt, ac etiam cum iſta luce melius intelligere poteris tenebras uitiorum, quæ regnãt in miniſtris meis. Igitur oculum intellectus aperias, & uidebis in me iuſtitiæ ſole glorioſos miniſtros, qui cum adminiſtrarent uerum ſolem, conditionem uiderunt ſolis, ut ego tibi recitaui de Petro principe cæterorum Apoſtolorum,

ſtolorum, qui claues ab unigenito filio meo regni cœlorum accepit, ita tibi dico de alijs, qui lumen in hoc uiridario ſanctæ matris eccleſiæ miniſtrauerunt, uidelicet corpus atque ſanguinem unigeniti filij mei, ueri ſolis uniti mihi, nec a me quoquomodo diuiſi, ut eſt tibi ſupra dictum. Et omnia ſacramenta eccleſiæ ſanctæ, quæ quidem omnia ualent, & uitam exhibent in uirtute precioſi ſanguinis in diuerſis gradibus, ut a ſpiritu ſancto ſunt ordinati miniſtri, cum quo miniſtrat eorū, cum lumine gratiæ, quod extraxerunt ab iſto uero lumine. Sed iſtud amabile lumen eſt ſolum. Non enim poteſt eſſe ſolum gratię lumen, neque poteſt eſſe diuiſum. Ita totum habetur ſiue nihil. Ille qui conſiſtit in peccato mortali, priuatus eſt illico lumine gratiæ. Qui uero gratiam habet, eſt illuminatus in oculo intellectus, in agnoſcendo me, qui gratiam ei dedi, & uirtutem quæ conſeruat gratiam. Et in ipſo lumine peccati miſeriam agnoſcit, atque cauſam ipſius, uidelicet amorem proprium ſenſitiuum, ideo mouetur ad odium contra illum. Et ex hoc odio proprij amoris in affectu ſuo recipit calorem meæ diuinæ charitatis. Affectus illico ſequitur intellectum, unde recipit ab iſto glorioſo lumine calorem, ſectando doctrinam dulciſsimæ meæ ueritatis. Quare memoria repletur indilate recordatione beneficij ſanguinis. Itaque cernis quod lumen hoc haberi nequit abſque calore, pariter & colore, quoniam hæc tria unum ſunt ex unione perfecta. Et ita nemo habere poteſt unam animæ potentiam ordinatam ad recipiendum in ſe me uerum ſolem, quin omnes tres ordinatæ ſint, & in nomine meo congregatæ. Cū enim oculus intellectus cum lumine fidei conſurgit ultra commune lumen, & aſpectum ſupranaturalem ad ſe ſpeculandum in me, affectus eum indilate ſequitur amando, quæ uidit & agnouit intellectus, & ipſo facto memoria repletur his, quæ diligit affectus. Et ita diſpoſitæ potentiæ talis animæ participant & habent me ſolem uerum, & illuminantur in potentia mea & ſapientia unigeniti filij mei, & iſta ſuccenſa clementia ſpiritus ſancti. Vides ergo, quod iſti miniſtri mei fideles aſſumpſerūt conditionē ſolis, quia uidelicet induti cū plenis potētijs animarū eorum, de me uero ſole more ſolis agunt. Sol quippe calefacit & illuminat, & cum calore ſuo terram germinare facit. Ita faciunt iſti dulces electi, & uncti miniſtri mei, quos in corpore myſtico ſanctæ matris eccleſię collocaui ad miniſtrandum corpus & ſanguinem unigeniti filij mei, cum alijs eccleſię ſacramentis, quę uitam habent ex uirtute ſanguinis uirtuoſe miniſtrauerunt illa mentaliter & actualiter. Mentaliter, uidelicet illuſtrando corpus myſticum eccleſię ſanctę lumine ſcientię ſupranaturalis, cum colore ſanctæ uitę, ſequentes Ieſu Chriſti filij mei doctrinā, calorem quoq; miniſtrauerunt ardentiſsimæ charitatis. Vnde cū calore ſuo charitatiuo germinare faciebant animas quę ſteriles erant, eas illuminando lumine ſcientię. pariter & eorum uita ſancta & ordinata, tenebras expellebant infidelitatis, atq; mortaliū peccatorū, ordinātes uitā eorū qui uiuebant inordinate, cū frigiditate mentis ex priuatione charitatis, & in tenebris peccatorū. Igitur aperte cognoſcere potes, q ipſi ſunt ueluti ſol, ex eo q ſolis cōditionem aſſumpſerunt a me uero ſole, quoniā ex amoris affectu ſunt quaſi unū mecum effecti, & ego cum eis. Quilibet iuxta gradum ſuum, ut eum elegi, lumen exhibuit in eccleſia ſancta. Petrus cum prędicatione, miraculis, & doctrina, poſtremo cum proprio ſanguine. Gregorius cum ſcientia ſacram paginam exponēdo, & cum uitę ſanctę ſpeculo. Syluefter uero contra Iudęos & infideles, ante Conſtantinū imperatorem cum efficaciſsima diſputatione fidem chriſtianam approbando uerbis, atq; factis, ut ego ſibi uirtutem adminiſtraui. Si cōſideres Auguſtinum, Hieronymū, atq; glorioſum Thomam de Aquino, & alios quamplurimos, uidebis quanto lumine ſponſam iſtā illuſtrauerunt, ueluti luminaria ſplendentia ſuper candelabro collocata, errores extirpauerūt, & obcęcatas animas illuminauerunt, cum humilitate perfecta, ueluti famelici ſalutis animarum, & honoris mei, manducantes iſtum cibum ingenti dilectione ſuper menſa ſanctiſsimę crucis. Martyres uero ſanguine proprio dilatauerunt ueram & ſalutiferam fidē, qui ſanguis iactabat odorē in conſpectu meo, & cum odore ſanguinis atq; uirtutum, lumine ſciētiæ ſanctificabant in iſta ſponſa foetorem infidelitatis expugnando, & animas in tenebris aſſuetas illuminando, quia lumen uerę fidei relucebat in eis. Pręlati quoq; in ſtatu pręlationis a uicario meo in terra conſtituti, mihi cū ſancta & honeſta uita ſacrificiū iuſticię faciebāt. Margarita quoq; iuſtitiæ cum humilitate uera & ardentiſsima charitate cum ſalutifero lumine diſcretionis in eis atq; ſubditis eorum apertiſſime relucebat. In ſe principaliter iuſte mihi debitum exhibebāt, uidelicet nomini meo reddendo gloriam & honorem. Si uero reddebāt odium & diſplicentiam propriæ ſenſualitatis contemnendo uitia, & amplectendo uirtutes,

una cum charitate mea, pariter & proximi ſui, cum humilitate conculcabant ſuperbiam. Et ad menſam altaris accedebant ueluti angeli cum puritate corporis & animæ, cum ſynceritate mentis, offerendo mihi ſacrificium in fornace ueræ charitatis exuſti. Et quia prius de ſemetipſis iuſticiam egerant, ideo de ſubditis etiam iuſticiam agebant, uolentes & inducentes eos uirtuoſe uiuere, corripientes tranſgreſſores abſq; timore ſeruili, non attendentes ad ſemetipſos, imo ſolum ad honorem meum, & ſalutem animarum. Ipſi tanquam boni paſtores imitabantur paſtorem optimum, uidelicet Ieſum Chriſtum unigenitum meũ, quem uobis aſsignaui, ut ipſe gubernaret & aleret uos oues, & uitam pro uobis exponeret. Iſti uere ſunt imitati ueſtigia ſua. ideo correxerunt, & non permiſerunt membra languentia putreſcere, uidelicet non corrigendo, imo charitatiue cum benignitatis unguento ſiue cum ignis aſperitate plagam incidendo culpæ ſicut ſancta diſcretio uidebit expedire, fortiter arguendo atq; diſciplinando plus uel minus, defectus exigentiam. Et pro tali reprehenſione ſiue correptione, uel etiam pro ueritate ſalubri profitenda, mortem ſui corporis uilipẽdebant: iſti quidem erant hortulani ueri, qui ſolicite cũ ſancto zelo atq; timore Dei ſpinas peccatorum euellebant, plantando uirtutum odoriferas in eccleſia ſancta plãtas, unde ſubditi uiuebant uirtuoſe cum ſancto timore, quotidie creſcentes ueluti odoriferi flores in corpore myſtico ſanctæ matris eccleſiæ. Quare corrigebant abſq; timore ſeruili, quia penitus erant illo priuati. Nam in eis aberat uenenoſa culpa peccati, & ideo cum iuſticia ſancta uiuebant, arguendo uiriliter abſq; timore quocunque. Hæc eſt illa margarita, quæ ualde lucebat in eis, quæ lumen exhibebat, & pacem in ſubditorum mentibus, unde cum ſancto timore perſiſtebant in unitate cordium. Vnde certiſsime noueris, quia nihil aliud eſt in cauſa talium tenebrarum atq; diuiſionũ in mundo inter ſeculares, clericos atq; religioſos, & eccleſię ſanctę paſtores, niſi quia iuſticię lumen omnino defecit. & iniuſticia tenebroſa pręualuit. Nullus in uita pręſenti ſtatus in lege ciuili ſiue diuina conſeruari poteſt in ſtatu gratię, ſine ſancta iuſticia. Quoniam accidit ei qui non corripit nec corripitur, uelut membro quod incipit in ſe putreſcere, quia ſi medicus iners & inſipiẽs ibi ſolummodo ſuperponat unguentũ, & non utatur opportuno cauterio plagã incidendo, corpus uniuerſum inficitur atq; putreſcit. Ita pręlato contingit, uel alijs dominis, q̃ ſiuidendo membra ſubditorum eſſe corrupta propter foetorem peccati mortalis, apponunt ſolum unguentum blanditiarum & adulationum abſq; debita reprehenſione, nullo tempore liberabuntur, ſed ex hoc inficientur alia mẽbra quæ uicina ſunt in ipſo corpore, uidelicet ſub eodẽ paſtore. Si uero fuerit idoneus & expertus medicus animarum illarũ, ut erant iſti glorioſi paſtores una cum unguento reprehẽſionis ignem adhibebit. Et ſi membrum huiuſmodi penitus obſtinatum eſſet in malo, præcidet illud a congregatione, ſeparando, ne corrumpat alia membra putredine peccatorum. Ipſi tamen non ita hodie faciũt, imo uidere diſſimulant. Sed nunquid ignoſcantur, hoc eſt, quia radix amoris priuati uiuit in eis, unde peruerſum timorem ſeruilem extrahunt. Nam ex timore perdendi ſtatum pręlaturę ſiue temporalia quędam, non corrigunt. Sed uelut excæcati faciunt, ideo non agnoſcunt quomodo ſtatus in ſe cõſeruatur. Quod ſi cognoſcerẽt quomodo bene conſeruatur cũ iuſticia ſancta manutenerent eam. Sed quia lumine uero priuati ſunt, neq; uidere, neq; intelligere queunt, & exiſtimant eum ex iniuſticia conſeruare, non arguendo ſubditorum iniquitates. ipſi uero decipiuntur a propria paſsione ſenſitiua, & ab ambitione pręlaturę ſiue dominij, & iſti non arguunt neq; corrigunt, eo quia ſunt eiſdẽ defectibus, uel maioribus infecti. Scientes ergo ſe culpabiles, audaciam atq; confidentiam amittunt arguẽdi cæteros, inhibiti atq; ligati a ſeruili timore, ſe uidere diſsimulant. Et ſi quandoq; uident aperta quædam arguere ſiue diſciplinare negligunt, imo ſe blandis uerbis obligari permittunt, interuenientibus xenijs & oblationibus. unde poſtmodum in ipſorũ malorum excuſationes adinuenire conantur, ut ipſos in nullo punire uel arguere debeant. In iſtis impletur illud Euangelicum a mea ueritate prolatum, ipſi cæci ſunt atq; cæcorum duces, & ſi cæcus a cæco ducatur, ambo in foueam cadunt. Non ita fecerunt illi qui præceſſerũt, uel faciunt etiam aliqui moderno tempore cõſiſtentes ueri duces, & amabiles miniſtri mei, de quibus tibi dixi, ꝙ habebant in ſe proprietatem ſolis, atque conditionem, qui uere ſe ueluti ſol habent. Non inueniuntur in eis tenebræ peccatorũ uel ignorantię, quia ſequuntur in ueritate doctrinã unigeniti filij mei, neq; tepidi ſunt, eo quod exuſti ſunt, & iugiter exuruntur in fornace meæ diuinæ charitatis. Et ueluti cõtemptores diuitiarum, pręlationum, atque dignitatum uitæ præſentis, abſque timore quocunque corrigunt audacter, Nam ille qui prælationem ſiue dominium appetere non uult, amittere nullo modo metuit. I-

deo

ideo uiriliter arguunt iſti, quoniam immunis a culpa reperitur eorum conſcientia. Quare precioſa margarita iuſtitiæ tenebroſa non erat in ipſis miniſtris meis fidelibus, imo lucida, amplexabantur inſuper auide paupertatem uoluntariam, & uilitatem propriam cum humilitate profunda. Ideo paruipendebant irriſiones, cōtumelias, detractiones, hominum iniurias, obprobria, pœnas atque tormenta quorumcunque perſecutorum. Omnia cum inuincibili patientia tolerabant amore mei, tanquam angeli terreſtres, imo pluſquam angeli, non ex natura, ſed ex gratioſo miniſterio ſuper naturam eis a bonitate mea commiſſo, uidelicet miniſtrandi corpus & ſanguinem unigeniti filij mei. Et uere miniſtri mei tales angeli ſunt, eo quia ſicut angelus a me ueſtræ cuſtodiæ deputatus inſpirat in mentibus ueſtris inſpirationes bonas atque ſanctas, ita faciebant ipſi, & hodie facere tenentur, eo quia deputati ſunt ad ueſtram cuſtodiam. Ideo magiter habebāt oculum in ſubditos eorum, ueluti ueri cuſtodes, inſpirantes in eorum animabus inſpirationes bonas & ſanctas, cum exemplari uita & uirtuoſa, pro eis offerentes amoroſa & dulcia deſideria in conſpectu meo, cū humili oratione continua. Itaque uides, quod ſunt angeli collocati ſuper candelabro, uelut accenſæ lucernæ in corpore myſtico ſanctæ matris eccleſiæ ab ignita charitate mea, pro ueſtra ſalubri cuſtodia, ut in cæcitate ueſtra ducem habeatis, ut uos in ueritatis atq; ſalutis uia dirigant. Ipſi miniſtri mei cum humilitate magna & exemplari conſeruabātur cum ſubditis eorum, ipſos charitatiue gubernando cum uiua fide, pariter & firma ſpe, minime dubitabant, ne ſibi ſiue ſubditis iſta temporalia deficerent. Ideo pauperibus abundantiſſime diſtribuebant eccleſię ſibi commiſſę ſubſtantiā, & bene ſeruabant, & opere perficiebant illud ad quod erant obligati, diſtribuendo uidelicet in neceſsitate pauperum, eccleſiæ ſubſtantiam temporalem. Ipſi depoſita facere uitabant, itaque poſt uitam eorum non inueniebantur eis aliqua depoſita, imo poſt mortem aliquorum debita plurima reperiebantur contracta pro neceſsitatibus pauperum charitatiue ſubleuandis. Et hoc occurrebat ex excellentia charitatis eorum, quæ procedebat a uera ſpe, quam in prouidentia mea collocauerant. Nam erant proculdubio timore ſeruili priuati & ideo minime timebant eis aliqua neceſſaria debere quoquomodo deficere ſiue temporalia. Hoc eſt utique ſignum, quod aperte demonſtrat hominem in me collocaſſe ſpem, & non in ſe, quando uidelicet timore ſeruili non timet. Sed illi qui ſperant in ſe; ſunt illi qui timent & expaueſcunt ex umbra propria, metuentes atque dubitantes ne cœlum una cum terra deficiat eis. Cum iſto timore atque peruerſa ſpe quam habent in modica prudentia ſua, tantam infelicem & miſerabilem ſolicitudinem aſſumunt in acquirendo atque conſeruando res iſtas exteriores, quod uidetur ipſos omnino poſtergare ſpiritualia, & uix inuenitur quis ad hæc attendat. Sed ipſi miſerabiles infelices atque ſuperbi, nō attendunt neque conſiderant, quod ego ſum ille qui prouideo quæ ſunt neceſſaria animæ, ſimul & corpori ueſtro, quamuis cum illa mēſura qua ſperatis in me, cum ea remetitur uobis prudentia mea, neque miſeri atque præſumptuoſi attendunt, quod ſum ille, qui ſum; ipſi uero non ſunt. Eſſe namque ſuum a mea bonitate acceperunt, & omnem gratiam ſuper hoc eſſe fundatam. Et ideo ſuperuacue laborat, & inuanum laborat ille qui cuſtodit ciuitatem, niſi cuſtodiatur a me. Stulto labore fatigatur omnis qui ſe putat illam ſua uigilia ſiue ſolicitudine poſſe defendere, quoniam ego ſum ille ſolus qui cuſtodio. Tamen a uobis exigo, ꝙ hoc eſſe uobis a me conceſſum, & alias gratias in ipſo, & ſuper ipſo fundatas, exercitetis uirtuoſe uiuendo, cum arbitrio libero, dum tempus habetis, & lumen rationis, quod ego uobis exhibui, quia creaui uos abſq; uobis, ſed nō decreui ſaluare uos, abſq; uobis. Vos quippe dilexi antequam eſſetis. Et hoc uidetur, & aperte cognouerūt iſti dilecti mei, & ideo me dilexerunt ineffabiliter. Et propter affectuoſum amorem quo me diligebant, ita fiducialiter in me ſperabant, & nunquam in aliquo dubitabant, ſiue metuebant. Vnde Syluester diſputando coram imperatore Conſtantino; contra illos duodecim Iudæos in præſentia magnę multitudinis, in maxima conſtantia perſeuerabat, cum fide uiua credens & exiſtimās, quia me ſecum exiſtente, nullus ei nocere poterat, & ideo nullum timere debebat. Et ita cæteri mei ſerui fideles, omni timore ſeruili depoſito, conſtanter in omnibus agebāt, quia ſoli non erant, imo bene ſociati, quoniam in dilectione charitatis exiſtentes, in me ſtabant; & a me lumen ſapientiæ unigeniti filij mei recipiebant. A me uero potentiam habebant, unde fortes erant contra principes atq; mūdi tyrānos. A me quoq; recipiebāt ignem ſancti ſpiritus, in quo percipiebant eiuſdē clementiā & amorem ignitum. Hic amor eſt aſſociatus cum lumine fidei, cum firma ſpe, cū inuincibili fortitudine, cū pace uera & longa perſeuerantia, uidelicet uſque ad ultimum uitæ mortis.

Itaque uides aperte q̃ ſoli non erant, imo ſociati & ideo nullo modo metuebant. Solus ille qui ſe ſolum uidet & attendit, in ſe ſolummodo ſperans, charitatis amore priuatus eſt ille qui timet, & quæcunque parua res incutit ei timorem ex eo quia ſolus eſt priuatus ex deſectu ſuo, me qui ſummam ſecuritatem animæ tribuo, me per affectum amoris in ueritate poſsidenti, hoc experientia cognoſcebant hi glorioſi dilecti mei, quia nihil animabus eorum obeſſe poterat, imo potius ipſi nocebant hominibus, & dæmonibus, qui frequentiſsime ligati permanebant ex uirtuoſa potentia, quã ego ſuper eos ex bonitate mea concesſeram. Et hoc erat quod correſpondere uolebam fidei, ſpei, atque dilectioni, quam habebant in me, lingua tua faciliter enarrare non poſſet uirtutes iſtorum, nec oculus intellectus aſpicere fructum, quem in uita durabili recipiunt. Et ita recipient omnes qui realiter ueſtigia ſequentur eorum. Ipſi permanent in conſpectu meo, uelut preciosi lapides, quia labores eorum ualde libenter acceptaui. & lumen quo corpus myſticum eccleſiæ ſanctæ cũ odore uirtutis illuſtrauerunt. Et ipſos in uita durabili digniſsime collocaui, ubi recipiunt beatitudinem & gloriam inæſtimabilem in uiſione mea, quoniam ipſi præbuerunt exemplum ſanctæ & honeſtæ uitæ, & cum lumine uirtuoſe miniſtrauerunt illud uerum & æternum lumen, uidelicet corpus & ſanguinem unigeniti filij mei, atque cætera ſacramenta. Et ideo ualde ſingulariter a me diliguntur & honorantur, tamen ex dignitate quam eis ita gratioſe commiſi, quia ſunt uncti atque miniſtri mei fideles, tum etiam quia theſaurum quem eis in manu poſui non abſconderunt in terra per negligentiam atque ignorantiam, ſed a me recepiſſe cognouerunt, & eum ad lucrum expoſuerunt cum fideli ſolicitudine, humilitate profunda, & aliqs uirtutibus ueris atque realibus. Et quoniam ego in ſalutem animarum eos in tanta collocaueram excellentia nunquam ocioſe pertranſibant imo uelut boni paſtores ingenti ſolicitudine reducebant oberrantes oues, ad ouile ſalubre ſanctæ matris eccleſiæ. Quare per amoris affectum & animarum ſalutem uelut famelici morti ſemetipſos exponebant, ut eas abſtraherent de manu diaboli. Ipſi quandoque ſe ſimulabant infirmos cum infirmis. Aliquando nanque ne peccator ex deſperatione confunderetur, & ut apertius, atque maiori fiducia ſuam ægritudinem in confeſsione propalarent dicendo cum intentione ſancta ſimulabant, Et ego ſum infirmus. Salubriter ergo nouerant flere cum flentibus, & gaudere cum gaudentibus, & prudenter exhibebant unicuiq; cibum ſuæ ſaluti neceſſarium & utilem, uidelicet conſeruando bonos, quorum uirtute gaudebant, quoniam ex inuidia nullo modo tabeſcebant, imo dilatati multum in affectu ſynceræ charitatis omnium proximorum eorum, & præcipue ſubditorum ſuorum. Peccatores autem a peccatis ſuis extrahere ſolicite ſatagebant, eis affectuoſe prudenter atq; charitatiua compasſione condeſcendentes. & in corpore pœnitentiali frequenter in animo maiorem amaritudinem imponentes habebant, quam illi quibus imponebatur. Et aliquando plures erant qui pœnitentiam iniunctam una cũ peccatoribus illis agebant, & præcipue cum percepiſſent huiuſmodi pœnitentiam, eis extitiſſe moleſtam uel ualde grauem, unde frequenter ex hoc actu charitatiuo difficultas aſpera uertebatur in dulcem atque gratam. Iſti fideles miniſtri mei dilecti cum eſſent in ſtatu prælaturæ ſe ſubditos exhibebant ex humilitate, & cum eſſent in eccleſia domini, ſe faciebant infimos, atque ſubditorum ſeruos exiſtentes in uirtute ſani atque robuſti, ex charitate ſe ſimulabant infirmos, & imbecilles. Cũ ſimplicibus erant & ipſi ſimplices, cum paruis parui, & ita cum hominibus humilitate atque charitatiue taliter conuerſari nouerãt, unicuique cibum utilem animæ ſuæ miniſtrando. Horum uero quid erat in cauſa? Proculdubio fames atque deſiderium, quod habebant ad honorem meum, atq; ſalutem animarum, & ita uelociſsime currebant ad manducandũ huiuſmodi cibum in menſa glorioſæ crucis, nullum omnino recuſando laborem. Sed uelut zelatores igniferi ſalutis animarum atq; ſalutiferæ fidei dilatationis & exaltationis, immergebant ſemetipſos inter ſpinas multarum tribulationum, & cum iniuncta patientia pericula mundi tolerabant ſtrenue offerentes in conſpectu meo incenſum affectuoſi & anxij deſiderij cum oratione continua & humili, atque ſudoribus lachrymoſis, & ſic ungebãt p̃ximi ſui plagas. Plagas inquam culpæ mortalium peccatorum, unde perfectam ſanctitatem ipſi ſubditi aſſequi poterant, ſi cum humilitate cordis huiuſmodi recipiebant unguentum.

Capituli repetitio, in ſumma de reuerentia quæ ſacerdotibus reddi debet, ſiue bonis ſiue malis.

Caput cxx.

NVnc o chariſsima filia, remonſtraui tibi ſcintillã paruam de ipſorũ excellẽtia, ſcintillam uoco reſpectu eius quod eſt. Tibi narran-

rando pauca de dignitate in qua ipſos collocaui, quoniam eos elegi, atq; meos eſſe feci miniſtros. Et intuitu dignitatis iſtius & autoritatis quam eis exhibui, nolebam, ſed neq; uolo, q propter aliquem defectum ipſorum ſecularis aliquis eos aliquo modo puniat, & ipſos iniurioſe tangentes uel punientes, me ualde grauiter offendunt: imo uolo q eos habeant in debita reuerentia. Non quidem eos intuitu ſui, ſicut iam dixi, ſed intuitu mei, uidelicet propter autoritatem eis a me conceſſam. Vnde eorum reuerentia talis nullo tempore minui debet, quamuis in eis minueretur uirtus. Ipſos quippe tibi poſui narrando ueluti miniſtratores ueri ſolis, uidelicet corporis & ſanguinis unigeniti filij mei, & aliorum eccleſiæ ſacramentorum. Iſta dignitas contingit atq; pertinet bonis atq; malis, & ad quemlibet ipſorum illam miniſtrare pertinet, ut iam dixi ſuperius. Dixi tibi, q miniſtri mei perfecti ſolis conditionem habent, & ſic eſt, illuminantes atq; calefacientes ex charitatis ardore proximos eorum & cum iſto calore fructificabant atq; germinare faciebant uirtutes in omnibus eorum ſubditorum. Etiam tibi dixi, quia ſunt angeli uobis aſsignati per me pro tuta cuſtodia ueſtra, ut bonam de uobis diligentiam habeant, atq; ſanctas inſpirationes in cordibus ueſtris intermittant mediantibus orationibus ſuis, atq; ſalutari doctrina, & exemplo uirtuoſæ uitæ. Solicite quoq; miniſtrent uobis eccleſiaſtica ſacramenta, prout angelus agit, qui uos a malo cuſtodit, uobiſq; ſeruit, & bonas inſpirationes in mente ueſtra inſpirat. Itaq; cernis, q ultra dignitatem quã eis ego conceſsi cum ornamento uirtutum, ſicut de talibus tibi narraui & ut omnis obligatur eſſe, quantum ipſi digni ſunt a uobis amari, & in quanta reuerentia debent a uobis haberi quoniam ipſi dilecti filij ſunt, & ueluti ſol in corpore myſtico eccleſiæ ſanctæ poſiti propter uirtutes eorum. Nam omnis homo uirtuoſus, dignus eſt amari, ſed multo fortius iſti propter miniſterium in eorum manibus a me poſitũ. Quare uirtutis intuitu ac propter huiuſmodi ſacramenti dignitatem eos amare debetis. Eorum uero qui miſerabiliter uiuũt odire defectus obligamini. Non tamen eorum iudices eſſe debetis, quia nolo & omnino prohibeo, quia chriſti mei ſunt. Ideo debetis amare atque reuereri penitus autoritatem eorum eis a me conceſſam. Vos optime noſtis, quia ſi quidam immundus & male indutus uobis adduceret aliquem precioſum theſaurum, de quo uitam continue traheretis, uos amore theſauri & domini mittentis, odio nullo modo portitorem haberetis, non obſtante quod eſſet in ſe laceratus & immundus. Immundicia quippe bene diſpliceret uobis, atq; conaremini q ab immũdicia purgaretur, & indueretur amore domini. Igitur ita facere debetis, ex debito, ſecundum ordinem affectuoſe charitatis, & ita uolo uos agere circa tales miniſtros meos, quando ſunt inordinati, qui cum immundicia uitiorum, atq; lacerati per ſeparationem ueræ charitatis uobis adducunt magentes theſauros, uidelicet eccleſiæ ſanctæ uenerand a ſacramenta, quæ uobis uitam gratiæ conferunt, indubitanter uobis illa digne ſumẽtibus. Ergo non obſtantibus illorum uicijs atque defectibus amore mei mittentis, & amore uitæ gratiæ, quam a magno theſauro recipitis, qui ab eorum manibus uobis in eccleſia ſancta miniſtratur, uidelicet unigeniti corpora & ſanguis, uniti cum diuina mea natura, reuerenter acceptare eos debetis. Odio quidem habeatis eorũ uitia, cum diſplicentia magna, ſed iuxta poſſe conemini charitatis affectu & oratione ſancta illos adiuuando induere, ac indumenta ipſorum abluere lachrymis, & eos offeratis cum ſancto deſiderio in conſpectu meæ diuinæ maieſtatis, ut illos induam ex bonitate mea ueſtimento charitatis. Vos aperte ſcitis, quod uolo eis libenter impendere gratiam, inquantum ipſi diſponant ſe ad accipiendum illam, & uos ad intercedendum pro eis, quia procul dubio non eſt meæ uoluntatis, ut ipſi miniſtrent uobis, & alijs in uita præſenti ſolem in tenebris, neque q ipſi nudati ſint ueſtimento uirtutum, & immundi uiuant inhoneſte, imo poſui eos dando uobis in exemplũ uirtutum, ut ſint uelut angeli terreſtres & uelut ſol, mentes peccatorũ illuminã do. Si uero tales eſſe renuunt, oportet uos orare pro eis & non eos iudicare, iudicium uero mihi reſeruare. Ego autẽ orationibus ueſtris intercedentibus impendam eis miſericordiã abundantiſsime, ſi recipere ſe diſponunt. Si uero uitam ſuam corrigere neglexerint in uita ſua, dignitas eis ita gratioſe conceſſa, redundabit eis in ruinam. Et a me ſummo iudice cum improperio maximo in mortis extremitate niſi realiter & uiua fide recurſum habeant ad miſericordiæ meæ latitudinem inæſtimabilem, uelut obſtinati dirigentur ad ignem æternum.

De defectibus & uita reproba ſacerdotum, & miniſtrorum iniquorum.

Caput cxxi.

NVnc autem filia dilectiſsima, ut tu & alij ſerui mei materiam habeatis ampliorẽ offerendi pro illis ante me continuas & humiles orationes uolo tibi dicẽdo moſtrare ſcelera

tam

ſtam uitam ipſorum. Quamuis undecunque te uerteris, uidebis aperte ſeculares atq; religioſos clericos, prælatos atq; ſubditos paruos & magnos, iuuenes & antiquos, & in omni maneriæ gentium offendere me, iugiter omnes enim culpæ putredine mortalium peccatorum infecti ſunt. Qui tamen fœtor mihi nullo modo nocet, imo ſolummodo ſibimet offendẽtibus. Vſque nunc ego narraui tibi de iuſtis miniſtris meis, & de eorũ excellentia, & de uirtute bonorum, tum ex aliquo refigerio tuæ mentis, tum etiam ut apertius & plenius agnoſcas, utilitatem atq; miſeriam iſtorum ita miſerabilium, & uideas q̃ maiori reprehenſione digni ſunt, atq; maiori pœna cruciandi. Prout econuerſo dilecti mei fideles ex eo q; uirtuoſe tractauerunt eis a me commiſſum theſaurum, maiori præmio & excellentia digni ſunt, & ut in conſpectu meo ueluti margaritę precioſæ conſtituantur & ordinentur: & econuerſo miſerabiles iſti pœna crudeli atq; terribili cruciabũtur imperpetuum. Attende filia chariſsima, quoniam ipſi principium atq; fundamentum ſuum fecerunt, & conſtituerunt in amore proprio, unde proceſsit arbor uitandæ ſuperbiæ, cum indiſcretionis filio. Quia ſi tanquam indiſcreti ſibi honorem attribuunt atque gloriam, magnas prælationes inquirentes cum deliciis & ornamento ſui corporis, mihi uero reddunt uituperium & offenſas. Sibi enim attribuunt illud quod non eſt eorum, mihi uero quod non eſt meũ. Mihi debet attribui gloria & honor, ſibi autem debent reddere odiũ propriæ ſenſualitatis cũ uera noticia propriæ uilitatis, exiſtimando ſe tanto miniſterio prorſus indignos, quantum a me gratioſe receperunt. Ipſi autem oppoſitum operantur. Nam inflati ſuperbia nullo tempore ſatiantur, quotidie rodendo terram diuitiarum, & deliciarũ uitæ præſentis, tenaces, cupidi & auari circa pauperes, unde propter hanc auaritiam atq; miſerabilem ſuperbiam ipſorum, quæ nata fuit ex amore proprio ſenſitiuo, curam omiſerunt animarum, & ſolum attendunt, & iugiter uacant cum ingenti ſolicitudine temporalib⁹, & exterioribus uanitatibus omnino quaſi derelinquentes oues, quas ego commiſeram eis, ue lut oues abſq; paſtore. Nec eis alimenta tribuunt, nec eas aliquo modo nutriunt, neq; ſpiritualiter, neque etiam temporaliter. Spiritualiter enim adminiſtrant eccleſiaſtica ſacramẽta, quæ nullo modo uirtutem ſuam amittunt, uel etiam minuunt ex aliquo defectu illorum, neque uobis auferri poſſunt. Sed ipſi non uos alunt orationibus cordialibus, deuotis & humilibus, nec habent ignitum ueſtræ ſalutis deſiderium, & famem cum honeſta uita. Nec etiam ſubditos pauperes alunt corporali cibo ſubueniendo neceſsitatibus eorum in ſubſtantia temporali, de qua tibi dixi, quod fieri debent tres partes, una debet eſſe pro neceſsitatibus eorum, ſecunda pauperibus erogari, tertia uero in utilitatem eccleſiæ debet expendi. Sed ipſi faciunt oppoſitum. Quia non ſolummodo ſubtrahunt a pauperibus illam partem, quam obligantur eis impendere, ſed ipſi rapiunt aliena, Simoniam exercendo per inordinatum pecuniæ deſiderium, uendendo ſpiritus ſancti gratiam. Aliquoties enim accidit, quod aliqui miniſtri & infęlices indigentibus impendere denegant illud quod eis ualde gratioſe conceſsi, ut uobis exhibeant, niſi manus impleatur eis, atque multis exenijs uiſitentur. Et intantum ſubditos amant, quantum ab eis aliquam utilitatem habent, & non ultra. Eccleſię ſubſtantiam expendunt ſolum in ornatis atque delicatis ueſtibus, non ut honeſti clerici ſiue religioſi, ſed ueluti domini ſiue ſeculares curiæ domicelli, quotidie ſatagentes, pomposos equos habere, ac etiam uaſa plurima tam aurea quam argentea, cum curioſis ornamentis in domo tenentes atq; poſsidentes, ea quæ tenere non debent, cum multa uanitate cordis. Cor etiam ipſorum ex uanitate diſſoluta uerba loquitur. Et omne deſiderium eorum eſſe uidetur in epulis atque conuiuijs, de uentre quodammodo ſibi deum facientes, inordinate comedentes & bibentes. Et ideo ſubito ruunt in immundiciam uiuendo laſciue. Vę uę ipſorum uitæ miſerabili & infęlici, quoniam illud quod unigenitus filius meus acquiſiuit cum grauiſsima pœna ſuper ligno ſanctiſsimæ crucis, ipſi cum meretricibus expendunt. Et ita damnabiliter iugiter animas deuorant & occidunt, Ieſu Chriſti ſanguine precioſo redẽptas, eas diuerſimode cũ ſe tenti miſeria corrumpendo, & de patrimonio uel hæreditate pauperum filios adulterinos alunt & ornant. O diabolica templa, ego uos elegi & collocaui, ut in præſenti uita tanquam angeli terreſtres eſſetis, & uos eſtis tanquam incarnati dęmones, & ipſorum officium aſſumpſiſtis. Dęmones habent in ſe tenebras, quas etiam alijs impendunt, & poſtea cruciata tormenta miniſtrant. Iuxta poſſe ſubtrahunt animas a ſtatu gratiæ cum uarijs moleſtijs atque tentationibus, ut inducant eas ad ſtatum æternæ damnationis in peccatis mortalibus inuoluendo. Quamuis nemo compelli poſsit ad peccatum aliquod, niſi ſponte conſentire uelit, licet ipſi dæmones

iuxta

iuxta poſſe ſollicite uires apponant. Ita miſerabiles iſti non digni uocati miniſtri, ſed ueluti Dæmones incarnati. Nam ex defectu proprio ſe conformauerunt cum illorum uoluntate diabolica, & ideo facti ſunt officium ipſorum, ut lumen ueri in tenebris mortalis peccati miniſtrantes. Et adminiſtrant oſtendentes abbominabiles tenebras inordinate, imo ſcelerate uitæ ipſorum, tam ſubditis quam aliis hominibus exhibendo materiam confuſionis, atque ſcandali mentibus intuentiū eos, ita ſcelerate uiuere. Sunt etiam in cauſa miniſtrandi confuſionem atque conſcientiæ pœnas his quos aliquando ſubtrahūt a ſtatu gratiæ, & a uia ueritatis, & eos ad culpam reducendo faciunt illos ambulare per uiam falſitatis & mendacij. Quamquam ille qui ſequitur eos non eſt ex hoc excuſat⁹ a culpa ſua, quia compelli nullo modo poteſt ad culpam peccati mortalis ab iſtis dæmonibus uiſibilibus, uel etiam ab inuiſibilibus, abſque proprio conſenſu uoluntario. Nullus itaque debet uitam ipſorum imitando reſpicere faciendo mala quæ faciunt. Sed iuxta monita meæ ueritatis in Euangelio ſancto, facere debetis ea bona quæ dicunt ex doctrina datā uobis in corpore myſtico ſanctæ matris eccleſiæ, in ſancta pagina declarata, mediantibus prædicatoribus à ſpiritu ſancto doctis, qui uobis in ueritate pronunciant uerbum meum. Et illorum uitam, & opera mala nullo modo ſequamini, nec eos in aliquo punire uelitis, quia me grauiter offenderetis. Illis quoque relinquite uitam iniquam, & pro uobis accipite doctrinam ueram atque ſalubrem. Punitionem uero mihi ſeruate, quoniam ego ſum ille dulcis æternus Deus, qui cuncta bona remunero, & omnem offenſam in congruo tempore punio. Non enim illis parcetur ſine dimittetur in ſuo tempore debita diſciplina propter dignitatem eis a me gratioſe conceſſam, uidelicet quia miniſtri mei ſunt eſſecti. Imo iuſte punientur ultra cæteros, in maiori miſeria, niſi non correxerint, gā plus a mea bonitate receperunt. Et non tanquam ingrati me totaliter offendentes indubitanter ualde maiori punitione ſunt digni. Itaq; uides eos eſſe uelut Dæmones, & econuerſo tibi dixi de meis electis, q erant Angeli terreſtres, & ideo ſubibant Angelorum officium.

Quomodo in prædictis miniſtris iniquis iniuſtitia regnat, & præcipue non corrigendo ſubditos.

Capur cxxij.

DIXI tibi q in electis miniſtris meis iuſte Margarita refulgebat, nunc uero tibi dico, q iſti miſerabiles & infelices in pectore ſuo geſtant iniuſtitiam pro fibula, quæ quidem iniuſtitia cum amore proprio coniungitur atq; connectitur in eis. Nam ex amore proprio comittunt iniuſtitiam, contra ſuas animas ac etiam erga me, cum indiſcretiõe tenebroſa, quia mihi non exhibent honorem, & gloriam, neq; ſibimetipſis uitam ſanctam & honeſtam, neq; deſiderium ſalutis animarum habent & uirtutum eſuriem, Et ideo committunt iniuſtitiam erga ſubditos, atq; proximos eorum, neq; uitam corrigunt, imo uelut excæcati non agnoſcunt; & ex inordinato timore diſplicendi creaturæ pmittunt eos in ſuis infirmitatibus; inique dormire. Nec aduertere uidētur, quia placere deſiderantes, ita grauiter offendunt, & mihi creatori ſuo, ac etiam eiſdem ualde diſplicent. Aliquando ſe corrigere ſimulabunt, ut cum aliqua parua iuſtitia ſe cooperire poſſint, non arguendo maiores qui grauiorā commiſerunt quā illi minores quos corrigūnt, & hoc ex timore ſeruili, ne forſitan eos impediant uel auferant eis uitam, ſiue ſtatum eminētiæ ſuæ; ſed acriter arguunt infimos, quia conſiderant eis obeſſe non poſſe nec auferre ſibi ſtatum. Iſte proculdubio committit iniuſtitiam, ex amore proprio deteſtabili, qui proprius amor uniuerſum orbem infecit atq; myſticum corpus eccleſiæ ſanctæ, ſylueſtre quidem faciendo uiridariū huius ueneradi ſponſæ, flores ibi putridos inſerendo, quod uiridarium bene fuit excultum, & uirtuoſe renouatum, & ornatum odoriferis floribus, tempore quo miniſtri mei fideles, & ueri laborantes aderant. Nam ex eorum uirtute ſubditi non uiuebant inique, ſed cum uita ſancta & honeſta hodie uero nō ita, ſed oppoſitū. quoniam ex iniquitate paſtorum ipſi ſubditi mali ſunt. Propter quod iſta ſponſa cer-

nitur plena eſſe ſpinis multarum iniqui/
tatum. Non quidem in ſemetipſa recipe/
re poteſt aliquam læſionem cuiuſcunq;
putredinis peccatorum, quo ad ipſius ue/
neranda ſacramenta, ſed illi qui nutriun/
tur ad ubera præfatæ ſponſæ putredinem
illam habent, & uolũtarie recipiunt in a/
nimabus ſuis auferendo ſibi dignitatem
in qua poſueram eos. Non ꝙ in ſe digni/
tas illa minuatur in aliquo, ſed intuitu de/
fectuum eorum, propter quos quamplur/
mi uilipendunt hunc unigeniti mei præ/
cioſum ſanguinem. Quare frequentiſſi/
me ſeculares omittunt illam habere reue/
rent ã eis ad quam obligantur uirtute ſan
guinis Ieſu Chriſti, quamuis ita facere nul
lo modo debeant. Et ſi perdant illam ipſo
rum huiuſmodi culpa nõ eſt, ideo minore
licet illi defectuoſi cognoſcantur, ut iam
ſupra dixi tum ipſi miſerabiles & infæli/
ces exemplum exhibent iniquitatis atq;
miſeriæ ubi poſueram & ellegeram eos ut
exhiberent exempla uirtutum.

De quamplurimis alijs defectibus mi/
niſtrorum. Ceput cxxiij.

ATTENDE filia chariſſima præ/
fatorum iniquorum atq; miſerabili/
um miniſtrorum, uñ tantam putredinẽ
exhauriuit. Indubitãter a propria ſenſua
litate ſua quam ex amore proprio domi/
nam inſtituerunt & animam infælicem
ſuam eſſe fecerũt, cum ego liberauerim e/
os ab omni ſeruitute, cum unigeniti filij
mei ſanguine, totum humanum genus a
ſeruitute liberaui Diabolica. Gratiam hu
iuſmodi recepit omnis creatura commu
nicalis thos uero quos unxi nõ ſolum a ſer
uitute Diabolica liberaui & eligendo con
ſtitui ut mihi ſolum æterno Deo ſeruirẽt.
uobiſq; miniſtrarẽt, eccleſiaſtica ſacramẽ
ta, ſed illos etiam ab humana ſeruitute li/
beraui, taliter ꝙ omnino prohibui atq;
prohibeo, ut ſecularis aliquis dominus il/
los iudicet uel aliquo modo puniat. Et at
tende filia chariſſima meritum quod mi/
hi retribuunt pro tanto beneficio, quia
quotidie me perſecuntur cum iniquitati
bus atq; ſcelerata uita ſua, cum tanta pec
catorum uarietate, ꝙ lingua tua narrare
nequiret, & audiendo quaſi deficeres. Ta
men aliqua tibi narrare uolo, propter ea
quæ dixi ut materiam ampliorem habeas
compaſſionis atq; lachrymarum. Ipſi ſta
re deberent iugiter in mẽſa fructiferæ cru
cis ex anxio deſiderio, ibiq; ſe nutrire cibo
ſalutis animarum amore mei. Et quam/
uis omnis alia creatura in ſe rationem ha
bens, hoc ipſum agere teneatur: Iſti mul/
to fortius obligantur, quos elegi ut uobis
affectuoſe miniſtrarent unigeniti filij mei
corpus & ſanguinẽ, & ut uobis exhibeant
exemplum uitæ ſalutaris, & ut cum an/
xio atq; pœnoſo deſiderio ſequendo uiam
incarnatæ meæ ueritatis cibo nutriãt iu/
giter animaꝶ ueſtraꝶ in menſa ſanctiſſi
mæ crucis, ipſi uero pro ſua menſa taber/
nas elegerunt, ibiq; iurant, atq; frequentiſ
ſime periurant, uiuendo miſerabiliter in
multis iniquitatibus etiam in publico, ſi/
cut homines excæcati ſine lumine ratio/
nis. Et ita ſunt effecti uelut an in alia tota
liter immunda, propter huiuſmodi defe/
ctus & uerbis atq; factis atq; actibus in ui
ta laſciua ſtudent, officium uero neglìgũt,
imo frequenter ignorant, & aliquando per
ſoluẽdo magis ore quam corde perſoluũt,
quoniam illud eſt a me remotum. Ipſi di/
recte uiuunt ueluti ribaldi atq; luſores, &
ex quo luſerunt atq; alienauerunt ani/
mas eorum in manibus Dæmonum, ipſas
exhibendo, ipſi male conſumunt & alie/
nant bona temporalia ſuarum eccleſiarũ,
quæ receperunt in uirtute præcioſi ſan/
guis Ieſu Chriſti. Vnde pauperes priua/
ti ſunt omni ſubſidio quod habere tenen/
tur, & eccleſia non habet ea quæ neceſſa/
ria ſunt in opportunis diuino officio. Vn
de quia facti ſunt in ſe templum abhomi
nabile Dæmonum, uilipendunt aduerte/
re neceſſaria templo meo. Sed illud orna/
mẽtũ quod in templo meo facere deberẽt
ob reuerẽtiã ſanguinis unigeniti filij mei,
faciunt in domib⁹ eoꝶ in qb⁹ habitant.
Et q̃d etiam deterius eſt ipſi faciunt ueluti
ſponſus, qui ſponſam propriam ornat, ita
faciunt iſti, Dæmones incarnati, q de ſub
ſtantia temporali ſuarum eccleſiarum or
nant abhominabiles atq; Dæmoniacas
eorum concubinas, cum quibus inique
ſceleratiſſime uiuunt, & abſq; uerecundia
quacunq; faciunt eas ad eccleſiam cum
alijs ambulare, atq; diuinis officijs in/
tereſſe, dum ipſi miſerabiles in altari
conſiſtunt ad conſecrandum unige/
niti filij mei corpus & ſanguinem.

Nec

Nec erubeſcunt ꝙ infælices illę concubinæ filios eorum ad manum adducant, ut offerant una cum alio populo. O Dæmones incarnati atque Dæmonibus deteriores, utinam iniquitates ueſtræ non eſſent ita publicatę coram oculis ueſtrorum ſubditorū, ex eo ꝙ ſi laterent eos, offenderetis tantummodo me cum detrimento animarum ueſtrarum, proximo ueſtro minime noceretis exhibendo ſceleratam uitam ueſtram eis in exemplum. Quare cū exemplo ueſtro materiam præbetis ne ſua peccata derelinquant, imo potius, ut illa ſiue maiora committant. Nunquid hæc eſt illa puritas quam a miniſtris meis opto & exigo? præcipue cum ad celebrandum accedunt ad altare? Puritas eiuſmodi uidetur, hæc eſſe tali miniſtri, quoniam in mane ſurgit cum inquinata & contaminata mente, & corpore polluto iacuit in peccato mortali fœtentis immundiciæ, deinde procedit ad celebrandum. O tabernaculum Dæmonis, ubi eſt nocturna uigilia cum officio diuino deuote celebrato? ubi humilis oratio continua? In ipſo nanque tempore nocturno diſponere te debes ad ſacrum myſterium quod habes in mane perficere, cum uera notitia tui, te reputans indignum ad tantum atq; tale myſterium, & cum cognitione mei, quoniam ex bonitate mea te feci dignum, & non tuis meritis elegi te in miniſtrum meum, & ut illud in creaturis meis uirtuoſe miniſtrares.

Quomodo in ipſis miniſtris inuenitur eſſe peccatum contra naturam, & de qua dam uiſione ſuper hoc habita.

Cap. cxxiiij.

NOVERIS amantiſſima filia charisſima, quia tantam puritatem abs te ac etiam uobis in iſto uenerabili ſacramento requiro, quantam in uita præſenti homo poteſt habere. Vnde quantum in uobis eſt quotidie conari debetis illam iugiter acquirere. Noſcere nanq; debetis, quia ſi poſſibile foret expediret etiā ipſam Angelicam naturam in hoc uenerabili ſacramēto purificari, ſed omnino purificatiōe nō indiget, quoniam in angelo peccati uenenū occurrere nō ualet. hoc uero tibi dixi, ut intelligas quātā ab omnibus in iſto uenerabili ſacramento puritatē exquiro, præcipue iſtis ab eis. Sed oppoſitū agunt, quia ualde ſunt imūdi, neq; ſolūmō de immūdicia fragili ad quā eſtis quodāmō naturaliter inclinati, quāuis uirtuoſa ratio, quandoque uult una cū arbitrio libero uobis a mea bonitate tradito, refrenare poteſt huiuſmodi naturalē inclinationē atq; rebellionē. Sed iſti miſeri nō tm̄ iſtā inclinationē in ſe refrenare nō ſtudēt, imo qđ ē ualde peius, uacāt illi ſodomitico peccato cōtra naturā. Et ipſi ueluti ſtulti, & excæcati, non uident, nec intelligūt huiuſmodi miſeriā putredinis in quā ſunt, eo qđ offuſcatū habēt oculū intellectus, & attēdere nō uident, quia ꝓpter abhominabilē fœtorē quē inde percipio, iuſto iudicio meo ſolū ex iſto peccato quinq; ciuitates aliquādo feci ſubmergi, quia iuſticia mea noluit ultra ſuſtinere tātā abhominationē, quia nō ſolū ego qui ſumma ſum & æterna puritas, abhominor eorū iniquitatē tāti criminis tuęq; & ipſi dæmones abhorrent illud atq; deteſtātur, quos ipſi miſeri uoluntarie ſibi dominos effecerūt. Non quippe dæmonibus diſplicet illud, uel aliud peccatū, ut eis aliqđ bonū uirtuoſe placeat. Sed quia naturam habent Angelicam, & ideo natura talis omnino uitat actualiter uidere cōmitti tā enorme peccatū, quamuis ipſum peccatorem antea uulnerauerit uenenata ſagitta concupiſcentiæ. Cū uero peruenit ad actū huiuſmodi peccati, ſubito fugiendo recedit occaſione prædicta. Vnde tu bene recolere debes, ꝙ ante mortalitatem, ego tibi patefeci quantum erat abhominabile mihi, & quantum quaſi totus orbis ex iſto peccato corruptus erat. Vnde leuando te ſup temetipſam, te ex anxio deſiderio, & eleuatione mentis oſtendi tibi mundi uniuerſum. Et quaſi peccatum hoc abhominabile uidebas in omnium generationum effuſum, & uidebas, ut ego tibi monſtraui dæmones inde fugere, ſicut iam tibi dixi. Et ipſa tunc habuiſti tantam in mēte tua pœnam ex illo fœtore, ꝙ quaſi uidebatur tibi in mortis articulo laborare. Neq; uidebas locum in quo tu & alii ſerui mei ſtare poſſetis, ne a tali fœtore contaminaremini. Non enim inueniebas locum aliquem in quo tu te ſtare poſſes, nec inter paruos, nec inter magnos, nec inter antiquos, nec

nter iuniores,nec inter religioſos,nec in/
ter clericos , nec inter prælatos , nec inter
ſubditos,nec inter dominos, nec inter ſer
uos. Nam omnes quaſi uidebã illa ma/
ledictione contaminari mente ſimul &
corpore. Tunc oſtendi tibi non in omni/
bus hominibꝰ patriculariter,ſed in gene/
rali de quacunq; manerie gentiũ,quia plu
rimi non ſunt,ita contaminari. Nam in/
ter malos & reprobos etiam aliquos mihi
reſeruaui inſtos & bonos, amore quorum
iuſtitia mea refrenatur ne lapidibus iniũ/
gam,nt eos in inſtanti conterant, atq; ter
ræ,ut eos ilico deglutiat atq; abſorbeat, &
auibus ut eos deuorent,atq; dæmonibus
ut eorum animas pariter & corpora ſecũ
aſportent.imo uias atq; modos inuenio q̃
tum eſt in me,ut habeãt a me miſericordi
am,hoc eſt ut illi corrigant uitam ſuam.
Ordino etiam ſeruos mios qui omni lepra
mortifera carent, ueluti mediatores, ut
pro eis intercedant in conſpectu meo , &
illis aliquãdo patefacio huiuſmodi miſeri/
as eornm,ut amplius & feruentius in cor
de ſolicitentur ad inquirendam ſalutem
eorum,offerentes eos in conſpectu meo,
cum compaſſione maiori atq; dolore pec/
catorum illornm,& offenſę contra me per
petratę me feruẽter exãordo,ſicut ego pate
feci tibi. Quia ſi bene recolis cum exordi
natione mea tu percipiſſes unam par/
uam ſcintillam huiuſmodi fœtoris,ad quã
dam extremitatem te cognouiſti dedu/
ctam,unde cordialiter exclamando dixi/
ſti: O pater æterne miſerere mei, tuarum
q; crearutarum, uel animam meam a cor
pore ſubtrahas , quia mihi uidetur ultra
tolerare non poſſe , uel mihi refrigerium
exhibe , mihi locum oſtendendo in quo
poſſim una cum aliis amicis tuis uirtuo/
ſe acquieſcere,ne lepra talis ullo modo no
bis obeſſe ualeat,uel animas ſiue corpora
contaminare. Ego uero tibi reſpondi , pie
tatis oculum ad te uertendo,dicens &
nunc iterato dico: filia dilectiſſima requi/
es ueſtra conſiſtit in hoc ut laudem & glo
riam quotidie nomini meo reddatis , ado
lentes iugiter deuotarum orationum in/
cenſum in conſpectu meo pro infelicibus
iſtis,qui iacent in tanta miſeria,quotidie
prouocantes diuinum iudicium contra
ſe propter iniquitates eorum : locus uero
ueſter in quo ſemper immoremini ſit uo/
bis Ieſus Chrius crucifixus unigenitus fi
lius meus,habitantes atq; latitantes in ca
uerna ſui pretioſi lateris , ubi guſtabitis
ex amoris affectu in illa ſua natura huma
na meam diuinam naturam,in corde ſuo
ſic aperto inuenietis aperte meam atq; ꝓ/
ximi charitatem. Nam propter honorem
meũ, & ut obedientiam iniunctam ſibi a
me perficeret in ſalutem neſtrã , uelociſſi/
me cucurrit ad mortẽ obprobrioſam ſan/
ctiſſimæ crucis. Cnm uero gnſtaueritis
hunc ineffabilem amorem, & cum diligẽ
tia conſideraueritis doctrinam eius,opere
re ſequemini,nutriendo uos iugiter in mẽ
ſa ſanctiſſimæ crucis,ex charitate portan/
tes cum uera patientia defectus proximo
rum ueſtrorum , ac etiam omnem labo/
rem , pœnam atq; tormẽtum undecunq;
perueniunt, & per modum hunc euade/
tis,lepramque fugietis. Iſte locus eſt , &
modus quem aſſignaui tibi,& aliis amicis
meis. Tamen iſto remedio non obſtante
non auferebatur ab anima tua ſenſus illi
us perceptæ putredinis,nec ab intellectus
oculo recedebant illæ tenebræ,quibus of/
fuſcata fueras donec animæ tuæ fuit a
mea bonitate prouiſum. Quare dum po/
ſtea communicant ſumendo uenerabile
ſacramentum corporis & ſanguinis uni/
geniti filii mei,qui uere Deus eſt , & ho/
mo, prout in altari ſumitis in ſignum
apertę ueritatis,omnis fœtor ille ſubito ceſ
ſauit una cũ tenebris , ex odore pariter &
luce perceptis in guſtu prædicti ueneran/
di ſacramenti,in tantum ꝙ odorem illius
in ore ſimul & guſtu tuo,pluribus diebns
admirabili modo retinuiſti & ꝓſenſiſti,ſi
cnt a bonitate mea fuerat ordinatum. Ita
q; uides amantiſſima filia quantum abho
minor in quacunq; creatura iniquitatem
huiuſmodi,ſed ualde magis in his quos a
mundo retraxi & elegi,ut in ſtatu conti/
nentiæ mihi miniſtrarent. Aliqui in
Angelico ſtatu ſanctæ religionis,quidam
autem in ſtatu prælationis ueluti fructiſe/
ræ plãtæ in agro myſtici corporis eccleſiæ
ſanctæ plantati,ut mihi fideliter in uerita
te miniſtrarent. Aures tuæ leuiter au/
dire non poſſent,neq; lingua tua narrare,
quantum iſte defectus abhominabilis
mihi diſplicet in eis,ultra diſplicenti/
am quam habeo generaliter in homi/
nibus in uita ſeculari uiuentibus. Ex eo

ꝙ iſti ſunt ueluti lucernæ ſuper candela/
bro collocatæ, miniſtrationes ueri ſolis in
lumine uirtutis & honeſte ſanctæque ui/
tæ. Sed ipſi miniſtrant in tenebris. Et a/
deo tenebroſi ſunt ꝙ ſacram paginam in
ſe proculdubio luminoſam, quam hauſe/
runt electi mei cum lumine ſupranatu/
rali, me uero lumine pandente ſicut alibi
narraui tibi, ex eorum inflata ſuperbia fre
quenter interpræcantur in tenebris, & im
munde uiuentes non uident nec intelli/
gunt aliquid inde niſi literalem corticem
exteriorem, & abſqꝫ ſapore quocunqꝫ reci
piunt illam, ex eo quia guſtus animæ non
eſt ordinatus, imo corruptus ab amore ꝓ
prio & elatione mentis, & immundicia ſto
machum habentes impletum, exoptan/
tes inordinatas eorum concupiſcentias
adimplere. Repleti nanqꝫ ſunt immundi
cia, cupiditate, curioſitate & auaritia, &
abſqꝫ uerecundia ſua crimina publice cō
mittendo gloriantur, ac etiam uſuram a
me prohibitam exercere multi miſeri nō
erubeſcunt.

Quomodo ſubditi ex prædictis defecti/
bus quos in prælatis aſpiciunt ſe minime
corrigunt. Caput cxxv.

QVOMODO poſſunt igitur iſti
ror & talibus infecti uicijs atqꝫ reple/
ti, de fratribus arguere quenqaam & iuſti
tiam exercere de ſubditorum erroribus &
defectibus? Nullo modo bona fronte poſ/
ſunt, ex eo quia reproba uita propria tol/
lit eis audaciam & iuſtitie ſanctæ zelum.
Et ſi quando uellent exercere iuſticiam
aliquam, audent eis infelices atqꝫ miſeri
ſubditi dicere: Medice primo cura temet
ipſum, & poſtea mihi præbe medicinam,
tu laboras enim egretudine grauiori quā
ego, & arguere me contendis. Male pro/
culdubio facit ille qui ſolo uerbo ſubditū
arguit, & nō cum ordinata ſanctaqꝫ uita,
licet ſiue ſit ille bonus ſiue malus, ordina/
te tamen poteſt, imo debet in ſubdito ſuo
peccatū arguere, ac etiā iuxta poſſe corri
geret ſed ipſe male facit quod ipſe non ar/
guit atqꝫ corrigit uerbo & exemplo uirtu
tis & ſanctæ uitæ. Subdit⁹ uero grauiꝰ of
fendit nō acceptando correctionē humi/
liter a bono ſiue malo prælato ſibi factā in
ſalutē animæ ſuæ, uitā ſuā defectuoſā cor/
rigēdo, q̃a ſibi ſoli nocet & nō alteri, unde
ſolus ipſe tp̄e cōgruo punietᷣ ꝓ ſuis defecti
bus. Hæc oīa mala cōtingūt, q̃a prælati
nō attēdūt ad corrigendū ſubditos cū ſan
cta & exēplari uita. Et ideo non corrigūt,
q̃a ab amore ꝓprio ſunt excæcati, in q̃ fun
datæ ſunt oēs iniquitates eoꝝ, & nō atten
dūt niſi ad ꝑficiendas inordinatas uolun
tates atqꝫ concupiſcentias eoꝝ, & ad iſta
uidentᷣ oēs uacare iugiter tā ſubditi q̃ præ
lati, tam clerici q̃ religioſi. O filia mea di/
lectiſſima ubi eſt hodie religioſoꝝ obedi/
entia, q collocati ſunt in ſancta religione
uelut Angeli, & illorum quam plurimi
ſunt Dæmonibus inferiores, imo de/
teriores. Electi ſunt ut annuncient in ue/
ritate uerbum meū in doctrina pariter &
uita, & ipſi clamant uerbo ſolūmodo uo/
cis, & ideo non ſequitur aliquis fructus in
cordibus auditorum. Prædicationes eoꝝ
potius compoſitæ ſunt ad complacētiam
hominū & aurium pruritum & conſonā
tiam quam ad honorem meum, uel anima
rum ſalutem. Ideo ſolicite ſtudent nō in
ſancta uita, ſed ut uerba ſua ualde polite
proferant, cum quadam mundana ſiue fæ
cundia Tulliana. Iſti proculdubio non ſe
minant utile ſemen uerbi mei realiter atqꝫ
ſalubriter, quia non attendunt ad euellen
dum uitia & plantando uirtutes. Vnde
quia non extraxeruut ex orto ſuo ſpinas,
ex orto proximorum euellere negligunt,
& omitrūt cellas ꝓprias inutiliter & cu/
rioſe diſcurrēdo ꝑ ciuitates, unde cōtingit
eis uelut piſcib⁹ accidit, q quādo diu non
exiſtunt in aqua ꝓculdubio moriuntur.
Ita religioſi uani quando morantur extra
cellam, inhoneſte uiuēdo, uita gratiæ pri/
uati moriuntᷣ. Tales a ſua cella diſcedūt,
de qua ſibi cœlū facere deberent, & eūdo
ꝑ uicos & plateas curioſe uiſitāt amicorū
ſiue conſanguineorū habitationes & alio
rum ſecularium, ut inordinate eorum uo/
luntati placet & uidetur. Quorum huiuſ
modi culpa pro parte redundat in præla/
tos eorū indiſcretos, qui concedunt huiuſ
modi licētias amplas & largas nimis & in
diſcretas, & ueluti miſeri paſtores & infæ
lices ꝑ effectū nō aduertunt nec curare ui
dentᷣ uidēdo ſubditorū animas in mani/
b⁹ dæmonū, imo ꝙ eſt etiā ualde grauius
ipſimet ſunt in cauſa damnationis eorū.

 Nam

Nam aliquando uidentes illos eſſe diſſolu
tos, uelut incarnati Dæmones ro: ad mo/
naſteria dirigunt, ubi nouerunt eſſe Dæ/
moniacas moniales laſciuas & inordina/
tas, & ita cum ingenio ſubtili & admira/
bili unus eſt cauſa ruinæ alterius princi/
pium autem ipſorum ex operatione Dæ/
monis erit ſub colore deuotionis, ſed quo/
niam utriuſq; uita miſerabilis eſt atq; laſ/
ciua, non diu durat iſte color huiuſmodi
ſimulatæ deuotionis, quia ſubito fructus
apparent huius infelicis & inordinatæ de
uotionis, & primo quidem apparent flo/
res iniquè fœtentes immundarum & in/
honeſtarum cogitationum, poſtea frondes
uerborum turpiũ, & ex utraq; parte pro
cedentium, deinde ſuadente Diabolo ue/
nenata ſua deſideria perficiunt, fructus
uero qui ſequuntur inde, tu noſti, quos a/
liquando uidiſti, quia filij ſunt, & aliquan
do deducuntur ad tale præcipitium am/
bo, ꝙ habitũ ſanctæ religionis abiiciẽtes
apoſtatant uterq;, ſcilicet ille ribald⁹ atq;
miſer, & ipſa publica meretrix efficitur.
Omniũ iſtarum iniquitatũ mali prælati
ſũt in cauſa, q̃a ſupra eoꝝ ſubditos oculos
habere neglexerũt, imo cõcedebant eis lar
gam atq; inordinatam licentiam, & ui/
dentes & agnoſcentes, eorum iniquitates,
uidere, diſſimulabant. & quia ſubditus nõ
fuit in cella delectatus, & ita per utriuſq;
defectum incidit in mortem, lingua tua fa
ciliter enarrare nequiret in quod & quam
uarijs modis offendere me conantur. Fa/
cti ſunt arma Diaboli, & cum fœtore ſuo
uenenoſe corrumpunt intus & extra, ui/
delicet in religione ſancta, ſed extra ſecu/
larium aſpectum, priuati charitate frater
na ſunt, & quilibet optat atq; contendit
eſſe maior, & contra paupertatis uotum
propria poſſidere conantur. Ipſi promi/
ſerunt ordinem obſeruare, ſed in facto mi
ſerabili modo transgrediuntur, & quod
eſt ualde peius, non ſolum ipſi transgredi
untur ordinem, ſed ueluti lupi rapaces in
ſurgunt, & pſequunt bonos & humiles,
q̃ ordinẽ conãtur obſeruare, faciendo ſup
eos truſas atq; deriſiones, exiſtimantes ex
his deriſionibus quibus obſeruatores ordi
nis ita pſequuntur eorum propriam coo/
peruiſſe miſeram uitam: ſed ex hoc aper/
tius ipſi patefaciunt illam, & ideo tot in/
conuenientia in ſanctis religionib⁹ occur
rũt. Sanctæ q̃ppe ſunt in ſe, q̃a factæ ſunt
atq; fundatæ taliter a ſpiritu ſancto: ideo
nõ ẽ defectus in ordinibus, ſed in trãſgreſ
ſoribus. Ideo minime edũt ꝑpter aliquem
defectũ ſubditoꝝ ſiue maloꝝ religioſoꝝ.
Ex hoc ergo q̃ cupit aliquam ingredi re/
ligionẽ, nõ debet attendere neq; ſequi mo
res eoꝝ, q̃ uiuunt inordinate tranſgrediẽ/
do regulã, imo ſup brachia ſanctæ religio
nis a pꝓbatæ nauigare debet, q̃ nõ iſirmat
in ſemetipſa, nec infirmari poteſt in ijs q̃
feruenter uſq; ad mortẽ illã obſeruãt. Di/
cebã ꝙ ſanctæ religiones ex defectu præ/
latoꝝ atq; pueiſoꝝ ſubditoꝝ ad tantã re
laxationẽ adductæ ſunt, ꝙ illi q̃ ſimplici/
ter ordinem obſeruare conantur, iudican
tur a tranſgreſſoribus ueluti culpabiles &
ualde repræhenſibiles, ex eo, quia minime
ſequuntur inordinata ueſtigia ſua, ipſiq;
peruerſi ceremonias quamuis bene ordi/
nauerunt, obſeruare ſtudent, ſolum in ocu
lis hominum ſecularium, ad complacen/
dum eis, & ut eorum inordinationes atq;
defectus aliqualiter operiantur. Itaq; ui/
des ꝙ uotum primum obediẽtiæ, quo pro
miſerunt ordinem obſeruare, non implẽt
de qua quidem obedientia tibi loquar in
alio loco. Vouerunt inſuper obſeruare
paupertatem uoluntariam atq; continen
tiam, hæc autem qualiter obſeruent uide
poſſeſſiones & abundantiam pecuniarũ
quas in ſua ſingularitate poſſident, a cha/
ritate communi ſeparati, nõ communicã
do cũ ſuis fratribus tam temporalẽ quam
ſpiritualem ſubſtantiã, ut ordo charitatis
ac ſacra religio diſponit & ordinat. Ipſi
uero ſolũmõ ſtudent impinguare ſemet/
ipſos, animalia ſua, & ſic una beſtia nutrit
aliam, & interim frater ei⁹, ſam pectuciat &
affligitur ingenti frigore, uelut inops atq;
paupculus. Poſtquã n. habundantiſſime
pro ſe fulcitus eſt pannis & pellibus & q̃/
tidie nutritur, & utitur in ſua menſa cu/
rioſis epulis, ultra de fratre ſuo paupculo
non curat, & ideo renuit eſſe cum eo in
paupere menſa refectionũ. Sollicite ſtudet
adeſſe ubi carnibus implere poſſit atq; ſa/
nare propriam gulam, unde poſtea uide/
tur impoſſibile ꝙ ipſe tertium continen/
tiæ uotum obſeruare ualeat. Quia ple/
nus uenter non gignit mentem caſtam.

Imo

Imo laſciui fiunt huiuſmodi, cum inordinatis concupiſcentiis, & ita procedunt de malo in peius. Et multa mala contingunt eis ex eo quia poſſident iſta temporalia, quia niſi haberent ad expendendum, non ita uiuerent inordinate, nec haberent amicitias inutiles & curioſas. Quia quando quis non habet unde largiatur, amicitia quæ nõ eſt in uera charitate fundata, ſed in amore doni uel alterius complacentiæ, quã unus ab altero recipit, nõ diu pmanet. O miſerabiles in tãta miſeria collocati ppter eos defect⁹ qb⁹ ſe uolũtarie ſubiecerũt, cũ ego collocauerim eos in tãtã dignitate, ipſi uitãt ad eos accedere uelut ad locũ uenenatũ, & ſi quantiſper ibi morantur uoce clamant, cor autem eorum eſt ualde remotum a me ꝛ ad altaris menſam accedunt ex quadam conſuetudine magna, quam ex aliqua deuotione ſiue præcedenti quacunq; diſpoſitione, quemadmodum irent ad menſam corporalẽ. Hæc & alia multa mala de quibus tibi dicere nolo ne grauentur ſiue maculentur aures tuæ, ſecuntur ex defectib⁹ paſtorum & eorum ignauia, quia non corrigunt ſubditorum ſuorum defectus, neq; curant uel aliquem oſtendũt habere zelum, ut ordo ſeruetur, quoniam in ſe non ſeruant ipſi. Sed iniuſte ponunt aliquãdo lapides graues obuiarum, quæ moleſtabunt humilis ordinis obſeruatores, eos iniuſte puniendo de culpis quas in ueritate minime commiſerunt. Totum hoc accidit quoniam in tali prælato prætioſa margarita iuſtitiæ minime refulget, imo ſolum iuſticiam regnat in pectore ſuo, & ideo punit iniuſte ſubditum, qui meretur habere gratiam atq; beneuolentiam, & illis qui ſunt Diaboli, membra ſicut ipſe, dat amorem, iocunditatem & ſtatum ordinis, officia talibus imponendo. Ipſi uelut excæcati uiuunt, & uelut excæcati præbent ordinis officia, & ita ſubditos inordinatiſſime gubernant. Et niſi ſe correxerint in uita præſenti, cũ iſta cæcitate ſua peruenient ad tenebras æternæ damnationis. Et oportebit ut ante me ſuum iudicem diſtrictam rationem exhibeant de ſubditorum animabus, & qa male mihi reddere poterũt, ideo iuſte recipient a me quæ recipere merentur.

Quomodo in dictis iniquis miniſtris eccleſiæ, regnat luxuriæ peccatum.

Caput cxxvi.

CHARISSIMA filia dixi tibi ſcientiã paruam de uita religioſorũ, & cum quanta miſeria uiuunt in ſancta religiõe, cum ouium ueſtimento, cum ipſi ſint lupi rapaces: nunc uero tibi narrare diſpono de defectibus clericorũ atq; miniſtrorum eccleſiæ ſanctæ, tecum iuſte conquerendo de prædictis eorum defectibus ultra defectus quos alias tibi narraui ſupra tribus columnis uitiorum, uidelicet de immundicia, inflata ſuperbia & cupiditate: quoniam ex cupiditate, ſancti ſpiritus uendebant gratiam, ut iam tibi dixi. Iſtorum trium uitiorum unum ab altero dependet; & iſtarum columnarum amor ꝓprius eſt in cauſa. Iſte columnæ dum erectæ conſiſtunt, & amore uirtutum non deiiciuntur ad terram, & omnino non ruunt, uerum ſufficiunt animam tenere ligatam & obſtinatam in quolibet alio uitio. Quoniã omnia alia uicia ſicut iam ſupradictũ eſt, oriũtur ab amore proprio: nã ab amore proprio principale ſuperbiæ uitium oritur: homo namq; ſuperbus utiq; priuat⁹ eſt amore charitatis, & a ſuperbia procedit ad immundiciam & ad auaritiam. & ſic homines per ſemetipſos inchatenantur atq; ligantur in chatena diaboli. Nunc o chariſſima filia reſpice cum quãta miſeria fætentis immundiciæ maculãt iſti miſeri corpus atq; mentem ipſorum, ut aliqua iam tibi dixi. Sed aliquid addere uolo ut apertius agnoſcas exuberantem fontem miſericordiæ meæ, & ampliori cõpaſſione mouearis ad hos infelices quos iſta tangunt. Sunt aliqui ita repleti Dæmoniaca conditione, ꝙ non ſolummodo carent omni reuerentia circa uenerabile ſacramentum, excellentiã uilipendẽdo in qua collocaui eos ex inæſtimabili bonitate mea; ſed ipſi uelut immemores ex affectione miſera quam circa creaturam aliquam habent, cum ab illa obtinere non ualent ꝗd optãt, agũt aliquas incantatiões inuocando Dæmones, & cũ uenerabili ſacramẽto ꝙd ẽ uobis exhibitũ in cibũ uitæ, faciũt ſua maleficia monſtra, ut infeliciſſima deſideria ſua pficere ualeãt, ac inhoneſtas uolũtates eorũ executioni mãdaret.

Et

Et ouiculas illas de quibus ipſi debent ha/
bere curam, ipſis prouidendo ſpiritualiter
atq; corporaliter t his & aliјs modis affli/
gendo cruciant. Et ut etiam ipſa uidiſti
eas ire compellunt uelut inſanientes, &
mentecaptas. Et ita uiolenter acquieſce/
re eas faciunt his quæ ſunt ultra uolunta
tem ipſarum propter maleficia quæ fece/
runt iſti Dæmones incarnati. Et aliquan
do propter huiuſmodi uiolentiam quam
ipſæ reſiſtendo ſuſtinent, earum corpora
grauiter affliguntur. Et quoniam hæc
& multa alia mala tu plene noſti de miſe
rabili & inhoneſta uita eorum, ultra non
expedit in præſenti replicare. O chariſſi/
ma filia carnem humanam ultrà choros
Angelorum exaltatam ex unione diui/
næ naturæ cum humana noſtra natura
taliter iſti miſeri & infelices, nilipendunt
atq; tanto fœtori ſubijciunt. O miſer & ab
hominabilis homo, non homo, ſed animal
immundum, quia carnem tuam oleo ſan
cto perunctam, & mihi conſecratam, abſ
q; uerecundia meretricibus exhibes, ac e/
tiam deterius inquinas. Carni tuæ totius
q; generis humani fuit ablata plaga qua
uulnerauerat eam Adam ex inobedien/
tia ſua, ſuper ligno ſanctiſſimo crucis, uir/
tute plagarum corporis unigeniti filij mei.
O miſer ipſe te honorauit, & econuerſo tu
irrogas ei contumeliam. Ipſe uulnera tua
ſanauit præcioſo ſanguine ſuo, & q̊d am/
plius eſt ipſe tibi commiſit ipſum ſangui/
nem omni populo ſuo miniſtrandum, &
tu uulneras eum quantum eſt in te cum
huiuſmodi peccatis inhoneſtis atq; laſci/
uijs. Ipſe uelnti bonus paſtor abluit oues
eius in ſanguine ſuo, & tu lotas inquinan
do fœdas, quia iuxta poſſe tuum in fœtenti
fimo ſubmergis eas. Tu debes eſſe ſpecu/
lum honeſtatis, & econuerſo tu es exem/
plum inhoneſtatis, & immunditiæ. O/
mnia membra tui corporis, ut apparet mi
ſerabiliter ad operandum diſponis, & op/
poſitum agis eius ꝙ unigenitus filius me
us egit. Nam ego ſuſtinui ꝙ eius oculi ue
larentur, ut oculi tui ſalubriter illumina/
rentur, tu uero cum tuis oculis laſciuis ue/
nenata ſagitta percutis animam tuam, &
iuxta poſſe conaris uulnerare cor illarum
creaturarum quas ita corrupta mente re/
ſpicis. Ego ſuſtinui ꝙ aceto ſelle mixto
potaretur, & tu uelut animal inordinatũ
auide tibi procuras epulari ſplendide, quo/
dammodo faciendo tibi de uentre Deum,
uel idolum tin tua lingua iugiter habes in
honeſta uerba cum uanitate multa, quã
exercere deberes in amonendo proxi/
mum, in anunciando diuinum officium,
ut obligaris ore pariter & corde. Ego au/
tem ex illa ſolummodo ſentio fœtorem: iu
ras enim atque ſæpe periuras, etiã blaſphe/
mando, quemadmodum eſſes unus uilis
ribaldus. Ego ſuſtinui ꝙ illi ligarentur
manus, ut te ſimul & humanum genus
a culpæ uinculo ſoluerer. Manus tuæ con
ſecratæ ſunt & unctæ, adminiſtrandum
uenerabile ſacramentum: Tu uero eas ex
erces in tactibꝰ immundis & inhoneſtis.
Omnia opera tua quæ per manus intelli/
guntur corrupta ſunt, & in obſequium
Diaboli parata & ordinata. O miſer ho/
mo, ego te collocaui proculdubio in digni
tate magna, ut mihi ſoli ſeruias, tu & om
nis alia creatura habens in ſe rationem.
Ego ſuſtinui ꝙ ipſi filio meo pedes affige
rentur, faciendo tibi ſcalã de corpore ſuo,
& uolui ſibi coſtatum aperiri, ut ipſa ſecre
ta cordis aperte uidere poſſes. Ipſum uo/
bis ego conceſſi uelut apotecham apertã,
ubi poſſitis uidere pariter & guſtare in ef/
fabilem amorem quem ad uos habeo, repe
riẽdo naturã in eo diuinã unitã ueſtræ na
turæ humanę, ibi uidere potes ꝙ ille ſan/
guis eius de quo te feci miniſtrum, eſt ue/
luti ſalubre balneum ad abluendum tu/
as & aliorum iniquitates: tu uero de cor/
de tuo feciſti Dæmoni templum. Tuus e/
tiam affectus qui pro pedibus intelligitur
in ſe non habet nec offert in cõſpectu meo
niſi putredinem, atq; uituperium. Ipſi pe
des tui non deferunt, niſi ad loca Diabo/
li, ita cum toto corpore tuo, tu percutis u/
nigeniti filij mei corpus, ex eo, q a facis op
poſitum omnium quæ fecit ipſe, ac etiam
eorum quæ facere teneris. Iſta tui corporis
inſtrumenta ſonum tenuerunt in ordina
tum atq; malũ, ex eo, quia tres animæ tuæ
potentiæ congregatę ſunt in nomine Dæ
monis, ubi congregare debueras in nomi
ne meo. Memoriam debuiſti tenere ple/
nam beneficijs a me gratioſe receptis, tu
autem in ipſa conſeruas inhoneſtatem, &
alia multa mala. Oculum inſuper intel/
lectus

lectus cum lumine ſanctiſſimæ fidei debu
iſti ponere in obiectum Ieſu Chriſti cruci
fixi, a quo miniſter electus es: tu uero pro/
poſuiſti tibi ſtatum, atque delicias uitæ
præſentis cum uanitate multiplici, & tu/
us affectus amare me ſolummodo debet
abſque medio, tu uero modo damnabili
creaturas inordinate diligis, atque miſera
bile corpus tuum, inſuper alia animalia
tua plus amare conuinceris quam me do
minum tuum. Et quid hoc aperte demõ/
ſtrat? Impacientia quam erga me demon
ſtras, auferendo tibi quicquam ex his quæ
diligis, atque diſplicentia quam erga pro/
ximum habes, quando tibi uidetur aliq̃d
habere detrimentum ab eo, nam ipſum
habes odio cum blaſphemia, & charita/
tem eius atque meam aperte multum of/
fendis. O miſer, & infælix effectus es uelu
ti miniſter diuinæ meæ charitatis igniſe,
re, tu uero propter inordinata deſideria
tua propria, pro paruo temporali detrimẽ
to perdis illum. Attende filia chariſſima;
quoniam hæc eſt una de illis tribus miſe/
rabilibus columnis de quibus iam tibi ſu/
pra dixi.

Qualiter in prædictis miniſtris auati/
cia regnat, etiam ad uſuram præſtando.
Cap. cxxvij.

NVNC ergo tibi de ſecunda colum/
na, uidelicet de miſerabili auaricia
narrare diſpono, quam ego ſatis abhorreo,
pro eo quod infælices iſti uendere conan/
tur illud quod unigenitus filius meus tan
ta liberalitate donauit eis. Attendete nã/
q; debent ipſum in ligno crucis apertum
& ex toto laceratum undiq; ſanguinem
effuſum. Non enim redemit homines au
ro uel argento, imo ſuo ſanguine præcio/
ſo propter amoris abundantiam. Neq; re
demit unam ſolummodo mundi partem;
imo quantum in eo fuit ex ampliſſima
charitate ſua redemit uniuerſum genus
humanũ, præteritos uidelicet, præſentes
& futuros, neq; uobis exhibuit huiuſmo/
di ſanguinem abſq; igne, pro eo q; cum i/
gne feruentis amoris uobis illum impen/
dit. Neq; recepiſtis iſtum ignem & ſan/
guinem abſq; natura diuina, quoniam in
ipſo fuit perfecte unita cum humana na/
tura ueſtra, & huius uniti ſanguinis ex af

fectũ tã exceſſiuæ charitatis iſti miſeri mi/
niſtri effecti ſunt. Et ipſi cũ auaricia tan/
ta & cupiditate deteſtabili, q̃d a filio meo
prætio tanto, & ingenti charitate, redem
ptum eſt in cruce, uidelicet animas, ita ui
lipendunt, & male tractant. Atq; theſau
rum eis gratis cõmiſſum, ex quo miniſtri
facti ſunt huius pretioſi ſanguinis, in aua
ricia tanta diſpenſant, quod etiam ſancti
ſpiritus gratiam uẽdere ſatagunt, quam
ipſi gratis acceperunt, ut alijs etiam ipſi
ſimili modo miniſtrẽt: ſed econuerſo ſubdi
tos a ſe redimi faciunt, quando ipſi ſubdi/
ti petunt, quod ſibi gratis conceſſi. Tales
non habent os auidum, ut aperte uidetur
ad guſtandum & manducandum eſcam
animarũ ad honorem meum, imo ſolum
ad deuorandũ pecuniam. Et ita ſunt in
charitate reſtricti, ſuper eo quod ipſi libe/
raliter acceperunt, quod in eis per gratiã
habitare nequeo, neq; proximus per amo
rem. Subſtantiam temporalem quã ipſi
acceperunt habundanter uirtute pretioſi
ſanguinis Ieſu Chriſti, laſciue conſumũt;
uiuendo luxurioſe cum mulieribus & ho
minibus inhoneſtis, & attinẽtibus eorũ;
nutrientes uituperabiliter adulteros fili/
os eorum. Et ſolum attendentes ad ſemet
ipſos, ueluti fures atq; latrones digni mor
te æterna, furantur ea quæ ſunt eccleſiæ
& pauperũ Ieſu Chriſti. O miſerabiles;
ubi ſunt filij dulcium atq; realium uirtu
tum, quas habere debetis? ubi eſt ingens
& affectuoſum deſideriũ circa meum ho
norẽ atq; ſalutem animarũ? ubi eſt ille do
lor atq; cruciatus, quo ſalubriter affligi de
bes, uidendo lupum infernalem auferen/
tem atq; deuorantem ouiculas tuas? Nõ
adeſt. Quoniã in arto corde tuo, atq; ſimi
lium tuorum, amor mei, neq; proximorũ
tuorum non eſt, neq; etiam capere poteſt
in eo. Tu ſolũmodo diligis temetipſum;
amore priuato, atq; ſenſitiuo, cum quo ue
nenas temetipſum & alios. Tu es ille dæ
mon infernalis, qui deuoras eas cum inor
dinato amore. Aliud non uidetur appe/
tere gula tua. Et ideo minime curas, quã/
uis ille dæmõ inuiſibilis eas aſportet. Tu
ipſe dæmon uiſibilis effectus es inſtrumẽ/
tum, ut ad inferna deſcendant, quos ue/
ſtis atq; pinguefacis, de ſubſtantia eccle/
ſiæ. Temetipſum & alios diabolicos ui/

sūt una tecum ſimul & animalia tua, ui/
delicet pulchros equos ornatos, quos in ſta/
bulo tuo tenes nō ex neceſſitate, ſed ex cu
rioſitate propter inordinatas cōcupiſcen
tias tuas. Tu deberes cōtentari ſi neceſſi/
tati ſatiſfactum eſſet. Iſtę ſuperfluę cōcu/
piſcentię ſolent eſſe ſecularium hominū, ui/
ta præſentis delectationes uero tuę debe/
rent eſſe circa pauperes, etiā infirmos uiſi/
tando, ſubueniēdo neceſſitatibus eorum
ſpiritualiter atq; temporaliter. Ex hoc te
præcipue feci miniſterium atq; tantam ex/
hibui dignitatem. Sed quia tu brutū ani
mal effectus es, ideo delectaris in animali
bus illis. Tu uero non uides ueluti excæ/
catus: quia ſi uideres & attente cōſidera
res æterna ſupplicia q̄ tibi parata ſunt, niſi
te correxeris, nullo modo faceres: imo do/
leres de præteritis tranſgreſſionibus atq; p̄
ſentes uitiroſe uitares. Ergo filia chariſſi/
ma conſiderare potes quā iuſte conqueri
debeo de miſeria miniſtrorum iſtorū. Et
cū quāta liberalitate dotaui eos atq; mag/
nificaui, & ipſi cum quanta miſera cupi/
ditate degenerant & abhominabiles at/
que reprobi fiunt. Ad hoc etiā aliqui au/
gēt ſuas iniquitates ad uſuram uidelicet
præſtando, non quod quaſi uſurarij publi
ce tendiculam in hoſtio ſuo teneant: Sed
cum ingenio ſubtili exquiſito tempus ue
nundare procurant proximo ſuo ex cu/
piditate ſua peruerſa, quod omnino pro/
hibitum & illicitū eſt. Et ſi eſſet aliquod
enxenium parui ualoris, & ipſe cum intē
tione ſua reciperet in loco precij pro ſerui/
tio commodatæ pecuniæ, tanq̄ uſura re/
putabitur & quicquid aliud acciperet pro
tali tempore. Ego conſtitui miſeriūm hu
iuſmodi ut ipſe ſecularibus hoc interdi/
cat: & ipſe facit ita. Et inſup addo quod
ſi quis ad eum uadit pro conſilio ſuper ta
li materia, quādo inuolutus eſt in eodem
defectu, & quia lumen rationis amiſit,
cōſilium eius tenebroſum omnino eſt, at
que paſſionatum, ex eo quod anima ſua
ſimili paſſioni ſubiacet. Iſti cum alijs plu/
ribus defectibus oriuntur a corde ſuo cu/
pido & auaro. Tali congrue dici poteſt
uerbum ueritatis incarnatæ, quando fa/
cto flagello de funiculis eiecit uendentes
& emētes a templo, dicēs: domus mea do
mus orationis uocabitur, uos autem feci/
ſtis illam ſpeluncam latronum. Tu bene
uides dulciſſima filia, quod ita ſe ueritas
habet: ipſi uendunt & emunt, mercan/
tiam agentes de gratia ſpiritusſancti. Et
ſic manifeſte patet quod illi qui uolunt ec/
cleſiaſtica beneficia, multa largiuntur ex
enia ſimul & pecunias illis qui ſtant in
circuitu curiæ. Et illi miſeri fautores attē
dere negligunt utrum ſint boni uel mali.
Sed ut complaciant, & amore doni per/
cepti ſatagunt huiuſmodi plantam uere
putridam in uiridario ſanctę matris eccle
ſię collocare: unde faciēt ex hoc optimam
ſummo pontifici rationem. Et ſic uterq;
fraudulēter incedit cū uicario Ieſu Chri/
ſti, ubi deberent cum ueritate pure pro/
cedere. Sed ſi uicarius unigeniti filij mei
deprehendit huiuſmodi defectum illorū,
utrunque punire debet, auferendo bene/
ficium indigno, niſi uitam ſuam emenda
uerit. Alter uero qui emit, congrue pone
ret in carcere donec de ſuo defectu uideat
eſſe correctus ut alij timeant, ita de cętero
perpetrare. Si ſummus pontifex ita fa
ceret, procul dubio ſuccederet ad honorē me
um, & debitum eius: ſin autem de iſto pec
cato punietur, quoniam compelletur an
te me reddere rationem de ſuis ouibus.
Crede filia dilectiſſima quod hodie nō ita
ſeruat: & ideo tot in eccleſia mea defectus
oriuntur, ex eo quia quando promotiones
in eccleſia fiūt nō inquirit de uita promo
uendorum utrum bona ſiue mala fuerit.
Et ſi quid inquiritur interrogātur illi qui
cum eis ſimul male uiuę ſunt, qui non ali/
ter exhiberent atteſtatores niſi prout in
ſe percipiunt eſſe maculatos. Et hodie prę
cipue reſpicitur ad alicuis ſtatus altitu/
dinem, uel nobilitatem huius miſeri cor
poris, uel ad temporales diuitias: & quod
ualde polite loqui nouerit promouen/
dus. Et quod eſt ualde mirabile, imo de
teſtabile, in conſiſtorio quandoque dici/
tur & allegatur quod pulcher eſt homo:
attende diabolicum opus: quia deberet
inquiri de ornatu & pulchritudine uirtu
tis & inquirit, attēditur de pulchritudine
corporis & corticis exterioris. Deberent
inquiri pauperes, humiles, q uitarent ex
humilitate prælationes iſtas: & aſſumun
tur illi qui cum uanitate multa: & infla/
ta ſuperbia, & ambitione quærunt. At/
tēdunt

tendunt etiam ad ſcientiam? quę ſi eſt in homine bonę uitę cum humilitate uera bona quidem eſt & perfecta. Cum autem eſt in homine ſuperbo, inhoneſto, & uitę ſceleratę quaſi uenenum eſt ei; neque de ſcriptura quicquam intelligit, niſi ſecundum exteriorem corticem literæ in tenebris eam intelligit quia caret omnino lumine rationis, & offuſcatum habet oculum intellectus, in quo lumine rationis declarata fuit; & intellecta cum lumine ſupernaturali ſcriptura ſacra, prout apertius alibi tibi dixi. Itaque ſcientia proculdubio in ſe bona eſt: ſed non in eo qui iugiter abutitur ea, imo efficitur ſibi uelut ignis inferni: niſi uitam ſuam uirtuoſe correxerit. Et ideo potius eſt attendendum ad hominem ſanctæ uitæ quam ad hominem ſcientificum qui malæ uitæ fuerit, frequentiſſime tamen fit oppoſitum: imo boni & uirtuoſi licet in ſcientia ſint, idiotæ ſtulti reputantur, atque contemnuntur ab eis, pauperculos quoque uitant: quia nihil habent ad largiendum. Itaque uides quod in domo mea quę debet eſſe domus orationis, ubi relucere debet iuſtitiæ ſanctę lumen, & ſcientię, cum honeſta ſanctaque uita, cum odore uirtutis, mendacium abundantiſſime uidetur. Debet & uirtus paupertatis uoluntarię lucere cum ſancta ſolicitudine circa curā animarum, ut exuantur a poteſtate dæmonum. Sed omnes quaſi ſatagunt, & appetunt aggregare diuitias, & tantam diligentiam atque ſolicitudinem erga temporalia ſumpſerunt, ut omnino ſpiritualia reliquiſſe uideantur, nec ad alia communiter attendere uidentur, niſi ad ludendum, & ad riſum, & ad multiplicandum huiuſmodi ſubſtantiam temporalem, & uelut inanes attendere non uidentur, quod hic eſt modus ut illam amittant. Nam ſi uirtutibus abundarent, & haberent ad ſpiritualia diligentiam, ut obligantur, abſque dubio temporalibus abundarent. Et multas rebelliones paſſa fuit eccleſia ſancta, quas indubitantiſſime non habuiſſet ſi ſpiritualia curaſſet. Ipſi debent dimittere mortuos tradere ſepulturę mortuos proprios, & uirili uirtute ſequi doctrinam ueritatis, uidelicet Ieſu Chriſti filij mei, ut in eis mea uoluntas uirtuoſe pficiatur; hoc eſt illud agendo propter q̄d eos elegi, & in tanta dignitate collocaui. Sed oppoſitum agunt, quia moribunda & iſta tranſitoria cum affectu nimis inordinato ſepelire contendunt, & auferunt officium de manu ſecularium. Hoc autem mihi ualde diſplicet, atque damnoſum eſt eccleſiæ ſanctæ; quia deberent illa gubernanda prætermittere ſecularibus; uidelicet illis qui poſiti ſunt ad huiuſmodi regimen temporalium, ut unus mortuus congrue ſepeliat alium. Et quia dixi quod unus mortuus alium ſepeliat attende, quod duplici modo mortuum intelligo, unus eſt, quando miniſtrat aliquis iſta temporalia cum culpa peccati mortalis, uidelicet per inordinatum affectum atque ſolicitudinem. Alius modus eſt quando eſt corporis officium quod non habet in ſe uitam, niſi quantum habet ab anima. Et tantum de uita participat quātum anima trahit in comoram, & non ultra, & ideo per ſe res mortua poteſt appellari. Debent igitur uncti, atq; miniſtri mei, qui uelut angeli uiuere debent, dimittere mortuis iſta moribunda & terrena, ipſi uero gubernare debent animas quę ſemper uiuunt, & nullo tempore moriuntur, quantum ad eſſentiā, gubernantes eas ac eis eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrantes, & alia dona ſancti ſpiritus, eas alēdo cibo ſpirituali uerbi dei, & exemplo ſanctæ uitæ, & iſto modo mea domus erit locus orationis abundando iuſtitijs & uirtutibus eorum. Et quia nō ita faciunt, imo contrarium, uideo per experientiam, ideo congrue dicere poſſum, q̄ eſt effecta ſpelunca latronū, ex eo q̄ ex auaritia ſunt effecti mercatores ementes & uendentes, ut iam dixi. Et eſt effecta receptaculum animalium ex eo; quia uiuunt ut animalia bruta cum inhoneſtate fetida. Et hoc enim, ex illa fecerunt ueluti ſtabulum, quoniam iacent in luto miſerabilis inhoneſtatis. Et ita tenent in eccleſia dęmoniacas concubinas eorum abque uerecundia, ſicut ſponſus honorifice ſponſam in domo ſua retinet. Itaque uides hæc & alia multa mala quæ tranſeo p p̄ſenti, q̄ pcedunt, & oriunt ab his duabus columnis abominandis, uidelicet inmunditia, cupiditate & auaritia.

Quomodo ſuperbia regnat in prædi/

ſtis miniſtris per quam ſenſus perditur.
Cap. cxxviij.

NVnc filia amantiſſima de tertia colū
na, uidelicet de ſupbia dicere uolo, &
quis illā ultimo loco ponā, ipſa tñ eſt pri/
ma pariter & ultima: quoniā omnia uicia
condita ſunt & ortum habent à ſuperbia,
ſicut uirtutes uitam habent & condun/
tur a charitate. Superbia nanq; nutritur
& oritur ab amore proprio ſenſitiuo, de
quo tibi dixi, quod erat fundamentum
iſtarum trium columnarum, & omni/
um malorum quę creaturæ committunt,
pro eo quod ille qui ſe diligit amore ſic in
ordinato, priuatus eſt amore mei, quia
me non amat. Non amando me iugiter
offendit: quia præcepta legis aperte tranſ/
greditur, ex eo quia me non amat ſuper
omnia, neq; proximum uelut ſeipſum.
Et hęc euidentiſſima ratio eſt, quia qui
ſemetipſum amat hoc amore priuato at/
que ſenſitiuo, mihi minime ſeruit, neque
me diligit: imo mundum amat & ei ſer/
uit. Mundus enim atq; ſenſitiuus amor
iſte priuatus à me ualde diſcrepant, nec
aliquam habent conformitatem mecum.
Et quia tantum ab inuicem diſcorda/
mus, ideo neceſſarium eſt quod ille qui
mundum amat hoc amore ſenſitiuo, &
ei ſeruit, odio me habeat: & ille qui me
diligit, neceſſarium eſt ut mundum habe
at odio: iuxta uerbum unigeniti filij mei,
dicentis in euangelio, quod nemo pote/
rat ſeruire duobus dominis aduerſis atq;
contrarijs: quia ſi uni ſeruit, alteri diſpli/
cebit. Itaq; uides aperte quod amor iſte
priuatus ſenſitiuus atq; proprius animam
expoliat & priuat omnino charitate mea,
& induit eam uitium elationis atq; ſuper/
biæ: unde defectus omnis oritur ab hoc
amore, uelut à principali fundamento.
Et quamuis ego merito conqueri poſſim
de quacunq; creatura rationali, quæ tali
peccato polluta & inuoluta fuerit, ualde
tamen amplius habeo diſplicentiam de
Chriſtis & unctis meis, qui magis hu/
miles eſſe debent: tum quia quilibet obli/
gatur habere uirtutem humilitatis, quæ
charitatem alit ueluti baiula ſiue nutrix,
tum quia etiam miniſtri facti ſunt humi/
lis agni dulcis & immaculati unigeniti
filij mei. Et quomodo non erubeſcunt
ipſi pariter, & omnis humana generatio
montem aſcendere ſuperbiæ, conſideran
do me dominum æternum hominibus in
clinatum & humiliatum cum humano
generi tribui uerbum unigenitum filium
meum in carne ueſtra mortali, ut uos ho
mines ab æterna morte redimeret. Et
ipſum uerbum filium meum uidet ex obe
dientia mea pro ſalute ueſtra cum humi/
litate profunda & inæſtimabili charita/
te mortem crucis obprobrioſæ ſubijſſe.
Caput habet inclinatum ut te peccato/
rem affectuoſa charitate ſalutet: coronā
in capite, ut ab eo poſſis onerari: brachia
tenet aperta & extenſa, quia te cupit am
plexari: pedes habet affixos, quia te uult
expectare tecumq; morari. Et tu mi/
ſer homo qui factus es ab eo miniſter tan
tæ benignitatis & humilitatis, deberes
amplecti crucem, & tu tenuis & ample/
xaris mundum & iniquas creaturas. Tu
deberes eſſe firmus & ſtabilis, incarnatæ
ueritatis imitando doctrinam, figendo
mentem atq; cor tuum in eo, & tu circū/
uolueris uento, & una quæq; parua res te
commouere facit. Si tibi proſperitas ad/
eſt, ilico moueris ex inordinata lætitia: ſi
autem aduerſitas occurrit, & impacien/
tia turbaris, & ita patefacis aperte ſuper/
biæ medullam, uidelicet impatientiam: qa
ſicut medulla charitatis eſt uera pacien/
tia, ſic impacientia eſt medulla ſuperbię:
unde ſuperbi & iracundi frequentiſſime
turbantur atq; ſcandalizantur de qua/
cunq; parua re. Superbia mihi diſplicet,
in tantum quod etiam à cælo ruit, cum
Angelo ſuperbire placuit. Superbia nun
quā aſcendit in cælum, imo de cælo deſcē
dit in profundum inferni. Et ideo ueri/
tas ait in euangelio: Qui ſe exaltat, uideli
licet per ſuperbiam, humiliabitur. & qui
ſe humiliat, exaltabitur. Superbia mihi
diſplicet in omne manerie gentium, ſed
ualde magna in huiuſmodi miniſtris, ut
iam dixi, ex eo quia ſunt in humili loco à
me collati, ut agno manſueto & humili
uirtuoſe miniſtrent: ſed ipſi faciunt oppo/
ſitum, multi robore ſuffundi deberet ille
ſacerdos uere miſer uolendo ſuperbire,
conſiderando me uobis humiliatum &
exhibendo uobis unigenitum filium me
um. Ipſe meus unigenitus humiliatus eſt
uſque ad mortem crucis obprobrioſam.
Ipſe

Ipſe caput habet inclinatum atq; ſpinatum, & iſte miſer eleuat ita ſuperbe caput contra me pariter & proximum ſuum. Et cum debeat eſſe agnus humilis, & ipſe factus eſt aries uel hircus cum elatæ ſuperbiæ cornibus, & omnes adhærentes ei percutere ſatagit. O infelix homo, tu non attendis quæ de manibus meis nullo modo potes euadere. Nunquid hoc eſt officium quod tibi commiſi, ut cornibus tantæ ſuperbiæ me lædas & offendas, & cum iniuria conuerſeris cum proximo tuo. Nunquid hæc eſt illa manſuetudo quam ad altare ſanctum afferre debes, offerendo mihi ſacrificium illud excellentiſſimum, uidelicet corpus & ſanguinem unigeniti filij mei. Tu es effectus uelut animal ferociſſimum, ita quod nullum timorem habes de me. Tu deuoras proximum tuum, & in diuiſione permanes cum eo, & factus es perſonarum acceptor, uidelicet illos acceptando qui tibi ſeruiunt, uel aliquam utilitatem afferunt, uel alia cauſa tibi placent, quia forte ſunt eiuſdem uitæ reprobæ, ſicut es tu, quos corrigere deberes, & eorum defectus contemnere. Tu uero facis oppoſitum, præbendo eis exemplum quod ipſi faciant quod facis tu, ſiue deterius. Si tu bonus eſſes ita faceres: quia uero tu malus es, arguere neſcis, neq; defectus alterius tibi diſplicent. Tu contemnis humiles atque pauperculos uirtuoſos, tu refugis eos, eo quia fœtor uitij tui non ualet odorem ſuſtinere uirtutis. Tu reputas eſſe tibi uituperium ad hoſtium tuum uidere pauperculos meos, tu uitas eos in ſuis opportunitatibus uiſitare, uides eos periclitari fame, nec extendis ad eos manum adiutricem. Et hæc omnia faciunt illa cornua ſuperbiæ tuæ, que nolunt inclinari in actum uirtutis & humilitatis alicuius. Quare non inclinatur? Quia proprius amor in eo regnat, qui nutrit huiuſmodi ſuperbiam: ideo non uult in aliquo cõdeſcendere ſiue miniſtrare pauperibus aliquam ſubſtantiam temporalem, nec etiam ſpiritualem, abſque retributione ſiue redemptione. O maledicta ſuperbia in amore proprio fundata, quomodo talium intellectus oculos excæcaſti, taliter, quod dum uidetur eis amare ſemetipſos, atque de ſe teneros eſſe, & dum uidetur eſſe in diuitijs atque delicijs, atque in alio ſtatu cõſiſtere, & ipſi ſunt in magna paupertate atq; miſeria, quia priuati ſunt uirtutum diuitijs. Ipſi deſcenderũt ab altitudine gratiæ ad infimitatem ſiue profundum mortalium peccatorum. Iudicant ſe bene uidere, ipſi uero cæci ſunt: quoniam ignorant ſemetipſos, & me, neque cognoſcunt ſtatum ſuum, neque dignitatem in qua collocaui eos, neque mundi fragilitatem intelligunt, atque modicam firmitatem, quia ſi cognoſcerent, non facerent ſibi deum ex eo. Quis abſtulit eis huiuſmodi lumen uerum? Superbia. Et per hunc modum effecti ſunt incarnati dæmones, cum elegerim eos in angelos, & ut in uita præſenti ſint angeli terreſtres, & ipſi ſe deiecerunt ab altitudine cælorũ in profundum abyſſi, & intantum eſt iniquitas per eos augmentata, quod aliquando committunt alium defectum de quo tibi dicam. Sunt aliqui taliter effecti dæmoniaci, quod aliquando conſecrare ſimulant, & hoc in ueritate non agunt, iudicium meum formidantes, & ut auferant, omne frenum atq; timorem in malis operibus eorum à corde ſuo. Nam aliquãdo in mane ſurgunt ab immunditia, & in ſero cum crapula uelut ebrij dormiuerunt, & erunt aliqua neceſſitate coacti celebrare, ut populo ſatisfaciant: attendẽdo tamen iniquitates proprias, intelligunt aperte cum bona conſcientia ſe non poſſe neq; debere celebrare, unde mordentur aliqualiter à ſtimulo conſcientiæ reſpectu timoris iudicij mei: non quidem ex odio uitij, ſed ex proprio amore. Vide nunc amantiſſima filia quantum excæcati ſunt: quia deberent habere recurſum ad cordis deuotam contritionem, & ad ſui defectus diſplicentiam cum ſancto propoſito corrigẽdi, & ipſi diabolici cum hoc remedium aſſumunt, quia non conſecrabunt & uelut excæcati non aduertunt quod error iſte poſterior grauior & periculoſior eſt quam ille primus, ex eo quia faciunt idololatrare populum, adorando non conſecratam hoſtiam loco ueri ſacramen/

menti, corporis & ſanguinis Ieſu Chriſti filij mei, qui eſt deus & homo, poſt hoſtiæ conſecrationem, ſed minime conſecrando ſolummodo eſt panis. Igitur attende qualis & quanta ſit hæc abominatio, & quanta ſit patientia mea ſuſtinendo tales, q niſi ſe correxerint, uniuerſę gratiæ redundabunt eis in iudicium. Populus autem ad uitandum illud inconueniens, debet adorare cum iſta conditione, dicens: in quantum iſte miniſter, omnia quæ debet dixerit atq; fecerit, ego credo quod tu es Ieſus Chriſtus filius dei uiui, mihi datus in cibum, ab ineſtimabili charitate diuina, in memoriam tuæ dulciſſimæ paſſionis & excellentiſſimi beneficij ſanguinis effuſi, cũ ineſtimabili charitatis igne, ad abluendas iniquitates meas, atq; totius uniuerſi. Itaq; faciendo ſic ex aliqua cæcitate cuiuſcunq;, nullus offendet adorando unam rem pro alia, quamuis illa culpa peccati ſolũ eſt illius iniqui miniſtri, tamen actualiter ibi fieret, quod eſt omnino prohibitũ. O chariſſima filia quis terram inhibet, ne repente deglutiat eos? Quis meam refrenat potentiam, quin iam obiſſa eos illico faciat eſſe, ueluti ſtatuas lapideas, ante populum uniuerſum, in confuſionem ipſorum, utiq; miſericordia mea, quia refreno meipſum, hoc eſt quod cum miſericordia refreno iuſtitiam, ut eos uincam ex uiolentia miſericordiæ. Ipſi uero uelut obſtinati dæmones non agnoſcunt, neq; uident miſericordiam meã, ſed quaſi uidentur exiſtimare, quod ex debito ſim eis obligatus ad ea quæ gratioſe concedo, ex eo q à ſuperbia ſunt excæcati, nec ita fore cognoſcunt.

De quampluribus alijs defectibus, qui procedunt à ſuperbia & amore proprio. Cap. cxxix.

HAec omnia tibi narraui, ut affectione maiori mouearis ad amarum gemitum, ſuper illorum obſcura cæcitate, dum in ſtatu damnationis uoluntarie perſeuerant, & ut amplius agnoſcas ineſtimabilem miſericordiam meam, ad hoc ut in ipſa miſericordia fiduciam aſſumas, atq; ſecuritatem maximam, & ſic offeras ipſos miniſtros ac uniuerſum orbem, ante me, poſtulando pro eis, à me miſericordiam. Et quanto feruentius offeres in cõſpectu meo pro eis amoroſa & pœnoſa deſideria, tanto demonſtrabis apertius amorem affectuoſum, quo me diligis, ex eo q utilitatem illam, quam tu & alij ſerui mei mihi facere non ualetis, ueſtro proximo facere debetis, & hoc à uobis exigo. Et ego tunc uoluntarie me compelli permittam, à ſancto deſiderio, deuotis lachrymis & orationibus ueſtris, & ita ſponſæ meæ miſericordiam exhibebo, & eam in ſanctis & bonis paſtoribus in ueritate reformabo. Quia tali modo reformata, ſubito mali ſubditi corrigentur uiolenter, qa quaſi de malis quæ perpetrantur à ſubditis, mali paſtores in cauſa ſunt, quia ſi corrigerẽt iuſte ſubditorum defectus, & in eis iuſtitiæ margarita reluceret, cum honeſta ſanctaq; uita, ſubditi non ita procederent inordinate. Noueris ergo q ex his peruerſis, inordinatiſq; moribus ilico ſequitur q unus alterius ueſtigia ſectatur. Subditi nanq; non obediunt prælato, qa prælatus quãdo ſubditus erat, inobediens erat & ipſe prælato ſuo, unde congrue recipit à ſuis ſubditis, quod ipſe ſuo prælato fecit. Et quia prauus erat ſubditus, nunc etiam prauus eſt, cũ effectus eſt paſtor: huius culpæ & cuiuſcunq; alterius eſt in cauſa ſuperbia, in amore ꝓprio fundata. Ignorans erat atq; ſuperbus in ſtatu ſubditi, nunc uero prælatus exiſtens ualde plus ignorans eſt atq; ſuperbus, & eſt ignorantia ſua tanta, quod uelut excæcatus ad officium ſacerdotale quandoque promouerit ſacerdotem hominem idiotam, qui uix legere nouit, & officium ſuum ignorat, unde frequenter ignorando dicere uerba ſacramentalia, minime cõſecrabit ex ignorantia ſua. Et in hoc actu committit defectum eundem, in non conſecrando quẽ commiſerunt ex malitia cæteri, non conſecrantes, ſed conſecrare ſimulantes. Et ubi debent eligere uiros expertos, & in uirtute fundatos, & qui intelligant, atq; nouerint, illud quod agunt in tanto miniſterio, & ipſi faciunt oppoſitũ, quia non attendunt utrum ille ſciat, neq; ſi tempus à iure diſpoſitum habeat, imo ſtudioſe uidentur eligere pueros, & nõ homines ætatis congrue, nec attendunt utrũ honeſte uiuant cum ſancta & ordinata uita, & dignitatem ad quã promouentur intelligant, uel myſteriũ ab eis exequendũ, & utrum(?) ſe con/

ſe contractandum, imo ſolum attendunt ad multiplicandum gentes, & non uirtutes. Ipſi quippe cæci ſunt atq; cæcorũ aggregatores: nec attendunt, quod ex hoc & aliqs inordinatis actibus eorum ego rationem ab eis exigã, in extremitate mortis eorum, ex eo quod promouerunt ad ſacerdotium homines ita tenebroſos & ignorantes, ut eſt dictum. & ipſi commiſerũt eis curam animarum, cum aperte cognoſcant quod de ſeipſis curam habere neſciant. Tales ergo qui minime cognoſcunt in ſe defectum proprium, quomodo poterunt cognoſcere ſiue corrigere defectum alienum? Non poterunt ullo modo neq; contra ſemetipſos agere deliberabũt. Oues uero quæ paſtore carent, qui cum diligentia cuſtodiat eas, & in uia ſalutari dirigat, a uia deuiant, & ita ſæpe deuorantur, atq; lacerantur a lupis. Et quia paſtor eſt inutilis, omnino negligit aliquem habere canem, qui latret uidendo lupum uenientem, imo talem retinet qualis eſt ipſe. Et ita miniſtri & paſtores huiuſmodi, quia ſollicitudine carent, neq; conſcientiæ canem habent, neq; baculum iuſtitiæ tenent in manu, ideo uirga minime corrigunt, canis etiam conſcientię minime latrat, ſemetipſos præcipuę nõ arguunt, eo quod oues errantes extra uiam ueritatis, tranſgrediendo præcepta mea, per uiam ueritatis & iuſtitiæ reducere non accelerant, ne lupus infernalis eas deuorare ualeat. Si enim iſte conſcientiæ canis, uere latrabit, & iſte prælatus defectus ſubditorum ſuper ſe ponet, & uirgam iuſtitiæ ſanctæ correctionis in manu tenebit, indubitanter oues ad ouile redibunt, & erunt in loco tuto. Sed quia ſicut iam dixi, paſtor eſt inutilis, uidelicet abſq; uirga, & abſq; cane conſcientiæ, oues eius pereunt, nec ipſe curat. Canis enim conſcientiæ debilitatus eſt, ideo minime latrat, ex eo quod ei cibum nõ exhibuit. Cibus nanq; qui dari debet iſti cani, eſt agni filij mei ſanguis. Quia quando memoria tanquam uas animæ plena repetitur, iſto p̃tioſo ſanguine conſcientia nutritur atq; fortificatur, hoc eſt, q̃a propter iſtius præcioſi ſanguinis memoriam, anima ſuccenditur ad odium uitiorum. Quod odium una cum amore purificat animam à macula peccati mortalis. Et tantum uigorem exhibet illi conſcientię, quod ſe cum diligentia magna cuſtodit, in tantum, quod ſi quis inimicus animæ, uidelicet peccatum uellet ingredi, nec ſolum ſi effectus peccati, imo ſi ſola cogitatio ingredi uellet, ſubito cõſcientia ueluti canis ualde latrat, cum tanto ſtimulo, quod indilate rationem excitat. Et ipſa cum diligentia conſiderat, utrum ille qui tentat intrare ſit amicus uel inimicus. Et ideo non committit iniuſtitiam, quoniam ille qui habet conſcientiam, habet etiam iuſtitiam. Igitur iniqui tales, indigni uocantur miniſtri, nec etiã digni uocari creaturæ rationales, ex eo, quod ex eorum defectibus p̃prijs, animalia ſine ratione ſe fecerunt, huiuſmodi cane conſcientiæ carent, & intantum eſt in eis debilitatus, q̃d quaſi dici poteſt ipſos illo carere. Ideo non habent uirgam iuſtitiæ ſanctæ, unde propter ſuos defectus in tantum timidi ſunt effecti, quod expaueſcunt ex umbra, nõ ex timore ſancto, ſed ex timore ſeruili. Ipſi diſponere ſe debent uſq; ad mortem, ut animas eruere poſſint à poteſtate dæmonum, & ipſi ſubiugant eas ipſis dæmonibus, non exhibendo doctrinam eis, nec exemplum uitæ ſanctę, quin etiam p̃ illarum ſalute renuũt unũ uerbum iniurioſum audire. Sæpe quoq; contingit animam ſubditi, circumuolutã eſſe grauiſſimis exceſſib⁹ atq; peccatis, & alteri ſatiſfacere tenebit in q̃pluribus, & iſti miſeri propter inordinatũ amorẽ, quem habebũt ad illius familiam, ne pauper efficiatur cũ uidẽtibus oculis p̃tranſibunt, nec ordinare curabũt, ut p̃ tali debito p̃ximo ſatisfaciat, licet illius debitoris uita mala multis innoteſcat, & ipſi ſacerdoti ſuo notificabit, ut ueluti medicus illius animæ medeat. Ipſe uero miſer quaſi coactus ibit, ut agat ad q̃d obligatur, tñ ex uno uerbo nõ ei grato, uel iniurioſo q̃d audiat, uel etiã pro quodam [illegible] uo, quaſi territus ultra ſe recuſabit impedire, uel aliquando forte ex aliq̃ emolumẽto, unde tũ ex illo dono, tũ ex timore ſeruili, animam illius in manu diaboli derelinquet. Et nihilominus exhibebit ei uenerabile ſacramentum, corporis Ieſu Chriſti filij mei, & aperte uidebit & intelliget animã illã iacere in peccatis mortalibus.

Tamen

Tamen ut hominibus mundi placeat, &
ex inordinato timore; uel etiam intuitu p
cepti doni, miniſtrauit ei ſacramẽta & ho
norifice ſepeliet etiam in eccleſia ſancta,
quamuis uelut animal immundum, atq;
putridum, & membrũ a corpore pciſum,
extra cũ indignatione pijcere debebat.
Quid horum eſt in cauſa? Indubitanter
amor proprius atq; ſuperbiæ cornua. Nã
ſi me ſuper omnia dilexiſſet, & animã illi/
us infelicis, & fuiſſet humilis, & abſq; ti/
more ſeruili, proculdubio ſalutem illius
animæ procuraſſet. Ergo potes aperte ui/
dere, quot & quanta mala ſequuntur ab
his tribus uitijs, de quibus tibi dixi, quod
erant quaſi tres columnæ, & quod cætera
uitia pcedebant a ſuperbia, uidelicet aua
ritia, & immunditia mentis & corporis
eorum. Aures tuæ nõ ſufficerent audire,
quot ſunt illa mala quæ pcedunt ab ipſis,
uelut a mẽbris diaboli, propter auaritiã,
ſuperbiam & inhoneſtatẽ eorum. Tu enĩ
aliquando uidiſti ſimplices aliqua bonæ
fidei, quæ ſentiunt aliquem in ſua perſo/
na defectum, ex aliquo timore proceden/
tem, dubitantes autem ſe a dæmonio ue/
xari, uadunt ad miſerum ſacerdotẽ, æſti/
mantes poſſe liberari ſiue iuuari. Et ua/
dunt ut unus diabolus expellat aliũ, ipſe
uero uelut auarus acceptabit ab ea donũ,
& uelut laſciuus & inhoneſtꝰ, infelici mu
lierculæ dicet: Ab iſto defectu nullo mo/
do liberari poteris, niſi per talẽ modum,
& ita miſerabiliter inducet eam ad perdẽ
dum pudicitiam ſecum. O uere dæmon,
imo peior aliquo dæmone, q̃a multi ſunt
dæmones, qui tale peccatum abhorrent.
Tu uero deterior effectus, ex iniq̃tate tua
circumuolutus in illo corpus & animã, ue/
luti porcus in luto fœtenti. O animal im
mundum, nunquid hoc eſt quod a te re/
quiro, uidelicet quod in uirtute ſangui/
nis Ieſu Chriſti, de quo te miniſtrum in/
ſtitui, tu dæmones expellas ab animabus
atq; corporibus hominũ, non certe in il/
los introducis. Non attendis, q̃ ſecuris iu
ſtitiæ diuinæ, iam ad radicẽ arboris uitæ
tuæ poſita ſit? Hoc aũt apertiſſime no/
ueris, quoniam iniquitates tuæ, tibi cum
uſura compenſabuntur ſuo loco, & tem/
pore, niſi punias & corrigas eas, cum pœ
nitentia congrua, & contritione debita
tui cordis. Neq; tibi parcetur, aut in modi
co deferetur, licet a me fueris in gradu ſa/
cerdotali conſtitutus, imo grauius in ma
iori miſeria congrue punieris, quam alij,
pœnas enim pro te ſimul, & p talibus iu/
ſtiſſime portabis, & illo tempore memo/
riæ cõmendabis eijcere dæmonẽ, cum dæ/
monio concupiſcentiæ tuæ. Inſuper & ali
am infelicẽ uidiſti ligatã, in peccato mor
tali, quæ uadẽs ad miſerum ſacerdotem,
ut eam abſolueret a ſuo peccato, ab eo for
tius eſt alligata in grauiori culpa quam
erat, & per admirabiles uias induxit eã,
ad peccãdum ſecum. Ergo uere talis pa/
ſtor eſt abſq; cane conſcientiæ, imo ſuffo/
cat conſcientiam aliorum, nec tantũ non
uult conſeruare propriam. Ego nanq; ele
gi eos, ut ad honorem meum canerent di/
uinum officiũ, atq; pſalmizent in nocte,
ipſi uero ſtudent in malis, & ad dæmonũ
incantationes, & iuxta poſſe ſatagunt, ut
operatione diabolica, nocte media addu/
cant eis aliquæ creaturæ, quas amore per/
uerſo diligunt. Ita nanq; iudicant eſſe, ſed
illuduntur a diabolo, quoniam in ueritа/
te non eſt ita. Nunquid ego te poſui & ele
gi, o miſer, ut noctis uigiliam expenderes
in talibus iniquitatibus? Certe non, ſed
ut eam expẽderes in ſancta uigilia, & hu/
mili oratione, ut in mane bene diſpoſitꝰ
uadas ad celebrandum, & odorẽ uirtutis
infundas, in uniuerſo populo, & non fœ/
torem uitiorũ. Conſtitutus es enim in an
gelico ſtatu, ut etiam in uita præſenti, cũ
ſancta meditatiõe, cum angelis ualeas cõ
uerſari, & in ultimo cum eiſdem, in bea
tifica uiſione mea, guſtare me poſſis in æ/
ternum, & tu ſicut apparet uis eſſe diabo
lus incarnatus, ex quo cum dæmonibus
eſſe delectaris, antequam uenias ad mor/
tem. Sed cornua ſuperbiæ tuæ percuſſerũt
intus in oculo intellectus, tuæ ſanctiſſimæ
fidei pupillam, unde lumen omnino pdi/
diſti, & ideo non uides ad quantam mi/
ſeriam deueniſti. Nec ut apparet in ueri/
tate credis omnem culpam eſſe tempore
ſuo puniendam, & omne bonum eſſe re/
munerãdum. Quia ſi uere crederes hoc,
ita ſceleratæ non uiueres, & non accepta/
res, nec optares huiuſmodi conuerſatio/
nem, imo magnum inde terrorem habe/
res etiam illos audire nominari. Sed quia
tu

tu ſequeris uoluntatem ipſorum, ideo de ipſis & ipſorum operibus uidetur ꝙ ualde delecteris. O cęce miſer homo, utinam a dęmonio peteres quod eſt meritum, quod tibi reddere poteſt de ſeruitio quod ei facis. ipſe proculdubio tibi reſponderet, ꝙ exhiberet fructum quem habet in ſe. Nam aliud tibi præbere nequeūt ipſi dęmones, niſi cruciata & ignifera tormēta, quibus iugiter ardentiſsime cruciātur, in q̄ ceciderūt ab altitudine cęli, ꝓpter ſuperbiam ſuā. Ita tu terreſtris angelus ex tua ſuꝑbia cadis ab altitudine ſacerdotalis dignitatis, & a theſauro uirtutis in profundū atq; paupertatē abhominandę miſerię. Si uero uitā tuā emēdare neglexeris, igne punieris ęterno, abſque remedio. Tu feciſti tibi deū de mūdo, atq; de temetipſo. Dicas ergo mūdo cū oībus delicijs eiꝰ, quas in ꝓſenti uita recepiſti, ſimiliter & tuę ſenſualitati, cū qua mūdi rebus abutebaris, ut ante me ſummū iudicē pro te rationē exhibeant. Vtiq; reſpōdebūt apte, ꝙ te iuvare nullo modo poſsit. & ita te deridebunt, aſſerētes quia ꝑ te neceſſariū eſt, ut hoc expediatur. Et ita cū vituperio remanebis, & ingēti cōfuſiōe corā me, pariter & uniuerſo mūdo. Ego te cōſtitueram in ſacerdotali dignitate, ut ipſum uniuerſum & te, uidelicet ſenſualitatē propriā uilipendendo contēneres, & ita faciendo etiam alios inſtrueres, tu uero ſic es excęcatus a cornibus tuę ſuꝑbię, ꝙ ignoras nō ſolū alios per uiā dirigere ſalutarē, imo temetipſum. Sed aptius hoc intelliges in ultima mortis extremitate, ubi remediū aſſumere non ualebis in aliqua uirtute tua, qua cares, ſed ſolū in ampliſsima miſericordia mea, ſperando fideliter in illo ꝓcioſo ſanguine, de quo fuiſti miniſter effectus. Hoc autē efficaciſsimū atq; ſalubre remedium nunq̄ auferetur tibi uel alteri cuicunq;, dū eſtis in tēpore uitę pręſentis, inquantū uolueritis in miſericordia mea, quę eſt ineſtimabilis, ac in ſanguine pro uobis effuſo, uirtuoſe ſperare. Quāuis non debetis eſſe ſtulti uel ita cęci, ꝙ ad extremitatē ultimi tēporis adducamini. Aduertendū eſt enim, ꝙ in extremitate uitę qui male uixit, a dęmonibus ualde turpiter accuſatur, necnon a mundo, & a propria fragilitate, neq; ſibi blandiūtur illo tempore, demōſtrando dulcedinē ubi fuerat amaritudo, neq; rem perfectam, ubi fuerat imperfecta, neq; lumen in loco tenebrarū, ut in uita ſua facere ſolebāt, imo ueritatem demōſtrabunt, ut eſt in facto. Canis quoq; conſcientię qui debilitatus erat, incipiet acerrime latrare tam ualde, ꝙ quaſi conducet animā ad quandam deſperationem, quamuis homo nunq̄ ex aliquo defectu ſuo debet ad huiuſmodi deſperationē adduci, imo fiducialiter in precioſo ſanguine dilectiſsimi filij mei confidendo ſperare debet, quia ſine comparatione quacunq; maior eſt & ampliſsima miſericordia mea, quam in ſanguine recipitis, q̄ omnia peccata quæ committuntur in mundo, non eſt tamē ullo modo differendū, ut iam dixi, quia ualde multum eſt homini periculoſum inter multos hoſtes in campo pręlij ſe recipere nudum & inermem.

De multis alijs defectibus, quos iniqui præfati miniſtri committunt.

Caput cxxxi.

VEre chariſsima filia, miſeri de quibus ego tibi narraui, non attēdunt ad hęc aliqua conſideratione, quia ſi conſiderarent, nō cōmitterēt iniquitates huiuſmodi, nec etiā alias, imo facerent ut illi qui uirtuoſe uiuebant, qui potius eligebant expectare mortem, q̄ offendere me, uel inquinare turpiter animæ ſuæ faciem atq; minuere dignitatem in qua collocaueram eos, ſed iugiter augmentabunt uirtuoſe uiuendo dignitatem atq; pulchritudinē animarum ſuarū. Non ꝙ in ſe conſiderata ſacerdotij dignitas augmentari ſiue creſcere poſsit ex uirtute cuiuſcunq;, uel ex defectu diminui, ut ego ſupra tibi dixi, ſed uirtutes exhibent unū ornamentum, & unam in anima dignitatē ultra pulchritudinē eius, quam habet a principio, cū ipſam ad imaginem atq; ſimilitudinē meam creaui. Iſti cognouerunt ueritatē æternę meę bonitatis, atq; dignitatē earū, quia ſuperbia & amor proprius non eos obfuſcauerat, nec abſtulerat eis lumen uirtuoſę rationis; ex eo quia priuabantur illis a me diligebāt ueritatē, pariter & animarū ſalutē. Infęlices autē iſti, quia luce priuati ſunt, non pertimeſcūt de uitio in uitiū ambulare, donec in foueā inducantur, atq; de tēplo ſuarū animarū & eccleſiā ſanctaą; quę uiridariū eſt odoriferū ipſi fecerūt unum animaliū brutorū receptaculū. O chariſsima filia, quantū eſt abhominabile mihi uidere domos eorū, quę deberēt eſſe receptacula pauperū atq; meorū amicorū, cū ipſi recipiūt in eis immunditias iniquarū perſonarū ipſi debent ueluti ſpōſam amabilē habere breuiariū, atq; ſacrę ſcripturę libros habere loco filiorū, in quibꝰ oppido delectari debent, ut ualeant proximum inſtruere ſalutari doctrina, cum exēplo ſanctę uitæ. Sed ipſi ſponſam breuiarij pertractāt ueluti adulterā & in ſuo loco tenēt unā diabolicā cōcubinam, cū qua uiuunt immundiſsime cū fectenti miſeria; libri uero ſui ſunt aeris filiorū, q̄s acquiſierunt in tanta miſeria & iniquitate, & abſq; uerecundia quacunq; cū his impudētiſsime delectant. Diebꝰ paſchalibus, & in alijs eccleſię ſolēnnitatibus, in quibus

obligantur nomini meo reddere gloriã & honorẽ, deuote officiũ diuinũ perſoluendo, incẽſum adolẽdo mihi, & humiliũ orationũ: ipſi diſſolute ludunt atq; ſolaciantur cũ ſuis dęmoniacis concubinis, eundo cũ ſecularibus ad uenandũ & aucupãdũ, uelut eſſent diſſoluti atq; miſerrimi ſeculares uel domini curię. O miſerabiles homines, ad quid eſtis adducti, uos obligamini uenari & aucupari animas ad laudẽ & gloriã nominis mei, & in uiridario eccleſiæ ſanctę cõmorari, & uaditis uenando p nemora. Sed quia talis homo factus eſt una beſtia, in anima ſua retinet animalia multorũ peccatorũ mortaliũ, & ideo factus eſt uenator beſtiarũ irrationabiliũ. Ortus enim animæ tuæ factus eſt ſylueſtre, in quo multę uepres abundant, ideo delectaris ambulare p loca deſerta, quærendo ſylueſtres beſtias. Erubeſcas igitur homo, & cũ diligentia defectus proprios attende, quia materiam habes erubeſcentię magnæ, qualitercũq; te uerteris. Tu uero neſcis erubeſcere, quia perdidiſti ſanctũ uerumq; timorẽ meũ, imo uelut meretrix abſque uerecundia, quandoq; te iactabas habere mũdi ſtatũ, pulchrã habere familiã, & acietẽ hõiũ. Et ſi forte nõ habes, iuxta poſſe ſatagis habere, ut tibi ſuccedant hęredes, unde tu fur es atq; latro, quoniam optime noſti, quod ita facere nõ debes. Hæredes enim tui debent eſſe pauperes, & eccleſia tibi cõmiſſa. O dęmõ incarnate, ſine lumine, tu quæris ea quæ recuſare debuiſti, & te iactas de eo quod tibi cedit ad magnã confuſionẽ, unde multo rubore debuiſti ſuffundi, pcipue corã me, qui uideo ſecretiſſima tui cordis, ac etiã ante alias creaturas omnino cõfuſus es. Cornua tñ tuę ſuperbię non permittũt ut agnoſcas ipſam confuſionẽ tuam. O dilectiſſima filia, cõſidera quoniam illum cõſtitui ſuper poteſtate doctrinæ ueritatis, ad illuſtrandũ uobis uiatoribus eccleſię ſacramenta uenerãda, ipſe uero delectatur ſtare infra ſub põte, uidelicet i flumine miſerabili atq; proceloſo deliciarũ, & laſciuię mũdi, & in ipſo flumine uobis illa miniſtrat, neque conſiderat in quanto periculo cõſtat. unda nãq; mortis indilate rapiet eum & niſi ſe correxerit cũ uera cordis contritione, indubitanter ibit cũ dominis eius dęmonibus, quibus uoluntarie ſeruiuit & acquieuit, ut cũ ducerẽt per uiã fluminis inferiorẽ, quare ſine remedio perueniet ad ęternã damnationẽ, cũ tanta ru præſumptione & improperio, quod lingua tua narrare nequiret, & ſine dubio grauius erit quam uni ſeculari, ppter officiũ ſacerdotis, unde culpa ſimilis, & eadẽ amplius in eo punietur, & in aliqs tanta dignitate conſtitutis, quam in alio qui ſeculariter in mundo uixiſſet, & in pũcto mortis inimici ſui contra eum inſurgent, accuſando eum improperio maiori, prout alias ego tibi dixi.

De differentia mortis iuſtorum & peccatorum, & primo de morte iuſtorum.

Caput cxxxi.

ET quoniam ego dixi tibi, quod mũdus atq; dęmones una cũ ppria ſenſualitate ipſum ualde turpiter accuſabant. & ita ſe ueritas habet, in iſto puncto nunc uolo tibi latius explicare ſuper his infęlicibus, ut ampliori compaſſione mouearis ad eos quantũ diſtat bella iuſtorũ a bellis hominũ peccatorũ, & quantũ differunt inter ſe mortes eorũ, & cũ quanta pace moritur iuſtus, amplius uel minus iuxta pfectionẽ animę, unde uolo te noſce quod oẽs pœnę quas habent homines, in uoluntate cõſiſtunt, quia ſi uoluntas eſſet ordinata, & cũ uoluntate mea concors eſſet, omnino pœna careret. Nõ tñ aſſero, quin in ſe labores haberet atq; ſentiret, ſed illi uoluntati quę ſponte portaret amore mei, non eſſent ad pœnã, quia libentiſſime portat, ex quo meę uoluntatis eſt, cum qua concordat. Etiam ex odio quod cõtra ſe cõcipit guerrã iſti ſerui mei fecerũt cũ aduerſario dæmone, cũ mũdo & cũ ppria ſenſualitate. Quare puncto mortis adueniẽte cũ pace pertranſeunt, quoniam inimici eorũ in uita ſuperati fuerũt ab eis atq; debellati. Mundus eos accuſare nõ poteſt, ex eo quod, ſi fraudes eius cognouerunt, & ideo mũdo renunciauerunt & omnibus põpis atq; deliciis eius. Fragilitaſq; ſuorũ corporũ eos accuſare nõ poteſt, quoniam ipſi ſubiugauerunt eã uelut ſeruã ſub fręno rationis & uirtutis, macerando corpus cũ pœnitẽtia cũ uigilia, cũ oratione cõtinua & humili. Voluntatẽ uero ſenſitiuã interemerunt cũ odio atq; diſplicẽtia uitiorũ & amore uirtutũ, conculcata penitus omni teneritudine ppriĳ corporis, quæ teneritudo atq; delectatio, quæ naturale eſt inter corpus & animã, facit mortẽ apparere difficilẽ, quia naturaliter homo metuit ita mortẽ: ſed quia uirtus in iuſto pfectus eſt, tranſcẽdit & ſuperat naturam, uidelicet illum timorem, qui naturalis eſt, cum odio ſancto ſuo, pertrãſit, & cum deſiderio redeundi ad finem ſuum, ita q; teneritudo naturalis non ualet eum impugnare. Etiam conſcientia requieſcit, quoniam in uita ſua bene cuſtodiuit cane latrante uenientibus inimicis ad ciuitatem animæ capiendam, uti canis agere ſolet ad cuſtodiam alicuius ianuæ deputatus, qui ſentiendo uel uidendo uenire quoſdam extraneos ualde latrat, ut homines excitet. Ita canis iſte conſcientiæ cuſtodem, uidelicet rationem excitat, & ratio ſimul cum arbitrio libero cognouerunt aperte cum lu-

mine

mine intellectus, utrum aduenieſ eſſet amicus
uel inimicus. Amicum, id eſt uirtutes, & ſan-
ctas cogitationes acceptauerunt affectuoſe cũ
ſancta ſolicitudine illas exercentes. Inimicum
autem, id eſt uitiumatq; cogitationes peruer
ſas expulerunt cumodioſa diſplicentia. Itaq;
cum manu liberi arbitrij tenentes gladium an
cipitem, uidelicet amoris uirtutum, & odij ui
tiorum, & cum lumine rationis inimicos eorũ
expugnauerunt, & ſic in puncto mortis con-
ſcientia non habet in ſe remorſum, eo quia bo
nam habuit undiq; cuſtodiã, ideo pacifice ge-
uit. Anima tñ ex humilitate ac etiam ga tẽpo-
re mortis, amplius agnoſcit theſaurum tempo
ris atq; lapides precioſos uirtutum, ualde re-
darguit ſemetipſam, ex eo quia ſibi non uide-
tur expendiſſe tempus uirtuoſe, ſicut oporte-
bat. Iſta tamen amaritudo nõ affligit animã,
imo pinguefacit eã, pro eo q̃ ex hoc in ſemet-
ipſa, ſe uirtuoſe recolligit, iugiter habens in ob
iectum humilis agni ſanguinem precioſum, &
non attendit ad aliquas uirtutes quas hacte-
nus egerit, quia minime confidit in eis, imo ſo
lum in ipſo ſanguine dilectiſsimi filij mei, ubi
miſericordiam ineſtimabilẽ inuenit. Et ut in
uita præſenti cum iugi memoria ſanguinis ui-
xit, ita dum eſt in tempore mortis ipſo ſangui
ne balneatur & inebriatur. Dæmonia uero q̃-
niam illam arguere nequeunt de peccato, eo
q̃ in uita ſua malitiam eorum ualde prudẽter
& uirtuoſe ſuperauit: iuxta poſſe tamen adhuc
inquirunt opportune ſi poſſent in ea aliquid
lucrari, unde ueniunt cum aſpectu nimis hor-
ribili, ut ei terrorem incutiant, & cũ uarijs at-
que multis fantaſijs. Sed quoniam in anima ta
li non inueniunt eſſe uenenum peccati, ipſa nõ
expaueſcit in omnibus illis, ut expaueſceret a-
nima cuiuſdam alterius iniqui peccatis morta-
libus irretita. Ipſi uero dæmones attendentes
animam illam introiſſe ſanguinem cum ignife
ra charitate, non ualent eam aliquo modo to-
lerare, ſed a remotis eam ſagittare conantur.
Et ideo clamores eorum & huiuſmodi guer-
ra nullum inferunt impedimentum ſiue detri
mẽtum ei, quia iam incipit in ſe guſtare uitam
æternam, ut alias tibi dixi. Nam cum intellect⁹
oculo qui continet in ſe pupillam atq; lumen
almæ fidei, me uidet qui ſum æternum & om
ne bonum, quod habere præſtolatur ex gra-
tia, non ex debito, in uirtute ſanguinis unige-
niti filij mei. Extẽdit ergo brachia ſpei, & ma
nibus amoris illũ aſtringit, intrãdo poſſeſſi an
tequam perueniat ilico tranſeundo per arctã
ianuam unigeniti mei ſanguine madefactam
& inebriatam in me mare pacificum, uerbo
meo pariter unitum, quia ſumus unum, ut be-
ne noſti: quantum uero gaudium habeat in ſe
creatura, que cum tanta dulcedine ſe peruenis
ſe cognoſcit ad iſtum fœliciſsimum paſſum, lin
gua carnis aliqua narrare nequiret, ex eo quia
bonum angelicæ naturæ deguſtat, & ut ui-
xit in charitate fraterna cum proximo ſuo, ita
bonum fœlicium beatorum in ueritate degu-
ſtat atq; participat. hoc habent omnes genera
liter qui pertranſeunt ita dulciter & uirtuoſe.
Miniſtri uero mei, de quibus ego tibi dixi, q̃
ut angeli uixerãt, multo fœlicius & amplius ha
bent, ex eo q̃ in uita præſenti uixerunt cũ in-
tellectu maiorum, & cum ampliori fame mei
honoris, atq; ſalutis animarũ. Non abſolute lo
quor de lumine uirtutum, quod unuſquiſque
poteſt habere, ſed quoniam iſti cum additamẽ
to luminis uirtuoſe uiuendi, quod eſt ſuperna
turale lumen, etiam habuerunt ſacræ paginæ
lumen, propter quam amplius agnouerũt de
ueritate mea. Quicunq; uero plus agnoſcit,
plus diligit, & qui plus diligit, a me plus acci-
pit: meritum enim noſtrum cũ amoris quan-
titate menſuratur atq; cõpenſatur. Et ſi tu pete
res a me, utrũ unus qui ſcientia careat ad hunc
amorem attingere poſsit, abſolute reſpondeo
q̃ ſic. eſt enim ualde poſsibile, ſed unum parti
culare priuilegium non facit legẽ uniuerſalẽ,
ego uero loquor in generali. Statum quoque
maiorẽ habẽt, propter ſacerdotalẽ dignitatẽ,
ex eo q̃ directe collocati fuerũt in officio mã
ducandi animas ad honorẽ meum, q̃q̃ omnes
obligati ſitis in charitate proximi ueſtri pma-
nere. Sed iſtis ex officio cõmiſſum eſt unigeni
ti filij mei miniſtrare ſanguinẽ, & animas uir-
tuoſe gubernare, qđ adimplẽdo cum ſancta ſo
licitudine & cum affectu uirtutis ultra recipi-
unt q̃ alij. O quãtum ipſorũ anima beata cõfi-
ſit in illa mortis extremitate, pro eo q̃ extite
runt annũciatores atq; defenſores almæ & ca-
tholicæ fidei, & illã inſeruerunt medullis ani-
mæ ſuæ, cum qua ſuum in me locum aſpiciunt,
ſpẽ cum qua uixerunt in uita præſenti, exten-
dunt in me cum iocunditate magna. Sperau e-
runt enim in dulci prouidentia mea, nullatenꝰ
in ſe confidentes, uel in proprio ſenſu. Et q̃a
de ſe ſpem omnino pdiderunt, nõ habuerunt
inordinatum affectum alicui creaturæ, nec in
alia re creata, quia uolũtarie pauperem uitam
elegerunt, cor illorum fuit uere uas electionis
ad annunciandum atq; portandum ubiq; no-
men meum cum ingenti & ignifera charitate,
cum exemplo ſanctæ uitæ, atq; ſana doctrina
uerbi propter animarum ſalutem. Surgunt er
go cum ignifera charitate per affectum amo-
ris, aſtringentes me finem ſuum, offerentes in
conſpectu meo iuſtitiæ margaritam, quam

iugiter habuerunt in ſe, ſemper unicuiq; faciẽdo iuſtitiam, & diſcretione magna reddendo unicuiq; debitum ſuum. Ideo iuſte mihi quod meũ eſt aſsignant, uidelicet cum humilitate ueritate, tribuendo gloriã & honorẽ nomini meo, a me recognoſcendo recepiſſe gratiam, uirtuoſe tempus expendendi, cum conſcientia pura. Sibi autem attribuunt humiliter indignationem ſanctam, quia ſe reputant indignos q huiuſmodi gratiam habuerint, conſcientia ipſorum bonum mihi tribuit teſtimonium, & ideo iuſte retribuo eis iuſtitiæ coronam, margaritis uirtutum ornatam, uidelicet de fructu quem extraxit affectuoſa charitas eorum ex alijs uirtutibus. O angeli terreſtres, ualde cõmendabiles atq; beati, minime quippe fuiſtis ingrati de beneficijs a me receptis: & ideo realiter & illęſi tranſiſtis per ipſum ſuo precioſo ſanguine madefacti, & immerſi cum gregib° ouium ueſtrarum, quorum exẽplo ſanctę uitæ, ac etiam per doctrinam ueſtram omnino ſalubrem multitudinem adduxiſtis ad æternã uitam, & alias quamplurimas in ſtatu gratiæ reliqſtis. O filia chariſsima, talibus uiſio dęmonũ in nullo nocere poteſt, ex eo ꝙ uiſio mea confortat, quam per fidem uident, & ex affectuoſa dilectione tenent. Sic ergo balneati precioſoſo ſanguine Ieſu Chriſti, glorioſe tranſeunt cum ingenti fame ſalutis animarum propter honorem meum, charitate ſuccenſi ꝑ ianuam filij mei, & tranſeuntes intrauerunt in me mare pacificum, & a bonitate mea digne collocati ſunt in gradu ſuo iuxta menſuram affectuoſæ charitatis, quam unuſquiſq; ſecum attulit.

De morte peccatorum, & pœnis eorum in hora mortis. Caput cxxxij.

SEd attende chariſsima filia, quia ſicut excellentia iuſtorum eſt ualde magna, ſic ecõuerſo miſeria peccatorum & infęlicium ualde maior eſt: de morte quorum aliqua tibi narraui, quãtum eſt terribilis & obſcura, nam in hora mortis ꝑcaciſsime dęmones eos accuſant atq; moleſtãt, in figura ſua ſe demõſtrantes cũ inęſtimabili terrore & obſcuritate. Inſuper & miſero peccatori renouat cõſcientię ſtimulus, q ualde rodit & cruciat eũ, inordinatę delitię, q bus abuſus eſt, ꝓpria ſenſualitas, cui° dominationi ſe ſubiecerat, de uirtuoſa ratione faciẽdo ſeruã, ualde miſerabiliter eũ accuſant. Tunc enim aperte ueritatẽ agnoſcit eorum, quæ ante non cognoſcebat, unde per errorẽ eius ad magnã confuſionẽ adducit, qm̃ in uita ſua uixit uelut infidelis & mihi rebellis, ex eo ꝙ amor proprius uellauit pupillã luminis fidei ſanctiſſimę. Dęmones quoq; moleſtant eũ de infidelitate, ut ad deſperationẽ eũ adducãt. O q̃ dure impugnant in hora tali, qm̃ inueniunt eum inermẽ, & abſq; charitatis & aliarũ uirtutũ armatura, qa ueluti diaboli mẽbrũ fuit illis ex toto priuatus in uita ſua. Vnde carent tales omnino lumine ſupernaturali atq; cõſcientiæ, quia nõ intellexerunt eã, ex eo ꝙ cornua ſupbię penitus impedierunt, ne medullę dulcedinẽ intelligerent, unde tales in magnis prælijs ignorãt omnino qd agere debeant. In ſpe q̃q; minime nutriti ſunt, qm̃ in me non ſunt aſſueti ſperare, nec in ſanguine precioſo filij mei, cuius eos eſſe feci miniſtros, imo ſolũ in ſemetipſis & delitijs atq; ſtatib° uitę præſentis. Nec aduertebant iſti miſeri dęmones incarnati, ꝙ omnia ſub uſura tenebant, & ueluti debitores de ſingulis oportebat eos ante me reddere rationẽ, modo ſe nudos inueniunt abſq; uirtute aliqua, & undecunq; ſe uertunt, audiunt improperia multa, cũ ingenti confuſione: iniuſtitia propria qua fuerunt abuſi in uita ſua, ꝑcaciter eos accuſat in conſcientia ſua, unde non audent aliud q̃ iuſtitiã poſtulare. Noueris ergo, ꝙ ipſi tunc tantã & talẽ habent uerecundiam & confuſionem, ꝙ omnino uenirent ad ultimam deſperationẽ, & cum ea deducerẽtur a dęmonibus ad ęterna ſupplicia, niſi ꝙ in uita ſua ex quodam uſu pręſumebant dicere, ꝙ magna eſt miſericordia Dei, quamuis eorum defectibus exigentibus iſta fit magna pręſumptio, quia ſtultum eſt & ualde reprehenſibile cum brachio miſericordiæ meę offendere me, ideo non eſt uocanda miſericordię ſpes, ſed dicenda præſumptio, ipſi tamẽ hunc habitum aſſumpſerunt. Venientes igitur ad mortis extremitatẽ, conſciẽtiam propriam exhoneſtantes per ſanctam & humilẽ confeſsionẽ, & ablata præſumptione, quod illo modo non offendant ultra, remanet habitus ille miſericordiæ meæ agnoſcentes humiliter ex gratia, tunc qđ ante ſuperbe præſumebant, & ita miſeriordiam humiliter implorando reperiunt eam. Hoc agit utique gratioſa miſericordia mea, ut ita ſperent in uita ſua. Quamuis ego non ita concedo, ut ex miſericordia mea magis offendant, ſed ut in charitate de ſe dilatent, & in cõſideratione meę bonitatis. Ipſi tamen abutuntur in oppoſitum, & quia ſub ipſa ſpe miſericordiæ meæ frequenter offendunt, ego tamen eos in ſpe miſericordiæ conſeruo, ut in extremitate mortis habeant huiuſmodi refugiũ, & omnino minime deficiant in tali reprehenſione, & ita ueniant ad deſperationẽ. Quare multo grauius offenderẽt & eis ampli° ꝓculdubio noceret hoc ultimũ peccatum deſperando, q̃ alia peccata quæ commdiſſent unquam.

Cauſa

Cauſa ꝟo ꝑpter quā hoc amplius mihi di
ſplicet, & ipſis ita nocet, eſt ita, qm̄ alia pec
cata fiunt ex aliqua cōplacentia ſiue dele
ctatione ꝓpriæ ſenſualitatis, & aliqñ ſe cō
miſiſſe dolent: unde tm̄ atq; taliter dolere
poſſent, ꝙ ilico plenā obtinerent indulgē
tiā. In pctō ꝟo deſpatiōis, nulla fragilitas
eſt in cauſa, qa nulla ē ibi delectatio, imo
eſt ibi pœna grauiſſima & intolerabilis: t
ac etiā ille q deſpat, miſericordiā meā a pte
cōtēnit, exiſtimando maiorē culpā ſuā, q̄
miſericordiā atq; bonitatē meā. V n̄ poſt
huiuſmodi peccatum nō dolet neq; pœ/
nitet, qa cōmiſſo peccato & offenſa mea,
nec ultra dolere poteſt. Ipſe bene dolet de
ſuo damno irremediabili, ſed nō de culpa
cōtra me ꝑpetrata, & ita recipit æterna
ſupplicia. Itaq; ſolū pctm̄ iſtud eū ad in/
fernū adducit, ibiq; punitur ualde de hoc
& alijs offenſis atq; pctis eius. Sed ſi dolu/
iſſet in ꝟitate de cōmiſſis culpis erga me,
ſperādo fideliter in miſericordia mea, cer/
tiſſime feciſſem ei miſericordiā: qm̄ abſq;
cōparatione quacūq;, ſicut alias tibi dixi,
nimis exceſſiue maior ē miſericordia mea
q̄ oīa pctā cōmiſſa, uel q̄ cōmitti poſsēt ab
aliqua creatura. Et ideo ualde mihi diſpli
cet ꝙ aliq maiores eſſe ſuos defectus exiſti
ment ullo modo. Hoc eſt em̄ illd pctm̄ ꝙ
nullo tp̄e dimittit, in p̄ſenti ſeculo nec in
futuro. O cæci miſerabiles, ego poſui ī ma
nibus uſis margaritā atq; talentū, ut ad lu
crum expenderetis: uos aūt ueluti p̄ſum/
ptuoſi renuiſtis implere uoluntatē meā,
ſed abſcōdiſtis in terra inordinati amoris
ꝓprij ſenſitiui, q uobis modo mortiferꝝ fru
ctum exhibet. O miſeri hoīes, q̄ta eſt nūc
pœna ueſtra quā in morte ſentitis. Modo
uos minime latent iniqtates ueſtræ, quia
uermis cōſciētiæ modo minime dormit,
imo ualde moleſte rodit, dæmones quoq;
terribili uoce ſup uos clamant, exhibēdo
uobis metū q̄d ſunt aſſueti impēdere ſer
uis & amicis eoꝝ, uidelicet improperium
atq; cōfuſionē. Et ut in mortis extremita
te nō euadatis ullo modo manus eoꝝ iux
ta poſſe conantur ut ad deſpatione̅ deue/
niatis, & ideo uobis cōfuſionē inferunt, ut
una cum eis habeatis & deguſtetis interi
num ea q̄ poſſident ipſi, uidelicet tormen
ta ꝑpetua. O miſeri, dignitas in qua uos
tam glorioſe collocaueta, ſe lucidam uobis
oſtendit, ut eſt ad ueſtrā uerecundiā, ex eo

ꝙ in tanta pctōꝝ obſcuritate ipſa fuiſtis
abuſi. Eccleſiæ ſubſtantia uos accuſat, ut
fures atq; latrones, & infidos debitores: ob
ligati em̄ eratis paupibus, & eccleſiæ uob
cōmiſſæ debitum exoluere. Tunc accuſa
ris a miſera conſcientia, ꝙ expenderis in
meretricibus eam, & ad filios ꝓprios edu/
candos, & ut carnales cōſanguineos ex i
pſa ſubſtantia ditares: ex q̄ re ſimiliter in
gurgitaſti, guloſe uiuendo, reprehenſibili
ter ornando ꝓpriā domū, auꝝ & argentū
auare cōgregando, ubi debebas in uolun/
taria paupꝑtate uiuere. Conſcientia tibi te
præſentat ꝙ officiū diuinum omittebas,
neq; curabas ex hoc in mortale pctm̄ inci
dere. Si uero qñq; pſoluebas ore, cor tuū
a me ualde remotum erat. Item conſcien
tia te cum ſimilibus tuis arguit pro ſubdi
ris ueſtris, q̄s alere debuiſtis uerbo pariter
& exemplo ſanctæ uitæ, dirigendo, monē
do, atq; corrigendo uirga iuſtitiæ, & ma/
nu miſericordiæ. Et qm̄ hæc agere negle
xiſtis, in horribili dæmonum aſpectu ni/
mium cōfundemini. Et uolo te ſcire filia
chariſſima, qa melius apparet albedo ꝓpe
nigredinē collocata, & econuerſo nigre
do ſecus albedinem, q̄ ponendo ſeorſum,
& unum ab altero ſeparatum: & ita miſe
ris iſtis occurrit. Iſtis in particulari dico,
ac etiam alijs in gñali, ꝙ in mortis articu
lo, in quo aīa cognoſcit aptius opa ſua, ui/
delicet iniquitatē ſuam, & iuſtus beatitu
dinem ſuam, iniuſto miſero peccatori rep̄
ſentatur iniqua uita ſua. Et ſi nullum ha
beret accuſatorem alium, conſciētia ꝓpria
ſibi ꝓponit oīa ſcelera q̄ cōmiſit, & ꝟtutes
q̄s omiſit, ad uerecundiā illius ampliorē.
Et qa poſita uirtute ꝓpe uicium, ex uirtu
te plenius agnoſcitur uicium: & q̄to meli
us agnoſcit, amplius erubeſcit, & ex defe/
ctu ſuo melius intelligit perfectionem ꝟ/
tutis: unde maiori dolore tabeſcit, agno/
ſcendo ſe ꝟtutibus cibus in uita ſua fuiſſe
priuatum & expoliatum. Et in notitia q̄
habent iſti uirtutis & uicioꝝ, bn̄ uident
& intelligunt bonum q̄d ex ꝟtute ſequit
homini uirtuoſo, atq; pœnā q̄ illum con/
ſeqtur q iacuit in tenebris mortalium pec
catoꝝ. Cognitionem iſtā tribuo non ut
ueniāt in deſperationem, ſed ut perueniāt
ad ſui notitiā, & erubeſcāt ꝓ ſuo defectu,
cum fideli ſpe miſericordiæ meæ: ut cum
illa uerecundia, & huiuſmodi notitia,

 deleant

delectant ſuos exceſſus. & humiliter poſcendo miſericordiam placent iram meam, uir tuus autem ex hoc augmentatur in gaudio & agnitione meæ ueritatis atq; charitatis. Attribuit enim mihi, & nõ ſibi gratiam ꝙ fuerit per uiam uirtutis, unde dulciter exultat in me cum iſta uera noticia, & guſtat atq; recipit optatum finem ſuum, ut alias ego tibi dixi. itaq; iuſtus exultat in gaudio, qui uixit in præſenti uita cum ignifera charitate, iniquus uero tenebroſus in pœna confunditur: iuſto tenebroſus & horribilis aſpectus dæmonum, nullum omnino detrimentum infert, nec etiam inde timet, ex eo ꝙ ſolũmodo peccatum eſt illud, unde timor & nocumentum occurrit homini. Sed illi qui laſciue cũ alijs miſerijs multis uitam duxerũt, habent inde nocumentum atq; terrorẽ in aſpectu dæmonum. Non tamẽ hoc eſt nocumẽtum deſperationis. niſi uelit ipſe deſperare, ſed eſt una pœna moleſtiſsimæ reprehenſionis atque conſcientiæ grauiſsimæ remordentis & eſt timor & tremor in horribili aſpectu dæmonum. Videas ergo chariſsima filia, quantum a ſe differunt in mortis articulo cruciamẽta ſiue bella quæ iuſti ſentiunt ab his quæ patiũtur iniqui, & q̃tum eorum finis eſt a ſe differens. Oſtendi tibi paruam ſcintillam, uidelicet oculo intellect⁹ tui. Et eſt ita parua reſpectu eius quod eſt, ꝙ quaſi nihil eſt de pœna quam habet iniquus, & de bono quod habet iuſtus. Nunc aperte cognoſcere potes, quanta cæcitas eſt hominis, & præſertim iſtorũ miſerabilium, quia quanto plus a me receperunt, & amplius illuminati ſunt a ſacra ſcriptura tanto magis obligantur, & ampliorem habebunt amaram atq; pœnoſam confuſionem. Et quoniam ampli⁹ in uita cognouerunt a ſacra ſcriptura, magis & amplius in morte cognoſcunt exceſſus proprios, quos ipſi cognouerũt, unde merito collocantur in ſupplicijs grauioribus q̃ alij, prout e conuerſo iuſti collocati ſunt in excellentia maiori: iſtis accidit ueluti falſo chriſtiano, qui collocatus eſt in inferno cum tormento grauiori q̃ unus paganus, pro eo quod habuit in ſe fidei lumen, & et renunciauit, ille uero paganus omnino caruit. Sic iſti miniſtri mei maiori pœna cruciabuntur ex eadẽ culpa, quam alij ſeculares, & hoc propter miniſterium eis a me gratioſe commiſſum, uidelicet eis committendo ſolem uenerandi ſacramenti miniſtrandum. Et quia ſcientiæ lumen habuerunt ad ueritatem aperte diſcernendam, non ſolummodo pro ſe, ſed etiam pro cæteris, ſi uoluiſſent & ideo maiori tormento cruciantur. Sed ipſi miſeri non agnoſcunt, quia ſi ſua prudentia hæc attente conſideraſſent, proculdubio non inciderent in huiuſmodi mala, ſed eſſent utiq; quales eſſe debent, & ipſi non ſunt ſoli, ſed totus uniuerſus eſt ualde corruptus, quoniam ipſi deteriora faciunt in gradu ſuo, q̃ ſeculares. Et cum ſuis fœtoribus & iniquitatibus inquinant atq; turpiſsime maculant facies animarum ſuarum, ſubditoſq; ſuos corrumpunt, atq; ſanguinem ſponſæ meæ damnabili modo ſuggerunt: uidelicet eccleſiæ ſanctæ, unde propter huiuſmodi defectus eorũ, ipſa ſponſa mea ualde pallet, quia uidelicet amorem & charitatis affectum quem ad ipſam habere debent, ad ſemetipſos retorquere nõ erubeſcunt. & ad alia non uidentur attendere, præter q̃ ad ipſam inſatiabili fame deuorandam, & ad extorquendum ab ea prælationes atque magnos introitus, ubi debent extorquere ſalutem animarum. Quare propter ipſorum uitam inordinatam, imo reprobam ſeculares ueniunt ad irreuerentiam & inobedientiam eccleſiæ ſanctæ quamuis ipſi minime debeant ita facere, neq; defectus eorũ excuſantur ex defectu quorumcunque miniſtrorum.

Repetitio ſuper aliquibus iam ſupradictis, & quomodo ſeculares expreſſe prohibentur ne manus apponant in clericos.

Caput cxxxiij.

MVltos alios exceſſus iſtorum infideliũ miniſtrorum ego tibi narrare poſſem, ſed ad præſenti nolo fœtoribus huiuſmodi tuas aures inquinare, aliq̃s uero tibi narraui, ut deſiderio tuo ſatisfacerem, & ut amplius anima tua ſolicitet offerre pro eis ante me dulcia & amoroſa, pariter & amara deſideria. Narraui quoq; tibi de ipſorũ excellentia, in qua fuerunt a me conſtituti, & de theſauro qui nobis per manus eorũ miniſtratur, uidelicet de ſanctiſsimo ſacramento corporis unigeniti filij mei, ponendo ſimilitudinẽ ſolis ut apte cognoſceres, ꝙ ex aliquo defectu miniſtrorũ nullo modo diminuitur uirt⁹ ipſius uenerandi ſacramẽti, ideo nolo ꝙ erga ipſos ullo modo reuerentia minuatur. nimirum oſtẽdi tibi bonorũ miniſtrorũ excellentiã, in quibus margarita iuſtitiæ relucebat & uirtutis. Et oſtẽdi q̃tum in conſpectu meo ſit exoſa perſecutio quæ fit contra ſanctã eccleſiã & irreuerẽtia contra ſanguinẽ habita, quia reputo ꝙ perſecutio facta contra miniſtros, fiat cõtra ſanguinẽ, eo ꝙ expreſſe prohibui ne tangerẽtur iole xpos meos. Poſtremo tibi narraui de uituperoſa miniſtrorũ ipſorũ uita, & in q̃ta miſeria uiuũt, & q̃tã amaritudinẽ & confuſibilem pœnã in morte ſuſtinẽt, & q̃tũ ultra cæteros poſt mortẽ crudeliter in inferno cruciantur.

Modo

Modo petitioni tuæ atq; promiſsioni meæ ſatiſfactū eſt, narrando pauca de ipſoꝝ uita miſerabili. Nunc autē iterato replico, ꝙ non obſtantibus illoꝝ defectib⁹, etiā ſi plures eſſent: omnino prohibeo ne ſecularis aliquis eos aliq̄ modo puniat. Inobedientes uero faciendo cōtra ꝓceptum iſtud, aſpere congruo tēpore punientur, niſi realiter cū contritione cordis & humili confeſsione uitā ſuā ante correxerint. Tamē utraq; pars, uidelicet huiuſmodi miniſtri & eoꝝ ꝑſecutores uidentur eſſe dęmones incarnati, unde iuſto meo iudicio fit ut unus diabolus ita puniat aliū, ſed offendit uterq;, ſeculares nō excuſantur ex peccato prelati, neq; prelatus excuſatur ex peccato ſecularis. Nunc autē inuito te filia chariſsima & oēs alios amicos meos ad fletū amaꝝ ſup huiuſmodi mortuos, & ad immorandū uelut oues in eccleſiæ ſanctę uiridario ad paſcēdum ex deſiderio ſancto, offerendo iugiter ante me cōtinuas & humiles orationes pro eis, quia decreui mundo facere miſericordiam. Neq; ab iſta paſtura uos ſubtrahatis ullo modo propter iniuriam, uel aliquam proſperitatē. Quia penitus uolo, ꝙ nullatenus eleuetis caput ex impatientia uel inordinato gaudio, ſed iugiter ad honorē meum attendite, ſalutem animarum, atq; reformationem eccleſiæ ſanctæ. Et hoc erit mihi ſignum euidentiſsimum, ꝙ tu & alij me realiter in ueritate diligatis. Tu uero bene noſti, ꝙ aperte tibi pateſeci me uelle ꝙ tu & alij ſerui mei eſſetis ſicut oues quæ paſceremini iugiter in uiridario eccleſiæ ſanctæ, tolerando laborioſe uſque ad mortis extremitatem, & ita faciendo ſancta ueſtra deſideria perficiam.

Qualiter hęc anima deuota laudando dominum, facit orationem pro eccleſia ſancta.

Caput cxxxiiij.

NVnc anima deuotione multa uelut ebria & ignita charitate ſuccēſa habēs cor ſuum amaritudine magna uulneratum, eleuādo mētē ad ęternā Dei bonitatē, ait: O ſumme Deus ęterne, o lux maior quacūq; luce, a qua ꝓcedit omnis alia lux, o ignis ardēs ſupra omnē aliū ignē, tu es ſolus ignis q̄ ardes & nō cōſumis, nā cōſumis omne peccatū q̄d eſt in anima, ſimul & amorē ꝓprium, non tñ eam affligendo conſumis, ſed eam pinguefacis inſatiabili dilectiōe, q̄a dum ſatiat a te nō tñ ſatiatur, imo te magis peroptat habere iugiter & uidere. Et q̄to plus te quęrit & optat, amplius te guſtat & inuenit ęternum, atq; ſummum ignem uerę charitatis abyſſum. O ſummum & ęternū bonū, quis te Deum noſtrū inclinauit ad illuminandam me creaturam tuā infimam de lumine tuę ueritatis. Tu idē ignis amoris es in cauſa. Nā affectuoſa charitas tua te coegit, & induxit ad creandum nos ad tuam imaginē atq; ſimilitudinē, & ipſa te iugiter inducit & inclinat ad faciendum immenſas & infinitas gratias creaturis tuis, quæ rationem habent. O bonitas ęterna, ſup oēm bonitatem, tu ſolus es ille, qui ſumme bon⁹ es. Nihilominus tu donaſti nobis unigenitum filium uerum, tibi coęternum, ut etiam in humano corpore conuerſaretur in uita pręſenti nobiſcum, qui ſumus omnino tenebroſi atq; pleni fœtēti putredine. Quid obſecro fuit in cauſa? Amor, q̄a nos affectuoſe dilexiſti, etiā anteq̄ eſſemus. O bone Deus. O ęterna magnitudo incōprehenſibilis, ex amore feciſti te paruulum, ut hominem in te magnificares, & cum faceres magnū: quocunq; me uerto non inuenio niſi tuę dulciſsimę charitatis ignē & abyſſum. Nunquid ego pauper & miſella ſatisfacere quoquomodo poſſū gratijs & igniferi charitati tuę in particulari mihi conceſsis, cum exceſſu tantę dilectionis ultra gratias, alijs fidelibus tuis cōceſſas. Certe non, ergo tu ſolus dulcis, & amantiſsime pater es ille, qui gratus eris pro me tibi, & ꝓ me miſera reſpondebis, quia uidelicet affectus tuę paternę charitatis ꝓ me tibi gratias aget. Quoniam ego ſum illa q̄ non ſum, & ſi dicerem ꝙ aliquid eſſem ex me, uelque mentirer in caput meum, & eſſem procul dubio mendax, & filia diaboli, qui pater eſt mendacioꝝ. Quia tu ſolus es ille qui es. Et eſſe meum & omnem gratiam in eo fundatam humiliter a te recognoſco. Nam ex amore puriſſimo, & non ex aliquo debito mihi gratioſe tribuiſti. O pater dulcis & amantiſsime, quando genus humanum iacebat ęgrotans ꝓpter preuaricationem Adę, tu direxiſti ſibi medicum egregium dulcem & amoroſum. ſ. uerbum unigenitum filium tuum. Nunc uero q̄n iacebam infirma, uidelicet infirmitate negligentiæ, pariter & ignorantiæ magnæ, tu ſuauis atq; dulciſsimus medicus ęterne Deus, exhibuiſti mihi ſuauem, dulcem & amaram medicinam, ut ab infirmitate cōualeſcam, & inde late liberari ualeam. Mihi ꝓculdubio ſuauis eſt, quia cum ſuauiſsima charitate tua mihi te manifeſtaſti. Dulcis eſt & mihi ualde ultra quancunque dulcedinem, quoniam illuminaſti oculum intellectus mei lumine ſanctiſsimę fidei, in q̄ lumine ꝓut excellētiſsimę maieſtati tuę manifeſtare placuit, agnoui gratiam ineſtimabilē humano generi cōceſſam in corpore myſtico ſanctę matris eccleſię, miniſtrando totum Deum & hominem in uenerabili ſacramēto, atq; miniſtrorum tuoꝝ dignitatem, q̄s conſtituiſti, ut nobis illud adminiſtrarent.

Ego cupiebam ut promiſsioni mihi ſanctæ ſatiſfaceres tu multo plus concesſiſti, q̄ ego petere ſciuiſſem. Vnde uere cognoſco, ꝙ cor hominis neſcit neq; poteſt optare ſiue petere quantum tu uis ei præbere. Et ita manifeſte cognoſco, ꝙ tu es ille, qui es infinitus, atq; bonum æternum, nos uero ſumus illi qui non ſumus. Et quia tu es infinitus, & nos finiti, ideo tuæ creaturæ quæ rationē habet, exhibes id quod neſcit, & neſcit, neq; poteſt optare, & modū quo tu ſcis uis, atq; potes animæ ſatiſfacere, ſatiando illam etiam ex his quę petere neſcit dulciſsimum & gratioſiſsimum ignorat, & deſiderare nequit. Et ideo recepi lumen in magnitudine tuæ charitatis, ex amore quem habere te manifeſte patefeciſti humano generi & præcipue eius unctis, qui debent eſſe uelut angeli terreſtres in uita præſenti. Tu mihi monſtraſti uirtutem atq; beatitudinem iſtorum unctorum tuorum, qui uixerunt ueluti lucerna ſucceſa cum iuſtitiæ margarita in eccleſia ſancta. Et horum comparatione agnoui defectū eorum, qui miſerabiliter in eccleſia uiuunt. Vnde cœpi dolorem ingētem propter offenſam tuam, atq; detrimentū uniuerſo mundo, nimis ualde nocent, quia debent eſſe exemplum uirtutis, & ipſi præbent exemplum iniquitatis & miſeriæ. Et quia tu mihi miſerę ſeruulę tuę quæ ſum in cauſa & inſtrumentum multorum defectuum, patefeciſti uitam illorum, de qua conqueſtus es, habeo dolorem & amaritudinem intolerabilem. Tu amor ineffabilis illa mihi manifeſtando tribuiſti medicinam dulcē & amaram, ut ego conualeſcam ab ægritudine ignorantiæ & negligentię meæ, & cum ſolicitudine atq; deſiderio magno recurram ad te, memetipſam agnoſcendo atq; bonitatē tuam in me, ſimul & offenſas tibi factas a tuis creaturis, & præſertim a miniſtris tuis, ut effundam unum flumen lachrymarum, eas diſtillādo ſuper me miſerabilem, & a noticia tuæ infinitæ bonitatis, illas hauriendo & extrahendo ac etiam effundendo ſuper huiuſmodi mortuos q cum tanta diſſolutione miſerabiliter uiuunt. Vnde nunc ineffabilis dilectio charitatis, ignis inextinguibilis & æterne pater, ꝙ huiuſmodi deſiderium nullo tempore deficiat, uel etiam tepeſcat in optando, & quotidie perquirendo tuum honorem, & animarum ſalutem. Et oculi mei nunq̄ ab effuſione lachrymarū ex hoc abſtineant. Vnde cum inſtantia poſco, ut gratioſe mihi concedas, ut efficiantur ueluti duo fontes abundanter effundentes aquas, quę procedant & egrediantur a te mari pacifico. Gratias, gratias ago tibi pater æterne, qui pleniſsime ſatiſfeciſti non ſolum petitioni meę, uerum etiam in alijs quæ non agnoſcebam, uel petere neſciebam, inuitando me dulciter atq; materialiter exhibendo lachrymarum, ut offeram in conſpectu tuo ſacratiſsimo dulcia cruciata, & amoroſa deſideria cum oratione continua & humili. Nunc autem ab ineſtimabili bonitate tua peto, ut mundo miſericordiam exhibeas, & eccleſiæ tuæ ſanctę, humiliter ſupplicans, ut effectualiter implere digneris ea quæ tu me ipſe poſtulare facis. Heu mihi miſerabili, & animæ meæ pauperculæ, quia malorum omnium ut æſtimo, ſum in cauſa. Non ultra differas obſecro mundo facere miſericordiam, paternas aures inclina, & exaudi orationes ſeruorū tuorum, & illorum ignifera deſideria comple. Vę mihi tu es ille qui facis & ſolicitas eos, ut a te petant, & coram maieſtate tua clament. Audias igitur voces eorum, & exaudi. Etiam tua ueritas exhortatur, & ait: Petite, & accipietis, quærite, & inuenietis, pulſate, & aperietur uobis. O pater æterne, ſerui tui clamant ad te ꝑ miſericordia, reſpondeas igitur eis. Ego certiſsime noui ꝙ tibi proprium eſt miſereri, ergo tu non ualeas eam denegare poſtulantibus illā. Ipſi poſtulant ad ianuam tuę ueritatis, uidelicet unigeniti filij tui, quia uere cognoſcunt amorem affectuoſum quem habes ad hominē, unde pulſant ad ianuam ignis excellentiſsimæ tuæ paternæ charitatis, quæ ultra ſe continere non debet, ꝙ non aperiat cum perſeuerantia pulſanti. Nunc igitur aperi, contere atq; confringe duriſsima corda tuarum creaturarum, non intuitu earum quæ non pulſant, imo ſolū intuitu bonitatis, & paternæ tuæ charitatis, & etiam amore ſeruorum tuorum, qui pro eis ad te clamant. Aeterne pater aperi tuę miſericordiæ manum, & eis exhibe quæ poſtulant. Vides enim, ꝙ ad ianuam tuæ ueritatis pulſant, & a te petunt & quid a te poſtulant. Sanguinem iſtius ianuæ tuæ, ſ. ueritatis, in quo ſanguine noſtras iniquitates abluiſti, & expurgaſti corruptam putredinem tranſgreſsionis Adæ. Iſte ſanguis proculdubio noſter eſt, de quo nobis ordinaſti balneum. Tu uero nō uales, imo neq; uis alicui perſonę in ueritate petenti denegare. igitur impende fructum huius ſanguinis precioſi tuis creaturis, ponas in una lance precium ſanguinis unigeniti filij tui, ut infernales dæmones oues tuas aſportare non audeāt. Tu quidem es pater optimus, qui nobis exhibuiſti paſtorē uerum, uidelicet unigenitū filium tuum, qui propter obedientiam tuam pro nobis ouibus a tuis uitam expoſuit, faciendo nobis de precioſo ſanguine ſuo balneum. Hic eſt ille ſanguis, quem a te petunt iuxta ianuam iſtā, ueluti famulici atq; ſitibundi ſerui tui, quo mediante

diante petunt & optant, ut huic uniuer/
ſo mundo facias gratioſe miſericordiam,
atque flores odoriferos ſanctorum paſto/
rum, ex odore quorum euaneſcat ab eá fe
tor, & putredo male uiuentium; & in/
iquorum hominum. Tu pater ęterne pro
miſiſti quod ex amore quem habes ad ho
mines cum orationibus amicorum tuo/
rum, & tolerãtia multorum laborum abſ
que culpa ſua, tu faceres omnino mundo
miſericordiam, & eccleſiam ſanctam tuã
uirtuoſe reformares, & ita refrigerium in
de nobis exhiberes. Ego ſupplico ne diffe
ras ulterius, ſed abſque dilatione maiori
conuertas oculum tuæ clementię, ac ilico
reſponde q̃ tu reſpõdere uis, antequam uo
cemus uoce miſericordiæ tuæ. Aperi por
tam inæſtimabilis tuæ charitatis, quam
oſtendiſti nobis, ianua mediante, uideli/
cet unigeniti filij tui uerbi, pro nobis in/
carnati. Scio nanque quod aperis ante/
quam pulſemus: quia cum affectuoſa di/
lectione quam impendiſti ſeruis tuis pul/
ſant & ad te clamant, optantes & queren
tes honorem tuum, atque ſalutem anima
rum. Ergo largiaris eis panem uitæ, uide
licet fructum ſanguinis unigeniti filij tui,
quem a te poſtulant, & ad gloriam & ad
laudem nominis tui in ſalutem animarũ:
Quia maior laus & honor nominis tuo re
ſultare uidetur in ſalute multorum, quam
ſi in duritia ſua permanendo damnaren/
tur. Tibi pater æterne ſunt omnia poſſi/
bilia. Tu enim nos abſque nobis gratioſe
creaſti: ſed nos abſque nobis ſaluare non
decreuiſti. Sed obſecro q̃d uoluntates eo/
rum inordinatas aliquo modo compel/
las, & uiolentes, & eos ad uolendum diſ/
ponas ea quę renuunt. Hæc a te peto per
immenſam bonitatem tuam atque miſeri
cordiam. Tu creaſti nos ex nihilo. Nunc
autem ex quo per gratiam tuam ſumus in
uita, obſecro nobis impende miſericordi/
am. Et refice pariter & reforma uaſa quę
tam gratioſe formaſti ad imaginem & ſi/
militudinem tuam: illa reformare digne
ris ad gratiam in miſericordia & ſangui/
ne filij tui.

Hic incipit Tractatus quartus, de pro
uidentia dei: & prius in generali.
Capl. cxxxv.

TVnc ætenus pater cũ
ineffabili benignitatẽ
ſuæ clementiæ uerte/
bat oculũ ad hãc ani/
mam, uolẽs aperte dẽ
mõſtrare quod in om
nibus huiuſmodi nũ/
quam diuina ſua pro/
uidẽtia deficiebat, dũ ip̃e uelit eã humili
ter acceptare, patefaciẽs iſta cum unã dol
ci querela cõtra ſuas ratiõales creaturas:
incipiens iſto modo: O chariſſima filia, ſi
cut alias & aliq̃ties ego dixi tibi, oĩno decrẽ
ui facere mundo miſericordiã, & in oĩbus
opportunis hoĩb⁹ uolo p̱uidere. Sed igno
rãs homo, reputat in mortẽ illud ꝙ in uitã
ei tribuo: & ita ſibimet ualde crudelis ef/
ficit, & ego p̱uideo ſemp̱. Vñ uolo te noſ
ce, quicq̃d homini tribuo, procedit a ſum
ma p̱uidẽtia. Et hinc eſt ꝙ tũ ego cũ pro
uidẽtia creaui eũ, in memetipſo reſpexi, &
fui philocaptus de pulchritudine creatu/
ræ meæ, quia mihi placuit creare eam ad
imaginem & ſimilitudinem meam, cum
prouidentia multa; & ideo dedi ſibi me/
moriam, ut in ſe beneficia mea retineret,
uolens ut de potẽtia mei patris æterni par
ticiparet. Inſup intellectũ ei tribui, ut in
ſapientia filij mei cognoſceret & intelligẽ
ret uoluntatẽ meã, qui ſum omniũ gratiã
rum exhibitor atq; donator, cum ignifera
charitate paterna. Sibi quoq; dedi uolun
tatẽ ad amandũ, participando clementiã
ſancti ſpiritus, ut amare poſſet ea q̃ cogno
uerat & uiderat intellectus: Hoc autem
egit dulcis p̱uidẽtia mea ſolum ut capax
eſſet ad intelligendum & guſtandum me;
cũ ſummo gaudio in æterna uiſione mea.
Et ſicut alias ego tibi narraui, ex inobedi
entia primi ueſtri parentis Adæ, cœlum
erat clauſum, qui dignitatẽ in qua creat⁹
erat ignorauit, nec attendit cum q̃ta p̱ui
dentia & ineffabili dilectione creaueram
eum, & ideo cecidit ad inobedientiã, & in
de poſtmodũ ad immũdiciã, cum ſupbiã
& cõplacentia muliebri, uolendo potius
uxori ſuæ condeſcendere ſiue cõplacere q̃
obedire mihi: & q̃uis ei minime credide/
rit ea q̃ ſuggerebat, nihilominus acquie/
uit, ne cõtriſtaretur. A qua poſtmodũ in
obediẽtia p̱ceſſerũt oĩa mala p̱ uniuerſũ
orbẽ: unde uos oẽs huiuſmodi ueneni par
ticipẽs eſtis: De qua quidẽ inobedientia

in alio loco & tpe tibi narrare diſpono, q̃
nũ eſt hoi periculoſa, ut amplius inde co/
gnoſcas obedientiã eſſe cõmendabilẽ. Vt
ergo mortẽ ipſi⁹ inobedientiæ auferrẽ ab
hoie, clemẽtiſſime ꝓuidi tribuendo uobis
unigenitũ filiũ meũ, cũ magna prouiden
tia ut ita ſatisfaceret ueſtræ neceſſitati. ꝓ
uidentiã inq̃, ut cũ homo ueſtræ humani
tatis atq; meę deitatis abſcõderẽ à dęmo/
nio ueritatẽ meã, q̄ nõ ualuit eã agnoſce/
re. Quæ mea ueritas incarnata uenit ad
cõſummandũ & oĩno deſtruendum illius
mendatiũ, cũ q̃ deceperat hominẽ. Itaq;
ſup hoc uſus fui magna ꝓuidẽtia. Atten
de diligenter amantiſſima filia, q̄a maiori
ꝓuidentia nõ poterã uti q̃ p̃berem uobis
unigenitũ filiũ meum, impoſuiq; ſibi ma
gnã obedientiã, ut à ueneno liberaret hu/
manũ genus, q̄ ex inobedientia primi ue
ſtri parẽtis in orbẽ fuerat effuſum. Vnde
tanq̃ philocaptus & uerus obediens, uelo
ciſſime cucurrit ad obprobrioſam mortẽ
ſacratiſſimę crucis, & mediante ſua ſacra
tiſſima morte, uobis exhibuit uitã nõ hu
manitatis, ſed uigore diuinitatis, q̃ per ꝓ/
uidẽtiã meã cõiunxi cũ natura humana,
ut ſatisfaceret culpę cõtra me perpetratę,
q̄ ſum bonũ infinitũ, q̃ requirebat ſatisfacti
onẽ infinitã, uidelicet q̄ humana natura
q̃ offenderat & erat in ſe finita, uniret infi
nitæ rei, ut infinito modo mihi ſatisface/
ret infinito ꝓ oĩbus hoĩbus, uidelicet p̃te/
ritis, p̃ſentibus & futuris. Et ut toties q̃ti
es offenderet homo, & in uita ſua rediret
ad me, ſatisfacere poſſet ex integro, unioĩ
naturã diuinã cũ humana ueſtra natura,
ꝓpter q̃ unionẽ habetis atq; recepiſtis p̃fe
ctã ſatisfactionẽ. Hoc egit ualde gratioſe
ꝓuidentia mea, q̄a cũ operatione finita, q̄a
finita fuit in ſe pœna crucis in filio meo,
recepiſtis fructũ infinitũ uirtute diuinita
tis, ut iã dixi. Hęc infinita ꝓuidentia mei
patris ueſtri ꝓuidit, ut iterũ indueret ho/
mo ueſtimento gratiæ, q̄ perdiderat indu
mentum innocentiæ, & oĩni uirtute nuda
tus, fame pibat, atq; frigore cruciabaẽ in
iſta uita ſuæ peregrinationis, ac erat oĩmi mi
ſeriæ ſubditus. Cæli porta ſibi clauſa fue/
rat, nec ultra ſpẽ aliq̃ habebat, q̃ ſi potuiſ
ſet habere, q̃dam inde refrigeriũ habuiſ/
ſet in uita p̃ſenti. Et q̄a non habebat, ideo
poſitus erat in afflictione magna. Ego ue
ro deus æternus, affectione paterna ꝓuidi
miſericorditer huic hominis indigentiæ
atq; magnæ neceſſitati. Vñ nõ inductus
a ueſtris iuſtitijs uel uirtutibus, imo ſolũ
ab ineffabili bonitate mea mot⁹, exhibui
uobis optabile ueſtimẽtũ, unigenito filio
meo mediante, qui dum ſemetipſum ex/
poliauit uita corpali, uos induit ueſtimen
to gratiæ pariter & innocentiæ. Quã gra
tiã & innocentiã in ſctõ baptiſmate recipi
tis, in uirtute ſui p̃tioſi ſanguinis, uñ ma/
cula peccati originalis abluiẽ, in q̃ cõcep
ti fuiſtis a parentibus ueſtris. Et ideo dul
cis mea ꝓuidentia ꝓuidit, nõ cũ afflictiua
pœna corporali, ꝓut erat in teſtamẽto ue/
teri cõſuetũ, qñ circuncidebantur hoies,
ſed cum dulcedie ſacri baptiſmatis. Itaq;
nunc iterũ indutus eſt. Et etiã ipſum ho/
minẽ ualde calefeci, dum unigenitus filius
meus humano gñi patefecit ex uulnerib.
atq; ſciſſuris in ſuo ſacratiſſ. corpore pce/
ptis, ignẽ excellentiſſimæ charitatis meæ,
qui uelatus erat occulte ſub cinere ueſtræ
humanitatis. Nonne uidetur hoc eſſe ual
de ſufficiens ad calefaciendũ cuiuſcunq;
cor hominis, q̃tũcunq; frigidũ & conge/
latum? Niſi forſitan uoluerit eſſe obſtina
tus & excæcatus ab amore ꝓprio, nec at/
tendere uelit q̃tũ ineffabiliter eum affectu
oſe diligo. Prouidentia mea cibũ uitæ tri/
buit ei, ut dum eſt in uita p̃ſenti peregrinus
cõfortari poſſit, ſicut alibi tibi dixi. Etiã
inimici ſui ſunt ita debilitati, q̄ nullus ei
nocere poteſt, niſi ſponte uoluerit acqeſce
re. Via rectiſſima eſt & explanata cũ ſan
guine meæ ỹ̃itatis incarnatæ, ut homo fa
ciliter attingere poſſit ad illũ finalẽ termi/
num ad quẽ illũ tam gratioſe creaui. Sed
q̄ cibus eſt iſte? Sicut alibi ſerioſe tibi nar/
raui, eſt uenerabile ſacramentũ corporis &
ſanguinis Ieſu Chriſti crucifixi, ubi & in
quo deus & homo cõtinetur. Vtiq; ange
lorũ cibus atq; uitæ, q̄ faciat omnẽ fameli/
cum, q̄ de tali cibo delectãẽ: nõ autẽ illum
q̄ nõ fameſcit. Iſte nanq; cibus ore ſancti
deſiderij ſumi debet, & amore ſuccẽſo gu/
ſtari. Vides ergo q̄ ꝓuidentia mea dedit
homini unde ſaluberrime cõfortari ualeat.

Quõ deus ꝓuidit exhibẽdo ſpẽ homini,
& q̄ ſperat amplius, guſtat perfectius eius
prouidentiam. Cap. cxxxvi.

Homo recipere debet firmam in corde
ſpem, imo certitudinem propriæ ſalu
tis: In opprobrijs Ieſu, ſibi redditẽ honor,
quia

quia ſi cum omnibus membris proprij corporis ipſe me pluries offendit, & Ieſus unigenitus meus dilectiſsimus, in omnibus membris ſui corporis grauiſsima tormenta ſuſtinuit. Et cum humili obedientia ſua correxit & emendauit inobedientiam Adæ primi ueſtri parentis atq; ſucceſſorum. Et ab ipſius obedientia omnes acquiſiuiſtis abundantiſsime gratiam, ſicut ex inobedientia primi parentis omnes inuoluti fuiſtis in culpa, hoc eſt uobis a mea prouidentia conceſſum, quæ nũquam homini defuit a principio mundi uſq; nunc, imo nec in futurum uſq; ad ultimum ullo modo deficiet, quin ordinate ſalubriterq; prouideat in omni ueſtra neceſsitate, multis atque diuerſis modis, prout ego iuſtus & optimus medicus infirmitati ueſtræ cognoſco neceſſarium & utile pro ſalute ueſtra, ut homini reſtituam integram ſanitatem, & pro conſeruatione ſuę ſanitatis prouidentia mea nunquam alicui eam recipere uolẽti deficiet, ex his qui perfecte ſperant in me. Qui uero ſperant in me pulſant, & in ueritate clamant, non ſolummodo uerbo, ſed affectu & lumine ſanctiſsimæ fidei me guſtabunt in prouidentia mea, ſed non illi qui pulſant & clamant uerbo ſolummodo, dicentes, Domine, domine. Dico tibi ſi me non expoſcent & exquirent alia uirtute mediante, ꝙ ego non cognoſcam eos ex miſericordia, ſed tantummodo per iuſtitiam. Itaque replico ꝙ prouidentia mea nunquam alicui, qui ſperet in me, in ueritate deficiet ullo modo, ſed ſolũ illis qui de me deſperãt, in ſe ſolummodo ſperantes. Tu bene noſti, ꝙ homo ſperare nõ poteſt in duabus rebus oppoſitis, hoc exprimere uoluit ueritas incarnata, cum in Euangelio dixit: Nemo poteſt duobus dominis ſeruire, qa ſi uni ſeruit, habebit alium in contemptum. Seruire uero non eſt abſq; ſpe, quia ſeruus alicui domino utiq; ſeruit cum ſpe placendi domino ſuo, ſiue ſeruit cum aliqua ſpe quam habet in precio uel utilitate, quam inde conſequi ſperat. Inimico uero domini ſui nullo modo ſeruiret, quia obſequium facere non poſſet abſque ſpe qualiſcunque lucri. Et ipſe priuatum ſe cerneret eorum quæ præſtolabatur a domino ſuo recipere. Sic ergo cogita filia chariſsima, quod accidit animę. Nam oportet eam in me ſperare, mihiq; ſeruire, uel ꝙ in mundo ſperet, & in ſemetipſa, & ipſi mundo ſeruiat, tantum enim ſeruit mundo extra me ſeruitio ſenſuali, quantum amat propriam ſenſualitatem, & illi ſeruit, de quo ſeruitio & amore ſperat habere complacẽtiam ſenſitiuam, uel aliquam utilitatẽ. Sed qa ſpes huiuſmodi poſita noſcit in re finita, uana pariter & tranſitoria, ideo ſibi deficit & non habet effectum eius quod optabat. Dum uero ſperat in ſe uel in mundo, non in me ſperat, quia mundum, uidelicet hominis deſideria mundana iugiter odi. Et in tantam abhominationem habui, ꝙ unigenitum filium meum uolui ſubire mortem opprobrioſæ crucis. Mundus itaq; nullam conformitatem mecum habet, nec ego ſecum. Sed anima quæ perfecte ſperat in me, mihiq; ſeruit ex toto corde ſuo, ſtatim ex neceſsitate compellitur occaſione prædicta omnino de mundo pariter & de ſemetipſa diffidere atque deſperare. Hæc intelligo de ſpe poſita cũ fragilitate propria. Iſta uero ſpes eſt amplius uel minus perfecta, iuxta menſuram amoris, quam anima in me habet, & ita perfecte uel imperfecte de prouidentia mea deguſtat, & abſq; dubio cũ maiori perfectione guſtant atq; recipiũt eã illi qui mihi ſeruiunt atq; ſperant in me, ſolum intuitu complacendi mihi, q̃ illi qui ſeruiunt intuitu [illegible] alicuius, uel ex delectatione quam inueniunt in me. Iſti primi ſunt illi, quorũ in ultimo ſtatu animę tibi narraui perfectionem. Alij uero de quibus in præſenti loquor, ſunt illi ſecundi ac tertij de quibus imperfectionem oſtendi, narrando de ſtatibus animæ, quia uadunt & ſeruiunt cum ſpe fructus uel propriæ delectationis. Tamen illis imperfectis ac etiam perfectis affectuoſa charitate prouideo, dum tamẽ ipſi non præſumant in ſe ſperando, quia præſumptio præſumendi de ſe, ſiue ſperandi, ab amore proprio progreditur, & offuſcat oculũ intellectus, priuans eum lumine ſanctiſsimę fidei, unde non incedit cum lumine rationis, & ideo meam prouidentiam non agnoſcit, tamen ꝙ illã non experiatur, quia nullus eſt excluſus, eo ꝙ iuſti pariter & peccatores a me proculdubio prouidentur. Nam omnia creata ſunt a bonitate mea. Ego namq; ſum ille qui ſum. & abſq; me nihil omnino factũ eſt, excepto peccato, quod nihil eſt. Itaq; recipiunt & ipſi de prouidentia mea, ſed non intelligunt, quia nõ agnoſcunt eam. Et quia non agnoſcunt, ideo non amant illam, ideo nec inde fructum gratiæ recipiunt, omnia uident indirecte uelut excæcati, licet omnia directa ſint, lucem uident in tenebris, atque tenebras in luce, quia poſuerunt ſpem atq; ſeruitium in tenebris, unde in murmurationem incidunt, & ad impatientiam ueniunt. Ecce cum quanta ſtultitia procedunt. Sed o chariſsima filia, quomodo poſſunt ſibi credere, ꝙ ego ſumma & æterna bonitas aliud uelle poſſim q̃ bonum ipſorum in rebus [illegible]uis, quas quotidie permitto pro ſalute ſua [illegible] ſatis experiantur, quod ego nihil aliud uolo, niſi ſanctificationem ipſorum in rebus [illegible]

gnis, cum omni cęcitate ſua facere neque unt, q̃d ſaltē aliqualiter cum paruo natu/rali lumine nō uideant bonitatē meā, atq; meæ puidentiæ beneficiū, q̄ inueniunt & eā denegare nō poſſunt, in prima creatio/ne, ac in recreatione, q̄ homo recepit in ſanguine, qñ fuit recreatus ad gratiam, ut alias tibi dixi. Hoc eſt ita clarꝫ atq; manifeſtum, q nullatenus contradicere poſ/ſunt: nihilominus ipſi terrentur ex um/bra ſua, qm̃ huiuſmodi naturale lumen in uirtute ſua non exercuerunt. Homo ſtultus non aduertit nec attente conſide/rat q ego puidi de tempore in tempus in uniuerſo generaliter & unicuiq; particu/lare iuxta gradum ſuum. Et q̄a nullus eſt in uita præſenti ſtabilis, imo q̄tidie muta/tur de tempore in tempus, uſq; quo perue/nerit ad ſuum fixum terminum: iugiter ego prouideo de omnibus opportunis at/que tempore opportuno.

Quomodo deus in ueteri teſtamento ꝑuidit cum lege atq; prophetis, & poſtmo/dum in nouo cum euangelica doctrina.

Cap. cxxxvij.

IN ueteri teſtamento prouidi dando le/gē in manu Moyſi, & illi populo meo dirigendo prophetas a ſpiritu ſancto do/ctos & illuminatos. unde noueris q anteq̄ unigenitus filius meus ueniret in carnē, il/le populus iudaicus ualde modico tēpore ſtetit abſq; ꝓpheta, ut haberet ex prophe/tijs exhortationē atq; ſpem, q ueritas mea ueniret in carnem, ueluti ꝓpheta prophe/tarū, ut eos à ſeruitute liberaret, atq; cœ/lū eis aperiret ꝓcioſo ſanguine ſuo, q̃d an/tea tanto tempore ſteterat obſeratū. Poſt quam autem ipſum uerbū amabile carnē aſſumere dignatus eſt, nullus ultra pro/pheta ſurrexit in eis, ut ipſi certificarent, quod ille quem expectabant uenerat: un/de non expediebat quod alij prophetæ i/pſum annunciarent, licet ipſum minime cognouerint, neq; cognoſcant, ex ꝓpria cęcitate. Poſtq; hoc prouidi mittendo uer/bum, ut eſt dictum, quod utiq; fuit noſter mediator inter me deū æternum & uos. Poſt ipſum uenerūt apoſtoli, martyres, doctores atq; cōfeſſores, ut alibi tibi dixi. Hæc omnia prouidentia mea fecit, & tibi dico, quod uſq; ad ultimum in ueritate ꝓ/uidebit. Hæc autem eſt una prouiden/tia generalis, exhibita creaturis omnibus, quæ rationem habent, quæ uoluerint ex rali prouidentia fructum habere. In par/ticulari quoq; do omnia per prouidentiā meam, uitam ſiue mortem, quocunq; mo/do perueniat, famem & ſitim, perdere ſta/tum, in mundo, nuditate, frigus, calorem, iniurias, cōtumelias atq; deriſiones. Hæc omnia permitto fieri uel dici ab homini/bus. Non quod ego faciam iniquitatem malę uoluntatis eius q male operatur, & iniuſtitiam exercet, ſed eſſe pariter & tempus quod habet à me recipit. Quod eſſe tribui ſibi, non ut offenderet proximū aut me, ſed ut mihi fideliter ſeruiret, & illi, cum affectu charitatis: unde permitto il/lum actum uel ad probandam patientiæ uirtutem in anima, in eo qui recipit, uel cum humilitate ſeſe cognoſcat. Aliquan/do ꝑmitto quod uiro iuſto q̃ſi totus mun/dus aduerſabitur, & ultimo morietur ex/traneo modo, ita q̃d omnes admirabunt, & uidebitur iniuſtum quod uir iuſtus ita moriatur in aqua uel in igne, aliquando deuorabitur ab aliqua fera, quandoq; ru/et aliquod edificiū ſuper eum ut ꝑdat ui/tā corporalē. O quantum hæc uidentur ultra modum extranea illi oculo qui lumi/ne caret fidei ſanctiſſimæ, ſed non oculo fi/dei. Quia fidelis inuenit atq; guſtauit ex amoris affectu in magnis rebus antedi/cti meam prouidentiam, & ita uidet & agnoſcit quod cum magna prouidentia cuncta diſpono, ſolummodo pro ſalute ho/minis procuranda. Et ita oīa recepit cū humili reuerentia, nec ullo modo ſcanda/lizatur in ſe nec operibus meis, nec etiā in proximo ſuo: ſed omnia tolerat cum uera patientia. prouidentia mea nulli creaturę denegatur ſiue tollitur, qm̃ cum ea omnia condita ſunt. Aliquando uidetur in pru/denti uiro quod grando ſiue tēpeſtas ſiue fulgur quibus aliquando quenquā alliđo uel occido, ſit una crudelitas, iudicando quod quaſi ſalutē illius negligere uolue/rim: & ego ſic ordinaui & permiſi, ut eua/deret mortem æternam, & ille iudicat op/poſitum: & ſic homines huius mundi uo/lunt in omnibus opera mea contamina/re, male iudicando ac intelligendo, ſecun/dum eorum infimum intellectum.

Quo

Quomodo quicquid nobis deus concedit eſt ſolũmodo pro bono noſtro, & quod illi ſunt cæci qui iudicant oppoſitum.

Cap. cxxxviij.

POST hæc ipſe dominus ait: uolo dilectiſſima filia ut uideas atq; diligenter attendas, cum quanta patientia ſupportare me conuenit hominem, quem ad imaginem & ſimilitudinem meam cum affectuoſa charitate creaui. Aperias oculum intellectus & aſpice in me. præcipue conſidera caſum illum particularem pro quo me rogaſti, ut gratioſe prouiderem: & ego prouidi, ſicut optime noſti, taliter, quod abſq; periculo mortis ille ſtatum ſuum cum felicitate recuperauit. Et ſic occurrit in illo particulari caſu, ita generaliter eſt in omnibus alijs rebus. Tunc anima deuota ſui oculum intellectus aperiens, cum lumine ſanctiſſimæ fidei, cum anxio deſiderio, quia propter ea quæ ei deus dixerat amplius de ſua ueritate cognoſcebat in dulciſſima prouidentia, propter obedientiam præcepti diuini multum ſpeculando, attente & attendendo diuinæ maieſtatis abyſſum, & ineffabilem charitatem eius, aperte ipſum uidebat eſſe ſummam & æternam bonitatem, & quod ſolummodo nos ex affectuoſa charitate creauerat, atq; ſanguine pretioſo ſui filij redemerat. Et ideo cum eodem amore tribuebat omnia quæ concedebat alicui ſiue permittebat, uidelicet conſolationes atq; tribulationes. Omnia paterna charitate ſuis creaturis exhibebat, & ut hominum æternæ ſaluti prouideret, & non alio reſpectu, & quod ſanguis effuſus cum tam ignifera charitate patenter atteſtabatur hanc eſſe ueritatem. Tunc ait illi ſummus & æternus pater: Iſti ſunt uelut excæcati ab amore proprio, qui cum impatientia multa ſcandalizantur. Ego loquor nunc tibi in particulari & in generali, reaſſumens illud quod dicere ceperam. Dico ergo quod ipſi condemnant & iudicant in eorum odiũ, detrimentũ, ruinam atq; damnum, ea quæ facio eis ex amore ſingulari, & in bonum ipſorum: ut pœnis æternis abſolute priuentur, & ut cum felici lucro perueniant ad uitam æternam. Ergo quare de me conqueruntur? Ex eo quod in me ſperare nolunt, imo potius in ſemetipſis. Et iam ego dixi tibi quod ex hoc incidunt in tenebras, & ideo non agnoſcunt & odiunt illa quæ debent in magna reuerentia recipere, ſed ipſi ueluti ſuperbi, nolunt occulta mea iudicia temere iudicare, quæ ſunt omnia rectiſſima & iuſta: ipſi faciunt ut aliquando cæcus facere ſolet, qui cum ſimplici ſeu leui tactu inanis uel inſipido guſtu aut incerto ſono uocis iudicare præſumet in bonum ſiue malum, iuxta ſuum infirmum & ignorantem ſenſum, atq; renuunt in me confidere, qui ſum uera lux & ſumma ſapientia, & ſum ille qui ſpiritualiter atq; corporaliter eos alendo nutrio, & abſque me nihil poſſunt habere ſiue facere. Si autem aliquando ſeruitur eis ab aliqua creatura, ego ſum ille qui tribui ſibi uoluntatem illam, & ordinaui totum, uidelicet ut illa poſſet, uellet atq; ſciret facere. Sed illi uelut ſtulti procedere uolunt cum tactu manus, quæ decipitur aliquando, quia neſcit in ſuo tactu diſcernere de coloribus, quia lumine caret: & ita decipitur etiam guſtus, quoniam aliquando minime uidet animal immundum quod eſt in cibo. Auris aliquando decipitur in dulcedine ſoni, quia non uidet illum qui canit, qui cum illo ſono ſiue cantu niſi cum diligentia ſibi caueret ei poſſet inferre mortem. Ita faciunt iſti qui uelut excæcati, perdito lumine rationis, tangendo ſolummodo cum manu ſenſus exterioris atque carnalis uitæ mundanæ delitias, iudicant eſſe bonas: quia non uident & non aduertunt ipſas eſſe ueluti pannus inſertus & inuolutus in ſpinis uarijs, cum multa miſeria & laborioſis anguſtijs, intantum, quod cor illud quod extra me poſſidet illas, eſt incomportabile ſibimetipſi. Sic enim ori deſiderij quod inordinate diligit eas, dulces apparent atque ſuaues ad fruendum. Et non aduertit quod ibi reſidet animal immundum multarum iniquitatum atque peccatorum mortalium, quæ reddunt animam immundam, & illã elõgant à ſimilitudine mea, & auferunt ei gratiæ uitam: unde ſi tales non intendunt cũ lumine ſanctiſſimæ fidei ad purificandam animã in ſanguine, acquirent inde mortẽ æternam. Auditus eſt amor proprius, qui ſicut ei uidetur dulcem ſonũ emittit. Quare ſibi uidetur ua-

Quia anima talium ſequitur amorē propriũ ſiue ſenſualitatis, & quia non uidet a ſono decipitur. Et q̃a poſt illũ abijt ꝑ inordinatã delectationē ſe reperit in foueã adductã ligatã uinculo culpę, atq; ſe traditã in manibus inimicorũ ſuoꝝ, quia tanq̃ excęcata ꝑ amorē ꝓpriũ, & a fiducia quã in ſe poſuerat, & in proprio ſenſu in me nõ cõfidit q̃ ſum uia & fidiſsimus dux. Quę uia humano generi facta fuit ab incarnato uerbo, uidelicet ab unigenito filio meo, q̃ uobis ap̃te dixit: Ego ſum uia, ueritas, & uita, & eſt lumē, unde q̃ uadit ꝑ eã decipi nõ poteſt, & nõ uadit in tenebras atq; nemo põt ad me uenire, niſi ꝑ eũ, qm̃ eſt unũ mecũ. Et ſi ego tibi dixi, ꝙ ex uobis pontē feceri ſ, ut ad me tute uenire poſſetis, q̃ ſum finis atq; terminus ueſter. Et nihilominus homines ignorantes & ingrati nõ confidunt in me, q̃ nihil aliud ab eis opto atq; requiro, niſi ſanctificationē ipſoꝝ, & ad iſtũ finē ex affectu ſingularis amoris eis omnia permitto & exhibeo, & ipſi ſemꝑ in me ſcandalizãtur, & ego patiēter eos tolero, ſupportando mores eoꝝ, qm̃ ego eos dilexi, nõ dilectus ab eis, imo prius q̃ eſſent & ipſi q̃tidie me ꝑſequũtur cũ impatiētia multa, ſimul & odio, murmuratione, atq; infidelitate magna, uolentes inueſtigare iugiter occulta iudicia mea, ſecundũ cęcitatē & ignorantiam ipſoꝝ, q̃ ꝓculdubio ſunt ualde iuſta, cũ paterna charitate & ingenti amore, cũ ipſi ſemetipſos ignorent, & ideo cum falſitate uident, q̃a q̃ ſemetipſum nõ agnoſcit, me cognoſcere nõ ualet, nec etiam meas intelligere iuſtitias.

Quomodo Deus in aliquo particulari caſu prouidit ſaluti animæ illius cui caſus occurrit.

Caput cxxix.

VIs aperte cognoſcere chariſsima filia, quãtum iſte mũdus eſt in myſterijs meis fraudatus. Aperi diligenter oculum intellectus & aſpice in me, uidebis ꝙ ueritatem in caſu particulari quem ego tibi promiſi narrandum. Et ſicut eſt de iſto, ita de multis alijs narrare poſſem. Tunc anima deuotiſsima uolens ęterni patris obedire pręcepto, anxio deſiderio reſpiciebat in eum. Ipſe uero pater æternus aperte patefaciebat ei damnationem eius, pro q̃ caſu euenerat & ait: Ego uolo te noſce, ꝙ ut euaderet hanc æternam damnationem, in qua uides illum fuiſſe uenturum, ego permiſi caſum iſtum inopinatum, & qui uidetur ita terribilis, ut cum ſanguine ſuo mediante ſanguine dilectiſſimi filij mei uitam adipiſceretur æternam. Non enim obliuioni tradideram amorē atq; reuerentiam eius ad Mariam unigeniti filij mei genitricem glorioſam, cui cõceſſum eſt a bonitate mea propter incarnati uerbi reuerentiam, ꝙ quicunq; iuſtus uel peccator qui recurrit ad eam cum deuota reuerentia, nullo modo diripietur uel deuorabitur ab infernali dæmonio. Nam ipſa eſt a me uelut eſca dulciſſima collocata & electa pro capiendis hominibus & animabus præcipue peccatorum. Itaq; magna miſericordia motus, ego hoc feci, uidelicet permittendo caſum illum quem homines exiſtimant ita crudelē. Non quippe feci malã uoluntatē iniquoꝝ, imo ſolũ effectum qui iudicatur ab hominibus eſſe crudelitas. Et hoc eis accidit ex amore ꝓprio, qui abſtulit eis lumen, & ideo ueritatem meam ignorant. Sed ſi uellent huiuſmodi nubem auferre ſibi, cognoſcerent illam & amarent, & ſic omnia reciperent in debita reuerentia, & in fęlici tempore collectum fructum omnium laborum cũ gaudio poſsiderent. Sed amantiſsima filia, minime dubites, ꝙ in eo de q̃ me rogas, implebo deſiderium tuum, & aliorum meorum amicorum. Ego ſum Deus ueſter, omnium laborum iuſtiſsimus remunerator, atq; ſanctorum deſideriorum impletor, dummodo inuenirem aliquos in ueritate pulſantes ad me ianuam ueritatis, ut non errarent neq; deficerent in ſpe meæ prouidentiæ.

Hic Deus enarrans prouidentiam ſuam erga ſuas creaturas, diuerſis alijs modis conqueritur de illis pro infidelitate illarum, & exponens unam figuram ueteris teſtamenti, unam perutilem exhibet doctrinam.

Caput cxl.

NArraui tibi de iſto particulari caſu, nunc uolo tibi loqui generaliter. Tu nunquam intelligere poſſes ad plenum quanta ſit hominis ignorantia: ipſe procedit abſque ſenſu quocunque ſiue prudentia, cum ſibimetipſum abſtulerit in ſe, ſperando confidens in proprio ſenſu. O ſtulte ac inſipiens homo, nonne conſideras & attendis, quia uirtus atque prudentia tua non eſt ex te, imo bonitas mea quę neceſſitati tuæ prouidit, gratioſe tibi conceſſit eum, quis hoc aperte tibi demõſtrat? Illud quod in te frequenter experiris, quoniam aliquando uis unum agere quod non uales, nec ullo modo ſcies, quandoque ſcies & non ualebis, quandoq; deficies in tempore, ſi quandoque tempus habebis, uolũtas nõ aderit. Totũ hoc a me tibi gratioſe conceditur, ut ſaluti tuæ prouideatur, ut agnoſcas & intelligas te non eſſe a te, & habeas humiliandi te materiam, & non elate ſuperbiendi. Vnde reperies in omnibus priuationem atq; mutationem, quia non ſunt in tua libertate. Solummodo gratiã meã inuenies eſſe ſtabilē atq; firmã, quæ tibi nullatenus auferri poteſt, nec inuitus ab ea

mutari

mutari potes, niſi ſpōte tedieris ad culpā,
& ab ipſa gratia diſceſſetis. Ergo quō po
tes erigere caput contra meā bonitatē? Si
capax es & uis uti ratione, caput erigere
nō uales, neq; potes in tua cognitione ſpe
rate, neq; cōfidere potes in aliqua ſpe tui,
ſiue de te. Sed qa factus es animal brutū
abſq; ratione, nō uides neq; cognoſcis ꝙ
oia mutant, excepta gratia mea. Ergo q̄/
re nō cōfidis in me, q ſum creator tuus: q̄
re cōfidis in te? Nōne tibi ſum ego ualde
fidelis? Certe ſic. Iſta nō ſunt tibi occul/
ta, qa ea iugiter experiris. O dulciſſima fi
lia, uides apte ꝙ homo mihi ualde fuit in
fidelis, & minime legalis: obedientiā q̄ im
poſueram ſibi tranſgrediendo, unde ceci/
dit in mortē. Ego uero ſui ſibi fideliſſim⁹,
obſeruando ſibi atq; tribuendo finem ad
quē ego creaueram eū, uidelicet ſummū &
æternū bonū, & ad pficiendam iſtā ueritā
tē meā, uniui ſummā & æternā diuinita/
tē cū infirmitate humanæ naturæ. Atq;
ſic homo redēptus extitit, & ad gratiā re/
creatus unigeniti filij mei dilectiſſimi ſan
guine mediante, & ſic ex pientia docente
pbauit. Sed apparet ꝙ ipſe paup & infi/
delis homo minime credat ꝙ ego ſim po/
tēs ad ei ſubueniendū, atq; fortis ad eū ad
iuuandū & defendendū ab inimicis ſuis,
& ſapiēs ad illuminandū oculū intellect⁹
eius. Neq; clementiā habeā ut nolim ei da
re q̄ neceſſaria ſuæ ſaluti ſunt, neq; ſim di
ues ut eū ditare queā, neq; pulchritudinē
habeā ut ipſum ualeā facere pulchrū, neq;
cibū habeā ut eū ſaturare ualeā, neq; ueſtē
ad eū induendū: eius opa patefacere uiden
tur eū ita crederet qa ſi realiter ita nō cre/
deret, appareret ex effectu ſuarꝫ operatio/
nū: & nihilominus iugiter homo experit
ꝙ ego ſum ualde fortis. Nā eū in eſſentia
ſua q̄tidie cōſeruo, & ab inimicis eius uali
da manu defendo: nec eſt aliqs q reſiſtere
poſſit fortitudini ſiue potentię meę. homo
uero nō uidet, qa renuit uidere. Cū ſapi/
entia mea totū orbē ordinaui atq; guber/
no, cū tāta diligētia pcedens ordinate, ꝙ
ibi nihil oino deficit, nec aliqs ultra qcq̄
ei poteſt apponere circa corpus uel aiam.
In oib⁹ ego puidi, nō à ueſtra uolūtate co
actus, qa nec eratis, ſed à mea clemētia ſo
lū inductus & inclinatus: & ita creaui cę
lū & terrā, atq; mare pariter & firmamen/
tū cæli, ut ſup uos & uniuerſam terrā mo/
ueret, aerē ut reſpirare poſſetis, ignē & a/
quā ut unū cōtrariū à ſuo cōtrario tēpera
ret, ſolē ne ſtaretis in tenebris. Oia ſunt fa
cta & ordinata ut homini ſatisfiat in ſuis
opportunitatibus. Cęlū eſt ornatū auib⁹,
terra ꝟo fructibus cū aialibus multis, ut
homo uiuere poſſit ex ijs. Mare q̄q; piſci/
bus abundat. Oia cōdidi multū ordinate
atq; puidentia magna. Poſtq̄ aūt oia crea
ui bona & pfecta, poſtremo creaui hoiem
ad imaginē & ſimilitudinem meā, & eū in
hoc uiridario collocaui, ꝙ ex culpa primi
parentis Adę germinauit ilico ſpinas, ubi
flores odoriferi prius erant, uidelicet inno
centiæ & magnæ ſuauitatis. Oia parebāt
ad uotū homini, ſed ex culpa & inobedi/
entia perpetrata, reperit in ſe rebelliōem,
& in alijs creaturis: unde ſiluester eſt effe/
ctus iſte mundus, ac etiam homo q uocat
alius minor mūdus. Ego uero pierate pa/
terna puidi mittendo ꝟbum unigenitū
meū in mundū, q abſtulit ei infœcundita
tem originalis peccati, & ſpinas euulſi ab
eo, reformādo mundū in pulchrū uirida/
riū, aſperſum ipſius unigeniti mei ſangui
ne pcioſo, ablata ſpina peccati mortalis, in
eo plantas inſerui ſeptem donorꝫ ſpūs ſan
cti. Hoc uero factū extitit poſt mortē uni
geniti filij mei & nō ante: ſicut apparuit
in ueteri teſtamento ſub iſta figura. Ro/
gatus Heliſeus ut iuuenculum iā defun/
ctum à morte ſuſcitaret, ipſe nō iuit, imo
Giezi cum baculo ſuo direxit, iniungens
ei ꝙ illum poneret ſup defunctum puerꝫ.
Cum ergo Giezi pfeciſſet ut ei fuerat im
peratum, iuuenculus ille nō ſurrexit. Vi
dēs hoc Heliſeus iuit in pptia perſona, &
ex toto ſe cum puero cōformauit in omi/
bus mēbris, in faciē eius aſpirādo ſepties,
unde puer ilico uitæ reſtitutus eſt. Hoc in
figura cōtigit in Moyſe, quē ego miſi cū
baculo legis, ut exponeret ſuper mortuo
generis humani, Sed p baculū iſtiuſmodi
legis nō habebant uitā. Vnigenitū ergo
filiū meū direxi, q figuratus extiterat per
Heliſeū, q ſe cōformauit cū iſto mortuo p
unionē diuinæ naturæ cū humana ueſtra
natura. Cū oibus mēbris iſta diuina na/
tura fuit unita, uidelicet cū potentia mei
patris ęterni, cū ſapientia ipſius unigeniti
mei, & cū clementia ſcti ſpūs: ꝙ totū ſum
ego unus deus abyſſus trinitatis, cōforma
tus & unitus cū natura ueſtra humana.
Poſt

Poſt hanc aũt unionem aliam etiam egit
hoc amoroſum & amabile uerbũ, uideli/
cet ꝗa ueluti philocaptus uelociſſime cu/
currit ad mortẽ obprobrioſiſſimæ crucis,
ubi ſe totaliter extendit. Et poſt iſtã unio
nẽ iſti filio mortuo ſeptem dona ſancti ſpi
ritus ualde charitatiue donauit, quaſi ſe/
pties in faciem eius aſpitando & in ore de
ſiderij ſancti ſufflando: & ſic in ſacro,ba/
ptiſmate ei mortẽ peccatorũ abſtulit, & ui
tã gratiæ donauit unde mortuus ipſe pri
nus aſpirauit in ſignum uitę, pos uideli/
cet eiciendo peccata ſua ꝑ humilẽ confeſ
ſionem. Itaqꝫ uiridariũ iſtud modo ſuaui
bus atqꝫ dulcibus fructibus eſt exornatũ.
Verũ eſt ꝙ ortolanus iſtius uiridarij, uide
licet arbitriũ liberũ, illud ualde facere po/
teſt domeſticũ ſiue ſilueſtre, ſicut ei placu
erit, uidelicet cũ ſancta ſolicitudine ſeu ne
gligenter illud excolendo. Si enim in eo
ſeminauerit uenenum amoris proprij, un
de naſcunt̃ uitia ſeptẽ principalia, necnõ
& alia quæ procedunt ab eis, ilico repel/
luntur illa ſeptem dona ſancti ſpiritus: &
ita priuatur omni uirtute: ibi non eſt ali/
qua fortitudo, quia factus eſt imbecillis.
Non eſt ibi temporantia, neqꝫ prudentia,
quia lumen amiſit, cum quo ratione lau/
dabiliter utebatur. Non eſt ibi fides, uel
aliqua ſpes uel iuſtitia: quia factus eſt iniu
ſtus, in ſe quoqꝫ ſperat, & cum fide mor/
tua ſibimetipſi credit confidit in creatu/
ris, & non in me creatore ſuo. Non eſt ibi
charitas uel ulla pietas, ex eo ꝙd ſibimet
abſtulit ea cum amore priuato propriæ
fragilitatis. Vnde quia ſibimetipſi crude
lis eſt effectus, alicui ꝓximo pius eſſe nõ
ualet. Priuatus eſt igitur omni bono, &
ꝑuenit ad abominabile malum atqꝫ mor/
tẽ horrendã. Sed unde uitam obtinere po
terit? Ab hoc eodẽ Eliſeo, uerbo unigeni
to filio meo. Et quõ? ſi hic ortolanus euel
lat huiuſmodi culpæ ſuæ ſpinas, cũ odio
ſancto, quia niſi ſemetipſum odiret, nun/
quam eas euellere poſſet. Et cum amore
ſyncero currat ad ſe conformandũ cũ do/
ctrina meæ ueritatis incarnatæ, & ipſum
uiridariũ aſpergat illo ꝑtioſo ſanguine fi/
lij mei, qui ſanguis effundit̃ in capite pec/
catoris a ſacerdote, quando poſt humilem
contritionẽ, confeſſionẽ atqꝫ ſatisfactionẽ,
cũ ſancto propoſito ulterius nõ offenden/
di, ab eo recipit abſolutionem: hoc utique
modo poteſt homo domeſticare ſiue reno
uare hoc uiridarium animæ ſuæ, dũ eſt in
præſenti uita, poſtea nanqꝫ non habet ul/
tra remedium, prout alias tibi dixi.

Quomodo deus prouidit erga nos ut ꝓ
ſalute noſtra tribulemur, & de miſeria il/
lorũ ꝗ ſperãt in ſe, & nõ in ſua ꝓuidentia.
Cap. cxli.

VIdes ergo ꝙ cum ꝓuidentia mea re/
paraui ſalubriter hominem, qui dici
tur eſſe ſecundus uel minor mundus. Pri/
mo quippe non fuit ablatum, quin abun/
dantiſſime germinaret ſpinas multarum
tribulationum, & in omnibus homo re/
bellionem inuenit. Nec hoc eſt actũ abſqꝫ
ꝓuidentia mea, & abſqꝫ bono ueſtro: imo
cum magna prouidentia & utilitate ue/
ſtra, præſertim ut auferatur homini ſpes
huius uitæ ꝑſentis, & ut uelociſſime cur/
rat, & ad me curſum dirigat, ꝗ ſum felix
finis atqꝫ terminus eius. Ita ut ſaltem ex
quadam importunitate moleſtiarum ab
eo cor auferat, & affectum ad me eleuet.
Et nihilominus homo cum tanta proce/
dit ignorantia, ꝙ omnino uidet ignorare
ueritatẽ. Et eſt ita fragilis ad ſe q̃tidie dila
tandũ immundum ꝙ nõ obſtantibus hu
iuſmodi laboribus atqꝫ ſpinoſis tribulatio
nibus, quas ibi reperit, non uidet ꝙ ab eo
ſe ſegregare uelit, neqꝫ curat ad patriã ſuã
quã ei præparaui redire. Potes hinc aman
tiſſima filia conijcturare ꝗd infelix homo
faceret ſi reperiret in mundo ſolummodo
conſolationes & delectationes ad uotũ at/
que requiẽ, abſqꝫ pœna q̃cunqꝫ. Et ideo
cum dulci prouidentia miſericorditer ꝑ
mitto & exhibeo, ut ipſe mundus angu/
ſtias atqꝫ tribulationes hominibus abun/
dantiſſime germinet, & ut in eis patien/
tiæ uirtutẽ experiatur atqꝫ pro pœna & uio
lentia quam ſibi faciunt, inueniam unde
eis debeã exhibere ꝑmium. Itaqꝫ ſemper
& in omnibus ordinauit cũ magna ſapi/
entia prouidentia mea. Multa quidem
homini gratioſe conceſſi, ꝗa ſum ualde di
ues, & inæſtimabiliter ampliora dare poſ
ſum & uolo: diuitiæ quippe meæ ſunt in/
finitæ, imo ſunt omnia per me condita, &
abſqꝫ me nihil omnino poteſt eſſe. Vnde
ſi quis optat habere uel uidere pulchritu
dinem? Ego ſum pulchritudo ſuprema. Si
ꝗs bonitatẽ, ego ſum ęternũ atqꝫ ſummũ
bonum. Ego uera ſapientia. Ego beni/
gnus

gnus, pius, iuſtus, atq; miſericordiſſim⁹ Deus. Ego largus & non auarus. Ego ſum ille qui tribuo multum abũdanter omnibus a me poſtulantibus, libenter aperio cunctis in ueritate pulſantibus, omnibus me uocantibus ilico reſpondeo. Non ſum ingratus, imo ualde gratus atq; diſcretus, & omnes in ſeruitio meo laborantes, cum abũdantia maxima remunero. Sum inſuper ualde dulcis, nam animam quæ uoluntatem meam induit, in iocunditate maxima retineo & conſeruo. Ego ſum illa certiſſima prouidentia, quæ nunquam ſeruis meis in aliquo caſu deſum, qui ſperant in me, omnibus prouidens ubiq; tam in anima q̃ in corpore: infidelis autem homo qui me paſcere ſiue nutrire uidet etiam in arido ligno uermẽ, & animalia paſcere bruta, piſces maris, & uolatilia cœli, ſolem atq; rorem ordinarie, & tẽpore congruo uenire ad impinguandam terram, una cum plantis & alijs fructibus, quomodo credere poteſt, ꝙ ei prouidere non uelim, quem in tanta dignitate creaui ad imaginem & ſimilitudinem meam: cum hæc omnia fecerim in ſeruitio ſuo, & ad ſui ſubſidium. Vndecunq; ſe uertat ſpiritualiter uel temporaliter aliud inuenire nequit q̃ abyſſum, & ignẽ æternæ meæ charitatis cum uera & perfecta ꝓuidentia. Sed ipſe non uidet, quia lumẽ abſtulit ſibimet, imo neq; uidere curat. ideo ſcandalizatur erga proximum arctãdo & reſtringendo charitatem, & cum auaritia de die craſtino cogitando. Cum hoc a ueritate mea fuerit ei prohibitum, dicente: Nolite cogitare de craſtino, ſufficit enim diei cuilibet ſolicitudo eius: ubi de ueſtra infidelitate uos arguit oſtẽdendo prouidentiam meam atq; tẽporis breuitatem. dicens: Nolite cogitare de craſtino. Quaſi dicat, Nolite cogitare de illo, de quo ſecuri non eſtis habere. Vos enim docet primo quærere regnum Dei & iuſtitiam eius, uidelicet uitam bonam atq; ſanctã, quia de his minimis ego noui, uidet & pater æternus uos indigere. Ideo cuncta pro uobis feci, & mandaui terræ, ꝙ de ſuis fructibus exhibeat. Iſte uero miſerabilis homo, qui ex ſua diffidentia reſtrinxit in ſe cor atq; manus in charitate ꝓximi, minime legit huiuſmodi doctrinam a mea ueritate traditam, quia ueſtigia ſua non imitatur. Vnde ſibimet efficitur incomportabilis, ex eo ꝙ in ſe confidit, & in me ſperare negligit, omne malum oritur. Talis enim ſe iudicem facit uoluntatis hominum, nec attẽdit ꝙ ego, non ipſe iudicare debeo. Inſuper & uoluntatem meam non attendit, nec in bono iudicat. niſi quando uidet aliquam proſperitatẽ ſuæ delectationem, uel mundi cõplacentiam. Et ſi hoc ei defecerit, non uidetur ei ſentire neque recipere prouidentiam neq; bonitatẽ aliquam. Sibiq; uidetur eſſe priuat⁹ omni bono, pro eo, ꝙ affectus eius erat ex toto poſitus in tali mundi complacẽtia ſiue delectatione ꝓpria. Et quoniam excæcatus eſt a propria paſſione, diuitias ibidem intrinſecus exiſtentes penitus ignorat, atq; fructum ueræ patiẽtię. Sed inde ſolum haurit in ſe mortem, & in iſta uita guſtat arram inferni. Tamen iſto non obſtante non obmitto ex bonitate mea, quin ei prouideam. Ita nanq; præcepi terrę, ꝙ de ſuis fructibus peccatori tribuat, ſicut & iuſto, imo frequenter peccator abundabit huiuſmodi magis q̃ iuſtus. Et ita ſolem atq; pluuiam ego peccatori concedo ſicut & iuſto. Hoc autem mea bonitas ita facit, ut abundantius in anima iuſti diuitias inuiſibiles poſtmodum exhibeam, qui amore mei ſe temporalibus opib⁹ expoliauit, ex corde renunciando mũdo & omnibus eius delicijs, ac etiam proprię uoluntati. iſti ſunt ꝓculdubio qui pinguefaciunt animam ſuã ſe dilatantes in meæ charitatis abyſſum, in totum enim ſui curam amittunt. Qui nõ ſolum omittunt curam huiuſmodi temporalium, uerumetiam de ſe curam habere negligunt, & ex toto renuunt. Tunc ego ſum gubernator eorũ ſpiritualiter atq; corporaliter, & cum eis utor particulari prouidentia, ultra generalem, quã clemẽtia ſancti ſpiritus ipſis ualde fideliſſime ſeruit loco ſeruitoris. Hoc in uita patrum ſanctorum aliquando legiſti de illo ſolitario ſanctiſſimo uiro, qui renunciauerat omnib⁹ amore mei. Poſtea cũ ægrotaret, angelus ei miſſus extitit a clemẽtia mea, qui miniſtraret ei, & in opportunitatibus ei prouideret, corpori quippe bene prouidebatur, anima uero fruebatur admirabili gaudio, propter illius angeli cõuerſationẽ. Spiritus ſanctus eſt talibus ueluti mater, q nutrit eos ad ubera diuinę charitatis. Fecit etiã eos liberos, ueluti dominos, eis auferẽdo ſeruitutem amoris priuati. Nam ubicunq; fuerit ignis excellentiſſimę charitatis meę, non poteſt adeſſe proprij amoris aqua, quæ dulcẽ ignem iſtum extinguit in anima, iſte ſeruitor egregius, uidelicet ſpiritus ſanctus, quem eis ex bonitate mea ſingulariter aſſignaui, animã induit, inebriat, atq; magna dulcedine nutrit, & ei magnas opes exhibet. Et quoniam omnia propter me dereliquit, omnia reperit in me, & quia de ſemetipſa denudauit ſe, reperit de me egregiam ueſtitam, & quia propter humilitatem ſe ſeruam effecit: ideo facta eſt in ueritate domina. Eo quia mũdo uirtuoſe dominatur, atq; proprię ſenſualitati. Et quoniam in ſenſu & iudicio ſuo ſe totaliter excæcauit, in perfe-

ctiſſimo lumine moratur. De ſemetipſa deſpe
rando perfecta ſpe pariter & uiua fide cona-
tur a me, & ita guſtat æternam uitam, & omni
pœna & amaritudine mentem affligente pri-
uatur. Omnia iudicat in bonum, quoniam in
omnibus uoluntatem meam iudicat in qua ui-
dit & agnouit cum lumine fidei, quod ego ſo
lummodo quæro ſanctificationē ſuā, & ideo
patiens eſt effecta. O quantum eſt hæc anima
beata, quæ dum adhuc eſt in corpore mortali
guſtat in ſe bonum immortalium. Omnia re-
cipit & uidet cum reuerentia. Tanti ponderis
eſt ei ſiniſtra manus, quanti dextera, tanti tur
bulatio, quanti conſolatio. Tātum appreciat
eſuriem & ſitim, quantum cibum & potum,
tantum frigus, quantum calorem, tantum nu-
ditatem, quantum ueſtimentum, tantum uitā,
quantum mortē, tantum honorem, quantum
uituperiū ſiue dedecus. In omnibus firma cō
ſiſtit atq; ſolida, quia ſtabilita & petram uiuā
agnouit, & uidit etiam cū lumine ſanctiſſimæ
fidei, & cum firma ſpe, q omnia confero cum
eodem amore, ac uno eodemq; reſpectu, uide
licet in ſalutem ueſtram, & q in omnibus ego
prouideo. Nā in magnis laboribus ego exhi-
beo magnam fortitudinē, nec onera grauiora
concedo, q̄ homo portare ualeat, dum homo
ſe diſponat ad portandū honore mei in ſan
guine. notoriū eſt uobis, q ego nolo mortem
peccatoris, imo potius ut conuertatur & ui-
uat, & pro uita ſua tribuo quicquid ei conce-
do. Hoc aperte uidit & intellexit anima, quæ
ſemetipſam exuit, & ideo lætatur & exultat in
omnibus quæ ſentit uel uidet in ſe, uel in alijs.
Neq; dubitat q iſta minima deficiant ei, quia
cū lumine fidei certificata fuit in magnis & ar-
duis, de quibus in principio mei ſermonis ego
tibi dixi. O q̄ glorioſum eſt lumen iſtud fidei
ſanctiſſimę, cum quo uidit & agnouit ueritatē
meam, lumen autem iſtud habet ab iſto nobi-
li ſeruitore, uidelicet a ſpiritu ſancto, quem aſ-
ſignaui ſibi, quod eſt utiq; ſupernaturale lu-
men quod acquirit anima fauēte gratia mea,
exercendo uirtuoſe naturale lumen, quod ei
primo conceſsi.

Quomodo Deus animabus famelicis gra-
tioſe ꝓuidit de cibo uenerandi ſacramenti cor
poris Ieſu Chriſti, ubi continentur admiran-
da quędam. Caput cxlij.

NVnquid amantiſſima filia noſti, qualiter
ego prouideo ſeruis & amicis meis, q ſpe
rant in me: eis duplici modo prouideo. Nam
omnis prouidentia qua erga meas creaturas
utor, eſt in anima uel in corpore. Quicquid ope
ror in prouidētia corporis, hoc eſt ob ſeruitiū
animæ, ut in lumine fidei creſcat & augmente-
tur, & ut in me ſperet atq; confidat, & aperte
cognoſcat q ego ſum ille ſolus qui ſum, q poſ
ſum, uolo, & optime ſcio ſuis opportunitatib⁹
occurrendo ſubuenire, ſuamq; ſalutem opera-
ri, tu uides q pro uita animæ tribui ſacramen
ta ſanctiſſimæ eccleſiæ, quoniam ei ſunt cibus
& non panis, quia eſt groſſus & corporalis ci
bus, & ideo corpori tribuitur. Sed quoniā eſt
incorporea anima, uiuit de uerbo meo. Ideo
mea ueritas ait in Euangelio: Non in ſolo pa-
ne uiuit homo, ſed in omni uerbo quod ꝓce-
dit ex ore Dei, ſequendo uidelicet cū intentio
ne ſpirituali huius uerbi mei ꝓ uobis incarnati
doctrinā. Per qđ uerbū in uirtute ſui precioſi
ſanguinis uobis uitā exhibent ipſa ueneranda
ſacramenta. Itaq; ſpiritualia ſacramenta ſunt
animę cōceſſa, q̄uis appareant & exhibeantur
in inſtrumēto corporali. Sed actus ille corpo-
ralis & exterior, non exhiberet uitā gratię, ni
ſi ſumeretur ab anima cū diſpoſitione ſpūali,
uidelicet cū ſancto & uero deſiderio, qđ qui-
dē eſt in anima, & nō in corpore. Ideo tibi di
xi, q erant ſpiritualia, q̄ tribuunt animæ, quæ
quidē eſt incorporea, non obſtante q mediā
te corpore porrigantur atq; miniſtrentur, tñ
animę deſiderio tribuūtur ut accipiat, ſicut di
xi. Aliqñ ad augendā in anima famē & huiuſ-
modi ſanctū deſideriū faciam, qđ optabit ea,
nec poterit habere, & quia nequit habere ea.
creſcit eſuries, & inſ[?]me creſcit amplius in ſui
cognitiōe, unde ſe reputat eis indignam ex hu
militate ꝓfunda, & ego tūc eam facio dignam,
ei frequentiſſime ꝓuidendo uarijs modis in ue
nerabili ſacramento: & optime noſti ſic eſſe,
nō ſolū ꝑ auditū, uerumetiam ꝑ experiētiam
in temetipſa, qm̄ ex ordinatione mea clemētia
ſancti ſpiritus q̄ talib⁹ ordinatiſſime prouidet
aliqñ inſpirabit alicuius miniſtri mentē ad ex
hibēdum ei cibū iſtum, itaq; coactus a ſtimulo
conſciētię mouebitur ad illi⁹ animę famē hu-
iuſmodi ſatiandam, & ad eius deſideriū qetā-
dū & implēdum. Qñq; differtur ex ordina-
tione mea priuſq̄ habeat illud qđ optat, uſq;
ad extremitatē tēporis: poſtea uero cū ultra
minime ſperat habere poſſe, gratioſe deſideriū
eius implebo. Sup q̄ facto tu debes aduertere,
q ita poterā in principio ſatiſfacere ſibi ſicut
ego feci poſtmodū ultimo, ſed ideo feci ut in lu
mine fidei creſceret, ut nunq̄ in me ſperare de
ſinat, & ut ipſa prudēter & caute ꝓcedat, & nō
imprudēter in ſpe deficiendo retrocedat, uel
in tali ſame cōmendabili atq; ſancto deſiderio
ſuo q̄quomodo tepeſcat, & hac occaſiōe ſic or
dino differēdam, ſicut ipſa meminiſti de q̄da
aia deuota, q̄ cū ueniſſet ad eccleſiam cū maxi
mo deſiderio cōmunionis, a miniſtro celebra-

turo, petijt humiliter uenerabile ſacramentũ corporis Ieſu Chriſti, q rigoroſe denegauit ei, & tũc in ea cũ pio gemitu deſideriũ excreuit, in ipſo uero cõſcientię ſtimulus ita fortis & aſp, ꝙ qſi uoluit offerre calicẽ, fuit a ſpũ ſancto coactus ei charitatiue dicere, ꝙ ſi uolebat accipere corp⁹ Ieſu Chriſti libẽtiſſime daret ei. Hoc indubitanter a clemẽtia mea ꝓceſſit, qa gratioſe ꝓuidere uoluit ſctõ deſiderio illi⁹ animæ, ſed ipſa ſi pri⁹ habebat in corde paruã ſcintillã amoris atqꝫ fidei, taliter excreuit, & in tali ſupabũdantia, ꝙ uidebatur ei uitã a corpore uelle ſeparari, & ideo pmiſerã ita, ut excreſceret in fideli ſpe, ac etiã ut omnis amor, pprię fiducię deficeret in ea. Tunc ego ꝓuidi creatura mediante. Pluribus autẽ alijs uicib⁹ ipſa ſancti ſpũs clementia ꝓuidit abſqꝫ medio q̃cunqꝫ, ſicut ego tibi narrare poſſem. Sed ut in fide formata materiã habeas ampliandi mentẽ in pſenti, duo nolo tibi tacere ꝓ cõmẽdatione ꝓuidentię meę, ſicut etiã audire potuiſti cũ eſſet in eccleſia q̃dã anima deuota in die cõuerſionis Apoſtoli mei Pauli, cũ ingẽti deſiderio ſacrę cõmunionis, quaſi fuit ab oib⁹ meis miniſtris q celebrauerunt certificata, ꝙ habere nõ poſſet hoc uenerabile ſacramentũ, & ab omnibus ex mea diſpẽſatione fuit ei denegatũ. Volui nanqꝫ, ꝙ apte cognoſceret, qa deficiente ſibi ſubſidio, creaturę ſibi minime deficeret auxiliũ creationis, & ideo tenui modũ iſtũ in ultima miſſa & uſus fui, & ita dicã una dulci deceptione, ut ipſa de prouidentia mea inebriaretur. Illa deceptio ſtetit in hoc articulo: ipſa nãqꝫ dixerat uni ſeruitori cuiuſdã mei miniſtr, celebrare uolẽtis, uelle communicare, ſed ipſe ſeruitor illi miniſtro dicere noluit. Vidẽs ipſa non habuiſſe reſponſionẽ negatiuam, indubitanter expectabat anxio deſiderio cõmunicare debere. Miſſa uero celebrata reperiendo ſe fraudatã deſiderio ſuo, excreuit in famẽ & eſuriẽ illius angelici cibi ualde magnam, cũ ingẽti deſiderio, ſed cũ profunde humilitate ſe reputabat indignam, ſuam arguendo pſumptionẽ, qa ſibi pręſumpſiſſe uidebatur huiuſmodi ſacramẽtum poſtulaſſe. Ego uero q delector humiles exaltare, traxi deſideriũ ipſi⁹ ad me, prębendo ſibi noticiã in abyſſo trinitatis ęternæ, ſuũ oculũ intellectus illuminans in potentia mei patris, in ſapientia unigeniti filij mei, & in clementia ſpiritus ſancti, q ſumus unum in eſſentia, & in tãta pfectione talis anima fuit unita, ꝙ etiã corp⁹ a terra ſuſpẽdebatur & eleuabatur qa ſicut in ſtatu animę unitiuo tibi dixi, pfectior erat unio quã anima fecerat ex affectu dilectionis in me, q̃ cũ corpore ſuo. Et in abyſſo tali ut ego deſiderio ſuo ſatisfacerem a me ſacram communionem accepit, & in ſignũ ꝙ in ueritate ſatisfeceram ei, plurib⁹ diebus admirabili modo perſenſit in corporali guſtu ſaporẽ & odorem corporis & ſanguinis unigeniti filij mei Ieſu Chriſti crucifixi, propter qđ ipſa renouata fuit & augmentata multũ in lumine, ꝓuidentiæ meę, quam tam dulciter ipſa præſertim in hoc actu guſtauerat. Hoc autem inuiſibile fuit alijs, ei uero fuit aperte uiſibile pariter & ſenſibile. Iſtud uero quod ego cõſequẽter uolo tibi narrare, manifeſte cognouit etiã ille miniſter cui caſus occurrerit. Nam eadem anima cũ anxio deſiderio peroptaſſet audire miſſam, & poſtea cõmunicare, fuit ab una corporali paſsione impedita, quod non potuit hora congrua uenire, tamen uenit hora quã ſacerdos uerba conſecrationis in hoſtia proferebat, qui celebrabat iuxta maius altare, uidelicet in capite illius eccleſiæ. Ipſa uero ſe poſuit in oratione in fine talis eccleſię, qm̃ obediẽtia prohibebat eam accedere ubi miſſa celebrabatur, & cũ amaritudine multa & pio gemitu orando dicebat: O miſerabilis anima mea, nõne conſideras quantam a Deo recepiſti gratiam, ex eo qđ eccleſiam Dei ſanctam intraſti, atque miniſtrũ in altari conſecrantẽ uidiſti, quæ demeritis tuis exigentibus inferno congruẽtius habitare deberes. ſed licet ipſa ſe profunderet in humilitatis ualle, tamen huiſmodi deſideriũ nullo modo quietabatur, imo potius augmentabatur cũ fide formata, ſperando in bonitate mea, confidendo quod a ſpiritu ſancto conſolationem haberet. Ego tunc ei tribui, quod ipſa per modum illum optare ſiue petere neſciebat. Cum enim a miniſtro diuideretur hoſtia, ſicut eſt mos eccleſiæ, fractaqꝫ fuiſſet, una particula per meam diſpenſationem & uirtutẽ iuit ab altari diſceſſit, & in alium eccleſiæ ſinem ubi orabat illa & ita ſe communicare percepit. Ipſa uero prius exiſtimabat ut alijs pluribus uicibus egeram cũ ea, uidelicet quod inuiſibiliter eius anxio deſiderio ſatisfeciſſem. Sed ille miniſter non exiſtimabat ita, quia nõ inueniẽdo particulam affligebatur ingenti dolore, niſi quod ipſa clementia ſpiritus ſancti in mente ſua patefecit ubi delata fuerat, licet quotidie ipſe dubitaret, uſquequo fuit cũ ea aperte certificatus. Sed nonne poteram ego defectum illius impedimenti leuiter amouere, ut ipſa potuiſſet hora congrua ueniſſe, & ita miſſam audiſſet, & ordinate communicaſſet? utique poteram. Sed uolui, quod experientia doceret eam, quod mediante creatura & abſque medio creaturæ in omni loco quocunque modo mihi placuerit, & anima deſiderare uoluerit, & etiam ultra q̃ optare ſciat, ego poſſum

& uolo, & ſcio mirabili modo ſatiſfacere ſancto deſiderio ſuo. Hoc in præſentiarum enarraſſe tibi ſufficiat amantiſſima filia, de prouidentia mea. Nunc autē curare aliquid tibi diſpono, de modis quibus utor aliquando intus in anima ſine medio corporis, uidelicet abſq; inſtrumentis exterioribus, q̄uis narrando tibi de ſtatibus animarum iam aliqua tibi dixi.

De prouidentia Dei circa manentes in peccato mortali. Caput cxliij.

ANima uel eſt in ſtatu peccati mortalis, uel eſt in gratia, ſed imꝑfecta uel ꝑfecta, in q̄libet utor, & amplioṁrā ꝓuidentiam ualde ſapiēter, uidelicet in diuerſis modis, ut expedire cōſidero. Homines uitę mūdanæ q iacēt in obſcuritate peccati mortalis, excito q̄nq; cum ſtimulo cōſcientię, uel cū graui labore, quē in ſui cordis arcano ſentient uarijs atq; diuerſis modis, q modi tot exiſtunt, q̄ lingua tua narrare nequiret, unde frequenter ex hac importunitate diſcedunt a culpa peccatoꝝ, ꝓpter huiuſmodi ſtimulū atq; dolores & labores, q̄s intus in anima ſentiunt. Aliq̄n uero q̄a de ſpinis ueſtris ego colligo roſas, uidens hominē inclinatū ad aliqđ mortale peccatū, uel ad amorē illicitū ad aliquā creaturam extra uolūtatem meam, ſibi gratioſe locum aufero ſiue tempus, ita q̄ ꝑficere nō ualebit ſuā uoluntatē inordinatā, intantū q̄ ex quadam animi laſſitudine ꝓpter huiuſmodi pęnā quā ex defectu ſuo patiſ, eo q̄ nō ualet inordinatā uoluntatē ſuā ꝑficere, recurrit ad ſemetipſum cū animi cōpunctione atq; ſtimulo cōſcientię, & ita derelinquit freneſim quā incurrerat, q̄ cōgrue freneſis uocari pōt, q̄m exiſtimat affectū ſuū in aliqua re ponere, poſtea ſe reperit inueniſſe nihil, recte cōſiderando: bñ quidē aliqđ eſt illa creatura, quā amore polluto diligebat, illud uero qđ ab ea ſumere oīno uolebat, nihil erat, q̄a pc̄tm̄ omnino nihil eſt, niſi priuatio gr̄ę, ueluti cęcitas eſt priuatio uiſus. Ergo de culpa peccati, q̄ directe ſpina uocari pōt, ex eo q̄ animā uehemētiſſime pūgit, elicio roſā iſtā ꝓuidēdo ſaluti. ſicut iā dixi. Quis ad iſta me cōpellit? Non ſpe, q̄a me minime q̄rit, nec adiutoriū ſiue ꝓuidentiam meā expetit, niſi cū culpa peccati, uel in diuitijs, delitijs atq; ſtatu mundi: ſed amor & mea paterna charitas ita me compellit agere, ex eo q̄ uos amaui, antequam eſſetis uel amari poſſem a uobis. Me quoque compellunt, & inducunt ad hoc orationes amicorum atq; ſeruorum meorum, qui ſpiritu ſancto cohortante propter honorē meum atq; proximorum dilectionem, ipſorum ſalutē cum ingenti charitate pergrunt iram meam uirtuoſe placare, ſatagentes ligando meæ diuinæ iuſtitiæ manus, quam iniquus homo meretur incidere.

Ipſi uero cum lachrymis & humilibus orationibus obuiant, & me quaſi uiolenter inducunt. Ipſos uero quis ita clamare cōpellit? Proculdubio prouidētia mea, quæ gratioſe prouidet opportunitatibus illius mortui peccatoris, quia ſcriptum eſt, q̄d ego nolo mortem peccatoris, imo q̄ conuertatur & uiuat. Filia chariſſima, to debes eſſe philocapta de prouidētia mea. Si enim aperis oculos mentis & corporis, uidebis iniquos homines, qui iacent in tanta miſeria peccatoꝝ, qui facti ſunt ueluti putredo mortis, obſcuri atq; tenebroſi, ꝓpter luminis gratiæ priuationem, incedētes cantando, ridendo, atq; tempus a mea bonitate ſibi gratioſe conceſſum, expēdūt in uanitatibus & delicijs, & cum inhoneſtate multa. Potatores uini, & cum ingluuie comeſtores, intantum, q̄ de uētre ſuo ſibi deum inſtituiſſe, cum odio, rancore, cum ſuperbia & omni miſeria, de quibus meminiſſe debes me alias tibi narraſſe. Ipſi uero ſtatum ſuum ignorātes, per uiam uelociſſime uadunt, ut ad mortem æternam perueniant: niſi ſe citio corrigant in uita ſua. & in tanta periculoſa miſeria cantant. Nunquid uero a quolibet homine non putanda foret magna ſtultitia, ſi q̄s condemnatus atq; ductus ad ſuſpendendum ſiue decapitandum, iret cantando ſiue tripudiando, demonſtrando ſigna uanæ lætitiæ? Certe ſic. In hac ergo ſtultitia ſunt iſti miſeri, & tanto magis abſq; comparatione quacunq;, quanto maius detrimentum habent in ſe de morte animæ q̄ de morte corporis: quoniam iſti uitā gratiæ amittunt, & incurrunt infinitam pœnam, ſi moriantur in tali ſtatu: & illi perdunt uitam corporalem, cum pœna finita, imo breuiſſima. Et nihilominus ueluti cæci & inſipientes, cum ingenti ſtultitia cantant. Serui uero mei ſtant in gemitu & afflictione corporis, atq; cōtritione cordis, in uigilia & oratione cōtinua, cum ſuſpirijs atq; lamentis, cum abſtinentia corpus affligentes, ad procurandam ſalutem ipſoꝝ. Ipſi uero ſtulte truſātur de illis: ſed illæ deriſiones in capita ſua redundabūt, quoniam pœna culpabiles abſq; dubio punientur: fructus uero laboꝝ amore mei portatorum, iuſtis erit in premium & gaudium. Nam ego ſum deus ueſter iuſtus, q unicuique iuxta merita ſua retribuam.

Tamen ueri ſerui mei ꝓpter huiuſmodi truſas uel ingratitudinem ſiue perſecutiones eoꝝ nullatenus orare ꝑ eis omittunt, imo nec in aliq̄ tœpeſcunt: ſed uehementiori deſiderio corā me iugiter inſtant, & in maiori ſolicitudine creſcunt. hoc uero quis operatur ut ipſi cum tanto deſiderio pulſent ad miſericordię meę ianuam? Procul dubio gratioſe prouidentia mea: q̄ ga ꝓcuro ſimul & ſemel ſalutem iſtoꝝ miſerorum peccatorū, & augeo uirtutem atq; fructum ex affectu charitatis in amicis meis. Multi quippe ſunt & uarij modi, q̄bus utor in animab⁹ peccatoꝝ, ut ex ipſa ꝓuidentia mea de tenebris mortaliū peccatoꝝ egrediant. Nunc aūt uolo tibi narrare q̄d operatur ipſa ꝓuidentia mea cū illis q̄ ſurrexerunt à ſtatu culpæ: ſed adhuc imperfecti ſunt, minime replicando de ſtatibus aīæ, de q̄bus ordinate tibi ſupra dixi: ſed aliqua in p̄ſenti breuiter narrabo.

De prouidentia qua utitur deus cum illis qui ſunt adhuc imperfecti, ut ad perfectionem uirtuoſe perueniant.

Cap. cxliiij.

SCis tu chariſſima filia mea, q̄d ego teneo cum imperfectis, ut ad perfectionem aſcendant & uirtuoſe ꝓficiant? Aliquando ſibi prouideo cū uarijs moleſtijs multaꝝ cogitationum. Cum ſterilitate mentis. Quare uidebitur aīę quandoq; q̄ omnino ſit à me derelicta, q̄a non habeat aliquod in ſe q̄quomodo ſentimentū. Nō enim iudicat in mundo ſe conſiſtere, ꝑ ut in ueritate non eſt ibi: nec in me ſibi uidet eſſe, quia non habet aliquid in ſe ſentimentum, excepto q̄ ſentit uoluntatē in bona diſpoſitione, quia uidelicet offēſo renuit offendere. Sed quare uoluntas in homine principalis eſt ianua q̄ tutiſſime ſeruat animā, ideo magna tutiſſimaq; libertate dotaui eā. Vnde nunq̄ cōcedo dæmonibus neq; permitto uel alijs hoſtibus hominis, q̄ eam ualeāt uiolenter apire, uel alio modo ſuperare uel uiolare: niſi ſponte liberū arbitrium uoluerit acquieſcere. Sed ego frequētiſſime do licentiā hoſtibus hominis q̄ etiā cum uiolentia pulſant & alliidant alias ianuas aīæ. Plures enim ianuas habet iſta ciuitas aīæ. principales uero ſunt iſti tres: una principalior uoluntas eſt, & hæc eſt inexpugnabilis: & eſt etiā aliaꝝ optima cuſtodia. Sibiq; traditi ꝑ ſuo robore fortificando liberum arbitriū, q̄ ad libitum aperire poteſt, & claudere quibus & q̄n uult. Aliæ uero portæ ſunt duæ: memoria & intellectus. Si ſponte uoluntas conſentit & aperit, ilico ſubintrat inimicus, uidelicet amor proprius, cū cæteris hoſtibus qui ſequuntur eum. Intellectus aūt indilate recipit in ſe tenebras, q̄bus inimicat uera lux. Memoria quoque retinet odium ex iniuriæ reminiſcentia, quod inimicat ut ex directo charitati fraternæ. Retinet etiam in ſe delectationes atq; conſolationes uitæ præſentis diuerſis modis, prout peccata ſunt uaria, quæ uirtutibus aduerſantur. Apertis igitur his tribus ianuis, etiam paruulæ portæ ſenſuum aperiuntur. Qui ſenſus exteriores uelut inſtrumenta & organa correſpondēt animæ. Vnde tu uides affectus hoīs inordinatos, a p̄tis his ianuis correſpondēt his organis. Vniuerſi nanq; ſoni cōtaminati ſunt atq; corrupti, uidelicet oꝑationes inde ſubſequētes. Oculus nāq; mortē adminiſtrat & annunciat, ex eo q̄ a cōſiderat & attēdit aſpiciēdo ſolū modo rē mortuā, aſpectu diſſoluto & inordinato: ubi nō oporiet cū multa leuitate cordis & uanitate modis & aſpectibus inhoneſtis, ex q̄b⁹ eſt in cauſa ſibi pariter & alijs inferendi mortē. O miſer, cōtemnis q̄ exhibui gratioſe tibi. ſ. ut aſpiceres ꝑ gloria mea cęlū, & alia pulcherrima q̄ uidere potes increaturis meis, & ut aſpicias alia miniſteria mea, & lutū atq; miſeriā aſpiciendo mortem adipiſceris. Similiter auris in rebus inhoneſtis oppido delectatur, uel in audiendo, facta proximorum iudicando temere, q̄ nō oportet, imo neq; debet: quam dedi ut audiret uerba mea, & ſui ꝓximi neceſſitatē: linguam etiā homini cōceſſi, ut annunciaret uerba mea, & ſua peccata cōfiteret, & ut ſalutē aīarum operaretur: ipſe aūt abutitur iniq; blaſphemando me creatorē ſuum, & in ꝓximi ſui ruinā, carnē eius falſis detractionibus lacerando, & opera bona ſua in malum iudicando: mala uero tanquam bona commendando, cum falſitate teſtificando, blaſphemando atq; laſciuis uerbis animam eius & aliorum uitioſe corrumpendo, uerba profert iurioſa, quæ corda proximorum acerrime uulnerant, ueluti gladius acutus, quæ mirabiliter eos ad iracundiā incitāt & ꝓuocāt.

O quot homicidia fiunt & inhoneſtates,
iracũdiæ, rixæ, perditio temporis, odia &
alia multa mala, quæ progrediũt ab iſto
membro. Etiam odoratus in ſuo gradu ſa
tis offendit cum affectu inordinato, ſumẽ
do complacẽtiã in odoratu ſuo. Similiter
& guſtus in guloſitate inſaciabili, cum ap
petitu inordinato, nolẽs habere multa fer
cula, nõ uidet attẽdere niſi ad ſuã gulã im
plendam atq; ſaciandam. Nec attendit
anima miſera ꝙ ex inordinata crapula ca
ro fragilis calore nociuo ſuccenditur, unde
corruptio ſui frequentiſſime ſubſequitur.
Manus quoq; ſe damnabiliter habent, au
ferendo bona proximi ſui, & cum tacti/
bus inordinatis, turpibus & inhoneſtis: q̃
conceſſæ ſunt ut homo ꝓximo ſuo ſeruiat,
præcipue cum infirmatur, eleemoſynali/
ter ei ſeruiendo in ſua neceſſitate. Pedes in
ſuper homini conceſſi ſunt ut corpus defe
rant ad loca ſancta & utilia, ſibi pariter &
proximo ſuo, ad laudem & gloriam nomi
nis mei. Et ipſe frequẽter expendit & ex/
ercet eos importando corpus ad inhone/
ſta & uituperabilia loca, multiſq; modis
implicando ſe cum ſermonibus laſciuis &
inordinatis, corrumpendo mentem pro/
priam & alienam cum infelici colloquio
ſuo, ut in complacentia miſeræ ſuæ uolun
tatis. Hæc om̃ia tibi narraui filia dilectiſ
ſima, ut tibi materiam impendam pie ge/
mendi, conſiderando nobilem animæ ci/
uitatem ad tantam miſeriã aduenisſe. Et
ut aperte cognoſcas quot iniq̃tates egredi
untur ab iſta principali porta uoluntatis,
ad quam hominis inimici nullatenus ui
olenter ingredi poſſunt, ut iam tibi dixi.
Sed ego bene concedo, ut alias animæ ia/
nuas inimici impugnent, pulſent & expu
gnent. Vnde permitto ꝙ intellectus ali/
quando crucietur & obſcuretur a quibuſ
dam nubibus ualde tenebroſis. Et ſimili
modo ꝙ memoria aliquando non uidebit
inimici reminiſci mei. Et aliquando uide
bitur om̃es alios corporis ueſtri ſenſus ha
bere diuerſa prælia, in aſpectu etiam rerũ
ſanctarũ, in tactu, in auditu, olfando, uel
ad eas eundo, uidebitur aliquando ꝙ om/
nia ſenſibus corporis inferant quandã in/
honeſtam mutationem atq; corruptelã.
Sed hæc om̃ia non operãtur homini mor
tem quia nolo mortem eius, niſi forte por
tam uoluntatis inſipienter aperiret. Ego ꝑ
mitto ꝙ inimici pulſent ab extra: ſed non
ꝙ uiolenter ingrediantur. Ingredi quip/
pe nequeunt ullo modo, niſi quando pro
pria uoluntas manum liberi arbitrij ſpon
te decreuerit aperire. Sed quare permitto
ꝙ hæc anima taliter affligatur a tot inimi
cis ita circundata? Nõ quidem ut ipſa ca
piatur ab eis, uel ut gratiæ diuitias amit/
tat, imo ſolum ut intelligat prouidentiam
meam et ut in me confidat, & non in ſe,
& ut a ſomno negligentiæ ſurgat, & cum
ſancta ſollicitudine cõfugiat ad me, qui
ſum adiutor eius, ſum utiq; pater aman/
tiſſimus atq; benignus, qui ſalutẽ eius af/
fectuoſe procuro, ut anima cum humilita
te procedat, & agnoſcat ſe per ſe non eſſe:
ſed eſſe ſuum cum omni gratia ſuper hoc
eſſe fundata recognoſcat a me gratioſe re
cepiſſe, quia ſum uita ſua. Sed ſi hæc om/
nia realiter anima recognoſcit, & in mea
prouidẽtia cõfidit, ilico percipit a me gra
tioſe ſubſidium in talibus bellis. Nam eã
quotidie permitto tali modo uexari, mo/
do ſic, modo aliter, ut ego uideo ſuæ saluti
conuenire. Aliquãdo ſibi uidebitur in in
ferno cõſiſtere, ſed abſq; ſuo protũc exerci
tio ſtatim homo inueniet in maxima ſe q
ete remãſiſſe, priuatus illis anguſtijs, & ae
ternæ æternæ uitæ deguſtat, & oia ſunt in
eo q̃eta & bñ diſpoſita, q̃ſi deum adamã/
tia cuncta ſentit, & ignito amore cor ſuũ
inuenit eſſe ſuccenſum, ex cõſideratione q̃
anima facit tunc in ꝓuidentia mea: q̃a ſe
liberatam aſpicit tam profundo & procel
loſo pelago: non tamen cum exercitio ſuo,
q̃m ex improuiſo ſibi lumen occurrit, imo
ſolũmodo ꝓpter inæſtimabilẽ charitatem
meã, q̃a uolui ꝓuidere cũ eſſet expediens
illi ſuæ neceſſitati: nam uidebat eam deffi/
cere. Sed q̃re cũ erat in exercitio deuotarũ
& humiliũ orationũ, & alijs pijs exercitijs
ei minime ꝓfidi, auferendo tenebras, & ei lu
men infundẽdo? Ex eo q̃m adhuc erat im
ꝑfecta, ne forte putaſſet ex exercitio tali,
ſuũ eſſe, q̃d ꝓculdubio nõ erat ſuũ. Itaque
uides ꝙ imꝑfectus in ꝑ̃lijs exercendo ſe ꝟ
tuoſe, uenit ad ꝑfectionẽ, ex eo ꝙ in ꝑ̃lijs
experitur aperte prouidentiam meam.
Et illo tunc uidet ex experientia, quod
ante credebat ex fide. Vnde certifica/
tus eſt, ex quo perfectum amorem in ſe cõ
cipit, quia plenius agnouit bonitatẽ meã
in hu/

in huiuſmodi prouidentia deſerens amorem imperfectum. Etiam utor una ſancta fraude, ut ab imperfectione ſua conſurgant: quia faciam aliquos amorē concipere ſpiritualiter ad aliq̄ creaturam in particulari ultra generalē amorem, q̄ mediante ſemetipſos exercent in uirtutibus, imꝑfectionem ſuā huiuſmodi relinquentes, exuēdo cor ab amore creaturarū aliarū q̄s amore ſenſitiuo diligebāt: uidelicet parentū, fratrū atq; ſororū, & abſq; paſſione carnali diligunt oēs in dño. Et cū hac ordinata dilectione creaturę, q̄ ita ꝓpoſui expellitur inordinatus amor q̄ prius amabant alios, & ita tollitur hæc imꝑfectio. Sed attende ꝙ etiā unum aliud agit amor huiuſmodi creaturæ quā ego ꝓpoſui, qm̄ experiri facit utrum ꝑfecte me diligāt, & ipſam creaturam, uel non. Ad hunc eñ finem aſſignaui illis eam, ut experirentur hoc in ipſa, & ita id cognoſcerent. Quia ſi non agnoſcerent, neq; ſibi ullo modo diſpliceret imꝑfectio nec illud ꝙ meū eſt & habet in ſe ſibi placeret: hoc ergo modo cognoſcunt. Anima q̄ adhuc eſt imꝑfecta, imꝑfecto me diligit amore, & ꝑ cōſequēs amore ſimiliter imꝑfecto ꝓximū eius amat, quia perfecta ꝓximi charitas oritur atq; dependet à charitate mea perfecta. Nā ea mēſura ꝑfecta uel imperfecta qua quiſq; me diligit, eadem abſq; dubio diligit ꝓximū. Qualiter ergo cognoſcit ipſa creatura mediāte? Multipliciter, ut alibi tibi patefeci, tñ etiā hic aliqua ſubdā. Qñ creatura quā amore ſingulari aliqs diligit, auferret ab illo quoquomodo ſolitam humanitatem uel dulcedinem conuerſationis atq; benignę conſolationis, in quibus ante ualde delectabatur, uel aſpiceret is ꝙ haberet illa aliquam conuerſationē cum altero magis familiarem quam ſecum, ac cū ſunt plures aliæ occaſiones, & inde pœnā habet, q̄ pœna inducit eū ut intret ad agnitionem ſui. Unde ſi uult prudenter & cū lumine ambulare, ut debet, ꝑfectiori amore diliget ipſam creaturā, & cū ſui notitia, & odio cōcepto cōtra ꝓpriū ſenſum, ab imperfectione ſurget: & ita tendet ad ꝑfectionē. Et q̄to magis eſt ꝑfectus talis, ſequitur ꝙ amor eius perfectior eſt ad oēs creaturas, tā generaliter q̄ etiam particulariter, erga ſibi ꝓpoſitā à bonitate mea: quia ꝓuidi quod ita utiliter exerceretur cum odio ſui & amore uirtutū, in præſenti uita ueſtræ peregrinationis: dum tamē anima tempore quo ſic affligitur, exercitio ſancto derelicto, non incedat ignoranter, ueniens ex triſtitia cordis, atq; tœdio mentis ad confuſionē. Quoniam eſſet ei ualde periculoſum, & ueniret ad ruinam, & illud quod ei in uitam tribui, redundaret in mortem. Non debet igitur ita procedere, ſed cum ſancta ſolicitudine reputare ſe debet indignam humiliter habere conſolationē optatā, & cum fide luminoſa cognoſcere ꝙ in tali creatura uirtus ꝓpter quam eam principaliter diligit, imminuta non eſt circa ipſum: & in hoc iugiter augere conetur in corde famem ſanctam atq; deſideriū ad tolerandā omnem pœnam, undecunq; proueniat, ad honorem atq; laudem nominis mei. Hoc ergo modo uoluntatē meā implebit, in ſe recipiendo perfectionis huiuſmodi fructum, propter quem ego ꝑmiſi & ei gratioſe cōceſſi prælia ſuperius expreſſa, & illius creaturæ medium, & alia ſibi frequentius occurrentia, uidelicet ut ad lumen ualeat uenire perfectionis. His ergo modis utor ex prouidētia mea cum imperfectis, atq; tot alijs modis multis & uarijs, quot lingua tua narrare neſciret.

De prouidentia qua utitur Deus erga ſeruos eius qui ſunt in charitate perfecta.

Caput cxlv.

DE perfectis uero noueris, q̄d etiā eis ualde gratioſe prouideo, ut in eis augeatur & opportune probetur eorū ꝑfectio. Nullus eſt enim in uita præſenti tantæ perfectionis, qui non ualeat ad maiorē perfectionem excreſcere. Quare modum iſtum inter alios teneo cum eis: nam in euāgelio mea ueritas ait: Ego ſum uitis uera, & pater meus agricola eſt, uos uero palmites. Qui manet in eo, qui eſt uitis uera, quoniam a me patre genitus eſt, uidelicet ueſtigia & eius doctrinam imitādo, multum fructum affert. Ut ergo fructus ueſter quotidie creſcat, ego ꝓuide puto uos cum uarijs tribulationibus, iniurijs, deriſionibus, infamijs, contumelijs & improperijs, in dictis & in factis, fame & ſiti, ſicuti meæ bonitati cōcedere placet, unicuiq; ꝓut uideo portare poſſe. quia tribulatio ſignū ē aperte demōſtratiuū ꝙ in aīa charitas ē oīno ꝑfectā, ſi cū dulci patiētia toleret.

In

In tribulationibus enim & iniurijs, quas
ego ſernis meis occurrete permitto, proba
tur uirtus pacientiæ, ac etiā in anima ſer/
ui mei creſcit ignis affectuoſæ charitatis,
ex cōpaſſione quā habet illius animæ q̄ ſi
bi facit iniuriam. Nam amplius abſq; cō
paratione dolet de damno illius iniurian
tis, quā de iniuria ſua, ꝑcipue propter offē
ſam meam: Hoc agunt illi qui ſunt in ſta
tu magnæ ꝑfectionis. Itaq; creſcunt in ꝟ
tutibus ex hoc: & ideo ꝑmitto eis hæc &
alia quæcunq; concedo: etiā eis impendo
ſtimulū famis ſalutis animarū: ex quo die
noctuq; pulſant ad ianuam miſericordiæ
meæ, ꝙ intantum obliuioni uidentur tra
dere ſemetipſos, prout in ſtatu perfectorū
ego tibi narraui: & q̃to magis in tali fa/
cto ſe derelinquunt, amplius atq; plenius
in ſe me reperiunt. & ubi me querunt? In
ueritate mea, eundo cum perfectione per
uiam doctrinæ præfatæ meæ ueritatis in/
carnatæ: Legerunt enim in iſto dulci &
glorioſo libro: & ibi legentes inuenerunt
ꝙ uolens obedientiam meam executioni
mandare, ut in hoc oſtenderet q̃tū affectu
oſe diligebat honorē meū, atq; ſalutē hu/
mani generis, cucurrit cum pœna & op/
probrio ad mēſam ſanctiſſimæ crucis, ubi
cum ingenti pœna comedit cibū huma/
ni generis. Itaq; cum ſua magna paciētia,
& homine mediāte, mihi monſtrauit ap
te q̃ium honorē meum amabat. Igitur i/
ſti dilecti filij mei, qui peruenerunt ad ſta
tum huiuſmodi magnæ perfectionis, cū
uirtuoſa perſeuerātia, uigilijs humilibus,
atq; continuis orationibus, mihi mōſtrāt
aperte ꝙ me in ueritate diligunt, ex eo, q̄a
bene ſtuduerunt imitando ſaluberrimam
ueritatis incarnatæ doctrinam, cum pœ/
na laborioſa, quā in proximi ſalute liben/
tiſſime tolerant: Quia medium aliud inue
nire nequirrunt, in quo melius oſtendere
poſſent amorē quo me diligūt: Imo quod
cunq; aliud medium inuenire potuiſſent,
ut oſtenderēt in ueritate me diligere, fun
datum eſt in hoc principali medio crea/
turæ rationalis. ut alibi tibi dixi, quod o/
mne bonum opus mediante proximo fie
bat. Quia nullum omnino bonum abſ/
que charitate mea & proximi fieri poteſt
ullo modo. Et niſi fiat in iſta charitate,
bonum eſſe non poteſt, quamuis actus
uirtuoſi forent.

Et ita malum iſto modo perpetratur ex
priuatione charitatis: itaq; uides q̄d hu/
iuſmodi creatura mediante demonſtrat
perfectionem ſuam, & amorem purum,
quo me diligit, ex eo, quia quotidie ſalutē
proximorum, omnia patientiſſime tole/
rando, ſollicite procurant. Ipſos ergo pur
go ſiue puto, ut ampliorem atq; ſuauiorē
afferant in conſpectu meo fructum, eis ex
hibendo tribulatiōes in uita præſenti: un
de ego magnum odorem ſentio de uirtuo
ſa patientia ipſorum. O q̃ ſuauis atq; dul/
cis eſt iſte fructus, & quantę conſolationis
& utilitatis eſt animæ ſine culpa toleran/
ti: qui ſi uideretur, & aperte cognoſcere/
tur, omnes cum alacritate atq; ſolicitudi/
ne mulia, quæ portare deberent, exquire/
rent. Vt igitur eis exhibeam huiuſmodi
theſaurum, apud quamplurimos incogni
tum, eis paterno more prouideo, ſuper eos
imponendo pōdera multorum laborū, ut
iſta precioſā uirtus patientiæ, nullatenus
in eis eruginetur uel ocioſa conſiſtat: Ita/
que aduenienre congruo tempore quo de
beat exerceri, non inueniatur rubiginoſa.
Quia quando non exercetur, aliquando
ſubintrat impacientiæ rubigo, quæ rodit
animam. Et utor aliquando cum eis una
dulci ac acceptabili fraude, ut in humili/
tatis uirtute conſeruentur, quod ſopire fa
cio ſenſum eorum, & non uidebitur quod
in uoluntate, nec in ſenſu ſentiant aliq̄d
aduerſum, uelut perſonæ ſopitæ non di/
co tanq̄ mortuæ, quia ſentimentum ſenſi
bile dormit in anima ꝑfecta: ſed minime
moritur, q̄a ſi ſanctum exercitium omit/
teret, & ignem ſancti deſiderij, tunc exci
taretur ſolito uehementius & ampliori re
bellione. Et ideo nullus in tali facto confi
dat, etiam ſi ſibi uidetur eſſe perfectus, q̄a
procuidubio ſemper oportet in ſancto ti/
more mei conſiſtere: quia multi confidē/
tes in ſe, miſerabili modo ceciderunt atq;
frequentiſſime cadunt. Nam alio modo
minime caderent, imo uirtuoſe ſtarent.
Itaq; dico quod ſenſus in ſe dormire uiden
tur, ex eo quod onera grauia portantes, &
multos tolerantes labores, nihil omnino
ſentire uidentur. Poſtea quandoq; ſtatim
occurrit, quod in una re minima, quæ q̄ſi
nihil eſt, de qua ipſamet anima ludū faci/
et, ita uulnerabit, & ſic læſa interiora ſua
ſe ſentient, quod ipſamet admirabitur, &

erit inde ſtupefacta. hoc agit atq; permittit diuina prouidentia mea, ut anima uirtuoſe creſcat, & ꝑ uiam humilitatis ambulet, ex eo, q tūc anima prudens inſurgit ilico contra ſe, minime ſibi parcendo, ſed cum odio ſancto & improperio, ſentimentum huiuſmodi corripit, & cum uirtuoſo rigore caſtigat, ex qua caſtigatione perfectius in ſe poſtea ſopitur. Et aliquando prouideo in magnis fidelibuſq; ſeruis & amicis meis, dimittendo ſtimulum aliquē ipſis, prout ego feci glorioſo Paulo, q fuit uas electionis. Ex quo nanq; doctrinā meæ ueritatis acceperat, in abyſſo trinitatis æternæ, poſtea ei ſtimulum carnis dimiſi. Sed nunquid non poſſum & poteram tā ipſi Paulo quam alijs amicis, quibus ex induſtria relinquo ſtimulum aliquem, uarijs modis ordinare, q omnino caterent eis utiq;: ſed ita ꝓuidentia mea diſponit in augmentum uirtutis & meritoriæ coronæ, & ut in ſui uera notitia conſeruentur. Vnde ſalubrem humilitatē hauriūt & acquirunt. Et ut erga proximum ampliorem pietatē exhibeant, omni crudelitate remota: & ſic agilius inclinentur ad compaſſionem eorum, qui laboribus atq; tentationibus exagitantur. Quoniā amplius ad compaſſionem paſſionatorum inclinantur habendo & ſentiendo paſſionē in ſe, quam ſi non haberēt: & inde creſcūt in dilectionem ampliorem, & ideo uelociſſime currunt ad me, humilitate perunctį, & in fornace ſuccēſæ charitatis exuſti. Et ita cum his modis & quam plurimis alijs ad perfectam unionem adducuntur, ut alias audiſti. Et ad tantā unionem ꝑueniunt, & meæ bonitatis agnitionē, quod exiſtentes in corpore, guſtant bonū immortalium: & licet in carcere corporis exiſtāt, uidetur eis extra carcerem ipſum exiſtere. Et quia multam habuerunt agnitionem de me, multum affectuoſe diligūt. Et qui ualde diligit, ualde ꝓculdubio dolet: q cui creſcit amor, augmentatur etiā dolor. Sed anima talium quo dolore ſiue pœna cruciatur? Nō propter iniurias ab aliquo ſibi factas, neq; propter aliquas corporales pœnas, neq; propter aliquas aduerſarij moleſtias, neq; propter aliquam tribulationem quæ ſibi poſſet occurrere: imo ſolummodo dolet & affligitur de mihi factis offenſis: quoniā aperte cognoſcit & uidet quod ſum dignus ab omnibus amari, & quod uniuerſi mihi fideliſſime ſeruiant. Et amariſſime dolet de animarū detrimento, attendens eas ambulare per tenebras uitæ præſentis, & in tanta cæcitate manere. Quoniam in unione quā anima fecit in me per amoris affectū, aſpexit & agnouit in me quantum ineffabiliter amo creaturā meam. Et quia uidit in ea repreſentari meā imaginē, ſubito [illegible] fuit in ea amore mei. Vñ ſentit amaritudinē immenſam eā elongari cernens à bonitate mea. Et huiuſmodi pœnæ ſunt in anima tales atq; tantæ, quod omnes aliæ pœnæ mitigantur in ea: ita quod eas quaſi nihil appreciat ac ſi non eſſent in ea pœnæ tales: ego aūt eis ſeruis meis ualde gratioſe prouideo cū illa manifeſtatione quā eis facio de me. Quia uident in me cum amaritudine magna, miſerias & iniquitates uitæ præſentis, & animarū damnationem, in cōmuni & particulari, prout eſt de beneplacito meæ uoluntatis: ſic augmentantur in amore & pœna, ut ab igne ſancti deſiderij ſtimulati clament ad me, cū firma ſpe atq; lumine ſanctiſſimæ fidei, à me poſtulando ſubſidium, ut eorū huiuſmodi neceſſitati ſubueniam. Itaq; diſpono cum diuina ꝓuidentia ſubuenire mūdo, ꝑmittendo me cōpelli à pœnoſis, dulcibus & anxijs deſiderijs amicorū meorū. Et cum hoc eis gratioſe prouideo, q creſcunt atq; nutriuntur ex hoc in maiori atque perfectiori notitia mei, & unione in me. Igitur aperte uides quod his perfectis ego ꝓuideo multis uijs uarijſq; modis, ex eo quod dū eſtis in uita ꝑſenti poteſtis augere ſtatum ueſtræ perfectionis, atq; meriti, ꝓpter quod illos ego purgo ab omni ꝓprio & inordinato amore ſpirituali & tēporali. Et cum uarijs atq; multis tribulationibus eos quotidie puto, ut fructū ampliorem atq; perfectiorem ante me producant, ut iā dixi. Et cum anxia tribulatione q̃ habent uidentes offenſionem meam, & animas eſſe gratia priuatas, extinguitur omnis amaritudo iſtius amoris, adeo quod omnes labores quos in hac uita ſuſtinere poſſent, quaſi pro nihilo reputant. Et ex hoc ut iam dixi tantum appreciant tribulationem, quam conſolationem: quia non exquirunt proprias conſolationes, neq; me diligunt amore mercenario ex

propria conſolatione ſiue delectatione, ſed affectuoſe quærunt nominis mei gloriam & honorē: Ergo filia chariſſima potes a pte cognoſcere, ꝙ hominibus in quocunq; ſtatu, diuerſis & infinitis modis & locis, ego mirabiliter atq; paterna charitate prouideo, licet homines in ſe tenebroſi nō agnoſcant eos, quia lux a tenebris minime comprehenditur. Solū ab his qui lumen habent agnoſcuntur, amplius uel minus perfecte, iuxta lumen perfectionis quā habent. Quod utiq; lumen acquiritur in uera notitia quā habet anima de ſemetipſa. Vnde conſurgit cum odio perfectiſſimo tenebrarum.

Tractatus quintus. Et eſt repetitio breuis antedictorum. Poſtea loquitur de uerbo Ieſu Chriſti ad Petrum: Mitte rete ad dexteram &c. Caput cxlvi.

Vidiſti & agnouiſti filia chariſſima, me tibi narrāte minus quā odorem unius paruæ guttæ, quę nihil eſt in cōparatione maris, prouiſiōis quā in eis creaturis facio, loquendo tibi generaliter atq; particulariter. Et p huiuſmodi ſtatus de quibus modo tibi narraui, pariter & de uenerabili ſacramento loquēdo, ſicut ego prouideo modis uarijs, ut in anima ſancta fames augeatur. Et ſicut ego procuro ex interiori parte in animę ſenſu, miniſtrando gratiā, almo ſpiritu ſancto mediante, q fideliſſime ſerui iniquo uiro ut ad ſtatum gratiæ reducatur: imperfectorum ut ad pfectionē peruenire ualeat. Perfecto uero, ut in eo perfectio iugiter augeatur, qa dum eſtis in uita pſenti, quotidie creſcere poteſtis. Et ut efficiantur idonei mediatores inter hominē, q per crimina ſua incidit in guerrā, & me. Iam enim tibi dixi, ꝙ mediantibus amicis meis ego mundo miſericordiā facerē, & cū multa illorum tolerantia reformarē Eccleſiā. Vere tales appellari poſſent alter Ieſus Chriſtus crucifixus unigenitus meus, ex eo ꝙ aſſumpſerunt officium eius. Ipſe uenit ueluti mediator, ut guerrā auferret, & ita pacificaret hominē, & mihi reconciliaret eum, tolerando multa patienter, uſq; ad mortē obprobrioſiſſimæ crucis: Ita faciunt iſti cum deſiderio cruciato ſancto ſuo, qui mediatores efficiūtur cū oratiōibus humilibus, cum uerbis exhortationis, & ſuā uitā ſanctam pponunt omnibus in exemplū. Relucent in eis lapides ptioſi uirtutū, cū uera pacientia ſupportando defectus aliorum. Iſti ſunt hami cū quibus capiunt animas. Ipſi rete iactant ad dexteram, non ad ſiniſtram, ut ait ueritas in euangelio Petro cæteriſq; diſcipulis, poſt reſurrectionē: ex eo quia ſiniſtra manus, uidelicet amor proprius in eis omīno defecit atq; mortua cōprobatur: dextera uero uiuit, ex uno dulci, puro & uero amore diuino, cū quo rete ſancti deſiderij iactant in me mari pacifico. Et hiſtoria quæ fuit ante paſſionē & reſurrectionē adiuncta, cum illa q poſtea fuerit, noueris ꝙ ad ſe trahēdo rete ipſum includendo in humili cognitione propriæ uilitatis, imo nullitatis, inueniunt atq; capiunt tātam piſciū habundantiā, uidelicet animarum, ꝙ oportet eos uocare ſocios, ut ad rete foras trahendū iuuēt, qa ſoli nō ualent. Nam in ſtringendo & iactādo rete, debent habere ſocietatē ueræ humilitatis, uocādo ſociū ex affectu charitatis ſynceræ, ut iuuet ad trahendū hos piſces animarum. Et ꝙ ſit uerum, apte uides & experta es in te pariter & in alijs ſeruis & amicis meis, qa iam graue pōdus uidetur eis has animas attrahere, q captæ ſunt in rete ſancti deſiderij eorum, ꝙ affectuoſe uocāt & optant habere ſocietatē: & uellent ꝙ omnis homo iuuaret eos, & cum humilitate ſe reputant inſufficientes. & ideo tibi dixi, ꝙ uocabant humilitatē atq; charitatē pximi, ut adiuuarent ad extrahendos iſtos piſces: & attrahentes huiuſmodi rete, magnā habundantiā piſciū extrahunt: quis q plurimi pp̄ter eorum defectus a rete refugiant & egrediantur, qa renuunt in tali rete recludi. Rete uero deſiderij ſancti, ſine dubio cepit omēs, ex eo ꝙ anima famelica mei honoris, nō eſt cōtenta particulā habere, ſed oēs habere poptat. Bonos habere quærit, ut eā adiuuent in ſuo rete ponere piſces, & ut ſibimet quotidie cōſeruent & augeant pfectionē: imperfectos optat ut pfecti ſint: prauos uero cordialiter affectuoſe deſiderat ut boni ſint: Infideles quoq; tenebroſos exoptat ut ueniant ad lumē ſancti baptiſmatis. Oēs ergo poptat habere, cuiuſcunq; ſtatus uel cōditionis exiſtant, ex eo ꝙ omēs in me uidet a mea bonitate creatos, cum tam ignifera charitate, atq; ptioſo ſanguine Ieſu Chriſti filij mei redēptos.

Itaq;

Itaq; cepit omnes in ſui ſancti deſiderij rethe, ſed multi proſiliunt ab eo, diſcedentes a ſtatu gratię propter peccata ſua, & infideles alij plurimi ſtant in peccato mortali. Cōtinue tamē exiſtunt in illo ſancto deſiderio propter orationē continuam, quia licet a me diſceſſerit anima propter eius pctm̄, & ab amore & conuerſatione atque reuerentia quam erga ſeruos meos habere debet, in eis tn̄ affectus ueræ charitatis, atq; deſideriū ſalutis animarū ipſorum nullo modo imminui debet. Itaq; iactant rethe huiuſmodi ad manū dexteram. O filia chariſſima, ſi cōſiderabis actum quē fecit Apoſtolus Petrus, de q̄ habetur in Euangelio, qn̄ ueritas mea pceepit ei, q rethe mitteret in mare. ipſe uero rndit: Preceptor, per totam noctē laborauimus, & nihil omnino cepimus, ſed in uerbo tuo laxabo rethe. Cum ergo feciſſet, ita cepit copioſam piſciū multitudinē intantum, q ſolus attrahere non poterat, & ideo ſocios uocauit ut adiuuarent eum. Igitur dico, qđ ſi conſiderabis hunc actū, q ita fuit in ueritate, & tn̄ in figura cōtigit illis, ut eſt dictū, inuenies em̄ figuram tibi ꝓpriam, unde noueris, q omnia myſteria & omnes m ores q̄s & q̄ mea ueritas in mundo tenuit abſq; diſcipulis & cū diſcipulis, erant figuratiui, & in ſalutē ac inſtructionē animarū tā amicorū ac ſeruorū meorū q̄ etiam aliorū, ut in omnibus habere poſſetis regulam & doctrinam ſpeculando cū lumine rationis, itaq tardis atq; rudibus ingenio perſpicacib⁹ atq; acutis intellectu conuenienter eſſe poſſunt in exēplum, & qlibet in eis pōt inuenire ſalutē atq; conſolationē ſuam, dūmodo uoluerit. Dixi tibi, q Petrus ex pcepto Ieſu Chriſti rethe miſit in mare, fuit igitur obediens & uiua fide credidit capere poſſe: ideo cepit in magna quantitate, ſed minime tpe noctis. Nunqd intelligis quod eſt tps iſtud noctis? Eſt obſcura nox peccati mortalis, cū anima priuata fuerit lumine gratię. In iſta nocte nihil omnino ſalubre capitur, eo q iactat homo affectū ſuū nō in mari uiuo, ſed mortuo, ubi pctm̄ iuenit, qđ nihil eſt. Ergo ſiniſtra laborat cū pœnis magnis & intolerabilibus, abſq; utilitate q̄licūq;. Sunt ergo iſti martyres dęmonis, & non Ieſu Chriſti crucifixi. Sed illuceſcente die q̄ anima culpā deſerit, & ad ſtatū gratię redit, in mente ſua pcepta ſalubria iā apparent, in quibus ei pcipitur, ut huiuſmodi rethe iactet in uerbo meę ueritatis incarnatę, uidelicet amando me ſuper oia, & ꝓximū tanq̄ ſeipſum: & tunc ex obediētia & cū lumine fidei, cū firma ſpe, rethe iactat in uerbo ſuo, ſequendo doctrinā & ueſtigia dulcis & amoroſi uerbi ac diſcipulorū eius. Qualiter autē eos capit & q̄s uocatiā tibi dixi.

Quomodo rethe prædictum perfectius in mare iactat unus q̄ alius.

Caput cxlvij.

HAec autē uolui tibi dicere, ut aperte cū lumine intellectus agnoſcas cū quāta ꝓuidētia iſta mea ueritas incarnata tpe q̄ cū hominib⁹ conuerſationē habuit, ordinate ſuos act⁹ atq; miniſteria pfecit, ut intelligas ea quę uos oportet agere, & illud quod agit anima q̄ ſtat in iſto perfectiſſimo ſtatu: ſed aduerte, q unus agit in maiori perfectione q̄ alter, ſecundū q accedit ad obediendū huic uerbo corde promptiori & cum lumine perfectiori, omni ſpe de ſe perdita, & ſolum in me creatore ſuo collocata. Perfectius enim huiuſmodi rethe laxat ille qui obediendo ſeruat pręcepta, ſimul & concilia mentaliter & actualiter, q̄ ille q ſeruat pcepta actualiter & conſilia ſolummodo mentaliter: nā qui non obſeruaret conſilia mentaliter, proculdubio nec obſeruaret pręcepta domini actualiter, eo q adinuicem ligata ſunt, ut alibi tibi plene narraui. Ergo perfecte capit ſicuti pfecte rethe laxat & iactat. Perfecti uero de qbus in pręſenti narraui tibi, capiunt abundanter, & cum magna perfectione. O q̄ bene ipſorū organa ſunt ordinata per cuſtodiā dulcem atq; bonam cautelam, quam habuit arbitrium liberum ad portam uolūtatis, unde ſenſus etiam ipſorū faciunt omnes unum ſonum ualde ſuauem, qui egreditur a ciuitate talis animæ quoniam omnes ianuæ clauſæ ſunt & apertę. Porta enim uolūtatis eſt omnino clauſa, ne proprius amor ingrediatur, & eſt aperta, quia iugiter amat & optat honorem meum, atq; ꝓximi dilectionem. Intellectus eſt etiam clauſus ad uidendum uanitates, delitias, atq; mundi miſerias, quę ſunt omnes ueluti nox, ex qua tenebreſcit intellectus, qui delectatur in eis, & inordinate recipit eas. Eſt etiam apertus cum lumine, quod aſpicit in obiectum incarnatæ meæ ueritatis. Memoria quoq; clauſa reperitur, ex eo quia tradidit obliuioni mundum, ac etiam ſemetipſum, quo ad carnalē uiuendi modum, & eſt aperta, ut beneficiorum meorum quotidie recipiat abundantiam cum iugi reminiſcentia affectus animæ, tunc agit iubilum uel deſuauem, temperatis & modificatis ordinate chordis, cū prudentia ſalubri, & cum lumine, ita quod ualde concorditer unum ſonum exhibent, uidelicet ad laudem & gloriam mei nominis. In hoc ipſo ſono in quo magnę chordæ potentiarum animæ cōcordant, etiam aliæ paruæ chordę, uidelicet exteriores corporis ſēſus ita bene morigerati inſimul alludunt, ut ego tibi dixi, loquendo de malis hominibus, q ſicut omnes ſenſus in morte ſonabant, ex eo

quia recipiebant inimicos ſuos. Ita ſonant in uita iſti, quia recipiunt intra ſe ſolũ amicos uerarum atq; realium uirtutum, cum quibus optime cõcordant opera uirtuoſa. Omne quippe membrum laborat ualde laudabiliter in opere ſibi deputato. Bene laborat oculus in ſuo uiſu, auris in auditu ſuo, ſimiliter odoratus in ſuo odoratu, guſtus in ſuo guſtu, lingua bene ſermonẽ ſuum exprimit, manus in tactu, atq; pedes in inceſſu. Hęc omnia cõcordant in una melodia, & in uno ſono, uidelicet in ſeruiẽdo proximo propter gloriam & laudem nominis mei, & animæ ſeruiendo cum ſanctis operationibus uirtuoſis. Et obediunt animæ correſpondentes ei, tanquam organa iocunda. mihi ualde placent iſta, ſimiliter & angelicę naturę, imo & ueris guſtationibus, qui tales expectant cum iocunditate ualde gaudioſa, quia unus participabit bonum alterius. Etiã iſti mũdo placent uelit, an nolit: nam homines iniqui nequeunt ita latere ſiue fugere, quin in ſe ualde bene ſentiãt iſtius melodię dulcedinem, imo quamplurimi cum hoc hamo & inſtrumẽto remanent ibi captiui & diſcedentes a morte, ueniunt ad uitam. Cuncti quippe ſancti ceperunt aliquas animas hoc organo dulci. Primus qui ſonaret in ſono uitæ, fuit amoroſum uerbum, aſſumendo ueſtram humanitatem, & cum humanitate diuinitati coniuncta & unita, citharizando dulciter, in cruce, filiũ humanæ generationis ibi ceperit. Captiuauit etiam aduerſarium humani generis diabolum, cũ dominium abſtulit, qui tanto tempore poſſederat ipſum humanum genus ex culpa propria. Vos etiam omnes ab iſto dulci magiſtro diſcẽtes, iſti dulci ſono pulſatis. cum iſta ſapida doctrina principes illi glorioſi, uidelicet Apoſtoli, ceperunt animas, eius uerbũ per uniuerſum orbem ſeminantes, ut ab ipſo uerbo filio meo didicerant. Exinde martyres, confeſſores, doctores, atque uirgines omnes animas iſto dulci ſono capiebant. Attende glorioſam uirginem Vrſulam, quæ tam dulci ſono citharizauit, ꝙ xi. milia uirginum uno tractu cepit, & animas totidem aliarum gentium, & ita fecerunt alij modis uarijs. Quid horum eſt in cauſa? Proculdubio prouidentia mea, prouidi nanq; inſtrumenta tribuens illis atque uiam & modũ quomodo ſonare ualebant. Et quicquid eis exhibeo ſiue permitto in uita præſenti, totũ eſt ad augmentum iſtorum inſtrumentorum, dũ homines uelint agnoſcere, neque uelint auferre ſibimetipſis lumen cum quo uidere debent, interponendo nubem amoris proprij, atque complacentiam ſui ſenſiua.

De prouidentia Dei, qua utitur cũ ſuis creaturis in uita pręſenti, & in alia.

Caput cxlviij.

Ergo filia chariſſima dilatẽ imo cor tuũ, & aperi oculum intellectua cũ lumine fidei, ut aperte uideas cũ quanta prouidentia & amore creaui hominẽ, & ordinaui ut ipſe gaudere poſſit meo ſummo & æterno bono. Prouidi quidẽ omnibus, animę ſimul & corpori, tã hominibus impfectis, ꝙ perfectis, bonis atq; malis, tẽporaliter atq; ſpiritualiter, in cœlo ſimul & in terra, in hac uita immortali, pariter & in uita mortali. In hac uita mortali, dũ eſtis uiatores & peregrini, ligaui uos in uinculo charitatis, nã homo uiolenter eſt in eo ligatus ex eo qa ſi ſe uoluerit ſoluere ex affectu proximi charitate priuatus, tñ in eo ligatur ex neceſſitate. Vt enim in actu pariter & affectu charitate deberetis uti, prouidi non tribuẽdo cuilibet omnia ſibi neceſſaria ꝑ uita ſua: ut etiã ſi qs ex iniquitate ſua ꝑdiderit affectũ & amorẽ, ex neceſſitate cõpellamini participare ſimul, ut ſaltẽ actũ huiuſmodi charitatis habeatis: unde tu uides artificẽ ad colonũ habere ꝓ ſua neceſſitate recurſum, & ita colonus habet ad artificẽ, unus enim indiget altero, quoniã unus ignorat agere qđ facit alter. Ita clericus atq; religioſus indiget habere ſecularẽ, atq; ſecularis religioſi: neuter enim ſine reliq̃ facere nequit. & ita de cęteris. Sed nunquid nõ poterã ego dotare quẽlibet de neceſſarijs omnibus? Vtiq; ſed ego ꝓuidere uolui, ꝙ unus humiliaretur alteri, & ꝙ ita cõpellamini ſaltẽ actum charitatis mutuę habere tali neceſſitate cõpulſi. Oſtẽdi igitur magnificentiã, bonitatẽ, atq; prouidentiã meã in eis, & ſequi potius uolunt & ire poſt tenebras proprię fragilitatis. Membra corporis ueſtri faciunt uobis uerecundiã, quia charitatiuã habent in ſe concordiam, & nõ uos. Vnde qñ caput indiget adiutorio, manus ilico ſubuenit ei. Et ſi digitus qui ſit ualde paruũ in corpore mẽbrum, aliqua patitur, caput minime dedignatur ei ſubuenire, licet in corpore maius atq; nobilius mẽbrum exiſtat, ſed ſuccurrit ei ſubito iuxta poſſe, iuuando uiſu, auditu. & affectuoſo uerbo nihil omittẽdo cũ omni fideli ſolicitudine. Similiter oĩa membra faciunt. Nõ ita facit homo ſupbus, qa uidẽdo pauperẽ ęgrotũ in neceſſitate conſtitutũ, ꝙ membrũ eſt ipſius, tñ ei ſubuenire negligit, non ſolũ cũ omnib⁹ q̃ habet, imo neq; uerbo modico, ſed uilipendit eũ. & cũ improperioſa eũ auertit, quaſi nauſeã oſtendẽdo, abũdat in diuitijs, & cũ fame perire pmittit, ſed ipſe non attendit ꝙ eius miſera crudelitas ante me fœtorem exhalat, & uſq; in ꝓfundũ inferni talis

tius putredo deſcendit,ſed prouideo per modum aliū illi pauperculo meo, & pro pondere paupertatis ei retribuentur abundātiſſime diuitiæ. Ille uero cū improperio maximo redarguetur a ueritate mea,a qua ſibi dicetur: Eſuriui,& non dediſti mihi manducare, ſitiui, & non dediſti mihi bibere, &c. Et in tali neceſſitate minime proderit ei,ſi dicat: Ego nunq̄ uidi te,quia ſi te uidiſſem,hęc omnia libētiſſime feciſſem. Optime nanq; nouit ille miſer,q̄a ab ipſa mea ueritate moniti ſunt oēs in Euāgelio, ꝙ illud quod amore ſuo fit uni paupculo minimo ſuo,ſibi reputat eſſe factum,& ideo iuſte cū dęmonibus infertur ei ſupplicīū ęternum. Itaq; uides ꝙ in terra prouidi ne properēt ad interitum ęternum. Si uero conſideres uitam æternā,in ciuibus ibi conſiſtentibus, & in angelica natura multū ordinate prouidi ſup ipſorum ordinata charitate. Nō enim uolui, ꝙ unus guſtet propriū bonum ſuū tantummodo quod a me recipit, imo ordinaui quod bonū uniuſcuiuſq; participetur ab omnib⁹, ita ꝙ ex ordinata & perfecta charitate maior guſtat bonū minoris,& econuerſo minor maioris: minor uero quãtū ad menſurā beatitudinis: nō ꝙ paruus non ſit plenus & perfectiſſime cōſolatus ,ꝑut magnus,oēs enim ſunt pleni in ſuo gradu. O quantū charitas iſta eſt ibi fraterna, & q̄ eſt unita in me,& unus cū alio recognoſcendo ipſam charitatē a me , prout eam a me receperunt cū illo timore ſancto atq; debita reuerentia,quam eis dedi , unde ſemetipſos aſcendunt in me,necnon & in me uident & cognoſcūt dignitatē in qua collocaui eos. Angeli cū ingenti gaudio cōmunicant cū animabus beatorū,atq; beati cū angelis. Itaq; oēs in ꝑfectiſſima dilectione charitatis in alterutrū omnia bona participant,& exultantes ultra q̄ intelligere ualeas,iubilando mirabili modo gaudent in me,nulla triſtitia reperitur ibi ,ſed omnia ſunt ibi dulcia , & omnis amaritudo ꝓcul, ex eo ꝙ dū uixerunt, & etiā in morte nie guſtabunt ex amoris affectu in proximi ſyncera charitate. Quis hęc ordinauit? Sapientia mea, cum admirabili dulciq; prouidētia. Si uero te uertis ad purgatorium , ibi conſiderare poteris etiam optabilem & ineſtimabilem prouidentiam meam in illis pauperculis animabus, quæ propter ignorantiam amiſerunt acceptabile tempus,& quia ſeparatæ ſunt a corpore, non habent ultra tempus , in quo meritum acquirere poſſint. Illis ergo prouidi ,ꝙ uos qui nunc eſtis in corpore uiuentes,eas adiuuare poteſtis,uidelicet eleemoſynis,ieiunijs,orationibus ,& alijs pijs operibus in ſtatu gratiæ factis,& præcipue cum officio diuino a meis miniſtris deuote perſoluto. Per hunc ergo modum abbreuiatis eis tempus pœnitentiæ ſuæ, mea miſericordia mediante.

De prouidentia qua utitur Deus erga pauperes eius ſeruos,etiam in temporalibus.

Caput cxlix.

NVnc uero filia chariſſima,tibi uolo dicere particulam ualde paruam , de modis quos ego teneo cum ſeruis in me ſperantibus, ad ſubueniendum ipſorum exteriori neceſſitati. Prouiſionem uero meam amplius ſiue minus inuenient, quanto perfectius uel imperfectius expoliati ſunt de ſemetipſis,ac etiam de mundo, tamen omnibus gratioſe prouideo. Et pręcipue pauperculis meis,qui uidelicet uoluntate ſunt uere ſpiritu pauperes, hoc eſt intētione ſpirituali. Multi nanque pauperes ultra, imo contra ſuam uoluntatem exiſtūt. Iſti ſunt proculdubio diuites quoad uoluntatem , ſed in ueritate mendici ſunt,quia minime ſperant in me,neque uoluntarie paupertatem ferunt, quam ego ueluti animarum illorum exhibui medicinam,quia diuitiæ nocuiſſent eis & extitiſſent in cauſa damnationis eorum . Serui uero mei ſi ſunt pauperes,minime ſunt mendici. Mendicus enim aliquando nō habet eã quæ ſibi ſunt neceſſaria, & in graui neceſſitate premitur. Pauper uero non abundat ſed tamen habet neceſſaria . Ego nanq; nunq̄ ei deficio, dum in ueritate ſperat in me. Aliquando tamē eos ad aliquā extremitatem adduco, ut aptius uideant ꝙ ego poſſum & uolo neceſſitatibus eorum gratioſe prouidere ,& ſic ampliori cōfidentia ſperent in prouidentia mea,& amplectantur auide ſponſam ueræ paupertatis. Et illo tunc admirabili modo clemētia mea ſancti ſpiritus,qui ſeruire talib⁹ optat in neceſſitate, prouidit eis etiam in his exterioribus,corda ſuccendo diuitum uarijs modis, ut eis in ſua neceſſitate ſubueniatur , & ita tota uita pauperculorum meorum iſto modo gubernatur, uidelicet cum ſolicitudine quam ſeruis mundi tribuo de illis. Et uerum eſt quod ut in uirtute creſcant atque probentur in fide, patientia & perſeuerantia, quãdoque ſuſtineo quod eis iniuria cum improperio atq; contumelia dicatur ,& nihilominus ipſemet qui dicit uel facit eis iniuriam,a clementia mea compellitur ut eis faciat eleemoſynam,& neceſſitati tali ſubueniat,hęc eſt una prouidentia generalis, quã facio pauperculis meis. Sed in magnis amicis atq; fidelib⁹ ſeruis meis aliqñ ſine medio creaturarū utor ipſa ꝓuidentia mea ſolummodo per meipſum , prout ipſamet experta fuiſti.

Et audiſti de patre tuo beato Dominico ſeruo meo glorioſo ſ. ꝙ in principio ſui ordinis cũ hora prandij fratres nihil oĩno haberent ad cõmedendũ, totus fidelis in me ſperando certiſſime, ꝙ ego ꝓuiderẽ, dixit fratribus ut diſcũberẽt, q ita fecerunt ex obedientia ſui patris. Tunc ego q ſperantibus in me gratioſe ꝓuideo, miſi duos angelos cũ albiſſimo pane, de q̃ pluribus uicibus abundantiſſime comederunt. Iſta ꝓuidẽtia facta fuit abſq; operatione hoim, & à clemẽtia mea ſolũmodo ꝓceſſit. Aliqñ ꝓuideo multiplicando paruã q̃titatẽ q̃ minime ſufficiebat: ut optime noſti de beata Agnete cõſorte tua, q̃ mihi ſeruiuit à ſua pueritia fideliter uſq; ad ultimũ uitæ ſuæ, cũ humilitate uera, & indubitata ſpe, taliter q̃d oĩni dubitatione ꝓpulſa, de nihilo cogitabat ꝓ ſe ſiue ꝓ familia ſua. Vñ cum uiua fide paupercula ſine quacunq; ſubſtantia tẽporali ad p̃ceptũ glorioſæ Mariæ uirginis iuit ad edificandum pulchrũ monaſterium in loco deteſtabili, quia morabant ibi peccatores. Ipſa nullo modo dubitauit intra ſe dicens: Ego quo modo potero perficere tantũ opus? Fideliter igitur in me confidens iuit, & cũ ꝓuidentia mea fecit ibi tale monaſterium monialium, ubi congregauit in principio decẽ & octo uirgines puellas, cum nihilominus no haberent niſi ꝓut ego prouidebã eis. Tamen ego ſuſtinui ſemel ꝙ tribus diebus abſq; pane ſteterunt, herbas tantum modo comedentes. Super iſto puncto tu poſſes admirari, dicendo mihi: quare deduxiſti eas ad hanc extremitatem? cum iam expreſſe mihi dixeris ꝙ nunquã deficis in aliqua neceſſitate ſeruis in te ſperantibus. In hoc apparet eis in tanta neceſſitate non extitiſſe prouiſum, ex eo quia loquendo cõmuniter cõmunis homo uiuere non poteſt herbas tantummodo comedendo, & p̃cipue cum homo nõ eſt in magna pfectione. Et ſi Agnes erat in ſtatu magnæ pfectionis, credere poſſumus q̃d oẽs aliæ uirgines illæ non erant in tali ſtatu. Ad hoc ego reſpondeo ꝙ ita feci atq; pmiſi ut inebriarentur illæ perfecte de ꝓuidentia mea. Impfectis uero materiam exhibui ꝓpter ſubſecutũ miraculũ, ut fundamentum atq; principium facerent in lumine ſanctiſſimæ fidei: & in tali cibo uel alia materia quãdo ſimilis caſus occurrit ego do diſpoſitionẽ unam humano corpꝰ taliter, ꝙ ita melius ualet com quadã herba modica, uel etiam ſine quocunq; cibo, q̃ prius quando panem habebat, & alia cibaria, quæ ſunt ordinata propter uitã hominis adiuuandã atq; ſuſtẽtandã. Et hoc apertiſſime noſti, qm̃ in temetipſa probaſti. Etiã ego prouideo q̃titatẽ paruã multiplicando alicuius materiæ. Cum enim illa ſteriſſet in illo ſpacio tp̃is iam expreſſo, uertit ad me fidelẽ oculum ſui cordis, in oratione ſua, dicens: Dulciſſime dñe, amantiſſime pater, & æterne ſponſe, nunquid ordinaſti ꝙ iſtas uirgines ab ipſarũ domo paterna traherẽ, & in iſta domo tua congregarẽ, ut in ea fame pereant? Prouideas optime dñe neceſſitatibus earũ. Ego tñ eram ille qui faciebã eam ita petere: habebã quidem complacentiã experiendi fidem eius, & ipſius humilẽ orationẽ acceptabã: Verũ ꝓuidi ſatiſfaciens deſiderio ſui cordis, q̃d in conſpectu meo ſtabat: & inſpirando cuidã quendã, ut afferret ei quinque paruos panes, & illico ſua menti patefeci: unde prius q̃ ille qui portabat appropinquaret oſtio ſiue ianuæ, dixit alicui de filiabus eius: Filia, uadas ad rotam, & recipe panem illũ quem nobis dñs gr̃oſe miſit. Illis ergo quinq; panibus allatis, ordinate diſcubuerunt. Dum igitur Agnes panes illos paruiſſimos frangebat, ego cõceſſi tantã uirtutem in manibus eius panes multiplicãdo, ꝙ oẽs ad libitũ refectæ fuerunt, imo tanta ſuperabũdantia remanſit in menſa, ꝙ oibus in prandio ſequẽtis diei fuit abundantiſſime ſatiſfactũ. His & alijs uarijs modis ego ꝓuideo ſeruis & amicis meis, qui uoluntarie pauperes effecti ſunt. Neq; ſolummodo dico uoluntarie, niſi ſint ſpiritu pauperes, hoc eſt cum intentione ſpirituali: alias enim modicum proficeret eis, prout occurrebat antiquis philoſophis, qui ex affectu quem habebãt ad addiſcendam ſcientiam, utiq; mundanam, contemnebant has diuitias, & uoluntarie pauperes efficiebãtur, intelligentes ex quadam experientia ſiue naturali notitia, quod iſta ſolicitudo exterior mũdanarũ diuitiarũ, impediebat eos ne uenirent ad illud ſcientiæ culmen quod optabant, ubi collocauerant finem atque terminum ante oculum intellectus totum.

Sed

Sed quia paupertas iſta uoluntaria non erat cũ intentione ſpirituali, ad gloriã & laudẽ nominis mei, ideo non habuerunt alicuius gratiæ uitam, neq; perfectionem, imo receperunt in ſe mortem æternam.

De malis quæ procedunt in poſſidendo uel inordinate deſiderando diuitias temporales.

Cap. cl.

ATtende filia chariſſima quãtum eſt dedecus & materia confuſionis hominibus Chriſtianis miſeris amatoribus diuitiarũ, qui minime ſequuntur intellectũ quem habent à natura, ut acquirere poſſint bonũ æternũ, ſicut iſti philoſophi fecerũt ut ſcientiã inutilẽ adiuuã adiſcere poſſent. Agnoſcentes enim eas ad impedimentũ ſui propoſiti fore cõtemnebant, imo proijciebant eas. Et iſti de iſtis diuitijs uolunt ſibimetipſis per modum loquendi facere dominum. Et hoc aperte manifeſtat, quod ſic eſt ex eo quia amplius amaricantur amittẽdo diuitias huiuſmodi tẽporales, quàm amittendo me, qui ſum ſummum & æternũ bonum. Si tu bene conſideras, omnia mala producuntur ex hoc inordinato deſiderio congregandi diuitias. Oritur inde ſuperbia dum homo deſiderat eſſe maior. Et iniuſtitia tam in ſe quàm in alijs. Inſuper & auaricia, quoniã ex appetitu pecunię ſollicite procurat expoliare ſiue fraudare fratrẽ & proximum ſuũ, ac etiam arripere bona eccleſiæ minime formidat, quę ſunt acquiſita precio ſanguinis unigeniti filij mei. Oritur etiam inde quandoq; reuenditio carnis proximi ſui. Et etiam tẽporis, ut uſurarij faciunt, qui ueluti latrones uendunt ea quæ minime ſua ſunt. Guloſitas egreditur inde, propter multa cibaria ſatis inordinate ſumpta. Vnde ſequitur inhoneſtas: quia ſi non haberent ad expendendum frequenter in conuerſatione ianitæ miſeriæ minime morarentur. Quot etiã homicidia, odia, proditiones, crudelitates erga proximum inde procedũt, cum infidelitate, circa me, præſumendo de ſe tanq̃ ſi propria uirtute ſua diuitias illas acquiſiuiſſent: nec attendũt quod illorũ uirtute nõ acquiſiuerunt neq; poſſident eas, imo ſolum ex prouidentia mea. Ipſi uero de me quidem iniuſtiſſime ſpem amittunt, & ſolũ modo ſperant in uanitate diuitiarũ ſuarũ. Et ueluti excæcati non uident quod in earum uanitate ſe deceptos inueniũt, ex eo quoniã in uita præſenti ſunt eis quandoque ablatæ per diſpenſationẽ meam, & eorũ utilitatem, uel ſaltẽ in morte derelinquũt eas. Tunc apertè cognoſcunt ipſorũ huiuſmodi ſpẽ extitiſſe uanam abſq; ſtabilitate, ſine ſacietate fructifera: deſideriũ ergo diuitiarũ tẽporaliũ hominẽ facit eſſe pauperẽ, & occidit à uita gratiæ, operatur eſſe crudelẽ ſibimetipſi, aufert ſibi dignitatẽ infiniti, & facit eũ eſſe finitũ: quia uidelicet deberet huiuſmodi deſideriũ eius ſolũ eſſe in me deo qui ſum infinitũ bonũ: & ipſe poſuit & uniuit illud in re finita & uiliſſima: & ipſe perdidit guſtũ ſaporis uirtutũ, & odoris eximiæ paupertatis, amiſit de ſeipſo dominũ, ordinando ſe diuitiarũ ſeruum: inſatiabilis eſt, ex eo, quia diligit ea quæ ſunt infra ſe: quoniã omnia creata ſunt in obſequium hominis: & non ut homo ſeruiat eis. homo autẽ eſt ordinatus, ut mihi ſoli ſolummodo ſeruiat, qui ſum finis eius. Quot laborioſis pœnis atq; periculis homo ſponte ſe ſubijcit, nõ ſolũ in terra, ſed etiã in mari, ut opes cõgregare poſſit: non ſolum ad neceſſitatẽ uitæ, ſed ad ſuperabundantiã atq; concupiſcentiã & auaritiam ſui poſtea redeat ad ciuitatẽ propriam cum ambitione magna & pompa ſeculi? Neq; curat uel paruã in corpore ſuo ſuſtinere pœnam ad acquirendas uirtutes, quæ ſunt animæ ueræ diuitiæ, ipſi ſuffocauerunt in illis uanis diuitijs cor & affectum cũ quibus mihi ſeruire debent, & cum uarijs & illicitis lucris cõſcientias eorum onerant. Attende diligenter ad quantam adducti ſunt inopiam atque miſeriam, & cuius effecti ſunt ſerui. Proculdubio non alicuius rei ſtabilis, imo cum uanitatẽ multa ſunt ualde mutabiles: hodie namque quis eſt in ſeculo diues, cras uero pauper. Nunc in ſublimi ſtatu, ilico in infimo. Nunc à mundo aliqui reputati ſunt & habiti cum multa reuerentia, propter eorum fallaces diuitias: illis uero deperditis, ab ipſo mundo ſunt in deriſum & improperium, & in contemptum habiti, cum uerecundia & improperio, & abſq; compaſſione male tractantur: Ipſi namq; diligebant intuitũ diuitiarum iſtarum, & non ex uirtute q̃ dotati fuiſſent

quia

quia ſi diſtracti fuiſſent ex aliqua uirtute q̃ fuiſſet in eis, proculdubio deperdite non eſſent reuerentia circa ipſos & affectuoſa dilectio, licet opes eſſent amiſſæ, remanentibus uirtutibus. O q̃ grauia ſunt hæc onera mentibus eoꝝ ad portãdum. Tam grauia ſunt, ꝙ in hac uia peregrinationis nõ poſſunt expedite currere, neq; tranſire ꝑ arctam ianuam. Ita ueritas incarnata uobis in euangelio dixit, uidelicet ꝙ facilius poteſt intrare camelus per foramen acus, q̃ diues in regnum cœloꝝ. Loquitur de diuitibus illis qui miſerabiliter & inordinato affectu diuitias exoptant, atq; poſſident eas. Multi nanq; ſunt illi pauperes, qui per inordinatum amorem & affectũ, uniuerſum orbem cum uoluntate ſua poſſident, ſi quo modo poſſent habere: hi per portam abſq; dubio tranſire nequeunt, ex eo ꝙ eſt arcta & humilis: unde niſi deponant onus, atq; reſtringant affectum inordinatum a mũdo, & ex humilitate ceruicem inclinent, pertranſire non poterũt. Et non eſt alia uia quæ dirigat eos ad uitam, niſi ſolum iſta. Bene tamen eſt alia uia multum ampla, quæ dirigit ad æternam damnationem ambulãtes per eam: ſed uelut excæcati non uident ipſoꝝ irrecuperabilem ruinam. Et in uita præſenti guſtant arram inferni. Nam ipſi per omnem modum a pœna cruciantur, eo quia plus optant habere q̃ poſſint: & non habentes, inde torquentur: & cum amittunt, a magno dolore cruciantur. Et cum tanta menſura doloris amittunt, cũ quanta mẽſura carnalis amoris illa poſſidebant. Amittunt proximi charitatem, & amorem fraternum, & non uidentur ullo modo curare uirtutem aliquam acquirere. O putredo mundi. Non dico de rebus in ſe, q̃niam om̃ia creaui bona, imo perfectas: ſed ille putridus eſt, qui cum affectu carnali, & inordinato poſſidet illas. Lingua tua filia chariſſima narrare neſciret quot mala ſunt quæ procedunt inde quotidie. Vident & experiuntur ipſi miſerabiles & excæcati, & tamen agnoſcere nolunt eorum inæſtimabile detrimentum.

De excellentia pauperum ſpiritu, & quomodo Ieſus Chriſtus exemplo nos docuit. Caput cli.

ALiqua narrando tibi tetigi, ut amplius & apertius agnoſcas theſauꝝ paupertatis uoluntario ſpiritu. Quis agnoſcit? Pauperculi ſerui mei dilecti, qui ut expedite poſſent iter hoc agere atq; tranſire ꝑ ianuam artam, onus diuitiaꝝ in terrã affectuoſe proiecerunt. Aliqui proiecerunt eas effectualiter & mentaliter: iſti ſunt obſeruantes conſilia pariter & ꝓcepta, mentaliter & affectualiter. Alij ſeruant utiq; ꝓcepta legis actualiter: cõſilia uero mentaliter, uirtuoſe diuitijs affectum exuentes: quoniam eas nõ habent neq; poſſidẽt per inordinatum amorem, ſed ordinate, cum ſancto timore meo: unde talis factus eſt ipſarum non auarus poſſeſſor, imo pius proximo pauperi diſpenſator. Iſte quidẽ bonus eſt, primus uero perfectus: quia eſt cum maiori fructu & impedimento minori: & in eo uidetur ꝓuidentia mea magis aperte relucere actualiter, de qua cõmendando ueram paupertatem narrationẽ perficiam: ut uterq; ceruicem humiliter inclinet faciendo ſe uirtuoſe paruulum. Sed quoniam alias tibi narraui de ſecundo, nunc de primo ſolũmodo tibi loquar. Ego tibi monſtraui quod omne malũ, dãnum ſiue pœna, tam in uita præſenti, quã in futura, procedit ab inordinato amore diuitiarum: ſic econuerſo noueris quod omne bonum & pacifica requies oritur à uera paupertate: cõſidera diligenter aſpectum pauperculorum meorum, & cũ q̃nto gaudio & iocunditate ſancta quotidie uiuunt: & ipſi nullo tempore contriſtantur, niſi ſuper offenſa mihi facta. Quæ triſtitia nõ affligit, imo pingueſcere facit animã. Propter huiuſmodi paupertatẽ ſummas inuenere diuitias derelinquentes tenebras obſcuras, inuenerunt ſemetipſos in perfecta luce. Quia mundi miſeriã omiſerunt, æterno gaudio poſtea lætantur: propter uiliſſima bona mortalia recipiunt immortalia bona ꝓtioſa, ubi maximam habent & inæſtimabilem cõſolationẽ, tolerare labores, cum iuſtitia refrigerium eſt eis: charitatiue cũ omni rationali creatura conuerſantur, neq; ſunt perſonarum acceptatores. In quo uirtus relucet atq; firma ſpes? ubi ardet ignis ueræ charitatis? In eis utique. Quia cum lumine fidei quam habuerunt in me, qui ſumma ſum & æterna felicitas, à mundo leuauerunt omnem ſpẽ

&

& ab omni mundana conſolatione,& fue
runt amplexati ueluti ſpōſam amabilem
uerā paupertatē cum ſeruitricibus eius:
ſeruitrices uero paupertatis huiuſmodi
ſunt uilitas cum ſui contemptu:& humi/
litate uera,q̄ ſeruiunt atq; nutriunt in ani
ma uerum affectum & amorē. Cum iſta
fideli ſpe, charitatis igne ſuccenſi ueri ſer
ui mei ſaltabant, atq; ſaltant extra mun/
di uanitates,& diuitias eius, ac etiam ex/
tra proprium ſenſum:hæc omnia uilipen
dendo contemnebant,prout egit ille glo/
rioſus apoſtolus Matthæus,qui à bancho
ſaltando reliquit opes multas quas in ſe/
culo poſſidebat,& indilate ſecutus eſt ue/
ritatem incarnatam,quæ docuit uos mo/
dum & regulam ut ametis & imitemini
paupertatem iſtam. Neq; docuit uerbo ſo
lummodo, ſed exemplo ſuo perfectiſſimo.
Nam à ſuæ natiuitatis initio uſq; ad finē
ultimum uitæ ſuę per exemplum in ſe uos
huiuſmodi doctrinam aptiſſime docuit.
Ipſe pro uobis ſponſam iſtā humilem de/
ſponſauit, uidelicet paupertatem extre/
mam,cū eſſet ipſe ſumma felicitas ex uni/
one diuinæ naturę:eſt enim unum mecū,
& ego ſecum,& habeo diuitias infinitas.
Et ſi uis eum uidere pauperem & humili
atum, attende deum eſſe factum hominē,
& uilitate noſtrę humanitatis eſſe ueſtitū.
Tu uides hoc amabile uerbum in ſtabu
lo naſci, cum eſſet uirgo beata Maria ma
ter eius in itinere, ut oſtenderet uobis uia
toribus, quia quotidie debetis in ſtabulo
propriæ notitiæ ueſtri permanere, ibiq; re
naſci, ubi eum inuenietis natum in ani/
ma ueſtra per gratiam. Tu uides eum in
medio duorum animalium in tanta pe/
nuria, quod ipſa Maria non habuit unde
eum cooperiret. Sed in tam intenſo frigo
re, cum flatu animalium atq; fœno calefe
cit eum. Et cum eſſet ignis excellentiſſi/
mę charitatis, frigere uoluit in humanita
te ſua, in omni uita ſua dū uiueret in mun
do, cum diſcipulis & abſq; diſcipulis, ad/
uerſa tolerare uoluit. Vnde propter famē
aliquando ipſi diſcipuli ſpicas cōfricabāt,
ut grana comederent. Et in ultimo uitæ
ſuæ nudus expoliatus extitit, & flagella/
tus ad columnam, deinde cruce crudeli/
ter affixus, atq; ſitibundus omnia cum in
æſtimabili patientia tolerauit. Et in tan/
ta fuit extremitate reductus, quod omni/
no ligno ſimul & ipſa terra caruit, nec ha/
buit ubi caput reclinare poſſet. Oportuit
igitur quod ſuper humero proprio illud
reclinaret: ipſe uero uelut ebri⁹ amore de
pretioſo ſanguine ſuo fecit humano gene
ri balneum. Nā aperto ſacro corpore ſuo,
undiq; abundanter ſanguinem effudit,&
in magna paupertate atq; neceſſitate con
ſtitutus, ampliſſima dona largitur. Et dū
eſt affixus & arctatus in ligno crucis, am
pliſſime ſuam liberalitatem, & abundan
tiam ſuarum diuitiarum omnibus creatu
ris rationalibus effundit. Guſtando fellis
amaritudinem, uobis exhibuit dulcedi/
nē perfectam & admirabilem. Dum eſt
in afflictiua triſtitia, uobis conſolationem
exhibet: dum eſt affixus in cruce, uos ab
ſoluit à uinculo peccati mortalis: Dum
amore factus eſt ſeruus, uos à ſeruitute dia
boli plene liberauit: cum eſſet uenditus,
uos proprio ſanguine redemit, in ſe mor/
tem acceptando, cōtulit uobis uitam. Er
go regulam uobis amoris eximij tribuit,
quia maiorem affectionem & amorem uo
bis oſtendere nequibat, quam exponen/
do pro uobis uitam, qui facti fuiſtis inimi/
ci ſibi pariter & mihi patri æterno. Hoc
ignorare uidetur homo peccator, qui me
ualde offendit, atq; tale precium nimis ui
lipendit. Vobis etiam exhibuit optimā
humilitatis ueræ regulam, quoniam hu/
miliatus eſt uſq; ad mortem uiliſſimā ob/
probrioſæ crucis: Exemplum etiam uili/
tatis ex eo quia ſuſtinuit obprobria & im
properia multa. Itē exemplū ueræ paupet
ratis, ut iā dictū eſt. Vnde dixit ipſemet
in euangelio: Vulpes foueas habent, &
uolucres cæli nidos, filius autem hominis
non habet ubi caput ſuum reclinet. Quis
agnoſcit iſta? Ille qui lumen habet fidei
ſanctiſſimæ. In quibus inuenitur iſta fi/
des? In pauperibus, q̄ ſunt ſpiritualí pau
peres intentione, q̄ reginā iſtam, uidelicet
paupertatem, in ſpōſam acceperunt: q̄m
a ſe remouerunt uanas diuitias, quæ tene
bras infidelitatis inferebant. Iſta regina
regnum habet in quo nunq̄ eſt aliqua gu
erra, ſed iugiter eſt ibi pax & tranquilli/
tas: abundat ibi iuſtitia, quoniam illud q̄
iniuſtitiam operatur, ſeparatū eſt ab ea.
Muri ſuæ ciuitatis ualde fortes exiſtunt,
ex eo, quia non ſunt in terra molli in are/
na fundati, ut omnis aura poſſet eos ad

terrã deijcere: ſed ſup firma petra, uidelicet Ieſu Chriſto filio meo, ibi lux eſt abſq; tenebris: eſt etiã ignis abſq; frigore: q̃a mater iſtius egregiæ reginæ, diuinæ charitatis eſt abyſſus. Ornamentũ huiuſmodi ciuitatis eſt humana pietas, atq; clementiſſima miſericordia, q̃m expulſus eſt ab ea tirannus ille diuitiarũ, q crudelitatẽ habebat. Ibi eſt omniũ ciuium urbana beneuolentia, uidelicet amor omniũ ꝓximorũ. Ibi longa perſeuerantia cum prudentia: unde ciuitas non imprudenter, imo prudentia uigiliq; cuſtodia gubernat, ꝓpterq̃ uidet aperte, ꝙ aĩa q̃ ſumit huiuſmodi reginã in ſponſam, omĩbus diuitijs dominatur. Neq; poteſt eſſe iſtarũ domina, niſi dominetur etiã diuitijs æternis: tui de rñ ne mors, uidelicet appetitus diuitiarũ ſubintraret animam illam: tunc enim ab illo bono ſeparata foret, & extra ciuitatẽ ipſo facto ſe reperiret in ſumma miſeria. Si uero eſt iſti ſponſæ fidelis, ubiq; ſemper ei donat huiuſmodi ſuas diuitias. Quis autem uidet tantam excellentiam? uidet anima quæ fidei lumen habet & iſta ſponſa, ſponſum ſuum, ideſt hominẽ: & cepit indurũ mirabili puritate, diuitias uanas auferendo ſibi, quæ faciebant ipſum immundum, & priuat eum conuerſationibus malis, & exhibet ei bona: priuat eum inertia negligentiæ, atq; mundi ſolicitudinem eijcit à ſe: priuat eum amaritudine diuitiarum uitæ præſentis, & cum dulcedine remanet. Spinæ præciduntur, roſa uero conſeruatur in pulchritudine ſua. Animæ ſtomachum euacuat à corruptis humoribus amoris inordinati, & facit ipſum exoneratum atq; leuem, quo prius euacuato, poſtea cibo uirtutum implet, quæ ſuauitatem inæſtimabilem exhibent. Ei duos ordinat habere ſeruitores, qui bene diſponant habitationem eius, uidelicet odium & amorem. Odium autem uitiorum, atq; propriæ ſenſualitatis, purgat animam ab omni ſorde: ſed amor uirtutum ornat eã, & priuat ipſam omni dubitatione, atq; timore ſeruili, ei ſecuritatem exhibendo, cum timore ſancto. Et in effectu uirtutis omnes atq; gratias, complacentias & ſolacioſas delectationes inuenit anima quæ reginam iſtam egregiæ paupertatis aſſumit in ſponſam. Nullo modo metuit habere moleſtiam.

Eo quia nullus eſt qui faciat ei bellũ. Nõ timet etiam habere famẽ ſiue penuriã, q̃a fides uidit & ſperauit in me creatore ſuo, unde procedunt omnes opes, cum diligentiſſima prouidẽtia iugiter eos alo, & ubiq; nutrio. Nunquid unq̃ audiſti uel uidiſti ꝙ aliquis fidelis ſeruus meus & huiuſmodi ſponſus paupertatis alicubi fame perierit? Non: cum tamẽ inuenti ſint plurimi qui perierint in ſuis multis diuitijs, nõ in me confidentes, & ideo perierunt. In iſtis uero pauperculis meis ego nunq̃ deficio, q̃m ipſi nunq̃ in me ſperare deficiunt. Et ideo ueluti pater pius atq; benignus eis indefeſſe prouideo. O cum q̃to gaudio & animi libertate uenerũt ad me, quia nouerũt cum lumine fidei q̃d a principio uſq; ad ultimum diem uitæ præſentis uſus fui, utor & utar in futurũ, in omnibus prouidẽtia mea, ſpũaliter & tpaliter. Tamen aliquãdo permitto q̃d ipſi plura tolerent, ut alias tibi dixi: quia uolo q̃d in fide creſcant & in ſpe, de ſuis laboribus pleniſſime remunerandi. Nunq̃ tamen eis in ſua neceſſitate deficio. In totum experti ſunt abyſſum ꝓuidentiæ meæ, ibiq; lac diuinæ dulcedinis deguſtant: ideo minime timent amaritudinem corporeæ mortis, imo cũ anxio deſiderio currũt ad eam, ueluti iam propriæ ſenſualitati mortui: & etiam quo ad iſtã uanas diuitias, & tanq̃ philocapti ſpõſum ueræ paupertatis fuerunt feruenter amplexantes: in uoluntate mea quotidie uiuentes, ad omnia parati ſuſtinere, calores & frigora, nuditatem, famem atq; ſitim, deriſiones & contumelias, imo etiam mortem cũ anxio deſiderio dandi uitam amore mei, qui ſum eorum uita, & ſanguinem amore ſanguinis. Attende pauperes apoſtolos & alios martyres glorioſos, Petrum, Paulum, Stephanum, atque Laurentium, qui non apparebat eſſe ſupra ignem, ſed ſuper floribus odoriferis & iucundis, & quaſi cum tyranno ludendo dicebat: Aſſaſti unam partem, uerte aliam, & manduca. Cum igitur ingenti diuinæ charitatis igne, prauum extinguebat animæ ſuæ ſenſum. Lapides uero Stephano uidebantur eſſe roſæ. Quis erat in cauſa? Verus amor, cum quo ſumpſerant iſtam reginam ueræ paupertatis in ſponſam, cum uniuerſum orbem amore mei reliquiſſent.

Ipſam

Ipſam ergo diſpenſauerunt cum lumine
ſanctiſſimæ fidei, cum firma ſpe ac obedi/
entia prompta, realiter obedientes conſili
is atq; præceptis unigeniti filij mei, menta
liter atq; actualiter. Mortem optabãt, &
uitam habebant cum diſplicentia, & im
patientia: non ut laborẽ effugerent, imo
ſolum ut mihi, qui ſum finis, fideliter uni
rentur. Et quare non timebant mortem,
quam omnis homo naturaliter metuit?
Quia ſpõſa ueræ paupertatis aſſecurabat
eos, auferendo eis totaliter amorẽ proprij
corporis, & omnium diuitiarũ orbis. Vn
de cum uirtute conculcauerunt atq; de/
bellauerunt amorem naturalẽ habito lu/
mine & amore diuino ſupernaturali. Et
quomodo poterit homo qui eſt in tali ſta/
tu dolere de morte ſua corporea, qui deſi/
derat amittere uitam, imo cũ amara pœ/
na tolerat eam ita prolixam: aut quomo
do in aliquo dolere poterit amittendo ſe/
culi diuitias, quas affectuoſiſſime iam diu
cum tanto deſiderio cõtempſit? hoc abſq;
dubio non eſt ualde magnum. Nam ille
qui non amat, non dolet: imo delectatur
amittendo rem quã odit. itaq; undecunq;
te uerteris, in eis inuenies optabilẽ pacẽ,
& eos habere requiem, & omne bonum.
In illis uero miſeris q̃ poſſident huiuſmo/
di ſeculi diuitias amore tam inordinato,
inuenies pœnas intolerabiles & omne ma
lum, quamuis in exteriori aſpectu uideat
eſſe contrarium: ſed in rei ueritate ſic eſt.
Quis enim non iudicaſſet quod Lazarus
extitiſſet in ſumma miſeria, & ille diues dã
natus in iocundo gaudio & in magna ge
te fuiſſet? Et tamen ita non erat, quia pœ
nam ampliorem habebat ille diues cum
abundantia ſua temporali, quam ille pau
perculus Lazarus à lepra cruciatus: et ex
eo quia in Lazaro mortua erat uoluntas
propria, & in me uiuebat, qui ſibi dabam
in pœna refrigerium atq; conſolationem:
in diuite uero ſua uoluntas uiuebat, unde
p̃cedebat omnis pœna. Cum ergo Laza
rus expelleretur ab hominibus, & præſer
tim ab illo diuite damnato, nec haberet
extergentem uulnera ſua, uel in aliquo ſi/
bi prouidentem, ego prouidebam quod
animal irrationale lingeret eius ulcera.
Et in ultimo uitæ ipſorum uidetis cum lu
mine fidei Lazarum in gloria, & illum
diuitem in inferno cruciari. Itaq; diuites
in triſtitia multa permanent, paupercult
uero mei ſtant in ſancto gaudio. Ego q̃/
dem eos iuxta pectus meum habeo & cõ/
ſeruo, lac eis exhibendo multarum conſo/
lationum, q̃m amore mei dereliquerunt
omnia totaliter: ideo me totum habent
ad poſſidendum. Spiritusſanctus ita lo/
quendo ſe nutricẽ facit, gubernando cor/
pus & animam ipſorum, in quocunq; ſta
tu fuerint. Etiã ab animalibus brutis ego
prouideri facio diuerſimode, ſecundũ in/
digentiam eorum, pro ſolitarijs egrotis or
dino quandoq; quod alius in heremo ſoli/
tarius uadat ad eos uiſitandos atq; guber
nandos. Tu quoq; noſti quod pluries ego
te coegi contra conſuetudinem tuã egre/
di cellam, ut in neceſſitate ſubuenires pau
perculis egrotantibus: et hoc idem in te ma
nifeſte probaſti de prouidentia mea. Dũ
enim à creatura in tua neceſſitate ſubſidi
um non haberes, ego creator ilico prouidi
mirabili modo. Igitur ego nunquam in
me uere ſperantibus in aliquo deficio, ſed
gratioſe prouideo. Et unde procedit q̃d
homo quandoq; ſtans in delicijs cum pan
nis multis & in magna cura proprij cor/
poris, habendo quotidie cibaria delicata;
continue tum erit infirmitate grauatus.
Poſtquam autẽ amore mei ſe contempſit
& amplexatus eſt uoluntariam pauperta
tem, unico ueſtimento ſibi reſeruato ad
cooperiendam corporis nuditatem, ipſe
idem efficitur etiam corpore fortis atq; ſa/
nus, & non uidebitur quod aliquid ei nõ
ceat, neq; comprehendetur quod illi cor/
pori ſuo detrimentum aliquod inferant fri
gora ſiue calores, uel alia cibaria groſſa.
Totum hoc à prouidentia mea procedit,
quia de illo curam habere cepi qui mihi
de ſe totaliter curam cõmiſit, omnino de/
relinquendo ſemetipſum. Ergo dilectiſſi/
ma filia uides aperte in quanta requie cõ/
ſiſtant hi peramabiles pauperculi mei.

Repetitio ſummaria de prædicta pro/
uidentia diuina.

Cap. cliij.

NAtraui tibi filia mea chariſſima nũc
aliquam particulam de prouidentia
mea in omni manerie gentiũ, oſtendendo
q̃d à principio q̃ mundũ primũ ego crea/
ui, & poſtea ſecundum, uidelicet hominẽ
ipſum ad imaginẽ meã & ſimilitudinẽ creã/
do, uſq; ad ultimũ finẽ, ego ſum uſus iſta

 proui/

prouidentia mea, & omnia quæ feci, facio & faciam, accedunt atq; proficiunt ad ſalutem ueſtram: quia uolo ſanctificationē ueſtrā, & omnia quæ tribuo uobis, ad iſtū finem exhibeo. Hoc iniqui non uident, quia ſibimetipſis lumen abſtulerunt. Et iam tibi dixi, q̄d quia non agnoſcunt, in me ſcandalizantur. Tamen ego eos patiēter tolero, expectans eos uſq; ad ultimum, procurando & prouidendo neceſſitatibus eorū, qui ſunt pctōres uelut & iuſtis, in tēporalibus & ſpūalibus. Item aliqua tetigi pauca de diuitiarū imperfectiōe, & ad quā miſeriam illum adducunt qui poſſidet eas a ffectu inordinato. Et tibi dixi de paupertatis excellentia, & de diuitiarū abundantia quam ipſa paupertas animæ tribuit, eam in ſponſam eligenti: ipſa quidem ſociata eſt cum ſorore uilitate, de qua uilitate una cum obedientia tibi dicam aliqua. Itē oſtendi tibi quantum mihi uirtus illa placet, & quō ſibi prouideo paterna ꝓuidentia mea. Totum hoc tibi narraui pro commendatione tantæ uirtutis, atq; ſanctiſſimæ fidei, cum qua peruenit anima ad hunc excellentiſſimum ſtatum, & ut in fideli ſpe facias augmentū, & ut pulſare non deſinas ad miſericordiæ meæ ianuam. Crede fideliter uiua nde, quia deſiderium tuum, & aliorū ſeruorū & amicorum meorū adimplebo, cū tolerantia multorum laborum uſq; ad mortem. Tu uero confortare uiriliter, & exulta in me, quia ſum in omnibus defenſor atq; conſolator tuus. Nunc ergo tibi loquendo ſatiſfeci, ſuper prouidentia de qua me rogaſti, dicēdo q ego neceſſitati mearū creaturarū benigne prouiderem: & aperte nouiſti q ego minime cōtēno ſancta deſideria uerā.

Qualiter hæc anima poſt gratiarū actiones dñm humiliter exorat, ut ei loquatur aliqua de obedientiæ uirtute. Cap. clxiij.

HAec aīa deuota tunc uelut ebria, admirabili modo philocapta de ꝟa ſancta paupertate, dilatata in ſumma & æterna magnitudine, atq; transformata in abyſſum ineffabilis atq; excellentiſſimæ ꝓuidentiæ, taliter, q exiſtēs in uaſe corporis, extra corpus ei uidebatur eſſe, ꝓpter obūbratione atq; rapinā quā in ea fecerat ignis æternæ charitatis, oculū intellectus in fixū habebat in diuina maieſtate, dicēdo ſummo & æterno patri: O pater æterne, o ignis abyſſe ueræ charitatis, o æterna pulchritudo, o æterna ſapientia, o bonitas æterna, o æterna clementia, o ſpes atq; refugium pctōrū, o largitas inæſtimabilis, o bonū infinitū & æternū. O fatue ꝓpter exceſſiuū amorē, nunquid indiges aliqua creatura tua? Mihi uidetur q egeas, eo q facis ac ſi uiuere nō ualeres abſq; illa. cū tu ſis uita ex qua uiuunt oīa, & ſine q̄ nihil omnino uiuere poteſt. ꝓpter quid igitur es taliter infatuatus in creatura tua? Quare uel ipſa fuiſti philocaptus, & in temetipſo tibi cōplacuiſti, & ita delectatus fuiſti de illa, & uelut ebrius & auidus ualde ſuā ſalutē optas & admirabili modo q̄ris. ipſa uero fugit. Tu ſibi propinquas, & ipſa ſemetipſam elōgat. Propinquius enī uenire nō poteras, q̄ induēdo uerbū tuū hūanitate noſtra. Quid ultra dicā? Faciā ueluti balbutiens, & dicā: a, a, a, qa neſcio qd ultra loq poſſim, eo q lingua finita nō ualet exprimere q̄d aīa ſentit & cognoſcit, nec affectus eius infinite deſiderātis te bonū infinitū. mihi cōgrue uidetur ꝟbū B. Pauli dicere poſſe: oculus nō uidit, nec auris audiuit, nec in cor hoīs aſcēderūt q̄ uidi, & q̄ deus ꝑparauit diligentibus ſe. Sed quid uidiſti? Vidi arcana dei, q̄ nō licet homini loqui. Et qd dicis? Proculdubio nō attingerē his groſſis atq; carnalibus ſenſibus. ſed tū dico q uidiſti atq; guſtaſti aīa mea ſummæ ac æternæ ꝓuidētiæ ſtupendū abyſſum. Nunc ergo tibi gratias ago ſummo & æterno patri, ſuper immenſa bonitate tua, mihi miſerabili demonſtrata, q̄ quacunq; gratia ſum indigna. Sed quia noui quod accipias libenter & imples anxia & ſancta deſideria, neque ueritas tua mentiri poteſt, opto quod aliqua mihi pādas de uirtute obediētiæ, atq; de ipſius excellentia, uelut tu mihi pater æterne promiſiſti, ut ipſius amore iugiter inardeſcā, & nunquam ab obedientia tua diſcedam. Placeat ergo maieſtati tuæ mihi de ſua ꝑfectione narrare, ac ubi poſſim illam inuenire. Et quid eſt illud quod poſſit eam à me auferre, & econuerſo quid eſt illud quod præbeat mihi illam. Et quod eſt apertum ſignum mihi demonſtratiuum ut illam habeam uel non.

Hic incipit tractatus Sextus, obedientiæ. ſ. Et primo ubi obedientia reperitur, & quid eſt quod à nobis aufert eam, & ꝙ eſt ſignum quod homo habeat illam.

Cap. cliiij.

Nunc æternus, pius atq; benignus pater, oculũ ſuæ clementiæ uertit ad eam, dicens: dulcis atq; chariſſima filia, ſancta deſideria & iuſtę petitiones exauditi merentur. Et ideo ego ſumma ueritas mea promiſſa tibi facta complebo, ſatisfaciendo deſiderio tuo. Tu petis à me, ꝙ dicam ubi poſſis obedientiam inuenire, & ob quam cauſam tu potes eã amittere, & ꝙ eſt aptum ſignũ ꝙ illam habeas uel non. Primo reſpondeo tibi ꝙ illã inuenies ualde pfecto modo in dulci & amoroſo uerbo unigenito filio meo, & in ipſo fuit. Iſta uirtus ita prompta, ꝙ ut illã operè perficeret, celeriſſime cucurrit ad mortẽ opprobrioſæ crucis. Si uis uidere quid aufert illã, attende primũ hominẽ Adam, & uidebis apte cauſam ꝓpter quam amiſit obedientiam, q̃ ego pater æternus impoſueram ei: quæ proculdubio ſuperbia fuit & egreſſum habuit & ortum ab amore proprio & à complacentia ſociæ ſuę. Iſta cauſa fuit ꝓpter obedientiam q̃ amiſit, & inobedientiã quam incurrit, unde pdidit uitam gratiæ & mortẽ inuenit: amiſit innocentiam, & ilico cecidit in immunditiam atq; miſeriã, nec ipſe ſolũmodo, imo & uniuerſum genus hominum, ut aliqñ tibi dixi. Signũ uero demonſtratiuũ utrum hanc uirtutem habeas, eſt uera patientia: & econuerſo tibi demonſtrat impatientia, quod ipſa uirtute careſt unde narrando tibi de prædicta uirtute, cognoſces ſic aperte eſſe. Sed aduerte ꝙ duplex eſt obedientia: una quippe bona, ſed alia pfectar non tamen ſunt adinuicem ſeparatæ, ſed unitæ, ſicut ego dixi de præceptis atq; cõſilijs, ꝙ unum uidelicet eſt bonum, & aliud perfectum. Nullus omnino poteſt in uitam æternam ingredi, niſi tantum obedientia mediante. Nam cum obedientiæ claui fuit aperta paradiſi ianua, ſicut per inobedientiam Adæ clauſa fuerat. Ego uero conſiderans hominem quem ita diligebam eſſe fine priuatum ad quem cum in tanta dignitate creaueram, & ꝙ ad me redire per ſe nullo modo poterat, inductus atq; coactus ab ineſtimabili bonitate mea, claues obedientiæ ſanctæ recepi, & in manibus unigeniti filij mei poſui, & conſignaui, & ipſe uelut portonarius fideliſſimus & egregius ianuam cælorũ aperuit, unde nullus omnino poteſt ianuã ipſam ingredi niſi ſolũ ille cui portonarius iſte cum tali claue uoluerit aperire quia patenter in euangelio dixit, quod nemo poterit ad me uenire niſi p eum. Ipſe uero uobis reliquit huiuſmodi clauẽ dulcem obedientiæ, quando rediens ad me cum palma uictoriæ cælos aſcendit, hominũ deſerendo conuerſationem. Et ille tũc ipſam clauem uicario ſuo commendauit, uidelicet papæ, q cõgrue dici poteſt Chriſtus in terra, cui omnes eſtis obligati uſq; ad mortem obedire. Si quis autem ab obedientia ſua ſe fecerit alienum, indubitanter eſt in ſtatu damnationis, niſi ſe correxerit ante mortem, prout alias ego tibi dixi. Nunc uolo quod tu uideas & agnoſcas hanc uirtutem excellentiſſimam in humili & immaculato agno, & unde ꝓcedit in eum. Si petis à me unde proceſſerit, obedientia tam prompta in hoc uerbo filio meo: proculdubio noueris, quod ab amore quem habuit ad honorẽ meum & ad ſalutem ueſtrã egreſſa fuit. ſed amor ille ſuus unde proceſſit? A lumine claræ uiſionis, cum qua uidebat aperte anima ſua diuinã eſſentiã atq; trinitatem æternã. Itaq; quotidie me deum æternũ uidebat. Iſta quidem uiſio perfectiſſime operabatur in eo fidelitatem illam quam imperfecte ſanctiſſimę fidei lumen operatur in uobis. Ideo mihi patri ſuo æterno fideliſſimus extitit, unde cucurrit cum lumine glorioſo ueluti philocaptus per uiam obedientiæ. Amor uero non eſt ſolus, imo ſociatus eſt ab omnibus uirtutibus realibus. omnes enim uirtutes uitam hauriunt ab amore ueræ charitatis, quanquam uirtutes aliter eſſent in eo & aliter in uobis. Inter alias amor ipſe habet uirtutem iniunctæ patientiæ, quę medullũ eſt eius, & eſt ſignum apte demonſtratiuũ utrum anima ſit in gratia, & ſi diligit in ueritate uel nõ. Et ideo mater uirtutũ. ſ. charitas aſſignauit eã in ſororẽ uirtuti obedientię, & eas inuicẽ ita copulauit & uniuit, q̃d una nunquam amittitur ſine reliqua, uel ambas habetis uel ambas amiſiſtis.

Iſta uirtus habet uirtutem humilitatis in
nutricem, a qua quotidie nutritur: unde
tantum eſt aliquis obediens quantum eſt
humilis, & tantum eſt humilis quantum
obediens. Hæc humilitas eſt nutrix & ba
iula charitatis, & ideo lac eiuſdem uirtuo
ſe fouet atq; nutrit uirtutem obedientiæ.
Veſtis uero quam habet ab iſta nutrice
ſua, eſt uilipẽſio ſui, quæ fit ſemetipſam ob
probrijs induendo, diſplicendo ſibi, ut am
plius mihi placere ualeat. Et hoc in quo ſi
ne ubi clarius ubi clarius inuenitur? In
ipſo dulci Ieſu filio meo. Quis enim am/
plius ſemetipſum uilipendit atq; contem
pſit q̃ ipſe? Saturatus eſt opprobrijs, deri/
ſionibus, atq; contumelijs: diſplicuit illi
uita ſua corporea, ut mihi placeret. Quis
enim amplius illo patiens extitit? Nam
ex ore ſuo nunq̃ auditus fuit clamor ex a/
liqua murmuratione: ſed ualde patienter
amplexatus iniurias, ueluti philocaptus,
obedientiam impoſitam ei per me eius pa
trem æternum impleuit. Igitur in eo per
fecte reperies eam. Ipſe uobis huiuſmodi
regulam atq; doctrinam dimiſit quã in ſe
primo ſeruauit: ipſa uobis uitam exhibet,
qm̃ eſt uia directa. ipſe uobis eſt uita, &
ideo uobis aperte dixit in euangelio, ꝙ e/
rat uia, ueritas & uita, & qui per eam am
bulabat erat in luce, & qui uadit in luce,
nõ offendit nec offenditur quin aduertat,
qm̃ abſtulit a ſe tenebras amoris proprij,
unde præcipitabatur ad inobedientiam,
quia ſicut iam dixi, conſolatio unde pro/
cedit obedientia, eſt indubitanter humili
tas. Ita dico tibi ꝙ a ſuperbia procedit ino
bedientia, quæ procedit ab amore proprio
ſui. Soror quæ conſignatur ab amore pro
prio inobedientiæ, certitudinaliter eſt im
patientia. Superbia uero nutrit eam, & cũ
tenebris infidelitatis ublociſſime currit p
uiam tenebroſam, unde recipit & inuenit
æternam mortem. Omnes enim uos opor
tet ex neceſſitate legere ſuper iſto glorioſo
libro, ubi ſcriptam inuenietis hanc, & o/
mnem aliam uirtutem.

Qualiter obedientia clauis eſt qua coe
lum aperitur, atq; de ſuis excellentijs.

Caput clv.

POſtq̃ oſtendi tibi ubi uirtutem hanc
obedientiæ potes inuenire, unde uenit,
& quæ ſit eius conſocia, & a quo nutritur:
modo loquar tibi de perſonis obediẽtibus,
& inſimul de cæteris inobedientibus, atq;
de generali obedientia & particulari, ui/
delicet de obedientia pceptoꝝ, & de alia
conſilioꝝ. Tota fides ueſtra fundatur in
obedientia: nam in obedientia demõſtra
tis uos eſſe fideles. Poſita quippe ſunt a mea
ueritate gñaliter in lege præcepta, quæ de
betis omnes obſeruare: quoꝝ eſt principa
le ut me ſuper oĩa diligatis, & proximũ
uelut uoſmetipſos: & iſta ſunt una cũ ali/
is ita connexa pariter & unita, ꝙ unum
obſeruari nõ poteſt niſi cætera ſeruentur,
nec etiam unũ omitti poteſt, quin etiam
omittantur alia. Si quis iſta duo ſeruaue
rit, etiam alia ſeruat, & eſt mihi fidelis at/
que pximo ſuo. Me diligit, & in meo cha
ritatis amore conſiſtit, & ideo eſt obediẽs,
& facit ſemetipſum eſſe ſubditũ legalibus
præceptis, atq; proximo, propter me. Oĩa
patienter & cũ humilitate tolerat, & om
nem laborem ſiue proximi detractionẽ.
Hæc obedientia fuit excellentiæ tantæ ꝙ
omnes ab ea gratiam attraxiſtis, uelut ab
inobedientia mortem extraxiſtis. Nõ ta/
men uobis uſquequaq; ſufficeret, ſi ſolum
modo fuiſſet in uerbo pro uobis incarna/
to, & non inueniretur in uobis. Iam ego
dixi tibi ꝙ eſt illa clauis q̃ coelũ aperuit:
quam clauem in manu uicarij ſui dereli/
quit atq; cõmendauit. Ipſe quoq; uicari/
us in manu cuiuſcunq;, percepto baptiſ/
mo, ubi ſponte promittat, diabolo & ipſi
mundo cum omnibus pompis eius in ueri
tate renunciare, ponit & exhibet, & obe/
dire promittens, accipit huiuſmodi clauẽ
obedientiæ. Itaq; quilibet habet in parti
culari, & eſt eadem ipſa clauis uerbi. Si qs
autem non ambularet cum lumine fidei,
& cum manu amoris ad aperiendum iſtã
ianuam æternæ uitæ cum iſta claui, nũq̃
intrare poterit: nõ obſtante ꝙ ab ipſo uer
bo meo fuerit aperta. Qm̃ ego creaui uos
abſq; uobis, ex eo q̃ a me nõ rogaſtis, nam
uos amaui priuſq̃ eſſetis: ſed non decreui
ſaluare uos abſque uobis. Oportet igitur
uos in manu clauem huiuſmodi portare:
neq; ſedere debetis, ſed ambulare, uideli/
cet ambulando per uiam incarnatæ ueri
tatis, imitando uirtuoſe doctrinam eius.
Non enĩ ut iam dixi ſedere debetis, uideli
cet in re finita ponendo ueſtrum affectũ,
ut agunt aliqui ſtulti, qui ſequuntur uete
rem hominem, uidelicet Adam, facientes

ut

ut ille fecit, qui proiecit obedientiæ clauem in lutũ immunditię, cõterendo eã cũ malleo ſuperbię. Inſup & eam rubiginauit amore proprio mediante, niſi ꝙ ex quo uenit unigenitus filius meus, huiuſmodi clauẽ obedientię tenẽs in manu, purificauit eã in igne diuinę charitatis, atque de luto traxit eã, & in ſanguine ſuo perfectiſſime lauit cũ gladio ſiue malleo iuſticię, direxit eã fabricando ueſtras iniquitates in incude ſui ſacrati corporis: ipſe reparauit ita perfecte, ꝙ quotieſcunq; quilibet homo clauẽ ſuam ex arbitrio libero deſtrueret, ipſe poteſt eodẽ arbitrio libero mediante cũ gratia mea eiſdem inſtrumentis ualde bene reaptare. O miſer & q̃ excęcatus homo, quia poſtq̃ obedientię clauem ita deſtruxiſti, etiã omittis illã iuxta poſſe reaptare. Nunquid exiſtimas ꝙ inobedientia quę cęlũ obſerauit Adę, illud tibi poſſit aperire? Putas ꝙ ſuperbia quę ruit inde, illuc poſſit aſcẽdere? Credis cũ turpi & lacerato ueſtimento ad nuptias introire? Nunquid exiſtimas ſedendo atq; ligando temetipſum uinculo peccati mortalis ambulare poſſe, uel abſq; claui portam aperire poſſe? Non imagineris ita perficere poſſe, quia deceptus es in hac imaginatione. Oportet ergo te eſſe ſolutũ. Egredere de peccato mortali per contritionẽ cordis, oris humilẽ cõfeſſionem atq; ſatiſfactionẽ operis, cũ propoſito uitã emendandi, & ultra non offendendi, & iſto modo uilipendes & eruces & ad terram eijcies uituperabile ueſtimẽtum, atq; cũ ueſte nuptiali curres uelociſſime portando cũ lumine clauẽ obediẽtię in manu, ad aperiendũ ianuã: liga liga clauẽ iſtã cũ funiculo uilitatis in ueritate, contẽnendo teipſum atq; mundũ, & illã apprehende ſancto deſiderio cõplacẽdi mihi creatori tuo, de qua tibi debes facere unum cingulũ, quo te fortiſſime cingere debes, ut nunq̃ illam amittere ualeas. Noueris amantiſſima filia, ꝙ aliqui ſumpſerunt clauem obedientiæ, quia clare uiderunt cũ lumine fidei, ꝙ alio modo nequeunt euadere dãnationẽ ęternã, ſed eam in manu retinẽt abſq; tali cingulo, quo debent eſſe cincti, & abſque funiculo prędicto, uidelicet quia perfecte non induunt huiuſmodi deſiderium complacendi mihi, ſed ſibimetipſis affectuoſiſſime placent, & funiculũ uilitatis ibi non appẽderunt, uidelicet optando reputari uiles, imo potius optãt habere laudes ab hominibus. Iſti ſatis apti ſũt ad amittendum clauem iſtam, dum aliquis eis moleſtus labor uel aliqua tribulatio mentaliter ſiue corporaliter occurrat, & niſi diligenter aduertant, faciliter eam ex toto perdere poſſent, ſi ſanctum deſiderium cum tempore negligerent. Dum tamen uiuunt eam inuenire poſſunt, ſi uelint, ſi uero uelle non curãt, nunquam eam inueniunt. Sed quis eis patefaciet, ꝙ eam amiſerint? Impatientia, quia patientia erat uncta cum obedientia. Dum ergo quis non eſt patiens, oſtenditur aperte, quod obedientia non eſt in anima. O quantum eſt dulcis atq; glorioſa uirtus iſta, ſcilicet obedientię, in qua cęteræ uirtutes exiſtunt ex eo, quia charitate concepta fuit & exorta. In ea fundata eſt petra ſanctiſſimæ fidei, ipſa eſt una regina ditiſſima. nã ille cui deſpõſata fuerit omnibus bonis abũdat, & nunq̃ aliqua mala ſentit, imo quotidie pacẽ atq; quietẽ habet, unde procelloſi maris inundationes minime ei nocent, ex quacunq; tempeſtate ſua. Medullũ animę nõ ſentit odiũ undæ tẽpore perceptæ iniuriæ, quia uult obedire. Nouit enim eſſe ſibi pręceptum, ut indulgeat omnibus. Nõ habet aliquã amaritudinem, quis eius appetitus minime repleatur, quoniam obedientia fecit eũ ordinare, ut ſolummodo me deſideret, qui poſſum & ſcio & uolo perficere ſua deſideria. Et expoliauit eũ omni mũdana lætitia, & ſic in omnibus inuenit pacificã quietem, quicunq; fuerit ille, qui reginam iſtam aſſumpſit in ſponſam, uidelicet obedientiam, quam tibi poſui tanquam clauẽ. O dulcis obedientia, quæ ſine labore nauigas, abſq; periculo peruenis ad portum uerę ſalutis. Tu habes conformitatem in omnibus cum uerbo filio meo dilectiſſimo. Tu aſcendis in nauiculam ſanctiſſimę crucis, omnia diſponis uoluntarie ſuſtinere, ne prætereas obedientiã huius glorioſi uerbi, uel a ſua doctrina deuies. Tu tibi facis ex illa menſam unã, ubi cibum comedis animarum, in proximi charitate iugiter immorando. Tu es humilitate uera peruncta, & ideo bona proximi tui non appetis extra uoluntatem meam. Tu es utique recta ſine curuitate quacunque, quia facis cor eſſe ſimplex atque rectum, & nullo modo fictũ, libere diligendo proximum, & nõ ficte, ſiue cum ſimulatione. Tu es uelut aurora, quę tecum adducis diuinæ gratiæ lumen. Tu es uelut ſol, quia calefacis hominem qui tecum habitat, ex eo quia nunquam es abſque calore charitatis. Tu quotidie germinare facis terram, uidelicet quod inſtrumenta corporis & animæ producunt omnia fructum, qui uitam impendit in ſe, pariter & in proximo ſuo. Tu es ex toto iocunda, quia tua facies in nullo turbatur ex impatientia, ſed eſt ualde grata, cum dulci placabilitate patientiæ. Serena quidem es ex fortitudine, inſuper es in te magna cum longa perſeuerantia, & adeo longa ſiue magna, quod occupas terram uſque ad cœlum, quia cum ipſa cœlum aperis

Tu es uelut una precioſa margerita,ſed abſcō
dita.&a multis incognita, & a mundo concul
cata,dum temetipſam uilipendis , & in omni-
bus uilem te facis ,& exaltas tuas pias creatu-
ras. Tanta quidē eſt illa dominatio tua,ꝙ ne-
mo tui dominari poteſt , quoniam egreſſa eſt
totaliter a ſeruitute mortali proprię ſenſualita
tis,quæ tibi tuam auferebat dignitatē ,hoc ini-
mico tuo perempto cum odio atq; diſplicen-
tia tui,atq; propriæ complacentiæ tuam tenui
ſti atq; rehabuiſti dignitatem.

Hic loquitur inſimul de miſeria inobedien
tium,& obedientium excellentia.

Caput clvi.

HAec omnia chariſſima filia mea bonitas
agit,quæ gratioſe prouidit,ꝙ uerbum.
unigenitus uidelicet filius meus, clauem iſtā
obedientiæ ſaluberrimæ repararet, ut iam di-
xi.Homines mundani omni uirtute nudati, fa
ciunt oppoſitū.Ipſi ſunt uelut animalia bruta
ſine fræno, q carēt obediētię fręno.& ita cur-
rētes cadūt de malo in peiꝰ, de peccato in pec
catū,de miſeria in miſeriā , de tenebris in tene
bras: de morte in mortem: donec adducatur
ad foueā extremitatis ultimę mortis,cū uerme
cōſciētiæ,qui ſemp eos cōſumēdo rodit,& q̄-
uis adhuc ipſi poſſint obedientiā reſumere,uo
lendo uidelicet obedire præceptis in lege ſcri
ptis, habentes tempus amaro corde dolentes
ex eo ꝙ inobedientes extiterunt , tñ eſt ualde
difficile propter longā peccandi conſuetudi-
nē,& ideo nullus ita differendo confidat , qa
ualde periculoſum eſt huiuſmodi clauē obediē
tię uelle tēpore mortis aſſumere,in tāta extre
mitate licet poſſit,imo debeat in me quotidie
ſperare donec eſt in uita pręſenti,tñ ut dixi,di
ſcriminoſum eſt unicuiq; differre uitam mor
dinatam emendare expectando tēpus qđ non
habet,nec eſt in poteſtate ſua,& perdendo tē-
pus ei gratioſe conceſſum. Sed quidem eſt in
cauſa huius detrimenti & huiuſmodi cæcitatis
eorū?ſ.ꝙ non cognoſcunt huiuſmodi theſau-
rum.Proculdubio nubea proprij amoris cum
miſerabili ſuperbia, quia diſceſſerunt ab obe-
dientia, & ad inobedientiam inciderunt . &
quia non ſunt obedientes,ideo neque ſunt pa-
tientes,ut eſt ſupradictum, & in ſua impatien
tia pœnam habent intolerabilem, unde ſunt a
uia ueritatis abſtracti , & per uiam falſitatis
atque mendacij deducti,ſerui & amici dæmo-
num effecti,& niſi ſe correxerint,una cū do-
minis eorum , uidelicet dæmonibus , quo-
rum dominium acceptare uoluerunt,cum hac
inobedientia ſua feſtinant ad ęternum ſupplı-
cium,prout econuerſo dilecti filij legis obſer
uatores & obediētes exultant,& inenarrabili mō

gaudent in æterna uiſione mea, cum hu
mili & immaculato agno,factore,ſeruato
re atq; donatore legis,ꝙ eam in uita præ
ſenti ſeruando guſtauerunt pacem, & in
uita beata recipiunt & induunt pacem p
fectiſſimo modo: ubi eſt pax uera abſque
guerra quacunq;, & omne bonum, abſq;
malo,ſine moleſtia cuiuſcunq; rei,certa ſe
curitas abſq; timore, infinitæ diuitiæ ſine
paupertate, ſacietas abſq; faſtidio, fames
abſq; pœna,lux abſq; tenebris,unū ſum
mum & infinitum bonū, & nullo modo
finitum:q̄đ utiq; bonū eſt in ueritate par
ticipatum in omnibus ueris guſtatiōibus.
Quis hominem in tanto ſummo gaudio
collocauit?Sanguis agni,in cuius uirtute
clauis obediētiæ fuit a rubigine purgata.
ut cum illa poſſitis ianuam aperire. Indu
bitanter igitur obedientia uirtute ſangui
nis ipſam ianuam aperuit. O ſtulti & in
ſenſati,non differatis ulterius egredi de lu
to pctōꝝ & immunditiaꝝ, quia uidetur
uos ualde iocūdare facere uelut porcus in
fœtenti luto ſe circunuoluens,ita facitis &
uos in luto carnalitatis. Ergo relinquatis
iniuſtitias,odiū, homicidia, rancores,de
tractiones , murmurationes, iudicia teme
teria,crudelitates erga proximum,furta,
mendacia , proditiones , & inordinatas
cōplacentias diuitiarum uitæ præſentis.
Præcidite cornua ſuperbiæ ſi enim illa p̄
cidetis, extinguetis odium quod in corde
tenetis aduerſus illum qui uobis infert in
iuriam . Metimini diligenter iniurias q̄s
irrogatis mihi, & ueſtro proximo, cum il
lis quæ fiunt uobis,& inuenietis in cōpa
ratione ueſtiaꝝ iniuriaꝝ quibus offendi
tis me pariter & proximum ueſtrum, q̄đ
iniuriæ factæ uobis ueluti nihil appare
bunt. Vos aperte uidere poteſtis & agno
ſcere, qa dum eſtis in odio cum proxio ue
ſtro,uos mihi facitis iniuriā,ex eo qa tranſ
gredimini & contemnitis aperte præce
ptum meum,& inſuper offenditis illum,
uos affectu charitatis exuentes atq; priuā
tes. Iam eñ habuiſtis in mandatis,ut me
ſuper omnia diligatis,& proximum uelut
uosmetipſos,ubi nō fuit addita gloſſa ſiue
poſtilla, dicens Niſi tibi fecerit iniuriam.
Imo fuit à mea ueritate dictum abſolute
q̄ perfectiſſime prius in ſemetipſa ſerua
uit, & ita ſimpliciter & pure uos quoq; ſer
uare debetis. Si uero non ſeruatis, uobiſ

metiſ

metipſis, & animę ueſtrę infertis detrimētū, uita gratię priuantes illam. Sumatis ergo. Sumatis obedientiæ clauem cū lumine fidei, nec ambuletis ultra cum cęcitate tali, neq; cum huiuſmodi frigida tępiditate, imo cū feruore charitatis hāc obedientiā in corde teneatis & opere, ut una cum obſeruationibus legis in fine gaudeatis ęterna fœlicitate.

De his qui tantum amāt obediētiam, ꝙ nō ſunt contenti de generali obedientia mandatorum, imo ſumunt aliam obedientiam particularem.

Caput clvij.

Filia chariſſima, noueris eſſe quoſdā in quibus taliter excreſcit amor uerſus hanc obedientiam amabilē, ꝙ nolunt eſſe contenti ſub obedientia generali præceptorum legis, quibus omnes eſtis obligati, ſi uultis habere uitā, alias in mortem incideretis æternam, unde ſequendo perfectionem, aſſumunt obediētiam ſingularem atq; perfectam, uidelicet obſeruādo præcepta atq; conſilia mentaliter & actualiter. Nō enim eſt ignis amoris abſq; propriæ ſenſualitatis odio. Igitur igne creſcente tali, pariter & odium augmētatur. Iſti uero propter odium ſui ad occidendam omnino uoluntatē propriā, ligare ſe uolunt arctius, uidelicet ſub iugo ſanctæ religionis, uel ipſi ſe ligant extra religionē, ad obedientiam alicuius creaturæ, ſuam uoluntatē ei ſubmittendo, ut expeditius ambulare poſſint ad aperiendam ianuam ęternę uitæ, cum tali claue. Iſti ſunt illi de quibus tibi dixi, ꝙ eligebant obediētiam perfectiſſimā. Dixi tibi de obedientia generali. Sed quoniā nouit uræ uoluntatis eſſe, ꝙ ego loquar de hac bedientia perfectiſſima particulariter, ideo tibi narrare diſpono de ipſa, ut tuo deſiderio ſatiſfaciam, quæ tamen illam primam nullo modo derelinquit, ſed eſt perfectior, quia iam dixi, ꝙ erant unitæ taliter, ꝙ ab inuicē ſeparari nequeūt. Supra tibi dixi, unde proceſſit, & ubi reperitur obedientia generalis, & quid eſt illud quod uobis aufert illam; nunc uero de particulari tibi dicam, non eum extrahendo te ab iſto principio.

Per quem modum peruenitur ab obedientia generali ad particularem.

Caput clviij.

ANima quæ cum amore ſyncero iugū obedientiæ ſumpſit præceptorum, imitādo meæ ueritatis incarnatæ doctrinam, ut eſt dictum, uirtuoſe ſemetipſam exercendo in hac obedientia generali, uenit ad ſecundam obedientiam, cū eodē lumine, cū quo uenit ad primam. Quia cū lumine ſanctiſſimę fidei cognouit in ſanguine humilis agni meā uoluntatem & amorem ineffabilem, quem ei gerō, & fragilitatem propriam, quæ mihi nullo modo reſpondet cum ea perfectione qua deberet, & exquirit iſto lumine mediāte, qualiter & quomodo poſſit amplius propriam fragilitatem conculcare, atq; ſuam occidere uoluntatem, & mihi cum ampliori perfectione reddere debitum. Ergo perquirendo reperit cum lumine fidei locum ſanctæ religionis, quæ proculdubio fundata fuit a ſpiritu ſancto, poſita ueluti ſecura nauicula, pro recipiendis animabus, quæ currere uolunt ad huiuſmodi perfectionem, ut eas tutiſſime perducat ad portū ęternæ ſalutis. Huius nauiculæ patronus uere ſpiritus ſanctus eſt, qui nunq̄ in ſe deficit ex defectu cuiuſcunq; ſubditi religioſi, qui tranſgreſſor eſſet ipſius ordinis. Vnde nauiculam iſtam proculdubio non offendit, imo ſemetipſum. Et eſt uerum, quia ex defectu tenentis gubernaculū, aliquando nauicula procedit fluctuādo. Et iſti miſerabiles & praui paſtores illi ſunt, qui clauū huius nauiculæ recte dirigerē deberent, a patrono propter hūc reſpectum ibi collocati, quæ nauicula tantę delectationis eſt in ſemetipſa, ꝙ lingua tua narrare nequit. Dico ꝙ hæc anima poſtq̄ augmentauerit in ſe ignē amoris atq; ſancti deſiderij, cū odio ſancto ſui, repto loco cōgruo, cū fidei ſancto lumine mortua ingreditur, ſi tamen eſt ueraciter obediens, uidelicet ſi perfecte ſeruauit obedientiam generalem. Et q̄uis ingrederetur imperfecta, poterit ad perfectionē poſtea peruenire, imo congrue perueniet, inquantum uirtutem obedientiæ uoluerit in ſe exercere, imo pro maiori parte in principio religionē ingrediētes, imperfecti ſunt. Quidā enim ingrediūtur cū perfectione, quidam ex leuitate puerili, aliqui timore, aliqui propter pœnam, aliqui propter blanditias inducti. Totū uero cōſiſtit, ꝙ uirtuoſe poſtea in exercitio quod ſumpſerunt, perſeuerent uſq; in finem. Ex ingreſſu nanq; primo ſolummodo nullum iudicium habere ſiue dare poteſtis, ſed ſolum in perſeuerantia uirtuoſa, quia plurimi perfecti uidebantur in eorum ingreſſu, qui poſtea miſerabiliter apoſtauerunt, uel in ordine ſteterūt cū imperfectione multa. Itaq; modus & actus cum quibus homines ingrediuntur in nauiculam, quos ordinaui diuerſis modis, eos uocando, iudicari non ualent, ſed ſolum affectus eorum, qui perſeuerant intus cum obedientia uera. Iſta nauicula diues eſt, quia nō expedit alicui ſubdito cogitare de ſuis neceſſarijs, neque ſpiritualiter, neq; temporaliter, quia ſi eſt uerus obediens, bene ſibi prouidebitur a patrono nauiculæ, uidelicet a ſpiritu ſancto. Noſti

me tibi dixiſſe, quando narraui de prouidentia mea, ꝙ ſerui mei licet eſſent pauperes, nunquam tamen erant mendici, quia quotidie ſatisfiebat ipſorum indigentiæ. Hoc frequenter experiuntur illi qui bene ſeruant ordinem ſuum, unde potes aperte cognoſcere, ꝙ quando regebantur atque bene ſeruabantur ordines in flore uirtutum, in uera paupertate, & cum charitate fraterna, nunquam tamen eis defuit in aliqua neceſſitate iſta ſubſtantia temporalis. Poſtquam uero foetor amoris proprij intrauit uiuendo ſingulariter, & obedientia ſancta deficiente, etiam defuit eis iſta temporalis ſubſtantia. Et quanto poſſident illam in abundantia maiori, ſe reperiunt in maiori neceſſitate, atque paupertate. Valde congruū eſt quod uſq; ad minima probent, & uideant quem fructum habent ex inobedientia. Nam ſi eſſent obedientes, & ſeruarent uotum paupertatis, non tenerēt aliquam proprietatem, neq; ſingularem uitam agerent: in hac itaque dulci nauicula reperiuntur amplæ diuitiæ ſanctarum ordinationum editarum ab his qui erant ueluti templum ſancti ſpiritus, cum magno lumine, pariter & ordine. Conſidera Benedictum. q̄ ordinate diſpoſuit nauiculam ſuam, attende Franciſcum quāta perfectione ac odore paupertatis cum Margaritis aliarū uirtutum ordinauit nauiculam ſui ordinis, illum dirigendo per uiam altæ perfectionis. Ipſe primus fuit in ipſa nauicula obſeruans, atq; ſequacibus ſuis exhibuit in ſponſam uerā ſanctamq; paupertatem, quā ipſe prim⁹ in ordine ſuo aſſumpſerat, in ſe amplexando uilitatem atq; ſui contemptum, nec optabat alicui creaturæ cōplacere, præter ultra uoluntatem meam, imo deſiderabat a mundo realiter uilipendi, macerando corpus proprium, & uoluntatem occidens, & indui gloriabatur uituperoſis obprobrijs, atq; pœnis amore humilis agni, cū quo clauatus erat, & affixus in cruce, intantum ꝙ pro ſingulari gratia fuerunt etiam in corpore ſuo meæ ueritatis incarnatæ uulnera conceſſa, ita ꝙ in uaſe corporis aperte demonſtrabatur quid erat in affectu cordis & animæ ſuæ. Itaq; cæteris uiam fecit uerbo & exemplo. Sed forte mihi dices, Nonne religiones aliæ fundatæ ſunt modo conſimili? Reſpondeo quod ſic tamen in qualibet religione nō eſt ita principale dato, ꝙ omnes a ſpiritu ſancto in hoc fundatæ ſint: accidit enim ut in uirtutibus omnes uirtutes a charitate habent, nihilominus alicui una uirtus eſt propria, & alteri eſt alia propria, tamen omnes in charitate conſiſtunt, ita contingit illis. Franciſco paupertas

culo propria fuit paupertas, faciendo principium in ſua nauicula, per amoris affectum, in ipſa paupertate, cum ordine ualde ſtricto, pro gente perfecta, & non communi, pro paucis & bonis: paucos dico, quia non ſunt ualde multi qui perfectionem iſtam eligant, & attingant, ipſi uero propter defectus eorum multiplicati ſunt in numero, & in uirtute defecerunt & imminuti ſunt, non ex defectu nauiculæ, ſed propter inobedientes ſubditos, atque, gubernatores inordinatos. Si autem attendas ad nauiculam tui patris Dominici dilecti filij mei, ordinauit nauiculam ſuam ordine perfecto, ut uidelicet attenderet ſolum ad honorem meum, atque ſalutem animarum cū lumine ſcientiæ. Super iſto lumine principiū eius ordinare uoluit, non tamen priuari uoluit uoluntaria paupertate uera, imo legitime habebat eam, & in ſignum apertum ꝙ ipſam habebat, & oppoſitum ei diſplicebat, ipſe religauit in teſtamento ſuo pro hæreditate filijs atq; ſucceſſoribus ſuis maledictionem ſuā & meam, ſi poſſideant aliquam poſſeſſionem in ſingulari uel communi, in ſignum quod elegerat in ſponſam iſtam reginam egregiā, uidelicet paupertatem uoluntariam, tamē pro principaliori obiecto ſcientiæ lumen aſſumpſit ad extirpandum errores & hæreſes illo tempore pullulantes. Itaq; ſumpſit officium unigeniti filij mei. Et directe uidebatur quidam Apoſtolus in mundo cum tanto lumine ueritatis & uerbum meum ibi ſeminabat, expellendo tenebras, & infundendo lucem. ipſe fuit unum lumen, quod ego mundo gratioſe conceſſi, mediante glorioſa Maria, quare dixi, mediante Maria? Quia Maria ſibi dedit habitum, licet a bonitate mea fuerit officium ipſi Mariæ commiſſum. Super qua menſa manducare facit filios ſuos, cum lumine ſcientię? Procul dubio ſuper menſa ſanctæ crucis, ſuper qua cruce poſita eſt menſa ſancti deſiderij, ubi comeditur cibus animarum ad honorem meum. Ipſe non uult ad alia filios ſuos attendere, niſi quod in tali menſa cum lumine ſcientiæ ſolummodo perquirant honorem meum, & animarum ſalutem. Et ut ad alia attendant, aufert ab eis huiuſmodi curam rerum temporalium, ideo uult eos eſſe pauperes. Hoc indubitanter eſt apertiſſime ſignum, quod in fide nullo modo deficiebat dubitando ne prouideretur eis. Non dubitabat, quia fidem formatam induerat, & cum ſpe firma ſperabat in prouidentia mea. Vult inſuper ut obedientiam obſeruent, ad quam obſeruandam ipſi ad ordinem uenerunt & electi ſunt.

Et

Et qm̄ immunda uita lumen intellectus
offuſcat,& etiam ab iſto fœtenti uitiolu/
xuriæ corporalis uiſus impeditur & offuſ
catur,remediū apponit, ut in eis huiuſmo
di lumen nullatenus impediatur, & ita p
fectius acquirere ualeant ſcientiæ lumen.
Ideo tertiū uotum cōtinentiæ ſubiungit.
Ab oībus enim uult obſeruari cum uera
& perfecta obedientia. Quamuis hodier/
na die male ſeruatur, ac etiam ſcientiæ lu
cē peruertunt in tenebras, illā inficiendo
cum ſuperbiæ tenebris. Non ꝙ in ſe lux
iſta tenebras habeat, imo ſolum animab⁹
eorum ex inordinato affectu ſuo tenebras
irrogant. Vbi ſuperbia regnat, obedien/
tia nō habitat: iam em̄ tibi dixi, ꝙ homo
erat tantum obediens quantum erat hu/
milis, & tm̄ humilis quantum obediens:
ille uero qui tranſgreditur obedientiæ uo/
tum, raro ſeruat uotum odoriferæ conti/
nentię, mentaliter actualiterq́ tranſgre/
diendo. Itaq; Dominicus iſte pater tuus
inclytus, nauiculam ſuam ordinauit, atq;
cū his tribus funiculis alligat: uidelicet cū
obedientia, continentia, & uera pauperta
te. Ipſe ualde realiter ordinauit, atq; diſ/
cretione ꝓcipua. Non enim aſtrinxit ani
mas filiorū ad culpam peccati mortalis,
illuminatus á me uero lumine, prouide di
ſponendo pro illis qui minus perfecti fo/
rent. Qui licet omnes obſeruantes ordi/
nem in ſtatu perfectionis exiſtant, nihilo
minus etiam in uita præſenti unus altero
perfectior eſt: itaq; perfecti bene ſtare poſ/
ſunt in iſta nauicula. Ipſe realiter adhęſit
incarnatę ueritati meæ, ipſius ueſtigia uir
tuoſe ſequendo, demonſtrando nolle mor
tem alicuius peccatoris, imo potius ut cō
uertatur & uiuat. Eſt itaq; laudabili mo
do larga totaq; iocunda per totum & in
omnibus odorifera, eſt enim unum uiri/
darium optabile in ſe. Tamen aliqui mi/
ſeri non obſeruatores, imo tranſgreſſores
ordinis, quantum in eis eſt totum fecerūt
eſſe ſylueſtre, cum modico uirtutis odore,
priuati lumine ſcientiæ: unde uiridarium
hoc in ſe delectabile ſatis, eſt inquinatum
atq; maculatum ab huiuſmodi tranſgreſ/
ſionibus: ſed in principio nō ita fuit, erat
enim ualde floridum: ibi nanq; degebāt
uiri magnæ perfectionis, quorum quili/
bet per modum loquendi uidebatur apo
ſtolus Paulus, cum tanto lumine, quod
eorum oculi nullatenus impediebantur
à quibuſcunq; tenebroſis erroribus, quin
ilico ſoluerentur & illuminarentur. Aſpi
ce glorioſum Thomam, qui cū oculo cla/
riſſimo nobilis intellectus eius in mea ue/
ritate ſpeculabatur, ubi lumen ſupernatu
rale atq; ſcientiam infuſam ex gratia con
quiſiuit & habere ꝓmeruit. Quā ſcienti
am obtinuit potius per aſſiduitatem deuo
tæ orationis, quā ex humano ſtudio. Ipſe
fuit una lux ardentiſſima, quæ non ſolum
in ordine ſuo reſplenduit, uerum etiam in
corpore myſtico militantis eccleſiæ, tene
bras hæreſum ac errorum extinxit. Et
aſpice Petrum uirginem & martyrem, q
cum ſanguine ſuo dedit in tenebris mul/
tarum hęreſum lumen ualde perfulgidū,
quas habuit odio, taliter quod omnino diſ
poſuit ex hoc exponere uitam. Dum ue/
ro uixit habebat hæc exercitia: uidelicet
orare, ꝑdicare ſiue diſputare contra perfi/
dos hæreticos, audiendo confeſſiones, an/
nunciando ueritatē, atq; quotidie dilatan
do fidem abſq; timore quocunq;. Neq; ſo
lum in uita ſua fideliſſime confitebatur
& iuxta poſſe defendebat illam, uerū etiā
in extremitate ſuæ mortis. Quia poſt uul
nus illud in capite receptum, cum uocem
amiſiſſet, & atramento careret, in ſangui/
ne ꝓprio digitum immerſit. Et quia glo
rioſus martyr iſte etiam papiro carebat,
inclinando ſe ſcripſit in terra ſymbolum
in q̄ fides catholica plene cōtinetur. Cor
eius ardebat in fornace meæ charitatis,
ideo retrocedere noluit, quamuis ego ſibi
reuelaſſem occidendum eſſe. Sed ipſe ue/
luti miles intrepidus, & abſq; timore ſer
uili, ſponte uoluit in campum belli proce
dere, ubi glorioſam obtinuit uictoriam.
De quampluribus etiam alijs enarrare ti
bi poſſem, q licet actuale in corpore mar/
tyrium non haberent, tamen in ſancto de
ſiderio iugiter habebant atq; portabant:
ꝓut etiam inclytus tuus pater Domini/
cus habuit. Ecce quales laboratores iſte
paterfamilias in uineam ſuam tranſmiſit,
eradicando uitia, uirtutes uero plantan/
do. Vere Dominicus & Franciſcus erāt
duæ columnæ in eccleſia militanti. Fran
ciſcus cum paupertate uoluntaria, quæ ſi
bi propria fuit. Dominicus uero cum ſci/
entia, prout eſt dictum.

De obedientium excellentia, & de miſeria inobedientium in religione conſiſtentium. Caput clix.

POſtquã ego tibi dixi de locis, uidelicet de nauiculis iſtis a ſpiritu ſancto taliter ordinatis per huiuſmodi patronos, licet ipſe ſpiritus ſanctus principaliter patronus exiſtat: & oſtẽdi tibi aliquam partem de ipſorum uirtuoſa perfectione: nunc uolo tibi loqui de obedientia & inobedientia eorum qui ſunt in huiuſmodi nauiculis, loquendo gñaliter, & nõ in particulari magis de uno ordine quã de alio, demonſtrã do ſimul inobedientis defectũ, una cũ obedientis uirtuoſo profectu, ut apertius agnoſcas unum propter alium, quia contraria iuxta ſe poſita magis eluceſcũt. Et qualiter ambulare debet ille qui ingredi uult nauiculã approbatæ religionis. Notandum eſt ergo ꝙ ille qui uult ordinem aliquem ſanctum ingredi, debet incedere cum lumine ſanctiſſimæ fidei, cũ quo lumine cognoſcat ꝙ eum oportet occidere propriam uoluntatem, cum gladio uidelicet odij cuiuſcunq; ſenſitiuæ paſſiõis, in ſponſam illam aſſumendo, quam ei aſſignabit charitas uera, atq; ſororem ſuam. Sponſam intelligo obedientiam uerã atq; promptam, cum ſorore ſua, uidelicet patientia, atq; nutrice, quę eſt humilitas: quia ſi non haberet iuxta ſe nutricem iſtam, obedientia procul dubio fame periret. Quoniam in anima ubi non eſt uirtus humilitatis, obedientia ſubito moritur. Humilitas uero ſola non ambulat, imo ſecum debet habere omni tempore ſeruam uilitatis, ſemetipſam pariter & omnia mundana contemnendo. Nam anima quę ſe uilipendit, nõ appetit honores, imo dedecus & cõtumelias. Et ita mortua debet ita lætanter ad nauiculam approbatæ religionis, cum eſt in ętate congrua. Sed quia dixi tibi q̃d diuerſis ætatibus & uarijs modis uocabã hoĩes ad religionẽ ſanctã, in q̃cunq; modo quiſq; uocatur ad religionẽ, ipſe debet acquirere necnon in ſe cõſeruare perfectionẽ iſtam, & cum ſctã alacritate feſtinanter aſſumere clauem iſtius obedientiæ religionis: quæ clauis aperit p modum loquendi portellũ q̃d eſt in porta cœli. Sicut magna porta ſolet habere portellum paruum, ſimili modo tales aperire diſpoſuerunt huiuſmodi portellum, omiſſa claui maiori, uidelicet obedientiæ generalis qua cælum aperitur à uulgo ſeculari. Sed ipſi deſiderant cum parua clauis portellum huius portæ magnæ, feliciter aperire, tranſeundo per uiam arduam & artam. Tamen à ianua magna non ſeparatur, imo ſtat in ipſa porta, ſicut materialiter attendere potes. clauem iſtam cum diligentia retinere debent, & in ſe conſeruare poſtquã acceperunt eam, & non abſe abijcere. Et quia ueri obedientes aperte uiderunt cum lumine fidei, quod cum onere diuitiarum, & cum grauedine propriæ uoluntatis per arctũ huiuſmodi portellum intrare nequeunt, abſq; periculoſo labore, nec incedere poſſunt eleuato capite quin offendãtur, quia uelint, nolint, oportet inclinare ceruicem, ideo proijciunt à ſe pondus huiuſmodi diuitiarum, atq; propriæ uoluntatis uotum, obſeruãdo ueræ paupertatis uoluntario. Nihil omnino poſſidere uolunt, quia cum lumine fidei uident in quantam ruinam inde uenirent. Et quod ipſi tranſgrederentur obedientiam ex eo, quia non ſeruãt uotum promiſſum ueræ paupertatis. Et ipſi deuenirent ex hoc in ſuperbiam, eleuatum caput habentes ex uoluntate ꝓpria. Et quod cum aliquando cõpellantur obedire, ceruicem inclinarent uiolenter & inuiti, non ex humilitate, quę uiolentia caput infringerit uolũtati propriæ complectens obedientiam illam, cum prælati diſplicentia pariter & ordinis.

Poſt hoc autem facillime ruerent in aliam tranſgreſſionem, uidelicet incontinẽtiæ. Quoniam ille qui non ordinauit appetitum, nec eſt exutus temporali ſubſtantia, multas conuerſationes aſſumit, inueniendo multos amicos cum amantes ex utilitate propria. Poſtmodum ab alijs cõmunibus conuerſationibus proceditur ad ſecretas familiaritates. Corpus eorum in delicijs nutriunt, quia non habent humilitatem in nutricem, neque ſororem ſuam uilitatem, ideo morantur in ſua damnabili concupiſcentia, cum magna commoditate corporali, non tanquam ueri religioſi, imo ueluti diſſoluti domini ſeculares, alienauerunt uigiliam & orationem.

Hæc

Hæc & multa alia faciunt tales, qm̃ ha/
bent ad expendendũ: nã ſi non haberent,
eis minime contingerent talia, & incidũt
in immunditiam corporaliter uel menta
liter. Et ſi ꝗdoq; ſe ꝓpter uerecundiã ab/
ſtinent, uel ꝗa carent opportunitate, non
abſtinent à mala uoluntate: ꝗa quodam/
modo uidetur impoſſibile ꝙ ille ꝗ multas
habet conuerſationes & in delicijs uiuere
delectatur, & inordinate cibaria ſumit,
abſq; uigilia & oratione, mentẽ in ſe uale
at cõſeruare puram. Et ideo pfectus obe
diens uidet à remotis cũ lumine ſanctiſſi/
mæ fidei, malũ atq; detrimentũ ꝙ eueni/
ret ei poſſidendo ſubſtantiã temporalẽ, &
eundo cũ pondere ꝓpriæ uoluntatis. Et
attente conſiderat ꝙ cũ tranſire omnino
oportet per artum huiuſmodi portellũ, &
tranſiret inde cũ morte & non cũ uita: ꝗa
nõ aperuiſſet illud cũ claui obedientiæ: nã
tibi dixi, quod cum omni ro oportet tran
ſire. Et ſic eſt ꝙ niſi forte diſcedat ab ordi
ne ſancto, uelit uel nolit oportebit eũ tran
ſire per artam uiam obedientiæ ſui prala
ti. Et quia perfectius obediens deo & ordi
ni ſuo ſe leuat ultra ſe, ꝓpriam ſenſualita/
tem ſubiugendo, atq; ſuper ſenſus ꝓpri/
os erigendo ſemetipſum, cũ fide uiua, in/
troduxit odiũ in domum animæ ſuæ, ue/
luti ſeruum, ut expellat inimicum, uideli
cet amorem ꝓprium, ex eo, ꝗa nullo mo/
do uult ut amantiſſima ſponſa ſua, quam
ſibi uera charitas aſſignauit, & cum lumi
ne fidei diſponſauit, uidelicet obedientia,
quomodolibet offendatur. Et ideo cum
ſancto rigore ſuum inimicum expellit in
de, atq; introducit ibi ſociam & nutricem
ipſius amantiſſimæ ſponſæ ſuæ. Odium
expulit inimicum, amor autem obedien/
tiæ introducit amatores prædictæ ſponſæ
ſuæ, uidelicet uirtutes ueras atque reales,
una cum ordinis obſeruantia laudabili.
Vnde iſta ſpõſa dulcis ingreditur ad ani
mam cum ſorore ſua, uidelicet cum pati/
entia una cum ſua nutrice, quæ quidem
eſt humilitas aſſociata cũ uilitate atq; di/
ſplicentia ſui. Igitur ex quo intrauit in
pacifica quiete poſſidet omnia, quoniam
inimicos ſuos expulit extra. Moratur iu/
giter in uiridario ueræ continentiæ, cum
ſole luminis intellectus, ubi eſt pupilla fi
dei, habens in obiectum ueritatem incar
natam: quia ſolummodo ueritatem ha/
bet in obiectum. Ibi eſt ignis affectuoſæ
charitatis, qui caleſacit omnes amicos &
ſocios ſuos, ex eo quod obſeruat ordinis
obſeruantiam & obedientiam cum amo/
re ſuccenſo. Qui ſunt inimici qui ſtant ex
tra? principalis inimicus eſt amor ꝓprius,
qui producit in anima ſuperbiam: inimi
cus charitatis & humilitatis, impatientia,
quæ patientiæ contrariatur, inobedientia
cõtrariatur obedientiæ, infidelitas aduer/
ſatur fidei, præſumptio cum uana ſpe ſua
tum uirium minime concordat cum ue/
ra ſpe, quam anima debet in me ponere
& habere: iniuſtitia non habet cum ſan/
cta iuſtitia conformitatem, nec impru/
dentia cum ſalubri prudentia, nec in/
temperantia cum temperantia, neq; trãſ
greſſio mandatorum ordinis cum eorun/
dem obſeruantia, neq; malæ conuerſatio/
nes huiuſmodi ſceleratorum cum conuer
ſatione bonorum: imo ſunt inimici, & fa/
ciunt derelinquere mores ordinis cum ob
ſeruantia ſalubri. Omnes iſti ſunt inimi/
ci crudeles eius, & iracundia militat aper
te contra beneuolentiam, crudelitas con
tra pietatem, ira contra benignitatẽ, odi/
um uirtutum contra dilectionem ipſa/
tum, immunditia contra puritatem, ne/
gligentia contra ſolicitudinem, ignoran/
tia contra ſcientiam & agnitionem, ſom
nolentia contra uigiliam & orationem
continuam. Et quia cum lumine fidei
cognouit quod omnes iſti erant inimici
qui contaminare ſponſam hanc uidelicet
obedientiam exoptabant, ideo miſit odi
um ut eos expelleret: & amorem, ut ami
cos induceret. Odium ergo cum gla/
dio ſuo propriam atque peruerſam uolun
tatem interimit, quæ uoluntas ab amo/
re proprio nutrita uitam impendebat
inimicis iſtis obedientiæ. Sed amputato
capite inimico principali, per quem alij
conſeruabantur & iuuabantur, anima
libera remanet, & in pace ſine bello, quia
non habet contra ſe dimicantem: quoni/
am anima remouit & abſtulit à ſe quic/
quid ei triſtitiam & amaritudinem inge/
rebat. Quam itaq; guerram habet uerus
obediẽs? Nunquid habet ab iniuria guer
ram? Nõ: ex eo quia patiens eſt, patientia
nanq; eſt ſoror obedientiæ. Nunquid ab
oneribus ordinis moleſtatur in corde?

Non ex eo quia obedientia uoluntarie fa/
cit ea ſeruare. Nũquid obedientia grauis
ſui prælati præbet ei pœnam moleſtam &
inordinatam? Non: quia conculcauit &
abnegauit uoluntatem propriam, nec o/
ptat inueſtigare uoluntatẽ prælati ſui, nec
illam iudicare: ſed cum lumine fidei iudi/
cat uoluntatem meam in eo, credens in ue
ritate ꝙ clementia ſancti ſpiritus ordina/
uit ipſum præcipere ſiue non præcipere,
prout eſt opportunum pro ſua ſalute. Nũ
quid aliquando nauſeam ſiue diſplicentiã
habet Ordinis exercitia uilia facere, ſiue
tolerando contumelias, iniurias, uel imp/
peria ſibi facta uel dicta, ſiue quando uili
penditur ab aliquo? Non: ex eo quia con
cepit amorem ad uilitatem, ad diſplicen/
tiam ad ſemetipſum, cum odio perfectiſſi
mo, imo cum ſancta pacientia lætatur &
exultat in iucundo gaudio cum ſua ſpon
ſa, uidelicet obedientia, peramabili. Ipſe
de nullo triſtatur unꝗ: niſi ſolummodo
de offenſa quam uidet irrogari mihi crea/
tori ſuo. Conuerſatio ſua eſt cum illis qui
me timent & amant in ueritate. Et ſi qñ
que conuerſatur cum ijs qui ſeparati ſunt
a uoluntate mea, non facit ut conformita
tem uelit habere cum defectibus eorum,
imo ſolum ut eos à ſuis defectibus extra/
hat: Quia cum charitate fraterna bonum
quod eſt in ſe porrigere nellet omnibus, at
tendendo ꝙ maior honor & gloria mihi
reſultat in plurimis Ordinem obſeruanti
bus, ꝗ in eo ſolummodo. Et ideo conatur
uocare ſeculares atq; religioſos, uerbo, exẽ
plo & oratione, ſiue quocunq; modo potu
erit ad uiam æternæ ſalutis, iuxta poſſe ſa
tagens eos extrahere de tenebris pctõꝝ. I
taq; conuerſationes ueri obedientis utiq;
bonæ ſunt & perfectæ, ſiue ſint cum bonis
& iuſtis, uel cum iniuſtis & peccatoribus,
ex ordinato affectu & eius amplitudine cha
ritatis. De cella ſibi facit cœlum, ubi quo
tidie delectatur loqui mecum, & etiã uir/
tuoſe conuerſari cum amoris affectu, fugi
ens otium cum humili oratione cõtinua.
Quando uero cogitationes ex illuſione di
abolica ſibi ſuperabundant in cella, mini
me ſe ponit ad ſedendum in lecto negligẽ
tiæ, uacans in otio, nec inueſtigare ſatagit
ex ratione cogitationes occurrentes, uel o
tioſa iudicia, imo ſolicite fugit otium, leuã
do ſuper ſe cum odio ſuper carnalem ſen/
ſum, cum humilitate uera & pacientia to
lerando labores quos in ſua mente ſentit,
& cum uigilia & oratione continua reſi/
ſtit, uigilante ſui intellectus oculo, in me
prudenter attendendo cum lumine fidei
ꝙ ſum eius adiutor, & ꝙ ego poſſum, ſcio
& uolo in omnibus ei ſubuenire: & ideo
brachia meæ bonitatis aperio, ut ipſe ſolli
cite fugiat à ſemetipſo recurrẽs ad me. Si
uero ſibi uidetur ꝙ oratio mentalis ex ma
gno labore atq; tenebroſa mente ſibi defi
ciat, uocalem aſſumere debet, uel aliud ex
ercitium corporale, ut oratiõe uocali cor
poraliq; exercitio fugiat otium, & cum lu
mine reſpiciat in me, qui cuncta ſibi chari
tate paterna concedo: unde per ueram hu
militatem ſe reputabit indignum habere
quietem atq; pacem in mente ſicut alij ſer
ui mei, & dignum habere pœnas, quia in
mente ſua iam ſeipſum uilipendit, cũ odio
ſancto & improperio ſui. Tali non uidet
ꝙ ſe poſſit ſatiare in tolerãdo pœnas: neq;
tamẽ ex iſto deficit in ſpe prouidẽtię meæ:
ſed cum uiua fide ac obedientiæ claui trã/
ſit in præſenti mari procelloſo in nauicula
ſanctæ religionis. Et ita cellam inhabitat
ualde fructuoſe, fugiens otium ut dixi.
Obediẽs uult eſſe primus qui choꝝ ingre
diatur, & ultimus egrediens. Et quãdo ui
det aliquem ex fratribus eſſe magis obedi
entem atq; ſollicitũ ꝗ ipſe ſit, habet ex hoc
unam ſanctam inuidiam & æmulationẽ,
& ideo conatur uirtutem illam auferre ſi/
bi: non tamen exoptans ꝙ in illo minua/
tur: quia ſi hoc optaret, proculdubio uide
retur eſſe priuatus charitate fraterna. Obe
diens niſi neceſſitate cogente nunquã refe
ctorium deſerit, imo quotidie uiſitat illud:
ualde nanq; delectatur in menſa ſtare cũ
pauperculis. Et in ſignũ ꝙ ipſe taliter de/
lectabatur ut uitaret occaſiones relinquẽ/
di refectorium ipſum, abſtulit à ſe ſubſtan
tiam tpalẽ, obſeruando ueræ paupertatis
uotum: & cum tanta perfectione, ꝙ etiam
corporalem indigentiam cum quodã im/
perio ſibi reſeruat. Cella ſua reperitur ple
na odore paupertatis, & minime panis. Ne/
que cogitando laborat pro cuſtodia ne for
te latrones ei furentur, uel ꝗd aliquæ tineę
pannos eius deuorent ſiue corrumpant.
Et ſi quid ei donatum extiterit, minime la
borat ad recondendum, ex eo quia libere
communicat omnia cum fratribus, nõ ex

eo/

cogitando pro die craſtina, ſed in die præſenti ſolummodo ſibi cibaria recipit, ſolũ cogitando de regno cœlorũ, & quõ ueram obedientiam ualeat in ſe perfecte ſeruare. & quia per uiam humilitatis obſeruatur, amplius ipſe ſe ſubijcit, ita paruo ſicut & magno, & ita pauperi ſicut & diuiti, omnium ſe ſeruum exiſtimat, nullũ aliqñ recuſando laborem, ut omibus charitatiue ſeruiat. Verus obediens non optat obedientiam perficere ſuo modo, neq; tempus eligere neq; locũ, ſed iuxta modũ Ordinis at que prælati ſui, & oĩa facit abſq; pœna ſiue tœdio mentis. Perfectus & uerus obediens pertranſit cum iſta dulci claue per artum & arduum portellum Ordinis, ualde cõmode, ſine difficultate uel uio'entia, qm̃ obſeruauit & obſeruat uotum electæ paupertatis, una cum odorifera cõtinentia & obedientia. Recuſauit & aufugit altitudinem elationis atq; ſuperbiæ, caput humiliter inclinans obedientiæ, idro nõ infringitur ei caput ex impaciẽtia, ſed in omibus eſt omnino patiens, cum fortitudine & longa perſeuerantia, quę multum amicatur obedientiæ. Inſidias & inſeſtationes dæmonum uerus obediens illæſus euadit, mortificando & macerãdo corpus, illud exuendo huius uitæ delicijs atq; concupiſcentijs, & induendo labores Ordinis, cũ fide formata, neſciẽs uel nullo modo retinẽs indignationẽ, ueluti paruulus, qui cito patris uerberum obliuiſcitur. Ita facit iſte, libentiſſime tradens obliuioni q̃libet iniuriam, uerborum uel uerberum, ſiue reprehenſionem ſiue diſciplinam, licet etiam iniuſtam, quam ab ordine uel à prælato ſuo recepiſſet, qui uocatus, ad illa te mente pacifica redit ad eum, nullo modo paſſionatus uel commotus ira, tancore uel odio, ſed cum filiali beneuolẽtia & humili manſuetudine. Iſti ſunt paruuli de quibus incarnata mea ueritas ait in euangelio: Sinite paruulos uenire ad me, talium eſt enim regnum cœlorum. Et iterũ: Qui ſe non humiliauerit ut paruulus iſte, id eſt, quod habeat eius conditiones, & innocentiam, non intrabit in regnum cœlorum. Nam qui ſe humiliat, exaltabitur, & qui ſe exaltat humiliabitur. Hoc idem aſſeruit ipſa ueritas in euangelio. Item iſti paruuli & humiles, pacientesq;, qui amore mei effecti ſunt ſubditi cũ obedientia uera, minime recalcitrantes ordini ſiue prælato ſuo, merito ſunt exaltati cũ ueris ciuibus æternæ uitæ à me ſummo & æterno patre, ubi remunerantur ex omnibus laboribus eorum, & in præſenti uita guſtant arram ipſius uitæ.

Quomodo ueri obedientes à deo centuplũ accipiunt, & qualiter hoc intelligit. Cap. clx.

IN iſtis paruulis amantiſſima filia perficitur uerbũ illud q̃d ueritas mea dicit in euangelio. Cũ enim à Petro fuiſſet interrogatus: Ecce reliquimus oĩa, & ſecuti ſumus te, q̃d ergo erit nobis? ilico reſpondit inter cæteratcentuplũ accipietis, & uitam æternã poſſidebitis. quaſi dicat: Bene feciſti Petre, qm̃ alio modo me ſequi non poteras. Ego aũt in uita præſenti centuplũ tibi dabo. Sed filia chariſſima q̃ eſt illud centuplum q̃ poſtmodum æterna uita ſequitur? Quid in hoc exprimere uoluit ipſa mea ueritas? Nunquid de ſubſtantia temporali? Non quippe, quãuis aliquoties in elemoſynatio etiam iſta temporalia multiplicari faciam. De quibus ergo uoluit exprimere? de illo quod exhibet uoluntas eius propria, quæ ſeipſam unitam præbet, & pro hac una uoluntate centum habebit, id eſt charitatem. Sed quare centenarius iſte numerus exprimitur? ex eo quia numerus iſte perfectus eſt, nec addere potes ultra, niſi reincipias à primo. Ita charitas ultra cæteras uirtutes eſt ita perfectiſſima, quia nemo poteſt ad uirtutem perfectiorem aſcendere, potes uniq; recipere à recognitione tui, & in merito creſcis & augmẽtas ipſum numerum centenarium: ſed tamen ad illum numerum ſolummodo peruenis. Hic eſt ille centenarius numerus, qui datus eſt illis qui dederunt unum, uidelicet unicam ipſorum uoluntatem, in obedientia generali uel in iſta particulari, multo fortius cũ iſto centenario habetis uitam æternam, quia ſola charitas eſt illa quæ tanquam dominatrix ingreditur, atq; ſecum intro ducit aliarum uirtutum fructum, ſed ipſe foris immorantur. Ingreditur igitur ad me uitam æternam, in quo beati uitam durabilem habent. Illuc fides minime aſcendit. habent enim ibi beati per experientiã ea q̃ per fidẽ in ſeculo crediderũt, neq;

neq; ſpes aſcendit, ex eo, quia poſſident ea quę ſperauerunt. Et ita contingit in alijs uirtutibus. Itaq; ſola charitas intrat uelut regina, poſſidendo me poſſeſſionē eius. Vides ergo ꝙ iſti paruuli mei centuplū accipiunt, & poſtea uitam æternam: in p̄ſenti uita recipientes ignem diuinæ charitatis, quam ſignificari dixi per centenarium numerū. Et qm̄ à me recipiunt hūc numerū centenarium, in admirabili gaudio cordiali quotidie morantur, qm̄ in uera charitate nulla triſtitia cōſiſtit, imo ſolūmodo gaudium iucundum. Ipſa nanq; cor admirabili modo dilatat. Illud enim efficit ualde liberū & ſyncerū, non artum ſiue duplex. Anima quæ uulneratur iſta dulci ſagitta, non oſtendit unum in facie uel in lingua, ſi habeat oppoſitum in corde, non ſeruit alicui ficte, uel habet aliquā ambitionem, ex eo, quia uera charitas aperte procedit in omni negocio ſuo cum omnibus: unde certum eſt ꝙ anima quæ poſſidet illam, non incidit in pœnā, nec in triſtitiā afflictiuā, nec ab obedientia diſcordat unquā, ſed eſt obediēs uſq; ad mortē.

De miſera peruerſitate inobediētium, & de defectibus procedentibus ab inobedientia. Caput clxi.

INobediens uero facit oppoſitum, quia ſtat in ordine cum tanta pœna miſera & infructuoſa pro ſe & alijs, ꝙ in præſenti uita guſtat arram inferni: quotidie nanque conſiſtit in ſua confuſione, triſtitia & conſcientiæ ſtimulo, cum diſplicentia, nō ſolummodo ſui prælati, ſed etiā Ordinis: inobediens effectus eſt importabilis etiam ſibimetipſi. Attende dilectiſſima filia illum qui uotum fecit, & aſſumpſit obediētiæ clauē, quomodo ualere poteſt exiſtēs inobediens? Ipſe fecit ſemetipſum ſeruū inobedientiæ, conſtituens illam dominā ſuam, cum ſocietate impacientiæ, quæ proculdubio nutritur à ſuperbia cū propria complacentia, quæ ſuperbia ſicut iam dixi naſcitur in amore proprio: oppoſita anima facit his quæ tibi dixi de obedientiæ ſeruo meo. Ergo quō pōt iſte miſer eē ſine amara pœna? Priuatus eſt enī affectu ſua charitate: neceſſariū eſt etiā eū inclinare ceruicē uiolēter à ꝓpria uolūtate declinātē, obediētia cōpellēte: ſuꝑbia uero ſuadet & inducit ut illā erectā habeat. oēs uolūtates eius ab Ordinis uolūtate diſcordāt. Ordo præcipit obedientiam: ipſe uero diligit inobedientiam: ꝑcipit uoluntariam paupertatem, ipſe uero fugit eam, poſſidēdo & optando diuitias: uult obſeruari cōtinentiā, & iſte miſer uult immunditiam. qn̄ religioſus iſta tria uota tranſgreditur amantiſſima filia, cadit in ruinam, & in tot miſerabiles defectus, ꝙ etiā aſpectus eius non apparet uiri religioſi, imo potius unius dæmonis incarnati, ſicut alibi tibi plenius enarraui. Adhuc aliqua nunc addam, ut apertius intelligas illorum miſerabilem fraudem atq; fructū, quem ex inobedientia lucrantur, ac etiam ad cōmendationē obedientiæ: iſte miſer eſt ab amore proprio fraudatus, quoniam oculus intellectus eius cum fide mortua ſibi poſuit in obiectum cōplacentiam proprię ſenſualitatis, atq; mundanas uanitates: egreſſus eſt à mundo ſolummodo corpore, ſed in eo manſit affectu. Et quia ſibi uidetur obediendo laborare, uult inobediens eſſe, pro uitando labore: ipſe autem in maximum laborem incidit: nam obedire compellitur amore uel uiolentia. O qualiter eſt à ſuo deſiderio fraudatus: nemo tamen eū decipit niſi ipſe: uolendo ſibi complacere ſibi diſplicet, nam opera ſua ſibimetipſi diſplicent, quæ faciet inuitus per obedientiam inuitam: optant enim in delectabili conſolatione manere, atq; ſibi facere uitā æternam in uita præſenti breuiſſima. Ordo autem uult ꝙ ipſe peregrinus exiſtat, & hoc iugiter oſtendit ei, quia quando ſedet in aliquo loco ſibi gratioſo, pro cōplacentia ſua quam ibi reperit, & eſt ab ordine mutatus: inde in tali mutatione pœnā habet, ex eo quia propria uoluntas uiuens optat oppoſitum: & ſi non obediret, haberet inde diſciplinam ab ordine, itaq; iugiter in tormēto moratur. Aperte uides ergo quod decipit iſte ſemetipſum, uolendo pœnam euadere cadit in pœnam ualde grauiorem, quia per cæcitatem eius agnoſcere nequit uiam obedientiæ ſanctæ: quę uia ueritatis eſt, in unigenito filio meo ſalubertime fundata, quæ pœnā aufert cuiſlibet obedienti: & ideo uadit per uiā mendacij, reputans ibi conſolationem inuenire: tamen non inuenit ibi aliud quā amaritudinem & pœnam. quid eum ad hoc adducit? Amor quem ex propria paſſione cōcepit ad inobedientiam. Iſte uelud

ſtultus

ſtultus uult in hoc proceloſo mari ſuper brachia nauigare, confidens in ſuo miſerabili & infimo ſenſu, neq; nauigare uult abſq; labore ſuper brachia prælati ſui Ordinis. Iſte moratur in nauicula religionis corpore, ſed non corde: imo tamen ex deſiderio uidetur egreſſus, Ordinis tranſgrediẽdo cæremonias & ordinationes, atq; tria uota quæ ſeruare promiſit in ſua profeſſione. Ipſe quippe moratur in mari ualde ꝓcelloſo, & in magna tempeſtate illiſus a uẽtis ualde contrarijs, & ſolummodo per pilos alligatus uidetur eſſe naviculæ, habitum Ordinis uidetur habere in dorſo, ſed non habet in corde. Iſte minime frater ſiue religioſus eſt, ſed unus homo ueſtitus. Homo quidẽ in humana forma, ſed in effectu & in ſuo modo uiuẽdi peior eſt animali ſine ratione. Nonne ſi haberet uſum alicuius rationis, aperte cognoſceret eſt difficilius eſſe nauigare ſuper brachia propria quam aliena? Quõ non attendit ꝙ ſtat iugiter in periculo mortis æternæ, ꝗ primum ille pannus à nauicula ſolueretur, morte interueniente, nullũ remediũ ulterius inuenire poſſet. Iſta proculdubio non uidet, q̃a nubes amoris proprij unde proceſſit inobedientia, priuauit eum omni lumine, quare uidere nequit huiuſmodi periculum atque detrimentum eius. Igitur ualde miſerabili modo ſe decipit.

Quem fructum habet atq; producit arbor iſtius inobedientis? Fructũ utiq; mortis, ex eo, quia radix affectus eius eſt in ſuperbia plantata, quæ proceſſit à complacẽtia & ab amore proprio ſui, unde cuncta corrupta producuntur, inde uidelicet flores, folia, fructus, & uniuerſa quæ pertinent ad ipſam arborem ex toto maculata ſunt & corrupta, & principales rami ualde ſunt infecti, uidelicet ramus obedientiæ, paupertatis & continentiæ. Tres iſti rami conſtituuntur in ſtipite huius arboris, uidelicet affectus animi, qui male plantatus eſt, ut iam dixi. Folia quæ producit hæc arbor uerba corrupta ſunt, in tali forma, quod in ore cuiuſcunq; ſcelerati ſecularis eſſent ualde indecoria. Si uero cõtingit quod talis habeat annunciare populo uerba ſalutis & euangelica, pronunciat illa nõ affectu ſyncero ſimpliciter ad paſcendas animas iſto ſemine uerbi mei, imo potius attendit ad aures audientium demulcendas, uerba polita & ornata ꝓferendo, ut idem poſtea commendetur à populo. Si flores huius arboris attendas, ꝓcul dubio putridi ſunt, uidelicet variæ cogitationes & uanæ, quas auide & ſponte recipit & acceptat, in quibus opinio frequentiſſime delectatur, & illo modo eas nutrit & augmentat, non uitando loca pariter & uias unde procedunt, imo ſolicite perquirit ut iniquitatẽ cum effectu ꝑficere poſſit. Quæ quidem ſunt fructus ꝗ uitæ gratiam aufert, et inferendo mortem æternã & iſte fructus ab arbore una cũ flore generatus, qualẽ fœtorem exhalat? utiq; fœtorẽ inobedientiæ, in malũ iudicans in corde ſuo prælati uoluntatem, & illam inueſtigando perquirens ultraq̃ expediat ſibi fœtorẽ etiam immunditiæ cum cõplacentia multarũ conuerſationum, cum infelici uocabulo deuotarũ. O miſer homo non aduertis ꝙ ſub uocabulo & ſub iſto colore deuotionis aliquando ſequitur acies filiorũ? hũc fructum habes ex inobedientia tua, quia non habuiſti filios uirtutum, ut ille uerus obediens. Tu uero callide procuras prælatum tuum decipere ſiue circũuenire, qñ uides quod ipſe denegat ea quæ tua peruerſa uoluntas expoſcit, cum folijs uerborum, aliquãdo blandiendo uel adulando ſiue cõminando uel improperando, ꝓcedens eum irreuerentia magna, uſq; ꝗ per phas & nephas obtineas ab eo quæ cõcedere nolebat. Tales nullo modo ſciunt uel nolunt fratrem ſuum ſupportare in aliquo, ipſi quoq; nequeunt tolerare uel unũ uerbum minimum alicuius reprehenſionis, ſed ilico manifeſtant uenenatum impatientiæ fructum odij & iracundiæ contra fratrem ſuum, iudicando ſibi pro malo factum ꝙ eſt in ueritate ꝓ bono ſuo, & ita quotidie ſcandalizatus uiuit in pœna corporis & animæ. Quare diſplicuit ei frater ſuus? Quia ſibimetipſi carnali modo complacuit. Ipſe fugit à cella quemadmodum à ueneno, qm̃ egreſſus eſt a cella notitiæ ſui, unde proceſſit ad inobedientiam, & ideo nequit in materiali cella cõſiſtere. Inſuper ad refectorium renuit accedere, niſi ſicut ad locum ſibi ualde contrarium, dum habet ad expendendum: ſi uero non habet, ex neceſſitate uadit illuc. Ergo benefecerunt obedientes, uolen

tes obſeruare paupertatis uotũ, ut nihil omnino haberẽt ad expẽdendũ, ut ipſi nullatenus extraherent à ſuaui menſa refectorij, ubi uerus obediens in pacifica quiete nutrit aiam ſuam una cũ corpore. Ipſe minime laborat in ꝑparando ſibi cibaria delicata, ſicut agit ille miſer inobediens, cuius guſtui refectoriũ uidet amarũ, & ideo fugit ab eo. Ad chorũ uiſitandum q̃tidie uult eſſe ultim⁹, primus aũt ad exeundũ, labijs ſuis appropinquat mihi, cor aũt eius elongatur à me. Capitulum uero timore diſciplinæ libentiſſime fugit quandocũq; cõmode poteſt. Ibi uero permanendo ſtat cũ quadã uerecundia in mente ſua cõfuſiua, q̃ uerecundiã habere noluit in cõmittendo culpas. Non enĩ erubuit etiam aperte ꝑpetrare culpas mortaliũ peccatorũ. & qd eſt horũ in cauſa? Inobedientia. nullũ exercitium ſanctũ habet, non uigiliã, non orationẽ: neq; ſolũ oratione mentali caret, uerũ etiam uocalẽ ad quam eſt obligatus frequẽtiſſime dereliquit: nec habet iſte miſer inobediens charitatẽ fraternã, ex eo q̃ nõ amat aliquẽ niſi ſemetipſum: non amore rationali, ſed amore beſtiali. tot indubie mala ſunt q̃ occurrũt inobediẽtibus, atq; tot ſunt infelices eorũ fructus, q̃ lingua tua eos explicare non poſſet. O miſera & infelix inobedientia, quæ ſpolias aĩam omĩ uirtute, illã omnino nudã ueſtiens. O miſera & infelix inobedientia, q̃ priuas aĩam obedientiæ lumine, auferens ei pacẽ, inferendo ei guerrã, auferẽs ei uitã, inferendo mortẽ, extrahis eã à nauicula ſanctarũ obſeruantiarũ ordinis, & in mari ꝓcelloſo ſuffocari facis eã: nã ipſam inducis ad nauigandũ ſup brachia ſua, & non ordinis: tu induis illã omĩ miſeria, & cogis eã inedia cruciari, qm̃ auſers ab ea cibũ atq; meritũ obedientiæ: tu ꝓbes ei continuã amaritudinẽ, & eã priuas omĩ dulci cõſolatione, & omni bono, & inducis eã in omne malũ: & in uita p̃ſenti facis eã actũ experiri cruciatorũ tormentorũ: & ſi huiuſmodi miſer homo ſe non correxerit anteq̃ iſti panni ſoluantur à nauicula, morte mediante, infelix hæc inobedientia conducet animã ad ignem æternum, una cũ dæmonibus qui ꝓpter inobedientiam a cælo fuerunt expulſi, quia mihi rebelles extiterunt, & in profundum ruerunt: & ita tu miſer inobediens, quia fuiſti rebellis obedientiæ, & huiuſmodi clauem obedientiæ cum qua debebas aperire tibi cæli ianuam, a te proiecisti, cũ inobedientiæ claui tibi tartarum aperuiſti.

De illorum perfectione qui uiuunt in religiõe tœpide, q̃uis a mortali peccato ſe cuſtodiãt, ac de remedio ꝓ eos habendo.

Cap. clxij.

Dilectiſſima filia quot ſunt hodie qui paſcuntur in iſta nauicula cum defectibus multis? proculdubio quamplurimi ſunt, intantum, quod ualde pauci reperiuntur ueraciter obedientes: uerum eſt quod inter perfectos & huiuſmodi miſerabiles plurimi ſunt in ordine uiuentes cõmuniter, qui neq; perfecti, ut expedit & eſſe deberent, neq; mali: quia conſeruant animã a peccato mortali. Morantur igitur in quadam animi tœpiditate ſiue negligentia cordis, & niſi uitam ſuam exerceant uirtuoſe, cum ordinis obſeruantia, in magno periculo conſiſtunt: & ideo neceſſe eſt eis habere magnam ſolicitudinẽ: nec ita dormitare debent in tali tœpore, ſed a negligentia ſua conſurgere: quia ſi remanerent in ea, proni & apti ſunt ad caſum atq; ruinam: & ſi contingat eos non cadere, pertranſibunt cum quadam humana complacentia, cum ordinis colore colorata, ſtudentes amplius exteriores cerimonias obſeruare quam ipſum ordinem: & aliquando ſunt apti ex defectu luminis, ut iudicent illos ualde temere qui ſeruant ordinem ualde perfectius quã ipſi, licet in minori perfectione ceremonias exteriores obſeruent, quatum ipſi gloriantur eſſe multum obſeruantes. Itaque qualitercunq; conſiderent, eſt eis ualde noxium inobedientia communi permanere, uidelicet cum tanta tœpiditate & negligentia pertranſire cum obedientia: nam ualde laborant & cum pœna multa, quia frigido cordi laborioſum eſt etiam aliqua leuia portare. Ipſi multum habent laborem cum modico fructu, & offendunt illam perfectionem ad quam ingreſſi ſunt & obligati ſunt obſeruare, quãuis mala minora faciant quam alij, de quibus tibi ſupra narraui: tamen ipſi male faciunt, ex eo quod minime diſceſſerunt a ſeculo, ut cum claui generalis obedientiæ mandatorum cœli ianuam aperirent, imo cum claui ſingularis obedientiæ

conſi

conſiliorum atq; mandatorum ordinis, q̄ clauicula ſingularis debet eſſe ligata cū funiculo uilitatis, uidelicet ſemetipſum uilipendendo: qui humilitatis cingulo ſit appenſus, & aſtringi manu amoris igniti, ſicut iam audiſti. Noueris amantiſſima filia, quod iſti bene ſunt apti magnam attingere perfectionem, in quantū uoluerint exercere ſe uirtuoſe, quia propinquiores exiſtunt quam alij miſeri: ſed aliquo modo cum difficultate maiori remouentur ab imperfectione ſua, tales tepidi iuxta gradū ſuum, q̄ iniq; remoueātur ab eorum iniquitate: & eſt ibi ratio, quoniā iniqui conſcientia demonſtrante manifeſte cognoſcunt & intelligunt q̄ male faciunt. unde ſi qs eos interrogaret utrū male faciant? reſponderent ita. Sed uicti fragilitate ſiue concupiſcentia qua moleſtantur, uidetur q̄ abſtinere nequeāt uel à tali culpa reſipiſcere: quamuis hoc non eſt uerum, quia cum auxilio meo poſſunt egredi ſi uolunt: nihilominus apte cognoſcunt q̄ male faciunt, cum qua notitia facilime poſſunt egredi ſi placet eis: ſed iſti tœpidi qui neq; notabile malum agunt, nec etiam notabile bonum, non agnoſcūt inertiam ſiue tœporem ſui ſtatus, nec in quanto diſcrimine morantur non agnoſcentes, emendare ſe minime curant, nec etiam quoquomodo curant ut illud eis oſtendatur, & ſi monſtratur eis, ex tœpore cordis in aſſueta longa conſuetudine quotidie perſeuerant alligati. Quis ergo modus erit ut ab hac ſua inertia conſurgāt? Modus eſt iſte quod accipiant ligna notitiæ ſui cum odio ſancto propriæ reputationis atq; complacentiæ, ac ipſa ligna ſeruenter in igne meæ charitatis immittāt, denuo deſponſando ac ſi in ordine tunc intrarent, obedientiæ ueræ ſponſam anulo ſanctiſſimæ fidei, nec ultra dormiant in tali ſtatu: quia mihi ualde diſplicet, & eſt eis ualde damnoſum. Iſtis nanq; tœpidis ualde congrue competit illud uerbum q̄ in Apocalypſi ſcribitur: utinam calidus uel frigidus eſſes: ſed quia tœpidus es, ideo uomere te incipiam ex ore meo, uidelicet eo modo quo dixi: quia niſi reſurgat à tali tœpore, caſurus eſt, & cadendo iuſte reprobaretur à me: potius enim uellem eos eſſe frigidos in ſeculo remanendo cū obedientia generali mandatorum, quæ reſpectu ignis uerorum obedientium uidetur eſſe quaſi glacies. Ideo dicitur utinam frigidus eſſes. Hoc uerbū uolui tibi declarare ne caderes in errorem, exiſtimando, quod ego potius uellem aliquem in frigiditate peccati mortalis eſſe, quam in tœpiditate imperfectionis? Non enim uellē poſſum aliquam peccati culpam, ex eo, q͂ in me non eſt uenenum iſtud: imo tantam habui diſplicentiam in homine de peccato, quod omnino decreui q̄ abſque punitione nullo modo tranſiret. Et quia non erat idoneus homo per ſe tolerare pœnam, quæ pro culpa debebatur, unigenitum meum charitate paterna tranſmiſi, qui fabricauit eam in corpore ſuo per obedientiam impoſitam ab inæſtimabili bonitate mea. Surgant ergo cum exercitio ſancto, cum uigilia humili, deuota & continua oratione, & attēdant ad ordinis obſeruantiam, & iugiter in patronis huius nauiculæ ſpeculentur, qui fuerunt homines ut ipſi, eodem modo nati & lacte nutriti. Et in præſenti ſum ille deus qui tūc eram: potentia quoq; mea nō eſt infirmata, neq; mea uoluntas in aliquo toto defecit: quia ſalutem ueſtram exopto. Neq; ſapientia mea in exhibendo lumen uobis, ut meam ueritatem agnoſcatis. Ergo ſi uolunt optime poſſunt ambulare cum p̄fecte obediētibus, modo ſe priuare uelint obſcura nube proprij amoris, & cum uirtuoſo lumine oculum intellectus aperiāt ad iſta conſideranda. Igitur iſto modo p̄uenient, aliter non.

De excellentia uirtutis obedientiæ, & de bonis quæ tribuit illis qui realiter eam aſſumunt. Cap.clxiij.

REmedium ergo ſalubre & uerū eſt illud q̄ obſeruat uerus obediens, in q̄ iugiter omni die renouatur cum lumine fidei augmentando uirtutem obedientiæ, cum humilitate p̄funda, peroptando contumelias atq; deriſiones, & quod à ſuo p̄lato magnis oneribus quotidie grauetur, ut uirtus obedientiæ una cū patientia ſorore ſua non rubiginetur, ut cum expedit eas exercere, nullo modo deficiant, ſiue cum difficultate poſſit eas habere. Et ideo quotidie ſancti deſiderij pulſat inſtrumentum, neq; fruſtra tempus elabi permittit, de quo iugiter in corde fameſcit ueluti ſponſa ſolicita, quæ nullatenus uult

ocioſa manere. O delectabilis obedientia, o ſuauis obedientia placida, o uere dulcis & illuminatiua obedientia, quoniam amoris proprij tenebras expuliſti. Tu uirtus obedientiæ uiuificas animam, exhibendo ſibi uitam gratiæ, qua te in ſponſam elegit, & ſe ipſam uolũtate propria priuauit, quę mortem infert animę, atq; quotidie guerram. Tu liberalis es & ualde larga, quia te ſubijcis omni rationali creaturæ. Tu benigna es & ualde pia, ex eo quia manſuete portas onera grauia, quia ſociata es cum uera pacientia, & inexpugnabili fortitudine tu coronaris honorabili corona perſeuerantiæ: tu minime deficis ex importunitate prælati, neq; propter onera grauia, quæ tibi ſine diſcretione ponerentur, etiam iniuſte, tu cum fidei lumine toleras uniuerſa. Tu es adeo cum humilitate cõnexa, quod nulla creatura, diabolica uel humana poteſt eam trahere de manu ſancti deſiderij te poſſidentis animæ. O dulciſſima filia, quid ultra dicemus de hac excellentiſſima uirtute? dicemus eam eſſe unũ bonum ſine malo quocunq;. Stat in manu taliter abſconſa quod uenius aliquis ei nocere non poteſt. Facit animam ſuper Ordinis brachia nauigare, atq; prælati ſui, & non ſuper brachia ſua: quia uerus obediens nõ obligatur mihi reddere rationẽ de ſe, imo ſolummodo prælatus cui ſubditus extitit. Ergo dilectiſſima filia, de tali uirtute glorioſa deberes eſſe ualde philocapta, & in ea quotidie delectari. Vis de beneficijs a me receptis eſſe grata? Sis obediens: nam obedientia demonſtrat aperte gratitudinẽ tuam, quia procedit à charitate, ipſa demonſtrat quod non es ignorãs, ex eo quod procedit à notitia meæ ueritatis, in uerbo filio meo: Nam ipſe docuit uiam obedientiæ, ueluti regulam ueſtram, ex eo quod fuit obediens uſq; ad mortem opprobrioſiſſimæ crucis. In cuius obedientia, quæ cœlum aperuit, eſt obedientia uobis ex libito fũdata, uidelicet illa generalis, & iſta particularis: ſicut in principio tractatus iſtius obedientiæ tibi narraui. Hæc obedientia præbet in anima lumen, oſtẽdens ipſam eſſe mihi fidelem, ac etiam Ordini & prælato ſuo. In quo lumine, ſcilicet ſanctiſſimæ fidei, ſui fuit oblita, non quærendo ſe propter ſe, quoniam in obedientia quam acquiſiuit in lumine fidei demonſtrauit, quod in uoluntate ſua ſit omnino mortua, ad omnem ſenſum proprium, qui ſenſus carnalis atq; ſenſitiuus alia quęrit, & non ſua. Sicut inobediens quod uult inueſtigare uoluntatem eius qui ſibi pręcipit, & illam iudicare ſecundum intuitum & iudicium ſuũ tenebroſum & infirmum, ſed non uoluntatẽ ſuam peruerſam à qua mortem acquirit. Sed uerus obediens cũ lumine fidei iudicat in bonum ſui prælati uoluntatẽ: ideo nõ exquirit uoluntatẽ ſuã, imo ceruicẽ humiliter inclinat, & cũ odore ueræ & ſanctæ obediẽtiæ nutrit aĩam ſuã, & iſta precioſa uirtus, in aĩa tãm excreſcit, quantũ in lumine ſanctiſſimæ fidei dilatatur, ex eo, quia charitas quæ peperit obedientiã à lumine fidei procedit. Et cũ illo lumine fidei, cum quo talis anima cognoſcit ſemet ipſam, atq; me, cũ eo me diligit, & humiliatur, & quanto magis amat, ſe humiliat amplius eſt obediens. Et obedientia cũ patientia ſorore ſua demonſtrat aperte, utrũ anima ueſtita ſit ueſtimento nuptiali charitatis in ueritate, cum quo ueſtimento uitã æternam ingreditur. Obediẽtia nanq; cælum aperit, & extra poſtea remanet, & ipſa charitas quę clauẽ iſtam exhibuit, intro ingreditur afferendo ſecum obedientiæ fructum, aliæ quippe uirtutes, ut iã dixi, remanent extra & ſola charitas ingreditur. Sed appropriatur obedientiæ quod eſt illa clauis qua cęlum aperitur, ex eo, quia cũ inobedientia primi parentis Adę clauſum extitit, & cũ obedientia fideliſſimi immaculati, & humilis agni filij mei fuit aperta ianua uitæ durabilis, quæ tanto tempore clauſa fuerat.

Diffinitio duarum obediẽtiarum, una religioſorum, alia quæ promittitur extra religionem alicui perſonę.

Cap. clxiiij.

SICVTI iam audiſti chariſſima filia unigenitus filius meus obedientiam uobis dereliquit, ueluti clauem cum qua poſſetis aperire cælum, & ſic ad finem ueſtrum optabilem attingere. Ipſe uobis eam ex præcepto dimiſit in obedientia generali. Si uero peroptatis ad magnam aſcendere perfectionem, ipſe cõſuluit per portellum ordinis artum ingredi, ut ſupradictum eſt. Sunt etiam aliqui non intrantes ordinem, & nihilominus in nauicula perfectionis exiſtunt.

Illi quippe ſunt qui conſilia bene ſeruant extra ordinē approbatum. Spōte refutantes diuitias atq; mundi pompas, actualiter atq; mentaliter, cū odorifera continentia uirginali, uel aliter: licet uirginitate priuati ſint, ipſi perfecte ſeruant obedientiam, alicui creaturæ ſe ſubijciendo, cui perfecte conant uſq; ad mortem obedire. Et ſi me interrogas q̄s eſt meriti maioris, an ille qui ſtat in religione, uel illi de quibus in pſenti dico: reſpondeo q̄ meritum obedientiæ nō menſuratur in actu, nec in loco, nec in eo q̄ magis eſt bonus uel prauus, nec in ſeculari magis q̄ in religioſo: imo ſecundū menſuram amoris q̄ habet obediens, & ſecundum iſtā menſurā recipit ei præmiū. Imperfectio uero p̄lati nullū omnino detrimentum infert illi qui uerus eſt obediens, imo frequentiſſime ꝓdeſt ei: quia propter perſecutionem iniuſte habitam, & ꝓpter indiſcretas reprehenſiones & onera grauia q̄ quādoq; tolerantur ab indiſcreto p̄lato, acquirit & augmentat in ſe uirtutē obedientiæ & patientiæ ſororis eius: neq; locus ei nocet imperfectus. dico imperfectū, q̄a religio ſtatus eſt firmior atq; tutior q̄ alij ſtatus. Et ideo imperfectū tibi pono locum iſtorū qui per paruā clauem obedientiæ præter & extra ordinem obſeruant conſilia. Sed non imperfectum dico ſiue minoris meriti eorū obedientiam, q̄m omnis obedientia ſicut iam dixi, & alia quæcunq; uirtus, menſurat cum amoris menſura. Tñ eſt uerum, q̄ in quampluribus rebus ualet amplius homini in religione conſiſtere, tum propter uotum quod in manu ſui prælati facit, tū quia plura tolerare cōpellitur, & efficacius obedientia ꝓbatur in ordine q̄ extra: tū q̄m ex quolibet actu corporeo eſt obligatus huic iugo, neq; ſoluere ſe poteſt quando uult, abſq; culpa peccati mortalis, ex eo q̄ ordo eſt approbatus ab eccleſia ſancta, & propter uotum emiſſum. In alijs uero non eſt ita, quia uoluntarie ſe ligauerunt ex amore quem ad obedientiam habent: ſed non cum uoto ſolēni. Unde ſine culpa peccati mortalis eis liceret ab obedientia creaturæ talis diſcedere, ſi legitimam haberent occaſionem, & non ex ꝓprio defectu ſuo procederet. Si uero diſcederent ex proprio defectu ſuo, non eſſet hoc abſq; graui culpa: non tamen diſceſſus ille propriæ peccatum mortale importaret. Noſti quantum intereſt inter unū & alium? quantum ab illo qui tollit alienum ad illum qui ꝓximo dedit aliquid, & poſtea repetit quod ex amore donauerat, cum intentione non repetendi, licet ex illo non fuerit aliquod inſtrumentum publice confectum: nam alius donauit, & confectum eſt publicum inſtrumentum, unde renunciauit in manu prælati, ſibimetipſi promittens obedientiam, continentiam, & paupertatem uoluntariam. Prælatus uero promittit ei uitam æternam, inquantum obſeruet ea quæ promittit. Itaq; proculdubio in obſeruantia loco & modo perfectior eſt illa: iſta uero minus perfecta. Illa tutior eſt: quia ſi q̄s ruat, aptior eſt ad ſurgendum: quia cum maiori ſubſidio ſe reperit: hæc autem eſt magis dubia, & ualde minus tuta: quia ſi ceciderit, eſt in maiori periculo ne retrocedat: quia ſentit ſe non eſſe ligatum, imo ſolutum, quia non fecit in profeſſione uotum, prout accidit in religioſo, qui ante profeſſionem ab ordine diſcedere poteſt, poſtea uero non: meritum autem utriuſq; menſuratur, ut iam dixi ſecundum menſurā amoris quam habet uerus obediens, ut unuſquiſq; in quo ſtatu fuerit, ualeat habere perfecte meritum: quia ſolummodo poſitum eſt in amoris menſura. Ego differenter homines uoco, aliquem in uno ſtatu, & alium etiam in alio, prout apti ſunt in ſe reciperet ſed unuſquiſq; præmiatur ſecundum amoris menſuram: quia ſi ſecularis amat amplius q̄ religioſus, à me plus accipit, & econuerſo, & ita de cæteris.

Quomodo deus non ſecundum laborem obedientiæ præmiat, neq; ſecundum longitudinem temporis, imo ſecundum magnitudinem charitatis: atq; de promptitudine uerorum obedientium.

Cap. clxv.

OMnes uos conduxi, ut laborantis in uinea obedientiæ diuerſis modis: & omnibus impenderetur pretium ſecundum amoris menſuram, & non ſecundū opera, neq; menſurā tēporis, uidelicet ut amplius habeat ille q̄ tēpeſtiue uenit q̄ ille q̄ tarde, ſicut in euāgelio cōtinetur, ubi mea ueritas dicit ſimilitudinem eorū qui conducti fuerunt ad uineam excolendā:

& ꝙ tantum habuit ille qui uenit ad opus hora undecima, quantum ille qui uenit hora prima, ſiue tertia, uel nona. Voluit igitur oſtendere ueritas mea, ꝙ eſtis in cœlo remunerati, non iuxta tempus uel opus, ſed iuxta menſuram amoris, unde multi uocati ſunt ad opus huius uineæ, in pueritia quidam, in iuuentute quidam, in ſenectute, & aliquando ſenex, cum tanto amoris igne ad hanc uineam ibit, & conſiderabit habere temporis breuitatē, ꝙ attingit ad illos qui uocati ſunt in pueritia, quia negligenter ambulauerunt. Igitur in amore obedientię recipit anima præmium ſuū, & ibi uas ſuum impletur in mari pacifico: multi uero ſunt qui habent obedientiam iſtam ita promptā, & tantum in anima ſua tenēt inſertā, & incarnatam, ꝙ non ſolummodo ipſi non dolent inueſtigare rationem, quare ſic a prælato ſuo præcipitur, immo uix expectant ꝙ uerbum egrediatur ab ore ſuo, quia cum lumine fidei uident & intelligunt intentionem prælati, quam illico iuxta poſſe perficiunt. Vnde uerus obediens amplius attendit, & obedire conatur intentioni prælati ſui, q̄ uerbo ſemper iudicando uoluntatem prælati fore ſecundum meam uoluntatem, & ꝙ per meam diſpenſationem & uoluntatem, ita præcipiat ei, & ideo dixi tibi, quod potius obediebat intentioni, q̄ uerbo. Ex hoc enim eſt obediens uerbo, quia prius obediuit cū affectu ſuæ uoluntati & intentioni, uidendo cum lumine fidei, & iudicando uoluntatem eius in me. hoc aperte demonſtrauit ille, de quo legitur in uitis patrum, ꝗd priua obediebat cū affectu, qui cō ab abbate ſuo fuiſſet uocatus, & incepiſſet unū o ſcribere, quod eſt ita parua res, illico propter uia ad obedientiam, imperfectum dereliquit, nec tātam dilationē ſibi dedit, ut ad perfectum adduceret. Vt igitur in ſignum apertū uideretur quātum hoc mihi gratum extiterat ipſa clementia mea medietatem alteram auro perfecit. Iſta glorioſa uirtus intantū eſt mihi grata, quod nulla uirtus eſt, in qua tot miraculorū ſigna ſiue teſtimonia data ſint a me, ſicut in ea. Quoniam ipſa procedit a lumine fidei, & ut aperte cognoſcant homines quantam in ea cōplacentiā habeam: Terra obediens eſt iſti uirtuti, ac etiā animalia ſunt illi ſubdita, aqua ſuſtentat obedientē. Terra dixi eſt obediens obedienti, ſed ſicut in uitis patrum aliquando legiſti de abbate qui obedienti diſcipulo tribuit unum aridum lignum, iniungendo ſibi per obedientiam, ꝗd illud in terra plātaret, & ingiter adaquaret, uſquequo fructū ex ſe produceret, ipſe autem obediens cū lumine fidei non heſitauit, nec att quomodo poſſibile foret, immo perfecit obedientiā ulterius inueſtigare declinās intantum, ꝙ per uirtutem obedientiæ pariter & fidei, lignum aridum uiride factum eſt: & ita fructum ex ſe produxit, in ſignum ꝙ illi ua anima demonſtrabatur, & erat priuata ſiccitate cuiuslibet inobedientiæ, atq; uiridis effecta fructū obedientiæ germinabat, unde fructus illius ligni uocabatur à ſanctis patribus obedientiæ fructus. Si attendas etiam animalia modo ſimili obedienti ſubijciuntur. Vnde diſcipulus ille & ex obedientia miſſus ex puritate & obedientia ſua cepit atq; ligauit unam dracenam, & adduxit illam ad eius abbatem. Sed abbas tanq̄ uerus medicus, ne forte diſcipulus impelleretur ab aliquo uento uanæ gloriæ, & ut eum in uirtute humilitatis atq; patientiæ probaret, expulit eum à ſe, dicens cum improperio: quia tu es una beſtia duxiſti ligatā aliam beſtiam. Etiam ſi conſideres ignem, hoc idem agit. Vnde tu legis in ſacra pagina, ꝙ multi nolentes obedientiam meā transgredi, mittebantur in ignem, & ipſi pacientiſſime ſponte tolerabant, & ignis uel in minimo non nocebat eis: prout accidit tribus pueris qui in camino ignis ſtabant illæſi ab igne. ꝗd de q̄ pluribus narrare poſſem. Aqua ſuſtentauit Maurū, à Benedicto abbate miſſum ut adiuuaret diſcipulum alium, qui ſuffocabatur in lacu: ipſe uero de ſe minime cogitauit, ſed cum lumine fidei ſolummodo cogitauit obedientiam ſui prælati perficere, quare ſuper aquam ambulabat ut per aridam, & ita condiſcipulum extraxit à lacu, & à morte liberauit. Et in effectu ſi aperias oculum intellectus, inuenies excellentiam huius uirtutis eſſe cōmendatam: omnia debent omitti propter obedientiam. Vnde ſi tu eſſes in tanta contemplatione ac unione mentis eleuata, ꝙ etiam corpus à terra ſuſpenderetur in altum, propter obedientiæ præceptum, iuxta poſſe, debes obedientiam executioni mādare, loquēdo generaliter, & nō in particulari, quia ſingulare priuilegium non ordinat legem uniuerſalem. Diligenter etiam attende ꝙ ab oratione congruo tempore ſurgere nō debes, niſi compellente neceſſitate, charitate uel obedientia. & dico tibi ſic ut intelligas & agnoſcas q̄tum ego uolo ꝙ prompta ſit in te ſua uia n. eis, & q̄tum ipſam habeo

beo

beo gratam. Omnia quæ facit obediēs ad meritum eius accedunt. Si comedit, ex obedientia cōmedit, ſi dormit, cum obediētia dormit, cum obedientia uadit, ſi ſtat, cum obedientia conſiſtit, ſi ieiunat, cū obedientia, ſi uigilat, cum obedientia, ſi proximo ſeruit, obediētiam facit ſi eſt in choro uel in refectorio uel in cella, quis eum illuc adducit ſiue ſtare facit? Obedientia, cum lumine ſanctiſſimę fidei, cum quo lumine ſemetipſum iactauit ueluti mortuū ad omnem propriā uoluntatē humiliter in brachijs Ordinis atq; prælati ſui. Cum hac obedientia requieſcēs in tutiſſima naui, dum ſe ſponte perduci permiſit à prælato ſuo, nauigauit in mari procelloſo uitę præſentis cum felici proſperitate, cum mēte ſerena & tranquillitate cordis, ex eo q; cum obedientia priuauit eum cum uiua fide quibuſcunq; tenebris, ipſe procul dubio fortis atq; ſecurus eſt: quia ſi priuauit & abſtulit à ſe quamcūq; dubietatē & inutilem timorem, renunciādo uidelicet uoluntati propriæ, unde procedit ipſa dubietas atq; timor inordinatus. Sed hæc obedientia ſponſa ueneranda, quid cōmedit ſiue bibit? Quotidie cōmedit agnitionē ſui, ſiue mei. Aperte nāq; cognoſcit & intelligit ſe per ſe non eſſet & ſuū delictū, & me, qui ſum ille qui ſumit ac guſtat & cōmedit meam ueritatem, quam intelligit in uerbo meo pro uobis incarnato. Bibit uero ſanguinem, in quo ſanguine uerbū oſtendit et meam ueritatē, & amorē ineffabilē quem ad eum habeo. In ipſo ſanguine demonſtrat obedientiā ſuam perfectā, à me patre ſuo impoſitā ei pro uobis: & ideo ſe totaliter inebriat. Poſtq̄ aūt eſt ebria ſanguine ſimul & obedientia uerbi, ſe perdit ex toto cum omni cōplacentia ſui, poſſidendo me per gratiam, guſtando me per affectū amoris, cum lumine fidei & obedientia ſancta. Omnis uita ſua pacē ei dat, & in morte poſtea recipit illud quod in ſua profeſſione fuit ei promiſſum à ſuo prælato, uidelicet uitam æternam, quæ uiſio pacis eſt, & æterna tranquillitas, atq; feliciſſima quies, bonum inæſtimabile, quia nullus illud æſtimare poteſt, neq; cōprehēdere quantum eſt, quoniam eſt infinitū. A re nanq; minori nullo modo comprehendi poteſt hoc infinitum & inæſtimabile bonum: niſi tanq̄ uas quod immenſum eſt in mari, quod non comprehendit in ſe uniuerſum mare, ſed ſolum illam quantitatem quam in ſe continet. Solummodo mare ſemetipſum comprehendit. Et ſic mare pacificum ſum ille ſolus qui me comprehendo & æſtimo, & ita de mea comprehenſione & æſtimatione ſolum in meipſo gaudens exulto. Quod utiq; gaudiū atq; bonum quod habeo in me participo in uobis, & unicuiq; ſecundum ſuā capacitatē & menſuram. Omnes impleo perfecta beatitudine, nec aliquam menſuram ibi teneo uacuā, ſed omnes agnoſcūt & intelligunt de bonitate mea, quantum ego tribuo comprehendendum iuxta meritū ſua. Ergo uerus obediens, cum lumine fidei ueræ combuſtus in fornace charitatis, humilitate perunctus, pretioſo ſanguine ſicut iam dixi totaliter inebriatus, cum ſorore pacientia atq; uilitate, ſemetipſam uilipendendo, cum fortitudine atque perſeuerātia, & cum alijs uirtutibus, hoc eſt fructibus aliarū uirtutum, habuit & in ſe recepit optabile atq; feliciſſimum finem eius à me creatore ſuo.

Hæc eſt una repetitio in ſumma quaſi totius libri præſentis. Caput clxvi.

Modo dilectiſſima & chariſſima filia ſatisfeci deſiderio tuo a principio ſermonis mei, uſque ad ultimum finem, quem feci loquens de obedientia: Nam ſi bene recordaris, petiſti à me cum anxietate deſiderij, ſicut ego te feci petere, ut ignē in te creſcere facerem charitatis. Tu nanquam petiuiſti quatuor petitiones, quarū una fuit pro teipſa: cui ſatisfeci, illuminādo te lumine ueritatis meæ, oſtendendo tibi, quod mediante fidei lumine, cum cognitione tui & mei, per modum quem ego tibi declaraui, tu ueniebas ad notitiā ueritatis. Secunda petitio tua fuit quod ego facerem mundo miſericordiam. Tertia uero petitio fuit pro corpore myſtico Eccleſiæ ſanctæ meæ: Rogando me quod auferrem tenebras ab ea, & perſequutiones, quas in præſenti patitur. Et petebas quod ego punirem iniquitates malorum ſuper te. Hinc ego declaraui tibi, quod nulla pœna finita, ſiue data tempore finito, ex ſemetipſa ſola ſatisfacere poteſt, pro culpa facta & commiſſa contra me, qui

qui ſum infinitum bonũ, ſed bene ſatisfacit inquantum fuerit unita cum contritione cordis & animæ deſiderio, modum uero qualiter ſatiſfacio, declaraui tibi, ad hoc etiam reſpondi tibi, quod ego uolo facere mundo miſericordiam, oſtendendo tibi quod mihi miſereri ꝓprium eſt. Vnde propter miſericordiã & inęſtimabilem amorem quem gerebam ad hominem, miſi unigenitum filium & uerbum meũ, quod ut apertius tibi demonſtrarem, aſſimilaui uni ponti, qui attingit a coelo uſq; ad terrã, & hoc ex unione quę facta fuit in ipſo, inter humanam & diuinam naturam. Itẽ ut amplius te lumine meæ ueritatis illuſtrarem, oſtẽdi tibi qualiter ad iſtum pontem aſcendebatur per tres gradus, id eſt cum tribus animę potẽtijs. Item de iſto uerbo ponte tibi monſtrãdo feci figuram aliam in corpore ſuo, figurando tres illos gradus, ut optime noſti. Primum ſcilicet in pedibus, ſecundum in latere uel in coſta perforata, tertium in ore, in quibus poſui tres animæ ſtatus, uidelicet ſtatum imperfectũ, ꝑfectum, & perfectiſſimũ, in quo realiter attingit & peruenit ad excellentiam intimi amoris, oſtendendo tibi patenter in quolibet quid eſt illud quod aufert imperfectionem, & per quam uiam itur ad eam. Et de occultis deceptionibus dęmonũ dixi, & de proprio amore ſpirituali, etiam tibi loquendo de reprehenſionibus in tribus iſtis ſtatibus, quas mea clemẽtia facit. Et primam reprehenſionẽ poſui, quam facit hominibus in uita, priuſquã a corpore diſcedant: ſecundam in morte, quantum ad illos qui moriuntur in peccato mortali, de quibus ego poſui tibi, ꝙ ibant ſub ponte ꝑ uiã diaboli, narrando tibi miſerias eorum. Tertiam uero reprehenſionẽ quam faciet in generali iudicio, aliqua tibi narrando de poenis dãnatorum, atq; de gloria beatorum, cũ unuſquiſq; dotem ſui corporis acceperit. Itẽ promiſi tibi, & promitto, ꝙ cum multa ſufferentia ſeruorum meorum reformabo ſponſam & eccleſiam meam, inuitando uos ad huiuſmodi tolerantiam conquerendo tecum de iniquitatibus miniſtrorum impiorum, & oſtendendo tibi pariter in quanta ipſos excellentia poſui atq; reuerẽtia, quam ego requiro & uolo ꝙ ſeculares eis exhibeant. Et oſtẽdẽdo tibi ꝗmodo per defectus ipſorum uel exceſſus reuerentia circa illos nullo modo minui debet, & quantum habeo moleſtum, & eſt mihi contrarium, quando fit oppoſitũ. Fuit quoq; locut⁹ de uirtute illorum, qui ſicut angeli uiuunt, tangendo ſimul cum hoc aliqua de uenerandi ſacramenti altaris excellentia. Item quia loquendo de dictis tribus ſtatibus animæ, uoluiſti ſcire de ſtatibus lachrymarum, & unde procedunt, ordinate narraui tibi concordando ſtatus animæ cum ſtatibus lachrymarum. Dixi nanq; tibi, ꝙ uniuerſæ lachrymæ de fonte cordis egrediuntur, ſerioſe tibi cauſam huius aſſignando, atq; de quatuor ſtatibus lachrymarũ. Inſuper & de quinto ſtatu qui generat mortem, aperte tibi narraui. Et quartæ petitioni tuæ reſpondi, qua me rogaſti, ꝙ prouiderem in quodam caſu particulari, quod contigerat, & ego ꝓuidi, ſicut optime noſti. Super his omnibus declaraui & differui tibi de prouidentia mea, tam in genere ꝗ in ſpecie, incipiendo a principio creationis uſq; ad finem mũdi, & qualiter omnia feci & facio cum prouidẽtia ſumma & diuina, dando ſiue permittendo uobis omnia, ſcilicet cõſolationes atq; tribulationes ſpirituales uel temporales, propter bonũ ueſtrum, ut in me ſanctificati ſitis, & ueritas mea perficiatur in uobis. Veritas nanque mea fuit & eſt iſta, quia creaui uos ut haberetis uitam æternam, quam utiq; ueritatẽ uobis cum ſanguine uerbi unigeniti filij mei patefeci. Itẽ ultimo ſatisfeci deſiderio tuo atque promiſſioni, quã ego feci tibi, narrando uidelicet de perfectione obedientiæ, atque de imperfectione inobedientiæ & unde ꝓcedit, & quid eſt illud quod uobis aufert obedientiam. Nam eam expoſui pro quadam claui generali, & ſic eſt, & tibi narraui de particulari. Et de perfectis atq; imperfectis tam in religione ꝗ extra religionem, de quolibet aperte loquẽdo diſtincte, & de pace quam exhibet obediẽtia, & de guerra quam irrogat inobedientia, & quantũ inobediens decipit ſeipſum, addendo atq; declarando ꝙ per inobedientiam Adæ mors uenit in mundum. Nunc ego pater æternus, ſumma & æterna ueritas, concludo patenter uos ex obedientia incarnati uerbi, uidelicet unigeniti filij mei, uitam æternam obtinere, & ꝙ ſicut oẽs a primo ueteri homine uidelicet Adã, contraxiſtis interitũ atq; mortem, ſic omnes qui uolunt obedientiæ clauem ferre, contraxerunt uitã ab homine nouo, uidelicet Ieſu Chriſto dilectiſſimo filio meo, de ꝗ uobis feci pontem, poſtquam uia cęli facta fuit, ut trãſire poſſitis illęſi, per iſtam dulcẽ atq; rectam uiã, quæ eſt una lucida & rectiſſima ueritas, cum claui ſalubris obedientię, & ita tranſitis illęſi per tenebras uitæ præſentis, & ultimo cũ claui uerbi mei cęlum inuenitis uobis apertum. Modo ce cum cæteris amicis & ſeruis meis inuito ad fletum, quia cum fletu & oratione cõtinua & humili, mũdo uolo facere miſericordiã. Curras ergo mortua per hanc uiam ueritatis, & poſtea minime reprehenderis de motu lento,

quia

quia plus a te requiram nunc q̃ antea , poſt-
quã tibi manifeſtaui meipſum in ueritate mea.
Et omnino caue ne unq̃ egrediaris a cella no-
titiæ ſiue cognitionis tuę,ſed ipſa conſerues &
expendas theſaurum a me tibi traditũ,qui the
ſaurus eſt una doctrina ueritatis , fundata ſup
firma petra uiua,uidelicet unigenito filio meo
Chriſto dulci Ieſu,quę doctrina ueſtita eſt ful
gentiſſima luce, per quam tenebræ deſtruun-
tur . Ipſa igitur induaris in ueritate filia mea
dulcis & amantiſſima.

Quomodo hæc anima deuotiſſima Deo ual
de regratiatur,& orationẽ effundit affectuo-
ſam pro ſancta eccleſia & uniuerſo mundo,&
uirtutem fidei commendans , imponit finem
huic operi. Caput clxvij.

TVnc hæc anima deuotiſſima poſtq̃ uide-
rat cum intellectus oculo, & mediante lu
mine ſanctiſſimæ fidei, cognouerat ueritatem
& excellentiã uirtutis obedientiæ,ac ipſam re-
cto ſenſu percepiſſet , & ipſam affectu degu-
ſtaſſet cum ineffabili deſiderio,ſpeculando ſe
metipſam in diuina maieſtate,gratias refere-
bat,& ait:Gratias tibi pater ęterne, quia non
deſpexiſti me tuam facturam, nec auertiſti fa-
ciem tuam a me , neq; contempſiſti deſideria
mea. Tu nanque lux non attendiſti tenebras
meas,tu uita non attendiſti mortem meã, ne-
que tu medice ,uilipendiſti grauem infirmita
tem meam. Tu puritas æterna,non deſpexiſti
me luto plenam,atq; miſerijs infinitis: tu infi
nite,me finitã. Tu ſapiẽtia ſumma , me ſtultã,
propter hęc & alia mala plurima & defectus
innumeros qui ſunt in me ,nõ contẽpſiſti me,
neq; me ſpreuit bonitas tua,ſapientia tua,cle-
mentia tua,bonũ tuũ infinitũ & inęſtimabile.
Sed in lumine tuo mihi lumen exhibuiſti , in
ſapientia tua,cognoui ueritatẽ in clementia tua,
inueni charitatem tui, atq; dilectionem proxi-
mi. Quis ergo te coegit ad hęc? Non aliqua
mea uirtus, imo ſolũ tua paterna charitas.Hic
igitur idẽ amor te cõpellat ad illuminandum
oculũ intellectus mei lumine fidei,ut intelligã
& agnoſcam ueritatem tuã, mihi patefactam.
Da mihi domine, ut memoria mea inueniatur
capax ad retinendum beneficia tua. Voluntas
ardeat igne dulciſſimæ tuę charitatis,qui ſan-
ctus ignis faciat corpus meum effundere ſan-
guinem datũ amore ſanguinis,& me cum cla-
ui ſalutaris obediẽtię portã cęli aperire.Iſtud
idem expoſtulo pro qualibet creatura ratio-
nali,tã in generali q̃ in particulari & pro cor
pore myſtico ſanctę matris eccleſię . Ego fa-
teor,& non nego , quia tu dilexiſti me priuſ-
quã eſſem,& ꝙ amas hominẽ mira, ꝙ aſſimi-
laris quodammodo illi , ꝙ ex amore nimio in
fatuatur.O deitas ęterna. O æterna trinitas,
quæ per unionem diuinæ naturæ feciſti tan-
tum ualere precium ſanguinis unigeniti filij
tui.Tu trinitas æterna es quoddam mare pro
fundum,in quo quanto plus quæro,plus inue
nio, & quanto plus inuenio , plus quæro te.
Tu quodammodo inſatiabiliter animã ſatias,
quoniam in abyſſo tua ita ſacias animam , ꝙ
ſemper remanet eſuriens atq; famelica, te trini
tas ęterna peroptans deſiderãſq; te uidere lu-
men in lumine tuo. Sicut ceruus deſiderat fon
tem aquę uiuę,ita deſiderat anima mea corpꝰ
iſtud egredi tenebroſum, & in ueritate uidere
te ſicuti es. O q̃ diu erit abſcondita facies tua
ab oculis meis? O trinitas æterna, ignis atque
charitatis abyſſus ,amodo diſſolue nubem hu
ius mei corporis, quia cognitio quam dediſti
mihi de te , in tua ueritate arctat & ualde me
cogit optare depoſitionem grauedinis huius
corporeę,atq; reddit auidã ad exhibendã ui-
tam hanc ad laudem & gloriam nominis tui.
quia guſtaui & uidi cũ lumine intellectus in lu
mine tuo abyſſum tuã , ęterna trinitas, atque
pulchritudinem creaturę tuę , propter quod
intuendo meipſam in te uidi me fore tuã ima-
ginem ,donante uidelicet mihi te pater æter-
ne de potentia tua & de ſapientia tua,intelle-
ctu , quæ ſapientia unigenito tuo eſt appro-
priata. Spiritus uero ſanctus qui procedit a te
patre & filio tuo dedit mihi uoluntatem , per
quam me facit aptam ad amandum. Nã tu tri
nitas ęterna factor es,& ego factura, unde co
gnoui te illuminãte , in recreatione quã de me
feciſti per ſanguinẽ unigeniti filij tui, ꝙ philo
captus es de pulchritudine facturæ tuę.O abyſ
ſus,o trinitas æterna,o deitas ,o mare profun-
dum,& quid maius mihi dare poteras , q̃ te i-
pſum? Tu es ignis qui ſemper ardes,& nõ cõ-
ſumis,tu es qui conſumis calore tuo quẽcunq;
proprium amorem animę. Tu es iterum ignis
qui tollis omnem frigiditatem , & illuminas
mentes lumine tuo,cum quo lumine feciſti me
cognoſcere ueritatem tuam , tu es illud lumen
ſuper omne lumen, quod das intellectus ocu-
lo ſupernaturale lumen in tãta perfectione &
abundantia, quod etiam lumẽ fidei per ipſum
magis clarificatur , in qua fide uideo meam a-
nimã habere uitã , & in iſto lumine recipit in
ſe te lumen. Nam in lumine fidei acquiro ſa-
pientiam, in ſapientia uerbi filij tui , in lumine
efficior fortis & conſtans atq; perſeuerans, in
lumine fidei,acquiro ſpem , ꝙ non permittes
me in uia deficere. Itẽ iſtud lumẽ docet me uiã
per quam ambulẽ,& ſine iſto lumine in tene-
bris ambularem . Et ideo petiui pater ęterne,
ꝙ tu illuminares me lumine ſanctiſſimę fidei.

Vere lumen iſtud eſt unum mare, quod nutrit animã, quouſq; tota ſit in te. O mare pacificum, trinitas æterna, huius maris aqua non eſt turbida, & ideo non exhibet aliquem timorem, imo dat noticiam ueritatis, hæc eſt aqua clariſſima, & res occultas aperte manifeſtat, unde ubi abundat lucidiſſimum lumen fidei tuæ, anima quaſi clarificatur de eo quod credit. Hæc eſt ſpeculum ſecundum, quod tu trinitas æterna me cognoſcere facis, quod dũ amoris manu tenetur coram oculis animæ meę, repreſentat me in te quæ ſum creatura tua. In huius lumine ſpeculi repreſentatur mihi, atq; cognoſco te ſummũ bonũ, bonum ſuper omne bonum, bonũ fęlix, bonum incõprehenſibile, bonum inæſtimabile, pulchritudinẽ ſuper omnem pulchritudinem, ſapientiam ſuper omnem ſapientiam, quia tu es ipſa ſapientia, tu cibus angelorum, cum igne charitatis te dediſti hominibus. Tu ueſtimentum cooperiens nuditatem meam, paſcis nos famelicos tua dulcedine, quia dulcis es abſq; amaritudine quacũq;. O trinitas ęterna, in tuo lumine quod mihi dediſti & recepi mediante lumine fidei ſanctiſſimę cognoui te, declarante per multas & admirabiles declarationes, uiam magnæ perfectionis, ut cum lumine, & non cũ tenebris, amodo ipſi ſeruiam, atq; ſim ſpeculũ uitæ ſanctæ, & ita reſurgam a miſerabili uita mea, qua ſemper in tenebris huc uſq; tibi ſeruiui. Non enim agnoui ueritatem tuam, & ideo non amaui eã. Sed quare te non agnoui? quia te nõ uidi. Quare uero te non uidi cum lumine ſanctiſſimæ atq; glorioſæ fidei? quia nebula proprij amoris obfuſcauit oculum intellectus mei. Sed tu ueritas æterna, diſſoluiſti cũ lumine tuo tenebras meas. Et quis poterit altitudinem tuã attingere, & tibi referre gratias de tam immẽſo dono, & de tam amplis beneficijs, quæ mihi conceſſiſti, atq; de doctrina ueritatis, quã mihi nunc exhibuiſti? Quæ quippe doctrina eſt una gratia particularis ultra gratiam generalem quam das alijs creaturis. Voluiſti namq; condeſcendere neceſſitati meæ, ac aliarũ creaturarum, quæ in futurum tanq̃ in ſpeculo in ea reſpiciendo, ſpeculari deſiderabunt. Tu ergo domine pro me tibimetipſi reſpondeas. Tu q dediſti ſatisfacias, atque reſpondeas pro datis infundendo, uidelicet in me lumen unum gratię, ut cum ipſo lumine tibi gratias referam. Sue ſti me, & fac ut induam te ueritatem æternam, ut ego curram hanc uitam ueiq; mortalem, cũ uera obedientia, & cum lumine ſanctiſſimæ fidei, de quo lumine uidetur, q animam meam de nouo nunc inebries.

SANCTAE CATHERINÆ SENENſIS, EX MULTIS, ORATIÕES XXII.

inſigniter piæ, ab ipſa quidẽ in raptu & extaſi ad Deũ magno ſpiritus feruore prolatæ, verum à ſibi aſſiſtentibus familiaribus exceptæ, latinitatique donatæ.

ORATIO I.

O DEITAS deitas, ineffabilis deitas. O ſumma bonitas, q̃ ſolo amore feciſti nos ad imaginem & ſimilitudinem tuam: non dicendo fiat, quando creaſti hominẽ, ſicut cum feciſti cæteras creaturas, ſed dicendo, faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram (o amor ineffabilis) ut in hoc tota Trinitas conſentiret. Et dediſti homini formam ipſius Trinitatis in potentijs animæ. Memoriã in formam tui pater æterne, qui ſicut omnia conſeruas in te, ita ipſa retinet & conſeruat quicquid intellectus uidet & intelligit de te. Et dum id cognoſcit participat ſapientiam unigeniti tui. Dediſti etiam homini uoluntatem in formam ſpiritus ſancti, quæ (quaſi manus plena tuo amore) leuans ſe, capit quicquid intellectus noſcit de tua ineffabili bonitate, & implet memoriam & affectum de te. De quo gratias ago tibi propter infinitũ amorem huiuſmodi quẽ oſtendiſti, donando nobis intellectum ꝑ cognoſcendo te, & memoriã ꝑ conſeruando te in ſe, & uoluntatẽ & amorem ꝑ diligendo te ſuper omnia, ſicu tra/

tiona/

tionabile eſt, & tantæ poteſtatis, ut amo/rem hunc neq; dæmon, nec alia creatura in ſe rationē habens, poſſit nobis auferre inuitis. Pudeat itaq; hominē uidēdo tm̄ ſe à te diligi, non amare factorē ſuum, cu/ius uiuere ſemper in te eſt. O æterna boni tas, in te uideo ꝙ poſtq̄ propter noſtrā fra gilitatē cecidimus in putredinē pctōꝝ, inobediente tibi primo patre, conſtrinxit te amor aperire oculum pietatis tuæ, mit tendo nobis miſeris filium tuum uerbum incarnatum, uelatū noſtra miſera carne, noſtra mortalitate ueſtitū, deum ueꝝ & dn̄m noſtrū Ieſum Chriſtum, reconcilia torem, informatorē & redemptorem no/ſtrum. Et ꝙ tu dulce uerbum Ieſus, amor patris, mediator factus es guerræ noſtræ, cum creatore noſtro faciens magnam pa cem, puniens inobedientiā & iniquitates noſtras ſuper ſanctiſſimū corpus tuum, fa ctus obediens uſq; ad opprobrioſam mor tem crucis. Satisfaciens ſimul iniuriæ pa tris tui, & culpæ noſtræ, uindicando eam ſup temetipſo. Peccaui dn̄e, miſerere mei. Quocunq; cōſiderando me uerto, reperio amorem incomprehenſibilem ex te bone Ieſu, deus meus, ad creaturam formæ tuæ, unde excuſabilis non eſt ſi te non diligat. Nam tu deus & homo, abſq; hoc ut te di/ligerem, cum non eſſem, amaſti & feciſti me capacem notitiæ & infinitæ potentiæ & bonitatis tuæ. Et quicquid uolo dilige re ꝙ habeat in ſe eſſe, reperio in te. Pecca tum aūt q̄d non habet, ſed priuat eſſe, nō cadit in te: & ideo dignum eſt odio, non amore. Si uelimus deum diligere, ut tene mur, uideremus in te tuam inæſtimabilē deitatē: Quod ſi hominem, tu homo es in dicibilis puritatis. Et ſi uelimus ad deum dirigere zelum, tu ſoluiſti proprium ſan/guinem, redemptionis noſtræ inæſtima/bile pretium, eripiens nos de ſeruitute pec cati. Tu es itaq; dn̄s, pater, frater, magi/ſter, amicus & ſocius noſter, cōuerſando nobiſcum ex benignitate & inſuperabili charitate tua. O æterna deitas, qd tibi ex his gratum ego miſera creatura retribuā, cū ſummæ ſapientiæ, infinitæ potentiæ & bonitatis exiſtas? Tu pulchritudo puriſ/ſima, ego putridiſſima creatura. ego mor/tis, tu uita perhēnis. Tu lux, ego tenebræ. Tu ſapientia, ego ſtultitia. Tu infinitus, ego finita, caducaq;, om̄i die fini ꝓxima.

Tu medicus, ego infirma & fragilis pec/catrix, q̄ perdendo me & tps mei decurſus inutiliter extra te nūq̄ dilexiſſe te uideor, q traxiſti nos ad te, & ſp ad te p gratiā re trahis, ſi ꝑmittim⁹, & noſtra uolūtas tuæ maieſtati ſanctiſſime nō rebellet. Heu me peccaui dn̄e, miſerere mei. Nec reſpicias æterna bonitas ad noſtras miſerias, q̄s ex nobis ipſis contraximus, recedendo ab in finita bonitate tua, & aīas noſtras à ſuo ob iecto ꝓprio remouendo. Sed oro p tuam miſericordiā, q̄ ſine fine eſt, aperi oculum tuæ ſummæ clementiæ ac pietatis, & reſ/pice ad unicā ſponſam tuā, aperiens ocu/lum Vicarij tui in terris, ut non amet te propter ſe, nec ſe ꝓpter ſe, ſed potius te & ſe propter te diligat: qa dum amat te uel ſe ſe propter ſe, perimus: quia ipſe uita & mors noſtra. Mors ſcilicet inquantū ſolli/citus nō eſt recuperare nos oues perditas. Sed ſi amet te & ſe propter te, uiuimus, dū a bono paſtore exemplum uitæ recipi/mus. O ſumma & ineffabilis deitas, pec/caui, & non ſum digna orare ad te, ſed tu potes facere me dignam. Punias itaq; dn̄e deus meus pctā mea, & ne reſpicias miſe/riam meam. Vnū corpus à te habeo, q̄d tibi reddo & offero. Ecce carnem, ecce ſan guinem. Conſumatur, deſtruatur, ſcindā tur etiam & triturentur oſſa cum medul lis meis, pro uicario tuo, ſpōſo unico ſpon ſæ tuæ & alijs pro quibus oro, ſi fuerit in uolūtate tua. Pro q̄ uicario humiliter de precor exaudiri, ut tuam in om̄ibus uolū tatem aſpiciat, amet & faciat, ne perea/mus. Da ei cor nouum deus, ut ſp creſcat in gratia tua, & ſit fortis in erigendo ue/xillum ſanctiſſimæ crucis, faciendo nos gratiæ participes & fideles, ſicq; participe mus & nos fructus ſalutiferæ paſſionis & ſparſi ſanguinis tui unigeniti agni ſine macula. Peccaui dn̄e, miſerere mei. Am̄

Oratio II.

CONfiteor æterna deitas te mare tran quillū eſſe, in quo uelut piſces nutriū tur animæ, ex te ipſo, qa uidelicet requie/ſcunt in te, p affectū & unionem amoris, cōfirmando ſuū uelle altiſſimæ & æternæ uolūtatis tuæ, q̄ à nobis uult tm̄ ſanctifica tionem noſtrā. Et ideo aīa hoc reſpiciens, & ſuam ſe expolians, tuā tm̄ induit uolū tatem. Et hoc uidet eſſe optimū ſignū in te manentiū, ſi exuti uolūtate propria, &

creaturarum peccantium, uelle tuum, tuo nõ ipſorum modo ſequantur, & ex proſperis mũdi non gaudeant, ſed potius in aduerſis, quæ inter te & ipſos media ſunt. Vt ſicut ignis aurum, ita ipſa probent an iudicent ipſi ſecundũ uoluntatem tuam, more amantium tantũmodo. Et imo aduerſa huiuſmodi amanda ſunt ſicut cætera a te creata, quę omnia bona ſunt, & diligi digna, excepto peccato, quod a te non eſt. Sed ego miſera diligendo peccatũ, ſemper perdidi tẽpus diuini obſequij. Peccaui domine, miſerere mei. Punias domine peccata mea, & iniquitates meas auerte. Purifica me ęterna & ineffabilis deitas, & exaudi famulam tuam, orantem ad te, ut dirigas in te corda & uoluntates miniſtrorũ ſanctæ matris eccleſię ſponſæ tuæ, ut ſequantur agnũ ſaginatũ, pauperẽ, mãſuetum, & humilem, per uiam ſanctiſſimæ crucis, tuo cœleſtiq; non ipſorũ more caduco, ſint itaq; creaturę angelicę, & terreſtres angeli in hac uita, quia cõficere & miniſtrare habẽt corpus & ſanguinem unigeniti filij tui, agni immaculati, ne ſint ſicut animalia ratione carentia, ad hæc indigna, ſed unias diuina pietate, autor pacis, & balnea eos in tranquillo mari bonitatis tuę, ita ut non expectent ultra perdendo tẽpus utile, quod iam habent pro inutili, quod non habent. Peccaui dominé, miſerere mei. Audi domine uocem meã, & exaudi miſeram famulã tuam clamantẽ ad te patrẽ piiſſimum, & ꝓ omnibus filijs quos tradidiſti mihi ut eos ſingulariter diligam propter tuam charitatem immenſam, ſumme ęterne & ineffabilis uerus Deus. Amen.

Oratio iij.

O Pater omnipotens æterne Deus, o inęſtimabilis & dulciſſima charitas, in te uideo & corde teneo, ꝙ tu es uia, ueritas & uita, ꝑpe quem oportet accedere omnem hominem uẽturum ad te, quẽ tua ineffabilis dilectio dirigit & format de uera notitia ſapientię unigeniti filij tui domini noſtri Ieſu Chriſti. Tu es ille æternus & incõprehenſibilis Deus, q mortua humana generatione, propter ſuę fragilitatis miſeriam, ſolo amore & clemẽtiſſima pietate motus, miſiſti nobis ipſum uerũ Deũ, & dominum noſtrũ Ieſum Chriſtũ filiũ tuũ, noſtra mortali carne ueſtitum, & uoluiſti, ꝙ non ueniret cum delectatione & põpis huius caduci ſęculi, ſed cum anguſtia, penuria, & tormentis. Et ipſam tuam ſciens & faciens uoluntatem, pro noſtra redemptione ſprẽtis mundi periculis, & inimici obſtaculis, ut mortẽ morte uinceret, factus eſt obediens uſq; ad mortẽ acerbiſſimam crucis. Nunc quoq; o amor incomprehenſibilis, tu idem es, qui mittendo uicarium tuũ ad recuperandũ filios mortuos ꝑ receſſum ab obedientia ſanctę matris eccleſiæ unicę ſponſæ tuæ, mittis eum in anguſtia & periculis, quemadmodum miſiſti dilectum filiũ tuum redemptorem noſtrum, ad liberãdum ipſos filios mortuos a pœna inobedientię & morte peccati. Et fragiles homines creaturæ tuę iudicant prauo & pręſumptuoſo iudicio ex affectu carnis in contrariam partem, ſut uolũtatem tuam & fructum ſalutis eorum ab inimico decepti impediant, & ipſum tuum in terris uicarium a tã ſalutifera tua legatione diuertãt. O amor ęterne, iſti non timent mortẽ animę, ſed corporis, & iudicãt ſecũdũ ſenſum & amorem proprium, non ſecundum uerũ iudicium tuum, & ꝓfunditate ſapientię maieſtatis tuæ. Tu poſitus es pro regula noſtra, & porta, ꝑ quam oportet nos tranſire, & ideo in laboribus & anguſtijs gaudere debemus, ſicut tu dixiſti, quia ad hoc nati ſumus, & mundus & caro noſtra miſerrima, nõ niſi amaritudinis fructus producunt, ex tua admirabili prouidentia, ut de eis nõ gaudeamus, nec in eis ſperem⁹, ſed te fructum ſalutis, & tuis donis cœleſtibus gloriemur. Bene itaq; debet gaudere uicarius tuus, dum ſequitur uelle tuum & iuſtitiam Ieſu Chriſti, qui diſuenauit, aperuit & diſſoluit ſanctiſſimum corpus ſuum propter nos, & dedit ſuum ſanguinem, ut lauaret peccata noſtra, & ut ſalutẽ nobis ſua ineffabili pietate captaret. Et ipſi ſuo uicario tuo dedit claues ligãdi & ſoluendi animas noſtras, ut uoluntatem tuam & eius ueſtigia ſequeremur. Pro quo ſanctiſſimã tuã clementiam ſuppliciter oro, ut purifices eum, ita ut cor ſuum ardeat ſancto deſiderio recuperandi membra deperdita, per auxiliũ excelſæ potẽtię tuę. Et ſi tarditas ſui tibi amor ęterne diſplicet, punias propter eam corpus meũ, quod tibi offero & reddo, ut illud flagellis afficias & deſtruas, prout fuerit in uolũtate tua. Peccaui domine, miſerere mei. Tu Deus ęterne, tu es philocaptus de factura tua, cũ ineffabili gratia & clementia tua, & ideo tuũ uicarium mittis, ut eã pereuntẽ caperet. De quo ego indigna & miſera peccatrix gratias ago tibi o infinita bonitas, & ineffabilis charitas, uerus Deus. Pudeat hominẽ filium Adæ, quem ſolo amore morte tui unigeniti redemiſti, non ſeq uoluntatẽ tuam, qui non uis ſanctificationem noſtram Deus æterne, qui ex charitate diuina homo factus es, & ex amore unitus es nobis,

& mittis iam nobis uicarium tuũ ad miniſtrã dum nobis ſpirituales gratias ſanctificationis noſtrę, & perditorum filiorum recuperationẽ, ut ipſe tantummodo uolũtatem tuam ſequatur. Non acquieſcat conſilijs carnis iudicantis ſecũdum ſenſum & amorem proprium, nulliſque aduerſitatibus terreatur. Et quia omnia deficiunt, niſi in te ſumme Deus, nõ reſpicias peccata mea, quæ clamo ad te, ſed exaudi famulam tuam, propter clementiam tuæ ineſtimabilis charitatis. Tu recedendo a nobis, non dimiſiſti nos orphanos, ſed dimiſiſti nobis uicarium tuum, qui dat nobis baptiſmum ſpiritus ſancti, & non tantũ ſemel, ſicut baptiſmo aquę loti ſemel ſumus, ſed ſemper lauat nos per ſanctã pœnitentiam, & peccata noſtra aſtringit. Tu cum improperijs uenisti ad nos, & nos recedẽdo a te iudicamus ſecundum carnem & amorẽ propriũ. Tu es pallidus, quia creaturę tuę ſemper euacuant gratias tuas, ſpoliando unicã ſpõſam tuam. Fac igitur æterna pietas, ut uicarius tuus ſit comeſtor animarũ, & tui honoris ſancto deſiderio ardens, & adhęrens tibi ſoli, quia tu es alta & ęterna bonitas. Abſterge per eum infirmitates noſtras, reintegra ſponſam tuam ſuo ſalutari conſilio, & operibus uirtuoſis. Reforma etiam æterne Deus, uitam iſtorum ſeruorum tuorũ illi aſtantium, ut ſequantur te ſolum Deum in corde ſimplici & uoluntate perfecta, & non reſpicias mei miſeriã quę oro pro ipſis, ſed planta eos in uiridario uoluntatis tuæ. Benedico te pater ęterne, ut benedicas hos famulos tuos, ut fiant deſpectores ſui ipſius, propter te, & ſequantur ſolam puritatem uolũtatis tuę, quę ſola æterna & perpetua eſt, pro quibus omnibus gratias ago tibi. Amen.

Oratio IIII.

O Alta & ęterna trinitas, & amor ineſtimabilis. Et ſi tu uocas me filiam, ego dico te eſſe ſummum & æternum patrem. Et ſicut tu tribuis mihi temetipſum communicando mihi corpus & ſanguinem unigeniti dilecti filij tui, in quo das mihi totũ te Deum & hominẽ, ſic o amor ineſtimabilis peto ut communices me corpore myſtico ſanctæ matris eccleſię, & uniuerſali corpore chriſtianæ religionis. In igne enim tuę charitatis noui quod in hoc cibo uis animã delectari. Tu inæſtimabilis amor uidiſti & cognouiſti me in te, & quia in tuo lumine me uidiſti: ideo philocaptus pulchritudine creaturæ tuæ, ex amore ipſam de te traxiſti, & creaſti illam ad imaginẽ & ſimilitudinẽ tui. Ego autem creatura tua nõ cognoſcebã propter hoc te in me, niſi inquantũ uidebã imaginẽ ipſam & ſimilitudinem tuã in me. Sed utinã & ego uiderem & cognoſcerem te in me, & de te oẽs perfectam cognitionem haberemus, uel habere poſſemus. Vniſti te nobis deſcẽdẽdo a ſumma altitudine deitatis tuę, uſque ad ultimũ lutũ humanitatis noſtrę. Quia enim imbecillitas intellectus noſtri non poterat cõprehendere, imo nec intueri altitudinem tuam, ideo ut paruitate noſtra capere poſſemus ipſam tuã altitudinẽ, paruulũ te feciſti, includendo magnitudinẽ deitatis tuę in paruitate noſtrę humanitatis, & ſic manifeſtaſti te nobis in uerbo unigeniti tui. Ita ergo cognoui te in me o abyſſus charitatis. In hoc igitur uerbo o alta & ęterna trinitas, inæſtimabilis amor manifeſtaſti te, & ueritatẽ tuam nobis, maxime in effuſione ſanguinis filij tui, quia tunc uidimus potentiam tuam, quia potuiſti nos in ipſo ſanguine lauare a culpa noſtra. Et cognouimus etiã ſapiẽtiam tuã, quia eſca humanitatis noſtrę, qua operuiſti hamũ tuę diuinitatis, cepiſti dęmoniũ, auferẽdo ab eo dominiũ quod habebat ſuper nos. Iſte ſanguis oſtendit nobis etiam charitatẽ, quia ex ſolo igne amoris nos taliter redemiſti, cũ non indigeas noſtri. Et ſic patefacta eſt nobis ueritas tua, quod uidelicet creaſti nos ut nobis uitã æternam largireris. Iſtam quoque ueritatẽ nouit creatura tua per ipſum uerbũ unigenitum tuũ: ante enim non poterat uidere ueritatem iſtam, quia caligauerat oculos eius obfuſcatiuum lamine culpę. Erubeſce, erubeſce creatura, a Deo tuo, tã & taliter exaltata ac honorata, nõ noſſe Deũ ineſtimabili amore charitatis ſuę deſcendiſſe ab altitudine deitatis, uſque ad infimũ lutũ humanitatis tuę, ut cognoſceres cũ in te. Peccaui domine, miſerere mei. O quã admirabile eſt, quod cũ cognoſceres creaturã tuã in te antequã eſſet & prouideres ipſam operaturam iniquitatem, & ueritatem tuam minime ſecuturam, nihilominus creaſti ipſam. O amor inæſtimabilis. Et cui dicis tu, o anima mea? Dico tibi o pater ęterne. Supplico clementiſſime pater, quatenus cõmunices nos & omnes ſeruos tuos igne charitatis tuæ. Et diſpone omnes ad recipiẽdum orationes & doctrinã, quę ex tuo lumine & charitate fundãtur, aut fundi debẽt. Veritas tua dixit: Quęrite, & inuenietis: Petite, & accipietis. Pulſate, & aperietur uobis. Ego miſerrima pulſo ad oſtium ueritatis tuę, clamo in conſpectu maieſtatis tuę, & peto ad aures tuæ clementię miſericordiam pro mundo, & ſingulariter pro ſancta eccleſia, quia per doctrinam uerbi cognoui, quod continue paſcor de hoc cibo. Et poſtquam ſic placet tibi, non ſinas me fame perire. O anima mea quid facis, an ignoras te continuo uideri a dño Deo?

ſcias te nunq̃ poſſe ab oculo eius abſcon/ di,cui nihil occultum eſt. Bene abſcondi potes aliq̃n ab oculo creaturæ, nunq̃ aũt à ſuo. Pone ergo finẽ & terminũ iniqtati/ bus tuis,& excita temetipſam. (Peccaui dñe miserere mei,) tẽpus eſt iã à ſomno ſur gere. Tu trinitas æterna uis q̃ excitent creaturæ tuæ. Et ſi nõ ſurgimus in pſpe/ ritate,mittis ad neſſitatẽ,&ut pſt ius me. dicus, cũ igne tribulationũ incendis uul/ nera, q̃n nõ iuuat nec pdeſt ũctio cõſola tiõis & pſperitatis. O pater æternæ,o cha ritas increata. Ego ſum plena admiratio ne,qa cognoui in lumine tuo,q̃ tu uidiſti & cognouiſti me. & q̃ſcunq; rationabi/ les creaturas, generaliter ac particulari/ ter priuſq̃ nobis eſſe dediſſes. Et ſimiliter uidiſti primũ hominẽ Adã. Nouiſti etiã culpã ſecuturã inobedi ẽtiæ ſuæ, in eo par ticularẽ,& in alijs generalẽ,q etiã ſecutu ri poſt eũ. Et cognouiſti q̃ culpa impedie bat ueritatẽ tuã: imo impediebat creatu/ ras rati õales, q̃ minus puenire poſſent ad finẽ ad quẽ eas creaueras. Vidiſti etiã in te pœnã ſecuturã uerbo filio tuo: ut reſtitue ret humanũ genus gratiæ: & ueritas tua cõpleretur in nobis. In tuo lumine noui q̃ hæc oĩa puidiſti. Quõ ergo pater æter/ ne creaſti hanc creaturã? Ego de hoc ſtu pefacta ſum ualde. Vere uideo,qa indicas mihi,q̃d ex nulla alia cauſa hoc feciſti,ni ſi q̃ cũ lumine tuo uidiſti te cogi ab igne charitatis tuæ ad creandũ nos, nõ obſtan tibus iniquitatibus quas cõmiſſuri eramus cõtra te æternũ patrẽ. Ignis ergo charita/ tis te coegit. O amor æterne,licet in lumi ne tuo uideres oẽs iniquitates q̃s factura erat creatura tua cõtra te bonitatẽ infini tã,tñ finxiſti aut diſſimulaſti te nõ uide/ re, ſed ſolũmodo fixiſti & firmaſti zelum tuũ in pulchritudinẽ creaturæ,de q̃ uelut infatuatus & ebrius philocaptus eſt & ex amore ipſam ex te traxiſti, dãdo ei eſſe ad imaginẽ & ſimilitudinẽ tuã. O ueritas æterna,tu declaraſti mihi indignæ famu/ læ tuę ueritatẽ tuã,q̃ uidelicet amor coe/ git te ad creandũ ipſam,q̃uis uideres, q̃d offenſura erat te,noluit tñ charitas tua ſi/ gere oculum in hac uiſione,imo auertiſti oculos tuos ab ipſa offenſa,& fixiſti ſolum modo in pulchritudine creaturæ. Si eñi principalẽ uiſionẽ poſuiſſes in futurã offen ſam,oblitus fuiſſes amoris quem habebas ad creandũ hoiem. Nõ eñi hoc fuit abſcõ ſum tibi,ſed firmaſti te in amore,quia nil aliud es q̃ ignis amoris. Et ego ex defectí/ bus meis nuq̃ te cognoui. Sed cõcede ex gratia amor dulciſſime, ut fluat ſanguis de corpore meo pro honore nominis tui, nec ulterius maneam induta me. Recipe etiam æterne pater hunc q me cõmunica uit. Exue eũ ſe, & ab ipſomet ſolue eum, & ueſti eũ æterna uoluntate tua,ac ipſum in te liga cum inſolubili nexu,ut ſit odo/ rifera planta in uiridario ſanctæ eccleſiæ. Largire quæſo clementiſſime pater dul/ cem benedictionem tuam, & in ſangui/ ne filij tui ablue facies animarum noſtra/ rum. O amor,o amor ego peto quod des mihi mortem.

Oratio V.

DEitas deitas, æterna deitas, uerus amor, q per unionem humanitatis uerbi tui dñi noſtri Ieſu Chriſti,cũ omni potenti deitate tua dediſti nobis deperdi/ tis lumen ſanctiſſimæ fidei,quæ eſt pupilli oculi intelligentiæ noſtræ,qua uidemus & nc ſcimus ue; obiectũ animæ, tuam uidelicet inæſtimabilem deitatem. Et feci ſti ipſum filium tuũ dñm noſtrum ſacrifi/ cium tibi immaculatum, pro nobis po/ nens eum lapidem angularem,& colum/ nã firmiſſimã ſtabilitatis ſanctæ matris ec cleſiæ,unicæ ſponſæ tuę. Quiq; ab olim di ſpoſuiſti renouare ipſam eccleſiam nouis & fructuoſioribus plãtis,extũc nullus po tuit infringere tuam ſanctiſſimam uolun tatem, quæ æterna & incõmutabilis eſt. Ne reſpicias peccata noſtra,quibus indi/ gnam me recognoſco orare ad te, ipſaq; peccata noſtra tua clementiſſima pietate abſterge hodie per uirtutem huius ſancti apoſtoli Thomę,& purifica animam me am amor meus,ſumme deus,& exaudi fa mulam tuam, clamantem ad te. Et quia ignis continuo urens es,nunquam tamen tibi grata conſumens, licet conſumas ſem per,quicquid habet anima extra te. Vre igne ſpiritus tui & conſuma, fac,eradica funditus omnem amorem & affectum car nis de cordibus nouellarum plantarum, quas inſerere dignatus es corpori my/ ſtico eiuſdem ſanctæ matris eccleſiæ.

Tranſ

Transfer eas de mundanis affectibus in
uiridariũ affectus tui, & da eis cor nouũ,
cum uera notitia uolũtatis tuæ, ut iſti de
ſpectores mundi, & ſuipſius, ac proprij a
moris eff ecti, imbutiq; uero feruore amoris
tui, ac facti fidei zelatores & uirtutum, p
pter te relictis falſis cupiditatibus, & pom
pis huius caduci ſeculi, ſequantur te ſolũ/
modo propter te, cum puritate mundiſſi/
ma & feruida charitate. Itaq; director no
ſtræ ſalutis, ſponſus hic nouus eiuſdẽ Ec
cleſiæ, tuo ſemper dirigatur conſilio. Mũ
dos & puros tm̃ promoueat, recipiet & au
diat, & aliæ plantæ tuæ nouiſſimæ, ſicut
angeli tibi aſſiſtunt in cœlis, ita aſſiſtant
dño noſtro Vicario tuo in terris, in refor
mationem eiuſdẽ ſanctæ matris eccleſiæ,
ſcd'm cor tuũ, in corde ſimplici & actione
perfecta, ac reputent ſe, prout ſunt, inſer/
tos nouiter corpori dñi noſtri Ieſu Chri/
ſti, à quo ſuperfluos & infructuoſos quoſ
dam ramos tua admirabili prouidentia &
abſq; miniſterio hominis abſcidiſti. Et cũ
ipſo Ieſu iam naſcente & proficiente uirtu
tibus & ætate nati, & ipſi eidem eccleſiæ ſi
militer pficiãt exẽplis & moribus uirtuo
ſis, ut ſicut noua inſerta flores magis odo
riferos & fructus amœniores naturali à te
etadita diſpoſitiõe pducũt, ita etiã reſeca
tis motibus ois carnalia affectus, tuo cœ/
leſti dono, q̃ ſctõs apoſtolos rore ſancti ſpi
ritus pfudiſti, inſerãtur eis nouellæ uirtu/
tes, reddentes tibi ſuauitatẽ odoris, & ipſi
ſanctæ eccleſiæ reddãt amœnitatẽ uirtu/
oſoꝝ actuũ, & opis fructuoſi, ut ſit reſor/
mata in eis tua ſponſa. O amor æterne pu
rifica hunc Vicariũ in ſe, ut innocẽs, exẽ
plũ puritatis & innocentiæ alijs tribuat,
in tuæ cõſpectu gratiæ deſeruiat, populũ
ſibi ſubiectũ inſtituat, hac etiã infideles at
trahat cœleſtibus diſciplinis, & fructua
æternæ ſalutis offerat tuæ incõprehẽſibili
maieſtati. Pro quibus omnibus ut exaudire di
gneris, ego miſerabilis gratias ago tibi,
ſumma bonitas, uerus deus.

Oratio VI.

AD te o ſupne medice & amor inæſti/
mabilis aĩę meæ, uehementer ſuſpiro
ad te trinitas æterna & infinita, ego fini/
ta pclamo in corpe myſtico ſanctæ eccle/
ſiæ, ut deleas omnẽ maculã aĩę meæ p gra
tiã, & nõ tardet ulterius. Sed p merita hu
ius cõductoris nauiculæ tuæ, S. Petri, cũ
igne charitatis, & pfunditate abyſſi æter
næ ſapiẽtię expectãti auxilia tuę ſpõſę ſuc
curre. Et ne deſpicias deſideria ſeruoꝝ tu
oꝝ, ſed iã conducas nauiculã ipſam an/
ctor pacis, & ad te ordines ſeruos tuos, ut
reſolutis tenebris, appareat aurora lucis
plantatorum in eccleſia tua, ex deſiderio
puro ſalutis animarum. Benedictum li/
gamen, quod benigniſſime pater nobis
tribuiſti, q̃ poſſimus manus iuſtitiæ tuæ
ligare, uidelicet orationem humilem & fi/
delem, cum ignito deſiderio ſeruoꝝ tuo/
rum, quibus mediantibus promittis mi/
ſereri mundo. Regratior tibi alta & æter
na deitas, quia promittis cito dare refrige
rium ſponſæ tuæ: & ego nouiter intrabo
uiridarium eius, & nunq̃ egrediar quo/
uſq; impleas promiſſa tua, quæ nunquam
fuerunt, niſi uera. Dele itaq; peccata no/
ſtra hodie uere deus, & laua facies anima
rum noſtrarum ſanguine unigeniti filij
tui diſperſo pro nobis, ut ſic claro uultu
& integris animis reddamus ei paſſionis
uices, mortui nobis, uiuẽdo ſibi. Exaudi
etiam nos orantes pro cuſtode huius tuæ
cathedræ, cuius feſtum colimus, uicario
tuo, ut facias eum qualem tui ſucceſſorem
huius uetuelli Petri uiſeſſe: & des ei mo/
dos neceſſarios eccleſiæ tuæ. Confiteor te
promiſiſſe cito completuꝝ deſideria mea,
igitur confidentius oro, ne tardes ulterius
deus meus, pmiſſa complere. Et uos dul/
ciſſimi filij, cum nunc ſumus ad manus,
tempus eſt laborandi pro eccleſia Chri/
ſti, uera matre fidei noſtrę. Propterea hor
tor, ut uos iam plantati in ipſa eccleſia, ſi/
tis uelut columnę ipſius: & cõmuniter o/
mnes cũ feruore orationis & opere actio/
nis, pulſis amore proprio, & omni pigri/
tia, laboremus in hoc uiridario ſaluſiçę ſi
dei, ut perficiamus uoluntatem dei æter/
ni, qui nos uocauit ad hoc, pro noſtra &
aliorum ſalute: & prouutare ipſius eccle
ſiæ, in qua ſalus eſt animarum noſtrarũ.
Amen.

Oratio vij.

FAteor æterne deus, fateor æterne de/
us, alta & æterna trinitas quod tu ui/
des & agnoſcis me, & hoc in lumine tuo
uidi. Confiteor æterne deus & uideo q
uides neceſſitatẽ dulciſſimæ ſponſæ tuæ &
bonam uoluntatem uicarij tui. Quid eſt
ergo q impedit quod non pſequatur eum
per

per effectum bonorum operum? In lumi/
ne tuo uidi quod hoc noſcis quia nil ab/
ſconditum eſt oculo tuo. In eodem lumi/
ne uideo, quod in te præuidiſti remedium
quod poſtmodum dediſti filio tuo mortuo,
ſcilicet humano generi, quod remedium fuit
uerbum unigenitum tuum. Præuidiſti
etiam pro eodem mortuo filio tuo aliud
remedium, ſcilicet reſeruare cicatrices in
corpore ipſius uerbi ut continuo clama/
rent pro nobis miſericordiam coram ma/
ieſtate tua. In lumine tuo uidi quod ex igne
charitatis reſeruaſti eas in corpore ſuo, &
non ſunt impeditę ipſę, neq; color ſangui
nis propter corpus glorificatum, nec ipſę
corpus glorificatum impediunt. In temet
ipſo igitur præuidiſti remedium opportu
num uidelicet reſeruare cicatrices in cor/
pore: & ſic principale remedium præui/
diſti reconciliationis creaturæ tibi creato
ri per uerbum. Similiter & hoc in tuo lu/
mine uidi & noui quod præuidiſti hæc omia,
quia cum ipſo, & in ipſo uideo, & abſq; illo
eſt ambulare in tenebris. O dulcis amor
tu uidiſti in te neceſſitatē ſanctę matris ec
cleſiæ, & remedium quo indiget, & ipſum
remedium tribuiſti: uidelicet rationē ſer/
uorum tuorū, de quibus uis quod fiat mur⁹,
cui apodietur murus ipſius eccleſiæ ſpon
ſæ tuę, quibus clementia ſpiritusſancti mi
niſtrat ignita deſideria reformationē eiuſ
dem. Similiter uideo quod præuidiſti per/
uerſam legē meam, & cuiuſcunq; rationa
lis creaturæ, quæ lex ſemper eſt apta obui
are & rebellare uoluntati tuæ, & uidiſti
quod ipſam ſecuturi eramus. Vere ui/
deo quod noſti fragilitatem huius naturę
noſtræ humanæ, quam ſcilicet debilis eſt,
quam fragilis, quam etiā miſera. Et ideo
tu ſummus prouiſor in omnibus prouidi
ſti. Tu ſummus remediator, qui in omi/
bus eam remediaſti, dediſti nobis arcem
& fortitudinem uoluntatis: ſociando eam
cum hac debilitate carnis, quæ uoluntas tā
fortis eſt ut nec dæmonium, nec alia ali/
qua creatura præualeat aduerſus eā: niſi p li
berū arbitrium (in cuius manibus poſita
eſt) hæc uoluntas aſſentiat. O æterna bo/
nitas, & unde tanta fortitudo in uolunta
te creaturæ tuæ, niſi à te ſumma & inſupe
rabili fortitudine? Vnde uideo quod partici
pat de fortitudine uoluntatis tuæ: quia ex
uoluntate tua, ipſam dediſti nobis. Quare

uidemus quod tūc eſt neq; fortis uolūtas ho
minis, dū ſequitur uoluntatē tuā. Debilis
aūt quā diſcedit ab ipſa, quia ut dictū eſt,
de tua uoluntate creaſti eā, ideo in ea ma/
nēs eſt fortis. Hæc oia in lumine tuo noui
eſſe in uoluntate noſtra. Et ſic æterne pa
ter indicas & demonſtras fortitudinē uo
luntatis tuæ. Si enim in paruulo mēbro tan
ta eſt fortitudo, quātam æſtimabimus eſſe tu
am, qui creator & gubernator es oīum? Vñ
uideo in lumine tuo, uidelicet quod iſta uo/
luntas tua, quā dediſti nobis liberā, poſitā in
manu liberi arbitrij, uidet quod roboretur à
lumine fidei, quia cū ipſo lumine noſcit ho/
mo in lumine tuo æternā uoluntatē tuā, quā
uidet nō uelle niſi ſanctificationē nſam,
Quod lumē facit creſcere & roborare uo/
luntatē, quæ nutrita à lumine ſanctiſſimæ fi
dei, uiuificat opa hoim. Vñ patet quod nec
uoluntas uera, neq; uiua fides, poteſt eſſe
abſq; opere: Hoc lumē alit & auget lumē
in oia, quia non poteſt guſtare ignē chari/
tatis tuæ, niſi lumen fidei oſtendat ei dile
ctionē tuā erga nos. Tu ergo lumē es ma
teria ignis, quia nutris & facis creſcere ipſum
in aia ut ligna augmentant, & faciūt cre
ſcere ignē materialē. Tu lumē auges cha
ritatē in aīa, quia oſtendis ei diuinā bonita/
tem: & ipſa charitas nutrit ſe in ipſa: quia
optat cognoſcere deū ſuum, & tu uis ſatiſ
facere ei. O puiſor optime, tu noluiſti quod
homo iret in tenebris, nec maneret in gu
erra. Et ideo puidiſti ei de lumine fidei quod
patefacit iter, & tribuit ſummā pacē, nō ſi
nit aīam perire fame, nec manere nudā, aut
eſſe pauperē, quia paſcit eā de cibo gratiæ,
& faciendo guſtare ſibi in affectu charita
tis tuæ cibū animarū. Induit ipſam ueſte
nuptiali ſcilicet, charitatis, & æterna uo/
luntate tua, & tribuit ei diuitias æternas.
Peccani dñe, miſerere mei, quia propter tene
bras perſæ legis meæ, quā ſum ſemp ſecu/
ta, caligauit oculus intellectus mei. Ideo
nō cognoui te lumē uerū, tñ placuit igni
charitatis tuæ illuminare me tuo lumine
uero. In lumine tuo oſtendiſti mihi quod pui
diſti culpē, quā perpetraturus erat homo, & re
mediū culpe, id eſt, redemptionē, quā poſt/
modū feciſti p uerbū tuū, & quod puidiſti fra
gilitatē hominis, & remediū cōtra ipſam,
ſcilicet excellentiā uoluntatis datæ nobis
à te ſumma altitudine. Sed quid eſt quod du
cit & alit eam? lumen ſanctiſſimæ fidei.

Hoc

Hoc lumen eſt principium, medium & finis
cuiuſcunq; perfectionis. Ipſum lumen eſt qđ
conſeruat & auget perfectionē in anima. Hoc
etiam lumen perficit charitatem in ipſa. & ip-
ſa illud augmentat, & conſeruat, ut dictū eſt.
O Deus ęterne, amor ineſtimabilis charitatis,
tota eſt impaſtata tecum creatura tua, & tu cū
ipſa per creationem, per fortitudinem uolūta
tis, per ignem ex quo creaſti eam, per lumē na
turale quod dediſti ei, q uidet te uerum lumē,
exercendo illud cum fame realium uirtutum,
propter gloriam & laudem nominis tui. O
lumen ſuper omne lumen. O bonitas, quæ o-
mnem ſuperas bonitatem. O ſapiētia ſup om-
nem ſapientiam. O ignis qui omnem ignē ex-
cedis. Et hęc omnia es, quia tu ſolus es ille, qui
es, & nihil aliud eſt aliquid a ſe, niſi inquantū
a te habet eſſe. O cæca & miſerabilis anima
mea, non digna ꝙ de te una, cum alijs ſeruis
Dei, fiat murus in ſubſidium ſanctæ matris ec
cleſiæ, ſed potius plantari in uentre cuiuſdam
animalis bruti, quia ſemper opera animalium
opata es. Gratias gratias ago tibi ęterne Deꝰ,
qui nō obſtantibus iniquitatibus meis, digna
ris me ad ſupradicta eligere. Supplico igitur,
ꝙ ex quo tu ſpiras in cordibus ſeruorū tuorū
anxia & ignita deſideria ꝓ reformatione ſpō-
ſæ tuę, & facis eos pro ipſa inceſſabili uoce cla-
mare, quod exaudias clamorem tuum. Cōſer
ua etiam & auge bonam uoluntatē uicarij tui,
& concede, ut in eo impleatur uera perfectio:
& ſimiliter ſupplico & oro ꝓ omnibus ratio-
nabilibus creaturis, ſed maxime pro illis quos
poſuiſti ſupra dorſum meum, quos ut debilis
& inſufficiēs reddo tibi. Nolo ꝙ peccata mea
impediant eos, quæ ſemper ſum ſecuta peruer
ſam legem, affectum uidelicet carnis. Sed op-
to & oro, ꝙ facias ipſos ſequi te, cū perfectio-
ne, ut mereantur aſſequi iuſtas preces, quas fun
dunt & fundere debent pro ſalute totius mun
di, & reformatione eccleſiæ tuæ. Peccaui pecca
ui domine, miſerere mei, parce domine, parce
mihi miſerabili & ingratæ gratiarum. Fateor
ęterne Deus, ꝙ bonitas tua cōſeruauit me ſpō
ſam tuam, quamuis infidelis ſemper fuerim ti
bi ex defectibus meis. Peccaui domine, miſere
re mei. Amen.

Oratio VIII.

O Deus æterne, o Deus ęterne, ſis ſupplico
pius nobis. & ſi tu dicis, o alta & ęterna
trinitas, ꝙ pietas quæ germinat miſericordiā
eſt tibi propria, cum ipſa miſericordia ꝓpria
tibi ſit, quę non eſt abſq; pietate. Ex pietate
enim miſerere mei. Ego confiteor & credo.
Video enim ꝙ ex ſola pietate dediſti uerbum
tuum pro redēptione noſtra, quę pietas ſum-
pſit exordium a fonte amoris, cum quo crea-
ueras creaturam tuam. Et quia ualde placebat
tibi, ideo poſtquam perdiderat ueſtem inno-
centiæ, motus fuiſti induere ipſam gratia tua,
reducendo eam ad priſtinum ſtatum. Non ta
men abſtuliſti ab ea libertatem offendēdi, ſed
conſeruaſti ei liberum arbitrium, & legē per-
uerſam, quæ ſemper pugnat contra ſpiritum,
quam imitando apta eſt ad cadendum in cul-
pam peccati. Poſtquam ergo tu pius es Deus
ęterne, unde hoc, ꝙ homo eſt tam crudelis ſi-
bimetipſi? Maiorem etenim crudelitatem nō
poteſt contra ſe exercere, q̄ cum culpa occide
re ſemetipſum? Ipſe eſt pius ſenſualitati, cum
qua pietate maximam crudelitatē contra ani-
mam, & etiam contra corpus committit, qđ
corpora damnatorum ſimul cum anima pu-
nientur. Hoc uideo, ꝙ a nullo alio procedit, ni
ſi a priuatione luminis, quia non cognouit pie
tatem tuam in ſe. Vnde & propter hoc oſten
dis tu, ꝙ nihil prodeſſet homini pietas tua,
abſq; pietate ſua. Ex hoc autē patet, quod crea
ſti hominem abſq; eo, ſed ſine eo non uis ſalua
re ipſum. Vis ergo pie & miſericors pater, qđ
homo reſpiciat immenſam pietatem tuam, ut
diſcat primo eſſe pius ſibimetipſi, & poſtmo
dum ſimiliter proximo ſuo. Iuxta illud: Cha
ritas incipit a ſeipſo. Itaq; uis quod anima re-
ſpiciat pietatem, ut auferatur ab ea crudelitas
ſua, & quod capiat cibum, quo habet alere eā,
& tribuere ei uitam. O Deus æterne. O ignis
& abyſſus charitatis, oculus tuus reſpicit ſuper
nos. Vt autē creatura tua uideat quod ſic eſt,
uidelicet quod fixiſti ſuper nos oculos miſeri-
cordiæ & pietatis, aut iuſtitiæ, & hoc ſecundū
opera uniuſcuiuſq;. Dediſti ei ut uideret ocu-
lo intellectus. Vnde manifeſte patet, quod o-
mne malum procedit a priuatione luminis, &
omne bonum prouenit nobis a lumine. Vnde
enim poteſt diligi quod non uidetur? & uide-
re quicquam abſq; lumine nemo poteſt. O
Deus æterne, o pie & miſericors pater, ſis pius
nobis, & miſerere noſtri. Sumus enim cęci, &
abſq; lumine, pręcipue ego miſera miſerabilis,
propter quod fui ſemper mihimetipſi crude-
lis. Cum illo oculo pietatis quo nos & cuncta
creaſti reſpice neceſſitatem mundi, & ipſi mū
do prouideas. Tu dediſti nobis eſſe de nihilo,
illuſtra ergo ſupplico hoc eſſe quod tuum eſt.
Tu dediſti lucem Apoſtolorum temporibus
opportunis huic mundo. Hoc igitur tempo-
re, quo maxime indigemus, in lumine ſuſcita
tuum Paulum, qui uniuerſum mundum illu-
minet, & cum uelamine miſericordię tuæ ope
ri, & claude oculum iuſtitiæ, aperi oculū pie-
tatis, cum uinculo charitatis. Liga teipſum, &

tum eodem placa iram indignationis tuæ. O
dulce & ſuaue lumen, o principium & funda-
mentum noſtræ ſalutis, quia cum lumine tuo
uidiſti di neceſſitatem noſtram, ideo in ipſo lu
mine uidemus æternam bonitatem tuam, quā
cognoſcendo diligimus. O unio & ligamen
tui creatoris in creaturam, & creaturæ in te
creatorem, cum fune charitatis tuæ ligaſti eā,
& cum tuo lumine dediſti ei lumē. Vnde ſi a-
perit oculos intelligentiæ ſuæ cum deſiderio
cognoſcendi te, cognoſcit. Nam lumen tuum
intrat in omnem animam aperientem ei ianuā
uoluntatis. Manet enim ad hoſtium animæ, &
mox ut aperietur ſibi, intrat in illam, ſicut ſol
percutiens in feneſtra clauſa, quæ cum aperta
eſt, ilico intrat in domum, & illam illuſtrat: i-
ta oportet ꝙ creatura tua habeat uoluntatem
cognoſcendi te, cum qua aperiat oculum intel
ligentiæ, quo aperto immediate tu uerus ſol
intras & illuſtras eam, ¦& illuminādo quid o-
perar is tu lumen pietatis intus in anima? Ex-
pellis tenebras, & infundis lucē: Extrahis hu-
midum proprij amoris calore tuo, & remanet
ei ignis charitatis tuę. Facis cor liberum, q͞a in
lumine tuo nouit quantam nobis dederis li-
bertatem, eripiendo nos a ſeruitute dęmonij,
in qua humanum genus ex ſua crudelitate per
uenerat. Vnde odit homo communem uiam
crudelitatis, quę eſt pietas erga ſenſualitatem,
propter quod efficitur crudelis contra eam,
& pius rationi ſeras ponendo potentijs ani-
mæ. Claudis enim memoriam miſerijs mūdi,
& uarijs delectationibus per obliuionē uolun
tariam, ſe ab eis extrahendo, & aperis bñficijs
tuis eoꝝ memoria ſollicite retinēdo, claudis e-
tiā uolūtatē, ita ꝙ te ſuper omnia diligit & o-
mnia in te ſecundum uoluntatem tuam & ſo-
lummodo te uult ſequi. Et tūc uere pius eſt ſi
bi. Et ſicut eſt ſibi pius, ita & proximo ſuo, ex
ponendo corpus ſuum ad mortem pro ſalute
animarum. In omnibus actu pietatis cum pru
dentia utitur, quia in lumine tuo uidit cū quā
ta prudentia in nobis operatus es omnia. Tu
lumen facis cor ſimplex, & non duplex, am-
plum & non arctum, in tantum ꝙ omnis crea
tura rationalis efficitur capax ex amore cum
charitate ordinata omnium quærit ſalutem.
Et quia non eſt lumen abſque prudentia &
ſapientia, exponit corpus ad mortem pro ſa-
lute animæ proximi ſui, & non ponit animam
perpetrando culpam. Non enim licet homini
perpetrare minimam culpā, ut ſi fieri poteſt,
ſaluet totum mundum, quia pro utilitate crea
turę finitę, quę nihil eſt ex ſe, n debet offendi

infinitus creator omnium, qui eſt omne bo-
num. Pro corpore etiam proximi ponit ſub-
ſtantiam corporalem, & taliter aptū eſt iſtud
cor, quod nulli eſt fictum, ſed quilibet poteſt
tale comprehendere: non enim oſtendit unū
in facie & in lingua, aliud tenēdo intrinſecus.
Iſtud uere oſtendit ſe eſſe exutum ueteri ueſti
mento, & indutum nouo uoluntatis tuę. Itaq;
pater omnipotens crudelitas noſtra procedit
ex eo, ꝙ non uidemus pietatem tuam, quan-
ſus es erga animas, redimendo eas precioſo ſan
guine filij tui. Verte uerte miſericors pater o-
culos pietatis ſuper eccleſiam & uicariū tuum,
protege eum ſub umbra alarum tuarum, ne
iniquitas ſuperborum noceat ei. Et mihi con-
cede ut diſtillem ſanguinem & medullas oſſiū
in hoc uiridario tuo ſanctæ eccleſiæ. Si reſpi-
cio in te, uideo ꝙ oculo tuo nil abſconſum eſt.
Hoc non uident homines mundi obfuſcati in
nube proprij amoris. Si enim uiderent non eſ
ſent tā crudeles pp͞rijs animabus, ſed ex pieta
te tua efficerentur pij. Et ideo neceſſarium eſt
lumen, quod toto cordis affectu ſupplico in-
fundas omnibus rationalibus creaturis. Per
uerbum tuum feciſti pietatem & iuſticiam. Iu-
ſticiam quidem, ſuper corpus ſuum. Pietatem
uero ſuper nos miſerrimos. O ſumma boni-
tas, quomodo nō diſſoluit durities cordis no
ſtri? Quomodo cor meū non exit per os? Cer
te quia nubes offuſcauit oculum mentis meæ,
& non ſinit te animam uidere, ac ineffabilem
pietatē. Quis unquam pater pro ſuo ſeruo ini
mico tradidit proprium filium morti? Solus
tu pater æterne, caro noſtra qua induiſti uer-
bum paſſa fuit, nos uero conſecuti ſumus fru-
ctū ſi uolumus: ita uts ꝙ ſenſualitas noſtra pa
tiatur, ut anima recipiat fructū uitæ. O doctri
na fūdata in ueritate. Et ideo dixit ueritas tua:
Ego ſum uia, ueritas, & uita. Si uolumus aſſeq
pietatem tuam, oportet nos ex debito per il-
lud iter accedere, per qđ iuiſti. Sed difficilius
eſt homini exire de natura ſua, quam ſequi i-
pſam. Natura noſtra eſt rationalis, ergo ratio
nem debemus ſequi. O ueritas æterna tu es o-
dor ſuper omnem odorem, tu largitas ſuper
largitatem, tu pietas omnem pietatem exce-
dens, tu es iuſtitia, omnem iuſtitiam ſuperans,
imo es fons iuſtitiæ, qui unicuique reddis iux
ta opera ſua. Iuſte enim permittis quod ini-
quus homo ſit incomportabilis ſibimet, quia
optat id quod eſt minus ſe, cupiens munda-
nas diuitias & delectationē. Omnia enim quę
creaſti minora ſunt homine, & in eius obſe-
quium creata, non autem ut ipſe ſeruiat eis.
Solus

Solus tu es maior nobis, & ideo debemus optare aſſidue te quærere, & tibi ſeruire. Et iuſte facis q̃ iuſtus guſtet in hac uita pacem & quietē animæ ſuæ, quia poſuit affectum in te, qui es uera pax & ſumma quies. Et his q per hanc uitam mortalē uiriliter cucurrerunt miſericorditer tribuis uitam æternam. Tu es bonitas infinita, quā nullus p̄ret te plene capere aut cōprehendere poteſt, niſi q̃tum concedis. Et tantum concedis quantū diſponimus uas animæ ad recipiendum. O dulciſſime amor, ego nunq̄ te noui, ꝓpter q̃d nec dilexi. Ego ſtrictiſſime tibi cōmendo filios quos appoſuiſti dorſo meo. Tu poſuiſti me ad excitandū eos, q̃ ſemper dormio. Tu excita illos benigne & pie pater, ut oculus intellectus ipſorum cōtinuo uigilet in te. Peccaui dñe, miſerere mei. Deus in adiutorium noſtrum intende, domine ad adiuuandum nos feſtina. Amen.

Oratio IX.

O Alta & æterna trinitas, O trinitas æterna. Tu trinitas æterna dediſti nobis dulce & amabile uerbum. O dulce & amabile uerbum. Sicut natura noſtra eſt debilis & ꝓcliuis ad omne malū, ſic natura tua eſt fortis & apta ad omne bonū. Debilis eſt homo, quia recepit debilē naturam à patre ſuo. Non em̄ poteſt pater aliam naturā dare filio ſuo, q̃ de illa q̃ habet in ſe, & ad malum eſt coinquinabilis, ꝓpter rebellionem fragilis carnis ſuæ, quā ſimiliter recepit à patre. Itaq; natura noſtra eſt fragilis, & ad om̄e malū flexibilis, q̃a omnes ſumus ꝓducti ex genere primi parris noſtri Adam, & de una eadē maſſa geniti ſumus. Qui q̃dem ex quo diſceſſit à ſumma fortitudine tui æterni patris, debilitatus fuit. Et quia fuit rebellis tibi, ideo in ſemetipſo rebellionē inuenit. V ñ parti tus à ſumma bonitate & fortitudine tua repit ſe debilē ad bonū, & ferreū ad om̄e malum. O uerbū æternū filiȷ dei. Natura tua eſt fortis & apta ad om̄e bonum, q̃a recepiſti illā ab omnipotente & æterno patre, ipſe dedit tibi naturā ſuam, q̃ nullum defectū potuit pati, uidelicet deitatem, & ideo nil mali in te fuit nec potuit eſſe. Tu ergo, tu dulce uerbū roboraſti natutā noſtrā debilē, p unionem q̃ feciſti in nobis. Per iſtā unionem fortificata eſt noſtra natura, q̃a in uirtute ſanguinis tui auſertur iſta debilitas in ſacro baptiſmate, & poſt q̃ ꝑuenimus ad ætatem diſcretionis, fortificamur in doctrina tua, quia homo q legit illam in ueritate, induendo ſe ipſa ꝑfectione, in tm̄ efficitur fortis & aptus ad bene operandū q̃ uere ceſſat ab eo rebellio caro niſi contra ſpiritū, q̃a anima illa ꝑfecta eſt unita in doctrina tua, & corpus unitum eſt in aīa, & ideo uult ſequi affectū animę. Quapꝓpter ea q̃ prius cōſueuerant ipſum delectare, ſcilicet ſcelera mundi, tunc totaliter diſplicent. Similiter etiam ea q̃ ſibi difficilia & aſpera uidebanť, uidelicet ſeq̃ uirtutes, modo dulcia & delectabilia ſunt eidē. Bene ergo eſt ueritas, q̃ tu uerbum æternū dediſti fragilitatē naturę noſtrę, cū fortitudine naturę diuinę, q̃ recepiſti à patre, & hāc fortitudinē dediſti nobis, ut dictū eſt, mediātibus ſanguine & doctrina. O æterne ſanguis: Aeterne dico, q̃a unitus es cū natura diuina. Homo q cū lumē ne nouit fortitudinē tuā, diſcedit à debilitate ſua. Quod lumē nō adipiſciť niſi aſſūmať odium contra ꝓpriam ſenſualitatē, & potius amicitiť naturale. O dulciſſime ſanguis, tu fortificas animā, tu illuminas ipſam. In te efficiť angelica, tu intantum obumbras ipſam charitate tua, q̃ penitus obliuiſcitur ſui, & nil aliud q̃ te poteſt uidere. Propter q̃ fragilitas carnis etiam ſentit odorē uirtutū, ita q̃ ſimul corpus & anima clamare uidentur ad te, in q̃libet exercitio, & hoc dum ſanctum deſideriū ꝑmanet & augetur. Si enim alias tepeſceret & alkctaretur deſiderium, ſubito eſſet ſuſcitata rebellio magis uiua q̃ prius. O doctrina ueritatis, q̃ tantā fortitudinē ꝓſtas animæ indutæ te, q̃ in nulla aduerſitate deficit, ſed de omni ꝑlio obtinet palmam. fortis eſt q̄ ſequitur te, q̃ proceſſiſti à ſumma fortitudine. Niſi em̄ ſequeretur te, nihil ei ꝓficeret fortitudo tua. Heu me miſeriā, quæ nunq̄ ueram doctrinam ſecuta ſum, & ideo tā debilis ſum, q̃ in omni minima tribulatione deficio. Peccaui dñe miſerere mei. Deinde more ſolito orauit mater ꝓ eccleſia dei, ꝓ uicario Chriſti, & filiȷs, ac etiā ꝓ oī rationali creatura.

Oratio X.

O Trinitas æterna, o alta & æterna deitas, nos ſumus arbores mortis, & tu arbor uitæ. O deitas æterna q̃d eſt uidere in lumine tuo arborē purā creaturæ tuæ,

p ĳ quam

quam traxiſti de te ſumma puritate, cũ pura innocentia, & plantaſti in humanitate, quã formaſti de limo terræ, & feciſti liberã. Tu trinitas æterna dediſti ramos huic arbori, qui ſunt potentiæ animæ, ſcilicet intellectus, memoria & uolũtas. quẽ fructũ producit memoria? fructũ retinendi. In intellectu poſuiſti fructus diſcernẽdi: & in uolũtate fructus amoris. O arbor poſita in tanta puritate à plaſmatore tuo. Sed hæc arbor deus æterne, quia abſcidit ſe ab innocẽtia per inobedientiã, cecidit, & de arbore uitæ effecta eſt arbor mortis, unde nõ niſi mortales fructus poſtmodũ pducebat: ꝓpter qđ tu alta & æterna trinitas, ut ebria & inflamata ex amore creaturæ tuæ, uidendo hãc arborẽ nullum fructum poſſe pducere niſi mortis, quia erat ſeparata à te uita, dediſti remedium eodẽ, coacta amore, quo creaueras ipſam, inſerendo deitatẽ tuã in arborẽ mortis noſtræ humanitatis. o dulce & ſuaue inſertum. Tu deus ſumma dulcedo, dignatus es uniri tecum amaritudine noſtra. Tu lucidus ſplendor cum tenebris. Tu ſapientia cum ſtultitia. Tu uita cum morte. Tu infinite, nobiſcum finitis. Quis te coegit ad hanc unionẽ, ut redderes nobis uitã? cũ ipſa creatura tantã iniuriã tibi feciſſet. Solummodo amor, ut dictũ eſt: unde per hoc inſertum diſſoluit mors. Sufficiebat tuæ ardentiſſimæ charitati feciſſe hanc unionẽ? Nõ. ſed poſtmodũ tu ꝟbũ æternũ hãc arborẽ ꝓprio ſanguine irrigaſti. Hic ſanguis ꝓpter calorẽ ſuũ facit ipſam arborẽ fructificare ſi homo cum libero arbitrio ſe in te inſerat, & in te uiuat, cor & affectũ ſuum ligando & faſciando hoc inſertum cum faſcia charitatis, & imitando doctrinam tuã ga patrẽ nõ poſſumus nec debemus ſequi, cum in eo nulla pœna fuerit: & nos p pœnas & cruciata deſideria debemus conformari tibi. Itaq; p te uitã pducimus fructus uitę, ſi nos in te inſeramur. Nam qñ ſumus inſerti in te, rami q̃s dediſti arbori noſtro pducũt fructus ſuos. Memoria tunc implet cõtinua recordatione bñficiorũ tuorũ: intellectus ſpeculat̃ in te ut intelligat æternã uoluntatẽ tuã, & ut perfecte te noſcat: & uolũtas uult diligere id qđ intellectus uidit & nouit. Vnus ergo ramus porrigit fructus alteri ramo: & ga anima per agnitionẽ quã habet de te, melius ſe cognoſcit, iõ odit ſemet. i. ꝓpriã ſenſualitatẽ. O amor ineſtimabilis, mirabilia ſunt opa tua q̃ opatus es in creatura rõnali. Et ſi tu deꝰ æterne tpe q̃ hõ erat arbor mortis dignatus es reſtituere eũ in arborẽ uitę, inſerendo te uitã in hoie, licet q̃plurimi ex defectibus ſuis ſint́ rãmõ mortis fructũ pductores: & hoc ga nõ inſerunt ſe in te æterna uita. Ita & nõ potes pnidere p ſalute totius mũdi, quẽ uideo nõ inſerere ſe in te, imo glibet pmanet in morte ſua. ipſi hoies nõ accedũt ad fontẽ in q̃ eſt ſanguis, ut aſpgãt arborẽ ſuã. Int̃ nos eſt uita æterna icognita nobis ignorãtib. creaturis. o miſerabilis, o cæca aia mea, ubi eſt clamor? ubi pces q̃s debes effundere in cõſpectũ dei tui, q cõtinuẽ te innitat. ubi cordial' dolor p arboribus manẽtibus in morte? ubi anxia deſideria in cõſpectu diuinæ pietatis? nõ ſunt in me iſta, ga nondũ pdidi memetipſam. Si eñ hoc feciſſem, & ſolũmõ deũ q̃ſiſſem. ſ. gl'am & honorẽ nois ſui, cor meũ per os exiret de corpore, & oſſa mea diſtillarent medullas: ſed nũq̃ pduxi niſi fructus mortis, ga nõ inſerui me in te. o amor meus q̃ũ eſt lumen, q̃ta eſt dignitas q̃ recipit aia inſerta in te ꝟitare: o immenſa largitas memoria porrigit ꝙ ſumus obligati diligere & ſeq doctrinã & ueſtigia ꝟbi unigeniti tui ĩp̃ m oportet nos ſeq, & nõ te pr̃em. Abſq; lumie aũt fidei nõ poſſumus ſeq hanc doctrinã ꝟbi. un/de intellectus figit & ſpeculat̃ in ipſo lumine, ut cognoſcat, & ſubito uolũtas diligit id qđ intelligentia uidit, & ſic unus ramus porrigit fructus uitæ alteri ramo. O ueritas æterna, ſicut tu produxiſti nobis fructus amoris, luminis & obediẽtiæ prõptæ, propter q̃ ut philocaptus cucurriſti ad oppbrioſam mortem ſanctiſſimæ crucis. & hos produxiſti uirtute inſerti q̃d feciſti deitatis tuæ in humanitate noſtra, & per inſertum quod feciſti tui ſacrati corporis in ligno crucis: ita quoque anima inſerta ad te, ad nihil aliud attendit, niſi ad honorem tui, & animarum ſalutem. Ipſa efficitur ſapiens, fidelis, patiens atque prudens. Erubeſcẽ homo, o homo erubeſce, qui ex defectibus tuis tanto bono te ipſum priuas, & tanti maſi efficeris dignus: cum bona opera tua nil proſint aut poſſint prodeſſe DEO, nec tua mala nocere.

Quam/

Quamuis ſumma bonitas bene delectet,
ꝙ factura ſua ꝑducat fructus uitæ, ut infi
nitum fructũ recipiat, & cõſequatur finẽ
ꝑpter quem oẽs creauit. Peccaui dñe mi
ſerere mei. Vni & inſere hos in te q̃s dedi
ſti mihi, ut ſingulariter diligã eos, ita ut
uiuos fructus ꝑducãt. Video bonitas infi
nita, ꝙ ſicut tu mittis torẽ luminis ſupna
turalis in aĩa unita tibi, cũ pace & q̃ete cõ
ſcientiæ, ita cũ ſtore ſeruoꝝ tuorũ auferes
pugnã & tenebras, & reddes lumẽ & pacẽ
dulciſſimę ſpõſę tuę, & ꝑpter hoc humilr̃
ſupplico tibi. Peccaui dñe miſerere mei.

Oratio XI.

O Maria Maria tẽplum trinitatis. O
Maria portatrix ignis, Maria admi/
niſtratrix miſericordiæ, Maria germina/
trix fructus uitę, Maria redẽptrix huma
ni generis, ex eo q̃ in carne tua patiente in
Chriſto, redẽptus eſt mundus. Chriſtus
redemit ſua paſſione, tu mentis & corpo/
ris dolore. O Maria mare pacificũ. O Ma
ria donatrix pacis, Maria terra fructifera,
Maria tu es planta noua, de q̃ habemus
florẽ odoriferum, uerbũ uidelicet unigeni
tũ dei. In te eñ terra fructifera ſeminatũ
fuit hoc uerbũ. Tu es terra, tu es plãta. O
Maria currus ignis, tu ueſtiſti ignẽ abſcõ
ditũ & uelatũ ſub cinere tuo, q̃ cinis eſt no
ſtra humanitas. O Maria uas humilita/
tis in q̃ uaſe uiget & ardet lumẽ ueræ co/
gnitionis. Quo lumine leuaſti te ſupra te,
& ideo placuiſti ęterno patri. Et ſic ipſe te
rapuit & traxit ad ſe, amore ꝑcipuo diligẽ
do te, & ipſo lumine, & igne tuæ charita/
tis, ac oleo tuæ humilitatis traxiſti tu, &
inclinaſti humilitatẽ ipſius ad ueniendũ
in te, licet motus & tractus iã eſſet ad ue/
niendum ab ardentiſſimo igne charitatis
ſuæ. O Maria q̃a habuiſti iſtud lumen,
ideo nõ fuiſti ſtulta ſed prudens, unde ex
prudentia uoluiſti inueſtigare ab angelo
quõ eſſet poſſibile, ꝙ tibi nunciabat. Nõ/
ne ſciebas tu hoc eſſe poſſibile omĩpotẽtię
diuinæ? Abſq; nulla dubitatione credebas.
Quare ergo dicebas, Qm̃ uirũ nõ cogno/
ſco? Certe nõ ideo hoc dicebas, q̃a defice/
res in fide, ſed ꝑpter humilitatẽ tuam ꝓ/
fundam hoc dixiſti, q̃ conſiderabas indi/
gnitatẽ tuã, licet non dubitares hoc poſſi
bile eſſe deo. O Maria fuiſti turbata in ſer
mone angelico, ꝑpter timorẽ? Non uide
tur, aſpiciẽdo in lumine dei, ꝙ timore fue
ris cõturbata, licet actũ admirationis &
cuiuſdã cõturbationis oſtenderis. Quid
ergo admiraris? Admiraris certe magnã
bonitatẽ dei, q̃ uidebas & ſtupebas, cõſide
rãdo teipſam, & q̃ indigna eras ad tantam
gr̃am recipiendã. In cõſideratione ergo ꝓ
prię indignitatis & infirmitatis, & in cõſi
deratiõe magnę & ineffabilis diuinę gr̃ę,
ſup infuſiõe admirata ſtupebas. Sic ergo
dũ prudẽter interrogas, oñdis ꝓfundã hu
militatẽ tuã. Nec ut dictũ eſt habuiſti ti/
morẽ, ſed admirationẽ de bonitate immẽ
ſa dei, ex cõſideratiõe puitatis tuæ imo q̃ſi ni
hileitatis uirtutis tuę. Tu hodie O Maria
facta es liber, in q̃ ẽ deſcripta regula nr̃a.
In te eñ hodie deſcipta ẽ ſapiẽtia ęterna.
In te hodie oñdit̃ dignitas, fortitudo, & li/
bertas hoĩs. Oñditur dico hodie dignitas
hoĩs, q̃a ſi aſpicio te, O Maria, uideo ꝙ ma
nus ſpũſſcti deſcripſit hodie in te totã tri/
nitatẽ, formãdo in te ṽbũ incarnatũ, uni
genitũ dei filiũ. Deſcripſit eñ in te ſapien
tiã patris, q̃ eſt ipm unigenitũ dei ṽbum.
Deſcripſit etiã potẽtiã ipſius patris, q̃a po
tẽs fuit illud facere. Deſcripſit q̃q; clemen
tiã ipſiuſmet ſpiritus ſancti, q̃a ſola gr̃a &
clemẽtia diuina ꝑfectũ fuit tm̃ myſteriũ.
Si ergo cõſidero magnũ cõſiliũ tuũ, O tri
nitas æterna, uideo ꝙ in lumine tuo uidi/
ſti dignitatẽ & nobilitatẽ generatiõis hũa/
næ. Vñ ſicut amor coegit te ad ꝑducẽdũ
hoĩem de te: ita idẽ amor te coegit, ad redi
mẽdũ iã uẽditũ & ꝑditũ. Bñ oñdiſti te di
ligere hoĩem, etiã anteq̃ eſſet, cum uoluiſti
trahere ipm de te ſolo, ipſo amore te indu
cente. Sed maximũ amorẽ erga eũ demõ/
ſtraſti, cũ poſtea teipm dediſti ei, includẽ
do te hodie in uili ſacculo hũanitatis ipſi⁹.
Et q̃d plus dare poteras ei q̃ teipm? Vñ
uere dicere potes ei: Quid tibi debui, imo
q̃d potui tibi facere ꝙ non fecerim? Sic er
go uideo ꝙ q̃c q̃d in illo magno tuo cõſilio
uidit ſapiẽa tua ęterna, debere fieri ꝓ ſalute
humani generis, hoc clementia tua ineffa
bilis uoluit facere, & potẽtia tua hodie ad
impleuit. Vñ in ſalutem hoĩs, in cõcilio
æternitatis tuæ, miſericordia tua magna
nimis, ꝓponebat uelle miſerere hoĩ factu
rę tuæ. Et tu trinitas æterna, uolebas iple
re ueritatẽ tuã, de hoĩe ſcilicet, ꝙ ſaluũ fa/
ceres eũ, & dares ei uitã ęternam, ꝑpter q̃
creaueras ipm. ꝓpter hoc eñ creaſti eũ ut
ꝑfecte participaret te, & plene gauderet i te.
Hæc eſt ṽitas tua, q̃ adimplere uolebas.

 Sed

Sed his obſtabat iuſtitia tua, allegās in il
lo magno conſilio ꝙ ſicut proprium tibi
eſt miſerere ſemper & parcere, ita & iuſtus
es, & iuſtitia tua in æternū permanet, q̄a
cum iuſtitia tua nullum relinquat malū
impunitum, ſic nullum bonum irremu/
neratum, ſaluari non poterat homo, cum
non poſſet per ſe ſatisfacere iuſtitiæ tuæ p
culpa ſua. Quid ergo feciſti? q̄d delibe/
raſti Sapientia tua æterna & incompræ/
henſibili, ut & ueritatē tuā impleres, & fa
ceres miſericordiā, & tñ ſatisfaceres iuſti/
tiæ tuæ? Quale remediū dediſti nobis? Ec
ce aptū remediū. diſpoſuiſti em̄ dare no/
bis unigenitū uerbū tuū, ita ut aſſumen/
do maſſam humanitatis noſtræ, quæ te of
fenderat, ipſa poſtea paciente inde ſatisfa
ceret iuſtitiæ tuæ: non uirtute humanita
tis, ſed uirtute diuinitatis, unitæ in ipſa
hūanitate. & ſic ſatisfecit iuſtitiæ ipſe ho/
mo qui peccauerat, & ueritas tua imple/
tur, miſericordia tua dante homini unige
nitū tuū, per quē homo poſſet de culpa li/
berari, tibi ſatisfaciendo uirtute diuinita
tis eius. O Maria, ego uideo hoc uerbum
datum tibi eſſe in te, & tñ non ſeparatur
à patre: ſicut uerbū mentale hominis, q̄d
licet proferatur exterius & alijs cōmunicet,
non tñ recedit uel ſeparatur à corde. Ex
his ergo oſtenditur dignitas hominis, pro
quo tu deus tāta & tot es operatus. Oſtē
ditur etiā hodie in te Maria fortitudo &
libertas hominis: poſt deliberationē nāq;
tanti cōſilij, mittitur angelus ad te, & an
nunciat tibi myſteriū conſilij diuini, req
rens uolūtatem tuā: Neq; em̄ ante uenit
aut deſcendit in uterū dei filius q̄ præbe/
res aſſenſum uoluntatis tuæ. Expecta/
bat ad ianuā tuę uoluntatis, ut aperires ei
uolenti uenire in te, nunq̄ intraturus niſi
ianuam aperires, dicendo: Ecce ancilla
dñi, fiat mihi ſecundū uerbum tuum.
Manifeſte ergo apparet fortitudo & liber
tas uoluntatis, quia neq; bonū neq; malū
poteſt fieri abſq; uoluntate, neq; poteſt di
ci, neq; aliqua creatura poteſt cogere uo
luntatem ad perpetrandū unū pc̄m̄ mor
tale, niſi ipſa uelit: ſimiliter nec ad bonū
operandū quiſq̄ inuitū cogere poteſt. Eſt
ergo uolūtas hōis libera. Pulſabat o Ma/
ria ad ianuā tuā deitas æterna, ſed ſi nō a
peruiſſes oſtiū uolūtatis tuæ, nō aſſumpſiſ
ſet de⁹ carnē hūanā. Erubeſce o aīa mea.
uides em̄ ꝙ deus hodie cōtraxit & fecit pa
rentelā cū Maria. Hodie cōſumeſt tibi,
ꝙ licet facta ſis ſine te, tñ ſine te nō ſalua
beris. Vñ hodie ut dictū ē, pulſat deus ad
ianuā uoluntatis Mariæ, & expectat q̄d
apiat ſibi. O Maria dulciſſime amor me⁹
in te deſcriptū eſt ꝟbū à q̄ habemus do/
ctrinā uitæ. Tu es tabula in q̄ deſcriptū ē
& porrigis nobis illā doctrinā. Video ego
ſapiētiā, ipſum uidelicet unigenitū dei ꝟ
bum, ſtatim ut in te deſcriptū eſt, nō eſſe
ſine cruce ſancti deſiderij. Nā ſtatim ut
in te cōceptū eſt, annexū fuit ſibi deſideri
um moriendi p ſalute humani gñis, pro q̄
ſaluando carnem aſſumebat. Vñ & ma
gna crux erat eīd deſideriū, & uoluiſſet
ſtatim impleri. Ad te o Maria recurro, &
tibi offero petitionem meā, q̄ peto p dulci
ſpōſa dulciſſimi ſaluatoris noſtri dilecti fi
lij tui, & p uicario eiuſdē Ieſu Chriſti, ut
det ei lumē, q̄ cum diſcretiōe teneat debi
tos modos p reformatiōe ſanctæ eccleſiæ
ſuæ. Vnt etiā populum eius, & cōforma
cor populi cum eo, ita ꝙ nunq̄ conſurgat
cōtra caput ſuū. Vides em̄ ꝙ de ipſo fece
ris incudē. multi em̄ percutiunt ipſum, lin
gua & ope q̄tum poſſunt. Similiter rogo
p dilectiſſimis filijs traditis à te mihi, q̄d
igneas eos ita ꝙ ſint carbōes nō extincti,
ſed igne ardentes amoris charitatis tuæ &
pximoꝝ, ita q̄d adueniente tpe neceſſita
tis, habeāt nauiculas aīaꝝ ſuaꝝ bñ muni
tas & fulcitas p ſeipſis & p alijs. Ego pro
eis rogo q̄s dediſti mihi, licet non ſim eis
cauſa alicuius boni, ſed ſp maliciæ ſum eis
nō ſpeculum ꝟtutum, ſed ignorātię & ne
gligētiæ multæ. ſed hoc ite audacter peto,
q̄a dies grāꝝ eſt, & ſcio ꝙ tibi Maria nil
ab eo poteſt denegari. O Maria hodie ter
ra tua germinauit nobis ſaluatorē. Pecca
ui dño toto tpe uitę meę. O pater mi dul
ciſſime. O amor inæſtiabilis. Peccaui dñe
miſerere mei. O Maria bñdicta dicaris tu
int oēs mulieres in ſclm ſcli, q̄a hodie de
diſti nobis de farina tua, hodie unita & i/
paſtata ē diuinitas cum humanitate nr̄a,
ita fortit, ꝙ ſeparari nō potuit, nec p mor
tē, nec p igratitudinē noſtrā unio illa tgni
mo diuinitas unita fuit etiā corpi in ſepl
chro, & tūc aīę in limbo, & poſt aīæ & cor
pi ſil'in Chriſto: talit ergo cōtracta & cō
glutinata ē parētela iſta, ꝙ ſicut nūq̄ diui
ſa eſt, ita in ppetuū nullatenus diſſoluet.

Oratio XII.

O Deus æternæ, alta & æterna magni/
tudo, tu es magnus, ego autem par/
ua, & ideo mea infirmitas non poteſt at/
tingere altitudinem tuam niſi in quantũ
affectus & intellectus cum memoria ſur/
gant & ab infimitate humanitatis meæ,
& cum lumine quod mihi dediſti in lumi
ne tuo, cognoſcant te: ſed ſi reſpicio in alti
tudinem tuam, omnis eleuatio quam ani
ma mea poſſit facere in te, eſt uelut obſcu
ra nox comparata ad lucem ſolis, ſiue q̃/
tum eſt differens lux lunæ a rota tui ſolis.
Quia ego infimitas mortalis non poſſum
attingere ad tuam magnitudinem im/
mortalem, bene poſſum guſtare te ex affe
ctu amoris, ſed non uidere in eſſentia tua,
& ideo dixiſti quod non uidet te homo ui
uens in propria ſenſualitate & uoluntate,
non poteſt etiam uidere te in affectu cha/
ritatis tuæ. Et ſi uiuendo rationabiliter
poteſt taliter te uidere, non tamē in eſſen/
tia tua poteſt, q̇dum in mortali corpore ui
uit. Bene eſt ergo uerum quod mea imfi/
mitas ad tuam altitudinem non poteſt at
tingere, ſed ſolummodo guſtare & uide/
re in ſpeculum tuum: & hæc uiſio eſt cũ
perfectione charitatis, quia affectum cha
ritatis tuæ perfecte poſſum cõſpicere, eſſen
tiam uero non, ut dictum eſt: & quando
potui attingere affectum charitatis tuæ,
quæ non ut ueri guſtatores poſſum cape/
re in mortali corpore uigens, quando fuit
tempus & aduenit plenitudo temporis ſa
cri, quod acceptabile tempus uidetur, cũ
anima mea noſcat in lumine meo nuntia
tum eſſe, tunc quando magnus medicus
unigenitus uidelicet filius tuus uenit in
mundũ, quando ſponſus uinctus eſt ſpon
ſæ, ſcilicet diuinitas in uerbo humanitati
noſtrę. Cuius unionis mediũ fuit Maria
quæ te æternum ſponſum induit humani
tatem ſuam. Sed hic amor & unio tam
erat occulta quod à paucis cognoſceban/
tur, quapropter anima nondum bene cõ/
ſiderabat altitudinē tuã: ſed ut uideo in lu
mine tuo in paſſiõe huius uerbi, aĩa uenit
ad pfectam cognitionē affectus charitatis
tuę, q̃a tunc ignis abſconſus ſub cinere no
ſtro, cepit large & plene manifeſtari, ape/
riendo ſuper lignum crucis ſanctiſſimum
corpus ſuum. Et ut affectus animæ trahe
retur ad alta, & oculus & intellectus ſpe/
cularetur in igne, tu uerbũ æternum uo/
luiſti in altum eleuari, unde in ſanguine
tuo oſtendiſti nobis amorē. In ſanguine
tuo oſtendiſti miſericordiam & largitatē
tuam. In hoc etiam ſanguine demonſtra
ſti quantũ grauat & ponderat tibi culpa
hominis. In ipſo lauaſti faciem ſpõſę tuæ;
uidelicet animæ, cui te uniſti per unionē
naturę diuinę in noſtra natura humana.
In ipſo induiſti eam, dũ eſſet exuta, & cũ
morte tua reddidiſti ei uitã. O paſſio deſi
derata. Sed tu ueritas æterna dicis, ꝙ non
deſideratur, nec amatur a diligentibus ſe
metipſos, ſed ab exutis ſe, & induentibus
te, ſurgendo cum lumine in lumine tuo,
ad cognoſcendum altitudinem tuæ chari
tis. O placabilis paſſio & tranquilla, quæ
cum tranquillitate pacis facis animã cur
rere ſuper fluctus tempeſtuoſi maris. O
delectabilis paſſio & prædulcis. O diuitię
animę. O refrigerium afflictorꝫ. O cibus
eſurientibus paratus. O portus & paradi
ſus animæ. O uerꝫ gaudiũ. O gloria & be
atitudo noſtra. Anima quæ gloriatur in
te, conſequitur fructum ſuum. Et quis eſt
ille qui uere gloriatur in te? Non ille qui
lumen rationis ſubmiſit affectui ſenſualis
Hic enim nil aliud uidet q̃ terram. O paſ
ſio quæ aufers quamlibet infirmitatem:
dummodo infirmus curari uelit, quia do
num ſuum a nobis non abſtulit liberta/
tem. Tu etiam paſſio reddis uitam mor/
tuo, ſi anima propter tentationes dæmo/
num infirmatur, tu liberas eam. Si à mũ/
do pſequitur, aut a propria fragilitate im
pugnat, tu es refugiũ eius: q̃a anima no/
uit in te, non ſolũ opa uerbi in paſſione, q̃
fuerunt finita, ſed etiã guſtauit altitudinē
charitatis diuinæ, unde per te paſſionem
uult intēdere, & cognoſcere ueritatē, & in
ebriari, & cõſummari charitate dei, p in/
firmitatē tuã, q̃ uidet infirmitas, propter
hũanitatē noſtrã, q̃ in te paſſa fuit. Sed tũ
eſt maxima altitudo propter myſteriũ ꝙ
prouenit ex ea in uirtute deitatis, qua ele/
uat ſe ad altitudinem ipſius deitatis, &
ſic peruenit ad finem ſuum, quod alias
quod alias non poſſet.

O

Sed his obſtabat iuſtitia tua, allegãs in illo magno conſilio q̄ ſicut proprium tibi eſt miſerere ſemper & parcere, ita & iuſtus es, & iuſtitia tua in æternũ permanet, q̄a cum iuſtitia tua nullum relinquat malũ impunitum, ſic nullum bonum irremuneratum, ſaluari non poterat homo, cum non poſſet per ſe ſatisfacere iuſtitiæ tuæ ꝓ culpa ſua. Quid ergo feciſti? q̄d deliberaſti Sapientia tua æterna & incomprehenſibili, ut & ueritatẽ tuã impleres, & faceres miſericordiã, & tñ ſatisfaceres iuſtitiæ tuæ? Quale remediũ dediſti nobis? Ecce aptũ remediũ. diſpoſuiſti enĩ dare nobis unigenitũ uerbũ tuũ, ita ut aſſumendo maſſam humanitatis noſtræ, quæ te offenderat, ipſa poſtea patiente inde ſatisfaceret iuſtitiæ tuæ: non uirtute humanitatis, ſed uirtute diuinitatis, unitæ in ipſa hũanitate. & ſic ſatisfecit iuſtitiæ ipſe homo qui peccauerat, & ueritas tua impleretur, miſericordia tua dante homini unigenitũ tuũ, per quẽ homo poſſet de culpa liberari, ſibi ſatisfaciendo uirtute diuinitatis eius. O Maria, ego uideo hoc uerbum datum tibi eſſe in te, & tñ non ſeparatur à patre: ſicut uerbũ mentale hominis, q̄d licet proferat̃ exterius & alijs cõmunicet̃, non tñ recedit uel ſeparatur à corde. Ex his ergo oſtenditur dignitas hominis, pro quo tu deus tãta & tot es operatus. Oſtẽditur etiã hodie in te Maria fortitudo & libertas hominis: poſt deliberationẽ nãq; tanti cõſilij, mittitur angelus ad te, & annunciat tibi myſteriũ conſilij diuini, requirens uolũtatem tuã: Neq; enĩ ante uenit aut deſcendit in uterũ dei filius q̃ præberes aſſenſum uoluntatis tuæ. Expectabat ad ianuã tuę uoluntatis, ut aperires ei uolenti uenire in te, nunq̃ intraturus niſi ianuam aperires, dicendo: Ecce ancilla dñi, fiat mihi ſecundũ uerbum tuum.

Manifeſte ergo apparet fortitudo & libertas uoluntatis, quia neq; bonũ neq; malũ poteſt fieri abſq; uoluntate, neq; poteſt dici, neq; aliqua creatura poteſt cogere uoluntatem ad perpetrandũ unũ pc̃m mortale, niſi ipſa uelit: ſimiliter nec ad bonũ operandũ quiſq̃ inuitũ cogere poteſt. Eſt ergo uolũtas hõis libera. Pulſabat o Maria ad ianuã tuã deitas æterna, ſed ſi nõ aperuiſſes oſtiũ uolũtatis tuæ, nõ aſſumpſiſſet deꝰ carnẽ hũanã. Erubeſce o aĩa mea. uides enĩ q̄ deus hodie cõtraxit & fecit parentelã cũ Maria. Hodie cõſumeſt tibi, q̄ licet facta ſis ſine te, tñ ſine te nõ ſaluaberis. Vñ hodie ut dictũ ẽ, pulſat deus ad ianuã uoluntatis Mariæ, & expectat q̄d aperiat ſibi. O Maria dulciſſime amor meꝰ in te deſcriptũ eſt ꝟbũ à q̄ habemus doctrinã uitæ. Tu es tabula in q̃ deſcriptũ ẽ & porrigis nobis illã doctrinã. Video ego ſapiẽtiã, ipſum uidelicet unigenitũ dei ꝟbum, ſtatim ut in te deſcriptũ eſt, nõ eſſe ſine cruce ſancti deſiderij. Nã ſtatim ut in te cõceptũ eſt, annexũ fuit ſibi deſiderium moriendi ꝓ ſalute humani gñis, pro q̃ ſaluando carnem aſſumebat. Vñ & magna crux erat ei id deſideriũ, & uoluiſſet ſtatim impleri. Ad te o Maria recurro, & tibi offero petitionem meã, q̃ peto ꝓ dulci ſpõſa dulciſſimi ſaluatoris noſtri dilecti filij tui, & ꝓ uicario eiuſdẽ Ieſu Chriſti, ut det̃ ei lumẽ, q̄ cum diſcretiõe teneat debitos modos ꝓ reformatiõe ſanctæ eccleſiæ ſuæ. Vniet etiã populum eius, & cõformat cor populi cum eo, ita q̄ nunq̃ conſurgat cõtra caput ſuũ. Video enĩ q̄ de ipſo feceris incudẽ. multi enĩ percutiunt ipſum, lingua & ope quorum poſſunt. Similiter rogo ꝓ dilectiſſimis filijs traditis à te mihi, q̄d igneas eos ita q̄ ſint carbões nõ extincti, ſed igne ardentes amoris charitatis tuæ & ꝓximorũ, ita q̄d adueniente tpe neceſſitatis, habeãt nauiculas aiarũ ſuarũ bñ munitas & fulcitas ꝓ ſeipſis & ꝓ alijs. Ego pro eis rogo q̃s dediſti mihi, licet non ſim eis cauſa alicuius boni, ſed ſp maliciã ſum eis nõ ſpeculum ꝟtutum, ſed ignorãtię & negligẽtiæ mulier. ſed hoc ideo audacter peto, q̄a dies grãrũ eſt, & ſcio q̄ tibi Maria nil ab eo poteſt denegari. O Maria hodie terra tua germinauit nobis ſaluatorẽ. Peccaui dño toto tpe uitę meę. O pater mi dulciſſime. O amor ineſtimabilis. Peccaui dñe miſerere mei. O Maria bñdicta dicaris tu int̃ oẽs mulieres in ſclm ſcli, q̄a hodie dediſti nobis de farina tua, hodie unita & impaſtata ẽ diuinitas cum humanitate nr̃a, ita fortit̃, q̄ ſeparari nõ potuit, nec ꝑ mortẽ, nec ꝑ igratitudinẽ noſtrã unio illa tgni modo diuinitas unita fuit etiã corpi in ſepulchro, & ſic aiæ in limbo, & poſt aiæ & corpi ſil̃ in Chriſto: talit̃ ergo cõtracta & cõglutinata ẽ parẽtela iſta, q̄ ſicut nũq̃ diuiſa eſt, ita in ꝑpetuũ nullatenus diſſoluet̃.

Oratio XII.

O Deus æternæ, alta & æterna magnitudo, tu es magnus, ego autem parua, & ideo mea infirmitas non poteſt attingere altitudinem tuam niſi in quantū affectus & intellectus cum memoria ſurgant & ab infirmitate humanitatis meæ, & cum lumine quod mihi dediſti in lumine tuo, cognoſcant te: ſed ſi reſpicio in altitudinem tuam, omnis eleuatio quam anima mea poſſit facere in te, eſt uelut obſcura nox comparata ad lucem ſolis, ſiue quantum eſt differens lux lunæ a rota tui ſolis. Quia ego infirmitas mortalis non poſſum attingere ad tuam magnitudinem immortalem, bene poſſum guſtare te ex affectu amoris, ſed non uidere in eſſentia tua, & ideo dixiſti quod non uidet te homo uiuens in propria ſenſualitate & uoluntate, non poteſt etiam uidere te in affectu charitatis tuæ. Et ſi uiuendo rationabiliter poteſt taliter te uidere, non tamē in eſſentia tua poteſt, quandiu in mortali corpore uiuit. Bene eſt ergo uerum quod mea infirmitas ad tuam altitudinem non poteſt attingere, ſed ſolummodo guſtare & uidere in ſpeculum tuum: & hæc uiſio eſt cū perfectione charitatis, quia affectum charitatis tuæ perfecte poſſum cōſpicere, eſſentiam uero non, ut dictum eſt: & quando potui attingere affectum charitatis tuæ, quæ non ut ueri guſtatores poſſum capere in mortali corpore uigens, quando fuit tempus & aduenit plenitudo temporis ſacri, quod acceptabile tempus uidetur, cū anima mea noſcat in lumine meo nuntiatum eſſe, tunc quando magnus medicus unigenitus uidelicet filius tuus uenit in mundū, quando ſponſus uinctus eſt ſponſæ, ſcilicet diuinitas in uerbo humanitati noſtræ. Cuius unionis mediū fuit Maria quæ te æternum ſponſum indui humanitatem ſuam. Sed hic amor & unio iam erat occulta quod à paucis cognoſcebantur, quapropter anima nondum bene cōſiderabat altitudinē tuā: ſed ut uideo in lumine tuo in paſſiōe huius uerbi, aīa uenit ad pfectam cognitionē affectus charitatis tuę, quia tunc ignis abſconſus ſub cinere noſtro, cepit large & plene manifeſtari, aperiendo ſuper lignum crucis ſanctiſſimum corpus ſuum. Et ut affectus animæ traberetur ad alta, & oculus & intellectus ſpecularetur in igne, tu uerbū æternum uoluiſti in altum eleuari, unde in ſanguine tuo oſtendiſti nobis amorē. In ſanguine tuo oſtendiſti miſericordiam & largitatē tuam. In hoc etiam ſanguine demonſtraſti quantū grauat & ponderat tibi culpa hominis. In ipſo lauaſti faciem ſpōſę tuæ, uidelicet animæ, cui te uniſti per unionē naturę diuinę in noſtra natura humana. In ipſo induiſti eam, dū eſſet exuta, & cū morte tua reddidiſti ei uitā. O paſſio deſiderata. Sed tu ueritas æterna dicis, quod non deſideratur, nec amatur a diligentibus ſe metipſos, ſed ab exutis ſe, & induentibus te, ſurgendo cum lumine in lumine tuo, ad cognoſcendum altitudinem tuæ charitatis. O placabilis paſſio & tranquilla, quæ cum tranquillitate pacis facis animā currere ſuper fluctus tempeſtuoſi maris. O delectabilis paſſio & prædulcis. O diuitię animę. O refrigerium afflictorū. O cibus eſurientibus paratus. O portus & paradiſus animæ. O uerū gaudiū. O gloria & beatitudo noſtra. Anima quæ gloriatur in te, conſequitur fructum ſuum. Et quis eſt ille qui uere gloriatur in te? Non ille qui lumen rationis ſubmiſit affectui ſenſualis. Hic enim nil aliud uidet quam terram. O paſſio quæ aufer es quamlibet infirmitatem: dummodo infirmus curari uelit, quia donum tuum a nobis non abſtulit libertatem. Tu etiam paſſio reddis uitam mortuo, ſi anima propter tentationes dæmonum infirmatur, tu liberas eam. Si à mūdo pſequitur, aut a propria fragilitate impugnatur, tu es refugiū eius: quia anima nouit in te, non ſolū opa uerbi in paſſione, quæ fuerunt finita, ſed etiā guſtauit altitudinē charitatis diuinæ, unde per te paſſionem uult intēdere, & cognoſcere ueritatē, & inebriari, & cōſummari charitate dei, per infirmitatē tuā, quæ uidet infirmitas, propter hūanitatē noſtrā, quæ in te paſſa fuit. Sed ibi eſt maxima altitudo propter myſteriū quod prouenit ex ea in uirtute deitatis, qua eleuat ſe ad altitudinem ipſius deitatis, & ſic peruenit ad finem ſuum, quod alias quod alias non poſſet.

O

gerium, ſcilicet exaudite preces, & imple
re deſideria ipſorum. Sed ſi ſolūmodo pate/
rentur corporaliter, abſq; deſiderio ſupra/
dicto, non ſufficeret eis nec aliis, ſicut in
uerbo abſq; uirtute deitatis paſſio non ſa/
tisfeciſſet ſaluti humani generis. O reme/
diator optime, da ergo nobis de iſtis Chri
ſtis, qui in uigiliis, lachrymis, & oratio/
nibus ducunt uitam ſuā pro ſalute mun/
di. Tu uocas eos Chriſtos tuos, quia con
firmati ſunt unigenito filio tuo. Concede
quæſo æterne pater, ut nō ſimus ignoran/
tes, cæci, aut frigidi, nec obſcuri uiſus, in
tm̄ ut non uideamus niſi nos, ſed da no/
bis cognoſcere uoluntatem tuā. Peccaui
dn̄e, miſerere mei. Gratias, gratias ago ti
bi, quia dediſti refrigerium aīæ meæ, tum
per agnitionem quā dediſti mihi, qualiter
poſſem cognoſcere altitudinem charitatis
tuæ, adhuc uigens in mortali corpore, tū
etiam propter remedium ꝙ uideo ordina
tum à te, ut liberetur mundus à morte.
Nō ergo amplius dormias miſerabilis ani
ma mea, quæ toto tempore uitæ tuæ dor/
miſti: O amor inæſtimabilis, corporalis
pœna ſeruorum tuorum ualebit uirtute ſan
cti deſiderii animarum earundē, quod de
ſiderium ualebit uirtute deſiderii charita
tis tuæ. O anima mea miſera, non ample
xatrix lucis, ſed tenebrarum. Surge, ſur/
ge à tenebris. Excita teipſam, aperi oculū
intellectus, & reſpice in abyſſum charita
tis diuinæ, quia niſi uideas, non potes dili
gere. Quantum uidebis tantum diligis,
& diligendo ſequeris, & indues uolunta/
tē ſuā. Peccaui dn̄e miſerere mei. Amen.

Oratio XIII.

O Reſurrectio noſtra, o reſurrectio no/
ſtra, alta & æterna trinitas, euiſcera
animam meam. O redemptor & reſurre
ctio noſtra. O trinitas æterna. O ignis cō
tinue urens, qui nunquam extingueris,
nec deficis, aut diminui potes, etiam ſi to
tus mundus accipiat ignem tuum. O lu/
men quod das lumen, & in lumine tuo ui
demus. In lumine tuo uideo, & abſq; ip/
ſo non poſſem uidere, quia tu es qui es,
ego autē ſum quæ non ſum: In eodem lu/
mine cognoſco neceſſitatē meā, & neceſ/
ſitatem tuæ eccleſiæ, ac totius mundi. Et
ga in lumine tuo cognoſco hæc, peto à te,
ut euiſceres aīam meā ꝑ ſalute toti⁹ mūdi.
Non ꝙ ex me aliquem fructum poſſim ꝑ
ducere. Sed ex uirtute charitatis tuæ, quę
operatrix omnium bonorum. Vnde ſic in
abyſſo charitatis tuæ anima operat̄ ſalu/
tem in ſe, & utilitatem in proximo ſuo ſi
cut deitas tua alta & æterna trinitas ope
rata eſt in hūanitate noſtra, uidelicet cū
inſtrumento humanitatis noſtræ, quę cū
opere finito in medio noſtræ humanitatis
operata eſt pro nobis infinitā utilitatē: nō
in uirtute hūanitatis nſæ, ſed diuinitatis
tuę. In hac uirtute trinitas ęterna, uident̄
creata cuncta, quę participāt eſſe, & eis ꝓ
tus conſiſtens in homine, ſpiritualis & tē
poralis, exit à te. Verum ē ꝙ uoluiſti quod
homo laboraret in ipſis operando cum li
bero arbitrio. O trinitas ęterna, o trinitas
æterna, in lumine tuo cognoſcitur ꝙ tu es
illud ſummum & æternum uiridarium,
ꝙ in te tenes clauſos flores & fructus: quia
tu es flos gloriæ, qui tibimet gloriam red/
dis, tibimet fructus, unde à nullo alio hæc
potes reciperet ſi enim ab aliquo alio recipe
poſſes, iam non uideret̄ ꝙd eſſes æternus
& omīpotens deus, quia ille qui tibi redde
ret hæc, nō uideret̄ proceſſiſſe à te. Sed ut
dictum eſt tu tibimet es fructus & gloria,
& fructus quos reddit tibi creatura tua, à
te ſunt, & à te recipit unde reddere poſſit.
In uiridario ſinus tui patet ęterne clauſus
erat homo, tu traxiſti eum de ſctā mente
tua, uelut florem, diſtinctum in tribus po
tentiis animæ, & in qualibet poſuiſti plā
tā, ut poſſent fructificare in uiridario tuo,
redeundo in te cum fructu quem dediſti
ei: & tu redibas in anima, replendo eā bea
titudine tua: in qua anima manet ſicut pi
ſcis in mari, & mare in piſce. Dediſti ei
memoriam ut poſſit retinere bn̄ficia tua,
ut ex hoc produceret florem gloriæ nomi
ni tuo, & fructum utilitatis. Sibi dediſti
etiam intellectum ut intelligeret ueritatē
& uoluntatē tuam, quæ uoluntas ſolūmo
do quærit ſanctificationē noſtram, ut ger
minaret florem gloriæ, & poſtmodū fru/
ctum uirtutum: & dediſti ei uoluntatem
ut poſſit diligere id ꝙd intellectus uidit,
& memoria retinuit. Et ſi reſpicio te lu/
men trinitas ęterna, homo perdidit iſtum
florem, ſcilicet gratiam, ex culpa cōmiſſa,
quia non erat aptus poſtmodum, nec ua
lebat reddere gloriā tibi per illum modū,
in finem ad quam creaſti ipſum. Vnde ꝓ
pter culpam non introibat in gloriā tnā ꝑ

illum modũ quem ueritas tua ſtatuerat: uiridariũ tuum erat clauſum, q̃ ppter nõ poteramus recipe flores nec fructus tuos. Et ideo feciſti portinariũ, ṽbum uidelicet unigenitũ tuum, cui dediſti clauem deita tis, & humanitas fuit manus: q̃ uniſti ſi mul, ut apirẽt ianuã gr̃e tuę, q̃a deitas nõ poterat apire abſq; humanitate, q̃ huma nitas clauſerat, ppter culpam primi hoĩs. Neq; hũanitas ſimplex poterat apire abſ q; deitate, nã op⁹ ſuũ fuiſſet finitũ: & offen ſa erat cõtra infinitũ bonũ cõmiſſa, & de culpa ptin⁹ debebat exire pœna, unũ nul lus alius modus ſufficiẽs erat. O dulcis oſti arie, o humilis agnus, tu es ille ortulanus q̃ reſeratis ianuis uiridarĳ cęleſtis. ſ. para/ diſi, porrigis nobis flores & fructus deita tis ęternę. Ex nunc q̃dem cognoſco, q̃ tu dixiſti ueritatem, q̃ñ in forma pegrini ap parens duob⁹ diſcipulis tuis in uia dixiſti, q̃ ſic oportuit pati Chriſtũ, & p uiã cru/ cis introire in gloriã ſuã, oñdendo illisq̃ ſic pphetatũ fuerat p Moyſen, Eliã, Iſaiã, Dauid & alios q̃ de te pphetauerãt. & ſi explanabas eis ſcripturas, ipſi uero non in telligebant: terga caligauerat oculus intel lectus eoꝝ, ſed tu met teipſum intellige/ bas, q̃ erat gloria tua, dulce & amoroſum uerbum. Tu ipſe nunquid, ut intrares in temet oportebat te pati?

Oratio XIIII.

O Summe deus, amor inæſtimabilis, ignis æterne, illuminans mentes ho/ minũ, calefaciẽs eas ſpiritu amoris tui, & cõſumens q̃cquid habet anima tibi obno xium, q̃tum in te eſt, in te uideo quod ille amor q̃ te cõſtrinxit trahere nos ex te cũ notitia tui, ad laudem & gloriam nominis tui, ille idem amor cõſtrinxit te induere mortalitatem noſtrã, ut reduceres deuios nos ad te, & q̃d hodie oñdiſti te nobis ama tor noſter. Primo paſſibilẽ, ponendo te q̃ factor es legis, obſeruatorem ipſius, ad no/ ſtrę humilitatis exemplum. Pudeat itaq; hominem facturam tuam indurari cor/ de, & obſeruatorem non eſſe legis tuæ. Cum tu deus noſter obſerues. Tu oſten diſti nobis hodie cinerem noſtræ mor/ talitatis in te, ut noſcamus incinerate nos propter te. & paſſibilem te oſtendiſti, ſoluendo artam & encenlando nos in a/ morem tuæ ſanctiſſimæ paſſionis, ut in tuum exemplum, paſſiones noſtras ęquo animo toleremus. Deficiat uel liqueſ/ cat itaque omnis anima in tuo amore, fa/ ctor meus, & uere deus, quia traxiſti ho/ minem ex te, ut ipſe te ſolum inde recog/ noſceret, amaret & ſequeretur. Et nos in grati tanti tui beneficĳ, à te maieſtas ęter na, delirate pręſumimus. Hodie etiam ex tua clementia ſubtrras tibi animas no/ ſtras annulo carnis tuæ, deſpõſandas tibi, ſi tua beneficia recognoſcant, ea uidelicet lége, qua ipſos æternitatis tuæ facias eſſe participes. Hodie quoq; dediſti animæ tuæ, id eſt animæ meæ, per uicarium tuũ remiſſionem peccaminum, manifeſtando mihi potentiam ſuam, quæ tua eſt. Et q̃, qui feciſti hominem ſine ipſo homine, nõ ſaluas eum ſine ſe. Nam qui traxiſti me ex te; & feciſti me ſine me, non ſaluaſti me hodie ſine me: ſed per inſtantiam & con feſſionem meam, iam me peccatoꝝ nexi/ bus, per gratiam tui in terris uicarĳ libe raſti. De quo indigna tua famula gratias ago tibi, & ſic munda per tuam gratiam hodie, clamo ad te amor meus, æterne de us, ut facias miſericordiam cum hoc mũ/ do, & des ei lumen noſcendi ipſum uicari um tuum, cum puritate fidei. De qua ob ſecro ueſti eos deus meus: & des uicario tuo lumen, ut ipſum ſequatur mundus i/ pſe totus, dato ſibi lumine ſupernaturali, poſtq̃ dotaſti eũ dando ſibi cor uirile, q̃d conditum ſit ſancte humilitate tua. Et i/ deo nunq̃ ceſſabo pulſare ad portam beni gnitatis tuæ, amor meus, ut eum exaltes. Manifeſta itaq; uirtutem tuã in ipſo, ut ſemper cor ſuum in tuo ſancto deſiderio ar/ deat, & conditum ſit humilitate tua, & cum benignitate, charitate, puritate & ſa pientia tua procedat in ſuis actibus, & ſic totum orbem ad ſe trahat. Da ei notitiã tuæ ueritatis in ſe, ut noſcat ſe in ſe qualis fuerat, & te in ſe per gratiam tuam. Illu/ mines etiam aduerſantes ſibi, qui incircũ ciſis cordibus ſpiritui ſancto reſiſtunt, & tuæ omnipotentiæ aduerſantur, pulſando ad portas animarum ipſorum: quia ſal/ uari non poterunt ſine te, & ut conuertã tur ad te. Deus meus in uita excita eos, a/ mor inæſtimabilis, & charitas tua te com pellat hoc gratiaꝝ die, ut emolliatur coꝝ duricies, atq; ut reducantur ad te, ne pe/ reant. Et quia offenderunt te, deus ſum/ mæ clementiæ, punias peccata ipſoꝝ in me

me:ecce itaq corpus meũ, ꝙ à te recogno
ſco & tibi offero: fiat incus ꝓ eis, ubi ipſoꝝ
culpæ conterant: & q̄a uideo ꝙ dictũ ui/
cariũ tuũ naturaliter de uirili corde dota
ſti, humiliter & ſupplex oro, ut ſupernatu
rale lumẽ infundas in oculo intellect⁹ ſui:
eſt em̃ illiuſmodi cor ad ſupbiã aptũ, niſi
adijciat ſibi hoc lumẽ acq̄ſitũ ex puro af
fectu uirtutis: ut ucidat etiã hodie oĩs amor
ꝓprius ab ipſis tuis emulis, ac à dicto tuo
uicario, & ab oĩbus nobis, ut parcere poſ/
ſimus eiſdẽ cũ eoꝝ duricię flexeris, ꝑ qui/
bus & humilient & pateant ipſi dño nr̃o:
offero tibi uitã meã ex nũc ꝓ tunc, cũ tibi
placuerit, & ipſam ponã ꝓ gloria tua: hu/
militer etiã obſecrans ꝑ uirtutẽ paſſionis
tuæ, q̃tenus emundes & ſcopes de antiq̄s
uitijs ſpõſam tuã, ſicut emundaſti & ſco/
paſti eã antiq̄s & infructuoſis plãtis, & nõ
amplius differas: uere deus bene ſcio ꝙ tã
diu abſcindendo ꝑ uicies tortuoſum lignũ
duriciei ipſoꝝ emuloꝝ tuoꝝ, ꝙ finaliter
diriget: ſed accelera trinitas æterna, q̄a ti/
bi nõ ẽ difficile facere de aliq̃ aliq̄d, cũ de
nihilo oĩa feceris, & uitia ipſa purgare. tibi
etiã meos filios recõmẽdo, & hunc tuæ ma
ieſtati offero, q ac mihi hodie dedit, ut des
te ſibi, ut renoues eum hodie intus & ex/
tra: & ſuos actus dirigas in beneplacitis
tuis, pro quibus ut eam exaudire digneris
gratias ago tibi, qui es benedictus in ſecu/
la ſeculorum. Amen.

Oratio XV.

VEritas & q̃ ego ſum ut tu des mihi ue
ritatẽ: ego ſum q̃ non ſum. Et poſt
paululũ: ergo ueritas tua, eſt illa quæ fa/
cit & loquitur & omnino operatur, ex q̃
ego non ſum: ueritas tua eſt illa q̃ dat ueri
tatem & cũ ueritate tua dici ueritatẽ. Ve
ritas tua ęterna porrigit diuerſis modis ue
ritatẽ diuerſis creaturis, nec ſeparat à te ue
ritas tua, imo tu es ueritas. Tu deitas ęter
na, fili dei a deo ueniſti, ut adimpleres uo/
lũtatẽ patris ęterni, nec poteſt quiſq̃ habe
re ueritatẽ niſi à te. Si q̄s autẽ uult habere
ueritatem tuam, oportet ꝙ nihil ei defici/
at de ueritate tua, alias non poſſet habe/
re ueritatẽ quę nullum defectum patitur,
ſic habent beati qui perfecte uidẽt ſine de
fectu ueritatem tuam ꝑ ęternam tui uiſio
nem, q̃ quidam uiſionem habent partici
pantes uiſionẽ tuã, qua tu teipſum uides,
lumẽ em̃ quo uideris a creatura tua tu es,
nec inter te & uidentẽ te, eſt aliq̄d mediũ
q̄d rep̃ſentet, te uidenti te. Dũ ergo beati
uident te, participant & lumen, & mediũ
quo uideris: & q̄a tu idẽ ſp es idẽ lumen,
& idem mediũ, & idẽ obiectũ, participa/
ta ꝑ eos in unione qua uniuntur tibi, cau
ſant identitatẽ inter uiſionẽ tuã, & uiſio/
nem creaturæ tuæ: nec obſtat ſi unus mi
nus ꝑfecte, alius magis perfecte uidet, q̄a
hoc eſt propter diuerſitatem recipiẽtium
uiſionẽ. Sicut aĩa q̃ eſt in uia in ſtatu gra
tiæ, recipit ueritatẽ tuã ꝑ lumen fidei, q̃
uidemus q̃ ꝑ̄dicat eccleſia tua uera eſſe:
& tñ diuerſæ animæ ſcd̃m diuerſitatẽ diſ/
poſitionis ſuæ, recipiunt diuerſimode ue/
ritatẽ iſtam magis & minus perfecte: nec
proptera diuerſificatur fides: imo una eſt
& eadẽ fides omniũ. ſic profecto in beatis
una eſt & eadem uiſio, q̃uis magis & mi/
nus perfecte à diuerſis recipiatur.

Oratio XVI.

DEitas ęterna, diſſolue uinculũ corpo
ris mei, ut poſſim uidere ueritatẽ, q̄a
nunc memoria nõ poteſt te capere, nec in
tellectus intelligere, nec affectus diligere
quõ decet. O natura diuina, q̃ reſuſcitas
mortuos, & ſola das uitã: quõ uoluiſti uni
re tibi naturã mortuã, ut eã uiuificares?
O uerbũ æternũ, taliter tibi uniſti natu/
ram mortalẽ, ꝙ nõ fuit poſſibile ꝙ q̃cũq
modo ſepararet: Vnde in cruce in Chri/
ſto natura mortalis patiebatur, ſed natu/
ra diuina uiuificabat: & ideo erat ſimul
beatus & doloroſus: nec etiã in ſepulchro
potuit una natura ab alia ſeparari. O pa
ter æterne, tu dicis ꝙ ueſtiſti uerbũ tuum
natura noſtra, ut in ea ſatisfaceret tibi ꝓ
nobis. O ineffabilis miſericordia, uoluiſti
punire filiũ naturalẽ & ꝓpriũ ꝓ culpa fi/
lij adoptiui: & ſuſtinuit nõ tm̃ pœnã cru
cis in corpe, ſed cruciatũ deſideriũ in mẽ/
te. O pr̃ ęterne, q̃ ꝓfunda & ineffabilia ſunt
iudicia tua, ſtultus hõ nõ intelligit hæc,
imo iudicat ſcd̃m corticẽ facta tua & ſer
uoꝝ tuoꝝ, & nõ ſcd̃m ꝓfundũ abyſſum
charitatis infuſæ ſeruis tuis. O ignorãs &
beſtialis hõ, cũ deus te fecerit hoiem, cur fa/
cis teipſam beſtiã? & nõ ſolũ beſtiã, ſed ni/
hil & beſtialiter iudicas? An ignoras q̄a
beſtiales deputantur ad pœnas æternales
infernales, in q̄bus pœnis efficitur homo
uel nõ: & nõ q̄dem q̃tũ ad naturã q̃ ſubſti
neat, ſed q̃tũ ad gratiã, q̃ naturã ꝑficiat.
& res q̃ ẽ priuata ſua ꝑfectiõe, põt dici ni
hil.

 Ora

tum eodem placa iram indignationis tuæ. O dulce & ſuaue lumen, o principium & fundamentum noſtræ ſalutis, quia cum lumine tuo uidiſtidi neceſſitatem noſtram, ideo in ipſo lumine uidemus æternam bonitatem tuam, quã cognoſcendo diligimus. O unio & ligamen tui creatoris in creaturam, & creaturæ in te creatorem, cum fune charitatis tuæ ligaſti eã, & cum tuo lumine dediſti ei lumẽ. Vnde ſi aperit oculos intelligentiæ ſuæ cum deſiderio cognoſcendi te, cognoſcit. Nam lumen tuum intrat in omnem animam aperientem ei ianuã uoluntatis. Manet enim ad hoſtium animæ, & mox ut aperietur ſibi, intrat in illam, ſicut ſol percutiens in feneſtra clauſa, quæ cum aperta eſt, ilico intrat in domum, & illam illuſtrat: ita oportet ꝙ creatura tua habeat uoluntatem cognoſcendi te, cum qua aperiat oculum intelligentiæ, quo aperto immediate tu uerus ſol intras & illuſtras eam, & illuminãdo quid operaris tu lumen pietatis intus in anima? Expellis tenebras, & infundis lucẽ: Extrahis humidum proprij amoris calore tuo, & remanet ei ignis charitatis tuę. Facis cor liberum, qa in lumine tuo nouit quantam nobis dederis libertatem, eripiendo nos a ſeruiture dęmonũ, in qua humanum genus ex ſua crudelitate peruenerat. Vnde odit homo communem uiam crudelitatis, quę eſt pietas erga ſenſualitatem, propter quod efficitur crudelis contra eam, & pius rationi feras ponendo potentijs animæ. Claudis enim memoriam miſerijs mũdi, & varijs delectationibus per obliuionẽ uoluntariam, ſe ab eis extrahendo, & aperis bñficijs tuis eorũ memoria ſolicite retinẽdo, claudis etiã uolũtatẽ, ita ꝙ te ſuper omnia diligit & omnia in te ſecundum uoluntatem tuam & ſolummodo te uult ſequi. Et tũ uere pius eſt ſibi. Et ſicut eſt ſibi pius, ita & proximo ſuo, exponendo corpus ſuum ad mortem pro ſalute animarum. In omnibus actu pietatis cum prudentia utitur, quia in lumine tuo uidit cũ quãta prudentia in nobis operatus es omnia. Tu lumen facis cor ſimplex, & non duplex, amplum & non arctum, in tantum ꝙ omnis creatura rationalis efficitur capax ex amore cum charitate ordinata omnium quærit ſalutem. Et quia non eſt lumen abſque prudentia & ſapientia, exponit corpus ad mortem pro ſalute animæ proximi ſui, & non ponit animam perpetrando culpam. Non enim licet homini perpetrare minimam culpã, ut ſi fieri poteſt, ſaluet totum mundum, quia pro utilitate creaturę finitę, quę nihil eſt ex ſe, n debet offendi infinitus creator omnium, qui eſt omne bonum. Pro corpore etiam proximi ponit ſubſtantiam corporalem, & taliter aptũ eſt iſtud cor, quod nulli eſt fictum, ſed quilibet poteſt tale comprehendere: non enim oſtendit unũ in facie & in lingua, aliud tenẽdo interinſecus. Iſtud uere oſtendit ſe eſſe exutum ueteri ueſtimento, & indutum nouo uoluntatis tuę. Itaq; pater omnipotens crudelitas noſtra procedit ex eo, ꝙ non uidemus pietatem tuam, qua uſus es erga animas, rediміendo eas precioſo ſanguine filij tui. Verte uerte miſericors pater oculos pietatis ſuper eccleſiam & uicariũ tuum, protege eum ſub umbra alarum tuarum, ne iniquitas ſuperborum noceat ei. Et mihi concede ut diſtillem ſanguinem & medullas oſſiũ in hoc uiridario tuo ſanctæ eccleſiæ. Si reſpicio in te, uideo ꝙ oculo tuo nil abſconſum eſt. Hoc non uident homines mundi obfuſcati in nube proprij amoris. Si enim uiderent non eſſent tã crudeles ꝓprijs animabus, ſed ex pietate tua efficerentur pij. Et ideo neceſſarium eſt lumen, quod toto cordis affectu ſupplico infundas omnibus rationalibus creaturis. Per uerbum tuum feciſti pietatem & iuſticiam. Iuſtitiam quidem, ſuper corpus ſuum. Pietatem uero ſuper nos miſerrimos. O ſumma bonitas, quomodo nõ diſſoluũt durities cordis noſtri? Quomodo cor meũ non exit per os? Certe quia nubes offuſcauit oculum mentis meæ, & non ſinit te animam uidere, ac ineffabilem pietatẽ. Quis unquam pater pro ſuo ſeruo inimico tradidit proprium filium morti? Solus tu pater æterne, caro noſtra qua induiſti uerbum paſſa fuit, nos uero conſecuti ſumus fructũ ſi uolumus: ita uis ꝙ ſenſualitas noſtra patiatur, ut anima recipiat fructũ uitæ. O doctrina fũdata in ueritate. Et ideo dixit ueritas tua: Ego ſum uia, ueritas, & uita. Si uolumus aſſeq pietatem tuam, oportet nos ex debito per illud iter accedere, per qđ iuiſti. Sed difficilius eſt homini exire de natura ſua, quam ſequi ipſam. Natura noſtra eſt rationalis, ergo rationem debemus ſequi. O ueritas æterna tu es odor ſuper omnem odorem, tu largitas ſuper largitatem, tu pietas omnem pietatem excedens, tu es iuſticia, omnem iuſticiam ſuperans, imo es fons iuſtitiæ, qui unicuique reddis iuxta opera ſua. Iuſte enim permittis quod iniquus homo ſit incomportabilis ſibimet, quia optat id quod eſt minus ſe, cupiens mundanas diuitias & delectationẽ. Omnia enim quę creaſti minora ſunt homine, & in eius obſequium creata, non autem ut ipſe ſeruiat eis.

Solus tu es maior nobis, & ideo debemus
optare aſſidue te quærere, & tibi ſeruire.
Et iuſte facis ꝙ iuſtus guſtet in hac uita
pacem & quietē animæ ſuæ, quia poſuit
affectum in te, qui es uera pax & ſumma
quies. Et his q per hanc uitam mortalē
uiriliter cucurrerunt miſericorditer tri/
buis uitam æternam. Tu es bonitas infi/
nita, quā nullus ꝑter te plene capere aut
cōprehendere poteſt, niſi q̃tum concedis.
Et tantum concedis quantū diſponimus
uas animæ ad recipiendum. O dulciſſi/
me amor, ego nunq̃ te noui, ꝓpter q̊d nec
dilexi. Ego ſtrictiſſime tibi cōmendo fili
os quos appoſuiſti dorſo meo. Tu poſuiſti
me ad excitandū eos, q̄ ſemper dormito.
Tu excita illos benigne & pie pater, ut
oculus intellectus ipſorum cōtinuo uigi/
let in te. Peccaui dn̄e, miſerere mei. Deus
in adiutorium noſtrum intende, domine
ad adiuuandum nos feſtina. Amen.

Oratio IX.

O Alta & æterna trinitas, O trinitas
æterna. Tu trinitas æterna dediſti
nobis dulce & amabile uerbum. O dulce
& amabile uerbum. Sicut natura noſtra
eſt debilis & ꝓcliuis ad omne malū, ſic na
tura tua eſt fortis & apta ad omne bonū.
Debilis eſt homo, quia recepit debilē na/
turam à patre ſuo. Non eñ poteſt pater
aliam naturā dare filio ſuo, q̃ de illa q̃ ha/
bet in ſe, & ad malum eſt coinquinabilis,
ꝓpter rebellionem fragilis carnis ſuæ, quā
ſimiliter recepit à patre. Itaq; natura no
ſtra eſt fragilis, & ad om̄e malū flexibilis,
q͠a omnes ſumus ꝓducti ex genere primi
patris noſtri Adam, & de una eadē maſſa
geniti ſumus. Qui q̄dem ex quo diſceſſit à
ſumma fortitudine tui æterni patris, debi
litatus fuit. Et quia fuit rebellis tibi, ideo
in ſemetipſo rebellionē inuenit. V n̄ patri
tus à ſumma bonitate & fortitudine tua
repit ſe debilē ad bonū, & ferreū ad om̄e
malum. O uerbū æternū filiꝫ dei. Natura
tua eſt fortis & apta ad om̄e bonum, q͠a re
cepiſti illā ab omnipotente & æterno pa/
tre, ipſe dedit tibi naturā ſuam, q̄ nullum
defectū potuit pati, uidelicet deitatem, &
ideo nil mali in te fuit nec potuit eſſe. Tu
ergo, tu dulce uerbū roboraſti naturā no/
ſtrā debilē, p unionem q̃ feciſti in nobis.
Per iſtā unionem fortificata eſt noſtra na
tura, q͠a in uirtute ſanguinis tui auſertur
iſta debilitas in ſacro baptiſmate, & poſtq̃
ꝑuenimus ad ætatem diſcretionis, fortifi/
camur in doctrina tua, quia homo q ſe/
quit illam in ueritate, induendo ſe ipſa ꝑ/
fecte, in tm̄ efficitur fortis & aptus ad bene
operandū ꝙ uere ceſſat ab eo rebellio car
nis contra ſpiritū, q͠a anima illa ꝑfecta eſt
unita in doctrina tua, & corpus unitum
eſt in aīa, & ideo uult ſequi affectū animę.
Quapꝓpter ea q̄ prius cōſueuerant ipſum
delectare, ſcilicet ſcelera mundi, tunc to/
taliter diſplicent. Similiter etiam ea q̄ ſibi
difficilia & aſpera uidebant, uidelicet ſeq̃
uirtutes, modo dulcia & delectabilia ſunt
eidē. Bene ergo eſt ueritas, ꝙ tu uerbum
æternū dediſti fragilitatē naturę noſtrę, cū
fortitudine naturę diuinę, q̃ recepiſti à pa
tre, & hāc fortitudinē dediſti nobis, ut di/
ctū eſt, mediātibus ſanguine & doctrina.
O æterne ſanguis: Aeterne dico, q͠a uni/
tus es cū natura diuina. Homo q cū lumi
ne nouit fortitudinē tuā, diſcedit à debili/
tate ſua. Quod lumē nō adipiſcit niſi aſſu
mat odium contra ꝓpriam ſenſualitatē,
& potius amittit naturale. O dulciſſime
ſanguis, tu fortificas animā, tu illuminas
ipſam. In te efficit angelica, tu intantum
obumbras ipſam charitate tua, ꝙ peni/
tus obliuiſcitur ſui, & nil aliud q̃ te poteſt
uidere. Propter ꝙ fragilitas carnis etiam
ſentit odorē uirtutū, ita ꝙ ſimul corpus &
anima clamare uidentur ad te, in q̄libet
exercitio, & hoc dum ſanctum deſideriū
ꝑmanet & augetur. Si enim alias tępeſce
ret & allectaret ut deſiderium, ſubito eſſet
ſuſcitata rebellio magis uiua q̃ prius. O
doctrina ueritatis, q̄ tantā fortitudinē ꝓ/
ſtas animæ indutæ te, ꝙ in nulla aduerſi/
tate deficit, ſed de omni ꝓlio obtinet pal/
mam. fortis eſt dū ſequitur te, q̄ proceſſi/
ſti à ſumma fortitudine. Niſi eñ ſequere/
tur te, nihil ei ꝓficeret fortitudo tua. Heu
me miſerā, quæ nunq̃ ueram doctrinam
ſecuta ſum: & ideo tā debilis ſum, ꝙ in o/
mni minima tribulatione deficio. Pecca/
ui dn̄e miſerere mei. Deinde more ſolito
orauit mater ꝓ eccleſia dei, ꝓ uicario Chri
ſti, & filiꝫ, ac etiā ꝓ ci rationali creatura.

Oratio X.

O Trinitas æterna, o alta & æterna dei
tas, nos ſumus arbores mortis, & tu
arbor uitæ. O deitas æterna q̄d eſt uidere
in lumine tuo arborē purā creaturæ tuæ,

quam traxiſti de te ſumma puritate, cũ
pura innocentia, & plantaſti in humani
tate, quã formaſti de limo terræ, & feciſti
liberũ. Tu trinitas æterna dediſti ramos
huic arbori, qui ſunt potentiæ animæ, ſci
licet intellectus, memoria & uolũtas. quẽ
fructũ producit memoria? fructũ retinen
di. In intellectu poſuiſti fructus diſcernẽ
di: & in uolũtate fructus amoris. O arbor
poſita in tanta puritate à plaſmatore tuo.
Sed hæc arbor deus æterne, quia abſcidit
ſe ab innocẽtia per inobedientiã, cecidit,
& de arbore uitæ effecta eſt arbor mortis,
unde nõ niſi mortales fructus poſtmodũ
pducebat. ppter q̃d tu alta & æterna tri
nitas, ut ebria & infatuata ex amore crea
turæ tuæ, uidendo hãc arborẽ nullum fru
ctum poſſe pducere niſi mortis, quia erat
ſeparata à te uita, dediſti remedium eodẽ,
coacta amore, quo creauerras ipſam, inſe/
rendo deitatẽ tuã in arborẽ mortis noſtræ
humanitatis. o dulce & ſuaue inſertum.
Tu deus ſumma dulcedo, dignatus es u/
nire te cum amaritudine noſtra. Tu luci
dus ſplendor cum tenebris. Tu ſapientia
cum ſtultitia. Tu uita cum morte. Tu in
finite, nobiſcum finitis. Quis te coegit ad
hanc unionẽ, ut redderes nobis uitã? cũ
ipſa creatura tantã iniuriã tibi feciſſet. So
lũmodo amor, ut dictũ eſt: unde per hoc
inſertum diſſoluit mors. Sufficiebat tuæ
ardentiſſimæ charitati feciſſe hanc unio/
nẽ? Nõ. ſed poſtmodũ tu ỽbũ æternũ hãc
arborẽ pprio ſanguine irrigaſti. Hic ſan
guis ppter calorẽ ſuũ facit ipſam arborẽ
fructificare: ſi homo cum libero arbitrio
ſe in te inſerat, & in te uiuat, cor & affectũ
ſuum ligando & faſciando hoc inſertum
cum faſcia charitatis, & imitando doctri
nam tuã: q͞a patrẽ nõ poſſumus nec debe
mus ſequi, cum in eo nulla pęna fuerit: &
nos p pœnas & cruciata deſideria debe/
mus conformari tibi. Itaq; p te uitã pdu/
cimus fructus uitę, ſi nos in te inſeramur.
Nam quã ſumus inſerti in te, rami quos dedi
ſti arbori noſtro pducũt fructus ſuos. Me
moria tunc implet cõtinua recordatione
bñficiorũ tuorũ: intellectus ſpeculat in te
ut intelligat æternã uoluntatẽ tuã, & ut p
fecte te noſcat: & uolũtas uult diligere id
q̃d intellectus uidit & nouit. Unus ergo
ramus porrigit fructus alteri ramo: & q͞a
anima per agnitionẽ quã habet de te, me

lius ſe cognoſcit, iõ odit ſemet. i. ppriã ſen
ſualitatẽ. O amor inæſtimabil, mirabilia
ſunt opa tua quo operatus es in creatura rõna
li. Et ſi tu deꝰ æterne tpe quo hõ erat arbor
mortis dignatus es reſtituere eũ in arborẽ
uitę, inſerendo te uitã in hoie, licet q̃ plu/
rimi ex defectibus ſuis ſint tñmõ mortis
fructuũ pductores: & hoc q͞a nõ inſerunt
ſe in te æterna uita. Ita & nõ potes puide
re p ſalute totius mũdi, quẽ uideo nõ inſe
rere ſe in te, imo q̃libet pmanet in morte
ſua. ipſi hoies nõ accedũt ad fontẽ in quo eſt
ſanguis, ut aſpgãt arborẽ ſuã. Inde nos eſt
uita æterna icognita nobis ignorãtib. cre
aturis. o miſerabil. o cæca aia mea, ubi eſt
clamor? ubi pces quas debes effundere in cõ
ſpectũ dei tui, q cõtinue te inuitat. ubi cor
dial dolor p arboribus manẽtibus in mor
te? ubi anxia deſideria in cõſpectu diuinæ
pietatis? nõ ſunt in me iſta, q͞a nondũ pdi
di memetipſam. Si eñ hoc feciſſem, & ſo/
lũmõ deũ q̃ſiſſem. ſ. glãm & honorẽ nois
ſui, cor meũ per os exiret de corpore, & oſ
ſa mea diſtillarent medullas: ſed nũq̃ pdu
xi niſi fructus mortis, q͞a nõ inſerui me in
te. o amor meus q̃tũ eſt lumen, q̃ta eſt di
gnitas q̃ recipit aia inſerta in te ỽitate: o
immenſa largitas memoria porrigit q; ſu
mus obligati diligere & ſeq doctrinã & ue
ſtigia ỽbi unigeniti tui: ipm oportet nos
ſeq, & nõ te pr̃em. Abſq; lumie aũt fidei
nõ poſſumus ſeq hanc doctrinã ỽbi. un/
de intellectus figit & ſpeculat in ipſo lu/
mine, ut cognoſcat, & ſubito uolũtas dili
git id q̃d intelligentia uidit, & ſic unus ra
mus porrigit fructus uitæ alteri ramo. O
ueritas æterna, ſicut tu produxiſti nobis
fructus amoris, luminis & obediẽtiæ prõ/
ptæ, propter quod ut philocaptus cucurriſti
ad oppbrioſam mortem ſanctiſſimæ cru
cis. & hos produxiſti uirtute inſerti q̃d fe
ſti deitatis tuæ in humanitate noſtra, &
per inſertum quod feciſti tui ſacrati cor/
poris in ligno crucis: ita quoque anima
inſerta ad te, ad nihil aliud attendit, ni/
ſi ad honorem tui, & animarum ſalu/
tem. Ipſa efficitur ſapiens, fidelis, pa/
tiens atque prudens. Erubeſce homo,
o homo erubeſce, qui ex defectibus tuis
tanto bono te ipſum priuas, & tanti ma/
li efficeris dignus: cum bona opera tua
nil proſint aut poſſint prodeſſe DEO,
nec tua mala nocere.

Quam

Quamuis ſumma bonitas bene delectet,
ꝙ factura ſua ꝓducat fructus uitæ, ut infi
nitum fructũ recipiat, & cõſequatur finẽ
ꝓpter quem oẽs creauit. Peccaui dñe mi
ſerere mei. Vni & inſere hos in te q̃s dedi
ſti mihi, ut ſingulariter diligã eos, ita ut
uiuos fructus ꝓducãt. Video bonitas infi
nita, ꝙ ſicut ru mittis torẽ luminis ſupna
turalis in aĩa unita tibi, cũ pace & gete cõ
ſcientiæ, ita cũ rore ſeruoꝝ tuorũ auferes
pugnã & tenebras, & reddes lumẽ & pacẽ
dulciſſimę ſpõſę tuę, & ꝓpter hoc humiliẽ
ſupplico tibi. Peccaui dñe miſerere mei.

Oratio XI.

O Maria Maria tẽplum trinitatis. O
Maria portatrix ignis, Maria admi/
niſtratrix miſericordiæ, Maria germina/
trix fructus diuę, Maria redẽptrix huma
ni generis, ex eo q̃ carne tua patiente in
Chriſto, redẽptus eſt mundus. Chriſtus
redemit ſua paſſione, tu mentis & corpo/
ris dolore. O Maria mare pacificũ. O Ma
ria donatrix pacis, Maria terra fructifera,
Maria tu es planta noua, de q̃ habemus
florẽ odoriferum, uerbũ uidelicet unigeni
tũ dei. In te eñ terra fructifera ſeminatũ
fuit hoc uerbũ. Tu es terra, tu es plãta. O
Maria currus ignis, tu ueſtiſti ignẽ abſcõ
ditũ & uelatũ ſub cinere tuo, q̃ cinis eſt no
ſtra humanitas. O Maria uas humilita/
tis in q̃ uaſe uiget & ardet lumẽ ueię co/
gnitionis. Quo lumine leuaſti te ſupra te,
& ideo placuiſti ęterno patri. Et ſic ipſe te
rapuit & traxit ad ſe, amore ꝑcipuo diligẽ
do te, & ipſo lumine, & igne tuæ charita/
tis, ac oleo tuæ humilitatis traxiſti tu, &
inclinaſti humilitatẽ ipſius ad ueniendũ
in te, licet motus & tractus iã eſſet ad ue/
niendum ab ardentiſſimo igne charitatis
ſuæ. O Maria q̃a habuiſti iſtud lumen,
ideo nõ fuiſti ſtulta ſed prudens, unde ex
prudentia uoluiſti inueſtigare ab angelo
quõ eſſet poſſibile, ꝙ tibi nunciabat. Nõ/
ne ſciebas tu hoc eſſe poſſibile omĩpotẽtię
diuinæ? Abſq; ulla dubitatione credebas.
Quare ergo dicebas, Qm̃ uirũ nõ cogno/
ſco? Certe nõ ideo hoc dicebas, q̃a defice/
res in fide, ſed ꝓpter humilitatẽ tuam ꝓ/
fundam hoc dixiſti, q̃ conſiderabas indi/
gnitatẽ tuã, licet non dubitares hoc poſſi
bile eſſe deo. O Maria fuiſti turbata in ſer
mone angelico, ꝓpter timorẽ? Non uide
tur, aſpiciẽdo in lumine dei, ꝙ timore fue
ris cõturbata, licet actũ admirationis &
cuiuſdã cõturbationis oſtenderis. Quid
ergo admiraris? Admiraris certe magnã
bonitatẽ dei, q̃ uidebas & ſtupebas, cõſide
rãdo teipſam, & q̃ indigna eras ad tantam
gr̃am recipiendã. In cõſideratione ergo ꝓ
prię indignitatis & infirmitatis, & in cõſi
deratiõe magnę & ineffabilis diuinę gr̃ę
ſup infuſiõe admirata ſtupebas. Sic ergo
dũ prudẽter interrogas, oñdis ꝓfundã hu
militatẽ tuã. Nec ut dictũ eſt habuiſti ti/
morẽ, ſed admirationẽ de bonitate immẽ
ſa dei, ex cõſideratiõe puitatis tuę imo q̃ſi ni
hileitatis uirtutis tuę. Tu hodie O Maria
facta es liber, in q̃ ẽ deſcripta regula nr̃a.
In te eñ hodie deſcipta ẽ ſapiẽtia ęterna.
In te hodie oñdit̃ dignitas, fortitudo, & li/
bertas hoĩs. Oñdit ut dico hodie dignitas
hoĩs, q̃a ſi aſpicio te, O Maria, uideo ꝙ ma
nus ſpũſſcĩ deſcripſit hodie in te totã tri/
nitatẽ, formãdo in te ꝟbũ incarnatũ, uni
genitũ dei filiũ. Deſcripſit eñ in te ſapien
tiã patris, q̃ eſt ipm unigenitũ dei ꝟbum.
Deſcripſit etiã potẽtiã ipſius patris, q̃a po
tẽs fuit illud facere. Deſcripſit q̃q; clemen
tiã ipſiuſmet ſpiritusſancti, q̃a ſola gr̃a &
clemẽtia diuina ꝑfectũ fuit tm̃ myſteriũ.
Si ergo cõſidero magnũ cõſiliũ tuũ, O tri
nitas æterna, uideo ꝙ in lumine tuo uidi/
ſti dignitatẽ & nobilitatẽ gñrationis hũa/
næ. Vñ ſicut amor coegit te ad ꝓducẽdũ
hoĩem de te, ita idẽ amor te coegit, ad red
mẽdũ iã uẽditũ & ꝑditũ. Bñ oñdiſti te di
ligere hoĩem, etiã anteq̃ eſſet, cum uoluiſti
trahere ipm de te ſolo, ipſo amore te indu
cente. Sed maximũ amorẽ erga eũ demõ/
ſtraſti, cũ poſtea teipm dediſti ei, includẽ
do te hodie in uili ſacculo hũanitatis ipſi⁹.
Et q̃d plus dare poteras ei q̃ teipm? Vñ
uere dicere potes ei: Quid tibi debui, imo
q̃d potui tibi facere ꝙ non fecerim? Sic er
go uideo ꝙ q̃c q̃d in illo magno tuo cõſilio
uidit ſapia tua ęterna, debere fieri ꝓ ſalute
humani generis, hoc clementia tua ineffa
bilis uoluit facere, & potẽtia tua hodie ad
impleuit. Vñ in ſalutem hoĩs, in cõcilio
æternitatis tuæ, miſericordia tua magna
nimis, ꝓponebat uelle miſerere hoĩ factu
rętuæ. Et tu trinitas æterna, uolebas iple
re ueritatẽ tuã, de hoĩe ſcilicet, ꝙ ſaluũ fa/
ceres eũ, & dares ei uitã ęternam, ꝓpter q̃
creaueras ipm. propẽ hoc eñ creaſti eũ ut
ꝑfecte participaret te, & plene gauderet i te.
Hæc eſt ꝟitas tua, q̃ adimplere uolebas.

Sed his obſtabat iuſtitia tua, allegãs in illo magno conſilio ꝙ ſicut proprium tibi eſt miſerere ſemper & parcere, ita & iuſtus es, & iuſtitia tua in æternũ permanet, quia cum iuſtitia tua nullum relinquat malũ impunitum, ſic nullum bonum irremuneratum, ſaluari non poterat homo, cum non poſſet per ſe ſatisfacere iuſtitiæ tuæ pro culpa ſua. Quid ergo feciſti? quid deliberaſti Sapientia tua æterna & incomprehenſibili, ut & ueritatẽ tuã impleres, & faceres miſericordiã, & tñ ſatisfaceres iuſtitiæ tuæ? Quale remediũ dediſti nobis? Ecce aptũ remediũ. diſpoſuiſti eñ dare nobis unigenitũ uerbũ tuũ, ita ut aſſumendo maſſam humanitatis noſtræ, quæ te offenderat, ipſa poſtea patiente inde ſatisfaceret iuſtitiæ tuæ: non uirtute humanitatis, ſed uirtute diuinitatis, unitæ in ipſa hũanitate. & ſic ſatisfecit iuſtitiæ ipſe homo qui peccauerat, & ueritas tua impleretur, miſericordia tua dante homini unigenitũ tuũ, per quẽ homo poſſet de culpa liberari, tibi ſatisfaciendo uirtute diuinitatis eius. O Maria, ego uideo hoc uerbum datum tibi eſſe in te, & tñ non ſeparatur à patre: ſicut uerbũ mentale hominis, q̃d licet proferatur exterius & alijs cõmunicetur, non tñ recedit uel ſeparatur à corde. Ex his ergo oſtenditur dignitas hominis, pro quo tu deus tãta & tot es operatus. Oſtẽditur etiã hodie in te Maria fortitudo & libertas hominis: poſt deliberationẽ nanq; tanti cõſilij, mittitur angelus ad te, & annunciat tibi myſteriũ conſilij diuini, requirens uolũtatem tuã: Neq; eñ ante uenit aut deſcendit in uterũ dei filius q̃ præberes aſſenſum uoluntatis tuæ. Expectabat ad ianuã tuę uoluntatis, ut aperires ei uolenti uenire in te, nunq̃ intraturus niſi ianuam aperires, dicendo: Ecce ancilla dñi, fiat mihi ſecundũ uerbum tuum.

Manifeſte ergo apparet fortitudo & libertas uoluntatis, quia neq; bonũ neq; malũ poteſt fieri abſq; uoluntate, neq; poteſt dici, neq; aliqua creatura poteſt cogere uoluntatem ad perpetrandũ unũ pctm̃ mortale, niſi ipſa uelit: ſimiliter nec ad bonũ operandũ quiſq̃ inuitũ cogere poteſt. Eſt ergo uolũtas hõis libera. Pulſabat o Maria ad ianuã tuã deitas æterna, ſed ſi nõ aperuiſſes oſtiũ uolũtatis tuæ, nõ aſſumpſiſſet de' carnẽ hũanã. Erubeſce o aia mea. uides enim ꝙ deus hodie cõtraxit & fecit parentelã cũ Maria. Hodie oñſum eſt tibi, ꝙ licet facta ſis ſine te, tñ ſine te nõ ſaluaberis. Vñ hodie ut dictũ ẽ, pulſat deus ad ianuã uoluntatis Mariæ, & expectat q̃d aperiat ſibi. O Maria dulciſſime amor me' in te deſcriptũ eſt ꝟbũ à q̃ habemus doctrinã uitæ. Tu es tabula in q̃ deſcriptũ ẽ & porrigis nobis illã doctrinã. Video ego ſapiẽtiã, ipſum uidelicet unigenitũ dei ꝟbum, ſtatim ut in te deſcriptũ eſt, nõ eſſe ſine cruce ſancti deſiderij. Nã ſtatim ut in te cõceptũ eſt, annexũ fuit ſibi deſiderium moriendi pro ſalute humani gñis, pro q̃ ſaluando carnem aſſumebat. Vñ & magna crux erat ei id deſideriũ, & uoluiſſet ſtatim impleri. Ad te o Maria recurro, & tibi offero petitionem meã, q̃ peto pro dulci ſpõſa dulciſſimi ſaluatoris noſtri dilecti filij tui, & pro uicario eiuſdẽ Ieſu Chriſti, ut det ei lumẽ, q̃ cum diſcretiõe teneat debitos modos pro reformatiõe ſanctæ eccleſiæ ſuæ. Vni etiã populum eius, & cõforma cor populi cum eo, ita ꝙ nunq̃ conſurgat cõtra caput ſuũ. Videtur enim ꝙ de ipſo feceris incudẽ. multi eñ percutiunt ipſum, lingua & ope q̃tum poſſunt. Similiter rogo pro dilectiſſimis filijs traditis à te mihi, q̃d igneas eos ita ꝙ ſint carbões nõ extincti, ſed igne ardentes amoris charitatis tuæ & proximorũ, ita q̃d adueniente tpe neceſſitatis, habeãt nauiculas aiarũ ſuarũ bñ munitas & fulcitas pro ſeipſis & pro alijs. Ego pro eis rogo q̃s dediſti mihi, licet non ſim eis cauſa alicuius boni, ſed ſp malitiæ ſum eis nõ ſpeculum ꝟtutum, ſed ignorãtię & negligẽtiæ multæ. ſed hoc ideo audacter peto, quia dies grãrũ eſt, & ſcio ꝙ tibi Maria nil ab eo poteſt denegari. O Maria hodie terra tua germinauit nobis ſaluatorẽ. Peccaui dño toto tpe uitę meę. O pater mi dulciſſime. O amor inæſtimabilis. Peccaui dñe miſerere mei. O Maria bñdicta dicaris tu int oẽs mulieres in ſclm ſcli, quia hodie dediſti nobis de farina tua, hodie unita & impaſtata ẽ diuinitas cum humanitate nrã, ita fortit, ꝙ ſeparari nõ potuit, nec p mortẽ, nec p ingratitudinẽ noſtrã unio illa tanti modi unitas unita fuit etiã corpi in ſepulchro, & tũ aię in limbo, & poſt aiæ & corpi ſic in Chriſto taliẽ ergo cõtracta & cõglutinata ẽ parẽtela iſta, ꝙ ſicut nũq̃ diuiſa eſt, ita in ppetuũ nullatenus diſſoluet.

Oratio XII.

O Deus æternæ, alta & æterna magni/tudo, tu es magnus, ego autem par/ua, & ideo mea infirmitas non poteſt at/tingere altitudinem tuam nisi in quantũ affectus & intellectus cum memoria ſur/gant & ab infimitate humanitatis meæ, & cum lumine quod mihi dediſti in lumi ne tuo, cognoſcant te: ſed ſi reſpicio in alti tudinem tuam, omnis eleuatio quam ani ma mea poſſit facere in te, eſt uelut obſcu ra nox comparata ad lucem ſolis, ſiue q̃/tum eſt differens lux lunæ a tota tui ſolis. Quia ego infimitas mortalis non poſſum attingere ad tuam magnitudinem im/mortalem, bene poſſum guſtare te ex affe ctu amoris, ſed non uidere in eſſentia tua, & ideo dixiſti quod non uidet te homo ui uens in propria ſenſualitate & uoluntate, non poteſt etiam uidere te in affectu cha/ritatis tuæ. Et ſi uiuendo rationabiliter poteſt taliter te uidere, non tamẽ in eſſen/tia tua poteſt, q̇dum in mortali corpore ui uit. Bene eſt ergo uerum quod mea imfi/mitas ad tuam altitudinem non poteſt at tingere, ſed ſolummodo guſtare & uide/re in ſpeculum tuum: & hæc uiſio eſt cũ perfectione charitatis, quia affectum cha ritatis tuæ perfecte poſſum cõſpicere, eſſen tiam uero non, ut dictum eſt: & quando potui attingere affectum charitatis tuæ, quæ non ut ueri guſtatores poſſum cape/re in mortali corpore uigens, quando fuit tempus & aduenit plenitudo temporis ſa cri, quod acceptabile tempus uidetur, cũ anima mea noſcat in lumine meo nuntia tum eſſe, tunc quando magnus medicus unigenitus uidelicet filius tuus uenit in mundũ, quando ſponſus uinctus eſt ſpon ſæ, ſcilicet diuinitas in uerbo humanitati noſtrę. Cuius unionis mediũ fuit Maria: quæ te æternum ſponſum induit humani tatem ſuam. Sed hic amor & unio tam erat occulta quod à paucis cognoſceban/tur, quapropter anima nondum bene cõ/ſiderabat altitudinẽ tuã: ſed ut uideo in lu mine tuo in paſſiõe huius uerbi, aĩa uenit ad pfectam cognitionẽ affectus charitatis tuę, qa tunc ignis abſconſus ſub cinere no ſtro, cepit large & plene manifeſtari, ape/riendo ſuper lignum crucis ſanctiſſimum corpus ſuum. Et ut affectus animæ trahe retur ad alta, & oculus & intellectus ſpe/cularetur in igne, tu uerbũ æternum uo/luiſti in altum eleuari, unde in ſanguine tuo oſtendiſti nobis amorẽ. In ſanguine tuo oſtendiſti miſericordiam & largitatẽ tuam. In hoc etiam ſanguine demonſtra ſti quantũ grauat & ponderat tibi culpa hominis. In ipſo lauaſti faciem ſpõſę tuæ; uidelicet animæ, cui te uniſti per unionẽ naturę diuinę in noſtra natura humana. In ipſo induiſti eam, dũ eſſet exuta, & cũ morte tua reddidiſti ei uitã. O paſſio deſi derata. Sed tu ueritas æterna dicis, ꝙ non deſideratur, nec amatur a diligentibus ſe metipſos, ſed ab exutis ſe, & induentibus te, ſurgendo cum lumine in lumine tuo, ad cognoſcendum altitudinem tuæ chari tis. O placabilis paſſio & tranquilla, quæ cum tranquillitate pacis facis animã cur rere ſuper fluctus tempeſtuoſi maris. O delectabilis paſſio & prædulcis. O diuitię animę. O refrigerium afflictoꝝ. O cibus eſurientibus paratus. O portus & paradi ſus animæ. O uerꝝ gaudiũ. O gloria & be atitudo noſtra. Anima quæ gloriatur in te, conſequitur fructum ſuum. Et quis eſt ille qui uere gloriatur in te? Non ille qui lumen rationis ſubmiſit affectui ſenſualis Hic enim nil aliud uidet q̃ terram. O paſ ſio quæ aufertes quamlibet infirmitatem: dummodo infirmus curari uelit, quia do num tuum a nobis non abſtulit liberta/tem. Tu etiam paſſio reddis uitam mor/tuo, ſi anima propter tentationes dæmo/num infirmatur, tu liberas eam. Si à mũ/do pſequitur, aut a propria fragilitate im pugnat, tu es refugiũ eius: qa anima no/uit in te, non ſolũ opa uerbi in paſſione, q̃ fuerunt finita, ſed etiã guſtauit altitudinẽ charitatis diuinæ, unde per te paſſionem uult intẽdere, & cognoſcere ueritatẽ, & in ebriari, & cõſummari charitate dei, p in/firmitatẽ tuã, q̃ uidet infirmitas, propter hũanitatẽ noſtrã, q̃ in te paſſa fuit. Sed tũ eſt maxima altitudo propter myſteriũ ꝙ prouenit ex ea in uirtute deitatis, qua ele/uat ſe ad altitudinem ipſius deitatis, & ſic peruenit ad finem ſuum, quod alias quod alias non poſſet.

O

gerium, ſcilicet exaudire preces, & imple
re deſideria ipſorũ. Sed ſi ſolūmodo pate/
rentur corporaliter, abſq; deſiderio ſupra/
dicto, non ſufficeret eis nec alijs, ſicut in
uerbo abſq; uirtute deitatis paſſio non ſa/
tisfeciſſet ſaluti humani generis. O reme/
diator optime, da ergo nobis de iſtis Chri
ſtis, qui in uigilijs, lachrymis, & oratio/
nibus ducunt uitam ſuã pro ſalute mun/
di. Tu uocas eos Chriſtos tuos, quia con
firmati ſunt unigenito filio tuo. Concede
quæſo æterne pater, ut nõ ſimus ignoran/
tes, cæci, aut frigidi, nec obſcuri uiſus, in
tm̃ ut non uideamus niſi nos, ſed da no/
bis cognoſcere uoluntatem tuã. Peccaui
dñe, miſerere mei. Gratias, gratias ago ti
bi, quia dediſti refrigerium aĩæ meæ, tum
per agnitionem quã dediſti mihi, qualiter
poſſem cognoſcere altitudinem charitatis
tuæ, adhuc uigens in mortali corpore, tũ
etiam propter remedium ꝙ uideo ordina
tum à te, ut liberetur mundus à morte.
Nõ ergo amplius dormias miſerabilis ani
ma mea, quæ toto tempore uitæ tuæ dor/
miſti: O amor inæſtimabilis, corporalis
pœna ſeruorum tuorũ ualebit uirtute ſan
cti deſiderij animarum earundẽ, quod de
ſiderium ualebit uirtute deſiderij charita
tis tuæ. O anima mea miſera, non ample
xatrix lucis, ſed tenebrarum. Surge, ſur/
ge à tenebris. Excita teipſam, aperi oculũ
intellectus, & reſpice in abyſſum charita
tis diuinæ, quia niſi uideas, non potes dili
gere. Quantum uidebis tantum diligis,
& diligendo ſequeris, & indues uolunta/
tẽ ſuã. Peccaui dñe miſerere mei. Amen.

Oratio XIII.

O Reſurrectio noſtra, o reſurrectio no/
ſtra, alta & æterna trinitas, euiſcera
animam meam. O redemptor & reſurre
ctio noſtra. O trinitas æterna. O ignis cõ
tinue urens, qui nunquam extingueris,
nec deficis, aut diminui potes, etiam ſi to
tus mundus accipiat ignem tuum. O lu/
men quod das lumen, & in lumine tuo ui
demus. In lumine tuo uideo, & abſq; ip/
ſo non poſſem uidere, quia tu es qui es,
ego autẽ ſum quæ non ſum: In eodem lu/
mine cognoſco neceſſitatẽ meã, & neceſ/
ſitatem tuæ eccleſiæ, ac totius mundi. Er
ga in lumine tuo cognoſco hæc, peto à te,
ut euiſceres aĩam meã ꝓ ſalute totiꝰ mũdi.
Non ꝙ ex me aliquem fructum poſſim ꝓ
ducere. Sed ex uirtute charitatis tuæ, quæ ẽ
operatrix omnium bonorũ. Vnde ſic in
abyſſo charitatis tuæ anima operatur ſalu/
tem in ſe, & utilitatem in proximo ſuo: ſi
cut deitas tua alta & æterna trinitas ope
rata eſt in hũanitate noſtra, uidelicet cũ
inſtrumento humanitatis noſtræ, quę cũ
opere finito in medio noſtræ humanitatis
operata eſt pro nobis infinitã utilitatẽ nõ
in uirtute hũanitatis nſæ, ſed diuinitatis
tuę. In hac uirtute trinitas ęterna, uidentur
creata cuncta, quę participãt eſſe, & eis ſpi
tus conſiſtens in homine, ſpiritualis & cor
poralis, exit à te. Verũ ẽ ꝙ uoluiſti quod
homo laboraret in ipſis operando cum li
bero arbitrio. O trinitas ęterna, o trinitas
æterna, in lumine tuo cognoſcitur ꝙ tu es
illud ſummum & æternum uiridarium,
ꝙ in te tenes clauſos flores & fructus: quia
tu es flos gloriæ, qui tibimet gloriam red/
dis, tibimet fructus, unde à nullo alio hæc
potes reciperet: ſi enim ab aliquo álio recipe
poſſes, iam non uideretur quod eſſes æternus
& omnipotens deus, quia ille qui tibi redde
ret hæc, nõ uideretur preceſſiſſe à te. Sed ut
dictum eſt tu tibimet es fructus & gloria,
& fructus quos reddit tibi creatura tua, à
te ſunt, & à te recipit unde reddere poſſit.
In uiridario ſinus tui pater ęterne clauſus
erat homo, tu traxiſti eum de ſctã mente
tua, uelut florem, diſtinctum in tribus po
tentijs animæ, & in qualibet poſuiſti plã
tã, ut poſſent fructificare in uiridario tuo,
redeundo in te cum fructu quem dediſti
ei: & tu redibas in anima, replendo eã bea
titudine tua: in qua anima manet ſicut pi
ſcis in mari, & mare in piſce. Dediſti ei
memoriam ut poſſit retinere bñficia tua,
ut ex hoc produceret florem gloriæ nomi
ni tuo, & fructum utilitatis. Sibi dediſti
etiam intellectum ut intelligeret ueritatẽ
& uoluntatẽ tuam, quæ uoluntas ſolũmo
do quærit ſanctificationẽ noſtram, ut ger
minaret florem gloriæ, & poſtmodũ fru/
ctum uirtutum: & dediſti ei uoluntatem
ut poſſit diligere id quod intellectus uidit,
& memoria retinuit. Et ſi reſpicio te lu/
men trinitas ęterna, homo perdidit iſtum
florem, ſcilicet gratiam, ex culpa cõmiſſa,
quia non erat aptus poſtmodum, nec ua
lebat reddere gloriã tibi per illum modũ,
in finem ad quam creaſti ipſum. Vnde ꝓ
pter culpam non introibat in gloriã tuã ꝑ

me ecce itaq; corpus meũ, ꝙ à te recogno
ſco & tibi offero: fiat incus ꝑ eis, ubi ipſoꝝ
culpæ conterantᷣ: & qa uideo ꝙ dictũ ui/
catiũ tuũ naturaliter de uirili corde dota
ſti, humiliter & ſupplex oro, ut ſupernatu
rale lumẽ infundas in oculo intellectꝰ ſui:
eſt enĩ illiuſmodi cor ad ſupbiã aptũ, niſi
adijciaᷣ ſibi hoc lumẽ acqſitũ ex puro af
fectu uirtutis: incidaᷣ etiã hodie ois amor
ꝓprius ab ipſis tuis emulis, ac à dicto tuo
uicario, & ab oibus nobis, ut parcere poſ/
ſimus eiſdẽ cũ eoꝝ duriciẽ flexeris, ꝑ qui/
bus & humilienᷣ & pareant ipſi dño nr̃o:
offero tibi uitã meã ex nũc ꝑ tunc, cũ tibi
placuerit, & ipſam ponã ꝑ gloria tua: hu/
militer etiã obſecrans ꝑ uirtutẽ paſſionis
tuæ, q̃tenus emundes & ſcopes de antiqs
uitijs ſpõſam tuã, ſicut emundaſti & ſco/
paſti eã antiqs & infructuoſis plãtis, & nõ
amplius differas: uere deus bene ſcio ꝙ tã
diu abſcindendo ꝑcuties torruoſum lignũ
duriciei ipſoꝝ emuloꝝ tuoꝝ, ꝙ finaliter
diriget: ſed accelera trinitas æterna, qa ti/
bi nõ ẽ difficile facere de aliq̃ aliqd, cũ de
nihilo oĩa feceris, & uitia ipſa purgare. tibi
etiã meos filios recõmẽdo, & hunc tuæ ma
ieſtati offero, q ae mihi hodie dedit, ut des
te ſibi, ut renoues eum hodie intus & ex/
tra: & ſuos actus dirigas in beneplacitis
tuis, pro quibus ut eam exaudire digneris
gratias ago tibi, qui es benedictus in ſecu/
la ſeculorum. Amen.

Oratio XV.

VEritas & q̃ ego ſum ut tu des mihi ue
ritatẽ: ego ſum q̃ non ſum. Et poſt
paululũ: ergo ueritas tua, eſt illa quæ fa/
cit & loquitur & omnino operatur, ex q̃
ego non ſum: ueritas tua eſt illa q̃ dat ueri
tatem & cũ ueritate tua dici ueritatẽ. Ve
ritas tua ęterna porrigit diuerſis modis ue
ritatẽ diuerſis creaturis, nec ſeparaᷣ à te ue
ritas tua, imo tu es ueritas. Tu deitas ęter
na, fili dei a deo uenisti, ut adimpletes uo/
lũtatẽ patris ęterni, nec poteſt quisq̃ habe
re ueritatẽ niſi à te. Si qs autẽ unlt habere
ueritatem tuam, oportet ꝙ nihil ei defici/
at de ueritate tua, alias non poſſet habe/
re ueritatẽ quę nullum defectum patitur,
ſic habent beati qui perfecte uidẽt ſine de
fectu ueritatem tuam ꝑ ęternam tui uiſio
nem, q̃ quidam uiſionem habent partici
pantes uiſionẽ tuã, qua tu teipſum uides,
lumẽ enĩ quo uideris a creatura tua tu es,
nec inter te & uidentẽ te, eſt aliqd mediũ
q̃d rẽpſentet te uidenti te. Dũ ergo beati
uident te, participant & lumen, & mediũ
quo uideris: & qa tu idẽ ſp es idẽ lumen,
& idem mediũ, & idẽ obiectũ, participa/
ta ꝑ eos in unione qua uniuntur tibi, cau
ſaur identitatẽ inter uiſionẽ tuã, & uiſio/
nem creaturæ tuæ: nec obſtat ſi unus mi
nus ꝑfecte, alius magis perfecte uidet, qa
hoc eſt propter diuerſitatem recipiẽtium
uiſionẽ. Sicut aĩa q̃ eſt in uia in ſtatu gra
tiæ, recipit ueritatẽ tuã ꝑ lumen fidei, q̃
uidemus q̃ ꝓ̇dicat eccleſia tua uera eſſe:
& tñ diuerſæ animæ ſcd'm diuerſitatẽ diſ/
poſitionis ſuæ, recipiunt diuerſimode ue/
ritatẽ iſtam magis & minus perfecte: nec
propterea diuerſificatur fides: imo una eſt
& eadẽ fides omniũ. ſic profecto in beatis
una eſt & eadem uiſio, q̃uis magis & mi/
nus perfecte à diuerſis recipiatur.

Oratio XVI.

DEitas ęterna, diſſolue uinculũ corpo
ris mei, ut poſſim uidere ueritatẽ, qa
nunc memoria nõ poteſt te capere, nec in
tellectus intelligere, nec affectus diligere
quõ decet. O natura diuina, q̃ reſuſcitas
mortuos, & ſola das uitã: quõ uoluiſti uni
re tibi naturã mortuã, ut eã uiuificares?
O uerbũ æternũ, taliter tibi uniſti natu/
ram mortalẽ, ꝙ nõ fuit poſſibile ꝙ q̃cũq;
modo ſepararet: Vnde in cruce in Chri/
ſto natura mortalis patiebatur, ſed natu/
ra diuina uiuificabat: & ideo erat ſimul
beatus & doloroſus: nec etiã in ſepulchro
potuit una natura ab alia ſeparari. O pa
ter æterne, tu dicis ꝙ ueſtiſti uerbũ tuum
natura noſtra, ut in ea ſatisfaceret tibi ꝑ
nobis. O ineffabilis miſericordia, uoluiſti
punire filiũ naturalẽ & ꝓpriũ ꝑ culpa fi/
lij adoptiui: & ſuſtinuit nõ tm̃ pœnã cru
cis in corpe, ſed cruciatũ deſiderij in mẽ/
te. O pr̃ ęterne, q̃ ꝓfunda & ineffabilia ſunt
iudicia tua, ſtultus hõ nõ intelligit hæc,
imo iudicat ſcd'm corticẽ facta tua & ſer
uoꝝ tuoꝝ, & nõ ſcd'm ꝓfundũ abyſſum
charitatis infuſæ ſeruis tuis. O ignorãs &
beſtialis hõ, cũ deus te fecerit hoiem, cur fa/
cis teipſam beſtiã? & nõ ſolũ beſtiã, ſed ni/
hil & beſtialiter iudicas? An ignoras qa
beſtiales deputantur ad pœnas æternales
infernales, in qbus pœnis efficitur homo
uel nõ t & nõ qdem q̃tũ ad naturã q̃ſuſti
neat, ſed q̃tũ ad gratiã, q̃ naturã ꝑficiat.
& res q̃ ẽ priuata ſua ꝑfectiõe, põt dici ni
hil.

Oratio XVII.

INgrate homo, alta & æterna deitas incomprehēſibilis & ineſtimabilis amor. Tu dicis pater ęterne, ꝙ homo reſpiciens ſe, inuenit te in ſe, quia creatus eſt ad imaginē tuam, qui habet memoriā ad retinendū te & beneficia tua, participando in hoc potētiam tuā, habet intellectū ad cognoſcendū te, tuā participando ſapientiam. ſ. unigeniti filij tui domini noſtri Ieſu Chriſti, & habet uoluntatē ad diligendū te, participando clemētiam ſpirituſſancti, ſic, pſecto non ſolū ipſum creaſti ad imaginē tuam, ſed in te quodāmodo habēs ſimilitudinē ſuā, ſic tu es in ipſo, & ipſe in te. Non cognoui me in te Deus, & te in me Deus. Iſta eſt tota ignorantia hominū ignorantium, qui offendūt te, quia ſi hoc ſcirent, non poſſent non diligere Deum: hoc autē neſcire procedit ex priuatione luminis gratię, quę priuatio creatur a nube proprij amoris ſenſitiui, tanta eſt cōformitas inter hominē & hominē, ꝙ quando non ſe diligunt, recedunt a propria natura. Poſtmodum orauit pro ſingularibus ſuis, ut participarent naturā diuinā, diligendo ſe adinuicē, & iſta eſt uera conformitas. Reſpondit Deo, & dixit: Quomodo maiorem gratiā poſſum habere, q̄ ut uitā ducam ſemper in pœnis, & ipſam terminem cum martyrio propter te,

Oratio XVIII.

DEitas amoris, deitas. Quid poſſum dicere de ueritate tua? Tu ueritas dic de ueritate. Ego neſcio de ueritate dicere, ſed de tenebris tm̄, qa nō ſum ſecuta fructū crucis tuę, ſed ſolū ſecuta ſum tenebras, & non cognoui tenebras, bn̄ fateor, ꝙ q cognoſcit tenebras, cognoſcit lucē, ſed ego non feci ſic, imo ſecuta ſum tenebras, nec eas pfecte cognoui. Dic ergo dn̄e, tu ueritatē tuā de cruce tua, & ego audiā. Tu dicis, ꝙ quidā ſunt pſecutores fructus tuę crucis, nā fructus crucis tuę, tu es. O uerbū unigenitū Dei, q ex immenſitate amoris & charitatis quā habuiſti ad nos, inſeruiſti teipſum tāq̄ fructū duabus arboribꝰ. Primo naturæ humanæ, ut manifeſtares nobis ueritatē patris tui inuiſibilē, quę ueritas tu es. Et ſecūdo inſeruiſti teipſum arbori crucis, in qua arbore non te tenuerunt claui, nec quicq̄ aliud, niſi amor immenſus, quē ad nos habuiſti, & totū hoc feciſti ut manifeſtares nobis ueritatē uoluntatis patris, qa uolebat noſtrā ſalutē. Ex iſta inſertione ꝓductus eſt ſanguis tuus, q ꝓpter unionē diuinæ naturæ dedit nobis uitā iſtiuſas, ngnimis uirtute mundamur a pctō mediantibus ſacramentis tuis. Repoſuiſti aūt hunc ſanguinē in cellario eccleſię militantis, dans claues & cuſtodiam eius uicario tuo principali in terris. Hæc autē omnia non cognoſcuntur, nec ſciuntur ab hominibus, niſi mediante lumine tuo, q̄ tu illuſtras nobiliorē partē animę noſtrę .ſ. intellectū. Hoc lumē eſt lumē fidei, qđ tu cuilibet chriſtiano cōcedis, qn̄ mediante ſacramēto baptiſmi infundis lumē fidei & gr̄ę tuę, p quā purgatur pctm̄ originale, qđ cōtraximꝰ, & datur nobis lumē ſufficiens ad pducendum nos uſq; ad ultimū finē beatitudinis, niſi nos cū puritate amoris proprij ſenſitiui excęcemꝰ oculos nr̄os, qs gr̄a tua illuminauit in baptiſmo. Excęcamus uero noſipſos, inducendo cataractas ſup oculos noſtros p frigiditatē & humiditatē amoris ꝓprij ſupradicti. Et ideo nō cognoſcimus te, nec aliqd uerꝫ bonū, & dicimus malū bonū & bonū malū, & efficimur ingratiſſimi, & ſuper ingratiſſimi, & peius in deterius eſt nobis poſt agnitā ueritatē tuā, qn̄ pdidimus lumen, q̄ anteq̄ lumen reciperemus. Peior enim eſt chriſtianus talis, q infidelis, & peius eſt ſibi, niſi inquantū facilius recipit medicinā de malo ſuo, ꝓpter aliq̄le lumē fidei, qđ remanet ei. Iſti dn̄e tales ſunt pſecutores fructꝰ crucis tuę .i. ſanguinis tui: nō eīn te Chriſtum crucifixū ſequūtur, ſed pſequuntur & te & ſanguinē tuū, & potiſſime illi q rebellant uicario tuo, q tenet claues cellarij, ubi eſt repoſitus ſanguis tuus, & ſanguis omniū martyꝝ, q̄uis ſanguis martyꝝ nō ualeat niſi in uirtute ſanguinis tui. Iſta aūt rebellio & omne pctm̄ accedit eis, qa pdiderunt lumen ueritatis tuę, qđ acqritur p fidē tuā, unde philoſophi q̄uis multas ſcirent uirtutes de creaturis, qa tn̄ non habuerunt fidem tuam, ſalutem conſequi tamē non potuerunt.

Oratio XIX.

O Amor ineſtimabilis, o dulcis amor ignis ęterne. Tu es ignis q ſempꝰ ardes alta & ęterna trinitas, Deus rectus es abſq; ulla tortuoſitate, ſimplex abſq; duplicitate, & ſyncerus abſq; aliq̄ fictiōe. Dirige oculos miſericordiæ tuę ſuper creaturas tuas. Ncui ꝙ miſericordia tibi ꝓpria eſt, imo ad qcqd me cōſiderādo cōuerto nil inuenio abſq; miſericordia tua, ideo que curro & clamo ad miſericordiā tuā, ut facias miſericordiam cū hoc mundo. Tu uis nos ſeruire tibi ad modū tuū, & diuerſimode ducis ſeruos tuos, ꝓpter qđ hodie indicas ꝙ nullatenus intrinſecū creaturę debemus aut poſſumꝰ iudicare p actus exteriores, ſed uolūtatē cunctoꝝ in tua uolūtate iudicare debemus, & hoc maxime de ſeruis tuis, ideo gaudet anima q̄ uidet lumen in lumine tuo, de uarijs & infinitis modis & uijs q̄s & q̄s uidet in ipſis, qa licet p diuerſos calles pcedant, tn̄ oēs currūt p ignitū iter charitatis tuę, alias nō ſequerent ueritatē tuā in ueritate, unde alios uidemus currere p

uiam

uiam pœnitentiæ, fundatos in mortifica
tioue corporis. Alios in humilitate, in oc
cidendo pꝰerſam uolũtatem. alios in fide
uiua. alij ꝗdam ꝑ miſericordiã accedunt,
& alij totaliter dilatati in charitate ꝓxi/
mi, relinquendo ſeipſos. In his & his ſimi
libus pinguefcit aïa, ꝗ ſollicite exercuit na
turale lumen, unde acquiſiuit ſupernatu
tale, cũ ꝗ uidet immẽſam largitatem tuæ
bonitatis. O ꝗ regaliter progrediunt́ iſti.
O ꝗ aduertunt fieri ſcdm ordinẽ uolũta
tis tuæ. & ideo in om̃ibus ꝗ operãtur crea
turæ tuæ, cõſiderant uoluntatẽ tuã, nũꝗ
uero uoluntatẽ iudicant creaturæ. O in/
æſtimabilis charitas, iſti bñ didicerũt &
corde renuerunt doctrinã ueritatis tuæ, u
bi uidelicet dixit: Nolite iudicare ſecũdũ
faciẽ. o ueritas æterna, ꝗ eſt doctrina tua?
quod eſt iter per ꝗd oporter nos accedere
ad patrem? Neſcio aliud iter uidere, niſi
ꝗd tu uerbum æternum pauimentaſti re/
alibus uirtutibus ignis charitatis tuæ, ꝗs
ædificaſti ꝑtioſo ſanguine tuo. Hæc eſt q
dem uia. In nihilo ergo alio culpa noſtra
conſiſtit niſi in diligere ꝗd odiſti, & odio
habere ꝗd dilexiſti. Fateor ꝙ ſꝑ odiui ꝗd
amas, & amaui ꝗd odio habuiſti. Sed ho
die clamo corã miſericordia tua abyſſus
charitatis, ſupplicans ꝗtenus des mihi ſe/
qui ueritatẽ tuã in ſimplici corde. Conce
de queſo continuã famem patiendi pro te
penurias & tormenta. Da etiã pater æter
ne fontẽ lachrymaꝝ oculis meis, quibus
inclinem ſuper totum mundũ miſericor/
diam tuã, & maxime ſuper ſponſam tuã.
O ineffabilis & dulciſſima charitas, hoc
eſt uiridarium tuum, fundatum in ſan/
guine tuo, & aſperſum ſanguine marty/
rum tuoꝝ, qui uiriliter cucurrerunt poſt
odorem ſanguinis tui: cuſtodi ergo eam.
Quis enim contra ciuitatẽ quam tu cu/
ſtodieris poterit præualere? Vere clemẽ/
tiſſime pater corda noſtra immerge ea in
hunc ſanguinem, ut poſſimus concipere
famem honoris tui, & ſalutem animaꝝ.
Peccaui domine, miſerere mei. O deitas
æterna, quid de te digne dicemus, aut ꝗd
iuſte & uere iudicando proferemus? Cer
te dicemus & firmiter iudicando crede/
mus, ꝙ tu es deus noſter, qui ſolũmodo
uis ſanctificatiõem noſtrã: hoc patet cui
deuter in ſanguine filij tui, qui propter
noſtrã ſalutẽ tanꝗ philocapius concutit
ad opprobrioſam mortẽ ſanctiſſimæ cru/
cis: pudeat hominem creaturã tuam, tã/
tum per ſuperbiam caput extollere, cum
te deum altiſſimũ humiliatũ into noſtræ
uideat humilitatis. O quam propria eſt
tibi miſericordia ueritas æterna, quã ho
mo ſeruus tuus aduocat contra iuſtitiam
quã meretur mundus, ꝓpter peccata ſua.
Miſericordia tua creauit nos, miſeri/
cordia tua redemit nos a morte æterna,
miſericordia ipſa regit nos, & detinet iu/
ſtitiam tuam, ut non præcipias terræ,
ut aperiatur, & degluriat nos: neque ani
malibus immundis quod deuorent nos.
Imo omnia ſeruiunt nobis, & terra largi/
tur nobis de fructibus ſuis. Hæc omnia
propter miſericordiam. Miſericordia
tua regit nos. Ipſa miſericordia differt
mortem noſtram, tribuendo tempus, in
quo poſſimus ad te reuerti, & tibi recon/
ciliari. O miſericors & pie pater, quis te/
net naturam angelicam, ut non faciat ul
tionem de homine, qui inimicus eſt tibi?
Miſericordia tua. ex ſola miſericordia tua
concedis conſolationes, ut coacti ſimus di
ligere te: cũ cor creaturæ amore trahat́.
Ipſa eadem miſericordia tribuit pœnas
& afflictiones, ut noſmetipſos diſcamus
agnoſcere, ut etiam habeant miſeri ali/
quid ſuſtinere, pro quo remunerando co/
rones eos, cum legitime certauerint.
Ex miſericordia dimiſiſti cicatrices in
corpore Agni unigeniti tui, I E S V
C H R I T I, ut cum ipſis coram Maie/
ſtate tua pro nobis miſericordiam poſtu
let. Ex ſola miſericordia hodie digna/
tus es ad plenum oſtendere mihi miſera/
bili, miſeriæ plenæ, quomodo nullatenus
poſſum aut debeo intentiones creatura/
rum rationabilium iudicare, cum per in/
finitas diuerſitates itinerum eas ducas.
Et clare mihi demonſtraſti, etiam per ex
emplum meimet: de quo ego miſerrima
gratias ago tibi. Miſericordia tua no/
luit quod agnus immaculatus ſolummo/
do unica gutta cruoris ſui redimeret ge/
nus humanum, nec cum pœna ſolummo
do unius membri, ſed cum toto ſanguine
& totius corporis ſui pœnis, ut plenarie
ſatisfaceret pro toto humano genere,
qui omnes læſeramus te. Et hoc du/
pliciter: Primo quia ut uidemus ex tuis
rationabilibus creaturis. ſ. hominibus,

aliȩ offendunt te cum capite, aliæ cum manibus, aliæ cum pedibus, aliæ cum cæteris membris corporis, ita ut omnibus congregatis dictum humanum genus, totius mēbris corporis offendit te. Secundo & ultimo, quia omnis culpa perpetratur ex uoluntate, abſq; ipſa etenim nulla eſſet culpa, & ipſa continet in ſe totum corpus, quapropter totum corpus creaturæ committit culpam aduerſus te. Et ideo cum toto corpore & ſanguine filij tui uoluiſti ꝙ ſatisfaceret, ut eſſet pro omnibus plenarie ſatisfactiō, & hoc ex uirtute deitatis infinitȩ, unitæ cū natura noſtra finitam, humanitas quippe paſſa fuit, deitas uero ſacrificium acceptauit. O uerbum ȩternum filij Dei, unde hoc ꝙ habuiſti perfectam contritionem culpæ, cum in tȩ nunq̄ fuerit uenenum peccati? Video ꝙ uoluiſti ſatisfacere cum corporali & mentali pœna, ſicut corporaliter & mentaliter homo cōmiſerat culpam. Peccaui domine, miſerere mei, & ne reſpicias peccata noſtra, omnipotēs pie & miſericors Deus.

Oratio XX.

O Trinitas æterna, o trinitas æterna, o ignis & abyſſus charitatis, o uere amore creaturæ tuȩ infatuaet, o ueritas æterna, o ȩterne ignis, o æterna ſapiētia Deus, qui datus es in noſtra redemptione, nunquid ſolummodo uenit in mundum ſapientia tua? non ſic fuit. Nō enī fuit ſapientia abſq; clementia, non enim ueniſti ſolus, ſed & tota trinitas affuit. O trinitas ȩterna, quid nam receperas ab homine niſi offenſionem? quȩ utilitas peruenit tibi de noſtra redemptione? Nulla. Non enim indiges nobis, Cui ergo prouenit hæc utilitas? ſolūmodo homini. O ineſtimabilis charitas, ſicut te totum Deum & totum hominem dediſti homini, ita totum dimiſiſti te in cibum creaturæ tuȩ rationali, ut dū in hoc itinere peregrini ſumus, non deficiamus laboribus fatigati, ſed roboremur hac refectione cœleſti. O mercenarie homo, quid dimiſit tibi Deus tuus? dimiſit totum ſe Deum & hominem uelatum ſub illa albedine panis. O ignis amoris, nunquid nō ſufficiebat creatio ad imaginem & ſimilitudinem tuam, & recreatio ad gratiam in ſanguine filij tui, niſi etiam & totam trinitatē tribueres nobis in cibū? Quid te coegit ad hȩc? certe non aliud q̄ charitas tua. O Deus trinitas ȩterna, quemadmodum non miſiſti ſolum uerbum pro redēptione, ita non dimiſiſti ſolum id nobis in cibum, ſed ut uere infatuatus amore creaturȩ tuȩ totam te trinitatem æternā, ut dictum eſt. Et ſicut non dimiſiſti te nobis ſolum in cibum ita non das te ſolum animȩ illi, quȩ tota ſe relīqt amori tui, & ſolūmō quȩrit & optat gloriam & laudem nominis tui, non quȩrendo te amore ſui, ſed ſolummodo propter te, quia ſcilicet tu es forma & ȩterna bonitas, dignus diligi, & ꝙ ſeruiatur tibi a creaturis tuis, nec proximū neq; ſe quȩrit anima amore ſui, ſed ſolū ut reddat gloriam nomini tuo. Videmus enim ꝙ his talibus non manifeſtas te ſolum, imo fortificas eos potentia tua contra prælia dȩmonum, & contra tribulationes a creaturis illatas, & contra quaſcunq; alias aduerſitates. Videmus etiā ꝙ illuminas oculum intellectus ipſorum, ſapientia filij tui, ut cognoſcant ſe & te, lumine tuo. Vris etiam corda ipſorū in clementia ſpiritus ſancti, & hæc omnia facis ſeruis tuis magis & minus, ſecundum mēſuram amoris quā portant tibi, & prout quilibet uitam ſuam exercet. Gratias gratias ago tibi ȩterne pater, ꝙ quia philocaptus es de creatura tua, hodie oſtēdis qualiter poſſit eccleſia tua reformari, & humiliter ſupplico, ꝙ ſicut ex una parte prouidiſti illuminando oculum intellectus mei de hac ueritate, ſic ex alia prouideas diſponendo creaturas tuas, & maxime uicarium tuum, ut ſequatur lumen quod infudiſti & infuſurus es. O trinitas ȩterna, ego peccaui toto tempore uitȩ meȩ, O miſerabilis anima mea, habuiſti ne unq̄ recte memoriam Dei tui? Certe non, ſi enim habuiſſes, iam eſſes cōbuſta in igne amoris ſui. O pater ȩterne, redde ſanitatem infirmo, & mortuo uitam, & da ei uocē ut clamet ad te uoce tua pro mundo, & pro ſponſa tua miſericordiam poſtulando. Et audi uocē qua clamamus ad te. Et ſi uniuerſaliter oro pro toto mundo, maxime tum & ſpecialiter pro uicario tuo & eius columnis, nec non pro omnibus quos dediſti mihi, ut diligam eos amore prȩcipuo, quia quamuis ex meis defectib' ſim infirma, uolo tamen uidere illos ſanos. Et q̄uis ſim imperfecta, uolo eos uidere perfectos. & licet ſim mortua, uolo ipſos uidere uiuos in gratia tua. O ineſtimabilis ignis & dilectio charitatis, unde tanta humilitas & miſericordia, ut tu Deus tam plene cū tua creatura participes, tam per unionem naturȩ diuinæ in natura humana, q̄ etiam per ſentimentum in unione quam facis in animabus diligentium te, & ſeruientium tibi in ſimplici corde. Nō hoc ex noſtra parte pcedit, cum ſimus inimici tui. Pudeat hominem creaturam tuam, non facere manſionem apud te toto corde, cum tu alta & ȩterna deitas tantis modis apud nos facias aſſiduam manſionem. O miſerabilis anima mea, quæ nūq̄ habuiſti memoriam Dei tui, & ideo cor tuum in uirtutibus minime ſolidaſti. Peccaui domine, miſerere mei. Tu alta & æterna deitas es uita, & ego mors. Tu Deus ſapientia

&

& ego ſtultitia. Tu lux, & ego tenebrę. Tu infinitus, & ego finita. Tu rectitudo, ego autem tortuoſitas. Tu medicus, & ego infirma. Et qs ad te attingere potuit ſumma altitudo, ęterna deitas, ad regratiandũ tibi de tot infinitis beneficijs, quę nobis largiri dignata es? Tu ipſe attinges cum lumine quod infundes uolentibus recipere, & cum funiculo tuo ligabis qui ſe ligare permiſerit, uidelicet non obſtando uolũtati tuę. Ne tardes clementiſſime pater, conuertere oculos miſericordię tuę ſuper mũdũ, magis enim glorificaberis ſi dederis lumen, q̃ ſi permaneat in tenebris mortalis peccati, q̃uis tu de omnibus quibuſcunq; accipias gloriã & laudem nominis tui. Vnde uidemus q in peccatoribus lucet miſericordia tua, quę tenet te, ut nõ euagines gladium iuſtitiæ, imo ſeruas eis tempus in quo poſſint conuerti ad te. Similiter in inferno uidetur gloria tua, ubi puniuntur damnati per tuam iuſtitiam, & etiam miſericodia tua lucet in eis, quia non patiuntur tanta tormenta quanta meruerunt. Per quas miſericordiam & iuſtitiam uertitur gloria & laus nomini tuo. Sed uolo uidere in creaturis tuis, quod reddant tibi gloriam, quemadmodum debent, ſequendo uoluntatem tuam, ut perueniant ad finem ſuũ, ad quem omnes creaſti. Volo etiam ut de uicario tuo alterum te facias, quia multo magis indiget lumine alijs, cũ cunctos habeat alios illuminare. O benigniſſime & clementiſſime pater, humiliter ſupplico, quatenus largiaris nobis tuam dulcem & æternam benedictionem. Amen.

Oratio XXI

DEitas æterna o alta & æterna deitas, inęſtimabilis amor, in lumine tuo uidi lumen, in ipſo lumine lumen cognoui. In lumine tuo cognoſcitur cauſa luminis, & cauſa tenebrarũ, qa tu es cauſa luminis, nos autem creaturæ tuę tenebrarũ cauſa ſumus, & cognoſcitũ quid operatur lumen in anim, quid etiam tenebrę. O trinitas æterna, mirabilia ſunt opera tua, & lumine tuo cognoſcuntur, quia ab ipſo lumine procedunt. Hodie ueritas tua cum admirabili lumine indicat cauſam tenebrarũ, quę eſt indumentum toetidum ꝓprię uoluntatis, & manifeſtat inſtrumentum quo cognoſcitur lumen, ſcilicet indumentum tuę dulciſſimę uoluntatis. Mirabile eſt quod dum ſumus in tenebris huius mortalis uitę cognoſcim⁹ lumẽ, & finiti noſcimus infinita, exiſtentes in morte cognoſcimus uitam. Veritas tua oſtendit, qđ ſicut homo gerit ſe ueſtem uertendo interiorẽ partem in exteriori, ita quęlibet creatura debet ſe exuere ſuam peruerſam uoluntatem, ſi uult ad plenum induere tuam. Et quomodo poſſumus nos taliter exuere cum lumine, qđ acqeritur exercendo cũ manu liberi arbitrij. Eſt lumen qđ recipimus in ſancto baptiſmo, quia uidim⁹ in lumine lumen. Et unde recipit homo hoc lumen? ſolũ a te lumine, quod oſtẽdiſti nobis, ſub uelamine noſtrę humanitatis. Quid recipit anima induta hoc lumine? Priuatur tenebris, ſicuti fame & morte, qa cũ fame uirtutũ expellit inſatiabilẽ famẽ proprię uolũtatis. In ſiti honoris tui eradicat ſitim proprij honoris. Et qa peruenit ad uitã uolũtatis tuę, exijt de morte ꝓprię uolũtatis peruerſę. O fœtidũ indumentũ uolũtatis nrę. tu nõ tegis, ſed diſcooperis animam. O uoluntas exuta, o arra uitæ æternæ, tu es fidelis uſq; ad mortem, non mundo, ſed tuo dulciſſimo creatori. Tu ligas animam cum ipſo, quia ſe totaliter a ſe ſoluit. O amor inæſtimabilis, in quo uidet anima ſe eſſe exutam plenarie ſemetipſa. In hoc quando non quęrit locum, modum, neq; tempus ad modum ſuum, ſed hoc & omnia ad beneplacitum tuum, hoc eſt lucidum ueſtimẽtum. Vere poteſt dici ſol, ſicut enim ſol illuminat, calefacit, & facit germinare terram, ita pater ęterne hoc uerum lumen calefacit animam, quæ poſſidet ipſum in igne charitatis tuæ, & illuminat, quia cum lumine noſcit ueritatem in lumine ſapientiæ tuæ & facit eam germinare dum eſt in iſta mortali terra, fructũ uerarum realiumq; uirtutum. Quid eſt quod impedit & obſtat ut anima non ſe totaliter exuatur? Priuatio luminis, quia non nouit principale lumen, quod cuilibet creaturę rationali largiris, & ideo non exercuit illud. Et quare nõ nouit? quia obfuſcauit oculum intellectus cũ culpa, qua ligauit uoluntatem, quę uoluntas eſt illa, quæ quamlibet culpam committit? O miſerabilis anima mea, quomodo non ſentis fœtorem culpæ? & odorem uirtutum & gratiæ? Quia priuata es lumine. Peccaui domine, miſerere mei. O Deus æterne, in lumine tuo noui quantam conformitatem tui largitus es creaturę tuę, ad quamcunque partem uerto oculum intellectus, uideo quod poſuiſti eam quaſi in quodam circulo, quia ad quamcunq; partem progreditur reperit ſe in ipſo. Si uerto oculum ad cognoſcendum in lumine tuo eſſe quod dediſti nobis, tu dediſti nobis conformitatem ad imaginem & ſimilitudinem tuã, participando te trinitatem æternã in tribus potẽtijs animę: ſi cõſpicio in uerbo, per quẽ creati ſum⁹, ad grãm te nobis uideo conformatũ, & nos tibi ꝓpter unionẽ, quã de⁹ ętern⁹ feciſti in homine. Et ſi cõuertor ad animã illuminatã de te uero lumine, ipſe facit manſionem in se,

tuæ

tuæ ueritatis imitando doctrinã & in com
muni in particulari . i. in particularibus
uirtutibus acquiſitis & probatis ex amo/
re quem anima concepit erga te, & tu es
idem amor. anima ergo quæ ex amore ſe/
quitur doctrinam tuæ ueritatis, alter te ef
ficitur ex amore, hæc exuta ſua ꝑpria uo
luntate induta eſt tua, in tantum q̃d non
quærit nec optat niſi quod tu quæris, &
tua uoluntas appetit q̃d ſit in anima. Tu
es philocaptus de anima tali, & anima de
te eſt philocapta, ſed tu amas eam gratis:
quia eam priuſquam eſſet amaſti, & ipſa
diligit te ex debito . In lumine tuo nouit
quod gratis non poteſt te diligere, quia obli
gata eſt tibi, & non tu ei. Et in dicto etiã
tuo lumine uidit, quod id quod tibi nõ po
teſt reddere . i . diligere te gratis, oportet
ꝙ reddat & retribuat ꝓximo ſuo diligen
do eũ gratis. & ex debito ſimul, & ex gra/
tia dico, quia non quærit retributionẽ ab
eo, nec propter ſeruit ei propter utilitatẽ
ab ipſo receptam, uel recipiendam, ſed ſo
lummodo ex amore. Ex debito uero dili/
git eum inquantum præcipis ei, & ipſe eſt
obligatus obedire tibi. Si reſpicio quantã
conformitatem facis de anima in te quan
do ſurgit cum lumine intellectuali acqui
ſito à te uero lumine, & cum affectu ere/
ctis in te, ſpeculando ſe in lumine ueritа/
tis tuæ . Intantum facis tunc conformita
tem cum ipſa, quod tu qui es deus noſter
immortalis, das ei noſcere & guſtare in af
fectu charitatis tuę immortalia bona tua.
Tu qui es lumẽ participas cum ea lumẽ.
Tu qui es ignis, ignem cum ipſa partici/
pas, & in igne tuo unis uoluntatẽ ſuam
cum tua, & tuam cum ſua . Tu ſumma
ſapientia, ſapientiam largiris ei, & diſcer/
nere & recognoſcere ueritatẽ tuam . Tu
qui es æterna fortitudo, fortitudinem tri/
buis ſibi, & efficitur tam fortis quod neq;
creaturæ poſſunt ipſam fortitudinem au/
ferre ab ea, niſi ipſa uelit. Nunquam uero
uult dum portat ueſtem uoluntatis tuæ.
Sola enim uoluntas ſua facit ipſam debili
tari. Tu infinitus facis ipſam infinitam,
propter conformitatem quam ex gratia
cum ipſa feciſti, hic dum eſt peregrina, &
in uita durabili in æterna uiſione tua, ubi
tam perfecte eſt conformata tibi, & libe/
rum arbitrium taliter eſt ligatum, quod
non poteſt ipſam à tali conformitate ſepa/
ri. Bene ergo fateor quod ueritas tua dicit
ueritatem, quod creatura rationalis eſt ti
bi totaliter conformata, & tu ipſi per grã
tiam. Tu non das ei partem gratiæ, ſed to
tam, quare dico quod uidetur mihi quod
des totam, quia nihil ei deficit ad ſalutẽ,
bene eſt minus & magis perfecta, ſecun/
dum quod ipſa in lumine tuo uult exerce
re lumen quod tu à principio dediſti ei na
turaliter. Quid ergo amplius dicam? Ni
hil aliud niſi quod homo effectus eſt de/
us, & tu deus homo factus es . Quid fuit
cauſa huius conformitatis? lumen . in quo
lumine uouit uoluntatem tuam cogno/
ſcendo eam, exuit ſe ſuam propriam quæ
dabat ei tenebras, & mortem & nuditatẽ
& induit ſe tuam. Induta tua, induta eſt
te per gratiam, per lumen, & per ignem,
& per unionem quã tu deus feciſti in hu/
manitate noſtra . Itaque tu es cauſa cu/
iuſlibet boni, & propria peruerſa uolun/
tas induta amore proprio eſt cauſa cuiuſ/
cunq; mali, & tanti mali eſt cauſa iſta uo/
luntas, quod cum tenebris facit animam
ſaltare extra circulum luminis ſanctiſſi/
mæ fidei, in quo lumine exiſtens ueren/
do ſe ex qualibet parte inueniebat te . Et
quam conformitatem inuenit, & in quo
reperit ſe unitam poſtquam exiit de lumi/
ne fidei? Inuenit ſe recte beſtiis conforma/
tam, quæ ſunt abſq; aliqua ratione imitan
do legem peruerſam & doctrinam dæmo
nis uiſibilis & inuiſibilis . Quis eſt cauſa
huius? ipſamet. o alta & æterna deitas, fa/
teor & non nego me eſſe illam miſerabi/
lem, quæ ſum cauſa omnium malorum,
quia nunquam exercui lumen in lumine
tuo ad cognoſcendum quãtum tibi diſpli
cet, & mihi eſt nociuum, malignum & fœ
tidum indumentum propriæ & peruerſę
uoluntatis, hoc ueſtimentum tu uis quod
quilibet exuat feſtinanter & totaliter, ſu/
mendo ipſum à pedibus, & totum ſimul
extrahendo. ego ſum etiam illa miſera mi
ſerabilis quæ non noui dulcedinem uo/
luntatis tuæ, quam ex debito debeo me
induere. Peccaui, peccaui domino, miſe/
rere mei. Tu deus æternus alta & æterna
deitas, in lumine tuo facis uidere lumen.
Quare pater æterne humiliter ſupplico,
quatenus infundas & dones illud omni/
bus creaturis tuis rationalibus, ſed præci/
pue illud infunde dulci patri noſtro uica

rio tuo tam habundãter quãtum neceſſe,
.i. tantũ quod tu alta & æterna deitas de
ipſo aliũ te facias. Et ſimiliter rogo te, ꝙ
dones lumen tenebroſis, ut cognoſcãt ue/
ritatem in lumine tuo, ſimiliter ſupplico
pro his quos dediſti mihi, quod eos diligã
ſingulari amore, cũ præcipua & maxima
ſollicitudine. Rogo ſiut illuminati in lu/
mine tuo, auferatur ab eis imperfectio, ut
in ueritate laborent in uiridario tuo, in q̃
eos poſuiſti ad laborandum, & punias &
uindica ſupra me culpas & imperfectio/
nē eoꝝ, q̃ꝝ ego ſum cauſa. Peccaui domi
ne miſerere mei. Gratias, gratias ago tibi
alta trinitas, quia in lumine tuo dediſti re
frigerium animę meę ꝓpter conformitatē
noſtram, quam noui nos tecũ habere, &
per doctrinam quã dediſti de excellẽtia uo
luntatatis tue. Ego ſum quę nõ ſum & tu
es ſolus ille q es: ergo tu ipſe gratias redde
tibi dãdo mihi cum quo poſſum laudare
te: uoluntas tua te cogat ad faciendũ miſe
ricordiã cũ mundo, & tuo diuino adiu/
torio ſubuenire uicario tuo in terris, & ſpõ
ſæ tuæ. Peccaui domine miſerere mei. Al
ta & ęterna deitas, largire nobis tuã dul/
cem benedictionem.

Oratio. xxiij.

Deitas æterna, o alta & æterna deitas,
o ſumme & æterne pater. O ignis q
ſemper ardes. Tu pater æternus, alta &
æterna trinitas: tu es ignis inæſtimabilis
charitatis. O deitas, deitas. Quid eſt ꝙ
manifeſtat bonitatem & magnitudinem
tuam? Donum quod dediſti homini: &
quod minus largitus es ei? Totum te deũ
immenſam & æternam trinitatē: & in q̃
loco donans te ei es dignatus deſcendere.
In ſtabulo noſtræ humanitatis, quæ recte
erat effecta ſtabulum: quia receptaculum
animalium mortalium ſcilicet peccatoꝝ:
& ideo ibi uoluiſti naſci, ad demonſtran/
dum ad quid homo peruenerat ꝓpter cul
pam. Ita quod totum te deum dediſti no
bis, conformando te noſtrę hũanitati, &
in ipſa unionem faciendo. O deus æterne,
o deus æterne. Tu dicis quod ego reſpiciã
in te altam & æternam deitatem: & aſpi
ciendo in te cognoſcam infimitatem meã
per altitudinem tuam: & econuerſo per
magnitudinem tuam meam paruitatem.
Sed uideo quod niſi prius exuam me pro
ꝑria uolũtate nõ poſſum uidere te: & ideo
dediſti mihi doctrinam, ut prius exuam
me uoluntate mea, cognoſcendo me: in
qua cognitione agnoſco te, quare cum ꝑ
fecte exuit anima ſe propriam uoluntatē
& induit tuam. Et tunc uis quod ſurgat
cum lumine ad cognoſcendum ſe in te. O
ignis qui continue ardes, anima quę ſe no
uit in te, ad quancunque partem reſpicien
do ſe uertit, inuenit etiam in finibus mag
nitudinem tuam: uidelicet in creaturis
rationalibus, & omnibus quæ creaſti. Nã
in omnibus aduertit potentiam tuam, &
ſapientiam & clementiam: niſi enim po/
tuiſſes, & uoluiſſes, ex amore minime cre
aſſes ea. Sed potuiſti, ſciuiſti, & uoluiſti:
quia omnipotẽs es, ideoque creaſti. O mi/
ſerabilis anima mea, nunquã te cognoui/
ſti, in eo, quia non exuiſti te uoluntatem
peruerſam tuam, nec ſuam induiſti. Et
quomodo uis dulciſſime amor, quod re/
ſpiciam me in te? uis quod cõſiderem crea
tionem qua ad imaginem & ſimilitudi/
nem tuam nos creaſti. Vis etiam quod cõ
ſiderem & reſpiciam quod te integrã pu/
ritatem uniſti luto humanitatis noſtrę, co
actus ab igne tuæ inæſtimabil' charitatis
Quo etiã igne urgente dediſti te nobis in
cibum. qualis cibus eſt iſte? Cibus ange
lorum, ſumma & æterna puritas: ideo tã
tam puritatem requiris eſſe in anima quę
recipit te in hoc dulciſſimo ſacramento,
quod ſi poſſibile eſſet, naturam angelicã
purificari, quæ nulla indiget purificatio
ne, opus eſſet quod purificaretur ad hoc
tantum myſterium acceſſura. Et quomo
do purificatur anima. Igne charitatis tuę
& abluendo faciem ſuam in ſanguine u/
nigeniti filij tui. O anima mea, miſeria
plena, quomodo accedis ad tantum my/
ſterium abſque purificatiõe ſolemni? eru/
beſce digna cum beſtijs & dæmonijs ha/
bitare: quia operata es opera beſtiarum,
& ſecuta uoluntatem dæmonium. O bo
nitas immenſa, tu uis quod ego reſpiciam
in te, ac uideam quod tu diligis me dili/
gis me: & quia gratis me diligis, ut cog/
noſcam quod quaſcunque ratiõales crea
turas diligis hoc eodem amore ad hoc ut
iſto amore diligam proximum meum a/
mando eum gratis in ſubueniendo ei ſpi/
ritualiter & corporaliter, iuxta poſſe

abſq;

abſq; ulla ſpe præmij, imo quamuis eſſet
mihi moleſtus & ingratus, non uis quod
deſinam prodeſſe ei, & ſubuenire neceſſi/
tatibus ſuis. Quid ergo faciam ut hoc ui/
deam? Exuam me fœtidam ueſtem meã,
& cum lumine ſanctiſſimæ fidei reſpiciã
me in te, & induam me æterna uoluntate
tua, & cum hoc lumine cognoſcam quod
tu trinitas æterna es nobis menſa, cibus
& ſeruitor. Quia tu pater æternus es illa
menſa quæ das nobis cibum. Agnum ui
delicet unigenitum tuum: ipſe agnus eſt
nobis ſuauis & dulciſſimus cibus, tam in
doctrina ſua, quæ alit nos in uoluntate
tua, quam etiam in ſacramento in ſancta
communione nobis tradito, quod paſcit
nos atq; confortat dum ſumus peregrini
in hac uita: ſpiritusſanctus eſt nobis recte
ſeruitor, quia miniſtrat nobis hanc doctri
nam, illuminando de ipſa oculum intelle
ctus noſtri, & inſpirando in cordibus, ut
ſequamur eam. Miniſtrat etiã nobis cha/
ritatem proximi, & famem cibi animaꝝ,
& ſalutis totius mundi, propter honorem
tui patris: unde uidemus quod animæ il
luminatæ in te uero lumine, non ſinunt
præterire tempus in quo non comedant,
uel comedere uelint cibum animarum ꝓ/
pter honorem tuũ. Tu infinita bonitas
in te patefacis neceſſitatem mundi, & pręcipue
eccleſiæ ſanctę ſponſæ tuę, & amo/
rem quem habes erga ipſam: quia funda/
ta eſt in ſanguine dilecti filij tui, & in ipſo
condita eſt: ſimiliter etiã manifeſtas amo
rem erga uicarium tuum, ex eo quia mi/
niſter eſt huius ſanguinis precioſi. Ideo
reſpiciam me in te, ut efficiar pura: & ſic
purificata clamabo coram miſericordia
tua, ut uertas oculum pietatis ſuper ne/
ceſſitatem eccleſię ſanctæ, & illumines &
robores uicarium tuum. Illumina etiam
clementiſſime pater ſeruos tuos, ut conſu
lant ſibi recte & ſimpliciter, atq; diſponas
eos, ut ſequantur lumen quod in ipſis in/
fundes. O alta & æterna ſapientia. Tu nõ
poſuiſti animam ſolam, imo dotaſti eam
tribus potentijs: uidelicet memoria, intel/
lectu & uoluntate: & tam ſunt unitæ, ꝙ
quicquid uult una, alię ſequuntur: unde
ſi memoria ponit ſe ad uidendum benefi/
cia tua & bonitatem tuam, ſubito intelle
ctus uult intelligere eam, & uoluntas dili
gere eam, & ſequi uoluntatem tuam. Et
quia tu non poſuiſti eam ſolam, non uis ꝙ
maneat abſq; ſocietate amore. ſ. tui & di/
lectione proximi. Et quando ſic eſt ſocia
ta, tunc eſt perfecte unita, & fit unum. ſ.
in te: & unum cum proximo ſuo: & tunc
bene uerificatur uerbũ Pauli ubi dixit:
Multi quidem in ſtadio currunt, unus
autem accipit brauium, uidelicet chari/
tas. Sed quando ſociat ſe cum culpa, tunc
uere remanet ſola: quia diſcedit à te qui ſo
lus es omne bonum, & diſcedendo à te, eſt
ſeparata à charitate ꝓximi, & ſociata cul
pæ, quæ nihil eſt: & ex hoc oſtendis quod
tunc remanet ſola. Peccaui domine, miſe
rere mei. Nũquam didici cognoſcere me
in te: ſed lumen tuum eſt illud quod fa/
cit uidere quicquid boni cognoſcitur. In
natura tua deitas æterna noſcam naturã
meam. Et quæ eſt natura tua amor ineſti
mabilis: et eſt ignis: & de hac natura dedi/
ſti homini, quia creaſti illum ex igne amo/
ris: & ſimiliter de omnibus alijs creaturis
& rebus. O ingrate homo, quã naturam
dedit tibi deus tuus? Naturam ſuam: &
tu non erubeſcis auferre naturam tam no
bilem à te, committendo peccata. o dul/
cis æterna deitas, alia quæ uidemus non
apparentia ignis, quomodo ſunt ignis?
Reſpondeo, uideo quod omnia ſunt ignis,
quia ut dictum eſt, omnia ex igne chari/
tatis creaſti, ſicut planta manens in terra,
quæ quamuis non ſit terra, nihilominus
ab ipſa terra ſubſtantiam ſuſcipit: unde
bene eſt ueritas quod nihil aliud es quam
ignis. Tu lumen uerum, nobis lumen in/
funde: tu ſapientia, ſapientiam tribue: tu
fortitudo, fortitudinẽ largire. hodie
quæſo diſſoluatur nubes noſtra,
ut perfecte noſcamus atq; ſe
quamur ueritatẽ tuã
in ueritate, recto &
ſimplici corde.
Deus in adiuto
riũ noſtrum
intẽde dñe
ad adiu/
uandũ
nos
feſtina. Amen.

FINIS.

8-1

Digitized by Google